

Inter libros
Josephi Mariæ Parascandolo
Antecessoris Regii
A. L. X.

TRIVMPHVS
CATHOLICÆ VERITATIS
ADVERSVS OMNES HÆRESES, AC EORVM AVCTORES;

A Simone Mago vſque ad M. Antonium de Dominis fœliciter, & ſumma cura deportatus.

Auctore D. AMBROSIO à Mediolano de RVSCONIBVS de Cumis Monacho Caſſinenſi.

Tribus Indicibus, Titulorum, ſ. Hæreſum, ac Auctorum; additis duobus alijs, nempè Conciliorum.

Omnibus Scholaſticis, Scripturæque Sacræ ſtudioſis, ac Hiſtoriographis opus nedum vtile, ſed & neceſſarium.

Perilluſtri, ac Reuerendiſs. P. D.

D. PAVLO SCOTTO PARMENSI

Abbati montis Caſſini, ac Viſitatori ampliſſimo dicatus.

CVM PRIVILEGIO.

VIRTVTE,

AC LABORE.

VENETIIS, M DC XIX.

Apud Andream Baba.

PERILLVSTRI,

AC REVERENDISS. D.

D. PAVLO SCOTTO

MONTIS CASSINI ABBATI.

D. Ambroſius à Mediolano de Ruſconibus de Cumis. F. P.

QVOD ſapientes viri, quaſi oraculo quodam inſtructi (Reuerendiſſime Pater) pronunciarunt, nulli tam clarum ſtatim eſſe ingenium, vt poſſit emergere, niſi aliquem, cuius beneficio emergat, inuenerit: id ego videlicet de me ipſo experior. Etenim cum hoc ingenioli mei laborioſum opus contra hæreticos, pro mea tenuitate concinnarim, idemque vitam eorum deſcripſerim, vt quemadmodum Lacedæmonij ſeruorum ebriorum turpitudinem producebant, vt ingenuos, ac liberos ab ebrietate deterrerent, ita egomet hiſce teterrimis Orbis Catholici peſtibus inuidiam conflarem, omnes bonos ab eorum imitatione auerterem: quis non intelligit opus mihi fuiſſe aliquo Myſtagogo, ac te potiſſimum, ad Catholicæ Religionis Sacrarium? Noui nobilitatem generis, & ſplendorem familiæ Scottæ, non modo apud Placentinos, verum etiam in tota Gallia Ciſalpina glorioſum. Noui Præfecturam iſtam in Monte Caſſino, egregijs tuis ornamentis planè digniſſimam,

quæ satis ostendit, & nostrum omnium oculis ingerit, non modò Magistratu virum, verum etiam viro Magistratum illustrari solere. Quid enim de vberrimis doctrinis, quibus animum tuum excoluisti, pectusq. complesti? Non est ocium hæc persequi longius. Scio alias leges in epistola, alias in oratione seruandas, mihiq. non solum rationem habendam veritatis, verum etiam modestiæ tuæ. Me verò delectat in primis sapientia illa Ciuilis, & Politica virtus, qua nullam præstantiorem (vt ait vir grauissimus Plutarchus) homo assequitur, qua declarasti, etiam in Xenophontis testimonio ὑπὸ ὂρ μέγεθος ὄργον τὸ καλῶς ἄρχειν *omnium maximum sit bene imperare; nihilominus eodem teste, præesse hominibus, neque fortasse esse adynaton, neque difficile, si quis prudenter id agat, & Principatui Prudentiam adiungat. Adde suauissimos istos congressus, adde facilitatem, & humanitatem verè religiosam tuam, qua miro sanè modo crescis, cum te ipse submittis. Ergo vt in lyra idem omnino sonus, & æquabilis tenor; ita in vita, & moribus tuis. Quo fit, vt omnes te certatim colant, & (quod in cultu maximo rarius est) etiam ament. Hæc etiam me causa impulit, vt hanc tibi opellam, & reculam rectissimè dicari putarem, quam si tibi non ingratam fuisse demonstrabis, naturæ tu incultæ ornatum, mortuæ spiritum dabis. Deum Optimum Maximum, & beatos cælites precor, vt ætatem istam producant longius in statu Reipublicæ felicissimo. Vale.*

APPROBATIO.

EGo D. Thomas à Panormo Monachus Congregationis Cassinensis Sacræ Theologiæ professor perlegi, diligenterq. consideraui opus D. Ambrosij Mediolanensis de Rusconibus de Cumis, quod inscribitur Triumphus Catholicæ Veritatis aduersus hæreses omnes, nihilq. offendi, vel contra fidem, vel contra mores, ideoq. quod typis mandetur dignum iudico, iudiciumq. manu propria subscriptum dedi.

Ego D. Thomas qui supra.

COncedimus facultatem, vt supradictum opus possit imprimi seruatis seruandis.
Datum Parmæ die 12. Maij 1618.

D. Andreas à Panormo Scriba Capituli.

PERMISSIO.

PRæsens opus, Triumphus Catholicæ Veritatis aduersus omnes hæreses ab initio nascentis Ecclesiæ, ad hæc vsque tempora gloriosè, ac feliciter deportatus (auctore D. Ambrosio à Mediolano de Rusconibus de Cumis Monacho Cassinensi) inscriptum legi, & omni diligentia examinaui, nec quidquam in ipsum reperi Sacris legibus repugnare; quin potius fidei consentaneum, Principibus delectabile, ac omnibus perutile adinueni.
Datum Venetijs, die 1. Nouemb. 1618.

F. Io. Ludouicus Secch. Sac. Theolog. Lect. & Commiss. Inq. Venet.

DE TRIVMPHO CATHOLICÆ VERITATIS.

D. Auguſtini Lampugnani Monachi Caſſin.

Epigramma.

ALMA fides Chriſti lux eſt, eſt hæreſis vmbra,
Illa homini vitam, parturit iſta necem.
Labitur illa ſinu magni Rectoris Olimpi,
Tartarea Ditis ſurgit at iſta domo.
Vt Solem nequeunt tenebræ fædare micantem,
Quin illo potius vix Oriente ruunt;
Impia ſic toto, quæ ſparſerat, hæreſis, orbe,
Dogmata falſa Dei pagina ſacra necat.

AD LECTOREM
DVLCIS ADMONITIO.

CVM animi mei finis in omnibus lucubrationibus, deffatigationibusq. nil aliud fuerit, quam auxilium præstare fidelibus; & ne ob celsitudinem ingenij tui, præexcelsiq. intellectus (prudens, ac ingeniose lector) nostrum opus, tantusq. labor à fine frustretur suo, ingrati animi causa, cum neglecti officij culpa grauis admodum, ac odiosa mihi sit; & ne pro eo, vt me diligeres detrahas; sed è contra meis in te meritis respondeas, & officia mea tuis officijs compenses; atque verbum ex ore tuo nullum exeat, nisi meo cum honore coniunctum, vt merito de te dicere possim, multiplicasti magnificentiam tuam, & conuersus consolatus es me: duo hæc tuis oculis præferenda censui, vt censura careant. Primo rogo, ne nobiles tuæ mentis partes horrescant sermone inculto, humiliq. stylo, quia hoc totum ad industriam effectum est; cum tot scelerosi, infames, & nefarij homines indigni memoria sint, ne alicuius structuræ nostri perornati sermonis, modiq. dicendi ad memoriam habeantur munere digni. Qui fuerunt (vt inquit Apostolus Iudas) in epulis, scilicet in opinionibus suis, maculæ conuiuantes, semetipsos pascentes, vt mercenarij non introeuntes per ostium in ouile ouium, sed aliunde; ideo fures. Nubes sine aqua, quæ à ventis circunferuntur, hoc est sine vtilitate; & ob eorum inconstantiam agitati ab omni vento doctrinæ. Arbores autumnales, infructuosæ, bis mortuæ, eradicatæ, quia non potest arbor mala bonos fructus facere. Fluctus feri maris despumantes suas confusiones. Sydera errantia, quia nunquàm fixi in bono, & stultus, vt Luna mutatur, quibus procella tenebrarum seruata est in æternum; nam adducti sunt à Domino cum operantibus iniquitatem. Secundo ne tibi videar à ratione alienum committere in temporum assignatione, quia tempus non adnotandum præcipue duxi, quo quisq. hæreticus in hanc lucem venerit, aut quando vitam commutauerit cum morte; sed postquam in diuersis diuersa lectitabam; & quando videbatur mihi impietas impij magis extolli, & superexaltari super Cedros Libani, quando magis accuebant linguas suas sicut serpentes, venenum aspidum sub labijs eorum; quando magis tendebant arcum suum parantes sagittas suas in pharetra, vt sagittarent in obscuro rectos corde, in hoc tam perdito temporum statu eos collocandos fore existimaui. Sed ò bone Deus, egredere in salutem populi tui, in salutem cum Christo tuo; Iudas Apost.

percute

percute caput de domo impij; denuda fundamentum eius vsque ad collum; maledic sceptris eius capiti bellatorum eius venientibus vt turbo ad dispergendam Ecclesiam tuam; & sagittæ paruulorum fiant plagæ eorum; & infirmentur contra eos linguæ ipsorum, arcusq. eorum confringatur. Hoc sit tibi argumentum beneuolentiæ meæ, & testimonium indicij grati animi. Vale.

INDEX ALPHABETICVS
TITVLORVM

Index Titulorum.

INDEX

INDEX HÆRESVM,

Quæ in hoc Opere continentur.

Quod

FINIS.

INDEX

INDEX AVCTORVM ALPHABETICVS.

Earum nempe hæresum, quæ in hoc opere continentur; Quo namque tempore sua venena disseminabant.

A

Achacius.	*anno salutis*	340.	*sub Iulio I.*
Acephali.	*anno salutis*	434.	*sub Sisto III.*
Adamiani.	*anno salutis*	36.	*sub Petro Apost.*
Aerius.	*anno salutis*	354.	*sub Liberio.*
Aetius.	*anno salutis*	359.	*sub Liberio.*
Albanenses.	*anno salutis*	277.	*sub Eutichiano.*
Albigenses.	*anno salutis*	1178.	*sub Alexandro III.*
Almericus.	*anno salutis*	1200.	*sub Innocentio III.*
Anabaptistæ.	*anno salutis*	1302.	*sub Clemente V.*
Andreas Offiander. / *Andreas Carolstadius.*	*anno salutis*	1530.	*sub Clemente VII.*
Apelles.	*anno salutis*	146.	*sub Telesphoro.*
Apolinaris filius.	*anno salutis*	371.	*sub Damaso I.*
Apolinaris Pater.	*anno salutis*	350.	*sub Iulio I.*
Apostolici.	*anno salutis*	260.	*sub Sisto II.*
Arabici.	*anno salutis*	249.	*sub Telesphoro.*
Armeni.	*anno salutis*	455.	*sub Leone I.*
Arnoldus.	*anno salutis*	1139.	*sub Innocentio II.*
Arrius.	*anno salutis*	315.	*sub Syluestro I.*
Arthemon.	*anno salutis*	196.	*sub Victore I.*
Audeus.	*anno salutis*	341.	*sub Iulio I.*

B

Balthasar Hiebmaier.	*anno salutis*	1534.	*sub Paulo III.*
Bardesanes.	*anno salutis*	186.	*sub Eleutherio.*
Basilides.	*anno salutis*	74.	*sub Lino.*
Bassus.	*anno salutis*	120.	*sub Euaristo.*
Begardi. / *Beguinæ.*	*anno salutis*	1300.	*sub Clemente V.*
Berengarius.	*anno salutis*	1028.	*sub Ioanne XX.*
Blastus.	*anno salutis*	180.	*sub Eleuterio.*
Bugaurius.	*anno salutis*	1006.	*sub Ioanne XIX.*

C		
Carpocrates.	*anno salutis*	36. *sub Petro Apost.*
Cassianus.	*anno salutis*	430. *sub Celestino I.*
Catharistæ.	*anno salutis*	277. *sub Eutichiano.*
Cataphryges.	*anno salutis*	173. *sub Aniceto.*
Cerdon.	*anno salutis*	146. *sub Telesphoro.*
Circuncelliones.	*anno salutis*	321. *sub Sylvestro I.*
Claudius Taurinensis.	*anno salutis*	825. *sub Eugenio II.*
Cerinthus.	*anno salutis*	41. *sub Petro Apost.*
Coluthus.	*anno salutis*	319. *sub Sylvestro I.*
D		
Desiderius Rex Long.	*anno salutis*	756. *sub Stefano III.*
Dioscorus.	*anno salutis*	449. *sub Leone I.*
Diotrephes.	*anno salutis*	75. *sub Lino.*
Donatus.	*anno salutis*	313. *sub Melchiade.*
E		
Ebion.	*anno salutis*	74. *sub Lino.*
Elvidius.	*anno salutis*	355. *sub Liberio.*
Eunomius.	*anno salutis*	381. *sub Damaso I.*
Eustachius.	*anno salutis*	341. *sub Iulio I.*
Eutiches.	*anno salutis*	448. *sub Leone I.*
Eutichius.	*anno salutis*	564. *sub Ioanne III.*
F		
Faustus. / *Fælix.*	*anno salutis*	404. *sub Innocentio I.*
Fælix Vrgelitanus.	*anno salutis*	708. *sub Sysinio.*
Flagellantes.	*anno salutis*	1272. *sub Benedicto XII.*
Florinus.	*anno salutis*	180. *sub Eleuterio.*
Fraticelli.	*anno salutis*	1294. *sub Bonifacio VIII.*
G		
Gerardus.	*anno salutis*	1300. *sub Clemente V.*
Gnostici.	*anno salutis*	68. *sub Petro Apost.*
Græci.	*anno salutis*	455. *sub Leone I.*
Gulielmus S. Amandi.	*anno salutis*	1259. *sub Alexandro IV.*
Gulielmus Antuerpiensis.	*anno salutis*	1334. *sub Clemente VI.*
H		
Henricus.	*anno salutis*	1149. *sub Eugenio III.*
Hermanus Risuich.	*anno salutis*	1512. *sub Iulio II.*
Hermanus Ferrariensis.	*anno salutis*	1294. *sub Bonifacio VIII.*
Hermias.	*anno salutis*	170. *sub Aniceto.*
Hilarius.	*anno salutis*	334. *sub Sylvestro I.*
Hierax.	*anno salutis*	278. *sub Caio.*

Hyme-

Index Auctorum.

Hymeneus.	anno ſalutis	43.	ſub Petro Apoſt.
I			
IAcobus Syrus.	anno ſalutis	452.	ſub Leone I.
Ioachim Abbas.	anno ſalutis	1190.	ſub Clemente III.
Ioannes Brentius.	anno ſalutis	1540.	ſub Paulo III.
Ioannes Caluinus.	anno ſalutis	1534.	ſub Clemente VII.
Ioannes Oecolampadius.	anno ſalutis	1525.	ſub Clemente VII.
Ioannes Gerſon.	anno ſalutis	1410.	ſub Ioanne XXIV.
Ioannes Hieroſolymitanus	anno ſalutis	392.	ſub Syricio.
Ioannes Huß.	anno ſalutis	1413.	ſub Ioanne XXIV.
Ioannes Paruus.	anno ſalutis	1400.	ſub Gregorio XII.
Ioannes de Rochceſana.	anno ſalutis	1425.	ſub Martino V.
Ioannes Spangebergus.	anno ſalutis	1536.	ſub Clemente VII.
Ioannes Volfangus.	anno ſalutis	1524.	ſub Clemente VII.
Ioannes de Vueſtphalia.	anno ſalutis	1470.	ſub Paulo II.
Ioannes Vuicleph.	anno ſalutis	1380.	ſub Vrbano VI.
Iouinianus.	anno ſalutis	380.	ſub Damaſo.
L			
LOlardi.	anno ſalutis	1450.	ſub Nicolao V.
Lucifer.	anno ſalutis	371.	ſub Liberio.
Lutherus.	anno ſalutis	1517.	ſub Leone X.
M			
MAcedonius.	anno ſalutis	341.	ſub Iulio I.
Macharius.	anno ſalutis	680.	ſub Agathone.
Manes.	anno ſalutis	277.	ſub Eutichiano.
Marcion.	anno ſalutis	158.	ſub Pio I.
Marcus.	anno ſalutis	155.	ſub Iginio.
Marc. Anton. de dominis.	anno ſalutis	1616.	ſub Paulo V.
Marſilius.	anno ſalutis	1307.	ſub Ioanne XXII.
Martinus Butzerus.	anno ſalutis	1530.	ſub Clemente VII.
Menander.	anno ſalutis	74.	ſub Lino Papa.
Meſſaliani.	anno ſalutis	375.	ſub Damaſo.
Montanus.	anno ſalutis	173.	ſub Aniceto.
N			
NAzaræi.	anno ſalutis	74.	ſub Lino.
Neſtorius.	anno ſalutis	430.	ſub Cæleſtino I.
Nicolaus Diaconus.	anno ſalutis	68.	ſub Petro Apoſt.
Nicolaus Galecus.	anno ſalutis	1431.	ſub Eugenio IV.
Noetus.	anno ſalutis	260.	ſub Siſto II.
Nouatus.	anno ſalutis	254.	ſub Cornelio.
O			
Origenes.	anno ſalutis	231.	ſub Vrbano I.

Papius.

FINIS.

Index Primus Alphabeticus Conciliorum, quæ in hoc Opere citantur.

INDEX

INDEX SECVNDVS CONCILIORVM,

Quæ in hoc opere pro hæresum confutatione adducuntur; unà cum diligenti temporis celebrationis annotatione.

Hæresis

Hære-

Addu-

Titulus

FINIS.

INDEX CAPITVM, quæ in libro Prohęmiali continentur.

LIBER

LIBER PROHOEMIALIS DOMNI AMBROSII A MEDIOLANO, DE RVSCHONIBVS DE CVMIS, Monachi Caſſinatis, pro hæreſibus confutandis.

Quid ſit Hæreſis. Cap. I.

HAereſis iuxta nominis ſui veram interpretationem electio dicitur; venitq. a verbo eligo: & ſententia, ſiue opinio, quam quiſque pro ſua voluntate ſibi eligit hęreſis dicitur. Quare aſſertio a vera fide deuians, non habita a Deo, aut reuelata; at hominum inuentione inuenta, nec ſacris litteris conformis, ſed veritati fidei repugnans hæreſis dicitur: nam veritas omnis ad fidem ſpectans a Deo ipſo reuelata eſt, nec ex hominum inuentione pendet. Definitur itaque hæreſis, quod ſit dogma falſum fidei orthodoxæ repugnans, & dicimus dogma falſum omnem enunciationem falſam, ſiue dogmatizatam, ſiue tacitus affirmatam: Hic tamen adnotandum, quod ſola res effecta, quantumlibet a lege Euangelica prohibita, ſine iudicio tamen, & errore intellectus definientis, eſſe quidem poteſt peccatum, hæreſis autem minime. Verbi gratia qui furatur, qui fornicatur, & cætera peccat quidem; at per hoc non eſt dicendus hæreticus, niſi pertinaciter teneat talia non eſſe peccata.

Qui ſint libri Canonici. Cap. II.

EST ſacra pagina ſcripta Deo inſpirante manibus hominum; vel vt verius dicam, quam ipſemet Deus manibus hominum ſcripſit, cui ſententiæ fauet D. Paulus in initio 1. cap. ad Hebræos, ibi, multifariam, multisq. modis olim loquens Deus in prophetis; nouiſſimè verò diebus iſtis loquutus eſt nobis in Filio: & Matt. 18. quando Chriſtus mittit diſcipulos ad prædicandum, illis præbens fiduciam dixit, non enim eſtis vos, qui loquimini, ſed ſpiritus Patris veſtri, qui loquitur in vobis. Cum igitur nobis ſit pugna aduerſus hæreticos, qui ſe Chriſtianos eſſe iactant, nec minus ſunt, arma paria ad certandum debent parari. Quare primo videndum eſt, quæ ſcriptura ſit Canonica, & cui credere quiſque teneatur. Velle autem conuincere ſacram ſcripturam eſſe veracem, tanta mihi videtur dementia, ac ſi vellem fulcire rationibus prima alicuius

Hebr. 1. Matth 18.

cuius ſcientiæ principia. Sacram igitur ſcripturam veracem eſſe axioma eſt. Vt ergo ſciamus libros, quos pro Canonicis tenere debeamus; Quid in hac parte infraſcripta Concilia in Spiritu ſancto rite congregata ſenſerint videamus. Laodiceum enim cap. 59. ſuorum decretorum, & Carthaginenſe III. cap. 47. ſuorum decretorum, & Florentinum ſub Eugenio IV. Papa, & denique Tridentinum ſub Paulo III. Papa ſeſſ. 4. dicit: Sacrorum vero Librorum Indicem huic decreto aſcribendum Sacroſancta Synodus cenſuit; ne cui dubitatio ſuboriri poſſit: Quinam ſint, qui ab ipſa Synodo ſuſcipiantur ſunt infraſcripti; Teſtamenti veteris, quinque libri Moyſis, ideſt Geneſis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, Ioſuæ, Iudicum, Ruth, Quatuor libri Regum, duo Paralipomenon, Eſdræ, primus, & ſecundus, qui dicitur Nehæmias, Thobias, Iudith, Heſter, Iob; Pſalterium Dauidicum 150. Pſalmorum, Parabolæ Eccleſiaſtes, Canticum Canticorum, Sapientia, Eccleſiaſticus, Iſaias, Hieremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetæ minores, Oſeas, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Micheas, Naum, Abacuch, Sophonias, Ageus, Zacharias, & Malachias: Teſtamenti vero noui; Quatuor Euangelia; ſecundum Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannem, Actus Apoſtolorum a Luca conſcripti, quatuordecim Epiſtolæ D. Pauli, ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Epheſios, ad Philippenſes, ad Coloſſenſes, ad Theſſalonicenſes duæ, & duæ ad Timothæum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos. Petri Apoſtoli duę, Ioãnis Apoſtoli tres, Iacobi Apoſtoli vna, & Iudę Apoſtoli vna, & Apocalypſis Ioannis. Si quis libros hos prout in Eccleſia Catholica Romana leguntur pro ſacris, & Canonicis non ſuſceperit anathema ſit. Hæc enim ſunt arma ineſpugnabilia ſumenda contra inimicos Chriſtiani nominis, iactantes ſe eſſe Chriſtianos cum reuera non ſint. Et licet Conc. Laodiceum in Spiritu ſancto cõgregatum aliquos libros a Sacroſancta Synodo Tridentina ennumeratos, omiſerit, ſcilicet Iudith, Sapientiæ, Eccleſiaſticum, Machabæorum, & Apocalypſim; vnde per hoc exultet hæreticus (cupiunt enim hæretici, quantam poſſunt, minuere libros Canonicos, ne arma habeamus, quibus illos ſuperare poſſimus) tamen hoc non obeſt; Eccleſia enim donec plenius eſſet edocta noluit definire id, quod poſtmodum in III. Concilio Carthaginenſi definiuit; cui interfuit D. Auguſtinus, ac ſubſcripſit, & in Florentino ſub Eugenio IV. & in Tridentino ſub Paulo III. ideo pero ab inimicis fidei; erit ne ſemper Eccleſia forſan in eodem ſtatu, vt non profectar? abſit; proficit enim, vt in virtutibus, & bonitate, ita in ſcientia, & doctrina; Deo quotidie eam plenius illuſtrante: ſic edocta Eccleſia a Spiritu ſancto definit, qua definitione data, non licet amplius dubitare; de quo antea licebat. Poſt has non eſt aliqua ſcriptura, quæ Canonica, aut diuina dici mereatur; ideo nec Conciliorum decreta, nec Apoſtolorum Canones, licet ſint magnæ authoritatis, pro ſcripturis diuinis habendi ſunt; ratio quia diuinæ præceptiones a nullo euerti, & immutari poſſunt; Canones vero Apoſtolorum, & Conciliorum decreta nouis ſuccedentibus cauſis in multis ſunt renouata; quare poſt ſacram paginam ſequuntur Canones Apoſtolorum per Beatum Clementem collecti, & tranſacti; deinde Conci-

Cõc. Lao. Cõc. Cart. Cõc. Flor. Conc. Tri. Cõc. Lao. Cõc. Cart. Cõc. Flor. Conc. Tri.

Concilia, non quod Canones maiorem habeant authoritatem Conciliorum, sed ob antiquitatem sanctitatem, & dignitatem Apostolorum; vltimo sequuntur Epistolæ decretales emissæ a Summis Pontificibus: circa quas Epistolas hic est aduertendus error perfidi Vuiclephi dicentis esse apocryphas, & a fide Christi seducentes, clericos illis studentes esse stultos; qui error damnatus fuit in Concilio Constantiensi sess. 8. vti titulus Papa, & titulus Potestas dicemus. Conc. Cõstantiense.

Quod sensus litteralis sit sufficiens ad hæreses superandas.
Cap. III.

SEnsus prima sui diuisione secunda est; litteralis, qui, & historia dicitur, & spiritualis, qui & mysticus dicitur: Qui mysticus tertia est, allegoticus, tropologicus, & anagogicus; cum tantum tertia sit spiritualis expositio, vna ad nobis insinuandum quid credendum; secunda quid diligendum; tertia quid sperandum: Prima respicit Christum Ecclesiæ militantis caput, cui attribuitur sapientia; Secunda animam nostram virtutibus informandam, & refertur ad Spiritum sanctum, cui bonitas appropriatur; Tertia Ecclesiam Triumphantem, & pręmia superna æterna, & respicit Patrem, cui æternitas appropriatur. Ex his sensibus solus litteralis in argumentationem adducendus est: & ille dicitur sensus litteralis, quem voces, vel res vocibus expressæ significant; & ille solus est, quem Spiritus sanctus intendit; cum idem Spiritus sanctus, vti capite superiori diximus sit auctor sacræ paginæ: ille itaque germanus sensus litteralis est, quem scriptor intendit; & ille verus vocis sensus est, quem vocis prolator per eam intelligi voluit. Cum igitur Spiritus sanctus sit auctor sacræ paginæ; ille pro vero sensu sacræ paginæ haberi debet, qui à Spiritu sancto intenditur: omnis autem alius sensus est adulterinus; vnde dicit D. Hieronymus super Epistolam ad Galatas; quicunque scripturam aliter interpretantur, quam sensus Spiritus sancti efflagitat, licet non recedat ab Ecclesia, hæreticus est: cæteri vero sensus, cum magis intra litteræ corticem lateant, oportet, vt ratiocinatione, & discursu per quasdam rerum similitudines deducantur, in quibus deducendis, ni hoc fiat per humanam inquisitionem facilis est error, vti hæreticis accedit; nam verbi gratia Lutherus volens ostendere hominem cuiuscunque status, & sexus esse sacerdotem assumit illud primæ Epistolæ D. Petri cap. 2. scilicet, vos genus electum, gens sancta, regale sacerdotium, & quod sequitur, quare miser cadit in multos errores, vti locis suis dicetur. Sensus itaque litteralis patentior est, cum ex vocum significatione, aut ex alio coniunctissimo vicino hauriatur; quo fit, vt solus sensus litteralis sit efficax ad dogma aliquod destruendum, vel fulciendum; cui sententiæ fauet Diuus Augustinus in Epistola ad Vincentium Donatistam dicens: Quis est autem ille, qui vult aliquid allegoricæ interpretari, nisi habeat testimonia manifestissima, quorum lumine obscura illustrantur?

D. Hier.

1. Petr.

D. Aug.

f Quid

Quod interpretatio sacræ paginæ ad solam spectet Ecclesiam.
Cap. IV.

QVia multi sensum scripturarum perperam, ac pestilenter intellexerunt, ac intelligunt, & pro libito illas interpretantur, ac detorquent, vt multos in sui erroris testimonium trahant: ita a principio na-
2. Petri. scentis Ecclesiæ factum esse comperimus vti D. Petrus 2. sua Epistola cap. 3. testatur dicens; Epistolas D. Pauli ab aliquibus indoctis, & instabilibus male intellectas deprauatas esse, cum in illis sint multa intellectu difficilia; sicuti etiam reliquas scripturas ad suam ipsorum perditionem; vti omnes hæretici fecerunt ob errorum suorum defensionem, sacram paginam extorquentes. Verum Deo agendæ sunt immensæ gratiæ, qui omnes infestationes ad Ecclesiæ suæ gloriam vertit; & cum
1. Cor. Apostolus 1. ad Cor. 2. dicit, oportet hæreses esse, idest vt probati mani-
D. Aug. festi fiant; vti dicit D. Augustinus super Genesim contra Manichæos; nam multi ad quærendum pigri sunt, at per molestias, & hæreticorum insultus excitati quasi a somno non credunt hæreticis; at diligenter inquirunt donec inueniant, quid illis respondeant; & Deus tales non deserit, sed illis dat cognitionem respondendi, ac hæreses confutandi. Si ergo hæreses sunt, & oriuntur ex peruersa intelligentia sacræ paginæ; oportet penes aliquem esse potestatem interpretandi sacram paginam; cui interpretationi assentire teneatur quilibet fidelis; aliter nulla erit via hæreticos conuincendi, si omnibus liceat pro suo arbitratu eam interpretari; semper enim eorum assertiones adinuicem erunt pugnantes; vti clare patet de ipsis hæreticis de more semper in suis opinionibus diuisis. Cum igitur omnis homo errare possit, etiam Summus Pontifex vt homo; dicimus Ecclesiam solam à Spiritu sancto edoctam hanc potestatem habere interpretandi scripturas sacras, & illas, ac eorum sensum separandi ab humanis, quæ Ecclesia cum in toto orbe terrarum sit diffusa repręsentatur in Concilio generali rite congregato, quæ Ecclesia errare
Ioan. 14. non potest, cum a Spiritu sancto sit edocta; legitur enim Ioannis 14. & ego rogabo Patrem; & alium paracletum dabit vobis, vt maneat vobiscum in æternum Spiritum veritatis.

Quod aliqua sunt, quibus ex Ecclesiæ vniuersalis definitione fides adhibenda est. Cap. V.

TRaditiones, & Ecclesiæ vniuersalis definitiones, etiam si scriptura clara nequeant probari, sunt tamen tantæ authoritatis, quantæ est sacra pagina; nam multa dogmata sunt data, & præcepta ab Apostolis de regimine Ecclesiæ, quæ scriptis minime mandata sunt; legitur enim
Act. 15. Act. 15. perambulabat Paulus Syriam, & Siliciam confirmans Ecclesias
2. Thess. præcipiens custodire præcepta seniorum, & 2. ad Thess. cap. 2. legitur itaque fratres custodite traditiones, quas didicistis, siue per sermonem,
2. Tim. 2. siue per Epistolas nostras, & 2. ad Timoth. 2. legitur, tu ergo fili, quæ a me per multos testes audisti commenda fidelibus hominibus, qui idonei

nei erunt alios docere; & Ecclesia vniuersalis in Concilio Trident. sub Paulo III. sess. 6. cap. 1. docet quod, qui traditiones contempserit tum ad fidem, tum ad mores attinentes, tanquam a Spiritu sancto dictatas, & continua successione in Ecclesia conseruatas anathema sit; hæ enim traditiones venerunt ab Apostolis, & suis successoribus ad nos; quare Ecclesiæ est obediendum etiam si scripturæ authoritas desit; licet ei deesse non possit, cum hanc authoritatem ipsemet scripturæ ei tribuant. Conc. Tri.

Quod Concilia generalia rite congregata Ecclesiam vniuersalem repræsentent. Cap. VI.

Manifestauimus supra definitionibus, & traditionibus Ecclesiæ vniuersalis esse sine vlla hæsitatione obtemperandum; hic autem est respondendum quibusdam cauillationibus hæreticorum, qui fingunt Ecclesiam quandam Mathematicam; & ab omni sensu abstractam; cum non possit, dicunt ipsi Ecclesia in roto terrarum orbe diffusa congregari: Miseri, cum non possint aliter Ecclesiam Catholicam Romanam euertere; pro vltimo refugio hoc figmentum sumunt; at hoc suum debile scutum faciliter annihilatur; dico igitur primo Ecclesiam militantem esse visibilem, & sæpe virtute Spiritus sancti fuisse congregatam: est enim Ecclesia militans congregatio fidelium, quæ corpus vnum est, cuius caput Christus est; nos vero membra eius; vti Apostolus ad Roman. 12. dicit, multi vnum corpus in Christo sumus, & idem confirmat ad Cor. 1. 13. Si igitur fideles Ecclesiæ membra sunt visibiles; ergo & caput, quod patet; nam ante resurrectionem, vti legitur Baruch, Baruch 3. post hæc visus est, & cum hominibus conuersatus est, & in passione esuriebat, sitiebat, & tristabatur; vti legitur Matth. 27. & Mar. 15. post resurrectionem vero præbuit se ipsum viuum in multis argumentis per dies 40. apparens eis, vti legitur Act. 1. & cum illis etiam manducauit; vti legitur de discipulis euntibus in Emaus Luc. 24. Cum ergo Christus sit caput visibile, & membra visibilia, remanet quoque Ecclesiam militantem esse visibilem, quam Ecclesiam fuisse aliquando congregatam in aliquo Concilio generali patet ex quarta sessione Concilij Constantiensis; dicit enim inter cætera sancta Synodus in Spiritu sancto legitime congregata; legitime generale Concilium faciens, Ecclesiam Catholicam militantem repræsentans, potestatem a Christo immediate habens, cui quilibet cuiuscunque status obedire tenetur, etiam si sit Papalis in his quæ pertinent ad extirpationem dicti Schismatis, & reformationem generalem Ecclesiæ Dei in capite, & in membris. Ecce ô Lutherane perfide qualiter Concilium Constantiense testatur se repræsentare Ecclesiam Catholicam militantem, do insuper exemplum de aliqua Republica, vt enim primates alicuius Reipublicæ in vnum conueniunt dicimus tales totam Rempublicam repræsentare; nam cæteri ab his pendent: ita dicimus de Episcopis, & Patribus in Concilio generali congregatis. Additur vltimo, quod D. Gregorius loquens de primis Quatuor Concilijs generalibus, dicit; quæ respuunt, respuo, & quæ venerantur amplector. Quare definitiones Concilij generalis rite congregati,

Matth. 27.
Mar. 15.
Act. 1.
Luc. 24.
Conc. Cõstantien.
D. Greg.

cum totam Ecclesiam militantem repræsentent ab omnibus recipiendæ sunt.

Quod hominum scripturæ non sufficiant ad hæreses superandas. Cap. VII.

CVm omnis homo ex peccato primorum parentum adeo obtusum traxerit ingenium, vt ad veram notitiam nequeat peruenire; quo fit vt sæpe in discernendo fallatur, ad hunc propositum dicit Regius Propheta Psal. 115. omnis homo mendax: & tamen sunt aliqui, qui hominum scriptis illum exhibent honore, qui solis sacris litteris debetur; non enim iurauimus in verba magistri, sed in verba Dei, & ideo concludimus nullam scripturam cuiuslibet hominis quantumlibet docti, vel Sancti esse sufficientem ad hæreses tollendas, nisi ex testimonio sacræ scripturæ, vel ex Ecclesiæ definitione, vti supra cap. 2. & cap. 5. ostensum est, id ita esse constiterit.

Psal. 115.

Quod solius sedis Apostolicæ, vel Concilij generalis sit officium censere de hæresi. Cap. VIII.

EX dictis in superioribus capitulis colligitur hic, quod solius Sedis Apostolicæ, vel Concilij generalis rapræsentantis Ecclesiam vniuersalem sit officium censere de hæresi. Sedes enim Apostolica omnibus præest, & consequenter omnes poterit iudicare; maiores enim Ecclesiæ causæ ad Sedem Petri referendæ sunt, vti Innocentius III. & Pelagius Papa testantur, & D. Hieronymus scribens Damaso Papæ dicit, si quid minus peritè, vel caute a nobis factum est, a te emendari cupimus, qui Petri Sedem, & fidem tenes, & hæc est fides Pater Beatissime, quam in Ecclesia Catholica didicimus: & notatur hic, quod nomine Sedis intelligimus Summum Pontificem, & Collegium, quo ipse iuuatur; iustum enim est, vt in re maximi momenti qualis est fides Catholica consulat fratrum suorum Collegium antequam quicquam definiat, adiunctis etiam si opus erit viris alijs sanctitate, & doctrina fulgentibus.

Innoc. Pelag. D. Hier.

Quis sit dicendus hæreticus. Cap. IX.

VIdetur forsan superfluum hic pertractare, quisnam sit dicendus hæreticus; cum is talis dicatur, qui hæresi adhæret, & etiam ostensum sit cap. 1. quid sit hæresis: at non ita est, nam accidit aliquando, vt quis hæresim doceat, vel afferat, qui tamen verè est Catholicus; vti de Cypriano, Gaetano, & alijs: itaq; vlteriorem oportet facere inquisitionem, vt comperiamus, quis merito dicendus sit hæreticus: quare cum res non sit leuis matura examinatione eget, & vt quis meritò dicatur hæreticus, multa requiruntur: Primò, vt fidem Catholicam semel in Baptismo susceperit (nam qui numquam fuit Christo dicatus, vt Infidelis, Iudæus, Paganus, Saracenus non potest dici hæreticus) vnde

erravit

errauit F. Bernardus de Lutzemburgo, in suo Catalogo aliquos hæreticos describens, qui nunquam Christo dicati fuerunt; vti Auicenna, Auerroes, & alij. Secundò post fidem susceptam requiritur error in fide, quod scilicet aliquam hæresim amplectatur; quare Schismaticus, vt talis, hæreticus dici non potest, nisi ei addatur error intellectus cum pertinacia: & quando Schisma dicitur hæresis, hoc non est, quia Schisma propriè hæresis sit, sed quia ad illam disponit; dicit enim D. Hieronymus ad Galatas, hoc inter hæresim, & Schisma interest, quod hæresis peruersum dogma habet, & Schisma ab Ecclesia separat, quare sciendum est, quod duplex est vnio; vna, quæ fit per charitatem; altera per fidem: per primam iunguntur membra capiti: per secundam omnes fideles sunt grex sub vno pastore: hæresis opponitur vnioni per fidem: & Schisma vnioni per charitatem; quare quando accidit, vt quis ab Ecclesia separetur, quia v.g. tenet Pontificem non esse legitimè electum, tamen tenet fidem, quam Ecclesia Catholica Romana omnium mater tenet, talis dicitur Schismaticus tantum. Ille igitur solum tenendus est hæreticus, qui errorem in fide suscipit: fautores verò, & hæreticorum defensores non sunt dicendi hæretici, licet pœnis Canonicis subiaceant. Et hic est etiam adnotandum, quod Apostasia non sic est aliquid ab hæresi separatum, quod non possit esse Apostasia, & hæresis; licèt Guido Carmelita in sua Summa de hæresibus aliter doceat, hac ratione; quia ille solum dicitur Apostata, qui toti fidei Catholicæ contradicit; qui verò particularem fidei articulum deserit dicitur hæreticus: quam opinionem sequitur etiam Turrecremata in sua Summa Ecclesiastica lib. 4. part. 2. cap. 13. Quod quidem rationi non est consentaneum; nam hæreticus hæreses augendo non desinit esse hæreticum; do exemplum, v.g. de homine albo; homo .n. albus per additionem albedinis non desinit esse album; vt omnes sanæ mentis tenent; nam si albedo reddit hominem album, necessarium est, vt quo plus albedinis habuerit, eo albior fiat; sic de hæretico dicitur; nam si deserat solum vnum articulum fidei dicetur hæreticus; si omnes hæreticissimus; & hæc est doctrina D. Thom. 2. 2. q. 10. ar. 5. qui solum tres species infidelitatis, ibi ponit Paganorum, scilicet, Iudæorum, & Hæreticorum; & sub nomine Hæreticorum comprehendi dicit, quotquot à fide Catholica, quam semel susceperunt, quomodolibet recesserunt.

F. Bern. | D. Hier. | Guid. Car. | Turrecre. | D. Thom.

Quod dubius in fide censeatur hæreticus. Cap. X.

Fides ab opinione differt, quia fides certitudinem exigit, & firmitatem in eo, qui eam tenet; opinio verò habet annexam hæsitationē, & intellectus mobilitatem; quare dubium in fide pertinaciter dicimus esse hæreticum: Stephanus enim Papa ait; dubius in fide infidelis est: & quod hoc sit verum, probatur per verba Saluatoris ad Thomam Apostolum de eius resurrectionem dubitantem, dicentis, Ioann. 20. mitte manus tuas in latus meum, & noli esse incredulus, sed fidelis: quod si talis dubitans, etiam Ecclesiæ docenti nollet assentire dupliciter diceretur hæreticus: Primò, quia dubitaret de illis, quibus integram, & Ioann. 20.

firmam fidem præstare tenetur: Secundò, quia Ecclesiæ nec crederet, nec vellet obedire: & hic notatur, quod licet non liceat alicui de rebus ad fidem attinentibus dubitare, licebit tamen de earum intelligentia dubitare; nam aliquando viri sancti, & pij credunt sine vlla hæsitatione quicquid nobis præcipit, & docet sacra pagina, tamen dubitant, an
Luc. 1. sit uerus illius litteræ sensus: ita Beata Virgo Maria, vti legitur Luc. 1. Angelo ei loquenti dixit: Quomodo fiet, quoniam virum non cognosco? non dubitauit de effectu, at quæsiuit effectus qualitatem; non enim erat tam facilè scire mysterium absconditum à sęculis, quod nec superiores potestates scire potuerunt; ideo Beata Virgo Maria fidem non renuit, officium non recusauit, sed accommodauit effectũ, obsequiumq. spopondit; bene modum quæsiuit: ita Theologi in proponendis Scholasticis opinionibus, & quæstionibus: v. g. an Deus sit vnus, hoc non faciunt, quia dubitant, sed vt modum quærant: aliter enim Arrius, aliter D. Thomas, & alij Catholici Theologi hoc quærunt: Arrius quærit, quia non credit, & vt peruertat: Catholici vero, vt conuertant, & modum, ac viam inueniant, qua Arrianorum technas euadere possint; quare dubius in his, quæ ad fidem spectant hæreticus est, modo pertinaci animo dubitet, & Ecclesiæ monenti obedire recuset.

Quod quinque sint principales causæ intrinsecæ hæresum vitiosæ. Cap. XI.

2. Tim. 3. PRima radix, & causa intrinseca hæresum est immodicus amor sui, qui amor ædificauit ciuitatem diaboli; de quo D. Paulus 2. Tim. 3. dicit, hoc scito, quod in nouissimis diebus instabunt tempora periculosa, & erunt homines seipsos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemi, voluptatum magis, quam Dei amatores, speciem pietatis habentes, virtutem autem eius abnegantes. Ex hoc igitur amore oritur, vt sua semper sibi placeant proprijsq. inuentis delectentur, vnde nascitur obstinatio, & pertinacia, quæ sunt portæ latissimæ ad hæresim inducendam. Secunda causa est gloriæ cupiditas; ex qua pariter oritur pertinacia, & iudicij fallacia: Hinc hæretici sacras paginas, quas apertè suis dogmatibus repugnare cognoscunt, peruertunt, deturpant, mancas faciunt, non solum in alium sensum illas trahentes, immo radentes ex eis id, quod ob clarissimum testimonium suis peruersis dogmatibus contradi-
Rom. 3. cit. De his dicit D. Paulus ad Rom. 3. obscuratum est insipiens cor eorum dicentes enim se sapientes stulti facti sunt. Tertia causa hæresum
1. Tim. 6. intrinseca vitiosa est auaritia, de qua D. Paulus 1. Tim. 6. dicit esse omnium malorum radicem: ipsa certè oritur in mente, at punctiones peccatorum omnium producit in opere; quas punctiones ab hac radice surgentes D. Paulus insinuat infra loco supra citato dicens, quã quidam appetentes à fide errauerunt, & inseruierunt se doloribus multis. Quarta causa hæresum intrinseca vitiosa sunt carnis illecebræ, vti testatur D.
Rom. 16. Paulus ad Rom. 16. rogo vos fratres, vt obseruetis eos, qui dissensiones, & offendicula faciunt propter doctrinam, quam didicistis; declinate ab illis, tales enim non Deo, sed ventri suo seruiunt. Ex hac radice

Adamitæ

Adamitæ prodierunt, & Aeriani ieiunia reijcientes, & Iouinianus matrimonium æquans virginitati, & alij de quibus suis locis sigillatim dicetur. Quinta causa hæresum intrinseca vitiosa est ambitio, vti patet de Simone Mago, vti legitur Act. 8. & de Aerio narrante D. Augustino libro de hęresibus, qui cum non posset obtinere Episcopatum, quem diu desiderauerat, multas euomuit blasphemias in Ecclesiam, & Ecclesiasticos viros, vti etiam de alijs, de quibus suis locis dicetur. Act. 8. D. Aug.

Quod duæ præsertim sint causæ intrinsecæ indifferentes hæresum.
Cap. X I I.

PRima causa hęresum intrinseca indifferens est assidua in libris profanorum hominum lectio, & pręcipue si ab infantia fuerit imbutus: multę auctoritates in huius dicti testimonium, at sufficiat id, quod legitur Psalm. 17. scilicet, cum sancto sanctus eris, & cum peruerso peruerteris: & D. Paulus ad Coloss. 2. pręmonet nos vt à Philosophia caueamus, quam ipse bene nouerat, nam Athenis inter Philosophos aliquando est versatus, videte inquit, ne quis vos decipiat per Philosophiam, & inanem fallaciam: nam apud eos multa inuenies, quę pietati, & verę religioni contrariantur; quid enim verę fidei magis repugnare potest, quam Deorum multitudo? Quid magis iniurium est Deo quã ei coactionem tribuere, omnemq. prorsus libertatem in rerum productione ab eo separare? apud eos inuenies mundum ęternum, omni principio, & fine carentem, vnde Tertullianus in libro de pręscript. hęreticorum: ipsę denique hęreses à Philosophia subornantur. Secunda causa hæresum intrinseca indifferens est zelus: hac enim occasione Ioannes Huss, & Lutherus lapsi sunt; vti de Ioanne Huss, refert Eneas Syluius libro de origine Bohęmorum, & de Luthero conitentur sua peruersa dogmata in tota Germania pręcipue disseminata. Hi enim zelo malę vitę aliquorum clericorum, & monachorum sine discretione cœperunt latrare in omnem ordinem Ecclesiasticum, illum euertere, & confundere tentantes; sed ô bone Deus, clerus corripiendus est, non tollendus, & Monachi reformandi sunt, non destruendi; quare boni viri, & zelantes pro Domino, & uidentes Ecclesiam in pluribus membris grauissimis laborare morbis, Deo qui est uerus est medius, curandam committunt; atq; ideo orant, ingemiscunt, deprecantur sine intermissione pro eorum salute apud Deum. Causę igitur in pręsenti capitulo narratæ sunt quidem hæresum intrinsecæ, at indifferentes, quia bonæ, & malæ esse possunt: malæ ex malè utentium vitio; nam si zelus cum discretione regatur facit pro Dei honore; sic si cauta adsit examinatio eorum, quæ leguntur ex libris gentilium, lectio talis poterit iuuare, nam in multis nos docere possunt; quorum cognitio est valdè necessaria ad sacrorũ librorum intelligentiam; definitiones enim, & diuisiones habemus à Logica, & Metaphisica; rerum causas, & origines, ac proprietates ostendit nobis Philosophia naturalis, ex quarum cognitione multa abscondita in Scripturis nobis reuelantur. Moyses fuit doctus in omni Ægyptiorum sapientia; & D. Augustinus libro 2. de doctrina Christiana cap. 28.

Psal. 17. Coloss. 2. Tertull. Eneas Syl. D. Aug.

na cap. 28. ostendit Gentiles Historias plurimum conferre ad intellectum sacræ scripturæ. Qui ergo vult ab hæresibus discedere; primo orare debet Deum, vt suum intellectum illuminet, deinde vitia supradicta extirpare conetur; etsi ex infirmitate lapsus fuerit in aliquod peccatum, caueat, ne ad se trahat intellectum.

Quod tres præcipuæ sunt causæ hæresum extrinsecæ.
Cap. XIII.

PRima causa hæresum extrinseca est Prælatorum negligentia; vnde D. Paulus Act. 20. Episcopos, & sacerdotes alloquens dicit, attendite vobis, & vniuerso gregi, in quo Spiritus sanctus posuit vos regere Ecclesiam Dei, quam sanguine suo acquisiuit, hac de causa tenemur obedire superioribus, & illi pro nobis vigilare tenentur, vti legitur ad Hebræos 17. obedite præpositis vestris; ipsi enim pro vobis vigilant: negligentia ergo Prælatorum in causa est, vt superueniat inimicus homo, & superseminet zizaniam in medio tritici; est enim proprium hæreticorum, vt securius noceant permiscere erroneam suam doctrinam doctrinis Catholicis; itaque Episcopi vigilare debent. Huius adsunt infinita exempla; & præcipuè illud quod euenit Bohemiæ anno salutis 1400. vti narrat Eneas Syluius libro de origine Bohæmorum cap. 35. cui calamitati Episcopus Pragensis obuiam ire studuit, & tantum fecit, vt illum è Praga eiectus fuerit, ac libros Ioannis Vuiclephi, a quibus Ioannes Huss venenum suum auxerat Concilio doctissimorum virorum publice comburi mandauit, qua de causa Ioannes Huss: ex Praga recessit, & in Villam Huss, vbi illi origo fuit, & a qua cognomen sumpserat se recepit. Nec tamen ibi infamiam deposuit; nam ibi venena sua disseminabat, & quantum antea diligentia vsus est Episcopus Pragensis, tantum postea aliorum Episcoporum, & dominorum sæcularium negligentia, ad quorum dominia confugit, illius dementiæ vires auxit, quare factum est, vt cum hæreses illas extirpare uoluerint non potuerint. Secunda causa hæresum extrinseca est defectus prædicationis, quæ causa ad primam refertur; huius enim rei in causa est Prælatorum negligentia, ad quos ex officio pertinet docere populum, vti habetur Matthæo vlt. ibi prædicate Euangelium omni creaturę; & Ioannis 21. Christus dicit Petro, pasce oues meas, & Petrus sua prima Epistola cap. 5. alijs Prælatis dicit; pascite, qui in vobis est, gregem: Huius rei sunt infinita exempla, præcipuè in Hispania in ea parte Cantabriæ, quæ nunc Nauarra dicitur, & Biscaia apud eos homines, qui Montana incolunt, varij inuenti sunt errores, & superstitiones, ac variæ idolatriæ temporibus Catholicorum Hispaniæ Regum Ferdinandi, & Helisabethę coniugum: quare laudandi sunt; quia eorum auxilio, & authoritate extincti sunt; vti etiam laudandus est Sanctus Carolus Boromęus, qui multos extinxit errores in sua diœcesi repertis dum visitabat, ob defectum prædicationis; qui defectus in eorum Pastores reijciendus est: nam etsi illi sic errantes peccent; tamen peccatum aliquam admittit excusationem; eo quod eos nemo conduxit; nemo eos docuit. Tertia causa

Marginalia: Act. 20. — Hebr. 17. — Eneas Syl. — Matth. vlt. — Ioann. 21. — 1. Petr. 5.

causa extrinseca hæresum, est translatio sacræ paginæ in linguam vulgarem; nam sic sacra pagina legitur sine discretione ab omnibus; & cum hæreses oriantur ex sacræ paginæ peruersa intelligentia, & vulgus legat id, quod minime intelligit, in hæresim faciliter incidit: difficiliter enim creditur, quod vulgus indoctum statim intelligat id, quod doctissimi viri longo studio vix capere possunt: hac de causa, teste Diuo Hieronymo Iudæis non licebat intra trigesimum annum libros Geneseos, & Cantica Canticorum legere, quia in eis continebantur multa intellectu difficilia: hac etiam de causa Reges Catholici Hispaniarum supra nominati sub pœnis grauissimis prohibuerunt, ne quis sacras paginas in linguam vulgarem transferret; aut ab alijs translatas apud se retineret; ne scilicet darent occasionem plebi errandi. Ex hac radice, & fonte prodierunt Vualdenses, siue pauperes de Lugduno; & similiter Begardi, & Beguinæ, ac alij, de quibus locis suis dicetur. Quomodo igitur & tu Luthere doces debere trãsferri sacras paginas in linguam vulgarem ob vulgi ignorantiam? Et quomodo poterit vulgus, qui nil scit cognoscere parabolas, quarum est frequens vsus in vtroque testamento? Quomodo aptabit similitudines? Qualiter distinguet figuratas loquutiones a non figuratis? & sic de alijs. O dicet forsan aliquis Lutheranus D. Hieronymus laudat translationem sacræ paginæ in linguam maternam ob fœminarum intelligentiam: & D. Chrysostomus laicis commendat studium diuinorum voluminum. Ad hoc dicitur, quod multa antiquitus concedebantur, quæ nunc docente experientia ob multa accidentia sunt prohibita; olim fœminæ nocturnis horis currebant vna cum puellis, & virginibus ad sepulchra Martyrum; quod nunc est ablatum, quia sæpe sub specie orationis scelera latenter committuntur; neque hoc per solam desuetudinem abrogatum est; sed per Concilij definitionem. Concilium namque Elibertinum prouinciale; receptum tamen; vti dicetur titulus Calceamentum, & alibi etiam; ab vniuersali, & generali prima Synodo in Nicæa Bythiniæ ciuitate celebrata, cap. 35. suorum decretorum sic ait: placuit prohiberi ne fœminæ in cœmiterio peruigilent, eo quod sæpe sub obtentu orationis scelera latenter committant: Olim etiam Corpus Domini nostri Iesu Christi dabatur in manus; & vnusquisq; domum portabat, sumendum cum vellet, vti colligitur ex lib. 6. Historiæ Ecclesiasticæ Eusebij cap. 33. nunc ob peruerse tractantes abrogatum est: quod fere vsque ad tempora Cornelij Papæ concessum fuit. Sic dicimus de versione sacræ paginæ in linguam vulgarem, quia scilicet multi idiotæ lapsi sunt in multos errores; ideo Ecclesia a Spiritu sancto edocta hoc prudenter prohibuit. Scis quare ò inique Luthere laudas versionem sacrę paginæ in linguam vulgarem? vt scilicet hoc modo trahas plebem in tuam opinionem, eamque tecum ad tartara ducas.

D.Hier. D.Hier. D.Chryſ. Cõc. Elib. Euſeb.

Quod tres sint principales coniecturæ cognoscendi hæreticos. Cap. XIV.

CVm hæreticorum mores sint varij, non est parua res illos a Catholicis discernere, tum ob rei vtilitatem, tum ob eiusdem difficultatem.

tem. Vtilitas certe maxima est, nam multi pallio nominis Christiani sua venenosa dogmata populo venditant, & sic eos in suos errores trahunt
Math.7. ideo Christus prævidens multos hæreticos sub nomine Catholico ventu ros, Mat.7.nos admonet dicēs:attendite a falsis Prophetis,qui ad vos ve
1.Ioan.4. niūt in vestimentis ouium,intrinsecus autem sunt lupi rapaces;& Ioan. 1.Epist.c.4.dicit;nolite credere omni spiritui,sed probate an ex Deo sint, nam surgent multi Pseudoprophetę. Difficultas vero habetur ex morum varietate;nam alij v.g. occultantur,vt sanctiores appareāt,vt ita facilius
Iob.30. simplices decipere possint; de his legitur Iob.30.in desertis habitabāt torrentium;& in cauernis terrę. In cauernis habitant hæretici,quia plerumque errorem suum non accedentes publice docere; ne a sapientioribus, & Catholicis arguantur. Alij suas actiones publice cum omnimoda temeritate & licentia faciunt sibi persuadentes posse melius suum errorem disseminare, ac etiam si oportebit defendere. Cum igitur tot sunt,& varij hæreticorum mores difficiliter cognosci possunt: regulam tamen generalem Saluator noster,illos cognoscendi;nobis. Matt.7.reliquit; cum nos præmonuisset ut à falsis Prophetis caueremus; modum,quo eos cognosceremus adiunxit dicens,a fructibus eorum cognoscetis eos. Numquid colligunt de spinis vuas, aut de tribulis ficus? Sic omnis arbor bona bonos fructus facit; mala autem arbor malos fructus facit. Non potest arbor bona malos fructus facere, neq; arbor mala bonos fructus facere. Tres tamen coniecturas illos cognoscendi inueni. Prima est velle
Eneas Syl. res nouas,& parui momenti docere;uti refert Eneas Syluius,qui postea fuit Papa,& dictus est Pius II.libro suo de origine Bohæmorum cap.35. vbi docet Ioannem Huss semper res nouas amasse, & docuisse; & legi-
1.Tim.6. tur 1.ad Tim.6. O Timothee depositum custodi deuitans profanas vocum nouitates, & oppositiones falsi nominis scientiæ, quam quidam promittentes errauerunt circa fidem. Secunda coniectura est nimia libertas pronunciandi, ad quam aliqui ita sunt procliues, vt quicquid eis
Iacob.1. in buccam venit statim proferant;legitur enim Iac.cap.1.si quis putat se religiosum esse non refrenans linguam suam,sed seducens cor suum,huius vana est religio: qui ergo tam faciliter loquitur de rebus serijs ad fidem attinētibus sine vlteriore inuestigatione, & aliorum Catholicorum consilio sibi ipsi fidens, hic certe suspicionem hæretici incurrit. Tertia coniectura est cum quis de suis erroribus corrigitur statim ostendit impatientiam;immo reprehensoribus infert iniuriam, de his dicit D.Pau-
2.Tim.4. lus 2.Tim.4.mali homines, & seductores proficient in peius in errorem mittentes,& ipsi errantes; vti fecit Lutherus;nam a viris doctis, & sanctis admonitus in principio sui erroris,præcipue a Leone X.Papa,etiam cum censura; vt spiritus eius saluus fieret in die Domini, statim impatiens, & pertinax cœpit multa in Pontificem Romanum, & cęteros ordines Ecclesiasticos proferre;vti suo loco dicetur,efficacissima igitur est coniectura ex correctionis impatientia conijcere aliquem esse hæreticum; quia ostendit pertinaciam,quæ consummatum facit hæreticum.

Finis Libri Prohœmialis.

TRIVMPHVS CATHOLICÆ VERITATIS,

In quo Hæreſes omnes, iuxta ordinem Alphabeticum, ad terram proſternuntur; Auctorumq. earum actiones narrantur.

AVCTORE DONNO AMBROSIO à Mediolano de Ruſconibus de Cumis Monacho Caſinenſi.

TITVLVS ADORATIO.

Hæreſis Prima.

CIRCA *hoc nomen duas præcipue ortas hæreſes inueni. Prima negat Crucis adorationem, illius ſcilicet, in qua Chriſtus pro peccatis noſtris pependit, & conſequenter etiam illarum ad illius imitationem factarum.*

Acta Claudij Taurinenſis.

AVCTOR *huius fuit, vti teſtatur Thomas Vualdenſis, in libro ſuo de Sacramentalibus titulo 2. cap. 16. Claudius quidam homo Haggiomacus, Anglus genere, Oxoniæ ortus, qui cum ſe totus à pueritia tradidiſſet dogmatibus Arrij; progreſſu etiam temporis infectus eſt lepra Neſtorij, Vigilantij, & Euſtachij, de quibus ſuo loco dicetur: & cum eſſet anno ſalutis 825. ſub Eugenio II. Papa; & Ludonico Romanorum Imperatore, Epiſcopus in Ciuitate Taurini in Pedemontibus, detectus fuit hæreſiarca à quodam viro religioſo, & Eccleſiæ Cathedralis Taurinenſis Canonico Ludouico dicto; & correptus ea modeſtia, & humanitate, qua vti licet ab Abbate quodam dicto Theodo-* Thomas Vuald.

A miro;

miro; per hoc emendationem non suscepit, immo peior euasit, & librum apologeticum contra eundem Abbatem Theodomirum pro suarum hæresum defensione conscripsit; Verum fauente Deo tandem hæc bestia à Iona Aurelianense Episcopo confusus, & confutatus est: tamen senio confectus pertinax mortuus est, & in sterquilinio sepultus.

Acta Ioannis Vuicleph.

QVæ hæresis diu sepulta renouata fuit à Ioanne Vuiclepho Anglo in ciuitate Oxoniæ ortus, qui fuit ex nobilissima Puditristis familia; qui cum ab ineunte ætate multum delectaretur Vualdensium doctrina, ea lepra infectus est; quare (vti testatur Thomas Vualdensis libro suo doctrinali fidei antiquæ tomo 1. art. 3. cap. 60.) non valens obtinere Episcopatum Vigoriensem ab eo summopere desideratum multa peruersa volumina in Ecclesiam Catholicam edidit, ac Vualdensium dogmata auxit: floruit autem anno salutis 1380. sub Vrbano VI. huius nominis Papa, & Vincislao Romanorum Imperatore; sub quo tempore fuit etiam sacerdos consecratus, vti sopranominatus Thomas testatur; qui Thomas fuit coæuus Vuiclephi, & vidit sua peruersa volumina; & cum esset & ipse natione Anglus, & volens patriam expurgare ab erroribus Vuiclephistarum; eos maximis rationibus, & potioribus sacræ paginæ authoritatibus confutauit, vti eius scripta indicant: Vixit autem Ioannes Vuicleph circa annum ætatis suæ 64. quare primo deficiens eius corpus Oxoniæ sepelitur; anima tamen eius Diabolo perpetuo crucianda traditur.

Thomas Vuald.

Thom. Ioco sup. cit.

COnuincitur itaque hæresis; nam omnes Doctores tam Græci, quàm Latini exponentes illa verba Psalm. 98. scilicet *Adorate scabellum pedum eius*; per illa intelligunt Domini Crucem; insuper ritus, & Ecclesiæ consuetudines, ac definitiones sunt tanti valoris, quanti est sacra pagina; vti libro proœmiali cap. 5. a nobis probatum est. Ritus autem Ecclesiæ Catholicæ Romanæ est, vt Crux adoretur; nam feria sexta Parasceues post decantatam à sacerdote Domini passionem Crux eleuatur, discooperitur, & in loco humili deponitur; & sic ab omnibus verè Christianus adoratur: additur quod prostrationes, capitum nudationes, pectoris percussiones, manuum eleuationes coram Cruce factæ nil aliud significant, quam quod per illa testamur nos credere in simili Christum pro peccatis nostris passum fuisse; & ita per memoriam Crucis innouatur in nos beneficium redemptionis nostræ a Christo acceptum.

Psalm. 98.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Romæ celebrato anno salutis 732. sub Gregorio III. huius nominis Papa, & Leone IV. Romanorum Imperatore, 93. Episcoporum, ac aliorum Patrum: & in Concilio Niceno II. celebrato anno salutis 786. sub Adriano I. huius nominis Papa; & Constantino VI. & Irene matre Romanorum Imperatrice, 350. & amplius Patrum diuersarum nationum actione prima docet Crucem

Conc. Rō. sub Greg. 3.

Conc. Nic. 2. sub Adriano.

Saluatoris,

Saluatoris, & Sanctorum imagines adorandas esse, damnans sub anathemate Ephesinum concionabulum, in quo imagines damnatæ fuerant. Et in Concilio Constantiensi anno salutis 1415. celebrato sub Ioanne XXIV. huius nominis Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore, mille, & amplius Patrum sessione 8. hunc cum alijs Vuiclephi erroribus sub anathemate damnat; in quo Concilio ob schisma (vt deinde pax vniuersalis sequeretur in ecclesia) anno salutis 1417. Ioannes renunciauit Papatui, & de eodem anno die secundo mensis Nouembris in festo S. Martini Reuerendissimi Patres in Conclaui elegerunt in Pontificem Reuerendissimum in Christo Patrem Dominum Odonem de Columna S. Gregorij ad Velum Aureum Diaconum Cardinalem natione Romanum; quæ electio concorditer, & vnanimiter facta est; sicque dictus est Martinus Quintus, & per Serenissimum Principem Sigismundum Romanorum Regem apud Ecclesiam maiorem Ciuitatis Constantiensis intronizatus, & coronatus fuit.

Contra hanc hæresim scripsit diligentissime Thomas Vualdensis lib. de Sacramentalibus titulo 20. Thomas Vuald.

Contra Claudium verò scripsit Ionas Aurelianensis libros tres.
Primus est de sacris Imaginibus. Ionas Aurelian.
Secundus est de Crucis adoratione, de defensione cultus Sanctorum.
Tertius est de peregrinatione Romæ ob peccatorum veniam.

Hæresis Secunda.

Hæc hæresis negat adorationem Sacrosanctæ Eucharistiæ.

Acta Ioannis Oecolampadij.

Auctor fuit Ioannes Oecolampadius Germanus apud Ciuitatem Basileæ ortus, qui in parua ætate adhuc existens se Monachum ex instituto sanctæ Brigidæ, in quodam monasterio Basileæ consecrauit, multumq. in monastica disciplina, & sanctitate vitæ, & doctrina profecit; nam fuit vir perdoctus, trium scilicet linguarum Hebraicæ, Græcæ, & Latinæ, at successu temporis seductus fuit a Luthero; sic eius verus imitator, ac discipulus euasit; tamen in hac doctrina de Sanctissimæ Eucharistiæ adoratione a suo magistro fuit diuisus; nam spiritu elationis inflatus plus sapere voluit, quam oportebat: itaque primo renunciato monachatu duxit monialem in vxorem, magistri sui sequens vestigia; impatiens tamen aliquid magis impium excogitauit, quam Lutherus, sicque proprium extendens vexillum, dixit Christum minime contineri in Eucharistia; ideo idolatras nominat adorantes Eucharistiam; quare deinde sequaces dicti sunt Oecolampadiani; hocq. peruersum dogma Oecolampadius docebat, ac

per Germaniam dißeminabat circa annum salutis 1525. sub Clemente VII. huius nominis Papa, & Carolo Quinto Austriaco Romanorum Imperatore: fuit ad Concilium Tridentinum cum suo saluo conducto, ac cum Patribus multas disputationes habuit; & licet confusus per hoc tamen casum suum non ingemuit; immo magis pertinax discessit; & in sua erronea opinione vsque ad mortem perseuerauit: itaque improuisè in lectulo apud vxorem mortuus, & Basileæ sepultus fuit, anima tamen eius Diabolo tradita est perpetuo crucianda.

Cóc. Trid. HAnc hæresim confutabimus fauente Deo titulo Eucharistia; pro nunc solum dicimus, quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Iulio III. huius nominis Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore inuictissimo sess. 4. celebrata anno salutis 1551. 25. Nouembris cap. 5. determinauit præter quotidianam adorationem in Ecclesia sacrosanctæ Eucharistiæ, etiam peculiari quodam festo semel in anno in processionibus reuerenter adorari; qui ritus, & quæ Ecclesiæ consuetudines sunt tanti valoris, quanti est sacra pagina, vti libro procemiali cap. 5. probauimus.

TITVLVS ABSOLVTIO.

Hæresis Prima.

CIrca hoc nomen duas præcipue ortas hæreses inueni. Prima docet pœnitentem sola fide absolui à suis peccatis; credens enim se esse absolutum absolutus est, licet ei desit contritio, & sacerdos non serio, sed ioco absoluat.

Acta Martini Lutheri.

AVctor fuit Martinus Lutherus natione Germanus patria Islebiensi vrbe Saxoniæ; nam adhuc puer anno salutis 1504. in patria fit monachus ex instituto fratrum Heremitarum Diui Augustini; & quia ingenio maxime pollebat studijs Scolasticis incubuit, in eisque multum profecit, tamen degenerans a patre spiritu elationis, & ambitionis ductus apostatauit, & cepit dicere Indulgentias eße nullius authoritatis; vti suis locis dicetur; & reprehensus à viris sanctis, & doctis, peiora prioribus in lucem produxit; ita vt à Duce Saxoniæ protectus totam fere Germaniam suis dogmatibus infecerit: Quare pertinax a Leone X. huius nominis Papa ab Ecclesia separatus est, nec per hoc casum suum ingemuit, immo contempsit, & membrum Diaboli effectus est; & cepit summum Pontificem, & totam Ecclesiam, ac omnem Ecclesiasticum ordinem calumniari, monachatumq. omnem ab Ecclesia procul esse dicere, liberam monachis tribuens viuendi

uendi facultatem; ſic anno ſalutis 1517. *ſub Leone X. Papa, & magno Maximiliano I. Auſtriaco Romanorum Imperatore, renunciato monachatu duxit monialem in vxorem, & in tantam temeritatem deuenit, vt auſus ſit inducere ferè omnes Germaniæ Principes, vt monaſteria omnia monachorum, & monialium ad terram proſternerent; Quod factum eſt in multis Germaniæ prouincijs cum magno ſcandalo, ac Sanctæ matris Eccleſiæ Catholicæ Romanæ detrimento: ſolebat enim dicere iniquus Lutherus; vtinam deſcenderet ignis de cęlo, & omnia monachorum, & monialium cęnobia, quæ ſunt diabolica inuenta deſtrueret, addens Baſilium, Benedictum, Auguſtinum, Franciſcum, ac alios monachorum inſtitutores, ſi in finem vitæ ſuæ non pœnituerint eſſe damnatos; & a tempore quo apoſtatauit vſque ad extremum ſuum diem ſemper corde induratus manſit; quare pertinax ſeptuagenarius, & in lectulo improuiſè mortuus repertus fuit, ſepultusq. in patria; anima eius igne, & ſulfure Diabolo tradita fuit perpetuo cruciãda; & inter alios hos præcipue infraſcriptos diſcipulos habuit, qui omnes addentes impietatem impietati (vti mos eſt hæreticorum) reſtauratores fuerunt Lutheranæ hæreſis. Sunt itaque infraſcripti, ſcilicet*

Ioannes Oecolampadius.	Ioannes Caluinus.
Martius Zuinglius.	Andreas Oſiander.
Ioannes Brentius.	Martinus Butzerus.
Philippus Melancthon.	Ioannes Volfangus.
Ioannes Spangebergus.	Baldaſſar Hiebmaier.
Andreas Carolſtadius.	

De quibus ſuis locis ſigillatim dicetur.

COnuincitur itaq. hæreſis; & primo adnotandum eſt, quod ex verbis Lutheri duo colliguntur; primum ſolam fidem iuſtificare, quod certè falſum eſt; nam licet habeatur ex ſacra pagina fidem iuſtificare omnes tamen auctoritates intelliguntur de fide formata vti teſtatur D. Paulus 1.Cor.13.ibi, *Si habuero omnem fidem, ita vt montes transferam, charitatem autem non habuero nihil ſum*; inſuper Sacerdos remittit peccata per poteſtatem ſibi à Deo collatam Ioannis 20. *Quorum remiſeritis peccata remittũtur eis, & quorum retinueritis retenta ſunt*. Sic quæro à Luthero, aut Chriſtus aliquam Apoſtolis contulit auctoritatem, aut nullam, ſi nullam, ergo facit Lutherus Chriſtum mendacem, quod nõ eſt dicendum; ſi aliquam, ergo, prout verba ſonant, aliam nõ contulit præter illam abſoluẽdi, quare fatendum eſt pœnitentem per ſolam fidem non eſſe abſolutum, cũ etiã Sacerdos auctoritate ſibi a Chriſto data abſoluat. Secundum, quod ex verbis Lutheri colligitur, eſt, illum, qui credit, eſſe verè abſolutum; etiamſi ioco abſoluatur, & illi deſit contritio; quod quam ſit falſum patet ex verbis D. Pauli 1.Cor.4. *Sed neque meipſum iudico. Nihil mihi conſcius ſum, ſed in hoc iuſtificatus ſum; qui autè iudicat me Dominus eſt*; inſuper ex auctoritate data a Chriſto Apoſtolis, & ſuis ſucceſſoribus cõſtat, vt quiſq; peccator credat ſe eſſe abſolutum vi verborum, quæ a Sacerdote poſt accuſationem omnium ſuorum peccatorum proferuntur ſuper eum, vti legitur Ioan. 20. ibi

[Margin: 1.Cor.13. — Ioan. 20. — 1. Cor.4.]

Ioan. 20. ibi *Quorum remiſeritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta ſunt.*

Conc. Triden. Poſtremo Eccleſia vniuerſalis in Concilio Tridentino ſub Iulio III. Papa; & Carolo V. Auſtriaco Romanorum Imperatore ſeſſ. 4. anno ſalutis 1551. celebrata Can. 9. hanc aſſertionem ſub anathemate damnat.

Ioan. Roff. Contra hunc errorem doctiſſimè ſcripſit Ioannes Roffenſis in libro ædito contra Lutherum.

Hæreſis Secunda.

Docet hæc hæreſis puerum, ac mulierum æque ac Papam abſoluere poſſe à peccatis.

Auctor fuit ſupra dictus Martinus Lutherus.

Conuincitur, & primo dico, quod ſimplex ſacerdos quo ad culpam circa ſuum ſubditum, ſi plene illi ſubdatur, parem poteſtatem habet cum Papa, non tamen ſic eſt de pœna; nam Papa poteſt vel totam, vel partem relaxare, infimus autem ſacerdos propria authoritate non poteſt in vniuerſum à pœna abſoluere. His ſic poſitis dico, quod, id, quod dicit Lutherus, ſcilicet omnem Chriſtianum poſſe abſoluere a peccatis pendet ex eo, quod dixit nempe totam vim ad culpam delendam pendere ex fidei credentibus, nullo vero pacto ex miniſtro; quod quam ſit falſum patet primo auctoritate data a Chriſto diſcipulis, & ſucceſſoribus, vti legi-
Ioan. 20. tur Ioannis 20. & Matth. 18. *Quorum remiſeritis peccata remittuntur eis,*
Matth. 18. *& quorum retinueritis retenta ſunt.* Nam tunc nulla prorſus erat præſens fœmina: inſuper hæc Lutheri aſſertio damnatur ex Eccleſiæ vniuerſalis definitione, quæ Eccleſiæ conſuetudines ſunt tanti valoris, quanti eſt ſacra pagina; vti libro Procemiali cap. 5. probatum eſt.

Cōc. Trid. Denique Eccleſia Vniuerſalis in Concilio Tridentino ſub Iulio III. Papa, & Carolo V. Auſtriaco Romanorum Imperatore ſeſſ. 4. anno ſalutis 1551. 25. Nouembris celebrata, Canone 10. hanc Lutheri aſſertionem damnat.

Ioan. Roff. Contra hunc errorem diligentiſſime ſcripſit Ioannes Roffenſis in libro ædito contra Lutheri articulos.

TITVLVS ADAM.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen sex præcipue ortas hæreses inueni. Prima docet Adam, & Eua ob eorum inobedientiam esse perpetuo detrusos in Infernum.

Acta Tatiani.

Auctor fuit Tatianus Syrus Antiochiæ ortus, qui primo fuit Philosophus Platonicus, deinde ad fidem conuersus factus est B. Iustini martyris discipulus; tamen paucis elapsis annis malus euasit Christianus; & licet viuente eius magistro Romam venisset, ac ibi Christianam religionem doceret, & pro Christianis contra gentes egregium volumen scriberet, dissimulabat tamen, & intus erat peruersus, animamq. habebat hæresibus contaminatam: quare mortuo beato Iustino eius magistro Roma digressus est in Oriente, & in superbia elatus in varios errores Valentini, Marcionis, & Saturnini cecidit: Qui etiam fuit auctor hæresis Encratitarum, vti testatur Beatus Irenæus libro suo primo aduersus hæreses cap. 30. & Diuus Hieronymus in commentarijs super Amos; Qui Tatianus præcipue floruit anno salutis 174. sub Aniceto Papa, & martyre, & Marco Aurelio Romanorum Imperatore, & a tempore, quo apostatauit vsque in finem vitæ in apostasia, & pertinacia perseuerauit, quare senio confectus primo decedens corpus eius non longe ab Antiochia sepultus fuit; anima tamen eius in Inferno Diabolo perpetuo crucianda tradita est. B. Iren. Hieron.

Conuincitur itaque hæresis; nam si per Christum totum genus humanum saluatum est dicente Apostolo 1. Cor. 15. ibi, *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita in Christo omnes viuificabuntur*; Si ergo totum genus humanum saluatur, ergo & is, qui primus plasmatus est, non enim est æquum, vt primus captiuus remaneat liberatis filijs: insuper legitur Gen. 3. Omnis maledictio peruenit in serpentem, quia eos seduxit; vnde loco supracitato legitur, *Maledictus es super omnia animantia, quia fecisti hoc:* præterea ex rubore conijcitur primos parentes pœnituisse; quare Deus flectens se ad misericordiam vti legitur Gen. 3. Fecit illis primo tunicas pelliceas dans illis pœnitentiam, eijciens illos de Paradiso, eisque præcipiens, vt vescerentur pane in sudore vultus sui: insuper legitur Sap. 10. *Qui primus formatus est à Deo Pater orbis terrarum, cum solus esset creatus custodiuit, & eduxit illum à delicto suo:* quam igitur à vero aliena sit hæc assertio patet. 1. Cor. 15. Gen. 3. Ibid. Sap. 10.

Denique

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio I. generali Nicæno anno sa-
Côc. Nic. lutis 325. celebrato sub Syluestro Papa, & magno Constantino Romanorum Imperatore 318. Patrum diuersarum nationum hanc assertionem damnauit.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis Adam post peccatum amisisse Dei imaginem.

Acta Origenis.

AVctor fuit Origenes Aegyptius in Alexandria ortus, qui adhuc puer ita erat fidei Catholicæ amator, vt patrem, ac alios pro fide Christi in carcere detentos ad martyrium libenter pro Christo substinendum exhortabatur; & cum esset 17. annorum erat verè omnium Philosophorum, ac Theologorum sui temporis Princeps. Patre igitur anno salutis 205. sub Zepherino Papa, & martyre, & Seuero Romanorum Imperatore, Leonide vocato pro fide Christi decollato, ac eius patrimonio confiscato, vti refert Epiphanius Episcopus Salaminæ in quadam epi-
Epiphan. *stola ad Ioannem Hierosolymitanum, Origenes cum matre, & septem fratribus paruulis egenus remansit; tamen constans, & totus ad religionem, & Deum conuersus cœpit Grammaticam docere, cuius precio matrem cum fratribus pascebat: deinde cum mira esset eloquentia anno sequenti, ætatis scilicet suæ 18. cœpit Scripturam publicè interpretari, & officium prædicandi suscipere; & cum peruenisset ad annum 21. imprudens Origenes, & nimis audax facinus in seipsum admisit; nam simplicius interpretatus est*
Matth. 19. *sententiam Saluatoris Matth. 19. de castratione ob Regnum Cælorum, sicq. seipsum secreto castratus est; ita à viris sanctis, & pijs repræhensus fuit; & quia deuotus, ac obediens erat Ecclesiæ Catholicæ Romanæ summopere cupiebat ad illam venire; itaq. anno salutis 217. sub Zepherino Papa & martyre, & Seuero Romanorum Imperatore Romam venit; ibique parum mansit, quare in patriam reuersus est, vbi maxima abstinentia vtebatur in rebus alienis, in cibo, in potu, abstinens se omnino a carnibus, multos hæreticos conuertit, & præcipue Ambrosium quendam hominem eruditissimum Valentini, & Marchionis hæresibus infectum, qui deinde ei fuit in omnibus cancellarius fidissimus; conuertit etiam anno salutis 229. sub Vrbano I. Papa, & martyre, & Alexandro Romanorum Imperatore Berillum Episcopum Bostrenum in Arabia, ac sub eodem tempore hæresim Ebionitarum*
Eusebius. *impugnauit; vti narrat Eusebius libro 6. historiæ Ecclesiasticæ cap. 14. & cap. 26. anno verò sequenti iter faciens in Græciam per Palestinam ob negotia Ecclesiastica cum litteris commendatitijs sui Episcopi Alexandrini, Cæsareæ ab Episcopo loci ordinatus fuit sacerdos, anno ætatis suæ 44. de qua ordinatione Demetrius Episcopus Alexandrinus conquæstus est, quia*

scilicet

scilicet Origenes se castrauerat; excusat autem se Episcopus Cæsariensis, quod scilicet eum ordinauerit ob litteras commendatitias, & quod eum se castrasse ignorauerit; defensus tamen fuit Origenes à multis, quod scilicet id fecerit non ferro, sed pharmaco, quo rebellem corporis partem penitus exsiccaret; vti Epiphanius refert hæresi 64. anno verò salutis 231. à Demetrio Episcopo ob multos errores excommunicatus fuit; quare turbæ in illum excitantur, eum extra ciuitatem eijcientes; ipse verò Romam iterum venit, & se expurgauit coram Fabiano tunc temporis Papa petens veniam de male prolatis; alij tamen causam errorum suorum refundunt in Ambrosium supra dictum, qui eius scripta non emendata in publicum protulit; postea anno salutis 249. venit in Arabiã, vbi confutauit firmissimis rationibus hæresim illam ab Arabicis inuentam, scilicet animam hominis in morte corrumpi; quam confutabimus Titulo Anima, hæresi Septima: anno verò salutis 253. in patriam iterum reuersus, multa pro fide sustinuit tormenta, & vt Epiphanius refert hæresi 64. tractus fuit per totam ciuitatem; quare fugit Hierusalem, ibique cępit rogatus docere, & in Ecclesiam prædicare, & casu quadam die incidit in sententiam illa Psalmi 49. scilicet, Peccatori autem dixit Deus: Quare tu enarras iustitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum? Tu verò odisti disciplinam: *qua lecta librum deposuit, & amarè flere cępit, omnibus simul cum illo flentibus; vnde ex hoc (referente Epiphanio loco supra citato) scripsit libellum inscriptum de Lamentatione, siue de Pœnitentia Origenis, & licet Origenes errauerit; non tamen pertinax, sed obediens semper fuit Ecclesiæ, cuius correctioni se submisit, vnde multa eius egregia scripta ab Ecclesia recipiuntur; denique anno salutis 256. exul à patria sub Lucio Papa, & Gallo, & Volusiano Imperatoribus Romanis, primo deficiens in pace quieuit, & apud Tyrum sepultus fuit anno ætatis suæ 68.*

Epiph. | Epiph. | Psalm. 49 | Epiph.

Conuincitur igitur hic error; & primo dico; quod si Origenes accipit imaginem, vt distat a similitudine (nam imago est substantia, & similitudo est nomen declaratiuum qualitatis in substantia) tunc dico; quod manifestus est error Origenis; si verò Origenes per imaginem intelligit similitudinem, tunc dico, quod Adam amisit Dei similitudinem, id est perfectionem: imago enim Dei omnium rationabilium est, & similitudo paucorum. Anima autem quantumlibet peccatrix numquam amittit Dei imaginem; si verò non fuerit sancta, vel bona secundum legem, non perueniet ad Dei similitudinem in gloria; quæ si sancta, erit Creatori similis, & Angelis æqualis.

Denique hic error emendatus fuit ab Ecclesia Vniuersali in Concilio Romæ habito sexaginta Episcoporum, totidem Presbyterorum, & aliorum Diaconorum incœpto sub Fabiano I. Papa, & martyre; deinde expleto anno salutis 254. sub Cornelio Papa, & martyre, & Gallo, & Volusiano Imperatoribus Romanis, in quo Concilio omnes alij Origenis errores correcti, & emendati sunt.

Conc. Ro. sub Corn.

Hæresis Tertia.

Docet hæc Hæresis, quod si primi parentes permansissent in statu innocentiæ, numquam fuissent coituri ob humanam speciem propagandam.

Acta Armenorum.

Auctores fuerunt Armeni, quorum Dux fuit Iacobus Syrus, de quo Titulo Confessio, Hæresi Secunda dicetur. Hi Armeni (vti refert Guido Carmelita in sua summa de Hæresibus) Asiam in- Guido Carm. *colunt in parte sita inter Taurum, & Caucasum montes; quorum patria dicta est Armenia, protendens à Capadocia vsque ad Caspium mare; & ab Ecclesia sunt separati circa annum salutis 455. sub Leone I. Papa, & Marciano Romanorum Imperatore, quia noluerunt recipere decreta Concilij Chalcedonensis; habent proprium Primatem, cui obediunt, Romanum Pontificem contemnentes; ob quorum Schisma multa Concilia congregata sunt pro eorum vnione; & præcipue Florentinum sub Eugenio IV. huius* Conc. Flo. sub Eug. 4. *nominis Papa, primo Ferrariæ inditum, deinde ob pestem Florentiā translatum, in quo Concilio sequuta est fauente Deo vnio Armenorum cum Ecclesia Latina; qui confessi sunt processionem Spiritus Sancti a Patre, & Filio, pariter & Purgatorium, consecrationemq. in Azimis legitimam, ac Romani Pontificis auctoritatem; quare anno salutis 1439. 22. die mensis Nouembris gaudentes reuersi sunt in patriam vnà cum Ioanne Paleologo eorum Imperatore; ideo Eugenius post Concilium peractum creauit octo Cardinales, inter quos erant duo Græci, scilicet Ruthenus, & Nicænus, vt eorum auctoritate natio Græcorum, & Armenorum in fide contineretur, quæ tamen post aliquos annos in antiquos errores cecidit.*

Acta Almerici.

Hic deinde error renouatus fuit ab Almerico Doctore Gallo, patria Carnotensi, qui Lutetiæ Parisiorum Doctoratus lauream assequutus; floruit anno salutis 1200. sub Innocentio III. huius nominis Papa, & Ottone IV. Romanorum Imperatore, & quia suis falsis dogmatibus simplices seducebat ab Inquisitoribus hæreticæ prauitatis retentus est, nam pertinax perseuerabat in sua opinione, sic tamquam palmitem putridum in vite resecandum determinarunt, ipsumq. excommunicatum pronunciarunt, declararunt, ac damnarunt, ita anno salutis 1204. traditus fuit Parisijs potestati sæculari, ibiq. combustus fuit; cuius cineres in ventum

ventum, & in flumen dispersa sunt. Et non solum hanc Armenorum insaniam renouauit Almericus, verum eam auxit dicens nullam fuisse sexus differentiam inter primos parentes, vti testatur Frater Bernardus de Lutzemburgo in suo hæreticorum Catalogo. F. Bern. de Lutzemb.

Conuincitur, & primo ad dictum Armenorum dico, quod legitur Gen. 1. ibi statim benedixit eis, & ait *Crescite, & multiplicamini, & replete terram*; quæ verba eis dicta sunt antequam peccarent: additum verò ab Almerico falsum esse clarè patet; nam legitur Gen. 1. *Ad imaginem Dei creauit illum masculum, & fœminam.* Quod etiam à Christo per Matth. 10. exprimitur *Ab initio masculum, & fœminam fecit illos*, ex quibus clara est inter primos parentes differentia sexus; taceant igitur Armeni insanientes, & valeat innaturalis Almericus. Gen. 1. Ibid. Matth. 10.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio IV. generali Chalcedonensi anno salutis 451. celebrato sub Leone I. Papa, & Marciano Romanorum Imperatore 630. Patrum diuersarum Prouinciarum, hunc, & alios etiam Armenorum errores damnauit; & in Concilio maximo Lateranensi sub Innocentio III. Papa, & Ottone IV. Romanorum Imperatore anno salutis 1215. celebrato 1300. & amplius Patrum; inter quos erant duo Patriarchæ, Hierusalem, scilicet, & Constantinopolis; 70. Archiepiscopi; 400. Episcopi; 800. Priores conuentuales; Romani Imperij Legati; & denique Regum Hierusalem, Galliæ, Hispaniæ, Angliæ, & Cypri Oratores; Almericum cum omnibus suis erroribus sub anathemate damnauit. Conc. 4. gen. Chalced. sub Leone 1. Conc. Lat. sub Innoc. 3.

Hæresis Quarta.

Docet hæc Hæresis, quod Adam fuisset mortuus etiamsi non peccasset, & quod est mortuus conditione naturæ, non ex culpæ merito.

Acta Pelagij.

Auctor fuit Pelagius, qui ortum suum habuit ex progenie Scoticæ gentis; qui iam adultus Scotia digressus est in Africa, vbi monachus ex instituto Diui Basilij factus est; nec diu perdurauit in obseruantia regulæ quam professus est, sed à Patre degenerans, & in reprobum sensum datus in multas cecidit hæreses, vti testatur D. Augustinus libro de hæresibus, ad quod vult Deum; sicq. in eis perseuerabat, ac simplices quantum poterat seducebat, eosq. in suam sententiam trahebat: multos ipso viuente habuit discipulos, præcipue Iulianum impium Episcopum Capuanum; & Celestium perfidum monachum ex Diui Basilij instituto; tandem anno salutis 405. sub Innocentio I. huius nominis Papa; & Honorio, & Theodosio Imperatoribus Romanis reuersus in patriam totam ferè suis peruersis dogmatibus infecit, vnde sequaces deinde dicti sunt Pe- D. Aug.

Conc. Mil leuit. Conc. Car thag. *Ligiani; & in duobus Concilijs fuit damnatus in Milleuitano Secundo, & in Carthaginensi Septimo, quare ab Ecclesia maledictus, pertinax vsque ad mortem perseuerauit, sic senio confectus primo decedens migrauit ad Diabolum, & in patria sepultus fuit.*

Sap. 2. CONuincitur, nam legitur Sap. 2. Quod Deus creauit hominem inexterminabilem, ergo si in innocentia perseueraffet Adam non esset mortuus. Secundò legitur Gen. 3. cum ei ob peccatum commissum
Gen. 3. malediceretur, dixit ei Deus *In sudore vultus tui vesceris pane tuo, donec reuertaris in terram, de qua sumptus es:* hoc autem ei dictum est ob peccatum, quod peccatum generat mortem, & quod verum sit, cum ejicitur de Paradiso ei dicit Deus, vti legitur Gen. 3. Ne fortè comedat de
Gen. 3. ligno vitæ, & viuat in æternum, ex quo videtur per lignum vitæ esse a morte præseruandum; denique legitur Rom. 8. *Corpus mortuum est ob peccatum.*
Ad Ro. 8.

Conc. Mil leuit. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Secundo Milleuitano in Africa celebrato 200. & amplius Patrum, auctoritate Innocentij I. Papæ, anno salutis 416. Imperio Romano tunc gubernantibus Honorio, & Theodosio, cui etiam interfuit S. Augustinus Hippone Regij Episcopus, ac subscripsit; cap. 1. suorum decretorum statuit, vt quicũq. dicit Adam mortuum esse non merito peccati; sed necessitate naturæ anathema sit: & in Concilio Carthaginensi Septimo, anno salutis 418. celebrato 17. Episcoporum, auctoritate Zosimi Papæ, tunc Imperio Romano gubernantibus Honorio, & Theodosio, omnes errores Pelagij condemnati, & maledicti fuerunt: & licet ista Concilia fuerint Prouincialia, confirmata, ac recepta tamen fuerunt ab Ecclesia in sexta Synodo Generali in Trullo celebrata.
Conc. Car thag.

D. Aug. COntra Pelagium scripsit præcipue Diuus Augustinus plures tractatus.

Hæresis Quinta.

DOcet hæc Hæresis, *quod primi parentes ante peccatum erant cæci; & quod post ligni vetiti comestionem videre cæperunt.*

QVis autem huius erroris fuerit auctor, vel quo loco, vel quo tempore sit orta non legitur; solum hæresis sine auctore recitatur à Philastrio, & D. Augustino libris suis de hæresibus: ortam tamen credo ob ea quæ leguntur Gen. 3. Et statim post peccatum Aperti sunt oculi amborum.
Philast. D. Aug. Gen. 3.

Ibid. COnuincitur itaque hic error, & faciliter, nam legitur Gen. 3. Quod antequam peccarent *Vidit mulier, quod bonum esset lignum ad vescendum,* quod si fuisset cœca lignum videre non potuisset; non est igitur opus

opus in re tam clara sermonem extendere; & huius defensores audiant Augustinum lib. suo de Ciuit. Dei lib. 14. cap. 16. super capitulum. 3. Genesis dicentem, aperti sunt oculi eorum non ad videndum, nam antea videbant; sed ad discernendum inter bonum amissum, & malum acquisitum. D. Aug.

Denique damnata fuit hæc hæresis ab Ecclesia Vniuersali in Concilio Milleuitano II. in Africa celebrato, anno salutis 416. auctoritate Innocentij I. Papæ, sub Henorio, & Theodosio Imperatoribus Romanis 200. & amplius Patrum, cui etiam interfuit Diuus Augustinus Hipponis Regij Episcopus, ac subscripsit. Conc. 2. Milleuit.

Hæresis Sexta.

Docet hæc hæresis, Euam cunctorum matrem non esse ex costa Adam formatam; sed simul cum Adam de limo terræ.

Acta Gaietani.

Auctor fuit Thomas de Vio ex patria Gaietæ, quæ est Ciuitas Regni Neapolitani; Qui Thomas adhuc adolescens factus est monachus ex instituto S. Dominici, in qua religione studijs, ac scientijs Scolasticis operam dedit, in eisq. multum profecit; vti eius maxima scripta manifestant; quare primo ob merita bonæ vitæ, & eminentis doctrinæ creatus fuit Generalis sui Ordinis, deinde anno salutis 1517. sub quo tempore maxime florebat, sub Leone X. Papa, & Maximiliano I. Austriaco Romanorum Imperatore creatus fuit Cardinalis; fuit enim vir insigniter doctus, præcipue in Theologia Scolastica; tamen post lapsus est ex infirmitate in aliquos errores, inter quos vnus est iste; nec per hoc dicendus est hæreticus; cum non adhæserit pertinaci animo suæ sententiæ, & Ecclesiæ præcipienti se submiserit; & mouetur Thomas, quia legitur Gen. 1. Masculum, & fœminam creauit eos: *itaque multum suis scriptis Thomas Ecclesiæ Catholicæ Romanæ profuit, sic senio confectus quieuit in Domino.*

Conuincitur itaque hic error; nam Eua fuit post Adæ creationem formata de costa Adam, vti legitur Gen. 2. Quæ verba ad litteram sunt intelligenda, liber enim Genesis historialis est; & legitur pariter Iob 8. & Sap. 20. & 1. Timot. 2. Primo Adam, deinde Eua; præterea legitur Gen. 2. quod Eua vocatur Virago, quia de viro sumpta est. Gen. 2. Iob 8. Sap. 20. 1. Tim. 2. Gen. 2.

Denique est Ecclesiæ Vniuersalis definitio Euam esse formatam de costa Adam; & à Christo nato vsque nunc omnes verè Christi fideles hoc idem tenent; & Ecclesiæ definitiones sunt tanti valoris, quanti est sacra pagina; vti libro Procemiali cap. 5. probatum est.

TITVLVS

TITVLVS ADVLTERIVM.

Hæresis Vnica.

Docet hac Hæresis matrimonium legitimè contractum, & perfectè consumatum dissolui ob coniugis adulterium; quam hæresim Titulo Nuptiæ hæresi quinta confutabimus.

TITVLVS ANGELVS.

Hæresis Vnica.

Docet hac Hæresis Angelos siue bonos, siue malos non esse à Deo creatos.

Acta Hermani.

AVctor fuit Hermanus Risuich Hollandinus Laicus, qui in multas hæreses ex malitia lapsus, dogmata falsa, præceptisq. Euangelicis contraria disseminabat, simplices seducebat, eosq. in suam erroneam opinionem trahebat; tandem anno salutis 1502. pœnitentia ductus hæreses omnes abiurauit, & ab Ecclesia ad communionem receptus est, cum sententia tamen perpetuæ carceris; verum post è carcere fugam arripuit, & peiora prioribus in lucem protulit; quare anno salutis 1512. sub Iulio II. huius nominis Papa; & inuictissimo Maximiliano I. Austriaco Romanorum Imperatore iterum captus, & cum pertinax in suis erroneis opinionibus perseueraret ab inquisitoribus hæreticæ prauitatis traditus fuit curiæ sæculari, sicq; combustus, eius cineres in ventum dispersæ sunt. F. Bern. *Vti F. Bernardus de Lutzemburgo tradit.*

Iob 4. Psal. 103. Ad Heb. 1 COnuincitur itaque Hæresis, legitur enim Iob 4. *Ecce Behemot, quem feci tecum;* & Ps. 103. *Qui facit Angelos suos spiritus;* & ad Heb. 1. ostendes D. Paulus filium Dei esse Angelis superiorem dicit, quia scilicet Deus Angelos fecerit, Christus autem factus non sit.

Denique Ecclesia vniuersalis in Concilio Lateranensi maximo sub Innocentio III. Papa, & Ottone IV. Romanorum Imperatore anno salutis 1215. celebrato 1300. & amplius Patrum, de hac assertione talem dedit definitionem; scilicet, docet sancta Synodus vnum esse principium vniuersorum creator omnium visibilium, & inuisibilium, qui de nihilo condidit

didit creaturam corporalem,& spiritualem; Angelicam scilicet,& mundanam; quæ verba habentur cap. firmiter de Summa Trinitate, & fide Catholica in volumine Decretorum.

TITVLVS ANIMA.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen multas ortas hæreses inueni, dimitto illas, quas amplexati sunt Philosophi Gentiles, non enim contra illos nunc pugnamus, sed contra eos, qui doctrinam Christianam sectari se iactant; qui errores non iuxta ordinem temporum, quibus orti sunt, sed iuxta ordinem doctrinæ à nobis describentur. Prima igitur docet animam rationalem, vt rationalis est non esse formam corporis humani.

Acta Petri Ioannis.

Auctor fuit quidam Petrus Ioannis Biranensis diœcesis, qui ab incunabulis Sancti Francisci deuotus tempore determinato factus est monachus ex eius instituto, Ordinis tamen Minorum; in qua Religione studijs operam dedit; at quia eius intellectus vagus, & debilis erat, & ferè similis intellectui Abbatis Ioachim; ideo parum profecit; vnde multa fabulosa, & inania scripta in lucem produxit; & anno salutis 1199. sub Celestino III. Papa, & Henrico VI. Romanorum Imperatore ex intellectus imbecillitate in multos errores cecidit, ex malitia, & in eis pertinax fuit; nam nunquam fuit paratus Ecclesiæ præcipienti obedire; quare octuagenarius in religione, qua professus est, mortuus est, & in patria sepelitus est a Fratribus sui Ordinis; cuius ossa deinde exhumata exusta sunt; Cælestini III. Papæ iussu.

Conuincitur hic error breuiter; nam si anima rationalis, vt talis non est forma corporis humani, sequitur hominem minime esse animal rationale, cum forma sit quod quid est rei; amplius ob hanc causam homo dicitur imago Dei, nam Dei imaginem in animam esse impressam ab omnibus conceditur, hac sola ratione, quia rationalis est; quare homo non esset Dei imago, si anima rationalis non esset forma corporis humani: insuper nec homo dicendus esset liber, quoniam ablato ab homine id, quod rationale est, etiam aufertur quod liberum est; nam libertas esse non potest sine ratione; quare concedendum est animam rationalem esse formam corporis humani.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Viennensi sub Clemente V, huius nominis Papa; & Alberto I. Austriaco Romanorum Imperatore Cōc. Viennen.

tore

tore anno salutis 1311. in quo conuenerunt 800. & amplius Patres, hanc hæresim sub anathemate damnat, & eius verba possunt videri posita in libro epistolarum Clementinarum de Summa Trinitate, & fide Catholica cap. vnico.

Hæresis Secunda.

Docet hæc Hæresis spiraculum, quod Deus spirauit in faciem Adæ, minime esse animam.

Acta Philastrij.

Auctor fuit Philastrius natione Hispanus in Regno Castiliæ ortus, qui ab incunabulis fuit vir bonæ famæ ac boni exempli, quare ad ætatem rationabilem perueniens, & in sacræ paginæ studijs versatus publicè contra hæreticos, & præcipuè Arrianos (quorum secta tunc maximè vigebat) disputabat, eosq. confundebat; sic cum 35. annorum esset, & iam Sacerdos consecratus, & in Sacra Scriptura optimè eruditus, Hispania digressus Italiam petijt; venitq. primo deuotionis gratia Romam ad limina Apostolorum Petri, & Pauli visenda, deinde Mediolanum tempore Auxentij senioris Episcopi Arriani, vbi eundem Auxentium cum sequacibus confutauit, ac librum contra Arrium ædidit, Catalogumq. hæreticorum composuit, quare hac de causa ab hæreticis, sæpe percussus, ac vulneratus, demum in Cruce positus, à fidelibus liberatus fuit; vnde errant qui dicunt Philastrium in primordijs ætatis suæ studij causa Athænas petijsse; vti etiam somniantur illi, qui asserunt Philastrium interfuisse Concilio Primo generali Nicæno; nam septuagenarius mortuus est anno salutis 394. & quomodo vix natus potuit interesse Concilio Primo generali Nicæno? at reuertamur vnde digressi sumus. Post deuotione ductus anno salutis 365. sub Damaso Papa, & Valente Romanorum Imperatore venit Brixiam visendi causa corpora Sanctorum Faustini & Iouitæ martyrum; & à Faustino tunc Brixiensi Episcopo honorificè susceptus, in coadiutorem oneris Episcopatus (ita sede Apostolica concedente) electus fuit; post cuius deinde Faustini mortem eiusdem Ciuitatis Episcopus consecratus fuit circa annum salutis 378. magna deinde & admiranda opera fecit; vti eius scripta indicant; fuit ad Concilium Aquileiense vnà cum Sancto Ambrosio Mediolanensi Episcopo; à quo maxima in veneratione habebatur; & licèt in aliquibus errauerit, hoc non fecit ex malitia, & cum pertinacia; nec post datam ab Ecclesia definitionem; immo semper Ecclesiæ mandatis se subiecit; præterea licèt à Diuo Augustino reprehendatur in proœmio sui libri de hæresi, quod scilicet nimis facilis fuerit alios notare de hæresi, hoc tribuitur magno zelo, quem semper habuit ergà D. Aug.

Sanctam

Sanctam Ecclesiam Catholicam Romanam, quare post multa egregia opera in Ecclesia Dei acta senio confectus Brixiæ Episcopus obijt, ibiq. miraculis clarus sepultus est, cuius corpus magno cum honore in Ecclesia Brixiæ asseruatum, sic inter Sanctos in cælis collocatur, & pro tali in terris à verè Christianis veneratur.

COnuincitur itaque hæresis, nam prætcrquam, quod omnes Catholici Doctores tenent, ac docent, spiraculum quod Deus spirauit in Adam esse animam; non verò insufflationem Diuini spiritus; vti docet Philaster; etiam ratio ipsa, & verba Gen. 2. sunt clara; & adnotandum, Gen. 2. quod Philaster laborat in æquiuoco, nam anima in sacra pagina siue rationalis, siue non, vocatur spiritus, vti legitur Gen. 7. *Mortua est enim* Gen. 7. *omnis caro, quæ habebat spiritum vitæ*; aliquando etiam sumitur anima pro anima solum rationali, vti de Christo legitur Matth. 27. *& in-* Matth. 27. *clinato capite emisit spiritum*; denique aliquando sumitur pro tertia persona diuina; quare dico ad Philastrium, quod Adæ datum est vitæ spiraculum, idest anima, quod patet per id, quod in cap. 2. Gen. subiungi- Gen. 2. tur, *& factus est homo in animam viuentem*; cum verò Christus insufflauit in Apostolos non addidit; & facti sunt in animam viuentem; per hoc igitur repræhenditur Philaster, quia non debet tam de facili de hæresi pronunciare, & alios notare; vti etiam nec quisque alius, etiam si adsit testimonium alicuius magni viri; nam debemus in re tam graui, & seria rem bene considerare: multas enim assertiones Philaster in libro suo de hæresibus inter hæreses connumerauit, quæ minimè hæreses censendæ sunt, & præcipuè esse hæresim docet dicere spiraculum, quod Deus spirauit in Adæ faciem esse animam, quare D. Augustinus libro de D. Aug. Ciuitate Dei 13. cap. 14. irridet super eos, qui hanc Philastri opinionem tenent.

Denique Ecclesia vniuersalis in Concilio IV. generali Chalcedonensi Côc. Chal sub Leone I. Papa, & Marciano Romanorum Imperatore anno salutis ced. 452. celebrato; in quo 630. Patres conuenerunt; definiuit spiraculum, quod Deus spirauit in faciem Adæ esse animam.

Hæresis Tertia.

D*Ocet hæc Hæresis animam Adæ prius creatam, deinde corpus formatum.*

Acta Ioannis Hierosolymitani.

A*Vctor fuit Ioannes Hierosolymitanus, qui adbuc in parua ætate existens factus est monachus ex instituto S. Basilij in Palæstina in territorio Eleutheropolitano; nec tamen diu durauit in obseruatione regulæ, & præceptorum Euangelij; nam seductus cecidit in errores*

C *Macedo-*

Macedonianos; deinde spe illectus Episcopatus Hierusalem, factum est Deo auxiliante, & precibus Sancti Epiphanij Episcopi Salaminæ, vt Macedonianam hæresim omnino relinqueret; nam Sanctus Epiphanius solebat, cum sacrificium offerebat, pro Ioanne dicere; Domine præsta Ioanni, vt recte credat; sic anno salutis 392. electus fuit Episcopus Hierusalem, sub Syricio Papa, & Theodosio seniore Romanorum Imperatore; nec verum est, at fabulosum Ioannem fuisse monachum montis Carmeli, bene fuit monachus ex instituto Sancti Basilij: Itaque abdicata hæresi, & Episcopus consecratus, totus ad Deum conuersus Euangelij præcepta ad vnguem obseruabat; quare anno salutis 415. Septimo Cal. Ianuarij meruit, admonitus à Luciano presbytero Ecclesiæ Dei, quæ est in territorio Hierusalem in villa quæ dicitur Caphagarmala (qui Lucianus hoc habuit in somnis per visionem;) transferre corpora solemni pompa Sanctorum Stephani Prothomartyris, Gamalielis, & Nicodemi, de quibus in Euangelio, & in Actibus Apostolorum fit mentio, à Caphagarmala; vbi primo condita fuerant, Hierusalem; tandem anno salutis 416. cum in sede Episcopali sedisset annis triginta data suis ouibus benedictione, vti testatur Theodoretus libro 5. cap. 37. obijt Hierusalem, ibique honorificentissimè sepelitur; quod autem Ioannes fuerit huius erroris auctor testatur D. Hieronymus in quadam epistola ad Pammachium.

Theodor.

D. Hier.

In eundem errorem cecidit Philaster, de quo dictum est hæresi superiori, nam in suo libro de hæresi dicit, esse hæresim dicere prius corpus Adæ formatum esse, deinde animam creatam; & hoc Philaster probare conatur per ea, quæ leguntur Gen. 1. Creauit Deus hominē ad imaginem, & similitudinem suam, nam homo iuxta animam, non iuxta corpus est Dei imago; ideo dicit Philaster, quod prius anima est creata, deinde corpus formatum; & sic putauit Moysen in primo capitulo loqui de creatione animæ, & in capitulo secundo, cum dicit Creauit hominem de limo terræ, putauit loqui de formatione corporis.

Gen. 1.

Conuincitur, & primò dico, Moysen loqui in vtroq. cap. de totius hominis formatione; nam mos est sacræ paginæ aliqua prius sub compendio dicere, deinde ad illa redire, & de illis diffusius differere. Quod autem loquatur Moyses in vtroq; cap. de totius hominis formatione satis patet; nam in primo capitulo dixit *Creauit hominem ad imaginem, & similitudinem suam masculum, & fœminam creauit eos*; vbi in his verbis adest sexus distinctio, quæ in corpore nōn in anima reperitur; quod verò corpus deinde anima creata sit ex verbis secundi capituli patet; quæ sunt ista: *Formauit igitur Deus hominem de limo terræ*, ecce corpus; deinde sequitur, & dicit, *& inspirauit in faciem eius spiraculum vitæ*, ecce anima; quare hanc assertionem esse à verò alienam satis patet.

Gen. 1.

Gen. 2.

Denique

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio quarto generali Chalcedonensi anno salutis 452. sub Leone I. Papa, & Marciano Romanorum Imperatore celebrato 630. Patrum hanc assertionem damnauit, & definiuit corpus Adæ, prius formatum, deinde animam creatam. Cõc. Chalced.

Hæresis Quarta.

Docet hæc Hæresis esse animam hominis aut Dei substantiam, aut ex Dei substantia.

Acta Nicolai Diaconi.

Auctor fuit (vti refert Philaster libro suo de hæresibus) Nicolaus Diaconus, qui fuit natione Syrus ex Antiochia ortus; & fuit vnus ex septem Diaconibus electis ab Apostolis; vt ministrarent mensis, vti legitur Act. Apost. 6. fuit enim Nicolaus in initio suæ conuersionis vir sanctæ vitæ, & boni exempli; ita vt vti refert Beatus Irenæus libro primo aduersus hæreses cap. 27. & Diuus Hieronymus prima sua epistola, statim post conuersionem se abstinuerit à copula carnali cum vxore, quam valde pulchram habebat; ita erat vir continens, & fide Catholica probatissimus, quod anno salutis 40. sub Petro Apostolo, & Caio Romanorum Imperatore consecratus fuit Episcopus Samaritanus; at non multo post Sathanæ aures præbuit, & in reprobum sensum datus in multos errores cecidit in eisque pertinaciter perseuerauit vsque ad mortem; vnde sequaces eius deinde communi vocabulo dicti sunt Nicolaitæ: fuit etiam Nicolaus Dux hæresis Gnosticorum, vti refert Eusebius lib. 3. historiæ Ecclesiasticæ cap. 23. Quare Nicolaus à concupiscentia iterum stimulatus ad vomitum carnalem rediit cum vxore adulterina; ita vt ab Apostolis reprehensus de vxoris zelotypia, ac vt pœnitentiam ageret, factis recusauit; immo, vt se expurgaret, coram Apostolis in publicum duxit illam dicens, vt qui vellet ea vteretur; ex quo facto multi ex astantibus crediderunt licitum esse, vt quisque qua vellet fœmina vteretur; sic post tot perpetrata scelera anno salutis 68. sub Petro Apostolo, & Nerone Romanorum Imperatore induratus mortuus est, & in Inferno sepultus fuit.

Act. 6. Irenæus. D. Hiero. Euseb.

Acta Manis.

HVnc etiam errorem suscitauit quidam Manes, qui innotuit hæresiarca anno salutis 277. sub Eutichiano Papa, & Aureliano Romanorum Imperatore; vti sanctus Leo I. Papa sermone 2. de Pentecoste fatetur. Hic Manes fuit natione Persa, homo barbarus, seruus, & humili genere natus, insanus, dæmoneq. repletus; vocabatur enim Curbicus; at cum disciplinis Persidis incumberet, & semiphilosophus euasisset; seipsum deinde lingua Persica Manem vocauit; tanquam vellet dicere, se esse optimum disputatorem, at Diuina prouidentia factum est, vt seipsum hoc nomine sibi à seipso imposito argueret, ex eo quia apud Græcos D. Aug. *insaniam significat, vti testatur D. Augustinus libro de hæresibus cap. 46. de supra dicto etiam anno Manes elatus insania ad Christi imitationem duodecim Apostolos eligens ad prædicandum illos misit per vniuersum mundum impia, stulta, & falsa dogmata; & tres præcipue misit Hierusalem:* Cyrillus. *& cum se Paracletum diceret (vti refert Cyrillus Alexandrinus) & supra vires humanas se esse iactaret; accidit, vt ægrotante filio Regis Persarum, quod Regi promisit, vt si à filio suo Medicos remoueret eum per orationem sanaturum; quod fecit Rex vti ei Curbicus mandauit; tamen mortuo Regis filio, qui per operam Medicorum sanari forsan poterat, Manes carceri mancipatur; ex qua fugam arripuit, venitq; in quandam Mesopotamiæ ciuitatem, quæ dicitur Caschara, vbi Manes disputauit cum Archelao eiusdem Ciuitatis Episcopo de his, quæ ad fidem pertinebant; à quo Archelao Manes superatus fuit; ideo inde fugit in quoddam viculum diœcesis Cascharæ; in quo viculo eum Archelao prosequitur; & ideo sollicitatus à presbytero loci, ac à furore populi, eum interficere volentis, illuc fugit vnde venerat, nempe in castellum Arabionis; vti testatur Diuus* D. Hier. *Hieronymus in libro de Ecclesiasticis scriptoribus; tandem à satellitibus Regis Persarum persequutus compræhensus fuit in loco supra nominato, & ante conspectum Regis ductus. Rex autem eum lege Persica excoriari iussit, & corpus bestijs tradi deuorandum præcepit; cutem verò tanquam vtrem ante palatij sui portas suspendi mandauit: sic miserè Manes siue Curbicus mortuus est.*

Acta Audæi.

HVic etiam hæresi adhæsit Audæus Syrus ex Mesopotamia in ciuitate Edessenorum ortus; vti Epifanius hæresi 70. testatur; Epiphan. *Is Audæus ab initio, quo cœpit discurrere clarus fuit in patria, non solum ob zelum erga Deum, & fidem Catholicam; verum etiam ob vitæ sinceritatem; tamen deinde scandalizatus ob malos, & deprauatos mores quarum-*

quarumdam Ecclesiasticarum personarum seipsum disiunxit ab Ecclesia, & in multos cecidit errores, multos secum trahens; dicti deinde sequaces Audiani; & Antropomorphitæ; quia scilicet Audæus eius magister eos docuit Deum humanam ferre imaginem secundum quam creauit hominem ad imaginem, & similitudinem suam; vti testatur Epiphanius hæresi 70. & Historia Tripartita lib.7.cap.2. Dogmata autem falsa anno salutis 341. sub Iulio Primo Papa; & Constantio, & Constante Imperatoribus Romanis disseminans, eodem anno à suis sequacibus creatus fuit Episcopus in patria; tamen non multo post relegatus fuit à Constantio Imperatore in partes Schytiæ, quia apud Imperatorem accusatus fuit ab aliis Episcopis prouinciæ, quod scilicet procuraret populorum rebellionem; sic factum est Deo auxiliante, vt in se reuerteret (nam quandoque vexatio dat intellectum) & Ecclesiæ veniam de delictis contra eam perpetratis peteret. Quare errores relinquens è Schytia ad intima Gothiæ penetrauit ibiq. multos in fide instruxit, & plurima monasteria erexit, in eisque rectæ vitæ conuersationem, atque pietatis, & continentiæ exercitationem instituit. Sic senio confectus primo deficiens Gothiæ Deo animam tradidit anno salutis 366. sub Damaso Papa, & Valentiniano Romanorum Imperatore.

Acta Fœlicis, & Fausti.

Hanc etiam cum magna pertinacia tutati sunt Fœlix, & Faustus Manichæi Afri apud Carthaginem orti; qui ab incunabulis imbuti doctrina Manichæorum multos seducebant; & in suam sententiam traducebant; nam anno salutis 404. sub Innocentio Primo Papa; & Honorio, & Theodosio Romanis Imperatoribus venerunt Hipponem Regium, vt suam doctrinam ex Manichæorum fonte desumptam disseminarent, ac sequaces congregarent; vbi biduo in publica Hipponis platea disputantes cum Diuo Augustino præsentibus notariis (à quibus talia acta ex Diui Augustini mandato rogata sunt) horum Manichæorum doctrina confutata est; sicque Felix ad fidem conuersus est; vti patet ex libro edito à D. Augustino de tali hæresi: Faustus verò, licet & ipse conuinctus esset; per hoc tamen non ingemuit; nec ad Christum venire voluit; quare permittente Deo accusatus apud Præsidem de aliquibus criminibus in Insula quadam relegatus fuit, vbi miserè mortuus est: Felix verò abdicata hæresi semper exemplariter vixit; sic anno salutis 424. sub Sisto III. Papa, & Theodosio iuniore Imperatore animam Creatori suo reddidit. D.Aug.

Conuin-

Gen. 2. Convincitur itaque hæresis; nam legitur Gen. 2. *Formauit Deus hominem de limo terræ, & inspirauit in faciem eius spiraculum vitæ:* & cum spiraculum sit anima, vti hæresi secunda huius tituli ostensum est, remanet, vt anima hominis non sit Dei substantia, vel ex Dei substantia; & sic Deus non de sua substantia, vel de subiacenti materia; at ex nihilo fecit, & inspirauit in hominem. Secundo sequeretur si anima esset Dei substantia, vel ex Dei substantia, vt haberet easdem proprietates, quas habet Deus, vei bi gratia, Deus omnipotens, ergo & anima hominis omnipotens; quod quam sit falsum patet; nam non solum anima hominis non potest omnia, verum paucissima sunt ea, quæ potest.

Conc. I. Brach. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio I. Bracarensi celebrato ab octo Episcopis Galitiæ Prouinciæ in Hispania citeriori, auctoritate Ioannis III. Papæ, à quo & confirmatur; Imperio Romano tunc gubernante Iustiniano anno salutis 563. cap. 5. suorum Decretorum definiuit, vt si quis animas humanas, vel Angelos ex Dei substantia extitisse dicat; sicut Manichæus, & Priscillianus anathema sit.

Hæresis Quinta.

Docet hæc Hæresis animas non creari à Deo, & in hac hæresi est diuisio licet omnes ad vnum finem tendant.

Acta Hermiæ, Seleuci, & Sabæ.

D. Aug. Philaster. *Hermias, & alij populi Galatæ, docent animas creari ab Angeli ex igne, & spiritu. Hi Galatæ, dicuntur etiam à D. Augustino Proclianitæ, & à Philastro Prodianitæ, & floruerunt anno salutis 170. sub Aniceto Papa, & martyre, & Marco Aurelio Romanorum Imperatore; quo tempore in Ecclesiá Dei multas faciebant seditiones, simplices enim decipiebant, & in suam falsam doctrinam trahebant; ex hac etiam radice venit hæresis Messalianorum, qui lingua Syriaca dicuntur Spaliani; & Græca Euchitæ, & Latina orantes. Hi erant (vti refert Diuus Augustinus lib. suo de hæresibus cap. 57.) monachi in Syria, qui procedebant intonsi, & prolixa barba; & floruerunt anno salutis 375. sub Syricio Papa, & Valente Romanorum Imperatore, dicebantur etiam Saccophori; quia sacco conspicui procedebant; quæ secta tandem fauente Deo extincta, & ad nihilum redacta est.*

Acta

Acta Tertulliani.

TErtullianus verò Afer ex Carthagine ortus presbyter nominatissimus Ecclesiæ cathedralis, omnium scientiarum peritissimus, cunctorumq. sui temporis Latinorum disertissimus; vti eius scripta indicant; qui fuit filius cuiusdam Centurionis Proconsularis; & floruit anno salutis 197. sub Eleutherio I. Papa, & martyre, & Seuero Romanorum Imperatore; quo tempore Romam venit; & ita in reprobum sensum datus, inuidiæ, iniuriarum, ac contumeliarum in clericos Ecclesiæ Romanæ attritus, ad Montani doctrinam accessit, & multa contra ortodoxam, ac Catholicam doctrinam composuit; inter quæ docuit animam filij fieri ab anima patris, vti corpus filij à corpore patris; quare anno salutis 215. à Zeferino Papa & martyre excommunicatus, & eius scripta inter apocrypha numerata sunt; Imperio Romano tunc gubernante Antonio Caracalla; ratio quia Pseudoparacletum Montani defendebat, ac in Catholicos lingua, scriptis, ore, operibusq. sæuiebat, vti refert Diuus Augustinus lib. de hæresibus cap. 86. ita ab eo tempore eius sequaces dicti sunt Tertullianistæ: cecidit etiam miser Tertullianus in Nouatiani hæresim; in quibus erroribus vsque ad mortem perdurauit: fertur etiam eum fuisse in Africa auctorem Anabaptismi; quare contra Christi Euangelium induratus Tertullianus mortuus est in patria anno salutis 217. in Infernoq. sepultus. D. Aug.

Acta Apollinaris Grammatici.

HVnc eundem errorem tutatus est Apollinaris Grammaticus ex Alexandria Aegypti ciuitate ortus, presbyter Ecclesiæ Alexandrinæ, & pater Apollinaris Episcopi Laodicei; vti Irenæus testatur libro tertio aduersus hæreses capitulo quarto. Qui Apollinaris duxit vxorem ex Laodicea gente; vbi nidum faciens, ibi filios, & filias procreauit; & primo docuit Grammaticam Berythi, inde Laodiceæ, cuius precio ipse cum tota familia viuebat; & floruit anno salutis 350. sub Iulio Primo Papa; & Constantio Romanorum Imperatore; qui ordinatus fuit presbyter post susceptum ab vxore filium primum, & voluit vt & ipse in Baptismo vocaretur Apollinaris. De Apollinari patre fit mentio lib. 5. historiæ tripartitæ c. 44. & quia ambo Apollinares conuersabantur Irenæus. Hist. Trip.

Laodiceæ

Laodiceæ cum quodam Epiphanio, qui eorum tempore erat Sophista insignis; ideo post factas, de more Sanctæ Matris Ecclesiæ, à Georgio tunc temporis Episcopo Laodiceo admonitiones; ambo excommunicantur, ac ab Ecclesia separantur, quare in multos errores ceciderunt, & in eis vsque ad mortem permanserunt; hac etiam de causa anno salutis 371. à Damaso Papa hæretici declarantur; & vt ab omnibus vitentur præcipitur à supranominato Pontifice; vixit autem Apollinaris vsque ad decrepitam ætatem, & vidit filium eius Apollinarem Pseudoepiscopum Laodiceum; sic obstinatus Laodiceæ mortuus est, & anima eius à diabolo tradita, fuit perpetuo crucianda.

Acta Luciferi.

QVam etiam hæresim sequutus est Lucifer Caralitanus, & in Insula Sardiniæ Episcopus, vti refert Eusebius, libro 10. historiæ Ecclesiasticæ: anno verò salutis 354. mittitur legatus à Liberio Papa, ad Constantium Imperatorem pro causa Athanasij; sic etiam anno sequenti mittitur, ab eodem Imperatore in exilium, quia ei denegauit subscriptionem in eumdem Athanasium; & mansit in exilio septem annos; & anno salutis 362. mortuo Constantio Lucifer, & Athanasius ab exilio liberantur; & Lucifer fit legatus Sedis Apostolicæ à Liberio Papa, vt Ecclesias lapsas in Oriente restitueret, itaq. Lucifer creauit eodem anno Episcopum Antiochiæ Paulinum virum pium, ac boni exempli; & quia Lucifer dissidet cum Eusebio Episcopo Vercellensi ob receptos in Concilio Alexandrino lapsos cum dignitate, Schisma facit, & ab Ecclesia recedit; atque deinde in multos errores cecidit, ita in Sardiniam rediji, & anno salutis 371. sub Damaso Papa, & Valentiniano Romanorum Imperatore in schismate mortuus est.

Gen. 1. CONuincitur itaq; hæresis, & primo contra Galatas legitur Genes. 1.
Gen. 2. *Faciamus hominem ad imaginem nostram*, & cap. 2. *Et inspirauit in eum spiraculum vitæ, & factus est homo in animam viuentem*; quare ex his locis patet, animas creari à Deo, non ab Angelis. Contra Apollinarem verò, Tertullianum, & Luciferum dico, quod anima infinitis in locis Sacræ Scripturæ dicitur spiritus; nam Saluator in Cruce moriens dixit,
Luc. 23. Luc. 23. *Pater in manus tuas commendo Spiritum meum*; & Ioannis 19. *Et*
Ioann. 19. *inclinato capite tradidit Spiritum*; vbi ibi nomine spiritus designatur anima; cum igitur anima sit spiritus non potest esse corpus; & Christus post
Luc. vlt. Resurrectionem apparens Discipulis dixit, vti legitur Luc. vltimo, *Videte manus meas, & pedes meos, palpate, quia Spiritus carnem, & ossa non habet, sicut me videtis habere*; ex quibus clarè constat animam Filij non fieri ab anima patris, vti corpus Filij à corpore Patris; denique pro confu-
Sap. 1. tatione vtriusq; opinionis legitur clarè Sap. 1. *Creauit Deus vt essent omnia;*

nia : & ad Hebr. 13. *Qui omnia creauit Deus*.

Postremo Ecclesia Vniuersalis in Concilio generali I. Nicæno 318. Patrum diuersarum prouinciarum celebrato anno salutis 325. sub Syluestro Papa, & magno Constantino Romanorum Imperatore; definiuit in Symbolo Deum factorem omnium visibilium, & inuisibilium; quæ etiam verba leguntur in Symbolo Concilij II. generalis Constantinopoli celebrati anno salutis 381. 150. Patrum, sub Damaso Papa, & Theodosio seniore Romanorum Imperatore.

Conc. I. Nicænum.

Conc. II. Constant.

Hæresis Sexta.

Docet hæc hæresis animas hominum malas conuerti post mortem in Dæmones, & bruta animalia.

Auctor fuit Tertullianus; de quo superiori hæresi dictum est; & credo quod moueatur ex illis verbis Ioann. 8. cum Christus dixit Iudæis, Vos ex patre diabolo estis; *& ex illis Matth. 3. Quando Ioannes Baptista ait*, Progenies viperarum; quis demonstrabit vobis fugere à ventura ira? *vti testatur Diuus Augustinus lib. de hæresibus c. 86.*

Ioann. 8.

Matth 3.

D. Aug.

Conuincitur, nam si bene Tertullianus, & sequaces considerarent, quod sacra pagina plena est metaphoris, & figuratis loquutionibus non caderent in his erroribus; verbi gratia cum Christus vocatur Leo, Agnus, & cætera, hoc solum dicitur ex quadam similitudine; sic homo ob mores dicitur quandoque similis iumentis, non quod ita ex natura sua sit; & locus Matth. 25. est sufficiens ad hunc errorem superandum, vbi legitur, & dicitur malis, *Ite in ignem æternum, qui paratus est diabolo, & angelis eius*: ex quibus patet distinctio inter animas malorum hominum, & dæmones.

Matth. 25.

Denique Ecclesia vniuersalis in Concilio I. generali Nicæno 318. Patrum anno salutis 325. sub Syluestro Papa, & magno Constantino Romanorum Imperatore celebrato, & in Constantinopolitano II. generali 150. Patrum diuersarum nationum sub Damaso Papa, & Theodosio seniore Romanorum Imperatore anno salutis 381. hanc assertionem sub anathemate damnauit.

Conc. Nicænum I. Conc. Cõstant. II.

Hæresis Septima.

Docet hæc Hæresis animam hominis in morte corrumpi; quæ opinio diuisa est, licet omnes ad vnum finem tendant.

Acta Arabicorum.

Primi auctores fuerunt Arabici docentes animam hominis simul interire cum corpore, & in resurrectione corporum resurgere; & quia hæc hæresis orta est in partibus Arabiæ anno salutis 249. sub Fabiano Papa, & martyre, & Filippo Romanorum Imperatore; ideo Arabici auctores dicuntur; quorum autem fuerit Dux ignoratur. Qui Arabici disputatione Origenis præsentis ad quoddam Concilium in Arabia ob hanc hæresim congregatum, & eos alloquentis cito resipuerint, vti refert Eusebius libro 6. historiæ Ecclesiasticæ cap. 30. & Nicephorus lib. 5. cap. 2.

Euseb. Niceph.

Hermanus autem Risuich; de quo titulo Angelus dictum est docet animas ita interire, vt nunquam redeant.

Matth. 25. Conuincitur itaque hic error primo, ex Matth. 25. ex præmio scilicet bonorum, & malorum, vbi dicitur, *Ibunt hi in supplicium æternum*, idest peccatores, *iusti autem in vitam æternam*; & de iustis legitur Sap. 3.
Sap. 3. *Spes illorum immortalitate plena est*; & Luc. 16. *Hi sunt, qui venerunt ex*
Luc. 16. *magna tribulatione, & ideo sunt ante thronum Dei, & seruiunt ei die, ac nocte*; & infra in eodem cap. legitur *Animam Lazari deportatam fuisse in*
Ibid. *sinum Abrahæ, & animam Epulonis sepultam fuisse in Inferno cruciandam.*

Conc. Lat. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Lateranensi sub Leone X. Papa, & Maximiliano I. Austriaco Romanorum Imperatore anno salutis 1513. 19. Decembris celebrato 250. & amplius Patrum hanc assertionem damnauit.

Hæresis Octaua.

Docet hæc Hæresis animas post mortem transire de corpore in corpus.

Acta Albigensium.

Auctores fuerunt Albigenses; nam anno salutis 1176. sub Alexandro III. Papa, & Federico I. Romanorum Imperatore orta est hæresis quorundam populorum, qui Albigenses dicuntur; ita dicti, quia in agro Albigensi orta est, prope Tolosam in Hispania; quorum autem fuerit auctor non legitur: hi enim populi seipsos bonos homines vocabant, & vti ex eorum dogmatibus habetur cognoscitur eos fuisse de Manichæorum secta, licet ab alijs dicantur Arriani; nam quandoq. ab Archiepiscopis

chiepiscopis Lugdunensi, Narbonensi, ac alijs viris illustribus sola Noui Testamenti auctoritate conuincti fuere, quam Manichæi tantum admittunt; itaque videntes Albigenses se esse à supradictis Episcopis, & alijs conuinctos, ne à populis vitarentur publicè emiserunt professionem Catholicæ fidei: Quare anno salutis 1178. Alexander III. Papa misit ibi postulantibus Ludouico Rege Francorum, & Hērico Rege Anglorum, Tolosam, Cardinalem Petrum Sancti Grisogoni Legatum, ac vnà secum Archiepiscopos Bitturicensem, Narbonensem, ac Pictauensem, & cum illis etiam Abbatem Clareuallensem; vt hæreticos illos dissiparent; hinc factū est, vt eorum aduentu, & prædicatione sint conuersi; & præcipuè Petrus Moranus horum Albigensium Dux; qui in ea ciuitate se vocare faciebat Ioannem Euangelistam; cuius omnibus proscriptis bonis (erat enim nobilis, & prædiues) ac turribus omnibus hæreticorum destructis, factum est, vt multi veniam petierint, & ad gremium Sanctæ Matris Ecclesiæ Catholicæ Romanæ redierint; & ipsemet Petrus Moranus, publicè coram omnibus prostratus hæreses abiurauit; & in Ecclesiam Sancti Saturnini seminudus, & discalceatus est adductus, cedentibus hinc inde eum ab ingressu Ecclesiæ Episcopo Tolosano, & Abbate Sancti Saturnini vsque dum ad pedes Illustrissimi Cardinalis legati Missam solemniter celebrantis constitueretur; vbi, Ecclesiasticis reconciliatus Sacramentis, rursus abiurauit omnem hæresim; & hæreticis anathema dixit; quare ei iniuncta est pænitentia, vt scilicet intra quadraginta dies à patria sua exulaturus discederet, in seruitio pauperū Hierosolymis moraturus triennio; atque interim singulis diebus Dominicis, Ecclesias Vrbis Tolosanæ seminudus, & discalceatus, cum virgis disciplinantibus circuiret: Secundò, vt Ecclesiarum bona, quæ abstulerat eis redderet: Tertiò, vsuras restitueret: Quartò, damna pauperum resarciret: Quintò, Comiti Tolosano quinquaginta libras argenti daret, ac turres eius in testimonium hæreticæ prauitatis à fundamentis euerti faceret: denique si post triennium elapsum (expleta tamen pœnitentia) reuerteretur, omnia eius bona proscripta ei redderentur; quod factum est; quare exemplo Petri, idem pleriq; alij fecerunt; ita vt in paruo temporis spacio tandem hæc secta extincta sit.

Acta Albanensium.

Hanc etiam sequuti sunt Albanenses; qui sunt de Secta Catharistarum, & sic ad Manichæos pertinent; Diuus enim Augustinus lib. de hæresi cap. 46. Albanenses vocat Catharistas; hos Guido Carmelita in sua summa de hæresibus diuidit in tres sectas, alios vocat Albanenses, alios Baiorenses, alios Cozocenses; de quorum omnium Duce dictum est Titulo Anima hæresi quarta. D. Aug. Guido Carm.

COnuincitur itaque hæresis, nam seclusa etiam fide hæc opinio falsa est naturaliter; nam certum est animas meminisse eorum, quæ antea fecerunt; verbi gratia soporato corpore quæcumq. viderat per somnium annunciat; sic etiam anima reminiscetur illorum, quæ egerat in alio corpore; quod si quis insipiens hoc neget, quia scilicet anima mutat organa corporea? Respondetur quod non valet, nam D. Paulus, vti legitur 2.Cor.12. Raptus est in tertium cœlum, & audiuit arcana Dei, & dicit fuisse dubium an eius anima fuerit in corpore, an extra corpus; hoc tamen scit, quod tunc anima non est vsa instrumento corporeo, nam corporei sensus minimè valent ad illa contemplanda, & tamen illorum, quæ vidit reminiscebatur; si igitur illorum, quæ in breuissimo tempore extra visa sunt cum rediit ad corpus reminiscitur, multo magis anima illorum reminiscetur, quæ per tot tempora in alio corpore est operata; quare clarum est hanc assertionem non solum esse a vera, & Catholica fide alienam, verum etiam a vera naturali Philosophia.

2. Cor. 12.

Cōc. Lat. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Lateranensi sub Alexandro III. Papa, & Federico I. Romanorum Imperatore anno salutis 1179. 5. Martij celebrato 300.& amplius Patrum, inter quos præsidebat Summus Pontifex Alexander III. hanc assertionem cum cæteris Albigensium erroribus damnauit.

Hæresis Nona.

DOcet hæc Hæresis animas ante corporis infusionem peccasse; ideo esse inclusas in pœnam in corporibus tamquam in carcere.

Theoph. Alexand. *AVctor fuit Origenes, de quo titulo Adam hæresi secunda dictum est, vti refert Theophilus Alexandrinus in suo primo libro Paschali.*

Acta Priscilliani.

D.Aug. *HAnc eandem hæresim sequutus est Priscillianus Hispanus Abilæ ortus, quæ ciuitas in vlteriori Hispania sita est. Is fuit omnium hæresum sentina, facundus, eruditus, multis corporis dotibus ornatus, homo viuacissimus, & magicis artibus ab adolescentia deditus, promptissimus in disputando, nobilis, & prædiues, vti refert D. Augustinus libro de hæresibus, ad quod vult Deum, cap.70. infectus tamen erat infami hæresi Gnosticorum, & multos ex Gallis, Hispanis, & Anglis sub specie pietatis, & disciplinæ ad se traxit, quare anno salutis 381. multa præcipuè mala faciebat, simplices blanditijs, & varijs persuasionibus secum vniens; vnde de supradicto anno sub Damaso Papa, & Gratiano Romanorum Imperatore in Conciliabulo ab hæreticis apud Cæsaraugustam congregato adhuc laicus creatur Pseudoepiscopus Abiliensis; sic ob generis nobilitatem, diuitiarum copiam, ingenijq. sublimitatem, ac auctoritatem Episcopalem*

scopalem multa damna Ecclesiæ Catholicæ Romanæ inferebat; tandem ex mandato Gratiani Imperatoris ex Hispania eijcitur; at ipse Italiam petens, venit Mediolanum; quare à Damaso Papa, & à Diuo Ambrosio eijcitur; vnde fauoribus hominum subrepto ab Imperatore edicto, iterum reuertitur in patriam; tamen defuncto Gratiano Imperatore, celebratur Concilium Burdegalæ, in quo damnatur, & anno salutis 385. sub Siricio Papa, & Valentiniano Romanorum Imperatore, iussu maximi Imperij Tyranni carceri mancipatur, & sic ob turpissima scelera ab eo perpetrata & confessa Treuiris capite truncatur; itaque miser Priscillianus hunc finem habuit; qui viuus à suis, vt Sanctus honorabatur, & mortuus, vt martyr colebatur. teste Sigiberto monacho in suis Chronicis.

COnuincitur itaque Hæresis; nam anima Christi, vti legitur epistola 1. D. Petri cap. 2. *Peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius:* 1. Petri 2.
& tamen erat in corpore inclusa; idem dicitur de anima Adæ in innocentia; & 1. Cor. 15. In resurrectione corpus hoc mortale induet incorruptionem; & sicut anima ita corpus hoc mortale etiam congruum suis meritis præmium accipiet. 1. Cor. 15.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Bracarensi I. octo Episcoporum Prouinciæ Galitiæ in citeriori Hispania celebrato anno salutis 563. auctoritate Ioannis III. Papæ, Romano Imperio, tunc Iustiniano gubernante cap. 6. suorum Decretorum definiuit, quod si quis animas hominum prius in cœlesti habitatione peccasse dicat; & per hoc in corpora humana in terra deiectas esse; sicut Priscillianus anathema sit. Conc. Bracar.

TITVLVS ANNVS.

Hæresis Vnica.

LIcet Philaster dicat in suo libro de hæresi, esse hæresim dicere incertum esse numerum annorum ab origine mundi, tamen hanc (meo iudicio) assertionem non iudico debere connumerari inter hæreses; & miror, quod tantus vir sit tam facilis de hæresi pronunciare, & cum nunquam Ecclesia de hac re definierit, & cum sit res seria de hæresi censere; ideo dico, quod antequam quis de hæresi definiat debet longo, & subtili examine assertionem considerare.

TITVLVS APOSTOLI.

Hæreſis Prima.

CIrca hoc nomen duas præcipuè ortas hæreſes inueni. Prima docet Apoſtolos prædicaſſe Euangelium ſolum litteràliter, non myſticè.

Acta Abbatis Ioachim.

AVctor fuit Abbas Ioachim Calaber de Curiario; qui adhuc adoleſcens, tum ex deuotione Beatæ Virginis Mariæ, tum etiam Diui Benedicti ſe monachum conſecrauit in monaſterio Florenſi Congregationis Ciſtercienſis; in quo ſemper vixit, & poſt parum temporis in Abbatem eiuſdem monaſterij eligitur, in qua dignitate, & officio, pietate, ac religione inſignis floruit, ac etiam diem clauſit. Viſus eſt tamen viuens plus ſapere quam oportebat. Nam per totam Siciliam ac Neapolitanum Regnum Prophetiæ dono valere creditus eſt. eius enim vaticinia falſa eſſe probauit temporis ſeries. Multa ſcripſit fabuloſa; & inter cætera dixit, tres eſſe hominum ſtatus. Primus eſt ab Adam vſque ad Chriſtum, & dicitur ſtatus coniugalis, & carnalis. Secundus à Chriſto vſque ad Sanctum Benedictum, & dicitur ſtatus medius inter carnem, & ſpiritum, & ſtatus Clericorum; tertius à Sancto Benedicto vſque ad finem mundi, & dicitur ſtatus ſpiritus, & monachorum: In primo igitur ſtatu data eſt lex carnalis; in ſecundo lex ſpiritualis, ſcilicet Euangelium, at tantum litteraliter per Apoſtolos prædicatum; quod Euangelium deinde per monachos Diui Benedicti in tertio ſtatu myſticè declaratur; multa alia ſcripſit Ioachim non ita conformia veritati Catholicæ, non tamen fuit pertinax, ſed ſemper ſe ſubmiſit obedientiæ, & Eccleſiæ definitionibus; ideo manu propria ſcripſit Patribus Concilij Lateranenſi ſub Innocentio III. in quo Concilio eius ſcripta; præcipuè librum æditum contra Magiſtrum Lombardum fuit damnatum; non tamen damnatus fuit Ioachim, nec Summus Pontifex derogauit monaſterio in quo erat Abbas; quia ſemper fuit obediens Eccleſiæ; floruit autem Ioachim anno ſalutis 1190. ſub Clemente III. huius nominis Papa, & Federico I. Romanorum Imperatore; in quibus autem errauerit præcipuè Ioachim, videbit ſtudioſus lector in Decretalibus; itaque cum exempla-

exemplariter sub deuotione Beatæ Mariæ Virginis, ac sub Regula Sancti Patris Benedicti quinquaginta, & amplius annos vixisset, senio confectus, data suis monachis benedictione, primo decedens sepelitur in monasterio Florensi, anno salutis 1220. qui viuens, à suis monachis amabatur, & vt verus Pater ab omnibus timebatur; à cæteris autem, vt vir Deum timens honorabatur.

IN *eundem errorem cecidit Petrus Ioannes, de quo Titulus Animæ hæresi prima dictum est.*

COnuincitur itaque hæresis nam Apostoli hoc fecerunt, vel quia scripturas non intelligebant, vel si intelligebant nolebant; primum est falsum Ioan. 15. *Omnia quæcunque audiui à Patre meo nota feci vobis*; & Ioan. 15.
Luc. 8. *Vobis datum est noscere mysterium Regni Dei*: Insuper quis tam audax audeat dicere Ioannem Euangelistam ignorasse spiritualem intelli- Luc. 8.
gentiam, cui recumbenti in Cœna Domini reuelata sunt secreta cœlestia? & de Paulo Apostolo 1. Cor. 12. legitur, quod raptus vsque ad ter- 1. Cor. 12.
tium Cœlum audiuit arcana Dei; demum Christus discessurus ex hoc mundo dixit Apostolis Ioan. 14. *Paracletus autem Spiritus sanctus, quem* Ioan. 14.
mittet Pater in nomine meo ille vos docebit omnia: Quo adueniente omnia illis fuerunt aperta, nam licet idiotæ essent, tamen in die Pentecostes repleti Spiritu sancto loquebantur varijs linguis; si igitur Apostoli habuerunt spiritualem intelligentiam, ac fuerunt repleti vera charitate, etiam fateri debemus eos prædicasse iuxta illam veram charitatem acceptam.

Denique hic error damnatus fuit ab Ecclesia in Concilio Lateranensi Conc. Lat.
sub Innocentio III. Papa, & Othone IV. Romanorum Imperatore, vti etiam omnes alij Ioachim errores emendati sunt anno salutis 1215. vti habetur ex cap. 2. suorum Decretorum; in quo Concilio conuenerunt 1300. & amplius Patres.

Hæresis Secunda.

D*ocet hæc Hæresis Apostolos nec habuisse, nec recepisse pecuniam, nec aliquid in crastinum seruasse.*

Acta Gerardi Parmensis.

A*Vctor fuit Gerardus de Parma ex familia de Sagarellis, quæ familia amplius non nominatur in Ciuitate Parmæ; vel quia extincta est; vel quia forsan ob Gerardi infamiam alio nominatur cognomine. Hic Gerardus fuit ab adolescentia libidini deditus, erat enim pulcher aspectu, ac ingenio ornatus; & quia à parentibus custodiebatur, nec poterat, vti volebat, & eius natura requirebat delicijs carnis operam dare; & hoc non euenire sibi considerans, quia nimis à parentibus custodiebatur;*

diebatur; ea, quæ non potuit maiori pecunia, à patre furtim sublata, fugam trans montes arripuit, atq; se sectæ libidinosæ Beguinarum immersit; ita vt elapsis aliquot annis impatiens, volens proprium extendere vexillum; iterum in Italiam reuersus, efficitur Dux, & Magister Pseudo Apostolorum, qui libidinosè viuentes, iactabant se viuere vitam Apostolorum; quare Gerardus fit inuentor, & restaurator multarum hæresum; multos habuit discipulos, & inter alios habuit Dulcinum, & Margaritam eius vxorem Nouarienses; & floruit anno salutis 1300. sub Clemente Quinto Papa, & Alberto I. Austriaco Romanorum Imperatore; faciebat Gerardus suas congregationes in partibus Pedemontis; & durauit hæc secta spacio duorum, & amplius annorum; nam post iussu Clementis V. Papæ, coacti sunt in excelsum montem Alpibus continentem; ibiq; fame, & frigore confecti sunt; & Gerardus cum Dulcino, & Margarita libidinosa capti sunt, & Vercellas ducti; vbi primo membratim lacerati sunt; deinde combusti, quorum cineres in ventum dispersi sunt: nec hæc pestis omnino annichilata est, nam in montibus Tridentinis aliquæ eius reliquiæ remanserunt.

Ioann. CONuincitur igitur Gerardi hæresis; nam primo loquendo de pecunia legitur Ioannis 4. *Cum venisset Iesus in ciuitatem Samariæ, quæ dicitur Sichem, ipso manente propè fontem extra Ciuitatem, Discipuli abierunt in Ciuitatem, vt cibos emerent*; & quod etiam aliquid reseruauerint,

Ioann. Act. 15. legitur Ioannis 5. *Colligite quæ superauerunt fragmenta, ne pereant; & collegerunt duodecim cophinos fragmentorum*, & legitur Act. Apost. 15. *multa necessaria ob fratrum instantem necessitatem procurabantur:* & hic adnotandum est, quod multa fuerunt, & sunt etiam ad tempus prohibita,

Matth. quæ tamen alio tempore conceduntur, secundum quod Ecclesiæ vtilitati confert; v.g. legitur Matth. 10. *In viam gentium ne abieritis*, quod dictum non intelligitur absolutè; at solum pro tunc; & quod sit verum, infra legitur, quod postmodum *Iesus secessit in partes Tyri, & Sidonis*, quæ sunt regiones gentium, & Apostoli post Christi Ascensione accesserunt ad gentes; nam Petrus fuit Antiochiæ, fuit etiam Romæ; vbi pro Christi nomine crucifixus est; sic de portanda pecunia secum, fuit Apostolis tantum pro illo tempore præceptum; scilicet quo ad prædicandum mittebantur; vt scilicet iactaret cogitatum suum in Domino; & vt scirent, quod Dominus illorum curam haberet: insuper illi quibus Aposto-

Matth. Luc. li prædicabant tenebantur illos alere; legitur enim Matth. 10. *Dignus est operarius cibo suo*; & Luc. 23. *quando misi vos sine sacculo, & pera, nunquid defui vobis?* Quare hoc fuit consilium, non præceptum; & quan-

Matth. do legitur Matth. 10. *Nolite solliciti esse quid manducetis*, Christus tunc prohibuit sollicitudinem, non ciborum reseruationem.

Cōc. Vien. sub Clem. V. Denique Ecclesia vniuersalis in Concilio Viennensi, sub Clemente V. Papa, & Alberto I. Austriaco Romanorum Imperatore, anno salutis 1311. celebrato, 800. & amplius Patrum diuersarum nationum damnans errores Begardorum, ac Beguinarum, hos etiam Gerardi damnauit; cum errores Gerardi ex illis pendeant.

TITV-

TITVLVS AQVA.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen duas præcipue ortas hæreses inueni. Prima docet Aquam esse Deo coæternam: quæ hæresis recitatur a Philastrio libro suo de hæresibus; & a Diuo Augustino loco 76. de hæresibus nullo nominato auctore, credo quod auctores huius erroris moueantur, quia Moyses Gen. 1. faciens mentionem creationis cæli, & terræ nullam faciat mentionem creationis aquæ. Philast. D. August. Gen. 1.

Conuincitur; nam legitur primo Psal. 88. ibi *tui sunt cæli, & tua est terra, Aquilonem, & mare tu creasti:* si Deus creauit mare ergo & aquas; quia aquarum congregationem vocauit maria; denique terræ nomine intelliguntur omnia corpora sublunaria; vti omnes Doctores tum Græci tum Latini sanæ mentis exponentes verba cap. 1. Gen. docet. Psal. 88. Gen. 1.

Postremo ecclesia Vniuersalis in Symbolo Concilij Niceni I. Generalis, sub Syluestro Papa, & magno Constantino Romanorum Imperatore, anno salutis 325. celebrati, cui interfuerunt 318. Patres: ac etiam in Symbolo Conc. Constantinopolitani II. Generalis sub Damaso Papa, & Theodosio seniore 150. Patrum anno salutis 381. celebrati confitetur creatorem Deum *visibilium omnium, & inuisibilium:* & in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. Papa, & Othone IV. Romanorum Imperatore 1300. & amplius Patrum idem docet, quæ verba habentur in capite firmiter de summa Trinitate, & fide Catholica. Conc. Nic. Conc. Cō-stantinop. Conc. Lat. Innoc. III.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis aquam non benedictam esse tanti valoris, quanti est benedicta; & dicit esse opus Negromantiæ ad res benedicendas; non enim possumus facere res meliores benedictionibus, quam Deus eas per naturam condidit.

Acta Flagellantium.

Auctores fuerunt quidam flagellantes sic ab operibus dicti, qui nodosis flagellis flagellabant se ad ostentationem; quæ secta primo ortum habuit in Italia in partibus Hetrariæ; & Lucenses primi fuerunt, qui huic sectæ adhæserũt; nam anno salutis 1212. sub Martino IV. Papa, & Rodulpho Romanorum Imperatore magnus motus factus est

in Italia; qua commotione nobiliores viri, ac fœminæ, simul Principes, Episcopi, ac Religiosi cuiuscunque ordinis ardore deuotionis ducti huic sectæ adhærebant; et talis secta durauit in Italia per quatuor menses. Hi enim vestes albas lineas ad pedes vsque protensas ferebant cum capucijs, quibus faciem velabant, & ad instar religiosorum bini procedebant per vrbes pacem, & misericordiam supplici clamore sæpesæpius clamantes, himnosque cantantes, præcipue sequentiam a D. Gregorio editam, scilicet stabat Mater dolorosa. *Quorum magister fuit quidam sacerdos in Hetruriæ partibus ortus, qui tantum modestiam vultu, ac verbis præseferebat, vt ab omnibus sanctus haberetur. Bonifacius verò IX. Papa anno salutis* 1385. *Imperio Romano tunc gubernante Vincislao, eum tamquam superstitiosum iussit comprahendi; ac igne comburi mandauit; cuius corpus in cineres redactum est, horum crucifixi imaginem, quam ante se deferrebant adhuc Lucenses seruant. Quæ secta originem habuit ex Vualdensium lepra; ac etiam ex Begardorum, & Beguinarum erroribus; ideo multos errores produxit in plerisque locis circa Fidem, & Sacramenta. Ex Italia autem deinde processit in Galliam, & Germaniam, & in illis partibus durauit per quadraginta annos, quæ deinde igne, & gladio, auxiliante Deo exterminata est. Dicebant autem hanc flagellationem esse confessione potiorem ad delenda peccata; eamque præferebant Martyrio.*

Acta Lolardorum.

HVic adhæsere aliqui populi Angli Lolardi dicti, impij sectatores Vuiclephi, at in hoc a suo magistro diuisi, vti mos est hæreticorum vnitatem abhorrere, quorum autem fuerit Dux non legitur; & floruerunt anno salutis 1450. *sub Nicolao V. Papa; & Federico III. Austriaco Romanorum Imperatore.*

Acta Ioannis de Vuestphalia.

HAnc etiam tutatus est quidam Ioannes Germanus de Vuestphalia superiore; qui ab adolescentia totus libertati viuendi deditus Vuiclephi impia dogmata est amplexatus, eaq; auxit, vnde multa volumina hæresibus plena, ac commentaria super Vuiclephi doctrinam scripsit, quæ postea authoritate inuictissimi Imperatoris Federici III. Austriaci Maguntiæ reperti; & ex sententia Inquisitorum hæreticæ prauitatis in publica platea Maguntiæ combusti sunt; floruit autem Ioannes anno salutis 1470. *sub Paulo II. Papa, & gloriosissimo Cæsare supradicto; qui Cæsar edictum emisit, vt omnes populi quorumcumque locorum, castrorum, ac ciuitatum Germaniæ omni modo operarentur, vt Ioannem Ecclesiæ Catholicæ Romanæ persequutorem comprahenderent, vel comprahendi facerent;*

rent; tandem factum est fauente Deo, vt misere in quodam viculo diœcesis Maguntiæ, vbi latenter manebat totus vlcerosus moreretur; quare corpus eius sepultum in sterquilinio, anima verò eius diabolo tradita fuit perpetuo crucianda.

COnuincitur itaque hæresis; nam legitur Num. 5. *Deum commendare aquam per manus Sacerdotis sanctificatam*; & est Ecclesiæ consuetudo antiquissima; & ad nos ab Apostolis venit, vt scilicet aqua sale exorcizetur, & benedicatur; quod Diuus Dionysius testatur libro de Ecclesiastica Hierarchia cap. vltimo; & Ecclesiæ consuetudines sunt tanti valoris, quanti est sacra pagina; vti libro prohæmiali probauimus cap. 5. denique D. Paulus 1. Tim. c. 4. docet *omnia sanctificari verbo, & oratione.* Num. 5. Dionysius Areop. 1. Tim. 4.

Postremo Ecclesia Vniuersalis in Concilio Agathensi Galliæ in Prouincia Narbonensi in ciuitate Agathæ, in Ecclesia Sancti Andreæ celebrato 35. Episcoporum, cui præfuit Sanctus Cæsarius Arelatensis Episcopus, ac subscripsit anno salutis 494. sub Symacho Papa, à quo etiam confirmatum, & ab Ecclesia receptum fuit, & sub Anastasio Romanorum Imperatore cap. 10. suorum decretorum docet altaria Sacerdotali benedictione sacrari; & in Concilio Hispalensi II. anno salutis 624. celebrato sub Bonifacio V. Papa, à quo etiam confirmatum fuit; & sub Heraclio Romanorum Imperatore, cui pręfuit Sanctus Isidorus Hispalensis Episcopus, ac subscripsit cap. 7. suorum decretorum idem definiuit: & in Concilio Toletano IV. anno salutis 633. celebrato nonis Decembris sub Honorio III. Papa, & Heraclio Romanorum Imperatore 70. Episcoporum, ac aliorum Vicariorum absentium; tam ex Hispania, quàm ex Gallia Narbonensi, qui Patres se congregauerunt in Ecclesia Sanctæ Leocadiæ Martyris, cui pariter præfuit Sanctus Isidorus Hispalensis Episcopus, ac subscripsit, & cap. 8. suorum decretorum determinauit creaturas posse benedici; & licet non sit contra fidem benedictiones omittere, est tamen contra fidem illas contemnere. Concil. Agathense. Symacho. Conc. Hispal. Conc. Tolet.

Scripsit librum Aquæ benedictæ Ioannes de Turrecremata Ordinis Prædicatorum, Sanctæ Ecclesiæ Romanæ Cardinalis, vti refert Ioannes Tritemius Monachus, & Abbas ex instituto Sancti Benedicti. Turrecr.

TITVLVS BAPTISMVS.

Hæresis Prima.

C*Irca hoc nomen duodecim ortas hæreses præcipue inueni. Prima docet Baptismum fieri igne, & spiritu, non in aqua.*

A*Vctores sunt Galatæ, de quibus Titulo Anima, Hæresi 5. dictum est; occasionem sumentes ex verbis Matth. 3. dicentis* ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto, & igne, *vti refert D. Augustinus libro suo de Hæresibus cap. 59.* Matth. 3. D. Aug.

Matth. 18. Conuincitur, nam legitur Matth. 18. *Euntes in mundum vniuersum prædicate Euangelium omni creaturæ, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.* Baptizare autem Græce sonat Latine immergere; sic Baptisma idem sonat quod immersio, & lotio; nullus itaque

Ephes. 5. igne lauatur, sed aduritur, bene aqua lauamur; & ad Eph. 5. legitur *lauacro aquæ Christus nos mundauit.*

Conc. Florent. Denique Ecclesia vniuersalis in Concilio Florentino sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore celebrato anno salutis 1438. cui interfuerunt 1000. & amplius Patres; & in decreto de Græcorum, & Armenorum vnione; docet materiam huius sacra-

Conc. Trident. menti esse aquam veram, & naturalem: & in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore Sess. 7. Canon. 2. sub anathemate damnat audentes dicere aquam non esse de necessitate Sacramenti Baptismi.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis multa contra veram formam Baptismi, quæ in plures factiones est diuisa iuxta varias formas, quibus diuersi vsi sunt, nam alij baptizant in nomine Patris ignoti omnium, & in veritate omnium matre; ex hac etiam secta alij sunt, qui vtuntur Hæbraicis nominibus ad pauorem audientium.

Acta Marci.

Marcus Aegyptius ex Alexandria ita docebat Baptismum vt supradictum est; qui Marcus ex sua natura fuit semper ab adolescentia homo diabolicus, & ita spiritu elationis inflatus, vt non solum fuerit contentus præceptis Cerdonis eius magistri; audiuit enim viua

Ireneus. *vocis probatione dogmata impij Cerdonis, vti refert Beatus Irenæus lib. 1.*

Eusebius. *aduersus hæreses, cap. 8. & Eusebius libro 4. historiæ Ecclesiasticæ cap. 2. verum etiam proprium extendens vexillum multarum hæresum fuit auctor: & floruit anno salutis 155. sub Iginio Papa, & Martyre, & Antonino Pio Romanorum Imperatore; quare pertinax, & Ecclesiæ Romanæ Catholicæ, & Sacramentorum perpetuus inimicus, senio confectus, primo decedens sepultus fuit in patria; anima tamen eius Diabolo tradita fuit perpetuo in inferno crucianda.*

Acta Montani.

Hanc etiam amplexatus est superbissimus Montanus apud Myssiam Phrygiæ ortus, in quodam vico dicto Ardaba; vnde sequaces deinde omnes dicti sunt Cataphryges; qui Montanus nuper baptizatus, & propriæ excellentiæ opinione inflatus, & insatiabili cupidi-

tate primatus incenſus, maloque ſpiritu arreptus Prophetam cæpit dicere ſe eſſe; & duas nobiles mulieres, quas ſeduxerat, & à maritis ſuis adduxerat, opulentas quidem, ac diuites Priſcam ſcilicet, & Maximillam, & ipſas ſpiritu maligno afflatus, Propheticſſas ſuas diuina inſpiratione factas eſſe iactabat: Per has igitur mulieres multas Eccleſias corrupit, & hæreſi polluit, huius autem ſectatores ſpeciem pietatis præſeferebant, miraculis, ac donis Prophetiæ ornatos ſe eſſe prædicabant; fingebant enim cum Catholicis ſe ſcripturas omnes recipere, ac de Patre, Filio, & Spiritu Sancto idem ſentire; diſciplinam Eccleſiaſticam, ieiunia, continentiam, & alia huiuſmodi ſeruare, vti habetur ex 5. lib. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Euſebij c. 15. Floruit autem Montanus anno 173. ſub Aniceto Papa, & Martyre, & Marco Aurelio Romanorum Imperatore, à quo multæ hæreſes, & ſectæ ortæ ſunt, vti teſtatur Diuus Hieronymus Epiſtola 54. demum ſenio confectus vnà cum ſuis Prophetiſſis dæmonum impulſu laqueo ſibi ipſi mortem tradidit; ſicque, & Montanus, & ambæ Prophetiſtæ eundem finem cum Iuda proditore adepti ſunt, ſcilicet medij crepuerunt: Et quia hæc ſecta etiam tempore Diui Ioannis Chryſoſtomi anno ſalutis 398. florebat; ad eius inſtantiam glorioſiſſimi Imperatores Heraclius, & Honorius edictum fecerunt, vt quotquot ex hac ſecta inuenirentur capitalem ſententiam acciperent, quod edictum comprahendebat etiam fautores; idem fecit Theodoſius iunior anno ſalutis 410. ſub Innocentio I. Papa, in quo Theodoſij edicto comprahendebantur etiam Priſcillianiſtæ. Euſebius.

Acta Pauli Samoſateni.

Hic etiam adhæſit Paulus Syrus ex Samoſatena vrbe ortus, qui in adoleſcentia ſua ſe totus dedit doctrinæ impij Sabellij, inde in paruo temporis ſpatio ſuperauit Ducem, ac præceptorem ſuum Sabellium; quare efficitur magiſter nouarum hæreſum; ita tamen ficte operatus eſt, vt poſt mortem Demetriani Epiſcopi Antiocheni, Paulus electus ſit Epiſcopus Antiochenus, & hoc euenit anno ſalutis 266. ſub Dioniſio I. Papa, & Martyre, & Valeriano, & Galieno Romanis Imperatoribus, tamen ſtatim, vt Hæreſiarca manifeſtatus eſt à Dionyſio Papa damnatur; habuit Paulus matrem Manichæam; quare nec mirum eſt ſi ipſe euaſit peior Manichæis, itaque ob ſuam in Eccleſiam Catholicam impietatem celebratum eſt Concilium I. Antiochenum in quo damnatus fuit, ipſe tamen cum omni humiliatione finxit emendationem, ideo à Patribus Concilij relictus fuit in fide, at elapſis decem annis detecta fuit eius ſimulatio, ideo anno ſalutis 272. ſub eodem Dionyſio Papa, & Aureliano Romanorum Imperatore congregatum fuit, ſecundum Concilium Antiochenum, vti tradit Euſebius libro 7. hiſtoriæ Eccleſiaſticæ cap. 23. & per notarios Paulus conuinctus de erroribus, omnium Patrum ſententia damnatus eſt, & à Sede Euſebius.

Epiſco-

Epiſcopali eiectus ſubrogato in eius locum Demetriani(qui ante eum Eccleſiam Antiochenam optime rexerat) filio, omni virtutum genere ornato; de quibus omnibus Patres Concilij certiorem fecerunt Sanctiſſimum Pontificem Dionyſium narrantes ei omnia ſacrilegia ſupradicta; ſcelera & iniurias, quas Paulus Eccleſiæ Catholicæ Romanæ inferebat: Quare Paulus ita à Patribus damnatus nolebat de ſede Epiſcopali exire; ac habuit recurſum ad Aurelianum Imperatorem: qui ordinauit vt relinqueret ſedem Epiſcopalem illis, quibus Chriſtiani Italiæ, & Epiſcopus vrbis Romæ relinquendam præſcriberet: ita Paulus omnino à ſede pulſus eſt: & ſtatim ex amaritudine animæ mortuus eſt, qui Paulus negabat Baptiſmum fieri debere in nomine Trinitatis, quod etiam fieri mandauit ſuis diſcipulis.

Conuincitur igitur hæreſis; nam cum vera baptiſmi forma ſit ea quę habetur Matth. vlt. ibi *baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti*, & in Can. Apoſt. 49. & 50. clare trina merſio exprimitur, vbi præcipitur, quod miniſter hunc modum non ſeruans debet deponi: ecce quanta cura fuit Apoſtolis de expreſſione ſanctiſſimæ Trinitatis; tamen ſciẽdum, quod ſi iſta trina merſio non fieret, & alia neceſſaria ad baptiſmum adeſſent, verus vtique eſſet baptiſmus, licet baptizantes peccarent, & ſic puniendi eſſent; inſuper eſt ſciendum quod valet loci conſuetudo; vti fuit definitum in Concil. Toletano IV. cap. 5. ſuorum decretorum; nam in Hiſpania in ſupra nominato Concilio ob aliquas ortas hæreſes ordinatum fuit, vt vnica tantum fieret merſio, donec hæreſes illæ extinguerentur, quæ hæreſes ortæ erant ob trinam merſionem; & licet Apoſtoli vti legitur Act. Apoſt. 8. ſolum in nomine Chriſti baptizarent; hoc tunc faciebant diuina quadam diſpenſatione eis à Spiritu Sancto inſinuata ob nominis Ieſu Chriſti exaltationem, quod tunc Iudæis erat ſcandalum, & Gentibus ſtultitiam; qua occaſione ſublata nulli licet vti alia forma, quam data Matth. vlt. Et licet Græci baptizent per modum imperatiui nõ indicatiui tolerantur; nec hæretici dicendi ſunt, niſi negarent formam, qua Latini vtuntur.

[Margin: Matth. vlt. / Can. Apo. / Conc. Tolet. / Act. 8. / Matth. vlt.]

Denique Eccleſia vniuerſalis in primo Concilio generali Nicęno ſub Syluestro Papa, & magno Conſtantino Romanorum Imperatore anno ſalutis 325. celebrato 318. Patrum definiuit veram baptiſmi formã eſſe illam, quæ ponitur Matth. vlt. & in Can. 19. ordinauit, quod ſi Cathaphryges, & Paulianiſtæ ad Eccleſiam Catholicam Romanam redierint debent rebaptizari, quia vera Matth. vlt. forma non vtuntur. Et in Concilio I. Antiocheno ſub Dionyſio Papa, & martyre, & Valeriano, & Galieno Imperatoribus Romanis anno ſalutis 262. celebrato; & licet prouinciale tamen receptum fuit ab Eccleſia in Concilio I. generali Nicæno; in hoc igitur Concilio damnatus fuit Paulus; vti etiam in Conc. II. Antiocheno ſub eodem Papa, & ijſdem Imperatoribus Romanis anno ſalutis 272. cui interfuerunt 30. Epiſcopi, ac omnes ſubſcripſerunt; & non ſolum damnatus fuit Paulus in hoc Concilio, verum à Sede expulſus fuit; quod Conc. deinde ab Eccleſia receptum fuit in ſexta Synodo generali in Trullo celebrata.

[Margin: Conc. Nicęn. / Conc. Antioch.]

Hæreſis

Hæreſis Tertia.

Docet hæc hæreſis mortuos eſſe baptizandos.

AVctores fuerunt Marcioniſtæ ſic dicti à Marcione eorum Duce. Mos enim erat Marcioniſtarum (vti refert Theophilatus in expoſitione cap. 5. ad Cor. 1.) cum quis ſine Baptiſmo moriebatur ſubmittere aliquem viuum ſub feretro, in quo erat cadauer; & ſic petere à mortuo an velit Baptizari; tunc reſpondebat viuus in loco demortui ſub feretro poſiti, quod ſic, tum mortuũ baptizabant; miror tamen; quod nec Ireneus, nec Auguſtinus, nec Euſebius nil dicant de hoc errore; & neſcio vnde hæc habuerit Theophilatus, qui Ireneo, Auguſtino, & Euſebio poſt multa ſecula ſucceſſit; niſi quia forſan Theophilatus dicat hunc eſſe errorem Marcioniſtarum, non Marcionis; nam mos eſt hæreticorum, vt ſemper addant aliquid impietati ſui magiſtri. Theophil.

Acta Marcionis.

HIc igitur Marcion Ponticus fuit ex vrbe Sinope; qui ab adoleſcentia Stoicorum doctrinæ ſe dedit, quare in paruo temporis ſpatio ob ſui ingenij eminẽtiam euaſit perfectiſſimus Philoſophus Stoicus; & quod peius fuit ſe totum dedit (inſciente Patre) dogmatibus diabolici Cerdonis; habebat enim Patrem Epiſcopum Vrbis Sinope virum pietate, & religione illuſtrem, vti refert Tertullianus lib. de reſcript. cap. 51. Tertull. *Vnde in prima ſua ætate Marcion exemplo patris vitam ſolitariam exercuit, et Virginitatem elegit; quod multum erat patri gratum; progreſſu tamen temporis cum virgine corruptus eſt, ideo à patre ab Eccleſia pulſus, & excommunicatus, & cum veniam ab eo impetrare minime poſſet; anno ſalutis 158. ſub Pio Papa, & Martyre poſt Iginij mortem Romam venit; vbi impediente patre minimè receptus fuit à Pio Papa; non ſolum ob ſtupri crimen, verum etiam ob hæreſes ante in Aſia diſſeminatas ſub Teleſphoro Papa anno ſalutis 146. damnatus; itaque iterum indignatus ſe Cerdoni iunxit, vti refert Tertullianus lib. de reſcript. cap. 30. & Epiphanius* Tertull. *hæreſi 42. mortuo tamen Pio Papa Romam iterum venit ſub Aniceto Papa, & Martyre; quo etiam tempore Romæ erat Sanctus Policarpus Martyr diſcipulus Sancti Ioannis Euangeliſtæ, quare Marcion videns quadam* Epiphan. *die Policarpum ſubridens dixit ei, agnoſcis me? cui Policarpus, agnoſco primogenitum Diaboli; & ſic confuſus ab eo diſceſſit: hac de cauſa Marcion ſæpe Romam venit fingens ſe velle conciliari cum Eccleſia; at ſemper eiectus fuit, vti etiam iam ſenex anno ſalutis 180. ſub Eleuterio Papa, et Martyre; vt refert Irenæus libro 3. aduerſus hæreſes cap. 3. Multas hæreſes au-* Irenæus.

diuit

diuit Marcion à Cerdone, alias inſuper ipſe adinuenit; & inter alias poſuit tres Deos, Deum ſcilicet Iudæorum, Deum Chriſtianorum, & Deum Gentilium; totum teſtamentum Vetus reſpuebat, & pauca de Nouo accipiebat, ea omnia reijciens, quæ erant ſuæ falſę doctrinę contraria, vti teſtatur Irenæus lib. 1. aduerſus hæreſes cap. 39. addidit etiam in ſua falſa doctrina horrendam blaſphemiam; ſcilicet Chriſtum ſuo deſcenſu ad inferos Enoch, & Noe, ac reliquos iuſtos non ſaluaſſe; quia ei non occurrerunt, & quia erant amici Dei Iudæorum, quem malū Deum eſſe dicebat. Scripſit impius Marcion complures libros falſis dogmatibus plenos, ſcilicet Euangelium, Epiſtolam, Antitheſes, & Apoſtolicum inſtrumentum; vti Irenæus refert loco ſupra citato; contra eum autem ſcripſerunt Beatus Iuſtinus Martyr, Origenes, Philaſtrius, Auguſtinus, Clemens Alexandrinus, & D. Chryſoſtomus; habuit multos diſcipulos, inter quos famoſiſſimus Apelles, de quo loco ſuo dicetur; denique decrepitus, omnium hominum ſui temporis ſceleſtiſſimus mortuus eſt, & in Inferno ſepelitus, anno ſalutis 183. ſub Eleutherio Papa, & Martyre, & Marco Aurelio Romanorum Imperatore: poſt cuius mortem ſequaces multa inferebant damna Eccleſiæ Catholicæ Romanæ; at adiuuante Deo anno ſalutis 326. Conſtantinus Magnus, poſt Concilium Nicænum, & Romanum ſub Sylueſtro Papa, edicta crudeliſſima emiſit in Valentinianos, Marcioniſtas, Cathaphryges, Paulianos, Arrianos, Nouatianos, ac alios, vt eo meliori modo, quo poſſet, talia conuenticula deſtrueret; vt ſcilicet vbicunque eſſent tales conuentus igne, & gladio extinguerentur, & eorum bona fiſco applicarentur; quod edictum erat etiam contra fautores; igitur ſententia publicata magna ex parte hæreſes extinctæ ſunt, alij morte, alij verò timore pœnæ, & bonorum amiſſione conuertebantur; pariter anno ſalutis 423. ſub Bonifacio I. Papa Theodoretus creatur Epiſcopus Cyrri, vbi ſecta Marcionis plurimum vigebat; quare ſua prædicatione (erat enim mira facundia, ac diuinis litteris imbutus) diuino auxilio, virtute reliquiarum ſanctorum Martyrum, ac denique peculiari protectione Sancti Ioannis Baptiſtæ, in ingreſſu ſui Epiſcopatus pluſquam decem millia ad fidem traxit, vti ipſe anno ſalutis 449. ad Leonem Papam ſcripſit, in qua Epiſtola confitetur ſe iam in Epiſcopatu vixiſſe 26. annos.

[Irenæus.] [Irenæus.] [Theodor.]

[Matth. & Marc.] Conuincitur itaque hæreſis, primo ex Mat. & Mār. cap. vltimo; habetur enim ibi non ſolum vnum pro alio poſſe baptizari, verum eos ſolos eſſe baptizandos, qui ſunt in hac vita, quæ nobis ad operandum datur, qua finita vnuſquiſque ſecundum opera mercedem recipiet; ad hunc propoſitum legitur Eccleſiaſtes 19. *quodcumque poteſt manus tua inſtanter operare*, quia nec opus, nec ſapientia, nec ratio apud inferos præualebant, & legitur Ioannis 9. *operamini ergo donec dies eſt*, ideſt dum eſtis in hac vita, quia poſt mortem nihil poteritis agere; quare impie Veſani Marcioniſtę mortuos baptizare tentarunt.

[Eccleſiaſt.] [Ioan.] [Conc. Carthagin.]

Denique Eccleſia Vniuerſalis in Concilio Carthaginenſi III. ſub Syſtnio

nio Papa; & Arcadio, & Honorio Romanorum Imperatoribus anno salutis 397. Calen. Septembris celebrato, cui interfuit Sanctus Augustinus, & subscripsit; quod Concilium deinde fuit ab Ecclesia receptum in sexta Synodo generali in Trullo celebrata; capite igitur 6. suorum decretorum tale statuit decretum; scilicet Sacram Eucharistiam non esse defunctis dandam; quia dictum est à Domino *accipite, & manducate,* cadauera autem nec accipere, nec manducare possunt, in eodemque capitulo addidit Ecclesia; cauendum est etiam, ne mortuos baptizare posse fratrum infirmitas credat.

Hæresis Quarta.

Tollit hæc hæresis omnem vim à Baptismo.

Primi auctores fuerunt Messaliani, de quibus titulo anima hæresi 5. dictum est; eandem vim autem orationi tribuunt, vti habetur ex 7. libro Historiæ tripartitæ, cap. 2. Hist. trip.

Huic etiam adhæret Manes, eandem tamen cum orationi non tribuit, vti refert D. August. lib. de Hæresibus cap. 46. de quo Mane dictum est titulo anima hæresi 4. D. August.

Hunc etiam eundem errorem sequuti sunt Albanenses, & Albigenses, de quibus titulus anima hæresi 8. dictum est.

Cui etiam subscripserunt Armeni, de quibus titulo Adam hæresi tertia dictum est.

Quem pariter cōfirmauit Petrus Ioannis, de quo titulo anima hæresi 1. dictum est, vti Guido Carmelita omnibus his tribuit libro suo de hæresibus. Guid. Car.

Denique hanc diu sepultam ab inferis reuocauit iniquus Lutherus; de quo titulo Absolutio hæresi prima dictum est docens nullam gratiam conferri in baptismo, vti etiam in alijs Sacramentis.

Conuincitur; nam legitur Matth. vlt. *qui crediderit, & baptizatus fuerit saluus erit;* & Ioan. 3. *nisi quis renatus fuerit ex aqua, & spiritu Sancto non intrabit in regnum cælorum;* ista autem renascentia fit per gratiam Baptismi in quo gratia Spiritussancti confertur; insuper ex c. 6. ad Rom. & ex cap. 3. ad Gal. patet virtus Sacramenti Baptismi ibi *quicunque baptizati estis, Christum induistis.* Matth. vlt. Ioan. 3. Rom. 6. Gal. 3.

Postremo Ecclesia Vniuersalis in Cōcilio I. generali Niceno 318. Patrum sub Syluestro Papa, & magno Constantino Romanorum Imperatore anno salutis 325. celebrato definiuit in Symbolo vnum baptisma in remissionem peccatorum. Et in Concilio Florentino sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore anno salutis 1439. celebrato 1000. & amplius Patrum definiuit in decreto de vnione Armenorum per baptismum deleri peccatum, & regnum cælorum donari, quæ omnia sine gratia fieri nequeunt. Conc. Nic. Conc. Florent.

Hæresis Quinta.

DOcet hæc hæresis paruulis vsum rationis non habentibus nil prodesse baptisma tum paruuli non possint habere fidem.

Acta Petri de Bruis.

AVctor fuit quidam Petrus de Bruis Gallus ex prouincia Narbonensi, ortus apud opidum Sancti Aegidij; qui tempore Ildefonsi Sancti Aegidij comitis innotuit hæresiarca, & cœpit sua nefanda dogmata disseminare; & inter cætera docebat Cruces abominari ni esse debere, quia tam dirè Christus in ea passus est; anno igitur 1126. sub Honorio II. Papa, & Lothario Romanorum Imperatore sua deliramenta docebat; multos fecit discipulos, præcipue Henricum quendam, de quo infra dicetur; fuit itaque Petrus homo scelestissimus, & inter alias nefandas im-
Petrus Cl. *pietates quas fecit, hæc vna est (vti refert Venerabilis Petrus Abbas Cluniacensis libro 2. Miracul. cap. 12. & 13.) ad inauditam diuinitatis contumeliam, magno de crucibus agere instructo ignem immisit, pyram fecit, carnes coxit, & ipso passionis Dominicæ die Paschalem Dominicam præcedente, inuitatis publicè populis ad talem esum, comedit; quare Deo permittente dignum impietate sua finem consequutus est; nam apud Sanctum Aegidium à furore populi persequutus, & à fidelibus viuus concrematus est; cuius corpus in cineres redactum est, & à vento dispersum anno salutis 1227. sub Pontifice, & Romano Imperatore prædictis.*

Acta Henrici.

POst cuius mortem fuit Dux huius hæresis ac aliarum etiam Henricus quidam Gallus patria Tolosanus; qui ab adolescentia factus est Monachus ex instituto Sancti Patris Benedicti Ordinis Cisterciensis; tamen progressu temporis impatiens, nec potens iugum obedientiæ sufferre, libertatem quærens apostatauit, & hæreses Petri de Bruis scriptis, &
Petrus Cl. *miracula diabolica suscepit, vti refert Venerabilis Petrus Abbas Clunia-*
D. Bern. *censis loco supra allegato; & D. Bernardus in epistola ad Ildefonsum Comitem Sancti Aegidij; nam cum ferè totam prouinciam Tolosanam impijs hæresibus seduxisset; Eugenius III. tunc Summus Pontifex direxit in illam prouinciam legatum Albericum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Ostiensem Cardinalem contra Henricum Petrobrussianum; & secum Illustrissimus Cardinalis ducebat Diuum Bernardum, Episcopum Carnotensem, & alios Episcopos sanctitate, & doctrina præstantissimos, vt illum cum sequacibus, vel*

ad

ad gremium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ reduceret, vel dissiparet vti fecit; quomodo autem infra dicetur; floruit autem Henricus 26. anno post obitum Petri de Bruis; de quo anno relicta religione se ad carnis spurcitias contulit; sic cum esset extra claustra, & totus vitij datus, præ confusione non sustinebat habitare inter cognatos, at girouagus, cum non haberet vnde se sustentare posset, mendicabat, & si quid supra victum elicere potuisset à simplicioribus populis prædicando eis falsa dogmata in vsus turpiores effundebat; habebat enim hanc consuetudinem, post diurnum populi plausum, semper nocte insequente cum meretricibus manebat; & quandoque etiam cum coniugatis; quare ignominiose de Lausana ciuitate, de Pictaui, de Cenomanis, & de Burdegala eiectus est; vti D.Bernardus loco supra citato testatur: Qui D.Bernardus vnà cum venerabili Petro Abbate Cluniacensi eum anno salutis 1149. validissimis rationibus, & admirandis signis confutauit. Quare peruento in prouincia Narbonensi Illustriss. Cardinali legato vnà cum supra commemoratis Patribus: Henrico Petrobrussiano pertinaci (licet fugerit, ac latuerit) Illustris. Cardinalis legatus omnes vias clausit; quare captus, & catenatus Episcopo Carnotensi traditur custodiendus, & sic obscuro carceri mancipatur; ibique præ dolore, & angustia miserrimè mortuus est, cuius corpus in sterquilinio, anima autem eius in Inferno sepulta est. D.Bern.

Denique hanc hæresim per ducentum, & amplius annos sepultam renouarunt Anabaptistæ, qui anno salutis 1302. iterum surrexerunt sub Clemente V. huius nominis Papa, & Alberto I. Austriaco Romanorum Imperatore: hi omnes hæreses Petribrussiani, ac alias etiam amplexati sunt.

CONuincitur itaque hæresis, nam paruuli sunt capaces regni cœlorum, & consequenter baptismi; nam nullus sine baptismo intrabit in regnum cœlorum; quod paruuli sint capaces regni cœlorum, legitur Matth. 19. *Sinite paruulos venire ad me talium enim est regnum cœlorum*, vt igitur paruuli peruenire possint ad regnum cœlorum sunt baptizandi ob maculam peccati originalis, ob quam maculam Baptismus à Christo est institutus: additur, quod in Ecclesia est vsus antiquissimus baptizandi pueros, qui vsus est tanti valoris, quanti est Sacra pagina, vti libro Prohæmiali cap. 5. probatum est; quare paruuli iuxta vsum Sanctæ Ecclesiæ Catholicæ Romanæ baptizantur in fide parentum, & adulti catechizantur; Diuus enim Augustinus libro de Baptismo paruulorum dicit quod paruuli baptizati, inter credentes reputantur per Sacramenti virtutem, & offerentium responsionem; qui quidem habent virtutem, at non possunt per eam exire in operationem donec perueniant ad vsum rationis, & per auditu verbi Dei eam suscipiant. Matth. 19. D.Aug.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. Papa, & Othone IV. Romanoru Imperatore anno salutis 1215. celebrato 1300. & amplius Patrum cap. 1. de Fide Catholica definiuit baptismum dandum esse tam adultis, quàm paruulis: vti etiam fecit in Conc.Lat.

Conc. Vienen. Concilio Viennensi sub Clemente V. Papa, & Alberto I. Austriaco Romanorum Imperatore anno salutis 1311. celebrato 800. & amplius Patrum; quæ verba habentur in Clementina de summa Trinitate, & fide Conc. Tri. Catholica, & in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore anno salutis 1547. celebrato sess. 7. Can. 13. hanc assertionem; scilicet negantes non posse dari baptismum paruulis sub anathemate damnat.

D Bern. Petrus Cl. Contra hanc hæresim scripsit D. Bernardus, & Petrus Cluniacensis; denique Martinus Duncanus volumen integrum contra Anabaptistas edidit.

Hæresis Sexta.

Docet hæc hæresis rebaptizandos esse illos, qui sunt de Ecclesia Romana.

Acta Donati.

D. Aug. *Auctor primus fuit Donatus Apher ex Cassinigris in Numidia ortus; vti refert Diuus Augustinus libro suo de hæresibus. Hic Donatus anno salutis 306. sub Marcello I. Papa, & magno Constantino Romanorum Imperatore factus est Schismaticus, nam indignatus est vnà cum alijs, quia contra eorum voluntatem electus est Cæcilianus in Episcopum Carthaginensem; obijciebāt enim ei crimina multa, quæ probare minime potuerunt, quod Schisma deinde ob pertinacem defensionem verterunt in hæresim; itaque contra Cæcilianum Donatistæ elegerunt Maiorinum Pseudoepiscopum Carthaginensem. Melchiades autem Papa anno salutis 313. multum laborauit, vt Donatus cum sequacibus pœnitentiam ageret, & ad Ecclesiam rediret, at nihil fecit, quare Donatum cum sequacibus excommunicauit; Donatistæ verò Cæsarem tunc Constantinum Magnum appellarunt, qui tunc Brixiæ in Lombardia degebat, qui hac de re multum turbatus causam reliquit in manu Melchiadis Papæ, vti ratio ipsa requirebat, quo tempore Melchiades spiritum Deo reddidit; itaq. anno sa-* Conc. Arelat. *lutis 314. damnantur Donatistæ in Concilio Arelatensi: attamen morante Imperatore Constantino Mediolani, iterum Donatistæ in Aphrica in Cæcilianum tumultuabāt, ac multa mala fidelibus faciebant, tanto magis, quanto Donatus ob Maiorini mortem, Donatistæ elegerunt Donatum in pseudoepiscopum Carthaginensem: erat etiam alter Donatus Apher ex Numidia eiusdem sectæ Pseudoepiscopus Bagaiensis, qui ita erat altero Donato vnitus, vt sit factus magnus conflictus in Aphrica, quæ tunc ob Donatistarum sectam tota tumultuabat, inter Catholicos, & Donatistas: nam Donatus Bagaiensis armatis infinitis Circumcellionibus Donati Cassinegri discipulis,*

factum

factum eſt magnum bellum inter Catholicos, & Donatiſtas; fauente tamen Deo victoria ſequuta eſt ex parte Catholicorum, nam infiniti ex Donatiſtis occiſi ſunt, ita ut aliquantiſper pax in Aphricæ Eccleſijs ſequuta ſit; quare per Gratum Epiſcopum celebratum eſt Carthaginenſe Cōcilium dictum I. anno ſalutis 348. ſub Iulio I. Papa, & Conſtantio, & Conſtante Imperatoribus Romanis, pro gratijs Deo habendis de tanto accepto beneficio: itaq. eodem anno ambo Donati exilio relegantur à Conſtantio Imperatore Catholico; qui ibi permanſerunt vſque ad Imperium Iuliani Apoſtatæ à quo anno ſalutis 362. reſtituuntur; quare dum Donatus ex Caſſinigris eſſet in exilio anno ſalutis 360. ſcripſit contra Catholicos in fauorem hæreſis Macedonianæ, quæ tunc maxime florebat: denique poſt tot mala à Donato facta in Dei Eccleſiam anno ſalutis 368. mortuus eſt Pſeudoepiſcopus Carthaginenſis, & ſepultus fuit in Inferno, in cuius locum Donatiſtæ elegerunt Parmenianum eiuſdem ſectæ tenaciſſimum defenſorem. Conc. Carthag.

Hanc eandem hæreſim ſequuti ſunt Armeni, de quibus titulo Adam hæreſi 3. dictum eſt; vti Guido Carmelita in ſua ſumma de hæreſibus illis tribuit, docent igitur Armeni inſanientes in Eccleſia Romana non eſſe verum baptiſma; quia nec Eccleſia Romana eſt vera Eccleſia, at ſolum apud eos dicunt eſſe veram Eccleſiam; quare per hoc dictum Armenorum videtur impletum id, quod legitur Matth. 14. Si quis vobis dixerit hic, aut illic eſſe Chriſtum nolite credere, ſurgent enim Pſeudo Chriſti, & dabunt ſigna, & ſeducent etiam *(ſi fieri poterit)* electos. Guid. Car. Matth. 14.

Huic etiam adhæſerunt Anabaptiſtæ originem trahentes à Petrobruſſiano; quorum ſecta paucis iam elapſis annis reuiuixit cum magno Eccleſiæ detrimento in Germania ſuperiori; anno ſcilicet ſalutis 1558. *ſub Paulo IV. Papa, & Ferdinando Auſtriaco Romanorum Imperatore.*

Ad hunc locum pertinet etiam error D. Cypriani cum alijs, qui fuerunt in illo Concilio Prouinciali; tamen D. Cyprianus cum cæteris hoc dixit odio in hæreticos, & zelo Catholicæ Eccleſiæ, & ſe ſubmiſit ſponte Eccleſiæ correctioni, à qua correptus fuit; error autem talis erat, ſcilicet hæreticos, cum ad Eccleſiam Romanam redeunt rebaptizandos eſſe.

Conuincitur itaque hæreſis; & primo contra Anabaptiſtas ſufficiat id, quod ſuperiori hæreſi dictum eſt; ſcilicet paruulos eſſe baptizandos in fide parentum ibi recurrat lector: contra cæteros verò dico, quod quoticſcunque ſeruatur forma Matth. vlt. eſt verum baptiſma, licet ſit à malo miniſtro, ad hunc propoſitum dicebat D. Paulus 1. Cor. 3. *neque qui plantat, neque qui rigat; eſt aliquid, ſed qui incrementū dat Deus*, & D. Auguſt. lib. 10. de vnico baptiſmo dicit, *ſi ſuperbus fuerit miniſter cum Diabolo computabitur, at non contaminatur donum Dei*, bene verum eſt quod baptizans peccat, & baptizatus etiam ſine neceſſitate ſcienter peccat: nam Iudas, qui fur, & latro erat baptizabat, tamen non legitur quod ab eo baptizati, ſint rebaptizati. Quare ſi quis baptizetur à ſuperiori, Matth. vlt. 1. Cor. 3. D. Aug.

Matth. vlt. riori, vel inferiori nil refert dummodo seruetur forma Matth. vlt. denique ad illos, qui bis, ter, vel quater rebaptizant dico, quod legitur ad
Ephes. 4. Ephes. 4. *vnus Deus, vna Fides, & vnum Baptisma*; quomodo autem faciant impij Anabaptistæ ignoro; nam vti legitur Rom. 6. *Semel tantum*
Rom. 6. *Christus mortuus est, semel sumus consepulti cum Christo per baptismum in morte*, non vero bis, ter, vel quater, & *Christus resurgens ex mortuis amplius non moritur, mors illi vltra non dominabitur*, ergo & nos iuxta formam
Matth. vlt. Matth. vlt. baptizati amplius ad aquæ lauacrum non debemus redire, vt illi impij Anabaptistæ latrant, iterum Christum crucifigentes.

Conc. Ro. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Romæ celebrato sub Cornelio Papa, & Gallo, & Volusiano Romanorum Imperatoribus anno salutis 253. 60. Episcoporum, totidem Presbyterorum, ac aliorum Diaconorum
Conc. Nicæn. correxit errorem D. Cypriani, & in Concilio I. generali Nicæno sub Syluestro Papa, & magno Constantino Romanorum Imperatore 318. Patrum, anno salutis 325. celebrato in ciuitate Nicæ in Bythinia;
Conc. Carthag. vti etiam in Concilio Carthaginensi I. in quo correptus fuit error D. Cypriani, quod Conc. fuit generale totius Aphricæ, & fuit celebratum per Gratum Episcopum Carthaginensem totius Aphricæ primatem sub Iulio I. Papa, & Constantio, & Constante Imperatoribus Romanis anno
Euseb. salutis 348. vti refert Eusebius lib. 7. historiæ Ecclesiasticæ, quod deinde Concilium ab Ecclesia fuit receptum in II. Concilio generali Constanti-
Conc. Viennen. nopoli celebrato: pariter in Concilio Viennensi sub Clemente V. Papa, & Alberto I. Romanorum Imperatore 800. & amplius Patrum anno salutis 1311. celebrato; in his igitur Concilijs Ecclesia confitetur vnum
Conc. Flo. tantum Baptisma in remissionem peccatorum: denique in Concilio Florentino sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Romanorum Imperatore anno salutis 1438. celebrato, 1000. & amplius Patrum, in decreto de vnione Armenorum docet Ecclesia baptismum non esse reiterandum.

D. Aug. Contra hanc hæresim scripsit D. Augustinus in libro de vnico baptismo, & etiam tractatum contra Donatistas de Baptismo septem
Ioan. Fab. libris partitum; nouissime etiam scripsit Ioannes Faber volumen grande contra Anabaptistas; vti fecit etiam Leopoldus quidam Germanus.

Hæresis Septima.

Docet hæc hæresis non posse alicui conferre baptisma; nisi ei etiam conferatur Sacramentum Eucharistiæ, & quod nisi baptizatus vngatur Sancto Chrismate non est baptizatus.

Guid. Car. *Auctores fuit Armeni, de quibus dictum est titulo Adam hæresi 3. vti docet Guido Carmelita in sua summa de hæresibus.*

Matth. vlt. Conuincitur nam Matth. vlt. nulla fit mentio de Sacramento Eucharistiæ, secundo Sacramentum Eucharistiæ multo post Sacramen-
Ioan. 4. tum Baptismi est institutum; nam legitur Ioan. 4. quod discipuli Christi ante

ante paſſionem baptizabant, licet non eſſet ſub præcepto, vti poſt legis publicationem: ſimiliter Chriſma datur baptizatis ſecundum Eccleſiæ ordinationem, tamen ſecluſa neceſſitate, ſi baptizans non daret ſanctum Chriſma baptizatis peccaret quidem, quia ritum Eccleſiæ non ſeruaret, tamen baptizati non eſſent rebaptizandi, & hæc eſt Eccleſiæ definitio.

Denique Eccleſiam vniuerſalis in Concilio Tridentino ſub Pio IV. Papa, & Ferdinando Auſtriaco Romanorum Imperatore, anno ſalutis 1557. die 16. Iulij celebrato, Can 4. damnat ſub anathemate audentes dicere dandam eſſe Euchariſtiæ Communionem paruulis antequam ad annos diſcretionis peruenerint; quæ tamen Eccleſia in eodem Concilio ſeſſ. 7. anno ſalutis 1547. die 3. Martij celebrata ſub Paulo III. Papa, & Carolo V. Auſtriaco Romanorum Imperatore Can. 13. damnat ſub anathemate negantes paruulos non poſſe baptizari, & ſi baptizantur non computari inter Fideles, & ideo cum peruenerint ad annos diſcretionis eſſe rebaptizandos.

Conc. Trident.

Conc. Tri.

Hæreſis Octaua.

Docet hæc hæreſis bap.iſmum eſſe recipiendum nulla interiecta olei mixtura.

Acta Vualdonis.

AVctor fuit Vualdo Gallus Ciuis Lugdunenſis, nobiliſſimis ortus natalibus, nam adhuc puer traditur à parentibus cuidam presbytero omnium vitiorum ornato (ipſis tamen inſcientibus) cuſtodiendus, & erudiendus in artibus, & bonis moribus, quod minime factum eſt; immo eum omnium vitiorum, & præcipue carnalium ſpurcitiarum fere inquinatum conſtituit; itaque cum Vualdo eſſet vnigenitus poſt ſuorum parentum mortem hæredes remanſit omnium bonorum; quare cum carnalis, & vitioſus eſſet, & quod peius ſimplex, & idiota à Dæmone inductus (vti refert Aeneas Syluius lib. de Origine Bohæmorum cap. 35. qui poſtea fuit Papa, & dictus eſt Pius II.) vt ſub ſpecie Pietatis, Religionis, ac Miſericordiæ in pauperes, relictis omnibus opibus, illiſque pauperibus erogatis, Euangelicam vitam ſibi eligeret, ſub cuius velamine in multos errores cecidit, de quibus ſuo loco ſigillatim dicetur; quos errores deinde malitioſe eſt amplexatus, & ſpiritu elationis inflatus officium Apoſtolorum prædicando ſibi vſurpauit, plebemq; multam ad ſe traxit; tamen cum eſſet idiota aliquos libros Sacræ paginæ vulgari, & materna lingua ſibi conſcribi fecit ab eodem ſupranominato presbytero pædagogo ſuo, cum aliquibus Sanctorum teſtimonijs, vnde poſſet melius plebem ad ſe attractam decipere, & in ſua erronea opinione conſeruare, quod factum eſt; & hoc euenit anno ſalutis 1170. ſub Alexandro III. Papa, & Federico I. Romanorum Imperatore, vti Guido Carmelita libro ſuo de hæreſibus teſtatur, quare ſequaces

Aen. Sylu.

Guid. Ca

deinde

deinde dicti ſunt Vualdenſes à nomine ſui Ducis; ab operibus autem ſictis, & patria Pauperes de Lugduno; hi Vualdenſes dicebant ſe viuere ſub regula 3. Sancti Franciſci; vbique locorum prædicabant, errores ſuos diſſeminantes, & ſimplices ſeducentes, ac decipientes, & admoniti a viris Sanctis, & pijs, vt deſiſterent ab officio prædicandi cum hoc officium fieri debeat ex licentia habita a Summo Pontifice; reſpondebant: magis eſſe obediendum Deo, quàm hominibus, quare ſuperiores Eccleſiæ Catholicæ Romanæ contemnebant; tandem contumaces a Summo Pontifice Alexandro III. excommunicantur, & Vualdo a patria expellitur, & anno ſalutis 1200. ætatis ſuæ 66. ſub Innocentio III. Papa, & Othone IV. Romanorum Imperatore exul à patria, & ab Eccleſia ſeparatus miſerrime mortuus eſt, & in ſterquilinio ſepultus.

Hunc etiam errorem tutatus eſt Vuicleph, qui in verba Vualdonis iurauit, nam omnes errores Vualdonis ſuſcepit, & auxit, de quo titulo Adoratio hæreſi 1. dictum eſt.

Dionyſius Areop. CONuincitur itaque hic error, & primo dico quod vngendi baptizatos eſt vſus antiquiſſimus Eccleſiæ, vti refert D. Dionyſius Areopagita cap. 2. de Eccleſiaſtica Hierarchia, quod ſi quis presbyter hoc non faceret peccaret vtique, at Baptiſmus teneret, & conſuetudines Eccleſiæ ſunt tanti valoris, quanti eſt Sacra pagina, vti libro Prohęmiali cap. 5. probauimus.

Conc. Laodic. Denique Eccleſia Vniuerſalis in Concilio Laodiceo percelebri in ciuitate Laodicæę in Phrygia ad Licum ſita, dicta à Strabone Hierapolis ſub Damaſo Papa, & Valentiniano, & Valente Romanorum Imperatoribus anno ſalutis 364. celebrato 22. Epiſcoporum, quod deinde Conc. receptum fuit ab Eccleſia in ſexta Synodo generali in Trullo celebrata. Sic igitur cap. 58. ſuorum decretorum docet baptizatos poſt Baptiſmum Conc. L. 2. debere vngi Sacratiſſimo Chriſmate. Et in Concilio Lateranenſi ſub Alexandro III. Papa, & Federico I. Romanorum Imperatore anno ſalutis 1179. 5. Martij celebrato 300. & amplius Patrum, cui præfuit Sanctiſſimus Pontifex Alexander III. ſecta Vualdenſium damnata, ac maledicta fuit.

Hæreſis Nona.

DOcet hæc hæreſis pueros non egere baptiſmo ad deletionem peccati Originalis; quia ſcilicet negat hæc hæreſis pueros ante baptiſmum habere peccatum Originale.

D. Aug. *AVctor fuit Pelagius, de quo titulo Adam hæreſi 4. dictum eſt; vti refert D. Auguſtinus libro de hæreſibus cap. 48.*

Pelagio adhæret Vuicleph, de quo titulo Adoratio, hæreſi prima dictum eſt.

Quam

Quam etiam hæreſim amplexati ſunt Armeni, de quibus titulo Adam hæreſi 3. dictum eſt; vti illis tribuit Guido in ſua ſumma de hæreſibus. Guid.Cat.

Acta Ioannis Gerſon.

Hanc etiam tutatus eſt Ioannes Gerſon Gallus, Luthetiæ Pariſiorum ortus, vir genere, & animo nobilis, & cum totus ſe ab adoleſcentia litteris dediſſet ſub auſpicijs Petri de Eliaco in paruo temporis ſpatio factus eſt Philoſophus celeberrimus, & Theologus profundiſſimus, & quia erat vir prudens, ac deuotus factus eſt Canonicus Eccleſiæ Cathedralis, & Cancellarius Academię Pariſienſis, habuit fratrem, qui & ipſe vocabatur Ioannes Gerſon Monachus Cęleſtinus Ordinis Sancti Benedicti, & Monaſterij Lugdunenſis Prior. Itaq; Ioannes Gerſon Canonicus ſæcularis licet in aliquos errores ex infirmitate ceciderit; non tamen fuit pertinax, & floruit anno ſalutis 1410. ſub Ioanne 24. Papa, & Sigiſmundo Romanorum Imperatore, qui emendatus ab Eccleſia (quam correctionem libentiſſime ſuſcepit) poſt multa, & egregia volumina ab eo ſcripta; quieuit in pace anno ſalutis 1429. ſub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Auſtriaco Romanorum Imperatore.

Thomas denique de Vio Gaetanus nimia miſericordia in paruulos motus, dixit eos poſſe ſaluari in caſu neceſſitatis ſine baptiſmo.

Conuincitur itaque error, legitur enim Ioannis 3. *niſi quis renatus fuerit, ex aqua, & Spiritu Sancto, non poteſt intrare in regnum Dei;* quæ verba generaliter ſine vlla exceptione paruulorum prolata ſunt: inſuper eſt conſenſus totius Eccleſiæ, quæ nunquam pro paruulis ſine baptiſmo decedentibus orauit; neque pro illis facit oblationes, neque illos admittit ad Eccleſiaſticam ſepulturam; denique adeſt perpetuus aſſenſus Eccleſiæ ex teſtimonio ſacrorum Doctorum: D. enim Auguſtinus libro Hyppognoſticon contra Pelagianos aufert gratiam à non baptizatis paruulis, & D. Gregorius libro 7. Regiſtri Epiſtola 13. dicit, niſi homo fuerit renatus aqua baptiſmatis obſtrictum dicimus vinculis peccati originalis, & Iſidorus libro 2. de officijs Eccleſiaſticis, qui tranſierunt inquit non regenerati ex aqua, & Spiritu Sancto a Saluatore ſunt alienati. [Ioan. 3. — D. Aug. — D. Greg. — Iſidorus.]

Denique Eccleſia Vniuerſalis in Concilio II. Milleuitano 200. & amplius Patrum celebrato anno ſalutis 416. authoritate Innocentij I. Papæ, ſub Honorio, & Theodoſio Imperatoribus Romanis, cui Conc. interfuit D. Auguſtinus, ac ſubſcripſit; docet pueros egere baptiſmo ad deletionem peccati originalis, quod ex Adam traxerunt: Hunc etiam errorem reprobat Conc. Conſtantienſe anno ſalutis 1415. celebrato ſub Ioanne XXIV. Papa, & Sigiſmundo Romanorum Imperatore 1000. & amplius Patrum. Hunc denique etiam damnat Conc. Tridentinum ſub Paulo III. Papa, & Carolo V. Romanorum Imperatore ſeſſ. 5. anno ſalutis 1546. 7. Iunij celebrata in decreto de peccato originali ſub anathe- [Conc. Milleuit. — Conc. Cõſtantienſe. — Conc. Trident.]

mate damnat dicentes, pueros ante Baptismum non habere peccatum originale; & consequenter non egere baptismo.

Tho. Vual. Contra hanc hæresim scripsit Thomas Vualdensis libro de Sacramentis cap. *96.*

Hæresis Decima.

Docet hæc hæresis, quod si quis non ex contemptu, at ex impossibilitate (etiam si toto corde ad Deum fuerit conuersus) non posset baptizari, saluari minime posse; quæ hæresis pugnat ex diametro cum superiori, & recitatur à D. Bernardo Epistola 77. nullo nominato auctore. D. Bern.

Ezech. 33. Matth. vlt. Conuincitur; legitur enim Ezechiel. 33. *impietas impij non nocebit ei, quacunque die fuerit conuersus ab impietate sua*, & Matth. vlt. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit saluus erit; qui verò non crediderit condemnabitur*, vnde ex repetitione solum negatiue primorum verborum colligitur, quod aliquando sola fides ex impossibilitate suscipiendi baptisma sufficit ad salutem, ad hunc propositum D. Ambrosius de Valentiniano dicebat; quem regeneraturus eram amisi, gratiam autem, quam ipse poscebat non amisit, vti etiam patet de latrone in Cruce cum Christo, qui in voto solum erat baptizatus, nam ei dixit Christus, *hodie mecum eris in Paradiso* vti legitur Luc. 23. D. Ambr. Luc. 23.

Conc. Tri. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. & Carolo V. Austriaco Romanorum Imper. sess. 6. anno salutis 1547. 7. Martij celebrata cap. 4. definiuit nullum posse post Euangelij promulgationem sine Baptismo, vel eius voto in regnum Dei introire.

Hæresis Vndecima.

Docet hæc hæresis per Baptismum tolli peccatum originale, negat tamen alind peccatum auferri, nam post Baptismum remanet carnis rebellio, & concupiscentia, quæ secundum hanc hæresim est peccatum, cum sit contra Dei præceptum; scilicet non concupisces.

Auctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est; ex qua hæresi duo colliguntur; primum quod baptismus non delet omne peccatum, secundum quod carnis rebellio est peccatum, de quo secundo nihil pro nunc dicemus, nam titulus Præceptum contra eum disputabimus.

Mich. 7. Conuincitur igitur primus error, nam legitur Mich. 7. *Deponet iniquitates nostras, et proijciet in profundum maris omnia peccata nostra*; vbi adnotandum Prophetam dicere omnia non aliqua: quod verò Micheas

cheas loquatur de baptiſmo patet per ea quæ leguntur 1. Cor. 10. *Patres nostri omnes mare tranſierunt, & omnes in mari baptizati ſunt, & in nube*, itaque baptiſmus fuit per mare figuratus; ſi fortè dicat Lutherus, quod non per omne mare, at ſolum per rubrum figuratur baptiſmus; etiam eius aſſertio falſa conuincitur; nam cuncti exercitus Pharaonis ſubmerſi ſunt in illo mari; ſcilicet omnia peccata, nec vnus ex eis remanſit; ſic etiam in baptiſmo, vt figura reſpondeat figurato, nullum peccatum remanet: confirmatur hoc per Ezech. 36. *effundam ſuper vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis veſtris*, dicit ab omnibus, non ab aliquibus, & ad Rom. 6. *vetus homo crucifixus eſt, vt deſtruatur corpus peccati*, dixit corpus peccati, vt nobis ſignificaret, quod totum corpus peccati deſtructum eſt; itaque Chriſtus integer crucifixus eſt non ex parte pro peccatis noſtris, vt nos ex toto moriamur peccato, & Deo viuamus. 1. Cor. 10. Ezech. 36. Rom. 6.

Denique Eccleſia Vniuerſalis in Concilio Tridentino ſub Paulo III. Papa, & Carolo V. Auſtriaco Romanorum Imperatore ſeſſ. 5. anno ſalutis 1546. 7. Iulij celebrata in decreto de peccato originali hanc aſſertionem ſub anathemate damnat dicens; *Si quis per Ieſu Chriſti Domini nostri gratiam, quæ in baptiſmate confertur reatum peccati originalis remitti negat, aut etiam aſſerit non tolli totum id, quod veram, & propriam rationem peccati habet, at illud dicit tantum radi, aut nõ amputari anathema ſit.* Conc. Tri.

Hæreſis Duodecima.

DOcet hæc hæreſis baptiſmum aquæ ceßaſſe, & eſſe mutatum in baptiſmum ſanguinis, quod Auctores ſumunt ex quadam inepta allegoria, quæ euenit ex Sacræ paginæ peruerſa intelligentia; quando ſcilicet Chriſtus in finem conuiuij Canę Galilęę mutauit aquam in vinum deſignauit, quod in finem mundi baptiſmus aquæ mutari deberet in baptiſmum ſanguinis.

AVctores fuerunt Flagellantes, de quibus titulo Aqua, hæreſi ſecunda dictum eſt.

COnuincitur breuiter hæc dementia, nam Chriſtus abſolutè dixit Matth. vlt. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit ſaluus erit*, non verò dixit ô inſani Flagellantes qui ſe flagellauerit ſaluus erit, vel non flagellauerit condemnabitur, & adnotandum, quod effuſio ſanguinis, quæ locum baptiſmi tenere meretur ab alio debet inferri, quam ipſe patienter pro Chriſti amore tolerare debet; non verò cum quis ſibi ipſi mortẽ infert, vti impij Flagellantes docent non ſolum non gerit vicem baptiſmi, verum valet ad gehennam. Matth. vlt.

Denique Eccleſia Vniuerſalis in Concilio Viẽnenſi ſub Clemente V. Papa, & Alberto I. Auſtriaco Romanorum Imperatore anno ſalutis 1311. celebrato 800. & amplius Patrum damnans errores Begardorum, hos etiam Flagellãtium maledicit, cum errores horum ortum habeant, & fundamentum ex erroribus Begardorum, & Beguinarum. Conc. Viẽnen.

TITVLVS BEATITVDO.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen septem præcipue ortas hæreses inueni. Prima docet beatos non videre essentiam Dei, at solum claritatem quandam illius essentiæ, in qua visione dicunt consistere Dei beatitudinem.

Guid.Car. *Auctores sunt Armeni, de quibus titulo Adam hæresi 3. dictum est, vti refert Guido Carmelita in sua summa de hæresibus.*

Acta Petri Abailardi.

Quem errorem etiam diu sepultum suscitauit Petrus Abailardus Gallus Narbonensis prouinciæ vilibus parentibus in quodam viculo ortus, magnus tamen Philosophus, ac Theologus quibus tamen scientijs malè vtebatur, nam anno salutis 1140. sub Innocentio II. Papa, & Conrado II. Romanorum Imperatore innotuit hæresiarca, vnde in multos errores, vti locis suis dicetur cecidit, & licet à viris sanctis, & pijs admonitus; verbis tamen, & scriptis suam erroneam doctrinam magis ac magis disseminabat: habuit multos discipulos, inter quos Arnaldum quendam Brixiensem, de quo infra dicetur, & vt magis se ostenderet inimicum Ecclesiæ Catholicæ Romanæ, & suorum dogmatum destructorem, cupiebat disputare publicè cum Diuo Bernardo Abbate Clareuallēsi; quem captionibus inanis Philosophia confundere desiderabat, vt deinde ab omnibus coleretur vt sanctissimus, ac ab eis eius falsa dogmata D Bern. *reciperentur; vti testatur D. Bernardus in Epistola ad Innocentium II. Papam, & licet ipse cum suis sequacibus a summo Pontifice Innocentio II. per legatum Apostolicum damnatus esset; tamen prouocauit mediante Metropolitano Seßonensi Diuum Bernardum ad disputationē hoc colore, quod si vinceretur, ipse omnino pallinodiam cantaret, cedens, quare supradictus Archiepiscopus per litteras rogauit D. Bernardum, vt vellet adeße Concilio Rhemensi ad hoc congregato disputaturus cum Abailardo, quod primo D. Bernardus recusans, tandem multiplicatis precibus assentit, & ad disputationem accessit, quod cum multi viri litterati audierint ad Concilium venerunt, & in præsentia Regis Francorum nonnulla producta fuet capitula ex scriptis Abailardi, sed cœpta disputatione Abailardus ita hæbes factus est, vt nil valens respondere solum sedem Apostolicam appellauit; quare Episcopi Concilij Abailardum, ac eius scripta damnarunt, litterisq; de omnibus*

nibus quæ euenerant certiorem fecerunt Summum Pontificem; qui, & Concilium, & damnationem Abailardi confirmauit, & iussit Abailardum, & Arnaldum eius discipulum separatim includi in locis religiosorum, & eorum scripta comburi; vti refert D. Bernardus Epistola 189. 191. & 194. D.Bern. *quod etiam patet ex lib. rerum gestarum D. Bernardi; itaque cum Abailardus, prosequuturus appellationem, Romam proficisceretur, venit primo Cluniacum, & humaniter a Petro loci Abbate retentus, eius suasionibus non solum hæreses abiurauit, verum eas a suis libris abrasit, & cum D. Bernardo pacifica colloquia habuit; sic pœnitens de licentia Summi Pontificis fit Monachus, & in arctissima regulæ Sācti Benedicti obseruantia vsque ad mortem perseuerans sancto fine quieuit, & meruit summopere laudari a Venerabili Petro Abbate apud Innocentium II. Papam; vti constat ex litteris eiusdem Petri ad Summum Pontificem.* Petr. Abb.

Acta Arnaldi.

HVnc etiam errorem tutatus est Arnaldus, siue Arnoldus, vel Arnulfus Brixiæ in Italia ortus, addens Deum videri in creaturis tantum, qui anno ætatis suæ 20. Italia digressus, Gallias petijt studij causa; vbi vniens se Petro, sua amplexatus est dogmata; factusque est eius imitator, immo Petro peior, quia Petrus tandem conuertitur; Arnaldus verò, a quo sequaces dicuntur Arnaldistæ, & singulis annis excommunicantur in bulla cœnæ Domini; pertinaciter vsque ad mortem perseuerauit in suis erroneis opinionibus. Is Arnaldus fuit natura verbosus, amator singularitatis, nouitatum cupidus; nam anno salutis 1139. è Gallijs in Italiam reuertēs venit Brixiam, vbi habitum clericalem suscipiens, ac ordinem Lectoratus, ab Episcopo Brixiensi accipiens, quo facilius posset decipere; omnia lacerabat, omnia rodebat, erat enim Episcoporum, & Clericorum derogator, ac Monachorum persequutor, tantumque laicis adulabat; quare multorum errorum fuit inuentor, & ita Ecclesiam Brixiensem perturbabat, vt laicos contra quascunque personas Ecclesiasticas induceret; itaque Episcopus Brixiensis Concilium Religiosarum personarum conuocauit, ac Arnaldum damnauit; qui de Italia fugiens ad Transalpina se in oppidum Alemaniæ Turego dictum contulit, vbi officium Doctoris legis exercens, facilius sua impia dogmata disseminabat, sic elapsis aliquibus mēsibus iterum in Gallias ad Abailardum est reuersus; & deinde anno salutis 1141. venit Romam, vbi multas disseminabat discordias inter Summum Pontificem, Cardinales, Clericos, & Laicos nouas adinueniens hæreses, quæ acuto stylo a D. Bernardo fuerunt confutatæ, & cum Romæ 14. annos mansisset, tan- D.Bern. *dem Clerus, populusque Romanus, cognita eius nequitia, anno salutis 1155. sub Hadriano Papa, & Federico I. Romanorum Imperatore, compulerunt Senatores Romanos pro bono pacis patriæ; vt Papam adirent, & iurarent,*

quod

quod Arnaldum, & sequaces ex Vrbe, & eius finibus eijcerent, nisi obedi̇ẽtes se Summo Pontifici exhiberent. Itaque his Arnaldistis eiectis ciuitas ingenti gaudio repleta est: ita Arnaldus ab Vrbe expulsus, receptus fuit ab Imperatore, at petitus ab Hadriano Papa catenatus ei redditus fuit, & anno salutis 1156. suspendio necatus, ac combustus est, cuius cineres in Tyberim dispersæ sunt, ne stolidæ plebi corpus eius venerationi esset.

2. Cor. 13. Conuincitur itaque hæresis, nam legitur 2. Cor. 13. *Nunc videmus per speculum in enigmate, nunc autem facie ad faciem sicuti est*, & Matth. 18. *Nam Angeli eorum semper vident faciem Patris mei, qui in*
Apoc. 22. *cœlis est*, & Apocalyp. 22. loquens de statu cœlestis patriæ dicit, *& serui eius seruient ei, & videbunt faciem eius*: Quid igitur latrant inimici Crucis? omnes enim authoritates ab eis adductæ intelliguntur de hac vita: nam anima dum est in corpore vtitur sensibus corporeis, qui non sunt capaces diuinæ visionis.

Cõc. Rhemen. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Rhemensi media Quadragesima anno salutis 1148. indito ab Eugenio III. Papa, & Calendis Aprilis celebrato sub Conrado II. Romanorum Imperatore Abailardum, ac Arnaldum cum suis erroribus maledixit.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis beatitudinem consistere in delicijs carnis.

Acta Cerinthi.

AVctor fuit Cerinthus Asiaticus in Græcia apud Ephesum ortus coeuus Beati Ioannis Euangelistæ, ac eius auditor, qui anno salutis 41. sub Petro Apostolo, & Caio Romanorum Imperatore apostatauit, & factus est Simonis Magi discipulus; nam ductus exemplo magistri turbas in Petrum Hierusalem incitauit ob Gentiles in Ecclesiam admissos; idem etiam fecit in Paulum, & Barnabam Hierosolymis anno
Epiph. hæresi 28. *salutis 51. vti testatur Epiphanius hæresi 28. qui Epiphanius eodem loco tradit fuisse apud Cerinthianos cõsuetudinem, vt si quis eorum sine baptismo decederet, vnus pro alio baptizabatur, ne, in resurrectione, dicebant,*
Phyl. 3. Irenæus. *pœnæ ei darentur, & quando D. Paulus dicit ad Philip. 3.* cauendos esse hæreticos, & crucis inimicos *inter alios intelligebat Cerinthianos; vti Irenæus libro 3. aduersus hæreses, cap. 4. & Epiphanius hæresi 28. testantur. Fuit Cerinthus ab adolescentia homo crapulosus, & libidinosus, & cum anno salutis 74. sub Lino Papa, & Martyre, & Vespasiano Romanorum Imperatore in Asia in insula Pathmos relegatus esset ob uitia sua; vbi Ioannes Euangelista erat, & quadam die præter consuetudinem ductus infirmitate Ioannes ipse in balneum progredi vellens cum intellexisset Cerinthum, &*

Ebionem

Ebionem intus esse (vti Irenæus testatur de Cerintho loco supra citato, & D. Hieronymus refert de Ebione libro de Ecclesiasticis scriptoribus) dixit circunstantibus festinemus hinc egredi ne cadat balneum, & pereamus cum inimicis veritatis ob ipsorum impietatem itaque factum est, Ioannem Euangelistam scripsisse suum Euangelium ob horum nequitiam; vti Irenæus, & D. Hieronymus referunt locis dictis: anno verò salutis 97. scripsit Cerinthus millenarium, & librum aliarum falsarum reuelationum, & quia has malignitates composuit dum erat in insula Pathmos relegatus; ideo aliqui impij disseminarunt eum scripsisse Apocalypsim Beati Ioãnis Euangelistæ. Quas falsas reuelationes Cerinthus sibi diuinitus reuelatas dicebat; addens Christum post mortuorum resurrectionem in terris apud Hierusalem mille annos cum Sanctis carnaliter regnaturum, & post illos mille annos in cœlis perpetuo in carnis delicijs victurum; quod quidem falsum est, & a veritate Catholica alienum; nam Ioannes Euangelista per millenarium intellexit gloriæ perpetuitatem. Cerinthus verò, qui carnalem perpetuitate desiderabat octuagenarius miserè in Asia apud Ephesum mortuus est, cuius anima Diabolo crucianda tradita est anno salutis 97. sub Clemente I. Papa, & Martyre; & Domitiano Romanorum Imperatore. Irenæus, D. Hieró.

Acta Papiæ.

Papias quidem docet Christum post mortuorum resurrectionem apud Hierusalem in terris cum Sanctis regnaturum per mille annos, non tamen vti Cerinthus, & post Sancti, & pij homines in cęlis perpetuo fruentur visione, & gloria Dei. Hic Papias Hierapolim in Græcia ortus est, & tempore determinato ob vitæ meritum, & boni exempli odorẽ eiusdem ciuitatis fuit consecratus Episcopus, nec mirum, quia fuit discipulus Ioannis Senioris, vti habetur ex 3. libro Historiæ Ecclesiasticæ Eusebij c. 33. fuit enim vir magnæ celebritatis, & licet errauerit circa millenarium Ioannis in Apocalypsi positum; hoc tamen non dixit cum pertinacia; at se Ecclesiæ obedientiæ submisit; credebat enim verba illa secundum litteræ corticem, non secundum misterium intelligenda; sic ab Augustino, & Philastrio non numeratur inter hæreticos, & hic error eo vsque est progressus, vt in hæresim non transiret, nisi postquã ab Apollinari filio susceptus fuit, ac pertinacius propugnatus; quare a Damaso Papa ob hunc, & alios errores damnatus fuit. Papias verò floruit anno salutis 118. sub Euaristo Papa, & Martyre, & Traiano Romanorum Imperatore; sub quo sanctitate claruit, & Christi confessor effectus est, cuius Festum 22. Februarij celebratur, vti Martyrologium Romanum fidem facit: quare Hierapolim miraculis clarus sepultus est. Euseb.

Conuincitur igitur hic error; legitur enim ad Rom. 4. *Regnum Dei non est esca, vel potus, sed pax, iustitia, longaminitas*, & 2. ad Cor. 6. Rom. 4. 2. Cor. 6.

D. Pau-

D. Paulus enumerans eos, quibus regnum Dei est interdictum, dicit *neque idolis seruientes, neque adulteri, neque molles, &c. regnum Dei videbunt*, & ad Gal. 5. *in resurrectione neque nubent, neque nubentur, sed omnes erunt sicut Angeli Dei*, & sciendum quod millenarius in Apocalypsi positus accipitur pro omnibus annis, qui futuri sunt vsque ad iudicium, quod patet esse verum legitur enim Psal. 104. *Memor fuit in seculum testamenti sui verbi, quod mandauit in mille generationes*, idest in omnes generationes, & Eccles. 16. *Melior est vnus timens Deum, quam mille filij impij*, idest omnes filij.

Gal. 5. Psal. 104. Eccles. 16.

Conc. Hierusalem. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Hierusalem cōgregato anno salutis 41. sub Petro Apostolo, & Caio Cæsare, cui omnes Apostoli interfuerunt, inter quos erant Paulus, & Barnabas, cuius Concilij acta à Luca in Actibus Apostolorum describuntur, hæreses omnes Simonis Magi, Nicolai Diaconi, Cerinthi, Carpocratis, ac aliorum hunc temporis hæreticorum vnà cum authoribus damnauit.

Ginnad. Ioan. Tritem. Scripsit contra hunc millenarium Ginnadius presbyter Messaliensis, vti testatur Ioannes Tritemius Monachus, & Abbas ex instituto Sancti Benedicti in libro de Ecclesiasticis Scriptoribus.

Hæresis Tertia.

Docet hæc hæresis nec beatitudinem, nec miseriam fore perpetuam.

D. Aug. *Autor fuit Origenes, de quo titulo Adam hæresi 2. dictum est, vti refert D. Augustinus libro suo de hæresibus, ita vt detur perpetuus circulus beatitudinis, & miseriæ, sic translatis aliquot annis vult Origenes animas beatas iterum reuerti in corpora mortalia, & molestijs toleratis post alios annos vult ad beatitudinem euocari.*

Sap. 3. Sap. 5. Matth. 25. Luc. 16. Conuincitur, nam legitur Sap. 3. *Iustorum animæ in manu Dei sunt, & non tanget illos tormentum mortis*, & cap. 5. *Iusti autem in perpetuum viuent*, & Matth. 25. quando dicitur reprobis, *Ite in ignem æternū*, legitur denique Luc. 16. quod Pater Abraham dixit Epuloni in inferno sepulto *inter nos, & vos magnum cahos firmatum est*, ita vt qui volunt hinc transire ad vos non possint, nec inde huc transmeare.

Conc. Ro. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Romæ celebrato sub Cornelio Papa, & martyre, & Gallo, & Volusiano Romanorum Imperatoribus anno salutis 253. 60. Episcoporum, totidem Presbyterorū, & aliorum Diaconorum hanc hæresim, cum omnibus alijs erroribus Origenis damnauit, ac correxit.

D. August. Contra hanc hæresim doctissime scripsit D. Augustinus lib. 12. de ciuitate Dei cap. 20.

Hæresis

Hæresis Quarta.

Docet hæc hæresis quod homo in hac vita potest habere beatitudinem secundum omnem gradum perfectionis.

Acta Begardorum, & Beguinarum.

Auctores fuerunt Begardi, & Beguinæ populi habitantes in Germania inferiori: Begardi sunt viri habentes cœnobia, & tria vota sicuti Monachi, & profitentur seruare regulam tertiam Sancti Francisci vti Vualdenses; immo ex Vualdensium secta veniunt; vti etiã Beguinæ, quæ sunt fœminæ, & si volunt possunt cum suis supellectilibus habitare in societate sine voti emissione; sin autem possunt ad libitum discedere. Qui Begardi, & quæ Beguinæ desiderantes viuere cum libertate sub specie pietatis hanc sectam cõstituerunt, & surrexerunt anno salutis 1300. sub Clemente V. Papa, & Alberto I. Austriaco Romanorum Imperatore; ex quibus anno salutis 1318. sub Benedicto XII. Papa, & Ludouico Romanorum Imperatore infiniti capti sunt, & ducti Parisios; vbi in suis impijs opinionibus indurati, & pertinaces ferè 114. publice combusti sunt.

Conuincitur itaque hæresis, & primo hoc nomen beatitudo distinguitur; secundo definitur, & hoc ne in æquiuoco laboremus. Beatitudo ergo in Sacra pagina quandoque sumitur pro via ad beatitudinem; vti Saluator apud Matth. 11. assignat octo beatitudines, idest octo vias ad assequendam beatitudinem; secundo sumitur pro summa fœlicitate, quam speramus in futura vita, vti legitur Psal. 83. *Beati, qui habitant in domo tua Domine in sæcula sæculorum laudabunt te*, & de hac loquor, & definitur, quod sit status omnium bonorum aggregatione perfectus; qui quidem status non potest perfectè haberi in hac vita; nam legitur Iob. 13. *Homo natus de muliere breui viuens tempore, repletur multis miserijs*, dico itaque illum esse verè beatum, qui habet omne bonum, & ille habet omne bonum, qui perfectè videt Deum; quare, habito Deo, nostra voluntas est satiata, & tunc erit nostra voluntas satiata cum apparuerit gloria Dei, legitur namque Psal. 102. *Qui replet in bonis desiderium tuum:* Deum autem nemo habet nisi qui perfectè eum amat; in hac autem vita non potest perfectè amari; quia non potest perfectè cognosci, scilicet faciali notitia; nam Diuus Paulus 1. Cor. 13. dicit, *Nunc in enigmate, & per speculum videmus, tunc autem facie ad faciem sicuti est;* si igitur Deus in hac vita non potest perfectè videri, ergo nec perfectè amari, & per consequens nec possideri; quare sequitur nostram voluntatem non posse satiari, & ita, homo dici non potest beatus ea beatitudine; quæ habetur in patria.

[Margin: Matth. 11. — Psal. 83. — Iob 13. — Psal. 102. — 1. Cor. 13. — Conc. Viẽnen.]

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Viẽnensi sub Clemente V.

Papa, & Alberto I. Romanorum Imperatore anno salutis 1311. celebrato 800. & amplius Patrum hanc assertionem sub anathemate damnauit, cuius verba posita sunt in libro Clementinarum titulo de hæreticis cap. cum ad nostram.

Hæresis Quinta.

D*Ocet hæc hæresis omnem naturam intellectualem; seipsa esse beatam.*

A*Vctores sunt Begardi impij, & libidinosæ Beguinæ, de quibus hæresi superiori dictum est.*

Rom.3. COnuincitur, nam legitur ad Rom.3. *Iustificati gratis per gratiã Dei*,
Rom.6. si gratis iustificamur, ergo multo magis gratis beatificamur, & c.6.
Rom.9. *Gratia Dei, vita æterna*, & iterum cap.9. *Non est volentis, vel currentis,*
Matth.19. *sed Dei miserentis*, & Matth.19. *Nemo bonus nisi solus Deus*, nos autem non natura boni, sed Dei voluntate, multo magis nemo sua natura beatus, nisi solus Deus, valeant ergo impij Begardi.

Conc. Viennen. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Viẽnensi sub Clemente V. Papa, & Alberto I. Austriaco Romanorũ Imperatore anno salutis 1311. celebrato 800. & amplius Patrum, hunc errorem cum alijs Begardorũ, & Beguinarum erroribus sub anathemate damnauit.

Hæresis Sexta.

D*Ocet hæc hæresis nullam animam ante diem iudicij posse dici beatam; nam nulla anima iuxta hanc opinionem ante diem iudicij videt Deũ; sic etiam nec peccatores ante diem iudicij habebunt pœnas condignas.*

A*Vctores sunt Armeni, de quibus titulo Anima hæresi tertia dictum est.*

His consentiunt Græci, de quibus infra titulo Confirmatio di-
Guid. Car. *cetur, vti Guido Carmelita in sua summa de hæresibus Græcis, & Armenis tribuit.*

Luc.23. COnuincitur, nam legitur Luc.23. quod Iesus dixit Latroni, *Hodie mecum eris in Paradiso*, insuper in quo loco ò impij Armeni, & perfidi Græci animæ detinentur vsque ad diem iudicij? forsan in campis Elysijs, aut in insulis Fortunatis? absit hoc à cordibus fidelium, & Diuus
Philip.1. Paulus ad Philip.1. dicit, *Cupio dissolui, & esse cum Christo*, at esset inane hoc desiderium, si ipso mortuo non posset peruenire ad cœlum, in quo constat Christum esse, itaque ex his testimonijs fide tenendum est animas purgatas, quæ ex hoc mundo discedunt peruenire securè ad facialem visionem Dei, & consequenter assequi vitam æternam.

Denique

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Florentino sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore anno salutis 1439. 1000.& amplius Patrum, ob Græcorum vnionem celebrato cum Ecclesia Latina; docet animas eorum, quæ post baptismum susceptum nullam omnino maculam peccati incurrerunt, & eas, quæ se peccatis omnibus maculauerunt, tamen post sacramentum pœnitentiæ se purgauerunt, in cœlum recipi, & clarè intueri ipsum Deum sicuti est, pro meritorum tamen diuersitate, alius alio perfectius; illorum verò animas, quæ in mortali peccato, vel originali in Infernum mox descendere, pœnis tamen disparibus puniendas. Conc. Florent.

Contra hanc hæresim scripsit Gullielmus Ocham parte 2. dialog. tract. 2. Et etiam D. Thomas in quodam opusculo, quod inscribitur contra Græcos, & Armenos cap. 9. Gulliehn. Ocham. D. Thom.

Hæresis Septima.

Docet hæc hæresis omnes beatos pares esse in gloria, nec in cælis esse præmiorum differentiam.

Acta Iouiniani.

Auctor fuit Iouinianus natione Romanus, familia illustris, vir tamen Epicureus diabolicus, ac totus carnalis; qui ab adolescentia semper virginitatem lacerauit, habuit Eluidium præcursorem de quo dicetur; anno verò salutis 382. venit Mediolanum, vbi a D. Ambrosio humanissime recipitur, & Mediolani in quodam Monasterio factus est Monachus ex instituto S. Basilij, vti testatur D. Ambrosius in Epistola 82. ad Vercellenses; quare ibi sub Catholico nomine, & habitu Monastico mansit per aliquot annos; tamen nec Deum, nec D. Ambrosium decepit, at se ipsum perdidit; nam è Monasterio discessit hac excusatione, quod non posset talem obseruantiæ laborem sustinere; Verum ad D. Ambrosij peruenit, quod Iouinianum antequam Roma digrederetur, & veniret Mediolanum; Romæ sub Damaso Papa anno salutis 381. magnum scelus perpetrauerit; nam è Monasterio eripuit nonnullas sanctimoniales fæminas Illustres, & Matrimonio copulauit; quorum nomina erant Sarra, Susanna, Anna, & aliæ, vti narrat D. Augustinus lib. 2. retract. tractatu 22. his de causis anno salutis 390. sub Syricio Papa, & Theodosio Seniore Romanorum Imperatore è Mediolano eijcitur, vti testatur D. Ambrosius in Epistola 28. & à Syricio Papa excommunicatur: Qui Syricius mandauit per tres legatos præsbyteros Romanæ Ecclesiæ D. Ambrosio, vt Concilium Mediolani celebraret, quod factum est in quo Concilio omnes Episcopi Galli conuenerunt, & Iouinianum cum sequacibus, & erroribus suis damnauerunt: vti testa- D. Ambr. D. Aug. D. Ambr.

tur D. Ambrosius in Epistolis Syricio Papæ scriptis: Hac de causa etiam Catholicus Imperator Theodosius edictum Veronæ datum emisit seuerissimum, in quo iussit, vt omnes hæreticos, & Iouiniani sectatores è Monasterijs eiectos, & habitu Monastico vagantes, ab vrbibus recederent, & ad loca deserta proficiscerentur: & quia totus carnalis erat, & amicus peccato infamiæ; ideo Catholicus Theodosius alia lege iussit tales nefando peccato præditos comburi, tandem post multa perpetrata scelera Iouinianus anno salutis 412. sub Innocentio I. Papa, & Honorio, & Theodosio Imperatoribus Romanis; qui in eum magna ira accensi erant, relegatus fuit in insula in littore Dalmatiæ; vbi etiam non desistebat à prædicatione carnalitatum, & licet Iouinianus vxorem non duxerit hoc fecit, vt incommoda procreationis vitaret; quare permittente Deo quadam die exul à Patria inter luxuriosas epulas animam eructauit, & sic Diabolico fine mortuus est anno salutis 414. sub Zosimo Papa, & Theodosio iuniore Romanorum Imperatore, vti Ginnadius testatur libro de viris illustribus cap. 75.

Ginnad.

Ioan. 4. Conuincitur itaque hæresis legitur enim Ioannis 4. ***In domo patris mei mansiones multæ sunt***, cuius domus magnitudinem admirans

Baruch. 3. Propheta Baruch 3. dixit: *O Israel **quam magna est domus tua**, & ingens*

Matth. 5. *locus possessionis tua*, & Matth. 5. legitur, ***Qui soluerit vnum de mandatis his minimis, & docuerit sic homines minimus vocabitur in regno cœlorum, qui autem fecerit, & docuerit, hic magnus vocabitur in regno cœlorum:*** obmutescat igitur Iouinianus.

Conc. Mediol. Demum Ecclesia Vniuersalis in Concilio Mediolani celebrato sub Sancto Ambrosio ex Syricij Papæ mandato per tres Legatos presbyteros ibi à Syricio missos anno salutis 390. sub Theodosio seniore Romanorũ Imperatore 150. Patrum, Iouinianum cum sequacibus, & erroribus suis

Conc. Thelen. damnauit; vti etiam fecit Ecclesia in Concilio Thelensi in Aphrica celebrato authoritate Syricij Papæ, & sic ab Ecclesia recepto sub eodẽmet

Conc. Flo. Theodosio anno salutis 392. denique etiam in Concilio Florentino sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore anno salutis 1439. celebrato 1000. & amplius Patrũ, definiuit Ecclesia, quod animæ beatæ vident Deum, eoq. fruuntur pro meritorum diuersitate alius alio perfectius.

D. Hier. D. Aug. Scripsit contra hanc hæresim D. Hieronymus in libro 2. aduersus Iouinianum; Diuusque Augustinus pariter disputat contra hunc errorem, libro de Sancta Virginitate.

TITVLVS BELLVM.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen duas præcipue ortas hæreses inueni. Prima docet nullo pacto licere facere bellum.

Auctores

A*Vctores sunt Manichæi, de quibus titulo Anima, hæresi 4. dictum est, vti refert D. Augustinus lib. 22. contra Faustum cap. 74.* D.Aug *Hanc etiam diu sepultam renouauit Oecolampadius, de quo titulo Adoratio hæresi 2. dictum est.*

COnuincitur, namque ex præcepto Domini Moyses facit bellum aduersus barbaras nationes, vti legitur Num. 2. & Luc. 3. interrogabant milites Ioannem in deserto baptizantem; *Quid faciemus & nos, & dixit illis nemini iniuriam facietis, contenti estote vestris stipendiis:* si autem illicitum esset bellum dixisset abijcite arma, quod non dixit, & Matth. 8. Christus laudauit fidem Centurionis, militiæ verò derelictionem non imperauit, & Matth. 22. dixit Iesus Herodianis, *Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo:* hac de causa tributa Regibus redduntur, vt inde militi ad pacis conseruationem necessarium stipendium soluatur. Num. 2. Luc. 3. Matth. 8. Matth. 22.

Denique Ecclesia Vniuersalis, in Concilio IV. generali Chalcedonensi 630. Patrum anno salutis 452. celebrato sub Leone I. Papa, & Marciano Romanorum Imperatore hunc cum cæteris Manichæorum erroribus damnauit eorumque libros comburi mandauit, & in Concilio Bracarensi I. authoritate Ioannis III. Papæ celebrati octo Episcoporũ in prouincia Galitiæ in Hispania citeriori sub Iustiniano Imperatore anno salutis 563. omnes pariter Manichæorum errores damnantur. Conc. Calced. Conc. Bracaren.

Hæresis Secunda.

D*Ocet hæc hæresis non licere facere bellum cum Turcis, nam sic est Deo resistere visitanti per illos iniquitates nostras.*

A*Vctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi prima dictum est.*

COnuincitur, & primo dico quòd licet Deus visitet iniquitates nostras, non per hoc prohibet vt non vtamur medio opportuno cõtra Turcas, vti etiam contra pestem, famem, & alios morbos; legitur enim Psal. 88. *Visitabo in virga iniquitates eorum, & in verberibus peccata eorum, misericordiam tamen meam non dispergam ab eo*, insuper si licet Christiano Christianum inuadere ob suum patrimonium multo magis licebit ô inique Luthere, Christianis aduersus Turcam pugnare, qui tot regna à Christianis arripuit cum magno Ecclesiæ detrimento, & dedecore; insuper Machabæus pugnat pro religione aduersus Antiochum, & alios Reges infideles, vti legitur Mach. 8. & laudatur, ergo etiam licebit Christianis pugnare aduersus Turcam pro religione. Psal. 83. Mach. 8.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio apud Clarummontem celebrato anno salutis 1084. authoritate Vrbani II. Papæ, 100. & amplius Patrum, sub Henrico III. Romanorũ Imperatore, decreuit bellum aduersus Turcas, & in Concilio Lateranensi sub Calisto II. Papa, & Lothario Conc. Clarummon. Conc. Lat.

thario III. Romanorum Imperatore, 90. Patrum, anno salutis 1120. celebrato, iussit bellum ceptum contra Turcas prosequi: denique in Concilio Veronæ celebrato sub Lucio II. Papa, & Conrado II. Romanorum Imperatore, anno salutis 1144. Ecclesia adhortatur omnes Principes Christianos, vt Christianis in Asia pro fide Christi laborantibus subueniant, quare ingratus Lutherus ostendit se (vti etiam in alijs) inimicum Christiani nominis, & Diaboli ministrum.

Conc. Veron.

Io. Rofen. Contra hunc errorem scripsit Ioannes Roffensis in libro edito contra Lutheri articulos.

TITVLVS BENEDICTIO.

Hæresis Vna.

Irridet hæc hæresis omnes benedictiones creaturarum quas facit Ecclesia.

Auctores sunt Vualdenses, de quibus titulo Baptismus hæresi 8. dictum est, quibus adhærent Vuiclephistæ, de quorum Duce dictum est titulo Adoratio hæresi prima.

Iam supra titulus Aqua hæresi 2. aliqua diximus de benedictionibus; infra titulo Exorcismus multo plura dicemus, ibi legat lector.

TITVLVS BESTIA.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis omnes bestias esse capaces rationis.

Auctor fuit Manes, de quo titulo Anima hæresi 4. dictum est.

Psal. 31. Psal. 43. Conuincitur, nam legitur Psal. 31. *Nolite fieri sicut equus, & mulus, quibus non est intellectus;* & Psal. 43. *homo cum in honore esset non intellexit, ideo comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis,* ex quibus duobus locis Sacræ paginæ satis constat bruta non esse rationis capaces, & hanc esse meram dementiam.

Conc. Calcedon. Denique Ecclesia Vniuersalis in IV. Concilio generali Chalcedonensi 630. Patrum anno salutis 452. sub Leone I. Papa, & Marciano Romanorum Imperatore omnes Manichæorum errores damnauit, & eorum libros in publico Concilio comburi mandauit.

TITV-

TITVLVS CANTVS.

Hæresis Vna.

Deprimit hæc hæresis omnes Cantus in Ecclesia.

Acta Hilarij Arriani.

Auctor fuit Hilarius quidam Arrianus Aegyptius Alexandriæ ortus, vti refert D. Augustinus libro 11. retract. cap. 11. Qui patrem habuit Arrianum, & matrem Catholicam; quare patris vestigia sequutus processu temporis factus est peior patre; qui solum dogmata Arriana opere in se compleuit; at Hilarius etiam voce, & scriptis ea disseminauit; floruit autem anno salutis 334. sub Syluestro Papa, & magno Constantino Romanorum Imperatore: detraxit autem Hilarius cantibus sacris, vti etiam alij Arriani, quia in illis audiebant Christi laudes, quas deprimere desiderabant; vnde D. Ambrosius in quadam oratione contra Auxentium Arrianum, quæ ponitur lib. 5. suarum Epistolarum dicit, itaque hodie cum Christus laudatur, Arrianorum dementia verberatur; quare Hilarius cantus acerrimus inimicus dum per Alexandriam sua impia dogmata disseminabat: euenit, vt dum quadam die audiret quosdam Clericos in Ecclesia Dauidicos Psalmos cantantes, quos vt audiuit, & detractioni insisteret, statim vocem amisit, & ex improuiso è vita discessit anno salutis 355. sub Liberio Papa, & Constantio Romanorum Imperatore. D.Aug. D.Ambr.

Hanc deinde diu sepultam suscitarunt Vualdenses, de quibus titulo Baptismus hæresi 8. dictum est.

Quibus, de more, adhærent Vuiclephistæ, de quorum magistro dictum est titulo Baptismus hæresi 1. vti eis tribuit Aeneas Syluius in libro de origine Bohæmorum cap. 35. Aen. Sylu.

Conuincitur itaque hæresis, & primo sciendum est duplicem esse orationem; publicam vnam, & est illa, quæ fit à conuentu hominum congregato cum clamore, nam legitur Psal. 19. *Ad Dominum cum tribularer clamaui, & exaudiuit me*, & Matth. 27. *Iesus circa horam nonam clamauit voce magna Deus Deus meus, vt quid dereliquisti me*, & Marc. 14. *Ingrediente Domino Hierusalem omnes turba voce magna laudabant Dominum dicentes: Benedictus qui venit in nomine Domini, pax in Cœlo, & gloria in excelsis*: alteram verò priuatam, quæ fit à singulari persona sub silentio, & Iesus Matth. 6. docet nos sic orare; scilicet *cum oraueris intra cubiculum tuum, & clauso ostio ora Patrem tuum*; Iesus per illa verba prohibet non opus, sed ostentationem, & malam intentionem, & ibi loquitur Psal. 19. Matth. 27. Marc. 14. Matth. 6.

quitur de priuata oratione; quare etiam Elias in Prophetis non reprehendebat clamorem, at solum errorem credentium Deum egere altioribus vocibus, vt nos exaudire possit: itaque ille, qui simpliciter orat cantu credens Deum æque audire, & nos exaudire altè, & demissè non errat.

Concil. Agathen. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Aghatēsi Galliæ in prouincia Narbonensi in ciuitate Aghatæ in Ecclesia S. Andreæ celebrato 35. Episcoporum, cui præfuit Sanctus Cæsarius Arelatensis Episcopus, ac subscripsit anno salutis 494. sub Symacho Papa, a quo & confirmatur, & sic ab Ecclesia recipitur; sub Anastasio Romanorum Imperatore. cap. 30. suorum decretorum sic definiuit; *conuenit ordinem Ecclesiæ ab omnibus æqualiter custodiri, vt scilicet post antiphonas collectionem per ordinem ab Episcopis, & presbyteris decantentur.*

Thomas Vualden. Contra hanc hæresim scripsit Thomas Vualdensis libro de Sacramentalibus. Titulo 20.

TITVLVS CALCEAMENTVM.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis non licere vti Calceamentis.

D August. Philast. *Auctores ab Augustino, & Philastrio dicuntur ab opere discalceati, qui dicuntur hæretici, non quia incedant discalceati; sed quia credunt non licere Christianis vti calceamentis; huius autem Auctor ignoratur.*

Exod. 12. Ezech. 24. Marc. 6. Conuincitur igitur hæresis Exod. 12. vbi Dominus mandans Iudæis esum Agni dicit *calceamenta habebitis in pedibus vestris*, & Ezech. 24. *calceamenta tua erunt in pedibus tuis*, & Marc. 6. cum Christus misit discipulos suos binos ante faciem suam misit illos sandalijs calceatos; denique quod non est denegatum videtur concessum: sed dicent aduer-

Matth. 10. sarij, cum Christus Matth. 10. duodecim discipulos ad prædicandum misit dixit eis, *neque calceamenta habebitis in pedibus vestris*. Respondetur, quod hoc non perpetuo fuit Apostolis interdictum, at solum pro illo itinere, vt agnoscerent, quod Deus nunquam illos esset deserturos, in omnibus suis necessitatibus; est etiam Ecclesiæ consuetudo, vt omnes Christiani calceati procedant, quæ consuetudines sunt tanti valoris, quanti est Sacra pagina vti libro prohæmiali cap. 5. probatum est.

Conc. Elibert. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Elibertino in Eliberim Hispaniæ ciuitatem in Bethyca prouincia positam, celebrato anno salutis 306. sub Marcello I. Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore 17. Episcoporum, quod Concilium deinde receptum fuit ab Ec-

clesia

clesia in Concilio I. generali Niceno, cap. 17. suorum decretorum non prohibuisset solum vestimenta, & calceamenta ad pompam, si calceamentis vti non liceret.

TITVLVS CAPVT.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis non esse in terris vnum caput Ecclesiæ, de qua titulo Papa dicemus.

TITVLVS CARACTER.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis in nullo Sacramento imprimi Caracterem.

Auctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est.

COnuincitur, & primo ne laboremus in æquiuoco est sciendũ quod Caracter est vox Græca Latine sonans figura, vel signum impressum in anima nostra à Deo, quo ab alijs distinguimur, & in tribus Sacramentis imprimitur; in Baptismo, ob quem ascribimur in Christi familiam; in Confirmatione, ob quem ascribimur inter Christi milites; & in ordine, ob quem ascribimur inter Duces militiæ: Primus dicitur Caracter passiuus, & per eum distinguimur à non baptizatis: Secundus dicitur partim actiuus, partim passiuus: Tertius dicitur actiuus; nam illo accepto dona Dei dispensare possumus. Quod autem Caracter in his tribus Sacramentis imprimatur legitur Ephes. 4. *Nolite contristare Spiritum Sanctum in quo signati estis*, & Diuus Hieronymus exponens illa verba intelligit de Caractere quo anima nostra, his tribus Sacramentis signatur. Ephes. 4. D.Hiero.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Carthaginensi IV. sub Anastasio Papa anno salutis 398. celebrato, qui ibi Legatos suos misit, vt Concilio præessent, & sub Theodosio iuniore Romanorum Imperatore, cui adfuerunt 214. Episcopi, sic definiuit, non licere fieri rebaptizationes, neque reordinationes, quæ verba ponuntur in volumine decretorum de consecratione distinct. 4. cap. non licet. Et in Concilio Prouinciali Tarraconensi 10. Episcoporum anno salutis 484. celebrato sub Gelasio Papa, à quo & confirmatur, & sic ab Ecclesia recipitur, & Anastasio Romanorum Imperatore, Can. 10. definiuit non licere bis, vel ter confirmari, sicuti nec baptizari. Denique in Concilio Florentino sub Conc. Carthag. Conc. Tarraconen. Conc. Flo.

Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore anno salutis 1439. celebrato 1000. & amplius Patrum, in decreto de vnione Armenorum sic definiuit loquendo de Sacramentis in genere: *inter Sacramenta tria sunt Baptismus, Confirmatio, & Ordo, quæ caracterem, idest spirituale quoddam signum imprimunt in anima indelebile:* vnde in eadem persona non reiterantur.

TITVLVS CARO, & Corpus humanum.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen duas præcipuè ortas hæreses inueni. Prima docet corpus sua natura esse malum, & à malo principio.

Auctores sunt Manichæi, de quorum Duce dictum est titulo Anima hæresi quarta.

Quibus adhærent Priscillianistæ, de quorum magistro dictum est titulo Anima hæresi nona; addentes carnem esse à Diabolo factam, ideo morte plectendam.

Gen. 2. Conuincitur, legitur enim Gen. 2. *Creauit Deus hominem ad imaginem, & similitudinem suam, & creauit eos masculum, & fœminam:* ex quibus patet differentia sexus, quæ in corpore repetitur, & Deum

Matth. 19. creasse eos: itaque a bono principio, nam vti legitur Matth. 19. *nemo bo-*

Ioan. 1. *nus nisi solus Deus:* insuper vti legitur Ioan. 1. *Et Verbum caro factum est*

Rom. 1. & ad Rom. 1. *qui factus est ex semine Dauid secundum carnem:* Si igitur ò impij Manichæi corpus humanum a diabolo factum est secundum vos, oportebit dicere Christum filium Dei aliquid Diabolicum retinere, absit autem, vt in tantam blasphemiam incidamus; quare cum corpus humanum a Deo factum sit ergo bonum erit, quia a bono principio ex natura sua.

Conc. Bracaren. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Bracarensi I. octo Episcoporum in Galitia Hispaniæ prouincia celebrato anno salutis 563. sub Ioanne III. Papa, a quo & confirmatur, & ita ab Ecclesia recipitur; Imperium Romanum runc gubernāte Iustiniano: Can. 13. definiuit, quod *si quis dixerit creationem vniuersæ carnis esse opificium malorum Angelorum, non Dei, sicut Manichæus, & Priscillianus anathema sit.*

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis imaginem Dei, secundum quam factus est homo esse in corpore non in anima, de qua disputabitur titulo Imago.

TITV-

TITVLVS CERTITVDO.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis omnem hominem iustum fidei certitudine scire se esse in gratia, & quod homo ex regulis fidei est obligatus ad hoc credendum.

Auctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi prima dictum est, de qua disputabimus infra titulo Gratia, hæresi tertia.

TITVLVS CIBVS.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen duas præcipue ortas hæreses inueni. Prima docet non licere vesci carnibus.

Auctor fuit Tacianus, de quo titulo Adam, hæresi prima dictum est.

Hanc etiam diù sepultam suscitarunt Manichæi de quarum Duce dictum est titulo Anima hæresi 4.

Acta Cathariſtarum.

Quam etiam sunt sequuti Catharistæ ortum habentes ex Mane. Hi Catharistæ erant veluti Religiosi illius sectæ, & ita vocabantur ob quasdam purificationes quas faciebant, dicebantur etiam Macharij, mundatores, beati, & electi, vti D. Augustinus D.Aug. *libro de hæresibus par. 46. testatur: floruerunt autem præcipue inter alios discipulos tempore quo Manes eius Dux floruit, qui aliquando extincti sæpe surrexerunt, & præcipue in Germania anno salutis 1170. sub Alexandro III. Papa, & Federico I. Romanorum Imperatore.*

His etiam adhæsit Priscillianus hæresum omnium sentina, de quo titulo Anima, hæresi 9. dictum est, addens carnes tanquam immundas esse vitandas.

Denique his etiam consentiunt Græci, de quibus infra titulo Confirmatio dicetur; qui damnant comedentes de suffocatis, & alijs in lege prohibitis.

Exod. 12. Deut. 14. Luc. 10. Luc. 22. Conuincitur igitur hæresis, nam contra hos omnes clamat scriptura Exod. 12. vbi præcipitur vt Agnus manduceretur, & Deut. 14. enumerantur animalia, quæ Iudæis manducanda præscribuntur, & quia Manichæi vetus testamentum reijciunt audiant Saluatorem Luc. 10. dicentem *manducate quæ apponuntur vobis*, ex quibus verbis nullam facit distinctionem ciborum; denique legitur Luc. 22. Christum cum discipulis suis manducasse Agnum.

Conc. Bracaren. Conc. Hierusal. 1. Cor. 8. Postremo Ecclesia Vniuersalis in Concilio I. Bracarensi in Galitia Hispaniæ prouincia celebrato authoritate Ioannis III. Papæ, a quo, & confirmatur, & ab Ecclesia recipitur, sub Iustiniano Romanorum Imperatore anno salutis 563. cui tantum octo Episcopi prouinciæ interfuerunt Can. 14. definiuit licere vesci carnibus, & aliter tenentes sicut Manichæus, & Priscillianus anathema sit: & licet Apostoli in Concilio Hierusalem congregato ordinarunt abstinentiam immolatorum, & suffocatorum, hoc solum pro tunc fecerunt, timentes, ne perderent fideles nuper conuersos; nam Iudæi maxime abhorrent comedere immolata: licitum igitur est vesci etiam de immolatis dummodo hoc fiat sine Idoli reuerentia, vti nos docet D. Paulus 1. Cor. 8.

Hæresis Secunda.

Hæc hæresis opponitur superiori, & docet quoslibet cibos, quolibet tempore, & die sine discretione esse nobis licitos, etiam per sanctiones Ecclesiasticas prohibitos.

D. Aug. Aen. Sylu. *Auctor fuit Iouinianus, de quo titulo Beatitudo hæresi 7. dictum est, vti testatur D. Augustinus libro de heresibus ad quod vult Deum cap. 82. quam deinde auxere Vualdenses de quorum principe dictum est titulo Baptismus hæresi 8. dicentes etiam tempore Quadragesimæ licere vesci carnibus, ac laticinijs, nec posse Ecclesiam hæc prohibere, & ab his abstinentes, dicunt nullum habere meritum, vti refert Aeneas Syluius libro de origine Bohæmorum cap. 35.*

Demum hanc ampliauit Lutherus dicens omnibus diebus etiam Veneris, & Sabbati licere vesci carnibus; vti ipse, & sequaces semper effrenate fecerunt.

Num. 16. Matth. 3. Luc. 11. Conuincitur, nam Num. 16. laudatur abstinentia aliquorum ciborum, qui tamen non erant à lege prohibiti, & Matth. 3. legitur escam Ioannis Baptistæ fuisse locustas, & quando legitur Luc. 11. *Manducate quæ apponuntur vobis Christus*, per hęc verba non concessit nobis, vt quocunque tempore carnes comederemus, at voluit nobis dicere, quod debemus esse contenti cibo, & potu nobis oblato ab illis, apud quos manemus, non murmurantes quærentes cibos delicatiores; bene verum est cibum sua natura non esse maulm, & consequenter non posse sua natura animas maculare, at voluntas deprauata carnes comedens,

&

& Ecclesię præcepto contradicens maculat animam; esca enim nec meliores, nec peiores nos facit, sed inobedientia peiores nos facit.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Toletano VIII. anno salutis 653. celebrato authoritate Martini I. Papæ, à quo etiam confirmatur, & ita ab Ecclesia recipitur sub Constante Romanorum Imperatore 55. Episcoporum, 12. Abbatum, & aliorum decem Vicariorum absentium cum alijs viris illustribus officij Palatini cap. 9. suorum decretorum pręcipit obseruationem Quadragesimæ cum abstinentia carnium, lacticiniumque, vnà cum ieiunio. Conc. Tol.

TITVLVS CIRCVNCISIO.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis paruulos in lege noua debere circumcidi; de qua dicemus titulo lex, vbi legalia cessasse probabimus.

TITVLVS CHRISTVS.

Hæresis Prima.

Hoc nomen est vnius personæ habens duas naturas, vnam diuinam, alteram humanam, & cum multæ hęreses ortę sint circa hoc nomen hoc ordine procedemus; primo tractabimus de respicientibus naturam diuinam, secundo de respicientibus naturam humanam; tertio de respicientibus vtramque. Prima igitur hæresis docet Christum fuisse purum hominem ex vtroque sexu natum.

Acta Carpocratis.

Auctor (vti refert Philastrius) fuit Carpocrates, qui anno salutis 36. paulo post eius conuersionem innotuit hæresiarca, sub Petro Apostolo, & Tiberio Romanorum Imperatore, vnde factus est imitator fidissimus Simonis Magi; quare bene a S. Ignatio vocatur primogenitus diaboli, cum fuerit ex primis, qui a fide apostatauerint, & etiam in causa fuerit, vt multi nouiter conuersi exemplo suo apostatauerint. Carpocrates igitur fuit homo scelestissimus, ac plenus superstitionibus, fuit Aegyptius Alexandriæ natus, & Dux post Simonem Magum, & Nicolaum Diaconum hæresis Gnosticorum; nam vocabulo sumpto ex scientia sui præceptoris

ceptoris Simonis Magi præstigias,& superstitiones publicè docebat,& fuit Euseb. *omnium hæreticorum sui temporis fæx incontinentiæ, vti refert Eusebius lib. 4. historiæ Ecclesi. cap. 7. qui inter alia voluit, quod suos sectatores Carpocratianos dæmones legatos haberent, & gloriarentur se ea arte eos habere subiectos, volebat insuper illos perforatam habere posteriorem partem auris dextræ, ut se inter se agnoscerent: Habuit pessimus Carpocrates filium Epiphanem dictum unigenitũ hæredem impietatis paternæ; qui Deo* Clem. Alexandr. Epiph. *nolente solum 17. annos uixit, uti testatur Clemens Alexandrinus Strom. lib. 3. & Epiphanius hæresi 32. post cuius mortem in Cephalenia (vnde ipse erat oriundus) vt sanctus colebatur. Fuit etiam Carpocrates auctor hæresis Adamitarum, de quibus dicetur titulo Nuditas; denique post multa scelera perpetrata anno salutis 120. sub Euaristo Papa, & Martyre, & Adriano Romanorum Imperatore ætatis suæ anno 95. mortuus est cuius anima a Diabolo accepta, & in Inferno sepulta est perpetuo cruicianda.*

Acta Ebionis.

H*Vic etiam adhæsit Ebion Simonis Magi discipulus cuius exemplo anno salutis 57. sub Petro Apostolo, & Nerone Romanorũ Imperatore factus est scelestissimus hæresiarca. Hic Ebion ortum habuit a Cocuba Vico Besanitidis regionis, cuius consortio Nazaræi multa* Epiph. *habuerunt communia; vti refert Epiphanius hæresi 50. floruit præcipuè Ebion post excidium Hierusalem, assumens quicquid erat abbominabile in singulis sectis, quæ tunc florebant; scilicet Samaritanorum, Nazaræenorum, Carpocratianorum, & Cerenthianorum; immo voluit eas superare, itaque anno salutis 74. sub Lino Papa, & Martyre, & Vespasiano Romanorum Imperatore patria digressus venit primo in Asia, vbi sua falsa dogmata disseminabat, & cum quadam die D. Ioannes Euangelista (qui tunc in insula Pathmos erat relegatus) extra consuetudinem ob infirmitatem profectus esset ad quoddam balneum, & cum intus audisset esse Ebionem dixit circunstantibus festinemus hinc egredi, ne cadat balneum, & cum Ebione* Epiph. *pereamus ob ipsius impietatem, vti docet Epiphanius hæresi 30. denique Romam ex Asia venit, ibique suam malignam disseminabat doctrinam, ex qua eiectus fuit; ideo iterum reuertitur in patriam, & cum iam senex factus esset, iactabat se voluisse dici Ebionem, ut maiorem fidem apud homines haberet: gloriabatur insuper, quod uolens, libensque esset pauper effectus, iactans se fuisse unum ex illis, qui precium suarum rerum posuissent ad pedes Apostolorum: quare, diebus suis consummatis, plenus impietatibus primo deficiens anno salutis 80. sub Lino Papa, & Martyre, & Vespasiano Romanorum Imperatore obijt in patria sua.*

Acta

Acta Theodoti Sutoris.

Hanc etiam tuetur Theodotus ex urbe Bizantina humili genere ortus, qui arte sutor, & coriarius erat. Qui in initio suæ conuersionis erat vir magnæ sanctitatis, ac boni exempli; quare anno salutis 173. sub Aniceto Papa, & Martyre, & Marco Aurelio Romanorum Imperatore Romam venit, vbi Christum prædicabat; itaque comprahensus, timore Martyrij negauit Christum, & hinc factus est pessimus hæresiarca, & Roma discessit, nec propter pudorem in patriam voluit reuerti; sed alibi, circum circa patriam manens: & cum a viris sanctis, & pijs exprobaretur, quod ductus timore Martyrij Christum negasset, in sui erroris defensione, nouum adinuenit errorem; nam dicebat se non negasse Deum, sed hominem tantum, vti Epiphanius refert hæresi 54. & Eusebius libro 5. Epiph.
historiæ Ecclesiasticæ cap. 27. ideo a Victore I. Papa, & Martyre excommunicatus, & ab Ecclesia eiectus fuit, & ita maledictus anno salutis 198. exul a patria mortuus, & in Inferno sepultus est. Euseb.

Acta Theodoti Argentarij.

Huic etiam adhæsit alter Theodotus argentarius, siue trapazetus dictus, quia talis erat arte, et ipse ex Bizantina ciuitate ortus; qui sub eodem tempore floruit, quo etiam floruit Theodotus coriarius; vti narrat Eusebius lib. 5. historiæ Ecclesiasticæ cap. 27. Qui cum in Euseb.
multos perfidos errores incidisset, inter alios docebat publicè Christũ fuisse inferiorem Melchisedech; quare a Victore I. Papa excommunicatus, & vt membrum putridum ab Ecclesia resecatus fuit, vnde maledictus anno salutis 202. mortuus est, sub Victore I. Papa, & Martyre, & Seuero Romanorum Imperatore.

Acta Arthemonis.

Quem etiam errorem tutatus est Arthemon ex Bizantina ciuitate ortus, qui anno salutis 196. manifestauit se pessimum hæresiarcam, & fuit assecla, & verus præcursor Coriarij; itaque multa mala faciebat Ecclesiæ Catholicæ Romanæ, ac Christi diuinitatem negligebat, quare a Victore excommunicatur, nec per hoc casum suum ingemuit, immo contempsit, ac peior euasit; vnde vbique locorum sua impia dogmata disseminabat, adiuuante tandem Deo anno salutis 203. sub Zeferino Papa, & Martyre, & Seuero Romanorum Imperatore excommunicatus Bizantij mortuus est, ibique sepultus fuit, cuius anima Diabolo tradita est igne, & sulphure perpetuo crucianda, vti tradit Nicephorus lib. 4. historiæ Ecclesiasticæ cap. 20. Niceph.

Acta

Acta Arrij.

HAnc etiam hæresim amplexatus est Arrius Aegyptius Alexandriæ ortus, qui cum anno salutis 310. sub Eusebio Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore adhæsisset Melitiano, causa cuius erat schisma in Ecclesia Alexandrina; a Petro Episcopo Alexandrino excommunicatur: deinde cum omni humiliatione Arrius indulgentiam petijsset, ei Petrus credidit, eumque ad communionem recepit, ac Diaconum ordinauit: at cum iterum accessisset Melitiano a Venerabili Petro carceri mancipatur, quare dum Arrius in carcere retineretur; Venerabilis Petrus talem vidit visionem. Quadam enim nocte Christus apparuit Petro veste dilacerata, & dixit Christus Petro; Arrius in carcere a te detentus dilacerauit vestem meam, quod deinde sequutum est; nam Arrius non solum Ecclesiam Alexandrinam, verum etiam omnes ferè alias vniuersi orbis Ecclesias dilacerauit, ac erroribus infecit. Itaque postridie etiam huius diei, quo hæc a Venerabili Petro visa sunt, Petrus gloriosissimus Martyrium subijt, & Achillas successor Petri non solum Arrium pœnitentiam simulantem reiecit; verum è carcere liberauit, & presbyterum
Epiph. ordinauit, vti testatur Epiphanius hæresi 68. & 69. Et cum anno salutis 315. sub Syluestro Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore
Epiph. publicus hæresiarca detegeretur, vti testatur Epiphanius loco suprà citato, statim ab Alexandro Alexandriæ Episcopo iuxta Euangelij præcepta admonetur, vt hæreses relinquat, & Catholicè viuat, quod ipse facere contemnens præsbyteratu ab Alexandro exuitur, & ab Ecclesia pellitur vna cum alijs septem presbyteris, duodecim diaconibus, & septingentis Virginibus
Epiph. professis, quas ipse seduxerat, vti testatur Epiphanius hæresi 69. ipse verò magis pertinax alliciebat plures Episcopos Orientales ad sui dogmatis propugnationem; tamen post damnationem, & anathematizationem Sacri Concilij Nicæni generalis I. simulauit pœnitentiam, & subscripsit regulis fidei, & sic etiam anno salutis 330. vocatus a Constantino Magno Imperatore fraudulenter iterum promisit, quod in Concilio subscripsit; quare restituitur in patriam, a qua exul erat, & per duos, vel tres annos (fictè tamen) quietus mansit; vnde anno salutis 334. nouas Alexandriæ suscitabat sediciones, & ab Imperatore Constantinopolim vocatus instante Episcopo Alexandrino, quo sine mora est profectus, & reprehensus de non seruatis promissis: iterum se excusans finxit obedientiam se Ecclesiæ seruaturum, eamque manu propria promisit, ac subscripsit, & scripturam Imperatori obtulit, quare Imperator mandauit Alexandro Episcopo, vt eum ad communionem reciperet; Alexander verò resistebat; illum tamen tandem (licet inuitò) recepit, sciebat enim Venerabilis Alexander eum simulare, & ita Deum quotidie rogabat, vt vel eum è vita auferret; vel Ecclesiam suam

Arrio

Arrio liberaret; itaque fauente Deo euenit, vt postridie postquàm Arrius Alexandriam est reuersus, & ad Ecclesiam Eusebianorum proficisceretur, & ventrem naturaliter expurgare vellet, diuertens ad latrinas publicas, quæ penes forum Constantini erant, ibi medius crepuit, effundens vnà cum excrementis viscera omnia, vti omnes scriptores Græci, & Latini affirmant, quod euenit anno salutis 336. sub Marco Papa, & trigesimo anno Imperij Constantini Magni.

Acta Photini.

Hanc etiam sequutus est Photinus, a quo Photiniani hæretici venerunt, qui ab adolescentia ostendit se virum ingenio, & pietate præditum, vti eius opera manifestant; nam fuit etiam uir boni exempli, & fuit natione Galata ex urbe Ancira ortus, itaque ob bonũ odorem, quem de se dabat anno salutis 340. sub Iulio I. Papa, & Constantio Romanorum Imperatore elegitur in Episcopum Sirmiensem, at non multò post electionem a Dæmone arreptus in multos errores Arrianæ perfidiæ cecidit, eosque auxit, sed à Concilio Sardicensi authoritate Iulij I. Papæ celebrato damnatur, deponitur, & ut hæresiarca ab omnibus uitandus declaratur, uti habetur ex Epiphanio hæresi 71. Hac de causa Photinus Cęsarem appellat; tamen iterum damnatur, & anno salutis 357. sub Liberio Papa, & Constantio Romanorum Imperatore ab Arrianis ipsis, quia ipse erat Dux Semiarrianorum, in Sirmiana ciuitate commorantibus reiectus fuit, & ab omnibus derelictus miserrimè uitam ducebat, & anno salutis 378. sub Damaso Papa eius congregationes a Gratiano Romanorum Imperatore dissipatæ sunt; uti etiam fecit Theodosius senior anno salutis 381. denique infœlix Photinus in secundo generali Concilio Constantinopoli celebrato damnatus miserrime mortuus est, & in sterquilinio sepultus. Epiph.

Hanc denique tuetur etiam Paulus Samosatenus de quo titulo Baptismus hæresi 3. dictum est.

Conuincitur, nam legitur Ioannis 1. *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum*, & in eodem cap. additur, *Et Verbum caro factum est, & habitauit in nobis*; ecce ò perfidi heretici, quod Ioannes, qui vidit arcana Dei Verbum vocat filium Dei, quem prius vocauerat Deum dicens, & Deus erat Verbum, & Verbum deinde factum hominem declarat dicens, & Verbum caro factum est, & Matth. 3. legitur baptizato Iesu, *Aperti sunt Cœli, & vox Patris intonuit, hic est filius meus dilectus in quo mihi benè complacui*; quæ vox audita est etiam in eius transfiguratione, vti legitur Luc. 9. Ecce ò iniqui testimonium de Cœlo; denique legitur Matth. 16. quod Iesus interrogans discipulos suos de filio hominis, respondit Petrus, dicens: *Tu es Christus filius Dei viui*; ecce ò ingrati testimonium de terra, & Iesus dixit Petro, *Caro, & Sanguis nõ reuelauit sibi, sed Pater meus, qui in Cœlis est.* Ioan. 1. Matth. 3. Luc. 9. Matth. 16.

Conc.Nic. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio generali I. in Nicęa ciuitate Bythiniæ celebrato 318. Patrum anno salutis 325. sub Syluestro Papa, & magno Constantino Romanorum Imperatore, in symbolo hanc assertionem damnauit dicens: *Iesum Christum filium Dei natum ex Patre, idest ex substantia Patris, Deum verum ex Deo vero, natum, non factum Homo vsion, qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cœlis, & incarnatus, & Homo factus est.*

D.Ambr. D.Cyril. Contra hunc errorem scripsit D. Ambrosius volumen ad Gratianum quinque libris partitum, & Cyrillus scripsit librum de recta fide ad Reginas.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis Christum solum diuinam, non humanam habuisse naturam, quæ diuiditur in multas factiones, ad vnum tamen tantum finem tendentes.

Acta Valentini.

Primus Auctor fuit Valentinus natione Aegyptius, natus in vrbe Phœbonica, quæ est ciuitas maritima; qui fuit Philosophus Platonicus, ornatus litteris Græcis, ingenio, & eloquio potens, & primo in Aegypto anno salutis 132. sub Sisto I. Papa, & Martyre, & Adriano Romanorum Imperatore docuit fidem Catholicam; deinde anno salutis 138. Epiph. *venit Romam vbi etiam Catholicè prædicabat, vti habetur ex Epiphanio hæresi 31. deinde Roma digressus venit Cyprum, vbi multa passus est; tamen anno salutis 145. sub Telesphoro Papa, & Martyre, & Antonino Pio Romanorum Imperatore; quia non potuit obtinere Episcopatum quendam, sed alius ei prælatus fuit, factus est hæresiarca, & Dux multarum* Epiph. *hæresum, vti refert Epiphanius loco supra citato, quare in reprobum sensum datus totus se libidini dedit, & anno salutis 155. sub Iginio Papa, & Martyre Romam venit, et fictè palinodiam cantauit, sic ad communionem recipitur: elapsis tamen aliquot diebus iterum diabolicus detegitur, & ab* Tertull. *Iginio excommunicatur, et ab vrbe eijcitur, vti habetur ex Tertulliano lib. 1. de prescript. cap. 28. & lib. 3. cap. 4. Habuit multos discipulos, qui & ipsi multarum hæresum Duces fuerunt, vti fuit Bardesanes, Heracleon, ac Marcus execrandus. Iterum Valentinus anno salutis 179. sub initio Papatus Eleuterij Romam venit; vbi ob inquietam eius vitam, quia alios fideles* Tertull. *vitiabat in perpetuum ab Ecclesia eijcitur, vti testatur Tertullianus lib. 1. de præscript. cap. 30. tamen cum denuo pœnitentiam confessus esset, vnà cum Marcione, qui secum erat in seditione socius, Ecclesia pia mater ei hac cōditione pepercit, vt in posterum doceret publicè contrarium doctrinę suę*

falsa

falsæ iam disseminatæ, at morte preuentus non potuit operam dare conditionibus sibi a Summo Pontifice mandatis; ita Valentinus anno salutis 180. sub Eleuterio Papa, & Martyre, & Marco Aurelio Imperatore Romanorum moritur.

Acta Cerdonis.

Hanc etiam tutatus est Cerdo Ponticus apud vrbem Sinope natus in quodam viculo humilibus parentibus, qui vt viuerent quotidiano labore vix victum lucrabantur. Qui Cerdo cum adolere cœpisset Dæmone repletus fuit multarum hæresum Dux, & fuit Magister Marcionis, de quo titulo Baptismus, hæresi 3. & multa accepit a Simone Mago, & Saturnino, vti Epiphanius refert hæresi 41. & anno salutis 146. Epiph. *Romam se contulit, ubi sub Iginio Papa, & Martyre sub specie Catholici sua falsa dogmata disseminabat, quare ad communionem recipiebatur; prius tamen docuit in Syria; tandem anno salutis 155. detegitur hæresiarca, quare ab Iginio Papa excommunicatur, & ab Ecclesia pellitur, uti testatur Irenæus lib. 1. aduersus hæreses cap. 28. & libro 3. cap. 4. Et quia* Irenæus. *Cerdo iam fidem amiserat, quia ter, vel quater relapsus erat, & sæpe palinodiam cantauerat; ideo nullus ei amplius credebat; quare Roma digreditur in partes Orientis, & in itinere constituitur anno salutis 171. sub Aniceto Papa, et Martyre, & Marco Aurelio Romanorum Imperatore a Dæmone suffocatur, & miserrime moritur, cuius anima in Inferno sepelitur, uti Nicephorus tradit lib. 4. historiæ Ecclesiasticæ cap. 3.*

Acta Apellis.

Apelles verò docet Christum suam carnem sumpsisse ex elementis, quam resurgens mundo reddidit, & sic docet Christum sine corpore ascendisse in cœlũ; Qui fuit Ponticus ex Vrbe Sinope satis illustribus parentibus, & fuit Philosophus Stoicus, et discipulus Marcionis, & anno salutis 146. sub Telesphoro Papa, & Martyre, & Antonino Pio Romanorum Imperatore uenit Romam, ubi se hæresiarcam manifestauit; uti refert Tertullianus lib. 1. de præscript. cap. 51. & postquam Apelles Tertull. *in carnem suam lapsus est, a Marcione segregatus est, & in patriam reuersus, multas blasphemias adinuenit, & docuit; legem, & Prophetas repudiabat, solo utebatur Apostolo, non tamen in toto; habebat insuper priuatas, & extraordinarias lectiones cuiusdam dictæ Philumene, quam secum semper ducebat, amoreque libidinoso prosequebatur, ac ea carnaliter pro libito utebatur; erat enim puella nimis speciosa, inhonesta tamen, ac Dæmone agitata, quam Apelles dicebat esse suam Prophetissam diuinitus inspiratam; quare ductus uehementissimo amore huius semper in postribulo*

secum manebat, & hinc factum est; ut ibi magna cum honoris sui infamia, & quod peius est, cum perpetuo animæ detrimento mortuus sit, vti testatur D.Aug. *D. Augustinus libro de hæresibus, ad quod vult Deum cap. 24. & Eusebius libro suo historiæ Ecclesiasticæ cap. 13.*

Priscillianus vero, de quo titulo Anima hæresi 9. dictum est. Et Manes de quo hæresi 4. eiusdem tituli dictum est, docent Christum non fuisse verum hominem, sed phantasticum.

Acta Apollinaris filij.

HVic denique adhæsit Apollinaris filius, qui patre fuit Aegyptius & ex Alexandria, matre verò Syrus, & in Laodicea ciuitate natus habetur; nam pater eius accepit vxorem de gente Laodicea, vti testatur Irenæus lib. 3. aduersus hæreses cap. 4. & ibi nidum faciens filios procreauit, inter quos fuit iste Apollinaris, qui fuit a Gregorio Episcopo Laodiceo vnà cum Patre excommunicatus ob nimiam familiarem conuersationem, quàm cum Epiphanio tunc temporis insigni sophista habebant, & tunc Apollinaris legebat Laodiceæ Rethoricam, & in multos errores cecidit; quare anno salutis 371. a Damaso Papa, in Concilio Romæ congregato damnatur, & excommunicatur, & vt ab omnibus vitetur hæresiarca declaratur; Qui Apollinaris filius habuit in litteris diuinis præceptorem D. Hieronymum, & multa, & egregia opera antequam apostataret (erat enim lucerna ardens in Ecclesia) scripsit, at post sensibus ductus, nolens suo superiori obedientiam præstare in Dæmonum manus cecidit; quare anno salutis 380. ab hæreticis eligitur Pseudo Episcopus Laodiceæ sub Damaso Papa, & Valentiniano Romanorum Imperatore; ita post multa perpetrata scelera, & post multos Christi fideles seductos anno salutis 390. sub Syricio Papa, & Valentiniano, & Theodosio Imperatoribus Romanis excommunicatus mortuus est, vti Socrates tradit lib. 5. Historiæ tripartitæ cap. 44.

D.Hier. Socrat.

COnuincitur igitur hæresis, & licet supradicti hæretici diuersis vijs incedant, tamen ad vnum, & eundem finem tendunt, scilicet Christum fuisse verum, & perfectum hominem non tamen eiusdem naturæ nobiscum: contra hos omnes igitur primo ponimus tale fundamẽtum, scilicet veritatem humanæ naturę consistere in corpore, & in anima hoc fundamento iacto, sic hostes nostros aggredimur: legitur enim Matth. cap. 1. & in eo habetur Christi generatio ex semine Dauid, siue Abrahæ, & Paulus ad Rom. 1. vocat Christum semen Dauid secundum carnem; ergo veram habuit naturam humanam, nam semen Abrahæ non est secundum diuinitatem, nec de cœlo traxit eius corpus, sed est secundum veram humanitatem; quare si Christus veram non habuit carnem, vt dixit Cerdon, aut carnem phantasticam, vt Manichęus mentitus est, aut

Matth. 1. Rom. 1.

de

de cœlo traxit, vt somniauit Valentinus, aut de elementis, vt fabulatus est Apelles: quomodo Christus erit ex semine Dauid, & Abrahę; si carnem non habuit ab illis deriuatam? Quare ò impij, vti legitur Lucæ 1. quando ait Angelus Mariæ, *Ecce concipies, & paries filium, & vocabis nomen eius Iesum*; filius enim substantiam carnis à matre accipit, alioquin nec de ea nasci diceretur, nec filius eius vir euocaretur, quod clarius hoc nobis docet D. Paulus ad Gal. 4. ibi. *At vbi venit plenitudo temporis misit Deus filium suum factum ex muliere*, & si factus est ex muliere, ergo non ex cœlesti materia, aut ex adunatione elementorum, taceant ergo impij Cerdon, Manichæi, & Priscillianus, & valeant iniqui Valentinus, & Apelles, omnesque in sterquilinio sepeliantur. Luc. 1. Gal. 4.

Denique Ecclesia Vniuersalis in primo Concilio generali Nicæno sub Syluestro Papa, & magno Constantino Romanorum Imperatore, anno salutis 325. celebrato 318. Patrum in Symbolo. Et in Constantinopolitano II. generali sub Damaso Papa, & Theodosio seniore Romanorum Imperatore anno salutis 381. celebrato 150. Patrum pariter in symbolo hanc sub anathemate damnat, dicens: *Et incarnatus, & homo factus est.* Conc. Nic

Contra hanc hæresim scripsit D. Ambrosius librum de Sacramento Dominicæ incarnationis; & B. Athanasius librum de Verbi incarnatione, in quo duas Christi naturas ostendit. D. Ambr. Athan.

Hæresis Tertia.

Docet hac hæresis, quod sicut in Christo sunt duæ naturæ, ita sunt duæ personæ, nec vnum Christum esse in his duabus naturis, sed separatim, alterum esse filium Dei, alterum filium hominis, quare Mariam Virginem non Dei, sed hominis tantum matrem dicit.

Acta Nestorij.

Auctor fuit Nestorius ex Germanicia Vrbe Syriæ ortus; nam litteris a pueritia deditus multum in eis profecit, & Antiochiæ studuit; sic magnum nomen in Ecclesia Dei accepit, quare cum ad annos discretionis peruenisset factus est Monachus ex instituto sancti Basilij, deinde sacerdos ordinatus cum Ecclesia Constantinopolitana pastorem non haberet clerus, ac populus cognoscens prudentiam, facundiam, doctrinam, ac sanctitatem Nestorij eum in Episcopum elegit, ideo statim ordinatus (nam ordinatus fuit anno salutis 428. quarto idus Aprilis) orationem in Ecclesia habuit coram Imperatore Theodosio iuniore, eum aduersus hereticos commouens, & sic dicens (vti refert Cassianos lib. 7. de incarnatione) mihi ò Imperator terram hæreticis purgatam tribue, & ego tibi cœlum retribuam; *quare apud Cœlestinum I. Papam multi Orientales Episcopi, & præcipue Cyrillus Alexandrinus vitam eius, mores, & doctrinam* Cassian.

nam summis laudibus extulerunt: nec diu tamen durauit; nam infœlix subito ex pastore effectus est lupus, & Christi gregem dilacerare cepit, & multarum hæresum inuentor, & restaurator fuit. Fertur enim inter alias hæreses renouasse illam Pauli Samosateni; nec mirum, nam eius nepos fuit, vti Suidas testatur: Et in disseminandis suis erroribus vsus est ministerio cuiusdam Anastasij presbyteri sectatoris dogmatum Iudæorum; qui cum venisset vnà cum eo Constantinopoli in Antiochiam ei in omnibus semper fuit consiliarius, vti Cyrillus Alexandriuus ad Cælestinum Papam scripsit; anno verò salutis 430. Nestorius vt se (fictè tamen) expurgaret misit Cælestino Papæ litteras cum alijs scriptis per Antiochum virum illustrem, & sub eodem tempore Cyrillus Alexandrinus per aduentum Romæ Possidonij Diaconi Ecclesiæ Alexandrinæ scripsit summo Pontifici, eumque fecit certiorem de Nestorij malignitatibus, demum dicens, quod licet Nestorij opinio esset omni ex parte execrabilis; tamen noluit eum a communione auferre, nisi prius summus Pontifex de ea re sententiam pronunciaret, quod factum est; nam eodem anno a Cælestino Papa Nestorius ab Ecclesia separatur, & mandat Summus Pontifex Cyrillo, vt Concilium Alexandriæ celebret: & in eo Nestorium damnet; Quod factum est: nam peracto Concilio Patres Concilij per duos Episcopos, & alios duos ministros Ecclesiæ Alexandrinæ miserunt litteras Cælestini Papæ Nestorio cum decreto Concilij ipsius damnationis, nisi intra terminum decem dierum resciperit, ac ei miserunt duodecim capitula contraria duodecim suis hæresibus: aliasque litteras Synodales miserunt Clero Constantinopolitano; & Patribus Monachorum, vt Nestorium exhortarentur ad penitentiam: sic cum accessissent legati Constantinopolim vniuerso Clero, & populo præsente in Ecclesia die Dominico litteras Nestorio obtulerunt: & pariter Cyrillus per litteras particulares rogauit Nestorium, vt sententiam mutaret; at Nestorius è contra curauit diffamare Cyrillum vbique locorum, accusans eum (at falsè) de hæresi. Itaque Cælestinus Papa videns tot inconuenientia in Ecclesia Orientali, quorum in causa erat Nestorius anno salutis 431. mandat congregari in Ephesi ciuitate Concilium generale; hocque audiens Nestorius Ephesum venit, & non sinebat omnibus vijs quærere, vt Episcopi venirent in suam opinionem. Congregato igitur Concilio Nestorius in Concilio citatur, qui venire recusauit; manebat tamen prope Ephesum seditiones faciens: ideo a Concilio damnatur, deponitur, & eius scripta comburi iubet; quare vnà cum Ioanne Antiocheno quærebat omnia turbare, & Imperatorem falsis relationibus seducere; at fraudibus detectis tum ab Imperatore mandatur illum è Diœcesi Ephesina recedere, & alium Episcopum in eius locum Constantinopoli ordinari: quod factum est, nam octauo die Nouembris de supradicto anno quidam Maximinus Monachus S. Basilij, ac Sacerdos Episcopus Constantinopoli in locum Nestorij est consecratus. Nestorius autem ex Imperatoris concessione mansit in Monasterio

Cyril. Ale.

Conc. Alexandr.

rio S. Euprepij prope Antiochiam per quattuor annos; expectabatur enim eius pęnitentia; tamen magis hæreses auxit, & alia impia scripta produxit, ac promulgauit; quare anno salutis 435. iterum damnatur, & eius scripta Imperator iubet comburi, quod factum est tertio nonas Augusti de supradicto anno: porrò exijt edictum sub pęna vitæ, & confiscationis bonorum omnium contra eos, qui ausi fuerint legere, aut apud se retinere Nestorij scripta: quare anno salutis 436. iussu Theodosij eijcitur a Monasterio S. Euprepij, & in exilium Petras dictum deportatur. Erat autem Petras locus in Oasena *Aegypto positus vti Soc. testatur lib. 7. cap. 33. qui multas* Soc. *infirmitates passus ob sæpe mutata exilij loca demum ad extremas Thebaidis oras lingua tota vermibus exesa, & toto computrescente corpore miserrimè migrauit ad diabolum anno salutis 437. sub Sixto III. huius nominis Papa, & Theodosio Iuniore Romanorum Imperatore.*

Acta Petri Gnafæi.

QVem errorem defuncto Nestorio ampliauit Petrus Gnafæus, siue fullo arte dictus, humilis genere (teste Ioanne Damascenæ lib. Io. Damaf. *5. cap. 10.) qui fuit Monachus ex instituto S. Basilij, sed ob hæresim Eutichianam è Monasterio expellitur anno salutis 471. sub Simplicio Papa, & Leone Romanorum Imperatore; postquam expulsionem constituitur ab Eutichianis presbyter S. Bassę Martyris apud Chalcedonē, vbi erat natus, & educatus, vbi inquietus faciebat multas seditiones sustentans hæresim Eutichianam, & tantum fecit, vt eiecerit ab Episcopatu Antiocheno Martyrium Episcopum, & se constituerit illius Ecclesię pręsulem; qui deinde ab hęreticis confirmatus fuit, quod factum vt cognitum fuit ab Imperatore Leone in exilium relegatus fuit; at mortuo Leone anno salutis 474. in sede restituitur a Zenone Imperatore, expulso denuo Martyrio sancto, & Catholico; tamen anno salutis 477. cognita a Zenone eius malitia iterum a sede pellitur, & Martyrius restituitur: Ipse verò Petrus non sinebat perturbare Ecclesiam, & palam hęreses suas faeere; ideo anno salutis 484. Romę a Felice III. Papa damnatus fuit; quare fugiens a patria profectus est in insulam Cypri, vbi magna cum audacia sua falsa dogmata disseminabat, cupiens sibi subijcere illam Ecclesiam; tamen Deo permittente anno salutis 486. sub eodem Felice III. Papa, & Zenone Romanorum Imperatore moritur, sic ex hac vita, licet serò (nam septuagenarius erat) ad tremendum diuinę iustitię tribunal vocatus est; vbi iudicatus fuit, & seuerissimè in eum lata est sententia damnationis.*

COnuincitur igitur hæresis nam legitur Ioan. 3. *Nemo ascendit in* Ioan. 3. *cælum, nisi qui descendit de cælo, filius hominis qui est in cælis*; ex quibus verbis vtraque natura in vna persona exprimitur quoniam cum se filium

filium hominis dicat, de cœlo tamen se descendisse asserit; nam secundum naturam diuinam a Patre, qui in cœlis est originem trahit, & secundum humanam ad nos se inclinauit, carnem sumens de Virgine
Philip. 3. Maria, & legitur ad Philip. 3. *hoc sentite in vobis, quod & in Christo Iesu, qui cum in forma Dei esset non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo*, sic certum est illud pronomen, qui relatiuum vnam tantum Christi personam referre, non autem duas; nam esset numeri pluralis, & ver-
Philip. 3. bum illi responderet numeri pluralis, & subiungens Paulus dicit, *& semetipsum exinaniuit formam serui accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inuentus vt homo, humiliauit semetipsum factus obediens vsque ad mortem, mortem autem Crucis*: tunc enim oportebit dicere natura diuina mortem sustinuit, quod aperta est blasphemia; vt autem omnia hæc incommoda euitemus, necessarium est fateri secundum veram fidem duas esse naturas in Christo in vnitate vnius personæ; quæ persona iuxta naturam diuinam æqualis est Patri secundum quam ait Ioan.
Ioan. 10. 10. *Ego, & Pater vnum sumus*, & secundum naturam humanam minor
Ioan. 10. est patre, secundum quam etiam ait Ioan. 10. *Pater maior me est*. Secundum naturam diuinam est immortalis, secundum quam ait Ioannis 14.
Ioan. 14. *Ego sum resurrectio, & vita*, secundum humanam *factus est obediens vs-*
Matth. 26. *que ad mortem*, vti legitur Matth. 26. Denique vna tantum ratione agam contra Nestorium, & peto ab eo, an credat filium Dei incarnatum fuisse, an prorsus neget? si neget filium Dei incarnatum contradicit Io-
Ioan. 1. anni cap. 1. *& Verbum caro factum est*, & Sacrosancto Concilio Niceno
Conc. Nicæn. I. generali dicenti in symbolo, *Qui propter nos, & propter nostram salutem descendit de cœlis, & incarnatus, & homo factus est*, si vero (vti decet) concedit: ipso incarnationis nomine duas innuit aperte naturas; vnam, quæ incarnata est, & aliam, qua incarnatus est, vt igitur filius Dei incarnatus dicatur, oportet vt filius Dei carnem in se habeat, quod si alia esset persona carnis, alia deitatis, nullo pacto posset dici incarnatus, nunquam enim aliquid dicitur tale per qualitatem existentem in alia persona v.g. quis tam demens, vt dicat Petrum album per qualitatem existentem in Andrea? sic etiam fieri non potest vt filius Dei dicatur incarnatus propter carnem existentem in alia persona, sed propter carnem quam habet sibi vnitam in vnitate sui suppositi.

Concil. Ephes. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Ephesino generali III. anno salutis 431. sub Cœlestino I. Papa, & Theodosio iuniore Romanorum Imperatore 200. Patrum Nestorium cum sequacibus, ac cum omnibus suis erroribus maledixit, & hanc assertiorem præcipuè in Can. 4. sub anathemate damnauit.

B. Cyrill. Contra hanc hæresim scripsit præcipuè, & doctissimè Beatus Cyrillus Alexandrinus librum de recta fide ad Theodosium Imperat.

Hæresis Quarta.

H*Aec hæresis est præcedenti opposita, & docet in Christo solum esse vnam naturam, & vnam tantum personam scilicet diuinam.*

Acta

Acta Eutichetis.

Auctor fuit Eutiches Constantinopolitanus, qui ab adolescentia factus est Monachus ex instituto S. Basilij in quodam Monasterio Constantinopoli; deinde anno salutis 448. sub Leone I. Papa, & Theodosio iuniore Romanorum Imperatore factus est Archimandrita, & Abbas eiusdem Monasterij, & eodemmet anno innotuit heresiarca pessimus, & fraudolentus, cuius hereses cum Flauianus Episcopus Constantinopolitanus (iussu tamen Leonis I. Pape) unà cum Eutichete damnasset, eumque presbyteratu, ac Monasterij administratione priuasset, & ita, more maiorem, litteris certiorem faceret Summum Pontificem Romanum; euenit, vt annuente Imperatore Theodosio iuniore Ephesi congregaretur Synodus, in qua preside Dioscoro eadem heresi infecto, Flauianus damnatur, & Eutiches restituitur, quæ Synodus tanquam maledicta, quia sine consensu Summi Pontificis congregata fuit damnatur: quare per Legatos Summi Pontificis congregatur anno salutis 451. Conc. Constantinopoli sub Leone I. Papa, & Martiano Romanorum Imperatore, in quo tale Ephesinum Concilium maledicitur; uti etiam de eodem anno Eutiches cum suis erroribus ac sequacibus damnatus fuit in Concilio IV. Chalcedonensi generali; itaque Eutiches pertinax anno salutis 460. sub Leone I. Papa, & Leone Romanorum Imperatore apostata moritur in quodam vico apud Constantinopolim, & in sterquilinio sepelitur, vti Volaterranus refert. Conc. Calcedon. Volaterr.

Acta Dioscori.

Huic heresi deinde adhæsit Dioscorus Aegyptius Alexandriæ ortus, & Diaconus ac apocrysarius Ecclesiæ Constantinopolitanæ; qui anno salutis 439. mouet quæstionem de subiacendis Episcopo Alexandrino omnibus Ecclesijs Orientis, & quia causa irrationabilis erat, ideo quæstio sub silentio ponitur: hoc ideo fecit Dioscorus motus ambitione; nam aspirabat ascendere ad talem Episcopatum, vti fecit, nam post Cyrillum electus fuit Episcopus Antiochenus anno salutis 444. sub Leone I. Papa, a quo & confirmatur, & sub Theodosio iuniore Romanorum Imperatore, itaque adepto Episcopatu fingebat se esse Catholicum, & sub ouina pelle multos seducebat, & quod peius fuit ita oppressit hæredes Cyrilli, & Clericos ab eo ordinatos sine causa rationabili deposuit, ita vt coacti sint heredes Cyrilli, & Clerici ab eo ordinati discedere ab Alexandria; præsedit etiam iniquus Dioscorus Concilio apud Ephesum habito anno salutis 449. iussu Theodosij iunioris, quod maledictum est, quia sine consensu Papæ celebratum fuit, & post peractum Ephesinum concionabulum statim reuersus est Alexandriam, vbi horrenda temeritate, & præsumptione excommuni-

municauit Leonem Papam; quare anno salutis 452. celebratum fuit IV. Concilium Generale per legatos Apostolicos in ciuitate Chalcedonense, in qua Dioscorus temerarius damnatur, & post Concilij absolutionem iussu gloriosissimi Imperatoris Martiani relegatur Gangram in Paphlagonia, & militari manu catenatus illuc ductus fuit, & vix eò peruentus prę angustia, & dolore animi infelix diem extremū clausit, animamq. diabolo tradidit.

Acta Acephalorum.

HAnc etiam tutati sunt Acephali hæretici sic dicti, quia profitebantur viuere cum omni libertate sine capite, & Episcopo, & floruerunt anno salutis 494. sub Symacho Papa, & Anastasio Romanorum Imperatore, & sic cæperunt nominari præcipuè publicè post absolutionem Concilij IV. generalis Chalcedonensis, quorum decreta falsis prætextibus noluerunt recipere.

Acta Seueri.

HOrum Acephalorum principalis hæresiarca fuit Seuerus natione Antiochenus, qui ex Mago, & Laico factus est Monachus ex instituto S. Basilij, tamen dolosus, & fraudolentus imitator Euticheris, & contra voluntatem Symachi Papæ anno salutis 513. eligitur ab Eutichianis Pseudo Episcopus Antiochenus auxilio Anastasij Imperatoris: tandem eius impietas detecta vbique locorum, & ab omnibus Concilijs rite congregatis damnatur; vti etiam ab Hormisda Papa: & a Iustino Imperatore Romanorum iubetur Seuerum seditiosum in Ecclesia Dei puniri præcisione linguæ, quod vt audiuit edictum aufugit & pœnam vitauit, anno salutis 519. sub Hormisda Papa, nec per hoc seditiones reliquit: immo eodem anno persuadet Antimio Episcopo Constantinopolitano, vt potius Episcopatum relinquat; quam hæresim deserat, quare vagabundus carnalem vitam ducebat falsa dogmata disseminans, ac simplices seducens itaque anno salutis 536. ab Agapito Papa excommunicatur, & à Iustiniano Imperatore in solitudinem relegatur; ibique miserrime moritur, & in Inferno sepelitur: cuius libri iussu Summi Pontificis, ac brachio, & auctoritate gloriosissimi Iustiniani Romani Imperatoris Antiochiæ publicè combusti sunt.

COnuincitur igitur hæresis, & primo dico quod hæc maligna opinio debet etiam dicere diuinitatem in Cruce passam, & quis hanc impiam blasphemiam sustinebit? nam legitur Malach. 3. *Ego Deus, & non mutor*. Si non mutatur necesse est, vt aut semper patiatur, quod summa est malignitas; nam vti legitur in Epistola 1. Petri cap. 4. *Passus est Christus*

Malach. 3.
1. Petr. 4.

stus in carne, non in deitate; aut nunquam doleat, & patiatur, nam semel gaudens, deinde dolens mutatur; Christus igitur passus est pro nobis in carne, & sic secũdum humanitatem, naturam igitur humanam habuit, & veram vti hæresi 1. probatum est huius tituli, quod confirmatur per ea quę ex D. Paulo 2. Cor. 13. habentur, quando dicit, *An experimentum quaeritis eius, qui in me loquitur Christus? qui non infirmatur, sed potens est in nobis, nam etsi crucifixus est ex infirmitate, sed viuit ex virtute Dei*; Christus igitur passus, & mortuus est, sed ex nostræ humanitatis infirmitate, quare veram habuit naturam humanam valeat itaque canum latratus. 2. Cor. 13.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio generali III. Ephesino anno salutis 431. celebrato sub Cœlestino I. Papa, & Theodosio iuniore Romanorum Imperatore 200. Patrum cap. 13. suorum decretorum circa finem sic ait. *Sic illum dicimus passum esse, & resurrexisse, non quia Deus verbum in sua natura passus sit, aut plagas, aut clauos, & transfixiones, aut alia vulnera susceperit (Deus namque incorporalis, & extra passionem est) sed quia corpus illud, quod ipsi proprium factum est, hoc sustinuit*. Et in Concilio IV. generali Chalcedonensi, anno salutis 452. celebrato sub Leone I. Papa, & Martiano Romanorum Imperatore 630. Patrum ait: *Ecclesia consentientes sanctis Patribus vnum eundemq; filium confiteri Dominum nostrum Iesum Christum consona voce docemus, pariter perfectum eundem in deitate Deum, & hominem eundem ex anima rationali, & corpore secundum diuinitatem vnius cum Patre natura, secundum humanitatem eundem vnius natura nobiscum, per omnia similem nobis absque peccato*, & infra *hunc vnum eundemq; Christum filium Dei vnigenitum in duas naturas indiuisè, immutabiliter, inseparabiliter cognoscendum: in nullo naturarum differentias propter vnitatem perimendas, magis autem salua vtriusque natura proprietate, & in vna coeunte persona, vnoq; statu concurrente, non in duabus personis partiendum, vel diuidendum, sed vnum eundemq; filium vnigenitum Deum verum Dominum Iesum Christum*. Et denique in Concilio Hispalensi II. sub Bonifacio V. Papa, à quo & confirmatur, & sic ab Ecclesia recipitur, & Heraclio Romanorum Imperatore, anno salutis 624. celebrato octo tantum Episcoporum prouinciæ, cui præfuit S. Isidorus, ac subscripsit, cap. 13. suorum decretorum, sic ait: *Ergo sicut immaculata fides, & sancta Dei Ecclesia docet, confitemur Dominum nostrum Iesum Christum in temporaliter ex Patre Deum natum, temporaliter verò ex vtero gloriosa Virginis Maria hominem editum: & ob hoc in vna existente persona duas naturas habentem: deitatis, qua ante sacula genitus, & humanitatis, in qua diebus vltimis editus est: in illa secundum formam Dei, in ista secundum formam serui existens: in illa patri aqualis manens, in ista sine peccato similis nostra conditioni: in illa inuiolabilis, in ista passibilis*.

Concil. Ephes. — Conc. Calced. — Conc. Hispal.

Hæresis Quinta.

Docet hac haresis Christum solum corpus non animam habuisse.

L 2 *Auctor*

D. August. *Auctor fuit Arrius, de quo hæresi 1. huius tituli dictum est, vti testatur D. Augustinus lib. de hæresibus ad quod vult Deum c. 49. Quæ deinde fuit suscitata ab Apollinari filio, de quo hæresi 2. huius tituli dictum est.*

Remanet hæc hæresis expurgata ex confutatione secundæ hæresis huius tituli; nam si Christus verum, & non phantasticum corpus habuit, & veram naturam humanam, quia ex semine Abraham, ergo & veram etiam habuit animam, sine qua perfectus homo esse non potest;
Matth. 26. additur tamen quod Christus passioni vicinus Matth. 26. dixit: *Tristis*
Ioan. 10. *est anima mea vsque ad mortem*, & Ioan. 10. *Animam meam pono pro oui-*
Luc. 2. *bus meis*, & quod Christus habuerit animam rationalem legitur Luc. 2. *Iesus autem proficiebat sapientia, & ætate*, quod & si profecit certè nullus negabit eum non profecisse secundum animam rationalem.

Conc. Ro. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Romæ habito, anno salutis 382. sub Damaso Papa, & Gratiano Romanorum Imperatore, cui interfuere infiniti Patres, tum Orientales, tum Occidentales, & præcipuè D.
D. Hiero. Hieronymus à Damaso vocatus, vt ei inseruiret in Synodalibus respon-
D. Ambr. sionibus, ac D. Ambrosius Episcopus Mediolanensis; hanc assertionem
Concil. Ephes. sub anathemate damnauit. Et in Concilio Ephesino generali III. anno salutis 431. celebrato sub Cœlestino I. Papa, & Theodosio iuniore Romanorum Imperatore, cap. 13. suorum decretorum, ait: *Non enim dicimus, quod Dei natura conuersa, vel immutata sit, sed magis, quod carnem animatam anima rationali sibi copulauerit, verbumq; substantialiter, & ineffabiliter factus sit homo.*

D. Ambr. Contra hanc hæresim scripsit D. Ambrosius libro de Incarnationis Dominicæ Sacramento, cap. 7.

Hæresis Sexta.

Docet hæc hæresis vnam solum in Christo esse voluntatem nempè diuinam.

Acta Macharij.

Auctor fuit Macharius Syrus, & Antiochiæ ortus, ob cuius vita & doctrinæ merita ab Agapito Papa anno salutis 678. consecratus fuit Episcopus Antiochenus, nec multo post detegitur signifer hæresis Monothelitarum; Quare anno salutis 680. sub eodem Pontifice, & Constantino Pogonato Romanorum Imperatore celebrata fuit Synodus sexta generalis Constantinopoli vbi fictè Macharius interfuit assentiendo omnibus Concilij diffinitionibus; tamen post in sexta actione Concilij palam detectus fuit Ecclesiæ inimicus, quare a Patribus Concilij damnatur, eijcitur,

eijcitur, & deponitur, & appellans Pontificem mittitur a Patribus in vrbem; quare anno salutis 683. cum esset Romæ, & obstinatus permaneret in sua opinione a Leone II. Papa retruditur in quodam Monasterio, ibique moritur.

Remanet hæc hæresis satis confutata ex confutatione secundæ hæresis huius tituli, nam si in Christo, vti probatum est, sunt duæ naturæ, ergo & duæ voluntates: insuper additur, quod legitur Ioan. 5. *Venit Iesus in partes Tyri, & Sidonis, & ingressus domum, neminem voluit scire, nec potuit latere.* Quomodo non potuit latere, nonnè voluntas diuina omnipotens est, ergo dicendum quod secundum humanitatem non potuit latere, cum voluit, & passioni proximus legitur Luc. 22. quod dixit: *Pater si vis transfer calicem istum à me. Veruntamen non mea, sed tua voluntas fiat*, & ad Philip. 2. *factus est obediens vsque ad mortem*, ex quibus clarè habetur in Christo esse voluntatem humanam; secundum enim diuinam voluntatem erat Patri æqualis, sic nec ei subiectus erat; ideo secundum voluntatem humanam subijciebatur Patri. Ioan. 5. Luc. 22. Phil. 2.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Sexta Synodo generali in Trullo celebrata 290. Patrum, anno salutis 680. sub Agathone Papa, & Constantino Pogonato Romanorum Imperatore, die 7. mensis Nouemb. sess. 17. vbi profertur Symbolum Athanasij quod Dominicis diebus in Ecclesijs publicè cantatur, in quo habetur in Christo duas esse voluntates, scilicet diuinam, qua æqualis est Patri, & humanam, qua factus est obediens vsque ad mortem.

Hæresis Septima.

Hæc hæresis est Deo nimis ingrata; docet enim non Christum, sed Simonem Cyreneum Cruce angariatum fuisse crucifixum.

Acta Basilidis.

Auctor fuit Basilides Aegyptius ex Alexandria ortus, qui anno salutis 65. ad fidem conuersus est, tamen exemplo Simonis Magi ductus apostatauit, & factus est Simonis perfectissimus discipulus, & hanc hæresim ex perfida Simonis Magi doctrina desumpsit, itaque anno salutis 74. sub Lino Papa, & Martyre, & Vespasiano Romanorum Imperatore pessimus innotuit hæresiarca; vti Epiphanius hæresi 23. testatur, qui voluit discipulos suos vti incantationibus, & dæmonum inuocationibus in omnibus suis actionibus, vti etiam ipse faciebat, multas impietates contra Christum, & sponsam eius Ecclesiam adinuenit, de quibus suis locis dicetur; anno verò salutis 120. sub Euaristo Papa, & Martyre iam decrepitus 85. scilicet annorum Alexādria moritur, ibique sepelitur, relinquens Epiph.

post

post se Isidorum filium eius vnigenitum impietatis paternæ hæredem, vti
Clem. Alexandr. *Clemens Alexandrinus testatur libro Stromat. 2. & 3.*
Huic adhæret perfidus Marcus, de quo titulo Baptismus hæresi 2. dictum est; docens Christum non verè, ac putatiuè passum esse.

COnuincitur hæc insania breuiter, nam dimissis infinitis figuris veteris testamenti; sufficiat clarum testimonium quattuor Euangelistarum de Christi passione, & nullus eorum dicit Cyreneum passum
Matth. 27. esse; at solum crucem portasse, sed Christum passum esse; vti patet Mat-
Marc. 15. th. 27. Mar. 15. Luc. 23. & Ioan. 19. legitur etiam 1. ad Cor. 1. *Nos prædi-*
Luc. 23. *camus Christum crucifixum*, & Acti Apost. legitur cap. 2. quod Petrus
Ioan. 19. eo die, quo cum alijs accepit spiritum Sanctum, prædicabat populo
1. Cor. 1. Christum crucifixum.
Act. 2. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Hierusalem congregato,
Conc. Hierusal. anno salutis 41. sub Petro Apostolo, qui Concilio præsidebat, & Caio Romanorum Imperatore; cui etiam interfuit, Paulus, Barnabas, & Lucas, qui eiusdem Concilij acta descripsit, hæresim hanc cum omnibus Simonis Magi erroribus damnauit.

Hæresis Octaua.

HAec hæresis, & ipsa est nimis Deo ingrata, docet enim nos non posse sperare salutem neque in Christo, neque in eius corporali præsentia, neque in eius maiestate.

Acta Bassi.

AVctor fuit quidam dictus Bassus Aegyptius, & Alexandriæ or-
Philast. *tus (vti refert Philaster libro suo de hæresibus, & floruit anno salutis 120. sub Euaristo Papa, & Martyre, & Adriano Romanorum Imperatore, qui Bassus fuit vir humilis, ac infimo loco natus, ingenioque obtusus, tamen a Dæmone inductus talem erroneam doctrinam disseminabat, simplicesque, & idiotas (vti ipse erat) decipiebat, perseuerauit autem in hac falsa sua opinione pertinax vsque ad mortem, vnde senio confectus, primo deficiens, sepelitur in patria, anima tamen eius Diabolo traditur perpetuò crucianda.*
Hancque diu sepultam ab inferis reuocauit Petrus Abailardus, de quo
D. Bern. *titulo Beatitudo hæresi prima dictum est, vti refert D. Bernardus Epistola sua 90.*

Matth. 1. COnuincitur; nam legitur Matth. 1. *Pariet filium, & vocabis nomen eius Iesum, & saluum faciet populum suum à peccatis eorum*, & legi-
Ioan. 3. tur Ioan. 3. *Non enim misit Deus filium suum in mundum, vt iudicet mundum,*

dum, sed vt saluetur mundus per ipsum, denique Luc.22. ipse Christus in vltima cœna dans corpus suum in cibum Apostolis dixit, *Hoc est corpus meum, quod pro vobis traditur*, & calicem illis porrigens, dixit; *Hic est calix nouum testamentum in meo sanguine, qui pro vobis effunditur.* Luc.22.

Denique Ecclesia Vniuersalis in primis quattuor Concilijs generalibus, quæ D. Gregorius dicit venerari, vti quattuor sancto Dei Euangelia, in Nicæno scilicet anno salutis 325. celebrato sub Syluestro Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore 318. Patrum habentur in symbolo hæc verba: *Qui propter nos, & propter nostram salutem descendit de cœlis*: Quæ eademmet verba habentur in Symbolo Concilij Constantinopolitani anno salutis 381. celebrati sub Damaso Papa, & Theodosio seniore Romanorum Imperatore 150. Patrum. Et in Ephesino anno salutis 431. celebrato sub Celestino I. Papa, & Theodosio iuniore Romanorum Imperatore 200. Patrum cap.13. suorum decretorum habentur hæc verba, *Propter nostram salutem naturam sibi copulauit humanam*. Denique in Chalcedonensi anno salutis 452. sub Leone I. Papa celebrato, & Martiano Romanorum Imperatore 630. Patrum in Symbolo eademmet verba habentur: obmutescat igitur Bassus, suamq; compescat superbiam Abailardus. Conc. Nicæn. Conc. Constantinop. Concil. Ephes. Conc. Calced.

Hæresis Nona.

Negat hæc hæresis in Christo fuisse spiritum timoris Domini.

AVctor fuit Abailardus, de quo titulo Beatitudo, hæresi prima dictum est, vti refert D. Bernardus Epistola sua 190. D.Bern.

COnuincitur, legitur enim Esaias 11. *Egredietur virga de radice Iesse, & flos de radice eius ascendet, & requiescet super eum spiritus Domini*: insuper negans Abailardus in Christo spiritum timoris Domini, consequenter etiam ab eo aufert veram charitatem, quæ eundem spiritum generat, nam legitur 1.Ioan.4. quod *perfecta charitas foras mittit timorem*, & ibi eodem cap. legitur *Deus charitas est, & qui manet in charitate in Deo manet, & Deus in illo.* Isa.11. 1.Ioan.4.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Rhemensi in Gallia, anno salutis 1148. Calendis Aprilis celebrato sub Eugenio III. Papa, à quo confirmatur, & ab Ecclesia recipitur, & Conrado II. Romanorum Imperatore; omnes Abailardi errores damnauit. Conc. Remen.

Hæresis Decima.

Docet hæc hæresis Christum fuisse lancea vulneratum viuentem.

AVctor fuit huius dementiæ Petrus Ioannis, de quo titulo Anima hæresi prima dictum est, uti refert Guido Carmelita in sua summa de hæresibus. Gui. Car.

Breuiter

BReuiter conuincitur hic error, & primo miror de ignorantia Petri Ioannis, ne dicam de eius malitia cum enim confiteatur se legisse
Ioan. 19. Euangelium Ioannis, in hunc cadat errorem; legitur itaque Ioan. 19. *Cum autem ad Iesum venissent, & eum iam mortuum vidissent, non fregerunt eius crura, sed vnus militum lancea latus eius aperuit, & continuo exiuit sanguis, & aqua: & qui vidit testimonium perhibuit, & verum est eius testimonium.*

Conc. Viĕnen. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Viĕnensi anno salutis 1311. sub Clemente V. Papa, & Alberto I. Austriaco Romanorum Imperatore, celebrato 800. & amplius Patrum docuit Christum post expirationem fuisse lancea vulneratum; quæ verba habentur in volumine Clementinarum de summa Trinitate, & fide Catholica.

Hæresis Vndecima.

NEgat hæc hæresis Christum resurrexisse, & docet aliquando resurrecturum.

D. Aug. *MAgister huius erroris fuit carnalis Cerinthus de quo titulo Beatitudo, hæresi secunda dictum est, vti refert D. Augustinus libro suo de hæresibus.*

Matth. vlt. Marc. & Luc. vlt. Ioan. pen. 1. Cor. 1. Act. 1. BReuiter conuincitur hæc insania ex claris verbis Matth. Marc. & Luc. cap. vlt. & Ioan. pen. vbi omnes hi vnanimes testantur Christum resurrexisse: insuper ò inique, & perfide Cerinthe, vti dicit D. Paulus 1. Cor. 1. *Si Christus non resurrexit vana est prædicatio, & fides nostra,* & Luc. Act. 1. probans Christi resurrectionem dicit; *Quibus, & præbuit seipsum viuum post passionem suam in multis argumentis, per dies 40. eis apparens, & loquens de regno Dei.*

Conc. Nicean. Denique Ecclesia Vniuersalis in I. Concilio generali in Nicea ciuitate Bythiniæ celebrato 318. Patrum anno salutis 125. sub Syluestro Papa, & magno Constantino Romanorum Imperatore, in Symbolo edito illius Concilij docet, *Et resurrexit tertia die.*

Hæresis Duodecima.

Docet hæc hæresis Christum ascendisse in cælum sine carne.

D. Aug. *AVctor fuit Apelles, de quo hæresi 2. huius tituli dictum est, uti refert D. Augustinus libro de hæresibus.*

COnuincitur, nam si hoc somnium est verum, quis fuit ille, qui octaua die post resurrectionem stetit in medio discipulorum suorum,
Ioan. 20. vti legitur Ioan. 20. diuinitas certè oculis corporeis nec tangi, nec videri potest, & cuius erant illæ manuum cicatrices, & lateris vulnus? Quid ad

ad hæc dicet Apelles? & Luc.vlt.legitur, quod apparens Iesus discipulis post resurrectionem, turbati sunt, & dixit eis: *Quid turbati estis palpate, & videte, nam spiritus carnem, & ossa non habet sicut me videtis habere*, & adhuc illis non credentibus dixit illis: *Habetis aliquid, quod manducetur? & illi obtulerunt ei partem piscis assi, &c. (& cum manducasset sumens reliquias dedit eis*. Quomodo ô inique Apelles Christus hoc fecit sine carne? Luc.vlt

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Ephesino generali III. 200. Patrum, anno salutis 431. celebrato sub Cœlestino I. Papa, & Theodosio iuniore Romanorum Imperatore, cap. 13. hanc assertionem damnat. Concil. Ephes.

TITVLVS CONCILIVM.

Hæresis Vna.

Circa hoc nomen vnam inueni hæresim omnibus hæreticis communem; omnes enim hæretici detrahunt, quantum possunt authoritati Conciliorum, nam Arrius in Conc. Nicæno damnatus, dixit Concilium errasse: Nestorius idem dixit de Ephesino: & Eutiches de Chalcedonensi: & Ioannes Huss, videns Ioannem Vuiclephum damnatum in Conc. Constantiensi dixit Concilium errasse: Lutherus denique in principio suorum errorum, cum Concilium appellasset, timens ne sua dogmata damnarentur, hoc alind venenum suis falsis dogmatibus addidit; scilicet Concilium generale ritè congregatum posse in fide, & moribus errare, & sic Conc. Constantiense errasse in damnatione Ioannis Huss Bohæmus. Ego vero dico Concilia quæ in singulis prouincijs fiunt posse quidem errare, & de facto certe aliqua errasse, vti errauit Conc. Carthaginense octuaginta Episcoporum, cui interfuit Beatus Cyprianus definiens hæreticos ab hæreticis baptizatos esse rebaptizandos; verum licet aliqua Concilia prouincialia errauerint, hoc non obest toti Ecclesiæ, cum talis error per Concilij generalis definitionem corrigatur, vti testatur D. Augustinus lib. 2. contra Donatistas: de solis igitur Concilijs generalibus rite congregatis dicimus ea errare minime posse.

Conc. Nicæn. Concil. Ephes. Conc. Calcedon. Conc. Constantiens. D. Aug.

Conuincitur itaque hæresis, nam in Concilijs generalibus rite congregatis adest Spiritus Sanctus moderator, & rector, qui Patres in fide instruit: quare vti Spiritus Sanctus errare non potest, ita nec ipsa Concilia, quæ ab eo diriguntur. Quod autem Deus assistat Concilijs generalibus, legitur Matth. 18. *Vbi duo, vel tres fuerint congregati in nomine meo ibi sum in medio eorum*. Quod si hoc duobus, aut tribus in nomine Christi congregatis promittitur; quid putamus deinde fieri cum totum generale Concilium congregatur? Hoc etiam patet per acta Concilij Hierosolymis ab Apostolis celebrati, vti legitur Act. 15. *Visum est* Matth. 18. Conc. Hierosol. Act. 15.

Ioan. 14. *Spiritui Sancto, & nobis*, & legitur Ioan. 14. *Paracletus autem Spiritus Sanctus, quem mittet Pater in nomine meo ille vos docebit omnia, & suggeret vobis omnia quæcunque dixero vobis*: quæ verba ad totam, & Vniuersalem Ecclesiæ dicuntur, vti legitur Matth. 18. *Ego vobiscum sum vsque ad consummationem sæculi*, cum Apostoli non sint permansuri in hac misera vita vsque ad consummationem sęculi, & Matth. 16. veritas ait: *Et portæ inferi non prævalebunt aduersus eam*, & Ioan. 14. *Rogabo Patrem, & alium Paracletum dabit vobis, vt maneat vobiscum in æternum*: Quare patet ista verba esse referenda nō solum ad Apostolos, sed etiam ad suos successores vsque ad finem mundi. Concilium igitur generale ritè congregatum Ecclesiam Vniuersalem repræsentat; ritè autem cōgregatur, cum congregatur authoritate summi Pontificis, sine authoritate autem summi Pontificis Concilium generale celebrari non potest. Quare nec est mirum si multa hęreticorum Concilia errauerunt, quia sine cōsensu summi Pontificis celebrata sunt, vt Ariminense ab hęreticis congregatum contradicente Liberio Papa; Constantinopolitanum sub Gregorio III. Papa, & alia insuper; ideo deinde maledicta fuerunt, tanquam non ritè congregata, nec oportet ad hoc vt Conc. dicatur generale, vt omnes Christiani conuocentur, sed solum illi, ad quos spectat docere, & regere, vti sunt maiores Ecclesiæ, vt Episcopi, & alijs: nam legitur Act. 15. de Concilio Hierosolymis congregato; quod solum in eo conuenerunt Apostoli, & seniores; & tamen quæ ibi determinata sunt omnes receperunt; tanquam à Spiritusancto ordinata; nam legitur Act. eodem cap. *Visum est Spiritusancto, & nobis*, taceant igitur ingrati hæretici Ecclesiæ suæ matris præcepta contemnentes.

Matth. 18. · Matth. 16. · Ioan. 14. · Act. 15.

Conc. Cōstantiense. Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Constantiensi sub Ioanne 24. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore anno salutis 1415. celebrato, 1000. Patrum, sess. 4. & 5. definiuit, quod, scilicet ipsa Synodus in Spiritu Sancto congregata legitimè Concilium generale facit, ac Ecclesiam militantem repræsentat, & potestatem habet immediatè à Christo, cui quilibet, etiam Papalis obedire tenetur.

Io. Rofen. CONtra hanc hæresim scripsit Ioannes Roffensis in opere, quod contra captiuitatem Babylonicam Lutheri fecit, in articulo 28. & 29. Scripsit etiam doctissimè Ioannes de Turrecremata in libro de summa Ecclesiæ.

Io. de Turrecr.

TITVLVS COITVS.

Hæresis Prima.

CIrca hoc nomen tres præcipue ortas hæreses inueni. ***Prima concedit promiscuum vsum fœminarum.***

Acta

Acta Simonis Magi.

Huius primus Auctor fuit (vti habetur ex lib.3. historiæ Ecclesiasticæ Eusebij cap.39.) Simon Magus Samaritanus de Vico, qui vulgo dicitur Gittoni. Anno enim salutis 35. eum Philippus Diaconus in Samaria prædicaret, tota fere ad Christum conuersa est, sic etiam Simon a Philippo baptizatus est; non tamen diù durauit in sua conuersione; nam postquam intellexerunt Apostoli, quod Samaria accepisset verbum Dei, miserunt ad illos Petrum, & Ioannem, vt eos confirmarent: & videns Simon Magus, quod post impositionem manus Apostolorum dabatur Spiritussanctus; Simon Magus obtulit pecuniam Petro dicens, da & mihi hanc potestatem; tunc acriter repræhensus fuit a Petro, qui ei dixit, vti legitur Act.8. Pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam donum Dei existimas pecunia possideri; non enim est tibi pars, neque sors in sermone isto, cor enim tuum non est rectum coram Deo, pœnitentiam itaque age ab hac nequitia tua. *Sic pro tunc Simon Magus quieuit: tamen postquam discesserunt Apostoli, cœpit sua prædicatione aduersari prædicationi Apostolorum, quare a fide apostatauit, & factus est pessimus hæresiarca anno salutis 36. sub Petro Apostolo: & Tiberio Romanorum Imperatore, & quærebat suadere Samaritanis se esse filium Dei, & magnam Dei virtutem possidere; vti testatur Irenæus lib.8. aduersus hæreses cap.20. habuit varios sectatores, & discipulos, vti Carpocratem, Basilidem, Nicolaum Diaconum, & alios. Hic Simon fuit primus omnium hæreticorum, & a suis Samaritanis, & in processu temporis etiam a Romanis, qui ei simulacrum erexerant, vti Deus colebatur; nam anno salutis 44. venit Romam, & ibi artibus Magicis operam dabat; audiens hoc Beatus Petrus zelo fidei motus, venit & ipse Romam anno quarto Claudij Imperatoris, & cum ibi Euangelium Christi annunciaret, detegit maleficia Simonis Magi: Quare post obitum Claudij scelestissimus Nero electus fuit Imperator, scelestissimus Nero, cui Simon Magus fuit carissimus; nam Nero valde Magia delectabatur: quare, cum quadam die altercaretur Simon Magus de fide cum Petro, anno scilicet salutis 68. & coram Nerone Simon iactaret se esse magnam Dei virtutem, vt magis Neroni placeret promisit ei volatum per aera, cui Nero fidem adhibuit, & sic cuncto populo spectante a Dæmonibus eleuatus per aera volabat, at precibus D. Petri in terram cecidit, atque miserè è vita discessit, cuius anima a Diabolo in Inferno deportata fuit, perpetuò igne, & sulphure crucianda.*

Act.8.

Irenæus.

Huic etiam sententiæ adhæsit Nicolaus Diaconus, de quo titulo Anima, hæresi 4. dictum est.

Acta Menandri.

Quam etiam sequutus est Menander, qui & ipse fuit Samaritanus, natus in vico dicto Carparetaia, qui fuit ex primis Simonis Magi discipulis, qui & ipse a Philippo Diacono conuersus, & baptizatus fuit, tamen Simonis Magi vestigia sequutus in lacum miseriæ secum descendit, ac deinde etiam multorum errorum inuentor fuit; inter alia docuit suos discipulos, & sequaces eos numquam morituros; vti refert Iustinus Martyr in oratione ad Antoninum; floruit autem præcipuè anno salutis 74. sub Lino Papa, & Martyre, & Vespasiano Romanorum Imperatore, & magistrum imitatus, iactabat se esse magnam Dei virtutem; itaque multos sua Magia, ac falsa doctrina seducebat, & ad se, & ad Diabolum trahebat: Iam verò senex anno salutis 85. pertinax moritur sub Eleto Papa, & Martyre, & Domitiano Romanorum Imperatore, & in Inferno cum Simone Mago sepelitur.

Iusti. Mar.

Acta Saturnini.

Hanc etiam assertionem tutatus est Saturninus, vel vt alij volunt Saturnillus Syrus Antiochiæ natus, & ipse Simonis Magi discipulus, & Menandri condiscipulus, vti refert Eusebius lib. 4. historiæ Ecclesiasticæ cap. 7. nam anno salutis 60. sub Petro Apostolo innotuit pessimus hæresiarca, & imitator Simonis Magi, quare a sequacibus anno salutis 74. sub Lino Papa, & Martyre, & Vespasiano Romanorum Imperatore vi, contra Catholicorum voluntatem electus fuit Pseudo Episcopus Antiochenus, vnde magis, ob Episcopalem dignitatem sibi vsurpatam, fuit totius Syriæ, vel vt melius dicam totius Orientis Magister multarum hæresum, vnde Orientales Ecclesias contaminauit Christumque dilacerauit; quare pertinax perseuerans vsque in finem vitæ suæ anno salutis 120. sub Euaristo Papa, & Martyre, & Adriano Romanorum Imperatore, ætatis vero suæ 88. primo deficiens apud Antiochiam sepelitur & unà cum Simone Mago in Infernum à Diabolo deportatur.

Eusebius.

Hanc pariter amplexati sunt Carpocrates, & Ebion, de quibus titulo Christus hæresi prima dictum est.

Cui etiam adhæsit Cerinthus, de quo titulo Beatitudo hæresi secunda dictum est.

Huic etiam subscripsit Cerdo, de quo titulo Christus hæresi secunda dictum est.

Quam tutatus est etiam Marcion, de quo titulo Baptismus hæresi tertia dictum est.

Acta

Acta Florini.

HAnc etiam docuit Florinus quidam Romæ natus, & educatus satis nobilibus parentibus, qui anno salutis 165. sub Pio I. Papa, & Martyre, & Marco Aurelio Romanorum Imperatore ad fidem conuersus, & baptizatus est, ac paulopost etiam ab eodem Pio Papa Sacerdos consecratus fuit: fuit enim deinde Florinus Beati Policarpi Martyris auditor unà cum Beato Irenæo, uti Irenæus ipse testatur: anno tamen salutis 180. sub Eleuterio Papa, & Martyre, & Marco Aurelio Romanorum Imperatore innotuit hæresiarca, & infectus infami hæresi Carpocratis; quare post factus est Magister, & inuentor multarum hæresum, & inter alias hanc præcipue abhominabilem docuit, talem enim infamem introduxit in Ecclesia consuetudinem: nimirum, ut Floriani (sic eius sequaces dicti) tam uiri, quàm mulieres: tam amici, quàm inimici, tam consanguinei, quàm alieni in Ecclesia congregati post solis occasum, clausis ianuis, & extinctis lucernis, quas vellent mulieres promiscuè acciperent. Moritur tandem hic infamis, & spiritus Infernalis anno salutis 196. sub Victore I. Papa, & Martyre, a quo excommunicatus fuit, & Seuero Romanorum Imperatore, & in sterquilinio sepelitur, vti refert Eusebius lib. 5. historiæ Ecclesiasticæ cap. 15.

Acta Piccardi.

HAnc etiam auxerunt Adamitę hæretici in Bohęmia; quorum Dux fuit Piccardus quidam ex Belgica Gallia ortus, qui ab adolescentia, quia habebat patrem Vualdensium lepra infectum, totus carnalitatibus deditus efficitur magister, & renouator nefandissimus hęresis Adamitarum, quorum primus Dux fuit infamis Prodicus, qui è secta Carpocratis venit. Itaque impius Piccardus tam antiquis, quàm nouis sectis applicatus, talem in Bohæmia publicauit hæresim, vt scilicet omnes more primorum parentum nudi incederent; vocans se filium Dei, & Adam: plebem verò ad se attractam vocabat Adamitas, quibus Adamitis promiscua connubia concedebat at de illius licentia: ita vt si quis vrente carnis libidine in aliquam adolescentulam exardebat, eam manu appræhendebat, & ad Piccardum ibat dicens, se illam appetere, quo a Piccardo audito illis dicebat, ite crescite, & multiplicamini. (vti refert Aeneas Syluius libro de origine Bohæmorum) Qui Piccardus floruit anno salutis 1428. sub Eugenio IV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore: anno verò salutis 1451. post multa nefanda scelera perpetrata sub Nicolao V. Papa, a quo fuit maledictus: & Federico III. Austriaco Romanorum Imperatore, miserè, dum in postribulo quodam manebat, & cum quadam fœmina impudica,

Aen. Silu.

dica, & Dæmonibus plena rem haberet, moritur, cuius anima ad intima terræ loca a Dæmonibus fuit deportata: vbi sine fine cruciabitur.

Vualdenses etiam hanc magis obscene, & nefande auxerunt; nam dixerunt vrente carnis libidine commixtionem carnis esse licitam tam inter mulieres, quàm inter viros, de quibus dictum est titulo Baptismus hæresi 8.

Hanc denique tutati sunt etiam quidam hæretici Fraticelli dicti, addentes, vrente carnis libidine quamlibet mulierem esse obligatam ad coeundum cum quocunque viro illam petente, & econtra.

Acta Hermani Ferrariensis.

HOrum Fraticellorum Dux, & Magister fuit quidam Hermanus Italus Ferrariæ ortus, & lepra Vualdensium infectus: & erat Sacerdos, & præpositus cuiusdam Ecclesiæ diœcesis Ferrariensis: & floruit anno salutis 1294. sub Bonifacio VIII. Papa, & Alberto I. Austriaco Romanorum Imperatore, qui ita a sequacibus colebatur, vt pro sancto haberetur; hanc verò consuetudinem nefandam, & abbhominabilem in Ecclesia introduxit: scilicet, vt eius sequaces in principio vigiliarum in nocte surgerent ad Psalmos cantandos, & finito Psalmorum cantu luminaria extinguerentur, & tunc alte omnes commonebantur, vt masculo coirent cum fœminis; quare deinde si ex copula infantuli nascebantur occidebant eos, carnesque assabant, ac eas in cineres redigebant, quas in vasculum conseruabant super eas vinum infundentes, ex quibus deinde nouitij hanc sectam ingredientes consecrabant. Auctor autem Hermanus animam diabolo tradidit anno salutis 1301. sub eodem Bonifacio VIII. & apud Ferrariam in sterquilinio sepelitur, ibique per decem annos sepultus mansit: deinde iussu Sacrosancti Concilij Viennensis sub Clemente V. anno salutis Conc. Viennen. *311. exhumatur, & eius ossa igne concremantur, in cineresque rediguntur, & in Padum proijciuntur.*

Leu. 18. & 20. Gen. 19. Rom. 1. Leuit. 20. 1. Cor. 5. Gal. 5.

COnuincitur itaque hæresis; nam Leuit. 18. & 20. prohibetur coitus cum bestia, & Gen. 19. prohibetur coitus cũ masculo; vti etiam hoc vitium detestatur a D. Paulo ad Rom. 1. & Leuit. 20. pariter prohibetur adulterium sub pœna mortis, & 1. ad Corin. 5. tradit D. Paulus Sathanæ fornicatores, & ad Galat. 5. damnat omnia opera carnis cuiuscunque generis sint, talesque homines carnales a regno cœlorum separat dicens: *Qui talia agunt Regnum Dei non consequentur*. Solus igitur coitus viri cum propria vxore est licitus iuxta Ecclesiæ determinationẽ. Demum si coitus esset licitus, eo modo, quo dicit Florinus sequeretur sæpe sæpius, vt Pater cum filia, & mater cum filio, & frater cum sorore coirent, quod natura abhorret, & lex humana damnat.

Conc. Hierusalem. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Hierusalem congregato, anno salutis 41. sub Petro Apostolo, & Caio Cæsare, cuius Concilij acta

Lucas

Lucas descripsit hunc errorem cum omnibus alijs erroribus Simonis Magi damnauit. Auctoremque ab Ecclesia separauit.

Hæresis Secunda.

H*Aec hæresis est præcedenti opposita damnatque omnem coitum; de qua titulo Nuptiæ dicetur.*

Hæresis Tertia.

H*Aec hæresis docet carnalem coitum non esse peccatum bene osculum.*

A*Vctores sunt Begardo infames, ac libidinosæ Beguinę, de quibus titulo Beatitudo hęresi 4. dictum est.*

COnuincitur; & primo quo ad primam partem, scilicet coitum non esse peccatum dicimus satis conuinctam remanere ex dictis de hæresi prima huius tituli, quo recurrat lector, quo ad partem secundam, scilicet osculum esse peccatum; dico quod non omne osculum est peccatum; nam osculum in signum pacis, & amoris (seclusa lasciuia) non est peccatum; osculum verò directiuum ad coitum incitandum est peccatum; osculum tamen directiuum ad carnem sollicitandam inter coniugatos non est peccatum; immo est licitum vt debitum coniugale reddatur, & additur quod tale osculum est actus virtutis; vti etiam coitus coniugalis; cętera verò oscula extra vxoratos coitum excitantia peccata sunt.

Et Ecclesia Vniuersalis in Concilio Viennensi anno salutis 1311. celebrato sub Clemente V. Papa, & Alberto I. Austriaco Romanorum Imperatore 800. & amplius Patrum diuersarum prouinciarum. Hanc assertionem vnà cum alijs erroribus Begardorum, ac Beguinarum, quæ loco septimo ponitur, sub anathemate damnat. Conc. Viēnens.

TITVLVS CONFESSIO.

C*Irca hoc nomen multas ortas hæreses inueni quas simul omnes enumerabimus, ac confutabimus.*

P*Rima docet confessionem a Deo minime institutam, ac dicit esse humanum inuentum.*

Acta Petri Oxomenſis.

AVctor fuit quidam Petrus Hiſpanus Oxomenſis Hiſpaniæ in Salmantina vniuerſitate Theologiæ profeſſor. Petrus igitur ab adoleſcentia ſe totum litteris Salamancæ dedit: ita vt in paruo temporis ſpacio euenerit Philoſophus celeberrimus, & Theologus profundiſſimus, ſic Sacris ordinibus initiatus habitum deferebat clericalem; atque magna habebatur veneratione; attamen anno ſalutis 1474. ſub Siſto IV. Papa, & Federico III. Auſtriaco Romanorum Imperatore detectus fuit hoſtis Eccleſiæ Catholicæ Romanæ accerrimus, ac ſuperbiſſimus hæreſiarca; nam nonnullas concluſiones hæreticas in lucem produxerat; quare a viris Sanctis, & pijs admonitus noluit emendari; immo magis, ac magis eas diſſeminabat, defendebat, nouaſque in dies producebat. His a Summo Pontifice Siſto IV. auditis, mandat Alphonſo Archiepiſcopo Toletano, ut Petro ad ſe cum ſocijs uocato, & acriter de erroribus repræhenſo, ſi emendari noluerit, nec hæreſes abiurare, & ita ad Eccleſiam piam matrem redire, eos ab Eccleſia eijciat, ac anathematizet; alijſque pęnis etiam corporalibus caſtiget. Quod Archiepiſcopus fecit prout ei a Summo Pontifice mandatum fuit. Itaque Archiepiſcopus Toletanus cum conſilio, & aſſiſtentia doctiſſimorum, & Catholicorum uirorum primo ſedens pro Tribunali libellum cum concluſionibus Petri in lucem editum declarauit hæreticum; ac concluſiones coram notarijs, & teſtibus maledixit, & librum comburendum mandauit, quem ſtatim promotor fiſcalis tradidit curiæ ſæculari. Petrus verò hæreſes omnes abiurauit, & humiliter veniam petens coram omnibus, libenter pro erroribus commiſſis pœnitentiam ſuſcepit, ac fidem Catholicam cum obedientia Sixti IV. tunc temporis Chriſti Vicarij profeſſus eſt anno ſalutis 1479. Imperio Romano tunc gubernante Federico ſupradicto. Qui deinde Petrus vſque ad mortem Catholicè vixit.

Hanc denique renouauit Lutherus, de quo titulo Abſolutio hæreſi prima dictum eſt.

Secunda Hæreſis docet non eſſe neceſſarium confiteri peccata Sacerdoti, ſed ſoli Deo.

Acta Iacobi Syri.

AVctor primus fuit Iacobus Syrus apud Antiochiam ortus, a quo Iacobitæ hæretici venerunt, qui fuit ſectator, ac imitator Eutichetis, Dioſcori, Neſtorij, Petri Gnafei, & Seueri. Qui fuit natalibus obſcurus ideo dictus eſt Zanzalus, anno vero ſalutis 452. manifeſtatus eſt hæreſiarca, quia noluit recipere decreta Sacroſancti Concilij Chal-

Chalcedonensis generalis IV. sub Leone I. Papa, & Marciano Romanorum Imperatore celebrati; vti etiam fecerunt Armeni; quorum iste Iacobus in suis opinionibus fuit Dux. Hæc hæresis fuit velut sentina omnium hæresum; quare post multas inuentas, ac renouatas sectas miserè in Aegypto vbi venena sua disseminabat iam decrepitus moritur, & in Inferno sepelitur anno salutis 535. sub Agapito Papa, & Iustiniano Romanorum Imperatore: ætatis vero suæ 105.

Quam deinde hæresim diù sepultam ab Inferis reuocauit impius Lutherus, de quo titulo Absolutio, hæresi 1. dictum est.

Tertia hæresis docet Confessionem esse superfluam.

Auctor fuit Vuicleph; de quo titulo Adoratio hæresi 1. dictum est.

Quarta hæresis docet non esse necessariam ante confessionem examinationem omnium suorum peccatorum.

Auctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est.

Quinta hæresis omnino aufert Confessionem.

AVctores sunt Vualdenses, de quibus titulo Baptismus hæresi octaua dictum est.

Sexta tollit a confessione gratiam, qua homo iustificatur negatque eam esse Sacramentum.

AVctor est Lutherus, de quo titulus Absolutio hæresi 1. dictum est. Hos omnes errores simul coniunxi causa prolixitatis vitandæ, quoniam auctoritates citandæ aliquando duos errores, aliquando tres simul conuincunt; omitto pro nunc testimonia veteris testamenti, quæ de hac re citari possunt, nam nimis obscura sunt; etiam omitto illas quæ in nouo testamento sub velamine dicta sunt, vt de leproso mundato Luc. 17. de Lazaro resuscitato Ioan. 11. Luc. 17. Ioan. 11.

COnuincere igitur debemus has omnes hæreses primo testimonio Ioan. 20. *Accipite Spiritum sanctum quorum remiseritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta sunt.* Quæ verba subtili examine sunt consideranda, ex illis namque quorum remiseritis peccata remittuntur eis, clare habemus Christum dedisse auctoritatem Sacerdotibus absoluendi homines a peccatis: & Sacerdotes non possunt absoluere homines a peccatis, nisi peccato ab eis cognoscantur iuxta dictum Prou. 12. *Qui iudicat quæ nouit, iudex iustitiæ est;* debent igitur peccatores ea Sacerdoti manifestare: Si igitur Christus dedit Sacerdotibus potestatem absoluendi à peccatis etiam dedit peccatoribus obligationem confitendi peccata; nam ad hoc vt Sacerdos remittat peccata necesse est, vt peccator ea manifestet Sacerdoti; alioquin quomodo potest remittere Ioan. 20. Prou. 12.

Ioan.20. peccata Sacerdos, quæ ignorat? Insuper per illa verba Ioan.20. supra citata conuincitur clare gratiam per absolutionem Sacerdotis infundi à Deo, & sic sequitur confessionem dici Sacramentum; nam post absolutionem (si tamen peccator obicem non ponat) sequitur gratiæ infusio. Ex quibus verbis habemus confessionem esse necessariam contra Vualdenses, & eam non soli Deo debere fieri; sed etiam Sacerdoti contra Iacobitas; ac etiam habemus per confessionem infundi gratiam, & ita esse Ioan.20. Sacramentum contra Lutherum, sic etiam ex verbis Ioan.20. clare habetur confessionem non esse inuentum humanum, at à Deo institutam contra Petrum Oxomensem ex potestate Sacerdotibus data; nam etiam temporibus Apostolorũ verè Christi fideles peccata sua Sacerdoti manifestabant, vt inde gratiam amissam acquirere possent legitur enim Act.19. Actuum 19. *Multi credentium veniebant confitentes, et annunciantes actus* Ioan.20. *suos*, denique frustra essent verba Saluatoris Ioan.20. & sine causa Christus claues Ecclesiæ dedisset, quod non est dicendum; Quod etiam ex Ioan.20. verbis Ioan.20. habeatur contra Vuiclephum nos debere facere examinationem omnium peccatorum clarum est, nam quomodo Deus post Sacerdotis absolutionem, gratiam infundere potest, si adhuc peccata, & offensæ Dei, qui talem gratiam nobis donare debet, in nobis manent? sic Deus iustus iudex vnicuique tribuit iuxta merita: Quare Ecclesia Vniuersalis non potest errare in his, quæ ad fidem, & bonos mores spectant, vti supra ostensum est, quæ Ecclesia docet confessionem non iure humano, sed iure diuino esse introductam.

Conc Cõstantien. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Constantiensi sub Ioanne XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore anno salutis 1415. celebrato sess.8. damnans errores Ioannis Vuicleph; hunc etiam Conc.Flo. septimo loco maledicit. Et in Concilio Florentino sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore anno salutis 1439. celebrato 1000. & amplius Patrum in decreto de vnione Armenorum definiuit pœnitentiam esse Sacramentum à Deo institutum, & conferre Conc.Tri. gratiam. Denique in Concilio Tridentino sub Iulio III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess.4. anno salutis 1551. 25. No- Ioan.20. uembris celebrata Can.3. ait, quod *si quis dixerit verba Ioan. 20. scilicet accipite Spiritum sanctum quorum remiseritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta sunt, non esse intelligenda de potestate remittendi, & retinendi peccata in Sacramento pœnitentiæ anathema sit*, & in Can. 6. ait, *si quis negauerit confessionem Sacramentalem, vel institutam, vel ad salutem necessariam esse iure diuino, vel dixerit modum confitendi secrete soli Sacerdoti, quem Ecclesia Catholica ab initio semper obseruauit, & obseruat, alienum esse ab institutione, & mandato Christi, & inuentum esse humanum anathema sit*: & in Can.7. ait, *si quis dixerit non esse necessarium confiteri omnia peccata mortalia cum suis circunstantijs speciem mutantibus iure diuino, quorum memoria, cum debita, & diligenti præmeditatione, habeatur; aut demum non licere confiteri peccata venialia, anathema sit*.

Io.Rofen. CONtra hos errores scripsit Ioannes Roffensis Episcopus in eo opere, quod contra captiuitatem Babylonicam Lutheri edidit. Scripsit etiam

etiam Iacobus Latomus in eo opere quod pro assertione determinationis facultatis Louaniensis contra Lutherum composuit. Scripsit etiam Gaspar Sagerus Ordinis Minorum. Iacob.Lat. Gaspar Sagerus.

TITVLVS CONFIRMATIO.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis confirmationem non esse Sacramentum.

Acta Græcorum.

Auctores sunt Græci (uti Guido Carmelita testatur libro suo de hæresibus) qui anno salutis 455. ab Ecclesia sunt separati, quia noluerunt recipere decreta Cōcilij Chalcedonensis ob Nestorij hæresim. Habent Græci proprium Primatem, cui obediunt Romanum Pontificem contemnentes, & licet frater Bernardus de Lutzemburgo neget in suo hæreticorum catalogo Græcos hoc dicere; tamen puto magis credendū Guidoni, qui diligens fuit in annotatione Græcorum. Ex quo igitur tempore, scilicet anni supradicti semper Græci in peius declinauerunt; nam anno salutis 705. sub Ioanne VII. Papa, & Iustino Romanorum Imperatore multas artes adhibuerunt, vt sibi Ecclesiam Romanam subijcerent. Primo operati sunt vt Pontifices Romani ab Imperatore in Oriente confirmarentur. Secundo, vt Exarcatus Rauennæ assisteret electioni Pontificis Romani. Tertio, vt clerici natiui Orientales Romæ educarentur, vt deinde ex eisdem clericis auxilio Exarcatus Rauennæ, Pontifices Romani eligerentur: tamen Deo permittente, licet multi clerici natiui Orientales fuerint creati Pontifices; attamen, semper in his, quæ ad iurisdictionem summi Pontificis Romani spectabant; stabant aduersus Imperatorem Orientis. Itaque anno salutis 867. sub Nicolao I. Papa, & Ludouico Romanorum Imperatore Græci, & Orientales multas calumnias dederunt Latinis; dicebāt enim, Latinos dicere Spiritum Sanctum à Filio non procedere; præterea quod diebus Quadragesimæ lacticinia manducabant; denique quod Sacerdotes Latini non liniebant oleo frontes baptizatorum; quam autem sint falsæ hæ calumniæ patet immo, miseri, hi in his erroribus ceciderunt, hos autem tribuūt Latinis odio ducti; nam desiderabant moti ambitione Ecclesiam Romanam, & Romanum Pontificem subijcere Ecclesiæ Constantinopolitanæ: has & alias etiam similes malignitates imposuerunt Græci falsò Latinis anno salutis 1153. sub Leone IX. Papa, & Henrico II. Romanorum Imperatore, ac etiam anno salutis 1193. sub Cœlestino III. Papa, & Henrico V. Romanorum Imperatore. His igitur, & alijs de causis congregata fuerunt multa Concilia pro

Gui. Car.

Fr.Bernar.

Conc. Flo. *Græcorum vnione cum Ecclesia Latina, & præcipue Florentinum anno salutis 1439. sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore; cui etiam interfuit Ioannes Paleologus Græcorum Imperator; quare Deo auxiliante vnio sequuta est; quare Eugenius octo Cardinales creauit post Concilium; inter quos duo erant Græci, Ruthenus, s. & Nicenus; quod ideò fecit Sanctissimus Pontifex, vt eorum authoritate Græcorum natio in fide contineretur. Quæ tamen post aliquot annos in antiquos errores recidit.*

Aen. Sylu. *Hunc etiam errorem docuerunt Vualdenses, vti refert Aeneas Syluius, qui postea fuit Papa, & dictus est Pius II. libro suo de origine Bohæmorum cap. 35.*

Thomas Vuald. *Quibus de more adhæserunt Vuiclephistæ, de quorum magistro dictum est titulo Adoratio hæresi prima, vti refert Thomas Vualdensis in suo primo tomo doctrinalis fidei lib. 2. cap. 57. addens Vuicleph, quod potest conferri Confirmatio à quocunque Sacerdote, & quod Episcopi hoc sibi reseruarunt sola lucri cupiditate.*

Lutherus denique hunc errorem auxit dicens: Confirmationem nec esse Sacramentum, nec conferre gratiam, sed esse merum ritum.

AD hanc assertionem conuincendam memoria tenendum est, primo id, quod libro Prohœmiali cap. 5. dictum est; scilicet esse multa, quæ fide tenenda sunt ex Vniuersalis Ecclesiæ traditione, & diffinitione; licet expresse non habeantur ex Sacra pagina: tamen Confirmationem esse Sacramentum, & solis Episcopis reseruatū habetur Act. 8. (Act. 8.) nam *cum accepisset Samaria verbum Dei per Philippi prædicationem miserunt ad eos Petrum, & Ioannem, qui cum venissent orauerunt, vt acciperent Spiritum sanctum: erant enim tantum baptizati in nomine Iesu, tunc imponebant manus super eos, & accipiebant Spiritum sanctum.* Quare ò iniqui Græci ex his clarè habetur Confirmationem conferre gratiam, nam accipitur Spiritus sanctus, & sic esse Sacramentum, & solis Episcopis reseruatum, cum non Philippus, qui Samaritanos baptizauerat ex Ecclesiæ commissione, sed Petrus, & Ioannes Apostoli ab Ecclesia edocta à Spiritu sancto missi Samaritanos confirmassent: quare cum Ecclesia doceat nos locum illum Act. 8. intelligendum esse ita vti dixi de Sacramento Confirmationis, non est amplius quod dubitemus. (Act. 8.)

Conc. Hispal. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Hispalensi II. anno salutis 624. sub Bonifacio V. Papa, à quo confirmatum fuit, & Heraclio Romanorum Imperatore octo tantum Episcoporum, cui præfuit S. Isidorus eiusdem ciuitatis Episcopus, ac subscripsit cap. 7. suorum decretorum confitetur confirmationem esse Sacramentum, & a solis Episcopis

Conc. Tri. dandum, & in Concilio Tridentino anno salutis 1547. sess. 7. celebrata sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorũ Imperatore Can. 1. definiuit quod *si quis Confirmationem non esse Sacramentum dixerit, & ab alio posse dari quam ab Episcopo, anathema sit.* Sunt & alia Con-

Conc. Flo. cilia, quæ hanc Græcorum sententiam damnant, vt Florentinum sub

Euge-

Eugenio IV. Carthaginense tertium, & quartum; Toletanum primum, cap. 20. suorum decretorum, & Bracarense I. cap. 37. Conc. Carthag.

TITVLVS CONSILIVM.

Hæresis Vna.

Circa hoc nomen est vna hæresis docens nullum esse discrimen inter Consilium, & præceptum de qua titulo Præceptum dicemus.

TITVLVS CONTRITIO.

Circa hoc nomen duas precipue ortas hereses inueni quas simul confutabimus.

Prima damnat contritionem ex odio gehennę, & dicit talem contritionem esse peccatum.

Secunda docet, quod ad veram contritionem parandam non esse opus discutere omnia peccata: recogitando multitudinem, grauitatem, & fœditatem eorum.

Auctor fuit Martinus Lutherus, de quo titulo Absolutio heresi prima dictum est.

Conuincitur & primo dico, quod si talis peccati detestatio est mala; aut habet talem malitiam ex natura sua; aut eam contrahit ex causa, vnde oritur, videlicet odio gehennæ: nullus est tam demens vt dicat detestationem peccati ex se esse malam; quare erit mala ratione gehennæ, at odium gehennæ non est malum, nam adeo inhæret naturę odium gehennæ, vt prorsus gehennam diligere non possimus, quod si detestatio peccati ex se non est mala, nec odium gehennę non est malum remanet contritionem ex odio gehennæ ortam non esse malam, nec consequenter peccatum, ita tamen quod timor seruilis ita detestetur peccatum, vt etiam detestetur opus peccati, & voluntatem peccandi: si vero timor seruilis detestatur peccatum solum quia pœna imminet, & si non immineret non detestaretur, nec relinqueret peccatum, tunc timor seruilis est malus, & de hoc timore seruili nos non disputamus cum Luthero, sed de illo quo opus peccati, & voluntatem peccandi nos detestamur; ad quem timorem nos Christus Matth. 10. inuitat dicens *timete eum, qui potest mittere in gehennam*: hoc etiam timore excitatus fuit Dauid Psal. 17. *circundederunt me dolores mortis, & torrentes iniquitatis conturbauerunt me, dolores Inferni circundederunt me*: & ipsemet Dauid Psal. 7. peccatores ad pœnitentiam inuitat dicens: *nisi conuersi fueritis, gladium* Matth. 10. Psal. 17. Psal. 7.

gladium suum vibrauit, & arcum suum tetendit, & parauit illum, & Luc.
Luc. 13. 13. legitur, *nisi pœnitentiam egeritis omnes simul peribitis*, denique quod
Luc. 18. ad secundum errorem parabola Publicani Luc. 18. nil aliud prætendit quam contritionem, quæ per considerationem sigillatim factam omnium suorum peccatorum, & per rememorationē enormitatis eorum. Quare non audebat Publicanus oculos ad cœlum leuare, quia cognoscebat grauitatem, & multitudinem suorum peccatorum; ideo indignum se iudicabat, ideo percutiebat pectus suum dicens, *Deus propitius*
Luc. 15. *esto mihi peccatori*: similiter illa filij Prodigi parabola Luc. 15. nos docet quod ex odio gehennæ ad Deum conuerti debemus per considerationem sigillatim factam omnium peccatorum, considerando grauitatem & fœditatem eorum. Quid autem ô Luthere fecit filium prodigum in se reuerti? certè fames maxima quam patiebatur fecit eum venire in cognitionem suæ fœditatis, & bonitatis paternæ, fœlix igitur fuit illa necessitas, quæ cum ad bene agendum compulit, vnde in se reuersus dixit, *Quanti mercenarij abundant in domo patris mei panibus, ego autem hic fame pereo? surgam, & ibo ad patrem meum, & dicam ei, pater peccaui in cœlum, & coram te, iam non sum dignus vocari filius tuus*: Quod autem hæc contritio bona fuerit patet, quoniam à patre receptus fuit in gratia.

Conc. Tri. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. 7. Ianuarij celebrata Can. 8. definiuit, Quod *si quis dixerit metum gehennæ, per quem peccatores abstinent se a peccatis dolendo de illis, & sic ad Dei misericordiam confugiunt, esse peccatum: aut peccatores peio-*
Conc. Tri. *res facere anathema sit*. Et in eodem Concilio sub Iulio III. Papa sess. 4. anno salutis 1551. 25. Nouembris celebrata Can. 5. definiuit, quod *si quis dixerit eam contritionem, quæ paratur per discussionem, & collectionem, ac detestationem omnium peccatorum, qua quis recogitat omnes annos suos in amaritudine animæ suæ ponderando peccatorum suorum grauitatem, multitudinem, fœditatem, amissionem æternæ beatitudinis, & incursum æternæ damnationis, non esse verum, & vtilem dolorem, nec præparare ad gratiam, sed facere hominem hypocritam, & peccatorem, anathema sit*.

Io. Rofen. Scripsit contra hos Lutheri errores Ioannes Roffensis in libro edito contra Lutheri captiuitatem Babylonicam.

TITVLVS CORRECTIO.

Hæresis Vna.

Docet hęc herefis subditos posse pro libito suos superiores delinquentes corrigere, de qua titulo Subditus agetur.

TITV-

TITVLVS CREATVRA.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen tres præcipue ortas hęreses inueni. Prima docet creaturas esse factas ab alijs, quam à Deo; cuius assertionis Auctores licet diuisi sint, omnes tamen ad vnum finem tendunt; scilicet creaturas à Deo non esse factas.

Alij vt Simon Magus, de quo titulo Coitus hęresi prima dictum est, docet totum mundum factum esse ab Angelis.

Simonem Magum sequitur Menander eius fœda propago, & Saturninus, de quibus titulo Coitus hęresi prima dictum est; addentes septem Angelos fecisse mundum pręter conscientiam Dei Patris.

Menandro adhęret Cerinthus, de quo titulo Beatitudo hęresi secunda dictum est, vti refert Nicephorus Calistus lib. 3. Ecclesiasticę historię. Niceph. Calistus.

Manichęi vero (de quorum magistro dictū est, titulo Anima hęresi 4.) docent creaturas esse factas à malo Deo, qui ponunt duos Deos vnū bonum, qui nihil fecit, & vnum malum, qui omnia creauit.

His Manichęis adhęret Priscillianus hæresum omnium sentina, de quo titulo Anima hęresi nona dictum est.

Conuincitur, nam legitur Gen. 1. *In principio Deus creauit cœlum, & terram* non ergo Angeli, & Sap. 1. *creauit Deus vt essent omnia*, & Ecclesiasticus 18. *Qui viuit in æternum creauit omnia simul*, & quia Manes reijcit vetus testamentum legitur Ioan. 1. *Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil*, & ad Heb. 3. & 1. ad Tim. *Qui autem omnia creauit Deus est.* Gen. 1. Sap. 1. Eccl. 18. Ioan. 1. Hebr. 3. 1. Tim. 4.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. I. generalis Nicæno sub Syluestro Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore anno salutis 325. celebrato 318. Patrum in Symbolo confitetur vnum Deum Creatorem omnium visibilium, & inuisibilium. Et in Conc. Lateranensi sub Innocentio III. Papa, & Ottone IV. Romanorum Imperatore 1300. Patrum anno salutis 1215. celebrato definiuit credendum esse *in vnum Deum Creatorem omnium visibilium, & inuisibilium.* Et in Bracarensi I. anno salutis 563. celebrato sub Ioanne III. Papa, & Iustiniano Romanorum Imperatore octo Episcoporum Prouinciæ Galitiæ in Hispania citeriori c. 13. suorum decretorum, definiuit; Quod *si quis dixerit creationem vniuersæ carnis non esse Dei opificium, sed malorum Angelorum, vti Manichæus, & Priscillianus, anathema sit.* Conc. Nicæn. Conc. Lat. Conc. Bracharen.

Contra hanc hæresim signanter scripsit Diuus Augustinus super Genesim. D. August.

Hæresis

H[illegible] Secunda.

DEducitur hęc hę[illegible]animam cum ex sententia Manichęorum, & Priscillia[illegible]ię sint à malo principio consequenter etiam erunt malę.

AVctores sunt M[illegible]orum Duce dictum est titulo Anima heresi 4. & denique Pri[illegible]ię de quorum magistro dictum est titulo Anima heresi nona.

Gen.1. Sap.2. 1.Tim.4. Conc. Bracar.

COnuincitur, legitur enim Gen.1. *Vidit Deus cuncta quæ fecerat, & erant valde bona*, & Sap.2. *[illegible] Domine omnia, & nihil odisti eorum, quæ fecisti:* si enim creaturæ ex se, & natura sua essent male Deus eas non diligeret: legitur postremo 1.Tim.4. *Omnis creatura Dei bona est.*

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Bracarensi I. in Prouincia Galitię in Hispania citeriori celebrato, octo Episcoporum, anno salutis 563. sub Ioanne III. Papa, à quo & confirmatur, & ab Ecclesia recipitur, tempore Iustiniani Romanorum Imperatoris, cap.7. suorum decretorum definiuit, quod *si quis dixerit Diabolum non fuisse prius Angelum bonum à Deo factum, sicut Manichæus, & Priscillianus anathema sit.*

TITVLVS CRVX.

Hæresis Vna.

CIrca hoc nomen est vna præcipue hæresis negans Crucis adorationem, quam titulo Adoratio, hæresi 1. expugnauimus.

TITVLVS DECIMÆ.

Hæresis Vna.

CIrca hoc nomen est præcipue vna hæresis docens non esse soluendas Sacerdotibus decimas, quia non sunt pauperes, vti fuerunt Apostoli.

Gui. Car.

AVctor fuit Gerardus Parmensis, de quo titulo Apostoli hæresi secunda dictum est; vti refert Guido Carmelita in sua summa de hæresibus.

Thomas Vuald.

Huic adhæret Ioannes Vuicleph, de quo dictum est titulo Adoratio, hæresi prima; vti refert Thomas Vualdensis lib. de Sacramentalibus tit. 16.

addens

addens decimas esse puras eleemosynas, & quod Parochiani possunt ad libitum ob prælatorum suorum peccata eas auferre.

COnuincitur, nam est præceptum diuinum, vt decimæ soluantur, vti legitur Leuit. 7. quæ decimæ multis de causis præcipiuntur à Deo; Leuit. 7.
primo vt sint cibus in domo Dei legitur enim Malach. 3. *Inferte omnem* Malach. 3.
decimam in horreum meum, vt sit cibus in domo mea, idest vt sit cibus ad sustentationem eorum, qui in domo mea seruiunt: secundo vt Sacerdotes Ecclesijs seruiant, & orent Deum pro populo, quæ causa Num. 18. Num. 18.
assegnatur, cui consonat id quod legitur 1. Cor. 9. *Qui altari deseruiunt* 1. Cor. 9.
cum altari participant, tertia causa est vt Sacerdotes vacent legi Dei, & populum doceant, quæ causa habetur 2. Par. 31. cui correspondent ver- Paral. 31.
ba D. Pauli 1. Cor. 9. *Si seminamus vobis spiritualia, magnum est si carna-* 1. Cor. 9.
lia vestra metamus? Quarta causa est ob pauperum egestatem, non enim ob solos Sacerdotes decimæ illis dantur, sed etiam ob pauperum necessitatem. Quid ad hæc dicent Pseudo Apostoli, & Vuiclephistæ? certe videntes tot Sacræ paginæ auctoritates de decimis Sacerdotibus, & Ecclesiæ ministris soluendis obmutescent.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Constantiensi sub Ioanne XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore anno salutis 1415. 1000. & amplius Patrum celebrato, sess. 8. damnans Ioannis Vuiclephi errores, hunc etiam positum decimo octauo loco sub anathemate damnat, auctoremque ab Ecclesia separat.

TITVLVS DEVS.

Hæresis Prima.

CIrca hoc nomen tresdecim ortas hæreses inueni, & primò illas discutiam, quæ absolute respiciunt diuinitatem, secundo illas, quæ spectant ad singulas personas. Prima igitur docet plures esse Deos, quæ adhuc in plures factiones diuiditur, licèt omnes ad vnum finem tendant.

Cerdo, de quo titulo Christus hæresi 2. dictum est (referente Philastrio Philaster.
libro suo de hæresibus cap. 21) dixit Deum legis, & Prophetarum non esse patrem Iesu Christi, nec esse bonum, sed iustum: Deum vero & Patrem Iesu Christi esse bonum, vti testatur D. Augustinus libro de hæresibus c. 21. D. Aug.
& Irenæus lib. 1. aduersus hæreses cap. 28. Irenæus.

Cerdonem sequuti sunt Marcion, de quo titulo Baptismus hæresi 3. dictum est, & Valentinus, de quo titulo Christus hæresi 2. dictum est, vti refert Irenæus lib. 3. aduersus hæreses cap. 4. nam docent duo esse rerum Irenæus.
principia, quæ vocant profundum, & Silentium: & profundum dixerunt esse patrem, & ex coniugio profundi, & Silentij processisse intellectum, &

O veritа-

veritatem, & in honorem patris protulisse octo sæcula; de intellectu autem, & veritate processisse, dicunt, Verbum & vitam, & protulisse æonas decem, de Verbo vero, & vita processisse hominem, & Ecclesiam, & protulisse æonas duodecim; quæ omnes sunt triginta sæcula, & sic de trigesimo denique sæculo dicunt Diabolum genitum, & à Diabolo alios natos, qui fecerunt hunc mundum, sic omnia dicũt processisse ex profundo, & Silentio. Quæ omnia sunt mera figmenta, & fabulæ indoctæ, nam veniunt ex cerebro hominum delirantium.

Acta Secundi.

HAs etiam indoctas fabulas tutatus est Secundus Aegyptius Ptolemaidis Episcopus Phebonita Vrbe Aegypti maritima ortus; Qui Secundus multum delectabatur cõuersatione Valentini Philosophi Platonici ex quo multos errores traxit, quare factus est eius imitator perfectissimus, floruit autem Secundus anno salutis 175. sub Sothero Papa, & Martyre, & Marco Aurelio Romanorum Imperatore, à quo venerunt hæretici Secundiani dicti, proprium enim vexillum in aliquibus voluit extollere extendereque, & in aliquibus magistrum imitari, ac superare, vti refert Irenæus lib. 1. aduersus hæreses cap. 34. Si igitur Secundus fuit Ecclesiæ Catholicæ Romanæ hostis impius, consideret lector ex eo, quod non solum fuit Valentini discipulus; verum etiam (vti refert Epiphanius hæresi 32.) se coniunxit in amicitia cum infami Epiphane Carpocratis filio. Quare postquam Valentinus è patria Romam profectus est Secundus mansit in patria, vbi venena sua disseminabat, simplices seducebat, eosque ad se, & ad Diabolum trahebat, sic cum senex iam factus esset anno salutis 197. sub Victore I. Papa, & Martyre, a quo excommunicatus fuit, & Seuero Romanorum Imperatore, primo deficiens in Phæbonita ciuitate à discipulis sepelitur, cuius anima Diabolo traditur perpetuo crucianda, vti refert Nicephorus lib. 8. cap. 17. & 20.

Irenæus. Epiph. Niceph.

Acta Ptolomæi.

HAnc etiam tutatus est Ptolomæus quidam Valentini discipulus & conciuis, qui ab Iræneo lib. 1. aduersus hæreses in præfatione vocatur Valentini flosculus, & floruit Ptolomæus eo tempore, quo floruit Secundus, & ita vinculo amicitiæ ligati erant, vt rarò vnus sine alio inueniretur, in æonibus concordarunt, & à Valentino discordarunt, tamen Ptolomæus (referente Epiphanio hæresi 32.) duas Deo tribuebat vxores intelligentiam, & voluntatem, ex quibus alios Deos generabat, quod non docuit nec Valentinus eius magister, nec Secundus eius condiscipulus; itaut & ipse voluit proprium extendere vexillum, & dici voluit Dux hæresum,

Epiphan.

quare

quare sequaces deinde dicti sunt Ptolomæi; ipse cor induratum sic habebat contra Ecclesiam Catholicam Romanam, vt, quando audiuit Valentinum eius magistrum Romæ palynodiam cantasse, cruciaretur; quare pertinax anno salutis 201. sub Victore Papa, & Martyre, à quo excommunicatus, & ab Ecclesia eiectus fuit, & sub Seuero Romanorum Imperatore moritur, & in Inferno sepelitur.

His adhæsit Marcus de quo titulo Baptismus hæresi 2. dictum est.

Apelles vero, de quo titulo Christus hæresi 2. dictum est, duos quidem Deos ponit rerum principia, at vnum tamen dicit primum principium, & bonum, à quo deinde factum est principium malum scilicet Dæmonem qui mundum deinde in malignitate sua creauit, vti refert Eusebius lib. 5. historiæ Ecclesiasticæ cap. 13. & D. Augustinus libro de hæresibus cap. 23. Eusebius. D.Aug.

Manichæi vero hanc hæresim ampliarunt dicentes bonum Deum fecisse nouum testamentum, & malum Deum fecisse vetus testamentum, vti refert D. August. lib. edito contra Manichæos, de quibus titulo Anima, hæresi 4. dictum est. D.Aug.

Quam diu sepultam ab inferis denique reuocarunt Albanenses, & Albigenses, de quibus titulo Anima heresi 8. dictum est, vti testatur Guido Carmelita in sua summa de hæresibus. Gui. Car.

Conuincitur, & licet hi Auctores diuersis vijs incedant ad vnum tamen finem tendunt Deorum pluralitatem ponentes; ideo vno, & eodem gladio feriendi sunt: legitur enim Deut. 6. *audi Israel Dominus Deus tuus vnus est*, & infra in eodem capitulo legitur *videte, quod sim solus, & non sit alius præter me*, & Psal. 85. *tu es Deus solus*, & 1. ad Cor. 8. *scimus quod nullus est Deus nisi vnus*, & ad Eph. 4. *vnus Deus, vna fides, & vnum baptisma*, & quod Deus veteris testamenti, sit etiam Deus noui legat lector primum cap. Epistolæ D. Pauli ad Hebræos, & videbit hanc assertionem esse à vero alienissimam; insuper Deum omnium Creatorem esse bonum legitur Luc. 8. *nemo bonus nisi solus Deus*. Deut. 6. Psal. 85. 1. Cor. 8. Ephes. Hebr. 1. Luc. 8.

Postremò Ecclesia Vniuersalis in Concilio Nicæno I. generali anno salutis 325. sub Syluestro I. Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore celebrato 318. Patrum in Symbolo confitetur fidem vnius Dei; dicit enim *credimus in vnum Deum*. Conc. Nicæn.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis Deum esse corporeum.

Auctor fuit Tertullianus, vti refert Diuus Augustinus libro de hæresibus cap. 86. D.Aug.

Tertulliano adhæserunt Audiani heretici, qui etiam dicuntur Anthropomorphitæ ab opere, vti refert historia tripartita in lib. 10. cap. 7. Hist. trip.

Gen. 1. *& in hunc errorem ceciderunt moti verbis Gen.* 1. Creauit Deus hominem ad imaginem, & similitudinem suam, *credentes imaginem Dei esse in corpore non in anima.*

Psal. 144. Ioan. 4. Luc. vlt. Conuincitur, nam si Deus est corporeus, ergo & finitus, & certis limitibus circumscriptus; Quod quam sit falsum legitur Psal. 144. *Magnus Dominus, & magnitudinis eius non est finis*, & Ioan. 4. *Deus spiritus est*, ergo non est corporeus, quoniam vti legitur Luc. vlt. *Spiritus carnem, & ossa non habet*, & quando legitur in Sacra Scriptura in Deo esse caput, manus, oculos, aures, & cætera, hoc non secundum litteram, sed secundũ mysterium est intelligendũ, habet caput, quia est caput Ecclesiæ, habet oculos, quia vti legitur ad Hebr. 4. *Omnia nuda, & aperta sunt oculis eius*, habet aures, quia omnia audit quantumlibet submisse proferantur. At contra hos, & alios similes hæreticos non est quod rationibus, & authoritatibus agamus, at lapidibus iuxta Domini præceptum Leuit. 24. *Homo qui maledixerit Deo suo portabit peccatum suum, & qui blasphemauerit nomen Domini morte moriatur, lapidibus opprimet eum multitudo populi, siue ille ciuis, siue peregrinus fuerit.*

Hebr. 4. Leuit. 24.

Conc. Nicæn. Conc. Ro. Denique Ecclesia Vniuersalis in Symbolo Concilij Nicæni celebrati anno salutis 325. sub Syluestro I. Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore 318. Patrum, & in Concilio Romæ celebrato anno salutis 326. sub eodem Pontifice, & Imperatore, in quo præsentibus 275. Episcopis intra Thermas Domitianas cõgregatis, acta Sacrosancti Concilij Nicæni confirmarunt, hanc assertionem sub anathemate damnauit.

Theophil. Alexan. Theodos. magnus. Contra hanc hæresim scripsit Theophilus Alexandrinus, scripsit & Faustus Episcopus Regiensis, vti Ioannes Tritemius Monachus, & Abbas ex instituto S. Benedicti testatur libro de Ecclesiasticis scriptoribus. Scripsit etiam Theodosius Magnus Imperator.

Hæresis Tertia.

Hęc magna blasphemia docet Deum esse mendacem.

Gui. Car. Gen. 4. Gen. 4. *Auctores fuerunt Armeni temerarij, de quibus titulo Adam hęresi 3. dictum est, vti refert Guido Carmelita libro suo de hęresibus: hoc ideo ingrati dixerunt moti verbis Gen. 4. quando Deus dixit Cain quod à nullo homine occidetur, & tamen legitur Cain occisum esse à Lamech, vti habetur ex eodem Cap. Gen. 4.*

Hier. 10. Ioan. 10. Conuincitur hæc dementia, nam legitur Hier. 10. *Dominus autem Deus verus est*, & Ioan. 10. *ego sum via, veritas, & vita*, si ergo Deus veritas quomodo ò dementes Armeni mentiri potest? demum Deus nõ dixit quod Cain occidendus non esset, at dixit, qui occiderit Cain septuplum punietur, quare ex illis verbis prohibuit omni homini occisionem Cain, non tamen omnino negauit illam futuram.

Denique

Denique Ecclesia Vniuersalis in IV. Concilio generali Chalcedone celebrato sub Leone I. Papa, & Martiano Romanorum Imperatore anno salutis 452. 630. Patrum diuersarum Prouinciarum omnes errores Græcorum, & Armenorum emendauit, & correxit, vti etiam fecit in Conc. Lateranensi sub Innocentio III. Papa, & Othone IV. Romanorum Imperatore 1300. Patrum anno salutis 1215. celebrato. Conc. Calced. Conc. Lat.

Hæresis Quarta.

Docet hęc hęresis omnia de necessitate absoluta euenire.

AVctor fuit Petrus Abailardus, de quo titulo Beatitudo hęresi prima dictum est, de qua hęresi infra titulo futurum contingens disputabimus.

Hæresis Quinta.

Negat hęc hęresis in diuinis numerum personarum.

Acta Noeti.

AVctor fuit Noetus in Ephęsi ciuitate Grecię ortus, vti refert Epiphanius hęresi 57. anno vero salutis 260. sub Sisto II. Papa, & Valerio, & Galieno Imperatoribus Romanis detectus fuit insolentissimus hęresiarca, qui ad tantam temeritatem deuenit, vt ausus sit dicere se Moysen esse, & fratrem, quem habebat Aaron, vti refert Philaster libro suo de hęresibus cap. 53. Hic perfidus ausus est cum omni licentia docere Deum Patrem passum eße, quare deinde sequaces dicti sunt Patripassiani, qui fratres ambo à Dionysio I. Papa, & Martyre excommunicati fuere, & ab Ecclesia separati anno salutis 272. sub Aureliano Romanorum Imperatore quare ab omnibus uerè Catholicis vitabantur, vnde factum est vt paulopost anno scilicet 275. sub Eutichiano Papa, & Martyre ambo miserè mortui sint, & insepulti manserint, cum nemo fidelium auderet illos excommunicatos, et ab Ecclesia eiectos sepelire, vti refert Epiphanius hęresi 57. Epiph. Philaster. Epiph.

Acta Sabelij.

NOeto adhęsit Sabellius in Ptolemaida Lybię ciuitate ortus, Noeti fidissimus discipulus, ac eius impij dogmatis potentissimus propugnator, inter quę hoc erat ex primis. Docuit igitur Sabellius in Aegypto, & ibi magna cum audacia sua disseminabat uenena, & pręci-

puè

pue floruit anno salutis 260. sub Eutichiano Papa, & Martyre, & Aureliano Romanorum Imperatore, in hunc autem errorem ceciderunt impius Eusebius. *Noetus, & Sabellius, quia (vti refert Eusebius lib. 10. historiæ Ecclesiasticæ cap. 29.) nescierunt distinguere inter personam, & essentiam. Dico igitur quod essentia est aliquod commune pluribus singularibus, in quo indiuidua singula conueniunt, persona verò est singulare quoddam vnumque numero, mente, & ratione prædicatum à cæteris eiusdem naturæ indiuiduis singulari proprietate discretum v. g. homo in communi explicat naturam omnibus hominibus communem non re, sed sola vocis dictione, cum verò dico Petrum, Antonium etc. personas nomino, quæ in illa natura humana conueniunt, sola scilicet vocis dictione, quia quilibet eorum est verus homo. In Deo ergo substantia est ipsa deitatis natura, quæ dicit totam perfectionem deitatis, persona verò est singulare quoddam in quo Deitas existit, ab alio singulari realiter separatum, dico realiter, non per naturam, sed per proprietatem personalem v.g. cum dicimus Deum explicamus substantiam naturæ diuinæ omnibus personis communem realiter, cum verò dicimus Patrem, uel Filium, uel Spiritum sanctum, unum singulare dicimus, aut unam personam, in qua deitas subsistit.*

Ioan. 8. Conuincitur itaque his sic declaratis, hæresis nam legitur Ioan. 8. *Si iudico ego iudicium meum verum est, quia solus non sum, sed ego, &* Ioan. 10. *qui misit me pater,* & Ioan. 10. *ego & Pater vnum sumus,* dicendo ego, & Pater duas manifestat personas, dicendo vnum sumus vnam denotat essentiam, Matth. vlt. & Matth. vlt. *Euntes in mundum vniuersum prædicate Euangelium baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti,* esse tres 1. Ioan. 5. personæ proprijs nominibus nominatæ, vti etiam 1. Ioan. 5. *tres sunt, qui testimonium dant in cœlo Pater, Verbum, & Spiritus, & hi tres vnum sunt.*

Conc. Ro. Demum Ecclesia Vniuersalis in Concilio Romæ celebrato sub Syluestro I. Papa anno salutis 326. 277. Episcoporum præsente Constantino Magno Noetum Sabellium cum sequacibus, & dogmatibus suis damnauit.

Leo I. P. Contra hanc hæresim scripsit Leo I. Papa ad Astorgensem Episcopum, quæ est 71. in ordine suarum Epistolarum.

Hæresis Sexta.

Docet hæc blasphemia filium esse Patre minorem nec eiusdem substantiæ cum Patre, sed esse meram creaturam.

Hist. Trip. D. August. *Auctor fuit Arrius, de quo titulo Christus, heresi 1. dictum est, uti refert historia tripartita lib. 1. cap. 12. D. Augustinus lib. de heresibus cap. 43. hoc etiam Origeni tribuit, de quo titulo Adam, heresi*

heresi 2. dictum est, hac de causa Epiphanius in quadam Epistola ad Ioannem Hierosolymitanum vocat Origenem Patrem Arrij. Epiph.

Acta Aetij.

Hanc etiam tutatus est Aetius, qui (vt tradit Suidas) Antiochiæ in Syria humilibus parentibus natus est, tamen fuit ingenij acumine præstans: primo Aurificis artem apprime edoctus, postea disciplinas liberales complexus factus est disputator admirandus, male tamen de Deo sentiebat: cuius Pater cum in militia aduersis rebus conflictatus tandem interijsset, bona eius Princeps publicauit, quare vnà cum matre Aetius ad extremam paupertatem redactus, ad artem aurificum iterum accessit, vt quocunque modo posset, vitum sibi pararet: mortua vero matre ad Paulinum Episcopum accessit, & cum nullus ei in disputando resistere posset, defuncto Paulino facta aduersus eum conspiratione ex Antiochia expellitur, quare anno salutis 356. sub Liberio Papa, & Constantio Romanorum Imperatore venit Anazarbum Vrbem Ciliciæ, & primo artem suam ita (parandi sibi victus gratia) exercuit, vt non prorsus dicendi certamen omitteret deinde ob ingenij sui excellentiam receptus in domum cuiusdam Sophistæ, famuli ministerium sibi victum parabat, at non multo post eiectus, accessit ad Athanasium Anabarzi antistitem, cum quo vitam ducebat, ac in dies maiorem peritiam acquirebat, nec multo post venit Tarsum ad Antonium Episcopum, cum quo multum conuersatus est, ac ibi Prophetas, & præcipuæ Ezechielem docebat: Quare mortuo Eulabio Episcopo Antiocheno, & Leontio ad eundem Episcopatum electo, redijt Antiochiam, & à Leontio ordinatus fuit Diaconus, & fere statim detectus hæresiarca, ab Arrianis, & ab eorum conuenticulo, & Ecclesijs eiectus fuit, nam pro hæretico suæ sectæ habebatur, vti Epiphanius hæresi 76. tradit, eum vocans Atheum ob horrendas impietates ab eo inuentatas, insolentissime enim se supra Prophetas, & Apostolos extollebat, totus libidinibus deditus: etiam eius sequaces, vti lutulenti porci in limo prostrati manebant, vti tradit historia Tripartita lib. 5. cap. 42. quare non solum à Catholicis reijcitur, verum etiam ab Arrianis ipsis expellitur, vnde anno salutis 359. relegatus fuit in exilium in Phrygia à Constantio Imperatore; ibique mansit vsque ad annum salutis 361. quo anno mortuo Constantio à Iuliano Constantij successore ab exilio reuocatus fuit; qui deinde paulo post iuxta suam in Deo impietatem animam Diabolo tradidit.

Suidas. Epiph. Hist. Trip.

Acta Achacij.

Hanc etiam hæresim sequutus est Achacius in Cæsarea Palestinæ ciuitate ortus anno salutis 309. sub Eusebio Papa, & Magno Constantino

ſtantino Romanorum Imperatore, qui fuit vir in conſultando, & dicendo non contemnendus, & anno ſalutis 340. ſub Iulio I. Papa, & Conſtantio Romanorum Imperatore poſt mortem Euſebij Pamphili Arriani eius præceptoris, (qui Acbacio multam librorum copiam reliquit) ab Arrianis

Hiſt. Trip. *Achacius electus fuit Pſeudo Epiſcopus in patria, vti refert Hiſtoria Tripartita lib. 5. cap. 34. fuit enim Achacius familiaris Aetio, & Eunomio, &*

Conc. Sardicen. *eis in multis dogmatibus ſimilis, quare in Concilio Sardicenſi anno ſalutis 347. ſub Iulio I. Papa celebrato excommunicatur, deponitur, & ab Eccleſia eijcitur: ad quod Conc. Achacius venit animo decipiendi Patres Concilij, at permittente diuina iuſtitia miſer vti venit, ita confuſus diſceſſit, & licet fuerit cum Aetio in amicitia coniunctō; tamen Achacius vt videretur Pius coram Imperatore Conſtantio damnauit Aetium; anno vero ſalutis 363. ſub Damaſo Papa, & Iouiniano Romanorū Imperatore Chriſtianiſ-*

Conc. Antioch. *ſimo venit ad Conc. Antiochenum ſimulans fidem ortodoxam, nam mortuo Conſtantio, & Iuliano Arrianorum fautoribus, vt vidit tranſlatum imperium in Iouinianū fidei ortodoxæ profeſſorem, timens ne relegaretur*

Socin. *in exilium venit ad ſupradictum Concilium, cui (vt Soc. lib. 6. cap. 4. teſtatur) ſubſcripſit. Deus autem, qui corda hominum optime cognoſcit illum ſuſtulit, vt deinde maiores pœnas poſt obitum in Inferno ſuſtineret, nam anno ſalutis 367. ſub Damaſo Papa, & Valentiniano Romanorum Imperatore moritur Achacius ſcelerum omnium architectus, ac impietatis vexillarius in Infernoque ſepelitur.*

Acta Eunomij.

QVam etiam hæreſim amplexatus eſt Eunomius Galata, & Pſeudo Epiſcopus Cilici in Heleſponto, diſcipulus Aetij, cognomento impius, Sophiſta garrulus; idiota, corpore leproſus, ac fidiſſimus ſcriba Aetij, eique in omnibus ſimilis, qui omnibus cuiuſcunque generis carnalitatibus ſe dabat, dicens nullum committere peccatum, immo ſic magis Deo placere aſſerebat, ita populos ſibi ſubiectos verbo, &

D. Baſil. *exemplo paſcebat, vti D. Baſilius teſtatur, addens Eudoxium fuiſſe accerrimum defenſorem ſcelerum Eunomij; qui denique Deo fauente omnino detectus, & publicè accuſatus de infami peccato; fuga pœnas à lege præſcriptas vitauit, quare anno 381. ſub Damaſo Papa vocatus à Magno*

Conc. Cōſtantin. *Theodoſio ad Concilium II. generale Conſtantinopolitanum, vt hæreſes abiuraret, & accepta ſalutari pœnitentia cum Eccleſia vniretur, at renuens damnatur, excommunicatur, ac deponitur; ſic eodem anno ita maledictus miſerè moritur, & in ſterquilinio ſepelitur anno ætatis ſuæ 67. vti refert D. Auguſtinus de hæreſibus cap. 54.*

Hanc deinde diù ſepultam exhumauit, ac ampliauit Petrus Abailardus, de quo titulo Beatitudo hæreſi 1. dictum eſt ponens in Sanctiſſima Trinitate gradus, vti illi tribuit D. Bernardus epiſtola 190.

Conuin-

COnuincitur igitur hęresis, nam titulo Christus hęresi 2. ostendimus Christum filium Dei esse verum Deum, & hæresi eiusdem tituli ostendimus Deum esse vnum; hic tamen additur, quod legitur Ioan. 10. *Ego & Pater vnum sumus*, & 1. epistola Ioan. 5. legitur quod *tres sunt, qui testimonium dant in Cœlo Pater, Verbum, & Spiritussanctus; & hi tres vnum sunt*. Cur igitur dicis ò Arriane Patrem esse maiorem filio: insuper Propheta loquens de filio Dei Psalm. 96. dicit: *Adorate eum omnes Angeli eius*, quæ verba à D. Paulo ad Heb. 1. interpretantur de filio Dei. Quomodo illum ò Arriane Diuus Paulus adorare iubet si est mera creatura; si Deus Deut. 6. prohibet adorationem creaturæ. Ioan. 10. 1. Ioan. 5. Psal. 96. Hebr. 1. Deut. 6.

Denique Ecclesia Vniuersalis in I. generali Concilio in Nicæa Bythiniæ ciuitate celebrato sub Syluestro I. Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore 318. Patrum anno salutis 325. in Symbolo *Credit in vnum Deum Patrem omnipotentem, visibilium, & inuisibilium conditorem, & in vnum Dominum Iesum Christum filium Dei natum de patre*, idest de substantia Patris: idem etiam confitetur in Symbolo II. Concilij generalis Constantinopoli celebrati 150. Patrum anno salutis 381. sub Damaso Papa, & Magno Theodosio Romanorum Imperatore: idem pariter confitetur in Concilio III. generali Ephesino 200. Patrum anno salutis 431. celebrato sub Cœlestino I. Papa, & Theodosio iuniore Romanorum Imperatore, quæ verba habentur ex Can. 13. denique hoc idem confitetur Ecclesia in Conc. Chalcedonensi anno salutis 452. celebrato sub Leone I. Papa, & Marriano Romanorum Imperatore 630. Patrum, vti ex secunda actione patet in qua recitatum est Symbolum Conc. Nicæni, ac etiam Concilij II. generalis Constantinopolitani, obmutescant igitur impij Arriani, eorumque audaciam compescant. Conc. Nicæn. Conc. Cōstantinop. Concil. Ephes. Conc. Calced.

COntra hanc hæresim scripsit præcipue D. Athanasius libros duos de vnica Trinitate Deitatis; scripsit etiam D. Ambrosius de fide Orthodoxa contra Arrianos, & D. Augustinus non solum plures libros, & tractatus contra Arrianos edidit, verum, & sæpissime cum illis disputauit. D. Athan. D. Ambr. D. August.

Hæresis Septima.

Docet hæc hæresis filium Dei non esse verbum Patris.

A*Vctores (teste D. Augustino lib. de hæresibus cap. 3.) ab opere dicuntur Allogiani, quasi sine verbo, & quia expressè habetur ex Euangelio Ioannis cap. 1. quod* Filius Dei est verbum Patris; *ideo hi totum Euangelium Ioannis negant, vti refert D. Augustinus loco citato, cuius autem dementiæ fuerit auctor, & magister, vel quo tempore, & loco sit orta non legitur.* D. August. Ioan. 1. D. August.

COnuincitur, nam legitur Eccles. 1. *Fons Sapientiæ verbum Dei in excelsis*, & Psal. 44. Propheta Dauid in persona patris dicit *Eructauit* Eccles. 1. Psal. 44.

cor meum verbum bonum, constat autem, quod de filio Dei loquatur; Psal. 44. nam de illo sunt etiam ea, quæ sequuntur *Speciosus forma præ filijs hominum*, illud ergo verbum quod æternum, & omnipotens est, & est fons Sapientiæ, quodque Pater omnipotens eructauit gignendo, illud, in quam est filius Dei, taceant igitur Allogiani, & Sacramentum absconditum venerentur, & nolint res diuinas ex sui intellectus capacitate metiri.

Conc. Carthag. Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. III. Carthaginensi, cui interfuit D. Augustinus, ac subscripsit anno salutis 397. celebrato sub Syricio Papa, & Honorio, & Archadio Imperatoribus Romanis 44. Episcoporum, & licet fuerit prouinciale confirmatum tamen fuit in sexta Synodo in Trullo celebrata, & sic ab Ecclesia receptum, confitetur filium Dei esse verbum Patris; vti etiam in III. Concilio generali Ephesino 200. Patrum anno salutis 431. celebrato sub Cœlestino I. Papa, & Theodosio iuniore Romanorum Imperatore definiuit cap. 12. suorum decretorum filium Dei esse verbum Patris, ac etiam in Conc. Florentino sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore 1000. & amplius Patrum anno salutis 1439. celebrato hoc idem confitetur: deniquein Conc. Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorū Imperatore sess. 4. anno salutis 1546. die 8. mensis Aprilis decreto de libris Canonicis approbat totum Euangelium Ioannis.

Sexta Syn. Concil. Ephes. Conc. Flo. Conc. Tri.

Hæresis Octaua.

Docet hæc hæresis filium Dei ignorare vltimum diem.

Isidorus. *Auctores ab opere dicuntur Ignoitæ, vti Isidorus lib. 8. Etimologiarum cap. 5. testatur, quis autem fuerit Auctor, aut quo tempore cœperit hæc hæresis neque apud Isidorum, neque apud alium inueni: & mouentur auctores verbis* Marc. 13. *vbi Christus dixit discipulis*, De die autem illo, vel hora nemo scit, neque Angeli in cęlo, neque filius nisi Pater; *tamen si credendum est* Damasc. *Damasceno lib. 3. de hæresibus auctores fuerunt Monothelitæ, qui ab ignorantia dicuntur Ignoitæ, qui Monothelitæ, vti testatur* Damasc. *Damascenus lib. 3. de hæresibus in fine veniunt partim è secta Eutichetis, partim à Nestorio, & partim à Machario.*

Coloss. 2. Conuincitur igitur hæc blasphemia; nam legitur ad Coloss. 2. de filio Dei, *in quo sunt omnes thesauri sapientiæ, & scientiæ Dei absconditi*, Ioan. 1. & Ioan. 1. loquens de filio Dei dicit *omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil*, si omnia, ergo & tempus, si tempus, ergo & omnes dies, ergo & vltimus dies: deinde ipsemet filius ad Patrem loquens dicit Ioan. 17. *Omnia mea tua sunt, & tua mea*: sic igitur aut filius scit vltimum diem vti Pater; aut Pater ignorabit illum vti filius: aliter esset falsum id, quod supra dictum est, quod tamen nullo modo est dicendum, Marc. 13. & quando Christus Mar. 13. dixit discipulis quod filius non scit de die illo;

illo; hoc ideo dixit vt occasionem curiositatis à discipulis auferret, & vt nos cautos redderet, & vigilare faceret, & quod sit verum subiunxit, *vigilate, &c.* itaut dixerit neque ego scio; idest licet sciam nolo vobis dicere, sed debetis vigilare obseruando præcepta.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Lateranensi sub Martino I. & Constante Romanorum Imperatore anno salutis 649. celebrato 105. Episcopis cum alijs Abbatibus, & Episcoporum Vicarijs, & etiam in Concilio Mediolanensi omnium fere Episcoporum Italiæ, tempore quo Ecclesia Mediolanensis à S. Mansueto regebatur, qui fuit vir magnæ æstimationis, cuius extat Epistola Synodalis à S. Damiano Episcopo Ticinensi nomine S. Mansueti scripta Constantino Pogonato, vti testatur Paulus Diaconus lib. 6. cap. 4. quod Concilium celebratum fuit anno salutis 679. sub Agathone Papa, & in Conc. generali Romæ celebrato anno salutis 680. 125. Episcoporum cui etiam interfuerunt Vicarij Episcoporum Galliæ, & magnæ Britanniæ absentium ac denique in sexta Synodo generali in Trullo celebrata 290. Episcoporum anno supradicto sub Agathone Papa hunc errorem vna cum alijs omnibus Monothelitarum erroribus damnauit. Conc. Lat. Conc. Mediol. Conc. Ro. Sexta Syn.

Scripsit contra hanc hæresim B. Hilarius in nono lib. de Trinitate, paulo ante finem. D. Hilar.

Hæresis Nona.

Docet hæc blasphemia filium non posse videre Patrem, neque Spiritumsanctum filium.

Auctor fuit Origenes, vti testatur Epiphanius in quadam Epistola ad Ioannem Hierosolymitanum citans propria Origenis verba in lib. Periarchon; miror tamen tantum virum talia protulisse. Epiph.

Conuincitur nam legitur Matth. 11. *Nemo nouit filium nisi Pater, neque Patrem nisi filius*, & legitur Gen. 1. cum aquę crearentur *spiritus Domini ferebatur super aquas*, & Psal. 32. *verbo Domini cœli firmati sunt, & spiritu oris eius omnis virtus eorum*, & quia in sequenti hæresi probabimus clarius ex Sacræ paginæ testimonio Spiritumsanctum esse Patri, & Filio consubstantialem, ideo erit necessarium etiam dicere, quod omnia quæ sunt Patris, & Filij sunt etiam Spiritussancti: & sic apertissime superata remanebit tanta Dei iniuria. Matth. 11. Gen. 1. Psal. 32.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Romæ celebrato 60. Episcoporum, totidem presbyterorum, ac aliorum Diaconorum incœpto sub Fabiano Papa, & Martyre anno salutis 254. & expleto sub Cornelio Papa, & Martyre; tunc Imperio Romano gubernantibus Gallo, & Volusiano; hanc & alios etiam Origenis errores damnauit, ac emendauit. Conc. Ro.

Hæresis Decima.

Docet hæc hæresis Spiritumsanctum esse minorem Patre, & Filio, & esse meram creaturam.

Acta Macedonij.

D.Aug. *Auctor fuit Macedonius Constantinopoli ortus vti refert D. Augustinus lib. de hæresibus cap. 52. qui ab adolescentia totus se dedit Scholæ, & secta Arrianorum, ideo ab Arrianis post mortem scelestissimi Eusebij Episcopi Constantinopolitani anno salutis 341. sub Iulio I. Papa, & Constantio Romanorum Imperatore Episcopus Constantinopolitanus electus fuit; hinc inter Catholicos, & Arrianos ortæ sunt Constantinopoli multæ seditiones, itaut multi ex vtraque parte sint occisi, victoriam tamen obtinuerunt Catholici, & ita Macedonius à Catholicis eijcitur, & Paulus legitimus Episcopus Constantinopolim introducitur: Arriani tamen multis, & diuersis suasionibus coegerunt Imperatorem, vt anno salutis 351. iterum Paulum eijceret, & Macedonium introduceret; Quæ Macedonij introductio fuit in causa, vt multi ex Catholicis tam Clericis, quàm laicis Martyres Christi effecti sint, inter quos Paulus strangulatus est; tamen Deo auxiliante anno salutis 352. quia Macedonius voluit transferre ossa magni Constantini à templo Apostolorum in Ecclesiam Sancti Achacij Martyris, magna facta est seditio; itaut tam Arriani, quàm etiam Catholici contra eum starent, tanto magis quia erat Dux Semiarrianorum, & præcipuè Imperator ira accensus eum à sede ciecit, & in exilium relegauit; quare à militibus in asperam solitudinem cum manicis ferreis, & catenatus ductus fuit, & præ dolore & animi angustia anno salutis 360. sub Liberio Papa, & Constantio Romanorum Imperatore miserè moritur, & Ecclesia Constantinopolitana à fœda propagine liberatur.*

Conuincitur, & primo ad memoriam reuocare debemus ea, quæ contra Sabellium diximus, contra quem ostendimus Trinitatem
Matth. 28. vnitatis; additur hic tamen, quod legitur Matth. 28. *Euntes in mundum vniuersum docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritussancti*, & dixit in nomine, non in nominibus vt ostenderet in his tribus personis vnam essentiam, & legitur Act. 5. quod Petrus dixit Ananiæ defraudanti precium agri venditi. *Anania cur tentauit Sathanas cor tuum, te mentiri Spiritui sancto*, & vt explicet Spiritumsanctum esse Deum subiungit *non es mentitus hominibus sed Deo:* attendite ò mendaces Macedoniani, quem prius dixerat Spiritumsanctum, eundem postea Deum nominauit, & multa alia diligens lector poterit ex Sacra pagina colligere, quæ hanc blasphemiam clarè impugnant: at modo Ecclesiæ diffinitionem audiamus.

Denique

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. II. generali Constantinopoli celebrato anno salutis 381. sub Damaso Papa, & Magno Theodosio Romanorum Imperatore 150. Patrum hanc Macedonianam hæresim in Symbolo damnauit dicens *Credimus in Spiritumsanctum Dominum, & viuificatorem ex Patre procedentem cum Patre, & Filio adorandum, & glorificandum, qui loquutus est per Prophetas*: Quam etiam fidem docent Conc. Ephesinum III. generale, & Chalcedonense IV. generale, & denique Lateranense sub Innocentio III. Conc. Cō stantin. Concil. Ephes.

Contra hanc malignam blasphemiam scripsit Didymus Alexandrinus lib. duos de Spiritusancto, & D. Basilius scripsit lib. vnum aduersus Eunomium. Denique D. Ambrosius omnibus in hoc copiosior tres libros ad Gratianum Imperatorem de Spiritusancto scripsit. Didymus Alex. D. Basil. D. Ambr.

Hæresis Vndecima.

Docet hæc hæresis Spiritumsanctum esse animam mundi.

Auctor fuit Petrus Abailardus, de quo titulo Beatitudo hæresi 1. dictum est, vti testatur D. Bernardus in Epistola 190. ad Innocentium II. D. Bern.

Remanet hæc insania superata ex probatis in superiori; nam hæresi superiori ostendimus Spiritumsanctum esse Deum, ergo non est anima mundi, nam sic etiam tunc limitibus circunscriberetur, & esset minor mundo, quod falsum est. Deus enim excelsior est mundo, & nullis spatijs locorum circunscribitur, taceat igitur Abailardus garrulus.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Rhemensi in Gallia media Quadragesima anno salutis 1148. indito ab Eugenio III. Papa, & Calē. Aprilis de eodem anno, & sub eodem Papa, & Conrado II. Romanorum Imperatore celebrato, hanc Abailardi hæresim cum omnibus alijs suis erroribus sub anathemate damnauit. Cōc Rhemen.

Hæresis Duodecima.

Negat hæc hæresis processionem Spiritussancti à Patre, & Filio, quam per multas centurias tutati sunt Græci, de quibus dictum est titulo Confirmatio, & etiam Armeni, de quibus titulo Adam hæresi 3. dictum est, & hæc est vna ex præcipuis causis, ob quas ab Ecclesia sunt separati: dicunt itaque Spiritumsanctum à Patre, non à filio procedere.

Conuincitur, nam audiant Græci, & Armeni veritatem Ioan. 6. dicentem, ***Cum autem venerit spiritus ille veritatis qui à Patre procedit, docebit vos omnem veritatem***, addit, ***et si non abiero Paraclitus non veniet*** Ioan. 6.

niet ad vos, si abiero mittam eum ad vos. Si igitur Spiritussanctus mittitur à filio ergo & consequenter à filio procedit, & legitur ad Rom.8.
Rom.8. *Qui autem Spiritum Christi non habet, hic non est eius*, & ad Gal.4. *misit*
Gal.4. *Deus spiritum filij sui in corda hominum*, quid his auctoritatibus clarius;
D Athan. audiant denique ingrati Græci, & insani Armeni Athanasium Doctorem Græcum in suo Symbolo confitentem Spiritumsanctum à filio procedere.

Conc.Lat. Denique Ecclesia Vniuersalis in Maximo Concilio Lateranensi sub Innocentio III. Papa,& Othone IV. Romanorum Imperatore anno salutis 1215. celebrato, cui Concilio adfuerunt 1300. Patres inter quos erant duo Orientales Patriarchæ Constantinopolitanus scilicet,& Hierosolymitanus 70. Archiepiscopi 400. Episcopi,& 800. Priores conuentuales; legati Romani Imperij, oratores Regum Hierusalem, Galliæ, Hispaniæ, Angliæ, & Cypri: confitetur quod vnus solus sit Deus, æternus, omnipotẽs, immensus, Pater, Filius,& Spiritussanctus: idem etiam
Conc.Lugdun. confitetur Concilium Lugduni celebratum anno salutis 1274. sub Gregorio X. Papa, & Rodulpho I. Romanorum Imperatore in quo præsedit Gregorius X. Summus Pontifex, cui etiam adfuit Paleologus Græcorum Imperator,& sic Græci fauente Deo tertio vniuntur Ecclesię Latinæ,& confitentur processionem Spiritussancti à filio.

Hæresis Tertiadecima.

HAec hæresis calumniatur omnes diuinas personas; nam potentiam dicit esse solius Patris, Sapientiam filij, & benignitatem solius Spiritussancti.

D.Bern. *AVctor fuit Petrus Abailardus, de quo titulo Beatitudo hæresi prima dictum est, vti testatur D. Bernardus in Epistola 190. ad Innocentium II. Papam.*

COnuincitur facile; nam supra probauimus tres esse personas Diuinas in vna essentia simpliciter, & absolutè; ergo etiam fatendum est has omnes proprietates simpliciter, & absolutè conuenire omnibus his tribus personis Diuinis in vna essentia; additur, quod legitur Ioan.
Ioan.1. 1. *Omnia per ipsum facta sunt*, in quo loco loquitur Ioannes de verbo filio Dei, & insuper habetur Esa.9. quod inter nomina, quæ filio Dei tri-
Esa.9. buuntur ista præcipuè sunt, scilicet *Deus fortis Pater futuri sæculi*, quæ proprietates denotant potentiam esse in filio, & in Psal.32. habetur Fi-
Psal.32. lij, & Spiritussancti potentiam ibi, *Cæli firmati sunt, & spiritu oris eius omnis virtus eorum*. Sapientiam etiam conuenire Patri audiat Abailar-
Rom.vlt. dus D. Paulum ad Rom. vlt. dicentem, *Cogniti soli sapienti Deo per Iesum Christum*, quod etiam sapientia conueniat Spirituisancto audiat Abai-
Ioan.16. lardus Ioan.16. dicentem, *Cum autem venerit spiritus ille veritatis docebit vos omnem veritatem:* & quomodo Spiritussanctus sapiens non est, si potens est docere omnem veritatem, amplius audi ingrate Abailarde

Esa.11.

Esa.11, inter dona Spiritussancti ennumerantem Sapientiam: denique quod benignitas Patri conueniat legitur Luc.6. nam Christus loquens de Patre dicit quod benignus, & misericors est, quod etiam benignitas filio conueniat legitur ad Tit.3. *Cum autem apparuerit benignitas Saluatoris Domini nostri Iesu Christi.* Quare ex his colligimus nec potentiam esse propriam Patris, nec sapientiam Filij, nec benignitatem Spiritussancti; sed omnia dicuntur omnibus personis esse communia: & licet magis vni personæ applicentur, hoc est, quia licet omnibus personis sint communia habent tamen aliqualem conuenientiam cum vna persona, nam potentia est Patris, quia est fons totius Deitatis: sapientia etiam attribuitur filio, nam licet, & Pater, & Spiritussanctus sint sapientes tamen quia filius est genitus per intellectum Patris, & est notitia quædam ab illo producta; ideo ob hanc similitudinem illi appropriatur sapientia, quæ omnibus est communis bonitas pariter est omnibus communis, dicitur Spiritussancti, quia Spiritussanctus productus est à Patre, & Filio per illorum voluntatem est enim amor ab ambobus productus, sic concludimus quod omnia sunt absolute omnibus tribus personis communia. Esa.11. Luc.6. Tit.3.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Rhemensi in Gallia celebrato anno salutis 1148. Calen. Aprilis sub Eugenio III. Papa, a quo inditum fuit, & post ab eo confirmatum, tempore Conradi II. Romanorum Imperatoris hanc Abailardi insaniam cum omnibus alijs suis erroribus sub anathemate damnauit. Conc. Remen.

TITVLVS DIABOLVS.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen tres præcipue ortas hæreses inueni. Prima docet Diabolum sua natura esse malum.

Auctores sunt Manichæi, de quibus titulo Anima hæresi quarta dictum est.

His adhæret Priscillianus hæresum omnium sentina, de quo titulo Anima hæresi nona dictum est.

Licet hæc hæresis satis confutata remaneat ex confutatione secundæ hæresis in titulo Creatura: hic tamen additur quod de Diabolo legitur Esai.14. *Quomodo cecidisti de Cœlo Lucifer, qui mane oriebaris*, & Ezech.28. *Tu signaculum similitudinis Dei plenus sapientia, & perfectus decore in delicijs Paradisi Dei fuisti*, & Christus Ioan.8. de Diabolo loquens ait, *in veritate non stetit*; ergo creatus fuit in veritate, ergo Diabolus sua natura bonus ò Manichæi dementes, & per suam malitiam cecidit. Esa.14. Ezech.28.

Conc. Bracar. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio I. Bracarensi celebrato ab octo Episcopis Galitiæ prouinciæ in Hispania citeriori anno salutis 563. sub Ioannes III. Papa, & Iustiniano Romanorum Imperatore cap. 7. suorum decretorum ait; *Si quis dixerit Diabolum non fuisse prius Angelum bonum à Deo factum, nec Dei opificium esse, & è tenebris emersisse sicut*
Conc. Lat. *Manichaus, & Priscillianus dixerunt, anathema sit:* Et in Lateranensi sub Innocentio III. Papa, & Othone IV. Romanorum Imperatore 1300. & amplius Patrum anno salutis 1215. celebrato ait, *Diabolus enim, & alij dæmones à Deo quidem natura sunt creati boni, at ipsi per se facti sunt mali, homo verò diaboli suggestione peccauit*, quæ verba habentur in libro Decretalium cap. 1. de summa Trinitate, & fide Catholica.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis Diabolum aliquando ab inferno liberandum.

D. Aug. A*Vctor fuit Origenes, vti refert D. August. libro de hæresibus cap. 33. de quo Origene dictum est titulo Adam hæresi secunda.*

COnuincta remanet hæc hæresis ex dictis in titulo Beatitudo hæresi secunda, vbi probauimus beatitudinem, & miseriam nunquam finem habituras; additur tamen hic, quod legitur Matth. 25. vbi Saluator dicet damnatis, *Ite in ignem æternum, qui paratus est Diabolo, & Angelis eius*, vbi verba illa *in ignem æternum* attendenda sunt: non ergo erit aliquando ab inferno liberandus Diabolus.

Matth. 25.

Quinta Synodus. Denique Ecclesia Vniuersalis in Quinta Synodo generali in Trullo celebrata 165. Episcoporum Orientalium anno salutis 553. nonas Maij sub Vigilio Papa, & Iustiniano Romanorum Imperatore hunc & alios Origenis errores damnauit, ac correxit.

Hæresis Tertia.

D*Ocet hæc hæresis suggestiones Diaboli fieri in nobis contactu lapidum, & herbarum prout eorum malitia optime cognoscit singula singulis conuenire, de qua hæresi disputabimus titulus Tentatio.*

TITVLVS ECCLESIA.

Hæresis Prima.

C*Irca hoc nomen quatuor ortas hæreses præcipue inueni. Prima docet solos bonos in Ecclesia contineri.*

Auctor

AVctor fuit Donatus, de quo dictum est titulo Baptismus hæresi 6. vti refert D. Augustinus lib. de hæresibus cap. 69. & est sciendum quod hic accipitur nomen Ecclesiæ pro hominum congregatione, non pro domo materiali ex calce, & lapidibus, & lignis confecta. D. Aug.

Acta Ioannis Huss.

HIc error diù sepultus ab inferis fuit reuocatus à Ioanne Huss Bohæmo, qui obscurè, & humilibus parentibus natus est in quadam Villa dicta Huss in Bohæmia, non multum distans à Praga. Qui Ioannes cum esset peracri ingenio, & lingua diserta multumque dialecticis oblectaretur, peregrinas opiniones amabat, & præcipue doctrinam Vuiclephi, quam verbo, & exemplo tutatus est, & Pragæ habuit discipulum Hieronymum dictum Bohæmum, vti Aeneas Syluius refert libro de origine Bohæmorum cap. 37. Aen. Sylu. *Hi anno salutis 1413. præcipuè venena sua per totam Bohæmiam disseminabant, eamque inficiebant; tandem Constantiæ anno salutis 1415. congregatur Concilium sub Ioanne XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore, cuius suasu ad Concilium Ioannes, & Hieronymus venerunt, & cum sæpè cum Patribus Concilij colloquium habuissent diuini, & humani iuris, neque suas peruersas opiniones nullo modo relinquere voluissent, sed plus sapere volentes, quam oportebat, Ecclesiam Romanam in multis errare dicebant, & longè esse ab Apostolorum traditionibus. Priores Patres Concilij Constantiensis, vbi eorum pertinaciam cognouerunt, vti membra Ecclesiæ putrida, quæ sanari non poterant resecanda censuerunt, ne reliquum corporis inficerent: itaque brachio, & authoritate inuictissimi Sigismundi Romanorum Imperatoris retinentur, & carceri mancipantur anno salutis 1416. quare lata est sententia aduersus contumaces, scilicet concremandos esse, quia pertinaci animo doctrinam Ecclesiæ respuerent: ita prior Ioannes Huss magister in publica platea Constantiæ combustus est: Hieronymus verò per 340. dies in vinculis postea habitus (expectabatur enim eius pœnitentia) at cum nollet (etiam suasu eruditissimorum, & piorum virorum præcipuè Illustrissimi Cardinalis Francisci Florentini Diaconi S. Cosmæ, & Damiani) resipiscere, & à sua falsa sententia discedere; immo cum pertinaciùs perseueraret, ex sententia tandem igni comburendus traditur: sic iucunda fronte in publica platea Constantię ad incendium properauit; ita ut flamma adhibita canere cœpit, quare combustu cineres eius in lacum proijciuntur; vti etiam factum fuit de cineribus Ioannis Huss, tamen aliqui horum discipuli ex loco vbi combusti sunt terram acceperunt, eamque in patriam portauerunt cæteris Ioannis, & Hieronymi sequacibus nunciantes quæ Constantiæ gesta essent.*

Acta Ioannis de Rochsesana.

Hanc etiam tutatus est Ioannes Bohæmus natus in oppidulo non multum distanti à Praga, & à famoso oppido Pelzina dicta; vocatur enim oppidulum Rochsesana; ideo hac de causa, quia Ioannes ortus est humilibus parentibus, quorum cognomen ignorabatur, retinuit nomen patriæ, & semper dictus est Ioannes de Rochsesana, qui anno salutis 1422. cum iam annos discretionis superaßet, & esset multum ingeniosus, satisque in exterioribus morigeratus venit Pragam, & factus est Pedagogus cuiusdam nobilis Pragensis, eique traduntur eius filij erudiendi; anno vero salutis 1425. sub Martino V. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore fuit receptus in Collegio pauperum Pragæ, vt scilicet pueros doceret, ac instrueret; quibus etiam temporibus fuit auditor Iacobelli: itaque ordinatus Sacerdos cœpit Pragenses verbum Dei docere, ac prædicare: ex cuius doctrina detectus fuit hæresiarca, & infectus lepra Ioannis Vuiclephi, & Ioannis Huß; quare anno salutis 1431. à Pragensibus mittitur legatus ad Concilium Basiliense cum alijs quattuor præsbyteris, nec per hoc à suis erroribus discessit, immo vsque in finem vitæ suæ pertinax permansit, vti refert Aeneas Syluius libro de origine Bohæmorum; Aen. Sylu. *quare senio confectus primo decedens anima in Inferno, & corpus in sterquilinio sepelitur.*

Hunc denique errorem per centum annos sepultum ab inferis reuocauit impius Lutherus de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est.

Psal. 54. 1. Cor. 1. Conuincitur, nam legitur Psal. 54. quod boni, & mali ambulant in domo Dei cum consensu, & D. Paulus 1. ad Cor. 1. docet omnes fideles per baptismum regeneratos pertinere ad Ecclesiam Dei, & legitur Ioan. 13. Ioan. 13. quod Christus dixit omnibus Apostoli, qui omnes erant de Ecclesia, *Vos mundi estis, at non omnes*, volens intelligere de Iuda, qui fur erat, videte hic impij Iudam connumeratum esse, & mixtum cum Apostolis, qui cũ alijs Apostolis per ipsasmet manus Saluatoris accepit corpus Christi, & D. Paulus de præmio bonorum, & malorum loquens ait 2. Cor. 5. 2. Cor. 5. *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, vt referat vnusquisque propria corporis prout gessit, siue bonum, siue malum*, & ad Gal. 6. Gal. 6. *vnusquisque onus suum portabit*, vnde dixit suum, non alienum, Apoc. 20. & legitur Apoc. 20. *iudicati sunt mortui ex his, quæ scripta sunt in libris secundum opera eorum.*

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Constantiensi anno salutis 1415. celebrato sub Ioanne XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore, 1000. & amplius Patrum sess. 15. damnans articulos Ioannis Huss, hunc etiam in ordine tertium sub anathemate damnat.

D. Aug. Contra hanc plures edidit tractatus D. Augustinus, & vnum præcipuè contra Vincentium Donatistam.

Hæresis

Hæresis Secunda.

Hac hæresis docet Ecclesiam posse errare.

A *Vctor fuit Ioannes de Vuestphalia, de quo titulo Aqua, hæresi secunda dictum est.*

COnuincta remanet hæc hæresis ex probatis titulo Concilium, quo recurrat Lector.

Additur quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Constantiensi anno salutis 1415. sub Ioanne XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore mille Patrum sess. 8. damnans errores Ioannis Vuicleph, hunc etiam maledixit. Conc. Cõstantien.

Hæresis Tertia.

D*Ocet hic error decretales epistolas esse apochryphas, & nullius valoris, & stultos vocat illos, qui illis incumbunt.*

A *Vctores sunt Vualdenses, de quibus titulo Baptismus hæresi octaua dictum est.*

His adhærent pseudo Apostoli, de quorum Duce Gerardo dictum est titulo Apostoli, hæresi 2. Begardi à Beguinæ, de quibus dictum est titulo Beatitudo hæresi 4. docentes hominem in statu perfectionis existentem non teneri alicui homini obedire.

Ioannes vero Vuicleph, de quo titulo Adoratio hæresi 1. dictum est, & Ioannes de Vuestphalia, de quo titulo Aqua hæresi 2. dictum est, & denique Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est, negant quidem Ecclesiam posse condere leges, & statuta, ad quarum obseruationem omnes homines teneantur; non tamen negant vniuersaliter obedientiam superiorum, vti Vualdenses, Gerardus, Begardi, & Beguinæ.

COnuincitur, nam legitur Prouerb. 6. *Conserua fili præcepta Patris tui, & ne dimittas legem matris tuæ,* & Deut. 17. *Si autem superbierit nolens obedire imperio Sacerdotis moriatur homo ille,* & Matth. 18. *Si quis peccauerit, & correptus te non audierit dic Ecclesiæ:* ecce quod Christus dat auctoritatem arguendi, & quia aliqui ex supradictis hæreticis irrident excommunicationes: ideo dicimus quod legitur Luc. 10. *Qui vos audit me audit, qui vos spernit me spernit;* qui autem me spernit, spernit & eum, qui misit me; ex quibus colligimus obedientiam, quæ propter Deum hominibus præstatur non esse humanam (vt Lutherus mentitur) sed esse Dei seruitutem confirmatur hoc ex D. Paulo 1. Thess. 4 ait enim *itaque scitis quæ præcepta dederim vobis per Iesum Christum,* sic qui hæc spernit, non hominem spernit, sed Deum. Prou. 6. Deut. 17. Matth. 18. Luc. 10. 1. Thess. 4.

Q 2 Denique

Conc. Viennen. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Viennensi sub Clemente V. Papa, & Alberto I. Austriaco Romanorum Imperatore 800. & amplius Patrum anno salutis 1311. damnans errores Begardorum, & Beguinarum, hunc etiam in ordine tertium maledixit, & in Concilio Constantiensi sub Ioanne XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore mille Patrum anno salutis 1415. celebrato damnans errores Ioannis Vuicleph, hunc etiam in ordine 38. sub anathemate damnauit. Conc. Cõstantien.

Io. Rofen. CONtra hanc assertionem scripsit diligentissimè Ioannes Roffensis Episcopus in eo opere, quod contra captiuitatem Babylonicam Lutheri edidit artic. 27.

Hæresis Quarta.

DOcet hæc hæresis Ecclesiam, & Ecclesiasticos homines non posse diuitias possidere.

D. Aug. *AVctores fuerunt Audiani, de quorum Duce dictum est titulo Deus hæresi 2. vti refert D. Augustinus libro de hæresibus cap. 50. Horum vestigia sequuti sunt Vualdenses, de quibus titulo Baptismus hæresi 8. dictum est, & Vuiclephistæ, qui in verba Vualdensium iurarunt, de quorum magistro dictum est titulo Adoratio hæresi 1. vti Aeneas Sylvius libro de origine Bohæmorum refert cap. 35. addentes Sacerdotes pauperes debere esse contentos sola eleemosina.* Aen. Sylu.

Acta Marsilij Paduani.

HVic etiam subscripsit Marsilius Paduæ ortus, quæ ciuitas posita est in Marcha Triuisana, qui Marsilius fuit ex nobili Carrarensium familia, tamen Ecclesiæ, & omnibus personis Ecclesiasticis odiosus, & obnoxius, & floruit anno salutis 1307. sub Ioanne XXII. à quo fuit excommunicatus, & Ludouico Bauaro Romanorum Imperatore. Hic Marsilius fuit nepos Vbertini Carrariensis, qui fuit Dominus iure gentium Paduæ, & regnauit in dominio octo annis, authoritate Apostolica, & Imperiali confirmatus, quo defuncto Marsilius dominatũ Paduæ suscepit vnà cum filijs sub Benedicto XII. Papa: attamen Deo permittente (nam erat hostis Ecclesiæ accerrimus) anno salutis 1334. ex conspiratione facta à Iacobo Vbertino patruelle suo interfectus fuit, sic Marsilius vti Ecclesiæ, & Ecclesiasticis personis hostis erat, ita ab Ecclesia, & Ecclesiasticis personis non recipitur in Ecclesiastica sepultura, sed extra, & in sterquilinio sepelitur.

Denique Lutherus perfidus persuasit omnibus Germaniæ Principibus, vt bona Ecclesiæ diriperent, & Monasteria omnia destruerent, quod factum

ctum est in multis Germaniæ superioris oppidis cum magno animarum, & Ecclesiæ detrimento.

SVperata remanet hæc hæresis per dicta titulo Decimæ, & titulo Apostoli: additur tamen hic quod Sacerdotes veteris Legis habebant possessiones, & agros, nam legitur Iosue 21. quod postquam populus Israel adeptus est terram Promissionis tribus Leuitica, vnde sumebantur Sacerdotes ex Domini præcepto accepit ab illis tribubus 48. vrbes cum suis suburbanis; insuper Leuitæ accipiebant decimas omnium pecudum, & terræ nascentium; multo magis hoc debet concedi Sacerdotibus nouæ legis; præcipuè cum hoc non reperiatur à Christo prohibitum, & D. Paulus scribens Timotheo prima sua epistola cap. 3. dicit quod debet esse hospitalis, quæ hospitalitas exerceri non potest sine facultatibus.

Iosue 21.

1. Tim. 3.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Cōcilio Chalcedonensi generali IV. 630. Episcoporum anno salutis 452. celebrato sub Leone I. Papa, & Martiano Romanorum Imperatore cap. 22. suorum decretorum districtius inhibet clericis, ne post mortem Episcopi rapiant eius bona, quare ex his clarè conceduntur ecclesiasticis personis bona. Et in Concilio Constantiensi mille, & amplius Patrum anno salutis 1415. sub Ioanne XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore sess. 8. damnans assertiones Ioannis Vuiclephi, hanc etiam decimo loco, ac trigesimo etiam secundo, & tertio positam sub anathemate damnat: aduertant tamen ecclesiastici, quod licet eis liceat possidere diuitias, non tamen eis licet indebitè expendere.

Conc. Calced.

Conc. Cōstantien.

SCripsit diligētissimè de hac re Iodocus Clithouæus in eo opere quod edidit pro declaratione veritatum in Concilio Senonensi definitarū.

Iodocus Clitou.

TITVLVS ELEEMOSINA.

Hæresis Prima.

D*Ocet hæc hæresis non licere facere Eleemosinam fratribus mendicantibus.*

A*Vctor fuit Ioannes Vuicleph, de quo titulo Adoratio hæresi 1. dictum est, docens quod facientes Eleemosinam fratribus mendicantibus eo ipso sunt excommunicati, & ita damnat vitam Monachalem quod ausus sit dicere institutores Basilium scilicet, Benedictum, Franciscum, Augustinum, & alios nisi in finem vitæ suæ pœnituerint esse damnatos; nam præcipuè mendicantes debent sibi victum acquirere per laborem manuum, non per mendicitatem: quam assertionem Deo fauente confutabimus titulo Mendicitas.*

Hæresis

Hæresis Secunda.

D. August. NArrat D. Augustinus lib. 21. de ciuitate Dei cap. 22. aliam hæresim de Eleemosina, & est Eleemosinam esse tantæ virtutis, vt qui eam exerceat, etiam si nefariè, & criminosè viuat, nunquam sit habiturus æternum supplicium; illis autem dicunt eße destinatum æternum supplicium, licet pura viuant conscientia, qui Eleemosinas non faciunt: huius auctor ignoratur.

1. Cor. 13. PRo huius confutatione sufficiat dictum D. Pauli 1. ad Cor. 13. ibi *si distribuero in pauperes omnes facultates meas, charitatem autem non habuero nihil mihi prodest*, qui plura desiderat contra hanc hæresim legat D. Aug. D. Augustinum lib. 21. de ciuitate Dei cap. 27. quo loco redarguit hunc errorem, quem supra cap. 22. narrauerat nullo tamen nominato Auctore.

Conc. Nicæn. Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Nicæno generali I. anno salutis 325. celebrato sub Syluestro I. Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore 318. Patrum Can. 4. hunc errorem sub anathemate damnat.

TITVLVS EPISCOPVS.

Hæresis Prima.

CIrca hoc nomen duas ortas hæreses præcipuè inueni. Prima docet Episcopos esse pares simplicibus Sacerdotibus.

Acta Aerij.

AVctor fuit Aerius Aegyptius Alexandriæ ortus nobilibus parentibus, & cum ab adolescentia (erat enim subtili ingenio) totum se litteris dedißet, multum in Sacra Scriptura profecit, quare statim, vt ad determinatam peruenerit ætatem ab Episcopo Alexandrino consecratus fuit præsbyter Ecclesiæ Alexandrinæ. Qui cum haberet cor superbia deprauatum (ambibat enim summopere ornari Episcopali dignitate) anno salutis 354. sub Liberio Papa, & Constantio, Arrianorum fautore, Romanorum Imperatore fecit quantum potuit, vt ad talem dignitem ascenderet, at videns ad eam peruenire minime poße, odio in Ecclesiam Catholicam (vti D. Augustinus refert lib. de hæresibus cap. 53.) se totum doctrinæ Arrianorum dedit, atque in hunc; & alios errores, ductus

superbia,

superbia, cecidit; ita ut multa mala Ecclesiæ Dei fecerit, dogmata impia disseminans, simplices seducens, & Catholicos ipsos apud Imperatorem Constantium lingua persequens; quare pertinax anno salutis 377. sub Damaso Papa, & Gratiano, & Valentiniano Romanorum Imperatoribus ad mortem ducitur, & à Diabolo ad inferos deportatur.

Hanc etiam hæresim per multos annos sepultam ab inferis reuocarunt libidinosi, & infames Pauperes de Lugduno, de quorum auctore dictum est titulo Baptismus hæresi octaua, docentes nullum esse inter Sacerdotes discrimen.

Cui etiam subscripsit Marsilius Paduanus, de quo titulo Ecclesia, hæresi quarta dictum est.

Quam etiam tutatus est Ioannes Vuicleph, de quo titulo Adoratio, hæresi 1. dictum est, vti testatur Thomas Vualdensis in suo doctrinali fidei antiquæ Tom. 1. lib. 2. art. 3. cap. 60. in quo loco narrat Thomas Vuicleph valde ambisse Episcopatum Vigoriensem, quem non potens obtinere calumniari cœpit id, quod ante desiderabat. Tho. Vual.

Demum Lutherus hanc ampliauit, docens in libello contra falsa nomina statutum Ecclesiæ, Episcopus esse indoctas Laruas Papales, & in libro de captiuitate Babylonica iterum ait, omnes quotquot baptizati sumus, Sacerdotes sumus æqualiter, & quilibet Laicus potest Ecclesias consecrare, & pueros confirmare, ex quibus verbis non solum dicit Sacerdotes esse æquales Episcopis; verum etiam Laicos eandem habere potestatem quam habent Episcopi: hoc ideo docuit perfidus Lutherus, quia indignatus est contra Ecclesiam, quia non potuit, vti desiderabat ascendere ad dignitatem Episcopalem, & Cardinalitiam.

CONuincitur itaque hæresis; nam oportet vmbram esse similem corpori, & figuram veritati; omnia enim quæ in veteri testamento præcesserunt sunt figuræ noui, vti legitur 1. Cor. 10. *Omnia illis in figura contingebant*, at in lege veteri vera erat distinctio summi Sacerdotis a Sacerdote simpliciter, nam Aaron fuit summus Sacerdos, & filij eius Sacerdotes simpliciter, & Sacerdotes minores: Summus autem Sacerdos distincta habebat ornamenta a minoribus, vti patet Exod. 28. & 29. & Leuit. 16. habetur quod solus summus Sacerdos intrabat in Sancta Sanctorum, quod non erat licitum alijs Sacerdotibus, vti etiam legitur ad Hebr. 9. & sic etiam ad solum summum Sacerdotem pertinebat celebrare festum expiationis; cum ergo tantum discrimen fuerit inter summum Sacerdotem, & alios Sacerdotes veteris legis, multo magis hæc distinctio debet esse inter Sacerdotes nouæ legis, & veritatis; denique habetur hæc distinctio Act. 8. vbi solis Episcopis conceditur ordinare, & confirmare. 1. Cor. 10. Exo. 28. & 29 Leuit. 16. Hebr. 9. Act. 8.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Hispalensi II. octo Episcoporum, cui præfuit B. Isidorus eiusdem ciuitatis Episcopus anno salutis 619. celebrato sub Bonifacio V. Papa, & Heraclio Romanorum Imperatore Conc. Hispal.

ratore

ratore cap. 5. suorum decretorum inhibet presbyteris officium ordinandi, & in cap. 7. reprahendit Agapium Cordubensem Episcopum, qui Sacerdotibus concessit, vt absente Episcopo Ecclesias consecrarent, & altaria erigerent, quibus illicitum esse docet, nam in diuinis litteris præcipiente Domino solus Aaron altaria erexit, solus vnxit, quia summus Dei Sacerdos erat, quod Conc. licet prouinciale fuit celebratum auctoritate Bonifacij V. & deinde confirmatum ab Honorio I. Papa Bonifacij successore, & deinde receptum ab Ecclesia in sexta Synodo in Trullo celebrata sub Agathone Papa.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis peccatorem amitti Episcopatum.

AVctores sunt Vualdenses, de quibus titulo Baptismus hæresi octaua dictum est, docentes quod presbyterum non dignitas, sed vitæ meritum efficiat potiorem.

Hos imitatus est, de more, Ioannes Vuicleph, de quo titulo Adoratio heresi 1. dictum est, docens quod statim, vt aliquis Episcopus in peccatum labitur, amittit Episcopatum: de qua hęresi disputabitur titulo Potestas.

TITVLVS EVANGELIVM.

Hæresis Prima.

CIrca hoc nomen tres pręcipuè ortas hęreses inueni. Prima docet Euangelium iam cessasse.

AVctores fuerunt Flagellãtes, de quibus dictum est titulo Aqua heresi secunda, qui post aduentum suę sectę docent hanc insaniam scilicet Euangelium cessasse.

Eccles. 17. COnuincitur, legitur enim Eccles. 17. testamentum æternum constituit cum illis, & iustitiam, & iudicia sua ostendit cum illis, & Ba-
Baruch 2. ruch 2. *Testamentum*, inquit, *alterum sempiternum statuam illis, vt sim*
Psal. 110. *illis in Deum, & ipsi erunt mihi in populum*, & Psal. 110. *redemptionem misit populo suo, mandauit in æternum testamentum suum*, quæ redemptio nobis fuit data in aduentu filij Dei, qui verbo, & opere prædicans, Euangelium nobis in testamentum suum reliquit, quod in morte sua confir-
Hebr. 13. matum est, quare audiant dementes Flagellantes D. Paulum ad Hæbr. 13. dicentem hoc idem scilicet *Deus autem pacis, qui eduxit de mortuis pastorem magnum ouium, in sanguine testamenti æterni, Dominum nostrum Iesum Christum*, taceant igitur imprudentes Flagellantes, & ad veritatem reducantur.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Viénensi sub Clemente V. Papa, & Alberto I. Austriaco Romanorum Imperatore 800. Patrum diuersarum nationum anno salutis 1311. celebrato damnans errores Begardorum, hos etiam omnes Flagellantium consequenter maledixit, cum ex illis originem trahant. Conc. Viénense.

Hæresis Secunda.

Docet hæresis Euangelium solum litteraliter ab Apostolis fuisse prædicatum.

Auctor fuit Abbas Ioachim, de quo titulo Apostoli, hæresi 1. dictum est, vti Guido Carmelita refert in sua summa de hæresibus. Gui. Car.

Satis confutata remanet hæc hæresis titulo Apostoli, hæresi prima, ibi recurrat Lector.

Additur tamen hic quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. Papa, & Othone IV. Romanorum Imperatore; hunc & alios Ioachim errores cap. 20. suorum decretorum emendauit. Conc. Lat.

Hæresis Tertia.

Negat hæc hæresis Euangelium esse legem.

Auctor fuit Martinus Lutherus, de quo titulo Absolutio, hæresi prima dictum est.

Acta Philippi Melancthonis.

Huic adhæret Philippus Melancthon Germanus Sacerdos, & Confessionistarum, & totus ad Lutherum, & eius dogmata conuersus, natus satis nobilibus parentibus in Vuirtempergensi ciuitate; vti docet Lindanus hic ab adolescentia semper fuit sub custodia eruditus, at libertati carnis deditus, vt audiuit legem Lutheranam carnalitates sine peccato concedentem, parentum præcepta reliquit, & ad Lutherum accessit anno salutis 1530. quare fit dogmatum eius protector fidissimus, mittitur deinde à Duce Vuirtempergensi ad Concilium Tridentinum, ad quod anno salutis 1546. sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore cum saluo conductu accessit; inde tamen magis pertinax discessit, & in ea pertinacia mortuus, & Diabolo traditus est perpetuo igne, & sulphure cruciandus. Lindanus.

Acta Ioannis Brentij.

HVic etiam subscripsit Ioannes Brentius Germanus, & Clericus secularis, ac Philippi Melancthonis conciuis Dux Semilutheranorum, cuius exemplo ab Ecclesia Brentius recessit, & sectæ Lutheranæ accessit; nec erubuit anno salutis 1540. *accipere monialem in vxorem, magistrum imitatus; erat enim doctus in vtraque lege Canonica scilicet, & ciuili, ac Philosophia, & Theologia perornatus, ideo inter Doctores à Duce Vuirtempergensi ad Conc. Tridentinum missos anno salutis* 1546. *iste Brentius erat primus; tamen magis, ac magis athæus discessit, & vix in patriam perueniens, quia nimis Ecclesiam Catholicam Romanam, & Catholicos in Concilio assistentes calumniabat, Deo permittente moritur, & in Inferno sepelitur, vti tradit Lindanus: quare Euangelium secundum Lutherum, & sequaces nil aliud est quam bonum nuncium de Iesu Christo; vnde in libro de captiuitate Babylonica ait quicquid fit lege cogente peccatum est, vnde in nouo testamento non sunt præcepta vrgentia, sed tantum exhortationes, & Melancthon in locis communibus ait nouum testamentum non est aliud nisi bonorum omnium promissio citra legem, quod id. m confitetur Brentius cum socijs in confessione suæ fidei quam Patribus scriptam obtulit. Sic ex hac iniqua opinione tres Lutheri errores notantur. Primus negat necessitatem bonorum operum, de quo dicemus titulo Fides, & titulo Opera. Secundus docet in lege Euangelica nullum esse præceptum, de quo dicemus titulo Præceptum. Tertius docet Euangelium non esse dicendum legem, quem tertium errorem nunc confutabimus.*

Esai. 42. COnfutatur igitur; nam legitur Esai. 42. *Ecce seruus meus suscipiam eum, electus meus complacuit sibi anima mea: dedi Spiritum meum super eum, & in veritate educet iudicium, & legem eius insulæ expectabunt,* quæ verba intelliguntur de Saluatore nostro, vti apertissimè declarat
Matth. 10. Matth. 10. & Hier. 31. legitur: *Ecce dies venient dicit Dominus, & feriam*
Hier. 31. *domui Israel, & domui Iuda fœdus nouum: non secundum pactum quod pepigi cum Patribus vestris,* & infra: *Dabo legem meam in visceribus eorum, & in corde eorum scribam eam,* quæ verba intelligenda esse de nouo te-
Hebr. 10. stamento clarè ostendit D. Paulus ad Hebr. 10, & legitur ad Gal. 2. *quod*
Gal. 2. *per legem, legi mortui sumus.* Euangelium ergo iuxta D. Pauli sententiam est lex, per quam mortui sumus legi Mosaicæ; valeant ergo Lutherani, & in luto sepeliantur.

Conc. Tri. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore inuictissimo sess. 6. anno salutis 1547. die 7. Ianuarij celebrato Can. 20. hanc assertionem sub anathemate damnat.

Hermas Lennat. COntra hanc hæresim scripsit Hermas Lennatius in opere illo de instauranda religione lib. 8. cap. 9.

TITV-

TITVLVS EVCHARISTIA.

Circa hoc nomen multas ortas hæreſes inueni. Auctores infælicem habuerunt finem in hac vita, infælicissimum retinentes in futura tanquam ingrati de tanto beneficio nobis à Deo concesso. In his igitur proponendis hoc ordine procedemus; primo diſcutiemus illas, quæ tangunt ſubſtantiam huius mirifici Sacramenti; ſecundo eas, quæ conantur minuere eius efficaciam; tertio eas, quæ tollunt eius exactā præparationem.

Hæreſis Prima.

Docet hæc hæreſis Sacramentum Euchariſtiæ non poſſe confici ex pane, quoniam eſt Diabolica creatura.

Auctores fuerunt Cathariſtæ Manis diſcipuli vti refert D. Auguſtinus lib. de hæreſibus cap. 40. de quibus dictum eſt titulo Cibus hæreſi prima. D. Aug.

Hic error ſatis titulo Creatura confutatus fuit vbi probauimus creaturam ex ſe eſſe bonam, & bono principio, quo recurrat Lector.

Denique Eccleſia Vniuerſalis in Conc. Florentino ſub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Auſtriaco Romanorum Imperatore, mille, & amplius Patrum anno ſalutis 1439. celebrato definiuit, materiam Sacramenti Euchariſtiæ eſſe panem, & vinum de vite, cui ante conſecrationem gutta aquæ miſceri debet. Conc. Flo.

Hæreſis Secunda.

Docet hæc hæreſis Chriſtum confeciſſe in fermentato, non verò in azimis.

Auctores ſunt Græci, de quibus titulo Confirmatio dictum eſt: & hæc eſt vna ex præcipuis cauſis cur Latini à Græcis defecerunt Latinos omnes Azamitas vocātes, vti Beatus Anſelmus teſtatur in quadam Epiſtola de Azimo, & fermentato, nec permittunt Sacerdotes Latinos in ſuis Altaribus facere ſacrum, etſi caſu Latini in ſuis Altaribus, ipſis neſcientibus, celebrarent, illa lauant, quia credunt illa eſſe polluta falſo ſacrificio in azimo confecto, idcirco dicendi ſunt hæretici, at ſi tenerent Latinos non errare in azimo conficiendo, licet ipſi in fermentato conficiant, vtique hæretici dicendi non eſſent. B. Anſelm.

His adhærent Armeni, de quibus titulo Adam hæresi tertia dictum est,
Gui. Car. *vti Guido Carmelita refert in sua summa de hæresibus, & de Græcis, & de Armenis.*

Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22. Ioan. 13. Confutatur hæresis 1. Matth. 26. Mar. 14. & Luc. 22. legitur Christum confecisse in azimis, quare vt ipse fecit, ita & nos facere debemus, vti nos Ioan. 13. docet: & licet Græci se sub vmbra Ioannis defendant, ita vt in tantam deuenerint temeritatem, vt ausi sint dicere cæteros
Ioan. 13. Euangelistas errasse, & fuisse à Ioanne correptos, quia dicit Ioan. cap. 13. ante diem festum Paschæ cœnasse cum discipulis, & in cœna Sacramentum confecisse, & nobis Sacerdotibus potestatem conficiendi tribuisse,
Exod. 12. at ante Pascha Iudæi vescebantur fermentato non azimo, vti Exod. 12. quare Christus confecit in fermentato, & sic quemadmodum fecit ille,
Ioan. 13. ita & nos facere debemus: legitur enim Ioan. 13. *Exemplum dedi vobis, vt quemadmodum ego feci, ita & vos facere debetis*, at hæc argumentatio futilis est; nam vt veritatem dicam Græci, vel non intelligunt Ioannem, vel fingunt non intelligere: cum enim Ioannes dicit cap. 13. ante diem festum Paschæ intellexit diem artificialem, non totum diem festiuum qui incipit à Vesperis, & desinit in Vesperis alterius diei, qui deinde totus festiuus est, & de hoc intellexit Ioannes, similiter quando legitur non introierunt in prætorium ne contaminarentur, sed vt manducarent Pascha; nomine Paschæ intelligitur tota octaua, in qua semper manducantur azimi panes, quos hominibus immundis comedere non licebat, sic Iudæi abstinuerunt se à domo hominis Gentilis, ne contaminati man
Exod. 12. ducare non possent azimos panes, vti legitur Exod. 12. taceant ergo blasphemi Græci, & desinant scripta Matth. Mar. & Luc. negligere.

Conc. Flo. Denique audiant Ecclesiæ definitionem in Conc. Florentino sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore, anno salutis 1439. celebrato mille, & amplius Patrum, nam in decreto de vnione Græcorum docet corpus Christi in azimo, siue fermentato veraciter confici, & hoc Sacerdotes facere debent iuxta suæ Ecclesiæ consuetudinem, quam definitionem Græci tunc susceperunt, licet postea contempserint.

B. Anselm. Contra hanc hæresim scripsit tractatum compendiosum de azimo, & fermentato B. Anselmus.

Hæresis Tertia.

Docet hæc hæresis modum consecrandi Ecclesiæ Romanæ non esse verum modum.

Auctores sunt Vualdenses, de quibus titulo Baptismus hæresi octaua dictum est, hi enim in consecratione dicunt solum septies Pater no-
Gui. Car. *ster, vti refert Guido Carmelita in sua summa de hæresibus.*

Conuin-

COnuincitur, nam clara sunt verba quatuor Euangelistarum de forma, qua vtitur Sancta Romana Ecclesia in consecratione, idem etiam cõfirmat D. Paulus 1. Cor. 11. quibus in locis clarè habetur Christum consecrasse super panem dicendo *Hoc est corpus meum*, & Lucas addidit Christum dixisse: *Hoc facite quotiescumque sumitis in meam commemorationem*. 1. Cor. 11.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concil. Florentino sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore, anno salutis 1439. celebrato mille, & amplius Patrum, definiuit veram huius Sacramenti formam esse eam, quam Christus Matth. 26. Mar. 14. & Luc. 22. nobis reliquit. Conc. Flo.

Hæresis Quarta.

DOcet hæc hæresis sub speciebus panis, & vini verè, & realiter non contineri verum Christi corpus, & verum Christi sanguinem.

AVctores huius hæresis sunt diuisi; omnes tamen tendunt ad vnum finem licet diuersis incedant vijs: nam alij dicunt ibi esse carnem alicuius hominis siue iusti, siue iniusti: alij, vt Nestorius, de quo titulo Christus hæresi tertia dictum est, docent panem conuerti in carnem hominis iusti solum: & licet primi auctores ignorentur tamen damnantur in III. generali Concilio Ephesino vnà cum Nestorio.

Armeni verò, de quibus titulo Adam hæresi tertia dictum est, vti refert Guido Carmelita in sua summa de hæresibus, docent ibi realiter non esse carnem filij Dei, at solum in signo, & figura. Gui. Car.

Acta Berengarij.

HVic etiam subscripsit Berengarius Gallus Adeganensis, & Clericus eiusdem Ecclesiæ: nam adhuc adolescens fuit auditor Filberti Carnotensis viri sanctissimi ac doctissimi, & hoc fuit anno salutis 1006. *sub Ioanne XIX. Papa, & Basilio Imperatore a quo Fulberto (nam ex longa conuersatione præuidebat Fulbertus id, quod postea euenit) sępe Berengarius arguebatur, ne scilicet pedes extra limites Catholicę veritatis poneret: Quare electo Berengario (vti Guidmandus testatur Episcopo Turonensi, cum esset corde leuis, & Sophista garrulus paucis elapsis annis detectus fuit impius hęresiarca; sic primo omnium a Christianissimo Rege Gallię Roberto damnatur, & a sua conuersatione eijcitur, tamen (licet detectus hostis Ecclesię Catholicę) facta fronte meretricis anno salutis* 1028. *sub Ioanne XX. Papa, & Conrado II. Romanorum Imperatore ægrotante Fulberto Carnotensi eius præceptore venit cum alijs sequacibus maledictis ad eum visendum: Fulbertus verò, vt eum vidit à se eiecit, nam*

iam

iam doctissimus ac Catholicus Fulbertus hanc hæresim confutauerat in epistolis scriptis ad Adeodatum, & Finardum: Itaque anno salutis 1050. *mense Septembri sub Leone IX. Papa, & Henrico II. Romanorum Imperatore Vercellis congregatum fuit Concilium* 300. *& amplius Patrum in quo Summus Pontifex Leo IX. præsidebat, & vocato Berengario, non comparuit, quare excommunicatus fuit, & de Ecclesia eiectus: itaque pænitentiam dissimulans post mortem Leonis humiliter scripsit Victori II. Papæ, ei promittens se omnes abiuraturum hæreses, sic domi suæ authorit ate Apostolica anno salutis* 1055. *congregatur Conc. Turonense, in quo Ildebrandus Sanctę Romanę Ecclesiæ Legatus pręsedit, & sic Berengarius suas impietates detestatus est, & detestationem propria manu scripsit, & subscripsit; deinde mortuo Victore, iterum anno salutis* 1059. *congregatur Conc. Romæ à Nicolao II. Papa* 113. *Episcoporum, in quo Nicolaus præsidebat, & Berengarius in Concilio astans iterum se retractauit, ac hæreses omnes abiurauit, easque scriptis confutauit; discipulos tamen conuertere non potuit, pro quorum conuersione summoperè laborabat. Verba autem retractationis habentur in volumine decretorum de consecrat.* 2. *ibi (ego Berengarius) anno verò* 1074. *Berengarius iam decrepitus, & octuagenarius in Concilio Romæ celebrato à Gregorio VII. Papa, coram Concilio prostrato iterum hæreses omnes abiurauit, veniamque de erroribus humiliter postulauit, & sic postea semper vsque ad mortem in pœnitentia mansit, quare anno salutis* 1088. *in die Epiphaniæ è vita discessit, sub Vrbano VI. Papa, & Henrico III. Romanorum Imperatore, & fertur dum erat moribundus talia verba protulisse cum gemitu: scilicet,* hodie in die apparitionis suæ apparebit mihi Dominus Deus Iesus Christus propter pœnitētiā, vt spero ad gloriā, at propter alios, vt timeo ad pœnā; *quia s. quos verbo, & exemplo seduxerat ad pœnitentiam reducere minimè potuerat.*

Conc. Vercell. — Conc. Turonen. — Conc. Ro. — Conc. Ro.

Hanc eandem opinionem per 100. *& amplius annos tutatus est Almaricus, de quo titulo Adam, hæresi tertia dictum est, vti frater Bernardus de Lutzemburgo in suo hæreticorum catalogo ei tribuit.*

Fr Bern.

Post hos omnes per 100. *& amplius annos hunc errorem amplexatus est Ioannes Vuicleph, vti patet ex Conc. Constantiensi sess.* 8. *de quo titulo Adoratio dictum est, hæresi prima.*

Postremo Ioannes Oecolampadius, cuius vitam descripsimus titulo Adoratio hæresi secunda, hanc hæresim diù sepultam ab inferis reuocauit, eamque auxit; nam detruncatis aliquibus testimonijs Sacrę paginæ, quę non faciebant pro confirmatione huius suæ malignitatis, ausus est verba consecrationis exponere sensu maligno, sic, hoc est corpus meum: *dixit Oecolampadius impius, & malignus apostata,* hoc est figura corporis mei: *ò peruersam scripturæ expositionem: sic igitur Oecolampadi maligne ausus es Sacram paginam deprauare, valeas cum Diabolo, maneasque meritò secum in Inferno perpetuò cruciandus.*

Conuin-

COnuincitur nam Christus in consecratione dixit *hoc est corpus meũ,* vti legitur Matth. 26. Mar. 14. Luc. 22. Ioan. 13. nec Christus ò ingrati vsus est aliqua figurata loquutione, & ad confusionem vestram, Christus vos expositurοs verbum est persignificat Ioan. 6. clarè loquitur *caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus:* si vero ò perfidi ergo non figuratiuè, imaginatiuè, vel significatiuè, vt vos somniastis, & addit *ego sum panis viuus qui de cœlo descendi, & panis quem ego dabo caro mea est pro mundi vita,* quid amplius vultis ò ingrati Sacram Scripturam peruertentes, & vestris passionibus eam adaptantes, immò temerariè eradentes quicquid non facit pro vestra viuendi libertate. Matth. 26. Mar. 14. Luc. 22. Ioan. 13. Ioan. 6. Ioan. 6.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Vercellis celebrato anno salutis 1050. sub Leone IX. Papa, & Henrico II. Romanorum Imperatore 300. Patrum, in quo Leo IX. Papa præsidebat Berengarium cum suis erroribus, ac sequacibus maledixit, & in Conc. Turonensi 170. Patrum, in quo Ildebrandus legatus sedis Apostolicę pręsidebat anno salutis 1055. sub Victore II. Papa celebrato, ipsemet Berengarius astans hæreses suas damnauit, quam damnationem Sacrum Turonense Concilium confirmauit; & in Conc. Romæ celebrato sub Nicolao II. Papa 113. Episcoporum, in quo Nicolaus præsidebat anno salutis 1059. iterum Berengarius se retractauit, ac hæreses suas etiam scriptis confutauit, quam confutationem Concilium confirmauit. Conc. Vercellen. Conc. Ro. Conc. Tri.

Denique in Concil. Trid. sub Iulio III. Papa sess. 3. anno salutis 1551. 11. Octob. celebrata c. 1. definiuit Ecclesia, post consecrationem panis & vini ibi realiter contineri sub illarum specie verum Deum, & hominem.

SCripsit contra hanc hæresim primus omnium Lanfrancus Cantuariensis Archiepiscopus: scripsit etiam contra eam Ioannes Roffensis. Lanfranc. Cantuar.

Hæresis Quinta.

Docet hæc hæresis quod post consecrationem manet idem panis.

AVctores sunt diuisi, tamen, quia ad vnum & eundem finem tendunt eodem gladio feriendi sunt.

Ioannes Vuicleph, de quo titulo Adoratio hæresi prima dictum est docet panem manere cum Eucharistia.

Martinus Lutherus auget hanc insaniam dicens panem esse corpus Christi: de quo titulo Absolutio hæresi prima dictum est.

COnuincitur, nam Christus dixit (*hoc,*) quod refertur ad corpus, quod est neutri generis, non ad panem, qui est masculini generis: similiter dixit (*hic est sanguis*) qui est masculini generis, & refertur ad sanguinem, non ad vinum quod est neutri generis, vti patet ex textu Matth. 26. Mar. 14. Luc. 22. & Ioan. 13. attende perfide Luthere regulas Grammaticales, & bene considera ea, quæ in consecratione Calicis sequuntur; scilicet, qui pro multis fundetur, & legitur pro confirmatione Matth. 26. Mar. 14. Luc. 22 Ioan. 13.

Ioan.

Ioan.6. Ioan.6. *Panis quem ego dabo caro mea est pro mundi vita, & qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem in me manet, & ego in illo,* sic ex his clarè habemus, quod post consecrationem verè panis fit corpus Christi, non enim dixit Christus panis, quem ego dabo figura est carnis, sed dixit *caro mea est pro mundi vita.*

Conc. Cõstantien. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Constantiensi sub Ioanne XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore mille, & amplius Patrum anno salutis 1415. celebrato sess.8. damnans Vuiclephi errores, hunc etiam in ordine primum anathematizat, & in Concilio

Conc. Tri. Tridentino sub Iulio III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess.3. anno salutis 1551. 11. Octobris celebrata post datam definitionem in cap.4. eiusdem sessionis hanc assertionem Can.2. sub anathemate damnat.

Hæresis Sexta.

D*Ocet hæc dementia quod pro Calicis consecratione non sit apponendum vinum; at sola aqua.*

D.August. A*Vctores à Diuo Augustino vocantur Aquarij ab opere, libro suo de hæresibus cap.4. cuius autem fuerit magister, aut quo loco, vel tempore cœperit non legitur.*

Matth.26. Marc.14. Luc.22. Ioan.13. COnuincitur breuiter, nam clara sunt testimonia Matth.26. Marc. 14. Luc.22. & Ioan.13. vbi habetur Christum non aquam, sed vinum posuisse in Calice.

Conc.Lat. Denique huius auctores definitionem Ecclesiæ in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. Papa, & Othone IV. Romanorum Imperatore, anno salutis 1215. celebrato 1300. & amplius Patrum audiant damnantem cap.1. suorum decretorum hanc assertionem, & in Conc. Trid.

Conc.Tri. sub Iulio III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess.3. anno salutis 1551. 11. Octobris celebrata cap. 4. hanc pariter assertionem falsam esse declarat.

Hæresis Septima.

H*Aec hæresis pugnat cum superiori ex diametro, & docet nullo modo esse aquam apponendam in Calice.*

Gui. Car. A*Vctores sunt Græci, de quibus titulo Confirmatio dictum est; nam Guido Carmelita hunc ponit vndecimo loco inter errores Græcorum.*

Gui. Car. *Armeni insuper, qui in omnibus ferè Græcis similes sunt, hanc etiam sequuntur, de quibus titulo Adam hæresi 3. dictum est, & à Guidone Carmelita ponitur hic error 24. loco inter errores Armenorum.*

Confu-

COnfutatur, & primò ponitur hoc fundamentum; scilicet Ecclesiam ordinasse tantum guttam aquæ in calice esse apponendam; ita ut mixta vino in vinum conuertatur siue vt melius dicam in vini substantiam: Quo posito fundamēto dogma catholicum superædificatur; nam teste D. Paulo 1. Cor. 11. *Hoc sacramentum fit in memoriam passionis Christi*; & Christo mortuo, vti legitur Ioan. 19. *Vnus militum latus eius aperuit, & continuo exiuit sanguis, & aqua*; ideo Ecclesia ordinauit aquam apponendam esse in calice in memoriam aquæ exeuntis de latere Christi; quæ Ecclesiæ definitiones, vel traditiones sunt tanti ponderis, quanti est sacra pagina, vti probatum est libro Prohæmiali cap. 5. nam Alexander I. Papa ait in suis decretis, quæ in primo tomo Conciliorum generalium inseruntur. *In Sacramentorum quoque oblationibus, quæ inter missarum solemnia Domino offeruntur, passio Domini miscenda est, vt eius, cuius corpus, & sanguis conficitur passio celebretur*: non debet enim (vt a patribus accepimus) & ipsa ratio docet, in calice Domini, aut vinum solum, aut aqua sola offerri, sed vtrunque permixtum, quia vtrunque ex latere eius in passione profluxisse legitur. 1. Cor. 11. Ioan. 19. Alexan. I. Papa.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio III. Carthaginensi anno salutis 397. celebrato sub Syricio Papa, & Arcadio, & Honorio Romanorum Imperatoribus, quod Concilium receptum fuit ab Ecclesia Vniuersali in Sexta Synodo in Trullo celebrata; cui etiam Concilio interfuit D. Augustinus, ac subscripsit cum alijs 43. Episcopis; nam cap. 24. suorum Decretorum sic definiuit: *in sacramentis corporis, & sanguinis Domini nil amplius offeratur, quam ipse Dominus tradidit: hoc est panis, & vinum aqua mixtum*: & in Concilio Florentino sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore, anno salutis 1439. celebrato mille, & amplius Patrum decreto de vnione Armenorum, idem definiuit: Alexandri I. Papæ verba repetens. Conc. Carthag. Sexta Syn. Conc. Flo.

Hæresis Octaua.

Docet hæc hæresis Sacramentum Eucharistiæ nec prodesse, nec lædere.

AVctores sunt Messaliani, de quibus titulo Anima, hæresi quinta dictum est.

Armeni vero his adhærent, vti Guido Carmelita refert in sua summa de hæresibus, dicens hunc esse illorum 23. errorem, & docens, Armenos docere Sacramentum Eucharistiæ tantum corpori prodesse. Gui. Car.

COnuincitur; nam legitur 1. Ioan. 6. *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem habet vitam æternam*: & *qui manducat me ipse viuet propter me*: quæ vita æterna, vti legitur Rom. 6. nil aliud est, quàm gratia Dei; & infra in eodem capitulo: *Qui manducat meam carnem in me manet, & ego in illo*, scilicet per charitatem, vti legitur prima Epistola Ioan. 4. *Qui manet in charitate in Deo manet, & Deus in illo*. Ecce ô Diabolici, non diuini Messaliani, & insani Armeni verba Salua- Ioan. 6. Rom. 6. 1. Ioan. 4.

toris clara,& manifefta; quibus fæpe teftatur magnam vtilitatem manducantibus hoc Sacramētum fucceffuram, nempe vitam æternam: denique hoc nomen Euchariftia nil aliud fignificat quam bonam gratiā: & cum in hoc facramento recipiatur non folum Chrifti humanitas, fed etiam diuinitas ipfa humanitati coniuncta; quis tam demens vt dicat, per receptionem huius mirifici facramenti Deum nobis magna,& æterna dona non concedere? ideo loquens de hoc fanctiffimo Euchariftiæ

D.Bern. facramento D.Bernardus dicit *in hoc facramento non folum gratia, fed ille, à quo eft omnis gratia fumitur*: magnam ergo gratiam facramentum Euchariftiæ præftat; pro qua in futura donat vitam æternam.

Conc.Tri. Denique Ecclefia Vniuerfalis in Concilio Tridentino fub Iulio III. Papa, & Carolo V. Auftriaco Romanorum Imperatore inuictiffimo feff.3.anno falutis 1551. celebrata die 11.Octobris,poft datam de tali re in cap.2. definitionem hanc deinde affertionem Can.5. fub anathemate damnat.

Hærefis Nona.

Docet hæc hærefis hoc facramentum maiorem vim habere in die cœnæ Domini,fcilicet feria 5. maioris hebdomadæ, quàm alijs diebus.

Gui. Car. *Hunc errorem docuerunt, & Duces fuerunt Græci, vti Guido Carmelita docet in fua fumma de hærefibus,dicitque eos hac ratione nulla alia die anni, quàm die cœnæ conficere, confectumque illa die facramentum per totum annum conferuare, vt inde infirmis miniftretur.*

Luc.22. Conuincitur hęc debilis infania,nam legitur Luc.22.quod Chriftus dixit quotiefcunque fumitis, non autem folum in die cœnæ, fed quocunque die, & quacunque hora, nullam eis temporis legem præfcripfit,fed abfolutè ait,*hoc facite in meam commemorationem*,& D.Pau-

1.Cor.11. lus 1.Cor.11. in huius confirmatione loquens de fumptione huius mirifici facramenti ait,*quotiefcunque enim manducabitis panem hunc, & calicem Domini bibetis, mortem Domini annunciabitis donec veniat*, non dixit D.Paulus in die anniuerfaria cœnæ dominicæ, fed ait *quotiefcunque*. Quid igitur fabulantur infani Græci? valeant, & tandem ad veritatem fidei Catholicæ reducantur?

Conc.Flo. Denique Ecclefia Vniuerfalis in Concil. Florentino fub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Auftriaco Romanorum Imperatore, anno falutis 1439.celebrato, mille, & amplius Parrum docet in decreto de Græcorum vnione, quod effectus huius mirifici facramenti Euchariftiæ eft adunatio hominis ad Chriftum,& quod quotiefcunque fumitur,homo Chrifto incorporatur; fic femper digne fumentibus gratia augetur.

Hærefis

Hæresis Decima.

Docet hæc hæresis, quod ad huius Sacramenti præparationem non est necessaria confessio ad hoc vt dignè recipiatur; neque diligens examinatio conscientiæ.

Auctor fuit Martinus Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi prima dictum est.

Huic adhæret aliqua ex parte Thomas de Vio, de quo titulo Adam, hæresi 6. dictum est; nam in sua summa de peccatis titulo Confessio habet hæc verba; tempus autem confessionis iure diuino est in periculo mortis, & semel in anno ex determinatione Ecclesiæ: administrandum autem sacramenta sine nouo peccato mortali, eaque suscipienda, & alia huiusmodi, quæ mundam exigunt conscientiam contritionem sufficere constat; nec per hoc Gaetanus dicendus est hæreticus, vti Lutherus; nam hoc non dixit cum pertinacia, & etiam se semper submisit Ecclesiæ definitionibus, cui in omnibus semper obediens fuit, quod non fecit perfidus Lutherus.

Conuincitur, nam legitur 1. Ioan. 4. *Qui peccat manet in morte,* & ne Ioan. 4.
peccans maneat in morte debet facere id quod docet D. Paulus 1. Cor. 11. *Probet autem se ipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat, qui enim manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit: non diiudicans corpus Domini.* Quid est ergo ô Luthere impiè se ipsum probare, nisi conscientiam suam bene mundare? iuxta id, quod legitur Tess. 5. *Omnia probate, & quod iustum est tenete,* & Gal. 6. *opus autem suum probet vnusquisque, & sic in semetipso tantum gloriam habebit, & non in altero:* homo igitur debet iuxta D. Pauli præceptum se prius ante Sanctissimæ Eucharistiæ perceptionem intus se purgare; idest conscientiam suam à peccatis mundare: Quod etiam lotio pedum a Christo Apostolis facta, vti legitur Ioan. 13. hoc indicauit, prius igitur eorum pedes lauit, idest eorum affectus purgauit; ideo dixit *Vos mundi estis, at non omnes,* quod dictum ad Iudam referebatur, qui minime intus lotus erat, immo habebat in cor eum tradere.

1. Cor. 11. Tessal. 5. Gal. 6. Ioan. 13.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Iulio III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 3. anno salutis 1551. celebrata, post datam de tali re in cap. 7. definitionem hanc in Can. 11. sub anathemate damnat dicens, *Si quis dixerit solam fidem esse sufficientem præparationem ad sumendum sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum anathema sit.* Conc. Tri.

Scripsit contra hanc hæresim doctissimus Ioannes Roffensis Episcopus in eo opere, quod edidit contra Lutheri articulos. Ioan. Rof.

Hæresis Vndecima.

Petr.Lom. *Docet hæc hæresis peccatorem non recipi corpus Christi: Quæ hæresis recitatur à Petro Lombardo lib.4. Sententiarum distin.9. nullo nominato auctore.*

1.Cor.9. Conuincitur, nam legitur 1.Cor.9. *Qui manducat, & bibit indignè, iudicium sibi manducat, & bibit*, sic hæc auctoritas asserit clarè,
Ioan.13. quantumcunque indignum manducare corpus Christi, & Ioan.13. &
Matth.26. Matth.26. legitur Christum proprijs manibus, omnibus suis discipulis corpus suum dedisse, etiam Iudæ, qui fur erat,& hoc habebat in corde, vt Christum traderet;ergo tam boni,quàm mali corpus Christi sumunt, tamen malis non prodest; immo maxime obest non ipsius panis naturâ, sed vitio recipientis.

Conc.Tri. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Iulio III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess.3. anno salutis 1551. celebrata post datam definitionem in cap.7. de tali re hanc deinde damnat Can.11.

Hæresis Duodecima.

Docet hæc hæresis corpus Christi solum esse in vsu; non autem extra vsum, & ex hoc errore alium auctores deducunt dicentes, Eucharistiam nunquam esse seruandam in altari vel alio loco pro quacumque necessitate.

Acta Martini Butzeri.

Lindanus. *Auctor præcipuus ex Lutheranis Martinus Butzerus Germanus in ciuitate Argentina ortus satis nobilibus parētibus, vti Lindanus, qui adhuc adolescens ingressus est religionem S. Dominici,& expleto anno sui nouitiatus emisit professionem iuxta regulam D. Augustini: itaque professione emissa instituta regula, à D. Dominici præcepta diligenter obseruabat; semper memor illius diuini dicti vouete,& reddite, vitam monasticam, ac solitariam valde amabat operam dans scientijs, in quibus multum profecit: tamen cum quadam die à Diabolo tentaretur de carnis peccato, & licet illud euitare posset,ei tamen adhæsit, nec resistere voluit; at permanens in illa complacentia, ei à Diabolo suggeritur (si desiderium suum explere vellet) vt è claustro exeat, quod factum est; anno salutis 1530. nam habitu dimisso, & è monasterio egresso fit apostata, & quod peius est adhæsit doctrinæ iniqui Lutheri, eamque non solum tutatus est, verum auxit, ac ampliauit,nam mortuo Volfango Lutherano; de quo loco suo*

ſuo dicetur eius vxorem duxit Butzerus, quæ erat Monialis ex inſtituto D. Benedicti: præceptorem in hoc imitatus. Quare à die, qua Butzerus a monaſterio egreſſus eſt vſque ad extremum diem vitæ ſuæ in luctu permanſit: immo cum ſaluo conductu profectus ad Concilium Tridentinum magis induratus diſceſſit, & maiores in Catholicos proferebat blaſphemias, ſic ſenio confectus Cantabrigiæ in Anglia exul a patria metu Cæſaris anno ſalutis 1552. ſub Iulio III. Papa, & Carolo V. Auſtriaco Romanorum Imperatore 21. Februarij, moritur anno vero ſalutis 1557. reintegrata per vniuerſam Angliam religione eius oſſa, quæ erant in loco ſacro defoſſa ſunt, & exuſta.

Conuincitur breuiter hæc maligna dementia ex auctoritate quatuor Euangeliſtarum: nam ex Matth. 26. & ex Marc. 14. & ex Luc. 22. denique ex Ioanne 13. quando Chriſtus panem, & vinum in corpus & ſanguinem ſuum tranſubſtantiauit loquutus eſt abſolutè; & ſine conditione; ſic cum dedit ſacerdotibus auctoritatem conficiendi, vel conſecrandi hoc diuiniſſimum Sacramentum nullam appoſuit de communione facienda conditionem; at tantum dixit illis *hoc facite in meam commemorationem*. Lutherani tamen propria temeritate apponere volunt ad virtutem conſecrationis neceſſitatem communionis, quam Chriſtus ipſe non ſtatuit: at audiamus eccleſiæ definitionem. Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22. Ioan. 13.

Deniq; Eccleſia Vniuerſalis in Concil. Florentino ſub Eugenio IIII. Papa; & Alberto II. Auſtriaco Romanorum Imperatore anno ſalutis 1439. celebrato mille, & amplius Patrum diuerſarum nationum in definitione fidei data Armenis de ſanctiſſimo Sacramento Euchariſtiæ, ait, *forma huius ſacramenti ſunt verba Saluatoris, quibus hoc conficitur ſacramentum a ſacerdote in perſona Chriſti; nam ipſorum verborum virtute ſubſtantia panis in corpus Chriſti, & ſubſtantia vini in ſanguinem conuertuntur*. Ex quibus verbis habetur integram poteſtatem eſſe in ſacerdote conficiendi corpus Chriſti abſque vlla communicantis voluntate. Pariter & in Lateranenſi Conc. ſub Innocentio III. Papa; & Ottone IIII. Romanorum Imperatore anno ſalutis 1215. 1300. Patrum ad quod tam Græci; quàm Latini conuenerant cap. 20. ſuorum decretorum; ait, *ſtatuimus in cunctis eccleſiis, vt Chriſma, & Euchariſtia ſub fideli cuſtodia, clauibus adhibitis, conſeruentur, vt non poſſit ad illa temeraria manus extendi ad aliqua horribilia, vel nefaria perpetranda*. Conc. Flo. Conc. Lat.

Denique etiam in Concil. Trid. ſub Iulio III. Papa, & Carolo V. Auſtriaco Romanorum Imperatore ſeſſ. 3. anno ſalutis 1551. celebrata poſt datam definitionem in cap. 6. hanc deinde Can. 7. ſub anathemate damnat dicens *ſi quis dixerit non licere ſacram Euchariſtiam in ſacrario reſeruari, ſed ſtatim poſt conſecrationem aſtantibus eſſe diſtribuendam; aut non licere, vt illa honorifice ad infirmos deferatur, anathema ſit*. Conc. Tri.

Hære-

Hæreſis Tertiadecima.

Docet hæc hæreſis communionem debere fieri ſub vtraque ſpecie.

AVctores ſunt Græci, de quibus titulo Confirmatio dictum eſt, vti refert Guido Carmelita in ſua ſumma de hæreſibus.

Acta Petri Dreſenſis.

Aen. Syl. *HVic etiam adhæſit Petrus Dreſenſis Bohæmus, vti refert Aeneas Syluius libro de Origine Bohæmorum cap. 35. nam lepra Vualdenſium Petrus infectus vi a ſuis conciuibus a patria eiectus eſt; inde fugiens venit Pragam Bohæmiæ ciuitatem; hancque nouam peſtem ibi publicauit: tunc enim erat Pragæ Iacobellus Smiſnenſis vir litteris & moribus clarus; qui tunc curam habebat ſua prædicatione populi edocendi; quare factum eſt, vt Petrus coniungeretur in amicitia cum Iacobello; & ſic Petrus ei ſuaſit, vt populo prædicaret communionem ſub vtraque ſpecie; quæ iam ab eccleſia relicta fuerat; illi inter alia adducens ſententiam Saluatoris Ioannis 6.* Ioan. 6. niſi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius ſanguinem non habebitis vitam in vobis. *His commotus Iacobellus, & inſtante impio Petro, populo prædicauit communionem ſub vtraque ſpecie; aſſerens nequaquam poſſe ſaluari, niſi ſub vtraque ſpecie communicantur: Quare factum eſt, vt omnes hæretici Bohæmiæ aſſentirent; immo gaudentes dicebant, tantum virum inueniſſe ſententiam in ſacro Euangelio fundatam; per quam Romana eccleſia argui poteſt, vel de ignorantia; vel de nequitia; quare perfidus Petrus Dreſenſis totam ferè Bohæmiam hoc dogmate infecit; qui floruit anno ſalutis 1428. ſub Eugenio IIII. Papa, & Sigiſmundo Romanorum Imperatore, perſeuerauitque in pertinacia ſua vſque ad extremam horam vitæ ſuæ; itaque iam ſenex deficiens in inferno ſepelitur.*

Quam deinde auxit Lutherus, de quo titulo Abſolutio hæreſi prima dictum eſt; docens ne laici ſumant communionem ſub vtraque ſpecie incurri æternam damnationem.

COnuincitur itaque hæc hæreſis; nam in Chriſti corpore eſt corpus, ſanguis, anima, & diuinitas; Quod ſi inimici hoc negent, oportet dicere corpus eſſe inanimatum; & ſic cadauer; nam corpus ſine anima & ſanguine minime poteſt vegetare; idem de ſanguine dicitur nam ſi ibi eſt ſanguis: ergo, & conſequenter etiam anima; fatendum eſt igitur ſine vlla heſitatione ſub vtraque ſpecie panis, & vini realiter contineri totum corpus Chriſti; ſic qui ſumunt vnam ſpeciem totum Chriſtum integrè ſumunt; & ſic æqualiter eandem gratiam ſumunt: Eccle-

ſia ve-

ßa vero ò perfidi ſapienter ordinauit. Primò ob numeroſam multitudinem, ob periculum effuſionis ſanguinis, ne communio daretur ſub vtraque ſpecie, quod in primitiua eccleſia ob Chriſtianorum paucitatem non erat ita timendum: Secundò, ob delationem ſanguinis ad infirmos ad loca remotiora, ne ſanguis accidentaliter diffundatur: Tertiò, quia non vbique habetur vini copia denique, ne homines idiotæ crederent (vti accidit Bohæmis a Petro, & Iacobello ſeductis) non poſſe recipi totum Chriſtum ſub vna ſpecie: denique legitur Act. 12. & 20. quod *conuerſi erant perſeuerantes in orationibus, & in fractione panis*, quo loci nulla fit vini mentio. Act. 12.

Poſtremò Eccleſia Vniuerſalis in Concilio Conſtantienſi ſub Ioanne XXIIII. Papa, & Sigiſmundo Romanorum Imperatore anno ſalutis 1415. celebrato 1000. & amplius Patrum ſeſſ. 13. definiuit non debere dari communionem ſub vtraque ſpecie laicis ob ſupra narrata pericula. Conc. Cōſtantien.

Contra hanc hæreſim ſcripſit (vti teſtatur Ioannes Tritemius Abbas, & Monachus S. Benedicti libro de viris illuſtribus) quidam Ioannes Hagen Carthuſienſis: pariter etiam ſcripſit Ioannes Roffenſis Epiſcopus in eo opere, quod contra errores Lutheri edidit. Io. Hag. Io. Roff.

TITVLVS EVNVCHVS.

Hæreſis Vna.

Docet hæc hæreſis, quæ nimis temeraria, & crudelis eſt; quod ad benè Deo ſeruiendum oportet vt quiſq; caſtratus ſit.

Acta Valeſij Arabis.

Auctor fuit (vti teſtatur D. Auguſtinus libro de hæreſibus c. 77.) quidam Valeſius Arabs, à quo ſequaces dicti ſunt Valeſiani. Qui Valeſius erat homo idiota, vti etiam cæteri Arabes ſequaces. Hæc igitur hæreſis orta eſt in Arabia (vti teſtatur D. Aug. lib. de hæreſibus cap. 77.) quare Arabes dicuntur Auctores. Docebat igitur Valeſius Arabs populos, quod niſi ſe caſtrarent, vel per ſe, vel per alios nunquam peruenire poſſent ad regnum cælorum. Cauſa autem huius ſectæ, fuit Origenes: nam audiens Valeſius eius prædicationem (habebatur enim Origenes ab omnibus in maxima veneratione) & curioſus Valeſius; deſiderans cognoſcere hominem, & qualitates, & audito ſe ob regnum cælorum caſtraſſe ſtatim idem ipſe fecit in ſe, & in alijs ſequacibus, & non ſolum ſe ipſos Valeſiani caſtrabant, verum omnes quotquot hoſpitio recipiebant, D. Aug.

& ſlo-

& floruit Valesius ac eius secta præcipue anno salutis 230. sub Vrbano I. Papa, & Alexandro Romanorum Imperatore, qui Valesiani se hoc modo castrantes priuantur communione cæterorum.

Matth. 19. Conuincitur, & primo dico, quod verba Saluatoris Matth. 19. sic intelligenda sunt, scilicet a vitijs, & a mala voluntate non obseruandi præcepta, quod confirmatur, nam tunc coniugia perirent; nam
Matth. 19. præcipitur pariter Matt. 19. quod nullus *dimittat vxorem suam sine cau-*
1. Cor. 7. *sa fornicationis*; & D. Paulus 1. Cor. 7. iubet reddi debitum vxori, &
Gen. 1. Gen. 1. legitur Deum post Adæ, & Euæ creationem eis dixisse *crescite, & multiplicamini, & replete terram*; & cum per diluuium voluit Deum
Gen. 7. omnem hominem punire legitur Gen. 7. reseruasse Noe, & vxorem
Gen 8. suam, quibus post diluuium dixit (vti legitur Gen. 8.) *Crescite, & multiplicamini, & replete terram*. Denique additur, quod Mundus, si omnes castrarentur annihilaretur.

Cõc. Nic. Accedit definitio Ecclesiæ Vniuersalis in Concil. I. generali Niceno sub Syluestro Papa I. & Magno Constantino Romanorum Imperatore anno salutis 325. celebrato 318. Patrum nam Can. 1. ait; *si quis autem sanus se ipsum abscidit, hic etiam si est in clero, cessare debet, & ex hoc*
Conc. Ro. *nullum talem oportet ordinari*: Et in Conc. Romæ celebrato sub Cornelio Papa, & Martyre, & Gallo, & Volusiano Romanorum Imperatoribus sexaginta Episcoporum totidem presbyterorum, ac aliorum Diaconorum errores omnes Origenis damnauit ac correxit. Quod Concilium cœptum fuit sub Fabiano I. Papa & Martyre, & expletum sub Cornelio anno salutis 254.

TITVLVS EXCOMMVNICATIO.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis excommunicationem, & quascumque alias censuras à Papa, vel ab alio superiore latas non esse timendas; immo contemnendas, quia sunt censuræ Antichristi.

Auctor fuit Ioannes Vuicleph, de quo titulo Adoratio hæresi prima dictum est.

Hanc etiam tutatus est Ioannes Huss, de quo titulo Ecclesia, hæresi prima dictum est, addens Clerum suppeditare Laicos per excommunicationem, & alias censuras.

Pessimus denique Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi prima dictum est non desinens viscera matris suæ rodere; docet non solum excommunicationem non esse timendam, verum cum gaudio recipiendam, & procurandam.

Con-

CONuincitur, nam claré legitur Matth. 18. Christum Ecclesiæ suæ dedisse authoritatem excommunicandi, ibi, *Si peccauerit frater tuus corripe eum inter te, & ipsum solum, si te audierit, lucratus es fratrem tuum, si autem te non audierit adhibe tecum vnum vel duos testes, vt in ore duorum vel trium stet omne verbum, quod si nec audierit dic Ecclesiæ, quod si nec audierit Ecclesiam, sit tibi tanquam Ethnicus, & publicanus*; idest nullam habebis cum illo communionem, cum Christianis sit cum infidelibus communio interdicta; vti docet D. Paulus 1. ad Cor. 6. *Quæ enim pars fideli cum infideli?* & D. Ioan. 2. sua Epistola cap. 2. dicit, *Si quis ad vos venerit non habens doctrinam vestram nolite eum recipere in domum vestram, nec aue ei dixeritis*, & Christus Matth. 18. dans Ecclesiæ suæ authoritatem excommunicandi dicit; *Amen dico vobis quæcunque ligaueritis super terram, erunt ligata & in cœlo, & quæcunque solueritis super terram erunt soluta & in cœlo*: Huius rei etiam sunt infinita exempla; nam legitur 1. Cor. 5. Diuum Paulum bonum iudicasse tradere Corinthum in manus Sathanæ, vt spiritus eius saluus fieret in die Domini, quia coibat cum nouerca sua, & legitur 1. Tim. 1. D. Paulum excommunicasse Hymenæum, & Alexandrum ob blasphemiam, vt discant non blasphemare: denique D. Ambrosius ab Ecclesia eiecit Theodosium Magnum ob crudelem necem factam eius iussu Thessalonicæ, quę multum ei profuit, nam illum ad sui erroris cognitionem perduxit.

Matth. 18. 1. Cor. 6. Ioan. 2. Matth. 18. 1. Cor. 5. 1. Tim. 1.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Carthaginensi IV. sub Anastasio Papa, & Arcadio, & Honorio Imperatoribus Romanis anno salutis 398. 214. Episcoporum, cap. 73. omnibus inhibet communionem cum excommunicatis, dicens, *Si quis communicauerit, vel orauerit cum excommunicato siue Clericus, siue Laicus excommunicetur*. Et in Concilio Bracarensi I. anno salutis 563. celebrato sub Ioanne III. Papa, à quo & confirmatur, & Iustiniano Romanorum Imperatore cap. 33. definiuit Ecclesia, quod si quis pro hæresi, vel crimine aliquo excommunicetur nullus ei communicare præsumat: denique damnans Ecclesia in Conc. Constantiensi, anno salutis 1415. celebrato sub Ioanne XXIV. & Sigismundo Romanorum Imperatore errores Vuiclephi; hunc etiam in ordine vndecimum maledicit.

Conc. Carthag. Conc. Bracar. Conc. Cōstantien.

TITVLVS EXORCISMVS.

Hæresis Vna.

Spernit hæc hæresis omnes benedictiones quas facit Ecclesia.

AVctores sunt Vualdenses, de quibus titulo Baptismus hæresi octaua dictum est.

His adhærent Vuiclephistæ qui in Vualdensium verbo iurarunt, & dicunt tales benedictiones esse opus Necromantiæ; non enim, ad-

dunt ipsi,res per benedictiones meliorantur,quam in sua natura eas creauit Deus: de horum autem Vuiclephistorum Magistro dictum est titulo Adoratio hæresi prima.

AD hanc superandam sciendum quod Exorcismus est vox Græca Latine sonans adiuratio,siue nominis diuini inuocatio super habentes spiritum immundum adiurando eos per virtutem diuinam , vt
D.Aug. ab eis egrediatur,vti dicit D.Aug.lib.1. De vita beata ; vnde omnes benedictiones,quibus vtimur contra Dæmones, & toxica exorcismi dicuntur ; nam legitur Luc.10.de discipulis cum Saluatore loquentibus ; *Domine etiam dæmonia in nomine tuo nobis subijciuntur* , & Act.9. cum Apostoli eijcerent dæmonia,quidam Iudæi astantes,vti filij Sceuæ Principis Sacerdotum volebant idem facere, & spiritus nequam ei dixit: *Iesum noui,& Paulum scio,vos autem qui estis ?* Quare benedictiones sunt maximi valoris,nec sunt hominum inuentæ , at à Deo ad nos venerunt, legitur enim Gen.1. *Creauit Deus,& benedixit*, & Leuit.23. *Cum ingressi fueritis terram ,quam ego dabo vobis, & messueritis segetes feretis manipulos spicarum primitias vestras ad sacerdotem,& eleuabit fasciculum coram Domino, vt acceptabile sit pro vobis altero die Sabbati, & sanctificabit illũ*, & legitur Exod.20. quod benedictiones altarium ortum habent à lege veteri ; nam Moyses ex præcepto Domini erexit altare,& vnxit illud,& Deut.64. *Præcepit Dominus , vt de omnibus fructibus primitia offerantur Domino,& dentur Sacerdoti,vt inuocet nomen Domini super eas* : grandis, vti dicit D.Hieronymus super Ezech.24. dignitas Sacerdotum,at grandis ruina si peccauerint. Quid ad hæc dicetis impij Vuiclephistæ ? nunquid Deus docuit populum Israel necromantiam , aut artis magicæ peritiam ? absit hoc à cordibus fidelium : Deus strictissimè inhibuit , & odiosè nimis abominatur idolatriam super quam fundatur talis magia : denique audiamus testamentum nouum creaturarum benedictiones approbantem legitur enim 1.Tim.4. *Omnis enim creatura bona est , & nihil reijciendum, quod cum gratiarũ actione percipitur : sanctificatur enim per verbum Dei,& orationem :* itaque nos benedicendo creaturas eas nõ facimus meliores, quam sunt in sua natura, sed Deus facit eas meliores ad preces benedicentis,modo audiamus Ecclesiæ definitionem .

(Marginalia: Luc.10. Act.9. Gen.1. Leuit.23. Exod.20. Deut.64. D.Hier. Ezech.24. 1.Tim.4.)

Concil.Agathen. Postremò Ecclesia Vniuersalis in Concilio Agathensi in Gallia Narbonensi in ciuitate Agathæ celebrato, anno salutis 506. authoritate Symachi Papæ,sub Anastasio Romanorum Imperatore 35.Episcoporum, cui præsuit Sanctus Cæsarius Arelatensis Episcopus , ac cum omnibus alijs subscripsit, cap.10. suorum decretorum definiuit , Altaria non solum debere Chrismate vngi,verum sacerdotali benedictione benedici :
Conc. Hispal. idem Ecclesia definiuit in Conc.Hispalensi II. anno salutis 619. 2. Idus Nouembris celebrato sub Bonifacio V.Papa, & Heraclio Romanorum Imperatore octo tantum Episcoporum , cui præfuit B.Isidorus Hispalensis Episcopus,ac cum alijs subscripsit nam cap.7. suorum decretorũ, ait solus Aaron vnxit altaria ,&c. & licet fuerit prouinciale fuit tamen celebratum authoritate Bonifacij V. & sic ab Ecclesia receptum .
Conc.Tolet. Denique Ecclesia in Conc. Toletano IV. anno salutis 633. nonis De-

cembris

cembris celebrato sub Honorio I. Papa, & Heraclio Romanorum Imperatore 70. Episcoporum tam ex Hispania, quàm ex illa parte Galliæ Narbonensis Regibus Hispaniarum subiecta, cui præsidebat B. Isidorus Hispalensis Episcopus, ex mandato Honorij summi Pontificis, c.8. suorum decretorum laudat, & approbat Cerei Paschalis benedictionem eamque obseruandam mandat.

TITVLVS FATVM.

Hæresis Vna.

Circa hoc nomen vnam tantum hæresim ortam inueni, quæ docet hominum conuersationis esse Fato ascribendas.

Acta Bardesanis.

Auctor (vti refert D. Augustinus lib. de hæresibus cap. 35.) fuit Bardesanes Syrus in Edesenorum ciuitate Mesopotamiæ ortus vir doctissimus in Græca, & Syriaca lingua, nam adhuc adolescens, & annorum tantum 23. scripsit dogmata fidei Catholicæ conformia contra Marcionem anno salutis 175. sub Sothero Papa, & Martyre, & Marco Aurelio Romanorum Imperatore. Hic Bardesanes (à quibusdam alijs dictus Bardesanius) fuit vir pius, ac deuotus, & familiaris Augari Edesenorum Principi; Qui Augarus fuit vir sanctissimus, vti narrat D. Augustinus loco supra citato; infœlix deinde Bardesanes anno salutis 186. instinctu dæmonum, & superbia elatus relinquens Augari amicitiam, dogmata Valentini est amplexatus, immo ea auxit, vti Epiphanius tradit hæresi 56. quare sequaces deinde dicti sunt Bardesanistæ, habuit Bardesanes (vti docet Epiphanius loco supra citato) filium Harmonium dictum Athenis litteris Græcis ornatum, at impietate paterna præditum, sic merito ambo Valentini flosculi dici possunt: itaque post multas perpetratas iniquitates, easque in Ecclesia Dei introductas anno salutis 206. Edesenæ moritur ibique a suis conciuibus sepelitur, anima tamen eius Diabolo traditur perpetuo igne, & sulphure crucianda. D.August. Epiph.

Hunc etiam errorem docet Priscillianus hæresum omnium sentina, qui dixit homines esse fatalibus stellis alligatos, & corpus nostrum secundum duodecim signa cœli esse compositum, in capite constituens Arietem: Taurum in ceruice; Geminos in humeris, Cancrum in pectore, sic alia signa per cæteras corporis partes distribuit vsque ad plantas, quas piscibus tribuit; quia vltimum hoc esse signum astrologi docent, de quo titulo Beatitudo, hæresi prima dictum est.

T 2 Conuin-

CONuincitur itaque hæresis, nam sic tolleretur hominis arbitrium; secundo si omnia fato reguntur in homine, non erit quod laudemus in homine, vel vituperemus; tertio ab homine tolleretur omnis consultatio; quarto pugna hominis aduersus vitia erit inanis, insuper frustra

Psal. 33. dixisset Dauid Psal. 33. *Declina à malo, & fac bonum*, & D. Paulus 1.

1. Cor. 6. Cor. 6. frustra dixisset *Fugite fornicationem*: denique mali homines iniuste puniuntur, & boni præmiantur, quod quam sit falsum relinquo piorum hominum iudicio; adeo sunt impia talia dicta, vt aures rectæ horreant talia audire.

Conc. Bracar. Postremo Ecclesia Vniuersalis in Concilio I. Bracarensi authoritate Ioannis III. Papæ celebrato temporibus Iustiniani Romanorum Imperatoris anno salutis 563. cap. 9. suorum decretorum definiuit, quod si quis animas, & corpora humana credit fatalibus signis astringi; sicut Pagani & Priscillianus dixerunt, anathema sit.

D. Thom. COntra hanc hæresim scripsit B. Thomas de Aquino opusculum de fato, & est 28. in ordine suorum opusculorum.

TITVLVS FIDES.

Hæresis Prima.

CIrca hoc nomen tres præcipue ortas hæreses inueni. Prima docet nil esse credendum, quod excedat virtutem nostri intellectus.

D. Bern. *AVctor fuit Petrus Abailardus, de quo titulo Beatitudo hæresi prima dictum est, vti D. Bernardus testatur Epistola sua 190.*

Hebr. 11. COnuincitur legitur ad Hæbr. 11. *Fides est substantia rerum sperandarum argumentum non apparentium*, qui locus ab omnibus doctoribus Græcis, & Latinis intelligitur de vera fide, & ita ab Ecclesia recipi-

Luc. 1. tur; insuper vti legitur Luc. 1. quod Zacharias Pater Ioannis Baptistæ

2. Cor. 1. fuit de incredulitate partus vxoris punitus: denique D. Paulus 1. Cor. 1. ait *Prædicatio mea nō est in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione spiritus, & virtutis, vt fides vestra non sit in hominum sapientia, sed in virtute Dei*: Quid ad hæc dicet ingratus Abailardus, qui pro

Eccl. 19. confirmatione suæ insaniæ adducit authoritatem ex Ecclesiastico 19. scilicet, *Qui cito credit leuis est corde*, quæ authoritas non est intelligenda de fide in Deum, vti antecedentia, & sequentia ostendunt, sed de mutua inter homines credulitate.

Conc. Remen. Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Rhemensi in Gallia anno salutis 1148. Calen. Aprilis celebrato sub Eugenio III. Papa, & Conrado II. Romanorum Imperatore damnans omnes Abailardi errores; hunc etiam cum auctore damnauit.

Hæresis

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis quod habentes solam fidem, licet habeant grauissima peccata saluentur.

AVctor est Eunomius, de quo dictum est titulo Deus, hæresi sexta docebat enim omnes, qui fidem, quam ipse docebat, seruabant, fore saluos.

Quam per multos annos in sterquilinio sepultam, exhumauit impius Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi prima dictum est; docens solam fidem iustificare, & opera ad salutem minime esse necessaria: de iustificatione disputabimus titulo Opera, nunc solum probabimus solam fidem ad salutem minime sufficere.

COnuincitur, & primo dico, quod si sola fides ad salutem sufficeret, tunc neque homicidium, neque adulterium, neque cætera scelera homini imputarentur, quod falsum est. O vocem impiam Lutheranam: O fomentum totius nequitiæ, si sola fides iustificat, ergo omnia sacramenta sunt superflua; & eleemosyna, & ieiunium, & oratio erunt nullius valoris: attendite, & videte, quot venenosi riuuli ex hoc fonte scateant, quis hæc ferre poterit non certè homo Christianus; immo parum pius Philosophus? quis non odit homicidium furtum &c. legitur enim Psal. 14. cum propheta petijsset a Domino, quis in illius tabernaculo esset habitaturus; respondit, *qui ingreditur sine macula, & operatur iustitiam*: dixit propheta, ò Lutherane, qui operatur: & Mat. 7. *Non omnis, qui dicit mihi Domine Domine intrabit in regnum cælorum, sed qui facit voluntatem patris mei, qui in cælis est, ipse intrabit in regnum cælorum*: Et Matt. vlt. dixit Iesus discipulis *docete, quæ mandaui vobis*; non dixit docete credere, denique legitur ad Rom. 7. *Non auditores legis iusti sunt apud Deum, sed factores*: Discipuli verò Lutheri videntes tam clara Sacræ paginæ testimonia aduersus Lutherum, volentes eum defendere, in alium cadunt errorem, dicunt enim opera quidem esse meritoria, at non vitæ æternæ, sed alicuius præmij temporalis; at hoc à Lutheri discipulis refugium superatum remanet ex verbis Matth. 19. *Si vis ad vitam ingredi serua mandata*, & Act. 2. *pænitentiam inquit agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in nomine Iesu Christi in remissionem peccatorum vestrorum, & accipietis donum Spiritussancti*: valeant igitur Lutherani, & in sterquilinio sepeliantur.

[Psal. 14. — Matth. 7. — Matth. vlt. — Rom. 7. — Matth. 19. — Act. 2.]

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Triden. sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. 7. Ianuarij celebrata post datam huius rei definitionem in cap. 3. 4. 5. 6. 7. & 8. denique in Can. 9. docet *Si quis dixerit sola fide impium iustificari, anathema sit*, & in Can. 12. docet *si quis dixerit fidem iustificantem nil aliud esse, quam fiduciam diuinæ misericordiæ peccata per Christum remittentem; vel eam fiduciam esse eam, qua iustificamur, anathema sit.* Conc. Tri.

Contra

Thom. de Vio. Alb. Pygh. Contra hanc hæresim scripsit doctissimus Thomas de Vio Gaietanus: scripsit etiam Albertus Pyghius in suis controuersijs.

Hæresis Tertia.

Docet hæc hæresis fidem amitti per quodlibet peccatum mortale.

Auctor est Lutherus, cui adhærent quotquot sunt ex eius schola; de quo dictum est titulo Absolutio, hæresi prima.

Conuincitur, nam cum vera fides esse non possit sine charitate, & fides ad intellectum, & charitas ad voluntatem pertineat, & multi etiam sunt habentes fidem, qui tamen charitate carent, vti legitur, & Iac. 4. habetur ex Epistola Iacobi 4. ibi *scienti bonum, & non facienti, peccatum est illi*, ex quo loco habetur aliquos esse habentes fidem, qui tamen contra charitatem, & conscientiam agunt: parabola etiam de fatuis virginibus Matth. 13. & parabola Regis facientis nuptias filio suo Matth. 22. nam virgines non habentes oleum, & adolescens non habens vestem nuptialem, habebant quidem fidem, at non charitatem: clarè enim hæ Saluatoris nostri parabolæ damnant hanc impiam assertionem.

Matth. 13. Matth. 22.

Conc. Tri. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. celebrata post datam huius rei definitionem in cap. 15. hanc deinde in Can. 28. sub anathemate damnat.

TITVLVS FIDVCIA.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis nullo modo licere fiduciam gratiæ, vel gloriæ assequendæ collocare in nostris operibus.

Auctor est Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi prima dictum, quem sequuntur præcipuè ex Lutheranis Philippus Melancton, & Martinus Bucerus, hanc assertionem ex alijs suis erroribus deducentes, veluti aquam putredinem ex fonte corrupto; docent enim omnia opera nostra esse peccata, & per illa non posse homines mereri vitam æternam; inde dicunt omnem nostram fiduciam collocandam esse in solis meritis Christi, quia per illum saluati, & redempti sumus; non autem in nostris operibus.

Conuincitur, & primo sciendum fiduciam esse spem roboratam ex firma opinione. Verbi gratia nos tenemus Petrum veracem, & sic

de

de illius promissione spem habemus, magis hoc est tenendum de Dei promissionibus, vti testatur propheta Regius Psal.117. ibi *bonum est sperare in Domino, quam sperare in homine*: quia scilicet bonus, & omnipotens est, & eius fiducia est sine formidine, insuper *Deus potens est dare nobis omnem gratiam, & gloriam*. Psal.83. legitur, quæ Dei fiducia oritur ex verbis Matth.4. *agite pœnitentiam appropinquabit enim regnum cælorum*, & ad Rom.8. legitur *non sunt condigna passiones huius sæculi ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis*, & legitur 2.Tim.4. *bonum certamen certaui, cursum consummaui, fidem seruaui, de reliquo reposita est mihi corona iustitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die iustus iudex*, & Regius Propheta Psal.118. legitur, *inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes meas propter retributionem*, legitur denique Matth.19. *si vis ad vitam ingredi serua mandata*, reponitur igitur etiam spes, & fiducia nostra in nostris operibus: ita tamen dicimus fiduciam collocari in nostris operibus bonis propter misericordiam Dei, & propter promissionem suam, qua promisit se daturum hominibus mercedem ob bona opera, quæ opera semper in Christum sunt vtique referenda principaliter, quia sine eo nil bonifacere possumus, valeant itaque Lutherani, & in luto suo maneant. Psal.117. Psal.83. Matth.4. Rom.8. 2.Tim.4. Psal.118. Matth.19.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess.6. anno salutis 1547. 7. Ianuarij celebrata, post datam huius rei definitionem in cap.16. hanc deinde Can.26.& 32. sub anathemate damnat. Conc.Tri.

Contra hanc pauca quædam scripsit Iodocus Clithouæus in suo Antiluthero. Iodo.Clit.

TITVLVS FORNICATIO.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis coitus inter solutos non esse peccatum mortale.

Auctores sunt Græci, de quibus titulo Confirmatio dictum est, vti Guido Carmelita refert in sua summa de hæresibus. Gui. Car.

Quæ hæresis iam remanet superata ex dictis titulo Coitus hæresi prima ad illum igitur locum recurrat lector.

Additur hic quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Florentino sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore anno salutis 1439. celebrato mille, & amplius Patrum omnes, & hunc præcipue, inter Græcorum errores correxit, quam correctionem Græci libenter susceperunt, & tunc omnibus hæresibus valete dixerunt, licet postea in antiquos errores reciderint. Conc.Flo.

TITV-

TITVLVS FVTVRVM CONTINGENS.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis omnia, quæ fiunt fieri necessitate absoluta.

D.Bern. *AVctor fuit Petrus Abailardus, vti refert D.Bernardus, Epistola sua 190. de quo Abailardo dictum est titulo Beatitudo hæresi 1. Ioannes vero Vuiclephus, de quo titulo Adoratio hæresi prima dictum est docet potentiam Dei, & actualem creationem eiusdem esse mensuræ; ita ut non possit plures res creare, quam creat, nec aliter res facere, quam fecit.*

Quam deinde assertionem omnium vltimus tutatus est Lutherus iniquus, de quo titulo Absolutio hæresi prima dictum est.

Sap.11. COnuincitur itaque hæresis; legitur enim Sap.11. quod quidam errantes colebant mutos serpentes, & sic Deus in vindictam illis im-
Gen.21. misit multitudinem mutorum animalium, & Gen.21. *Mulier Sara sterilis parit*, & Num.21. Asina Baalam loquitur præter naturæ ordinem, &
Num.21. Iosue 10. Sol relinquens motum suum stetit in fauorem filiorum Israel,
Iosf.10. & Num.17. Aaron virga cum esset arida extra naturæ ordinem floret, & Dan.3. in fornace ardenti pueri inclusi non comburuntur: & Num. 20. ex petra arida, quæ nullam habebat humoris virtutem fluunt aquæ largissimæ; denique legitur Ioan.10. ***Potestatem habeo ponendi animam meam, & iterum sumendi eam.*** Quid ergo superbissimi hæretici scrutari tentant, quod inscrutabile est? & inuestigare, quod inuestigabile est? valeant nam obscuratum est insipiens cor eorum.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Constantiensi mille, & amplius Patrum sub Ioãne XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore, anno salutis 1415. celebrato sess.8. damnans errores Vuiclephi hunc etiam in ordine 27. damnat.

COntra hanc heresim scripsit Thom. Vualdensis 1. tomo doctrinalis antiquæ fidei lib. 1. art. 1. à cap. 10. vsque ad 14.

TITVLVS GRATIA.

Hæresis Prima.

CIrca hoc nomen tres præcipue ortas hæreses inueni. Prima docet hominem posse sine Christi gratia Dei præcepta adimplere, & suis meritis vitam æternam consequi.

Auctor fuit Pelagius de quo titulo Adam hæresi 4. dictum est.

Ita

ITa hic impius error conuinci debet,& vt gratiæ Dei necessitatem defendemus, & non derogemus libero hominis arbitrio. Sciendum primo, quod hic nos non loquimur de libertate a culpa, de qua D.Paulus loquitur ad Rom.6. *Cum essetis serui peccati liberi facti estis*, neque de illa, quæ opponitur contra seruitutem, de qua similiter D. Paulus ad Rom.8. loquitur, at de illa quæ opponitur contra coactionem,& ab hac dicimus hominem liberum: secundo est sciendum triplicem esse voluntatis nostræ operationem bonam, vt v.g. dare eleemosinam, malam vt v.g. furari, & indifferentem, vt v.g. ambulare, vel fricare barbam non considerato fine, nam quandoque operationes accipiunt bonitatem, vel malitiam à fine: His sic positis quinque addo conclusiones Catholicas. Prima liberum hominis arbitrium potest ex se,& sua conditione eligere quamlibet volitionem malam. Secunda liberum hominis arbitrium ex sola suæ naturæ conditione (non excludo hic, aut in prima assertione illam generalem Dei concausationem) eligere quodlibet opus medium. Tertia Catholica assertio ex sola sua potestate addita etiam illa communi, & generali concausatione non potest sine aliquo speciali Dei auxilio bonum aliquod operari, nam semper præcedit monitio, attractio, & inspiratio, quæ ipse Deus merè gratis donat quibus illi placet: Quarta assertio Catholica postquam Deus voluntatem nostram excitauit ad bonum est in ipsius hominis voluntate, hæc potestas, vt Deo monenti, & inspiranti consentiat, vel dissentiat. Quinta assertio Catholica postquam voluntas nostra cum Dei adiutorio cepit bonum aliquod agere, non potest sine eiusdem Dei speciali auxilio bonum cœptum prosequi, & in eo perseuerare. Ex quibus conclusionibus patet quanta sit liberi nostri arbitrij potestas, quantaque sit etiam necessitas in nostro libero arbitrio gratiæ diuinæ: sic etiam legitur Psal.36. in Domino gressus hominis dirigentur, & Matth.10. *Cum steteritis ante Reges, & Præsides non estis vos qui loquimini, sed spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis*, & 1.Cor.12. *nemo potest dicere Dominus Iesus, nisi in Spiritusancto*, & Hier.17. legitur *Sana me Domine, & sanabor, saluum me fac, & saluus ero, quoniam laus mea tu es:* si Hieremias hoc à seipso facere poterat, vt quid hoc à Deo petit? insuper legitur Oseæ 13. *perditio tua ex te Israel tantummodo ex me adiutorium tuum*, & Ioan.15. *sine me, inquit* Christus *nihil potestis facere*, si sine eo nil consequi possumus, quomodo vitam æternam sine eo consequemur? erubescat igitur Pelagius docens vnumquenque suo arbitrio regi: audiamus modo Ecclesiæ definitionem.

Rom.6. Rom.8. Psal.36. Matth.10. 1.Cor.12. Hier.17. Osc.13. Ioan.15.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Mileuitano II. sub Syluano Numidiæ Primate 71. Episcoporum inter quos erat D. Augustinus anno salutis 416. celebrato sub Innocentio I. Papa, & Honorio, & Theodosio Romanorum Imperatoribus cap.4. suorum decretorum, hanc assertionem sub anathemate damnat, & in Concilio Tridentino sub Paulo III.Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess.6.anno salutis 1547. 7.Ianuarij celebrata Can.1.2. & 3. hanc sub anathemate damnat.

Conc.Mileuit. Conc.Tri.

COntra Pelagium scripsit D. Hieronymus tres libros dialogorum; scripsit etiam D.Augustinus plures tractatus de natura, & gratia,

D.Hier. D.Aug.

V de

de gratia Christi contra perfidum Cœlestium Pelagij primarium discipulum, & libros sex contra impium Iulianum Capuanum Episcopum.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis, illos, qui plena fide baptismum acceperunt non posse amplius peccare.

Auctor fuit Iouinianus, de quo titulo Beatitudo hæresi septima dictum est.

D.Aug. *Quem etiam tutatus est Pelagius, vti refert D. Augustinus libro de hæresibus cap. 88. de quo dictum est titulo Adam hæresi 4.*

Demum hanc per mille, & amplius annos exhumauit, ac auxit perfidus Lutherus, de quo dictum est titulo Absolutio hæresi 1.

Conuincitur, nam cœlestia, & terrestria hanc expugnant, nam diabolum in gratia fuisse creatum iam ostendimus titulo Diabolus, qui tamen non fuit stabilis in gratia, neque in veritate; immo vti legitur
Luc. 10. Luc. 10. *In illo inuenta est iniquitas:* similiter legitur Gen. 4. Deus crea-
Gen. 4. uit hominem rectum, & tamen post contempto Dei præcepto, vt place-
Gen. 19. ret vxori comedit de ligno vetito; & Gen. 19. Loth iustus non comburi-
1. Reg. 13. tur, deinde coit cum filiabus suis, & 1. Reg. 16. Dauid iustus coram Do-
Ioan. 13. mino vngitur in Regem deinde committit adulterium, & homicidium, & Ioan. 13. Iudas Apostolus electus Christum deinde tradit.

Conc. Mil. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Mileuitano II. sub Syluano Numidiæ Primate 71. Episcoporum, inter quos erat D. August. anno salutis 416. celebrato sub Innocentio I. Papa, & Honorio, & Theodosio Romanorum Imperatoribus, cap. 6. suorum decretorum hanc assertio-
Conc. Tri. nem sub anathemate damnat. Et in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & inuictissimo Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. 7. Ianuarij celebrata Can. 23. hanc pariter maledicit.

D. August. Contra hanc assertionem scripsit librum vnum, qui dicitur liber secundus contra Iouinianum D. Augustinus.

Hæresis Tertia.

Docet hæc hæresis hominem iustum scire se esse in gratia, & ad hoc credendum esse obligatum.

Auctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est, nam à Dæmone ductus multos Christianos ignauos fecit, & ab exercitio bonorum operum auocauit (habebat enim Lutherus spiritum infernalem, qui secum vitam ducebat) & ita Christi vestem dilacerauit, ac Ecclesiam erroribus infecit, vt Christianissimus, ac deuotissimus

mus

nius Cæsar Carolus V. Austriacus procurauerit congregari ob has Lutheri seditiones Concilium, quod cœptum fuit sub Paulo III. cui nomine Pontificis præsidebat Cardinalis Ioannes Maria de monte, & expletum Tridenti sub Pio IV. cui nomine Pontificis præsidebat Ioannes Moronus Mediolanensis Cardinalis, & Episcopus Tusculanus; benedicensque sanctæ Synodo dixit: post gratias Deo actas Reuerendissimi Patres ite in pace, qui responderunt omnes. Amen.

Acta Huldrici Zuuinglij.

Quem errorem præcipue inter Lutheranos tutatus est Huldricus Zuuinglius Eluetius, & Canonicus ordinarius Ecclesiæ Constantiensis, nam audita fama Constantiæ quod Lutherus in Saxonia nouam legem illi genti annunciabat, & inuenisset ex Euangelij fonte posse quis animam suam saluam facere sine Summi Pontificis Romani sacrorum Canonum, ac Conciliorum obedientia. Zuuinglius satis nobilibus parentibus natus, litteris humanis, ac diuinis perornatus, cupiens se liberare à iugo seruitutis (vti ipse dicebat) obedientiæ Ecclesiæ Romanæ, se totum sectæ Lutheranæ dedit, eam auxit, ac vna cum Oecolampadio (vti tradit Lindanus) hæresim Berengarij renouauit, quod scilicet verum Christi corpus, & verum Christi sanguinem non contineatur sub speciebus panis, & vini: quare simplices seducebat, & illos à Catholica religione auertens ad se attrahebat; duxit, & ipse vxorem monialem à seipso seductam, magistrum imitatus; floruit anno salutis 1525. sub Clemēte VII. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore, & dum sacrum Concilium Tridentinum celebraretur, hic perfidus eius decreta sermone diabolico contemnebat, quare Deus iustissimus index permisit eum misere mori; non minus ac fecit Arrius, qui vna cum excrementis viscera effudit.

Acta Ioannis Caluini.

Huic etiam subscripsit Caluinus Gallus, natione Picardus, & patria Nouidunensi illustribus ortus parentibus, sacerdos, perdoctus in scientijs scholasticis, scriptura, & vtroque iure: innotuit autem anno salutis 1534. sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore, itaque ob vitæ suæ improbitatē à conciuibus à patria expellitur, ipse vero primo Basileæ venit, deinde Genuam, vbi sua prædicatione, & suis falsis dogmatibus illas infecit Ecclesias, habuit Caluinus Magistros Basileæ Oecolampadium, & Zuuinglium; Hic Lutheranus alios Lutheranos opibus, nobilitate, ingenio, doctrina, & malignitatum inuentione (nam Lutheri doctrinam falsam ampliauit, addens impietatem impietati) cum valde superaret, in tantam temeritatem deuenit, vt cum acces-

ferit cum saluo conductu ad Concilium Tridentinum post recessum ausus sit, illud redarguere scriptis, vnde librum particularem ædidit contra acta Concilij Tridentini, & præcipue contra sessionem sextam, vti Lindanus docet, inde elapsis aliquot annis, cum totam Galliam, ac Sabaudiam infecisset, Argentinam se contulit, vbi contracta amicitia cum Butzero, qui tunc Zuinglianæ sententiæ vale dixerat, & ad Lutherum accesserat; ac in omnibus plurimum vtebatur eius consilio; ægre tamen ferebat patriæ exilium, at cum esset vafer, & corde duplex, dissimulabat; quare ex mandato Caroli V. venit ad comitia Ratisbonæ vnà cum Butzero, in quibus de religione componenda deliberatum fuit, demum iterum a Geneuensibus receptus illam Ecclesiam deuastauit, ac omnem pietatis regulam peruertit: attamen pondus tot sacrilegiorum portauit, & in hoc mundo, nam morbo Hærodis infecto miserrimè è vita discessit, & in futuro, nam perpetuo igne, & sulphure cruciabitur, vti tradit Lindanus.

Acta Andreæ Ossiandri.

CVi etiam errori, adhæsit Andreas Ossiander Germanus ex Norimberga ciuitate ortus, & inter confessionistas (vti inquit Hosius lib. 1.) primus Hæreticus, Antichristus, Iudęus, Niger, Diabolus, Draco, homo nefarius, consceleratus, hostis Christi, & Lutheri discipulus, innotuit autem hæresiarca anno salutis 1530. sub Clemente VII. Papa, & Carolo V. Imperatore, vxorem duxit monialem, ex qua filios, & filias procreauit. Heu flete boni, & in tantam venerationem habebant Norimbergenses ciues Andream, vt eum vocarent patriæ Prophetam, quare anno salutis 1543. vnà cum alijs missus fuit nomine Norimbergensium ad Concilium Tridentinum, qui accedens multas habuit cum Patribus disputationes, & licet confusus, tamen magis induratus discessit, & pertinax vsque ad extremam horam vitæ suæ perdurauit; quare anno salutis 1559. primo deficiens à Norimbergensibus magna cum pompa sepultus fuit, & vt sanctus habitus est. Diabolus tamen triumphans eius animam in Infernum deportauit perpetuo cruciandam.

COnuincitur igitur hic error, & quo ad primam huius assertionis partem, scilicet hominem iustum scire se esse in gratia dico satis confutatam remanere ex dictis titulo Fides hæresi 2. additur tamen hic quod legitur Hier. 17. *Prauum est cor hominis, & inscrutabile, & quis cognoscet illud? ego Dominus scrutans corda*, si igitur ò Lutherani cor non potest perscrutari, ergo nec quis scire potest se esse in gratia, & legitur etiam Iob 14. *Si simplex fuero hoc ipsum ignorabit anima mea*, & 1. Cor. 14. legitur *Deum esse qui iudicat, & illuminat abscondita tenebrarum*. Quare superata prima parte huius malignitatis; secunda etiam conuincta remanet, nam si homo non est certus de sua iustificatione, consequenter

Hier. 17.
Iob 14.
1. Cor. 14.

quenter etiam non tenetur ad hoc credendum, quare audiamus quid definierit Ecclesia.

Postremo Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. 7. Ianuarij celebrata, nam post datam de tali re in cap. 9. definitionem, hanc deinde Can. 13. & Can. 14. sub anathemate damnat. Conc. Tri.

Contra hanc assertionem, post datam definitionem Conc. Tridentini, scripsit Dominicus de Soto Ordinis Prædicatorum, qui composuit opus de natura, & gratia tribus libris partitum, in quorum tertio contra hanc hæresim disputat. Scripsit etiam Andreas de Vega Ordinis Minorum, qui opus magnum composuit pro expositione, & defensione decretorum sacri Concilij Tridentini. Domin. de Soto. Andr. de Vega.

TITVLVS HAERETICVS.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen tres præcipue ortas hæreses inueni. Prima docet omnes hæreticos bene sentire.

Auctores sunt quidam hæretici dicti Rethorici, vti refert Philaster libro suo de hæresibus, non nominato Auctore, quæ opinio apud D. Augustinum lib. de hæresibus cap. 72. videtur magna dementia; nam cum sint tot hæreses vniusmet Auctoris inter se pugnantes ex diametro (vti hominibus ratione præditis patet) non est possibile, vt vtraque earum credatur esse vera, non est igitur bonum frustra contererere tempus pugnando aduersus hanc dementiam; lector igitur sit contentus sola narratione. Philaster. D. Aug.

Additur tamen quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio I. generali Niceno sub Syluestro Papa I. & magno Constantino Romanorũ Imperatore 318. Patrum, anno salutis 325. celebrato non damnasset Arrium, neque in Concilio II. generali Constantinopoli celebrato anno salutis 381. sub Damaso Papa, & magno Theodosio Romanorum Imperatore 150 Patrum damnasset Macedonium, neque Dioscorum in Concilio III. generali Ephesino anno salutis 431. celebrato sub Cœlestino I. Papa, & Theodosio iuniore Romanorum Imperatore 200. Patrum, neque denique Eutichen in IV. generali Chalcedonensi 630. Patrum anno salutis 452. sub Leone I. Papa, & Martiano Romanorum Imperatore. Quæ quattuor Concilia D. Gregorius dicit venerari vti quattuor Sancta Dei Euangelia. Cõc. Nic. Conc. Cõstantien. Concil. Ephes. Conc. Calced.

Hæresis

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis hæreticos non esse aliqua pœna corporali puniendos, sed iudicio diuino relinquendos.

Auctores sunt Lutheri discipuli, de quorum Duce dictum est titulo Absolutio hæresi prima.

Exod. Leuit. Conuincitur, nam si transgressores veteris legis, quæ erat vmbra, & figura nouæ legis, vti legitur Exod. 7. 21. 22. & 31. & Leuit. 17. 18. 19. 20. & 21. puniebantur ex Dei mandato pœna corporali, etiam cum sententia mortis, quanto magis debent puniri transgressores, & violatores nouæ legis per Iesum Christum nobis datæ, & præcipue conficientes legem nouam, & malignas nouitates inuentantes, Euangelio contradicentes, imò Euangelium ipsum, & totam legem nouam male tractantes, ex ipsa eradentes quicquid non facit pro sua viuendi libertate: Quæ pro confutatione præsentis dementiæ dicta sufficiunt.

Conc. Cõstantien. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Constantiensi mille, & amplius Patrum in Spiritu sancto, celebrato anno salutis 1415. sub Ioanne XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore, si heretici pœna corporali non essent puniendi, non damnasset, & brachio sæculari igni comburendos tradidisset Ioannem Huss, & Hieronimum eius socium.

Hæresis Tertia.

Nic. Eim. *Docet hæc hæresis illum esse dicendum hæreticum, qui quouis modo lęthaliter peccat. Quæ hæresis orta est anno salutis 1364. sub Gregorio XI. Papa, & Vincislao Romanorum Imperatore, vti refert Nicolaus Eimericus in suo directorio inquisitionis, non tamen manifestauit Auctorem.*

Pro huius hęresis confutatione sufficiant dicta libro Prohęmiali c. 9. vbi fusius ostendimus quis sit vere dicendus hęreticus quo recurrat Lector.

Denique Ecclesia Vniuersalis in omnibus Concilijs ritè congregatis auctoritate nempe Apostolica, illos solum hæreticos esse determinauit, qui contra Ecclesiam Catholicam Romanam, & eius ordinationes aliquid impium produxerunt, & pertinaci animo in illo persisterunt.

TITVLVS HORÆ CANONICÆ.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis frustra tempus ferri in horis diurnis, & nocturnis decantandis.

Auctores

Auctores (vti refert Aeneas Sylaius in libro de Origine Bohæmorum cap.35.) fuerunt Vualdenses, de quibus titulo Baptismus hæresi octaua dictum est. Aen.Sylu.

His de more adhærent Vuiclephistæ, de quorum Duce dictum est titulo Adoratio hæresi 1. docet enim Vuiclephi, quod licet bonum sit orare, non tamen est æquum vt homo arctetur ad orandum, & cantandum certo, & determinato tempore: hoc enim repugnat libertati Christianæ; nam homo debet esse liber legitur enim ad Gal.4. dicunt hi perfidi Christus nos liberauit: Respondetur, quod D.Paulus ibi loquitur de libertate à seruitute Diaboli per Baptismum, & de libertate à iugo seruitutis legis Mosaicæ, in quibus duobus vera Christiana libertas collocatur; non autem sic nos liberauit Christus ab obedientia obseruationis præceptorum Ecclesiæ, immo nobis dedit exemplum, quando ipse factus est obediens vsque ad mortem. Gal.4.

Conuincitur, nam legitur Psal.88. *Media nocte surgebam ad confitendum tibi*, & Act.3. *Petrus, & Ioannes ascendebant in templum ad horam orationis nonam*, & cap.10. legitur Petrum ascēdisse ad horam orationis Sextam, & Paulus, & Sylla media nocte adorantes laudabant Dominum, & audiebant eos, qui erant in custodia: additur quod Deus easdem horas mysterijs consecrauit, nam media nocte nascitur Christus ex Maria Virgine, hora prima surrexit è sepulchro, hora tertia Spiritussanctus venit super Apostolos, hora sexta crucifigitur Christus, hora nona moritur, hora Vespertina cum discipulis cœnat, hora denique Completorij prima noctis vigilia solus secessit in montem orare. Psal.88. Act.3. Act.10.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Agathensi in Gallia Narbonensi in ciuitate Agathæ in Ecclesia S.Andreæ celebrato anno salutis 506. auctoritate Symmachi Papæ V. Cal. Septembris 35. Episcoporum, sub Anastasio Romanorum Imperatore, cui nomine Summi Pontificis præfuit S. Cæsarius Arelatensis Episcopus cap.21. suorum decretorum modum docet, quo in aliquibus horis, aliquarum solemnitatum orandum sit, ac in Ecclesia cantandum. Concil. Agath.

TITVLVS IDOLATRIA.

Hæresis Vna.

Docet hæc impietas serpentem, qui primos parentes decepit fuisse Christum.

Acta Gnosticorum, Sethianorum, & Serpentinorum.

Auctor fuit Nicolaus Diaconus, de quo dictum est titulo Anima hæresi 4. qui fuit Dux Gnosticorum: Sethianorum, eo quod Seth filium Adæ

Aläe fabulosa quadam vanitate venerabantur dicentes eum natum esse de superna Matre, & conuenisse cum superno Patre, & sic putarunt esse
Philaster. Tertull. *Christum, qui (referentibus Philastro, & Tertulliano in libris de hæresibus) dicuntur Sethoitæ. Alij autem dicuntur Ophitæ, & Serpentini, qui,*
D.Aug. *vti refert D. Augustinus libro de hæresibus cap. 17. serpentem, qui decepit primos parentes, putabant esse Christum; ideo serpentem adorabant, hac de causa quendam viuum nutriebant, & ad sacerdotis incantationes egrediebatur de spelunca, & ascendebat super altare quod erat supra speluncam, & lambebat oblationes, quas illi sacrificabant, quo peracto regrediebatur ad speluncam: hos hæreticos ortum habuisse à Nicolao, & à Gnosticis*
D.Aug. *refert D. Augustinus loco citato ex aliorum tamen opinione: Alij dicebantur denique Caiani, qui Cain Christum esse dicebant; sicque eum adora-*
D.Aug. *bant vti Philaster, & D. Augustinus lib. de hæresibus cap. 18. refert. Hæ sectæ ita sunt antiquatæ, vt ex memoria hominum abolitæ sint & nos lateat, qui fuerint præcipuè illarum inuentores, & quo tempore cœperint; tamen si post Christum fuerunt, floruerunt eo tempore, quo floruerunt Simon Magus, & Nicolaus Diaconus, à quibus Gnostici etiam venerunt, primi malitię, & nequitiæ inuentores.*

Exod. 6. Conuincitur, nec est operosum simul contra hos omnes disputare; nam legitur Exod. 6. *Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli ser-*
Deut. 17. *uies,* & in Deut. 17. *cum reperti fuerint apud te intra vnam portarum tuarum, quas Dominus Deus tuus dabit tibi, vir, aut mulier, qui transgrediantur pactum illius, & seruiant Dijs alienis, & adorent illos,* & quod sequitur, & infra; *educes virum, ac mulierem, qui rem sceleratissimam perpetra-*
Exod. 32. *runt, ad portam ciuitatis, & lapidibus obruentur:* insuper legitur Exod. 32. quod multa millia hominum morte punita sunt, quia vitulum aureum
Dan. 3. adorauerunt, & legitur Dan. 3. quod tres pueri à Domino præmiantur,
Apoc. 22. quia statuam noluerunt adorare, & Apoc. 22. legitur quod cum Ioannes cecidisset ante pedes Angeli, qui illi visionem ostenderat & voluisset illum adorare, prohibuit illum Angelus, ne illud faceret, dicens, *vide ne*
Matth. 4. *feceris, conseruus tuus sum, Deum adora,* denique legitur Matth. 4. *Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruies.*
Conc. Hierus. Postremo Ecclesia Vniuersalis in Conc. Hierusalem celebrato ab Apostolis anno salutis 41. sub Petro Apostolo, & Caio Cæsare inter quos aderant Paulus, & Barnabas, ac Lucas, qui eiusdem Concilij acta conscripsit, vti ex Act. Apostolorũ, hæreses omnes Nicolai maledixit; eumque tanquam putridum palmitem à vite resecandum censuit.

TITVLVS IEIVNIVM.

Hæresis Prima.

Tres præcipue circa hoc nomen ortas hæreses inueni. *Prima docet ieiunium esse nullius meriti apud Deum.*

Auctor

AVctor fuit Iouinianus, de quo titulo Beatitudo heresi septima dictum est.

Quam instaurarunt Vualdenses, de quibus dictum est titulo Baptismus heresi 8. & Vuiclephistę Vualdensium discipuli, de quorum magistro dictum est titulo Adoratio heresi prima.

Quam denique auxerunt Lutherani, de quorum Duce Luthero dictum est titulo Absolutio heresi prima, adferentes in confirmationem sui erroris illud 1. ad Tim.4. Corporalis exercitatio ad modicum vtilis est; *ad quod respondetur, quod D. Paulus ibi non loquitur de ieiunio, nec per corporalem exercitationem intelligit ieiunium; nam ieiunium est spiritualis exercitatio, & licet corpus maceretur, spiritus tamen uigilantior fit; corporalis enim exercitatio est agitatio, & corporis motus; quod patet ex sequentibus, nam sequitur D. Paulus, & dicit;* Pietas autem ad omnia vtilis est promissionem habens vitæ, quæ nunc est, & futuræ. 1.Tim.4.

COnuincitur itaque heresis; nam ieiunium est virtus, & consequenter ei debetur præmium, parat namque ieiunium viam castitate, nam si gula luxuriam iuuat; oportet, vt ieiunium adiuuet castitatem, nam oppositarum causarum sunt oppositi effectus: quid enim peccare fecit Sodomam, nisi saturitas panis; legitur etiam Exod.32. *Cum manducasset populus surrexit non orare, sed ludere, non adorare Deum, sed vitulum aureum*, legitur lib.3. Reg.17. Helias ieiunus orat, & ad eius orationem tribus annis, & sex mensibus ros pluuiæ non cecidit super terram; rursum ieiunus iterum orat, & pluuias à Deo impetrat, at accedamus ad auctoritatem noui testamenti; legitur enim Luc.2. Anna Prophetissa filia Phanuelis laudatur quod non discedebat de templo, *Ieiunijs, & orationibus seruiens die, ac nocte*, legitur etiam Matth.17. *hoc genus Dæmoniorum non eijcitur, nisi in ieiunio, & oratione*, & supra cap.6. Christus præbuit nobis exemplum; quia ieiunauit quadraginta diebus, & quadraginta noctibus. Ieiunium enim legem accepit, voracitas verò legem perdidit: ieiunium ab incendio liberat: cibus autem ignes libidinis auget: ieiunium denique orationem parat, & crapula intellectum obtusum reddit. Exod.32. 3.Reg.17. Luc.2. Matth.17. Matth.6.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Gangrensi celebrato anno salutis 324. in Armenia in Prouincia Paphlagoniæ, sub Syluestro I. Papa, qui illuc legatos suos misit, vt illum confirmarent temporibus Constantini Magni Imperatoris, cap.19. suorum decretorum, damnat contemnentes ieiunia. Et in Concilio Thelensi auctoritate Syricij celebrato, & ab Ecclesia recepto anno salutis 392. sub Theodosio seniore Romanorum Imperatore Iouinianum cum suis erroribus damnauit, nam postquam de castitate definierat tandem de ieiunio loquens ait: *Merito ab illis viduitas despici solet, quæ solet obseruare ieiunia*, subdens Conc. *si parum est, quod Paulus dixit audiant Prophetam dicentem* Psal.68. *& operui in ieiunio animam meam.* Conc.Gãgren. Conc.Thelense. Psal.68.

D.Ambr. Contra hunc errorem scripsit D. Hieronymus librum contra Iouinianum de laudibus ieiunij, & D. Ambrosius librum elegantem de Hælia, & ieiunio.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis non debere institui ieiunia ab Ecclesia, at hoc esse relinquendum voluntati hominum.

D.Aug. *Auctor fuit Aerius, de quo titulo Episcopus, hæresi prima dictum est; nam D. Augustinus libro de hæresibus cap. 53. docet Aerium ieiunia contempsisse ab Ecclesia statuta docens esse ieiunandum ad arbitrium hominum.*

Acta Eustachij.

Soc. *Huic adhæsit Eustachius quidam, vel vti placet Philastrio Eustatius, siue vti alij legunt Eutatius Armenus Sebastiensis, & in eadē ciuitate Sebastena Ponti Episcopus, vti tradit Soc. lib. 2. hist. Eccl. cap. 45. Hic ab adolescētia educatus à quodam Petro professione anachoreta anno salut. 319. sub Syluestro Papa, & Magno Constantino Rom. Imp. factus est Monachus heremita, & in paruo temporis spatio tantū profecit; vt etiā regulas composuerit de modo viuendi Monachorum Heremitarū in Armenia, Ponto, & Paphlagonia, at non multo post elatus superbia adhæsit suadente Diabolo Arrianæ sectæ, quare damnatus fuit in Conc. Gangrensi: anno vero salutis 341. sub Iulio I. Papa, & Constante Romanorum Imperatore Arrianorum fautore electus fuit Sebastiensis Episcopus, at post electionem accusatus de Arriana perfidia, volens se expurgare venit Romam anno salutis 351. ibique ficte fidei professionem emisit, at non Christum redemptorem nostrum, nec eius Vicarium in terris decepit,* Niceph. *sed sibi pœnam pœnæ addidit, vti Nicephorus lib. 9. historiæ Ecclesiasticæ tradit cap. 45. habuit Patrem Eulabium dictum Cæsareæ in Capadocia Episcopum; qui etiam excommunicatus fuit à Conc. Neocæsariensi in Ponto; quia multa præter Ecclesiæ consuetudinem statuerit, coniugium enim prohibuit, & à carnibus abstinendum docuit; quare factum est, vt multi coniugale vinculum dissoluerint, statuta Ecclesiæ ieiunia prohibuit, & alia similia, itaque Synodus Gangrensis eum anathemate ingulauit. Sic Roma degressus reuertens in patriam venit primo Alexandriam vbi aliquantulum moratus est, deinde vix in patria peruentus animam Diabolo tradidit infinitos libros post se relinquens omni ex parte fœtidos.*

Conuincta remanet ex dictis contra primam hæresim huius tituli, 1.Reg.15. & ex dictis titulo Ecclesia hęresi 3. additur quod legitur 1. Reg. 15.

Melior

Melior est obedientia, quam victima, & ad Heb. 13. legitur, *obedite præpositis vestris:* per obedientiam enim superiori præstamus, quod debemus, qui enim sponte ieiunat solum ieiunij meritum habet; qui vero impulsu legis ideo ieiunat, vt legi obediat, vltra ieiunij rationem habet etiam meritum obedientiæ. Hebr. 13.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Gangrensi in Armenia in Prouincia Paphlagoniæ celebrato anno salutis 324. sub Syluestro I. Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore, quod Conc. fuit ab Ecclesia receptum in sexta Synodo generali in Trullo celebrata, cap. 19. suorum decretorum de omnibus ieiunijs ab Ecclesia statutis, sic definit *Si quis ieiunia communia totius Ecclesiæ putauerit contemnenda anathema sit*. Et in Conc. Bracarensi I. anno salutis 563. celebrato in Hispania in Prouincia Galliciæ ab octo Prouinciæ Episcopis auctoritate Ioannis III. Papæ, & sic ab Ecclesia receptum fuit, sub Iustiniano Romanorum Imperatore, nam cap. 16. suorum decretorum præcipit esse ieiunandum feria 5. maioris hebdomadæ. Et in Conc. Toletano octauo anno salutis 653. celebrato auctoritate Martini I. Papæ 55. Episcoporum tempore Constantis Romanorum Imperatoris, cui etiam interfuerunt duodecim Abbates, & decem Vicarij Episcoporum absentium cum alijs viris illustribus officij Palatini; nam cap. 8. suorum decretorum strictius mandat ieiunandum esse tota Quadragesima, & à carnibus abstinendum. Conc. Gangren. Conc. Bracaren. 2. Cor. 12.

Hæresis Tertia.

Docet hæc hæresis, quod statim vt homo peruenit ad statum perfectionis non obligatur ad ieiunium.

Auctores sunt Begardi, & Beguinæ, de quibus titulo Beatitudo hæresi quarta dictum est.

Breuiter conuincitur hæc dementia, nam vti legitur 2. Cor. 12. D. Paulus ad tantam perfectionem deuenerat, vt audierit arcana Dei, & tamen corpus suum castigabat, & in seruitutem redigebat; legitur etiam Matth. 3. quod Ioannes Baptista maior inter natos mulierum abstinebat se à vino, & à carne, & manducabat locustas. Conc. Tolet. Matth. 3.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Viennensi anno salutis 1311 celebrato sub Clemente V. Papa, & Alberto I. Austriaco Romanorum Imperatore 800. Episcoporum damnans errores Begardorum, hunc etiam in ordine secundum sub anathemate damnat. Conc. Viennen.

TITVLVS IMAGO.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen duas præcipue ortas hæreses inueni. Prima docet imagines omnes, siue Christi, siue sanctorū esse ab Ecclesia tollendas.

Acta Fœlicis Vrgelitani.

PRimus Auctor fuit Felix quidam Hispanus Vrgelitanus, hic ab incunabulis semper ostendit signa maximæ deuotionis, ac optimi zeli in Ecclesiam Catholicam Romanam; ideo iam adultus, & sacris litteris imbutus Romam venit, vbi spatio trium annorum commoratus est, magna ostendens de se futura in Ecclesia Dei, hac de causa electus fuit in Canonicum ordinarium Toletanæ Ecclesiæ, quo tempore gubernabat Ecclesiam Toletanam Elipandus Arrianus Episcopus; Qui Elipandus suscepit doctrinam sui prædecessoris Theodorici, qui primus fuit, qui in Hispania docuit iuxta Arrij doctrinam Christum esse filium Dei adoptiuum, quare Fœlix Canonicus ordinarius Toletanæ Ecclesiæ amicitiam cum Episcopo Elipando Arriano contraxit; vnde factum est, vt in paruo temporis spatio venerit Fœlix in eius opinionem. Seducto igitur Felice (insciente tamen Sede Apostolica) anno salutis 708. sub Sisinio Papa, & Iustiniano Imp. Romanorũ creatus fuit Episcopus in Pyreneis in ciuitate Rauennę positæ in Romandiola ætatis suæ anno 40. itaque cum se Romam transferret, vt de more acciperet consecrationem ab ipso Summo Pontifice tunc Constantino I. professione fidei edita, & obedientiæ sponsione (licet inuito) nam ea in confessione Beati Petri Apostoli à Summo Pontifice posita, post multos dies reperta est combusta; quare Fœlix detectus infectus lepra Arriana fuit luminibus orbatus, & à Iustiniano Imperatore in Pontum relegatus, postea, vti Platina refert in vita Constantini I. & Hadriani I. Summorum Pontificum pœnitentia ductus, & ab hæresi discedens, post mortem Iustiniani reuersus est in patriam, vbi senio confectus, primo decedens sepelitur Rauennæ magno cum odore sanctitatis.

Quem deinde errorem tutati sunt multi Græci Imperatores, vt Leo III. Constantinus V. Leo IV. Constantini V. filius, & Constantinus VI. Irenæ filius; Quæ Irenes hac de causa congregauit Conc. in Nicæna vrbe 350. & amplius Patrum sub Paulo I. Papa, in quo Concilio sub anathemate damnantur docentes imagines ab Ecclesia esse tollendas, nec venerandas, quod deinde Concilium Constantinus VI. Irenæ filius grandæuus factus consilio iniquorum hominum noluit recipere, & hæc est vna ex præcipuis causis cur Latini à Græcis defecerunt: Et licet ante Fœlicem huius hæresis auctorem per 100. annos, & eo amplius Beatus Gregorius I. Papa per quandam Epistolam redarguat Serenum quendam Episcopum Massiliensem, quod inconsiderato zelo sanctorum imagines fregerit, timens ne à populo venerarentur, & Epiphanius Cyprius, qui per centum, & quinquaginta annos præcessit D. Gregorium in quadam Epistola ad Ioannem Hierosolymitanum circa finem Epistolæ dicat se scidisse velum quoddam, quod in foribus cuiusdam Ecclesiæ pendebat, eo quod habuerit imaginem: tamen hi duo

Episcopi

Episcopi hoc non fecerunt cum pertinacia; immo erant parati censurari, & Ecclesiæ præcipienti obedire; prætcrea ab Ecclesia nondum habebatur huius rei definitio, ideo sunt excusandi, nec de hæresi notandi.

Hunc etiam errorem post multa sæcula suscitarunt Vualdenses, de quibus titulo Baptismus hæresi octaua dictum est.

Vuiclephistæ autem, de quorum Duce dictum est titulo Adoratio hæresi prima, vti in omnibus alijs erroribus sic nec in hoc volunt relinquere Vualdensium opinionem.

Acta Andreæ Carolstadij.

DEnique hunc errorem iam penitus extinctum ab inferis reuocarunt duo Martini Lutheri discipuli, in hoc tamen à suo magistro diuisi; nam Lutherus imagines admisit: Quorum vnus dictus est Andreas Carolstadius Germanus Vuittembergensis ciuis, ac Archidiaconus, homo scelestissimus carnalitatibus deditus, & in omnibus verbis, & factis defensor Lutheranæ perfidiæ, & laicus factus nullam abrogauit hæresim. Fuit & ipse cum suo saluo conductu ad Concilium Tridentinum; tamen magis pertinax discessit: floruit autem anno salutis 15:0. sub Leone X. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore, qui denique circa annum salutis 1545. senio confectus decedens corpus in sterquilinio, & anima in Inferno perpetuo crucianda sepelitur.

Acta Balthassaris Hiebmaier.

ALter fuit Balthassar Hiebmaier pariter Germanus Pacimontanus Sacerdos, & seductus à Luthero, cui in omnibus fuit similis, cuius doctrinam etiam armis tutatus est, duxit & ipse magistrum imitatus vxorem monialem, & floruit anno salutis 1534. fuit etiam ad Concilium Tridentinum cum saluo conductu, & multas habuit cum Patribus Concilij disputationes, & licet confusus, tamen magis induratus discessit, & excommunicatus anno salutis 1548. animam Diabolo tradidit ætatis vero suæ 77. Qui etiam fuit auctor Anabaptistarum sectæ, quæ in Vuestphalia superiori exorta est anno 1534.

COnuincitur itaque hæresis, nam legitur Exod. 37. quod Deus præcepit Moysi, vt faceret duo Cherubin ex vtraque parte oraculi in propitiatorio, quod erat operimentum arcæ testimonij, & 3. Reg. 6. legitur Salomonem fecisse in templo Cherubin. His auctoritatibus additur ratio, & est, imagines sunt litteræ hominum idiotarum, hi enim ignorantes legere, vident historiam pictam v.g. Christi picti ad columnam ligati ob peccata nostra, & quod legere ignorant, vident pictum, & hinc

Exod. 37.

3. Reg. 6.

hinc fiunt memores beneficij accepti: itaque imagines sanctorum sunt in causa, vt nos si boni sumus, magis firmemur, si mali, vt emendemur.

Côc. Nic. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio I. generali Niceno sub Syluestro I. Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore anno salutis 325. celebrato, & in Concilio II. Niceæ celebrato 350. Patrum anno salutis 786. sub Hadriano I. Papa, & Irene Imperatrice; hanc assertionem sub anathemate damnauit, ac denique in Conc. Romæ celebrato anno salutis 732. 93. Episcoporum, & aliorum clericorum, ac piorum hominum sub Gregorio III. Papa, & Leone IV. Imperatore hanc assertionem tanquam diabolicam damnauit. Conc. Ro.

Tho. Vualden. Contra hanc hæresim doctissime scripsit Thomas Vualdensis libro de sacramentalibus titulo decimo.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis imaginem Dei, ad quam factus est homo, esse in corpore, non in anima; quæ iam confutata remanet ex dictis titulo Deus hæresi 2. vbi probauimus, Deum non esse corporeum, quo recurrat Lector.

Conc. Ro. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Romæ celebrato anno salutis 320. sub Syluestro Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore 275. Episcoporum, hanc assertionem tanquam hæreticam damnauit.

TITVLVS INDVLGENTIA.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis Indulgentias esse pias fraudes fidelium.

Auctores fuerunt Vualdenses de quibus titulo Baptismus hæresi 8. dictum est.

Huic etiam subscripsit Ioannes Vuicleph, qui nunquam à Vualdensibus deficit, de quibus dictum est titulo Adoratio hæresi 1.

Horum denique hæresum auctor fuit Lutherus, qui cum non admittat nullam fore satisfactionem pro peccatis, indulgentiam etiam omnino tollit, de quo titulo Absolutio hæresi prima dictum est.

Confutatur igitur talis impietas hoc modo; nam cum Ecclesia Vniuersalis à Spiritusancto gubernata, has indulgentias instituerit; Ecclesiæ sic definienti obediendum est; nam Ecclesiæ definitiones sunt tanti valoris, quanti est sacra pagina, vt in libro Prohæmiali cap. 5. probauimus,

uimus, & licet sero hoc thesaurum sit in vsu positum, ratio est, quia in principio nascentis Ecclesiæ, magis feruebat charitas, plures ad martyrium anhelabant, pauca erant hominum scelera, grauissime erant Canonum pœnæ: his autem tempotibus refriguit charitas, plura committuntur scelera, & pro commissis pauca datur satisfactio, ideo fuit necessarium ad indulgentias recurrere, vt daretur adiutorium peccatoribus, D. enim Gregorius Litanias instituit, ac Indulgentias concessit, at audiamus Ecclesiæ definitionem. D. Greg.

Ecclesia itaque Vniuersalis in Conc. Lateranensi sub Innocentio III. Papa, & Othone IV. Romanorum Imperatore 1300. & amplius Patrũ, anno salutis 1215. celebrato, definiuit ad reprimendam aliquorum Abbatum temeritatem solius Episcopi munus esse dare indulgentias. Et pariter in Conc. Constantiensi sub Ioanne XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore, anno salutis 1415. celebrato mille, & amplius Patrum sess. 8. damnans errores Ioannis Vuiclephi, hunc etiam in ordine 42. sub anathemate damnauit. Conc. Lat. Conc. Cõstantien.

Contra hanc hæresim scripsit doctissime Ioannes Roffensis in eo opere edito contra Lutheri captiuitatem Babilonicam. Ioan. Rof.

TITVLVS INFERNVS.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen tres præcipue ortas hæreses inueni. Prima docet non dari Infernum, sed habens peccatum mortale habet Infernum.

Auctor fuit Almaricus, de quo titulo Adam hæresi 3. dictum est; vti refert frater Bernardus in cathalogo hæreticorum. Huic etiam assentiunt Albanenses, vti Guido Carmelita refert in summa de hæresibus, de quibus dictum est titulo Anima hæresi 8. Quam etiam confirmauit Hermanus Risuichi asserens nullum omnino dari Infernum, vti cathalogus testatur. Fr. Bernar.

Conuincitur nam legitur Esa. vlt. *Vermis eorum non morietur, & ignis eorum non extinguetur*, & licet aliqui hunc locum intelligant de accusatione conscientiæ, tamen re vera intelligitur de pœna perpetua Inferni: nam vermis conscientiæ per expurgationem conscientiæ à peccatis omnibus per confessionem factam omnino tollitur, quod confirmatur per Eccl. 7. ibi, *Vindicta carnis impij ignis, & vermis*, & Iudith 6. *dabit ignem, & vermes in carnes eorum*, vt sentiant vsque in sempiternum. Esa. vlt. Eccl. 7. Iudith 6.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Florentino sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Romanorum Imperatore anno salutis 1439. celebrato Conc. Flo.

brato 1000. & amplius Patrum decreto de Armenorum vnione hanc insaniam damnauit.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis pœnas Inferni non esse perpetuas.

Philaster. D.Aug. *AVctor fuit Origenes, de quo titulo Adam hæresi 2. dictum est; vti Philaster, & Augustinus lib. suis de hæresibus testantur, addens Philaster huic hæresi aliam additam fuisse, scilicet Christum suo descensu ad inferos in causa fuisse, vt ibi Christum confitentes saluarentur; nullum tamen huius ostendit auctorem.*

Gui. Car. *Armeni autem (vti refert Guido Carmelita in summa de hæresibus) de quibus titulo Adam hæresi 3. dictum est, addunt Christum suo descensu ad inferos omnes animas inde eduxisse,*

QVæ hæresis satis superata remanet ex dictis in superiori hæresi huius tituli ad quem locum recurrat lector; apertissime igitur habetur ex sacris litteris pœnas Inferni esse perpetuas, additur hic, quod legi-
Matth.25. tur Matth.25. de sententia finali; *Ite maledicti in ignem æternum, qui pa-*
Mar.9. *ratus est Diabolo, & Angelis eius*, & Mar.9. *bonum est tibi claudum introire in regnum æternum, quam duos habentem pedes mitti in gehennam*
Esai.vlt. *ignis inextinguibilis*, vbi vti legitur Esa. vlt. *vermis eorum non morietur, & ignis eorum non extinguetur*, modo Ecclesiæ definitionem audiamus.
Conc.Ro. Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Romæ habito cœpto sub Fabiano Papa, & Martyre, & expleto sub Cornelio Papa, & Martyre anno salutis 254. temporibus Galli, & Volusiani Romanorum Imperatorum 60. Episcoporum totidem Sacerdotum, & aliorum diaconorum hunc errorem, ac alios etiam Origenes errores emendauit.

Hæresis Tertia.

Philaster. D.Aug. Gui. Car. *NEgat hæc hæresis Christum ad inferos descendisse, vti referunt Philaster; Augustinus, & Guido in suis libris de hæresibus: nullum tamen huius produnt auctorem.*

Eccl.24. COnuincitur, nam legitur Eccles. 24. *Penetrabo omnes inferiores partes terræ, inspiciam omnes dormientes, & illuminabo omnes sperantes*
Psal.15. *in Domino*, & Psal.15. *Quoniam non derelinques animam meam in Infer-*
Eph.4. *no*, & ad Eph.4. *quod autem ascendit, quod est quia descendit in inferiores*
Act.2. *partes terræ*, & Act.2. Petrus in diem Pentecostes prædicans Christum dicebat, *quem Deus suscitauit à mortuis solutis doloribus Inferni.*
Conc.Lat. Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Lateranensi sub Innocentio III. Papa, & Othone IV. Romanorum Imperatore 1300. & amplius Patrum, anno salutis 1215. celebrato definiuit sic; *Qui pro salute hominum passus, mortuus, & sepultus, descendit ad inferos, ac resurrexit à mortuis.*

TITY-

TITVLVS INIMICVS.

Hæresis Vna.

Haec hæresis docet licere inimicum decipere, nec esse peccatum aliquod, si quis inimico suo damnum aliquod inferat.

AVctores sunt Græci, vti refert Guido Carmelita in sua summa de hæresibus, de quibus dictum est titulo Confirmatio. Gui. Car.

COnuincitur, nam præterquam quod legi naturali contrariatur, legitur etiam Leuit. 19. *Non mentiemini, nec decipiet vnusquisque proximum suum*, & 1. D. Petri 3. *Non reddentes* inquit *malum pro malo, neque maledictum pro maledicto*, & ad Rom. 12. *Nulli malum pro malo reddentes*, & denique Matth. 5. *Audistis, quia dictum est antiquis, diliges proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum, ego autem*, inquit Saluator, *dico vobis, diligite inimicos vestros, benefacite his, qui oderunt vos.* Leuit. 19. 1. Pet. 3. Rom. 12. Matth. 5.

Postremo Ecclesia Vniuersalis in Concil. IV. generali Chalcedonensi 630. Patrum, anno salutis 452. celebrato sub Leone I. Papa, & Martiano Romanorum Imperatore hanc, & alias etiam Græcorum insanias damnauit. Conc. Calced.

TITVLVS INIVRIA.

Hæresis Vna.

DOcet hæc hæresis non licere Christianis, petere coram Iudice reparationem iniuriæ.

AVctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi prima dictum est, & videtur mihi Lutherus non modicum de fermento Pharisæorum habere, qui prædicat non furandum, & furatur, nam à Rege Angliæ, & à Leone X. Papa reprehensus ob sua perniciosa dogmata, non solum petijt reparationem iniuriæ, verum mille opprobria iniecit, euomit in Papam, & sacramenta omnia.

COnuincta remanet hæc hæresis ex dictis titulo Bellum contra eundem Lutherum, vbi probauimus licitum esse bellum Christianis, dummodo adsint requisita ad iustum bellum, vt scilicet, cũ quis emendari non vult, nisi mediante bello, tunc licitum est bellum, ita cum quis emendari non vult sine Iudicis competentis correctione, tunc licet coram Iudice petere reparationem iniuriæ.

Conc.Tri. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Pio IIII. Papa, & Ferdinando Austriaco Romanorum Imperatore sess.9. anno salutis 1563. 4. die mensis Decembris cap.3. de reformatione, definiuit posse ecclesiasticos iudices corrigere delinquentes, nec posse impediri a seculari magistratu; Quid igitur latrat carnalis Lutherus?

TITVLVS IOANNES BAPTISTA.

Hæresis Vna.

Docet Ioannem Baptistam fuisse damnatum, quia non credidit in Christum.

Fr.Bernar. *Auctores, vti refert frater Bernardus de Lutzemburgo in suo cathalogo hæreticorum, fuerunt Manichæi, de quorum duce dictum est titulo Anima, hæresi quarta, & mouentur, quia legi-*

Matth.11. *tur Matt.11. quod Ioannes misit ex incredulitate discipulos ad Iesum, qui dixerunt ei,* tu quis es?

Matth.11. Breuiter conuincitur hæc insania ex eodemmet cap.11. Matth. infra vbi clara est laus de Ioanne facta a Christo; ibi, *quid exiistis in desertum videre? Prophetam? immo dico vobis, & plusquam Prophetam*; ex quibus patet error Manichæorum, nam Ioannes per illam interrogationem non peccauit.

Conc.Calced. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio IV. generale Chalcedonensi 630. Patrum sub Leone I. Papa, & Martiano Romanorum Imperatore anno salutis 452. celebrato, hunc, & alios etiam Manichæorum errores damnauit, ac eorum libros publicè comburi mandauit.

TITVLVS IVDAS.

Hæresis Vna.

Commendat hæc hæresis peccatum Iudæ de Christi proditione, docens fuisse beneficium generis humani.

D.Aug. Tertull. *Auctores fuerunt Caiani, qui Cain adorabant, vti refert D.Augustinus, qui à Tertulliano vocantur Chaldæi libello suo de hæresibus; ex eo quia veniunt è Chaldæorum gente, de quibus dictum est titulo Idolatria.*

Con-

Conuincitur, nam legitur Ioann. 13. quod Christus volens lauare pedes discipulorum suorum dixit eis *vos mundi estis, at non omnes;* Secundo legitur Act. 1. quod postquam Iudas tradidit Iesum, se suspendit, & medius crepuit; & legitur clarius Luc. 22. *Veruntamen va homini illi, per quem tradetur;* Si igitur bona fuisset traditio Christi à Iuda facta; quis vnquam excogitaret, vt talis merces scilicet iniquitatis ei donata fuisset? Ioan. 3. Act. 1. Luc. 22.

Denique hæc maligna Nicolaitarum, & Caianorum insania damnata fuit in Concilio celebrato Hierusalem anno salutis 41. sub Petro Apostolo, & Caio Cæsare Romanorum Imperatore cuius Concilij acta Lucas in Act. Apost. describit. Cõc. Hier.

TITVLVS IVDICIVM.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen tres præcipue ortas hæreses inueni: Prima docet nullum fore iudicium.

Auctores, vti refert D. Augustinus libro suo de hæresibus, fuerunt Gnostici Nicolai Diaconi discipuli, qui à Philastro libro suo de hæresibus dicuntur Barboriani, de quibus dictum est titulo Idolatriæ. D. Aug. Philaster.

Huic etiam adhærent Floriani, de quorum Duce dictum est titulo Coitus, hæresi prima vti testatur Philaster libro suo de hæresibus. Philaster.

Hanc etiam tutati sunt Manichæi, de quorum duce dictum est titulo Anima hæresi quarta.

Quam etiam sequuti sunt Proclianitæ, siue, vti placet Philastro, Prodianitæ, de quibus dictum est titulo Anima, hæresi quinta, vti refert Philaster libro suo de hæresibus. Philaster.

Conuincitur, nam legitur Matt. 12. loquens Christus de Capharnaitis; ait enim; *dico vobis, quia terræ Sodomorum remissius erit in die iudicij, quam tibi:* Et infra cap. 11. Dominus exprobans ciuitatibus, in quibus multæ factæ sunt virtutes, quia non egissent pœnitentiam dixit: *Dico vobis Tyro, & Sydonis remissius erit in die iudicij;* & legitur Ioan. 5. *Nolite mirari hoc, quia venit hora, in qua omnes, qui in monumentis sunt audient vocem filij Dei, & procedent, qui bona fecerunt in resurrectionem vitæ, qui vero mala egerunt in resurrectionem iudicij;* & ad Rom. 14. *Omnes simul stabimus ante Tribunal Christi;* idem etiam legitur 2. Corinth. 5. Matth. 12. Matth. 11. Ioan. 5. Rom. 14. 2 Cor. 5.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. I. generali in Nicæa Bythiniæ ciuitate celebrato 318. Patrum, anno salutis 325. sub Syluestro I. Cõc. Nic.

Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore in Symbolo, sic de Christo, & extremo iudicio definiuit; *qui venturus est iudicare viuos, & mortuos:* idem etiam definiuit in Symbolo II. Conc. genera-
Conc. Cõstantinop. lis Constantinopoli celebrati anno salutis 381. sub Damaso Papa; & Magno Theodosio Romanorum Imperatore 150. Patrum.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis vniuersale Iudicium iam esse factum.

Gui. Car. AVctores sunt Albanenses, de quibus dictum est titulo Anima hæresi octaua, vti Guido Carmelita in sua summa de hæresibus enumerans eorum errores, hunc septimo loco collocat.

Matth. 24. BReuiter hæc dementia conuincitur; nam ex cap. 24. Matth. habetur aduentus Antichristi. Secundo resurrectio generalis. Tertio iudicium, tandem finis, & tunc iuxta Epistolam secundam Beati Petri cap. 3. elementa purificabuntur per ignem; at nullum horum constat esse factum; quare colligitur hanc esse maximam dementiam.

Conc. Calced. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio IV. generali Chalcedonensi 630. Patrum anno salutis 452. celebrato sub Leone I. Papa, & Martiano Romanorum Imperatore, non solum omnes Manichæorum errores damnauit; verum omnes eorum libros comburi mandauit.

TITVLVS IVDEX.

Hæresis Vna.

DOcet hæc hæresis nullum Iudicem etiam competentem posse damnare aliquem ad aliquam pœnam.

AVctores sunt Vualdenses, de quorum iniquo Duce dictum est titulo Baptismus hæresi octaua, vti Guido Carmelita testatur in summa de hæresibus, & in hunc errorem ceciderunt moti ver-
Matth. 7. bis Matt. 7. male intellectis, scilicet nolite iudicare, & non iudicabimini.

Exod. 18. COnuincitur nam legitur Exod. 18. *constitue iudices, qui iudicent po-*
Act. 5. *pulum omni tempore*, & Act. 5. legitur Petrum puniisse Ananiam,
1. Pet. 2. & Saphiram ob defraudationem precij agri venditi, & 1. Epist. D. Petri cap. 2. legitur; *subiecti estote omni creaturæ humanæ siue Regi quasi præcellenti, siue Ducibus, tanquam à Deo missis ad vindictam malefactorum, laudem vero bonorum*, & D. Paulus de potestate sublimiori ait, ad Roman.

man.13. *si malum feceris time. Non enim sine causa gladium portat*. Dei enim minister est; vindex in iram ei, qui malum agit. Quid igitur latrant ignorantes Vualdenses, scelerati taceant, & iniqua docere desinant. Cum enim legitur etiam Matt.7. *nolite iudicare, & non iudicabimini* illud dictum sic intelligendum est; scilicet de iudicio temerario, & non vero, & leui, & refertur ad illos, qui re non cognita; & de omnibus minutulis suspicionibus iudicium proferunt, & apud se definiūt; non autem locus ille intelligitur de iudicio maturo facto rationabiliter à iudice competente. Rom.13. Matth.7.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Constantiensi sub Ioanne XXIIII. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore anno salutis 1415. celebrato mille, & amplius Patrum sess. 8. damnans errores Ioannis Vuiclephi; hanc etiam damnauit. Conc. Cōstantien.

TITVLVS IVRAMENTVM.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen duas præcipue ortas hæreses inueni. Prima tollit a Christianis omne iuramentum.

Auctores, vti refert Guido Carmelita in summa de hæresibus sunt Vualdenses, de quibus titulo Baptismus hæresi octaua dictum est. Gui. Car.

His adhærent Catharistæ, de quibus titulo Cibus hæresi prima dictum est.

Quem etiam sequuntur Pseudoapostoli, de quorum magistro iniquo dictum est titulo Apostoli hæresi secunda.

COnuincitur; nam legitur Deut.6. *Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruies, ac per illum iurabis, in nomine illius*. Sed dicent forsan aduersarij; hoc erat solum licitum in veteri lege, non in noua, nam Christus Matt.5. prohibuit iurare, ad quod dicitur, quod Christus loco citato prohibuit periurium, & vsum iurandi. Quod vero iuramentum sit licitum legitur ad Rom.1. D.Paulum dixisse *testis est mihi Deus, quod memoriam vestri facio in meis orationibus*, & 2.Cor.1. *Ego autem testem inuoco in animam meam*, & ad Philip.1. *testis est mihi Deus, quomodo cupiam omnes vos in visceribus Iesu Christi*: Ecce Paulum toties inuocantem Deum in testimonium verborum suorum; non ergo omnino viro Christiano prohibitum est iuramentum; immo licitum est, dummodo adsint requisita ad iustum iuramentum: vt scilicet quis iuret cum debito Dei honore, & reuerentia, & Deum esse veracem ostendat, qui mentiri non potest. Deut.6. Matth.5. Rom.1. 2.Cor.1.

Deni-

Conc. Nic. Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. I. generali Niceno 318. Patrum anno salutis 325. celebrato sub Syluestro Papa, & Magno Constãtino Romanorum Imperatore, hanc assertionem damnauit, vti etiam in Conc. Constantiensi sub Ioanne XXIIII. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore mille Patrum sess. 8. damnans errores Ioannis Vuiclephi; hunc etiam in ordine 43. sub anathemate damnat, quod Conc. celebratum fuit anno salutis 1415.

Conc. Cõstantien.

Hæresis Secunda.

Pugnat hæc hæresis cum superiori; nam concedit periurium.

AVctor huius fuit Priscillianus, de quo titulo Anima, hæresi nona dictum est, vti testatur D. Augustinus libro de hæresibus.

Acta Apostolicorum hæreticorum.

HVic etiam subscripserunt, quidam hæretici dicti Apostolici, siue potius Apostatici, qui partim veniunt è secta Encratitarum, quorum Magister fuit Tatianus, partim è secta Catharorum, quorum magister fuit Nouatus; qui primo floruerunt anno salutis 260. sub Dionysio Papa, & Martyre, & Gallieno Romanorum Imperatore. Hi Apostolici cum magna arrogantia iactabant se esse Apostolorum successores, omnia relinquentes; scilicet possessiones, agros, patrem, & matrem, fratres, sorores, &c. obedientiam tamen Papæ, ac aliorum superiorum contemnentes. Quæ secta aliquando extincta, iterum in Gallia tempore D. Bernardi Abbatis Clareuallensis surrexit anno salutis 1147. sub Eugenio III. Papa, & Conrado I. Romanorum Imperatore, & licet, vti diximus, hi iniqui Apostolici è secta Encratitarum, & Catharorum veniant; tamen etiam se adhæserunt sectæ Manichæorum, & multas Manis blasphemias

D. Bern. *suæ erroneæ opinioni addiderunt, vti refert D. Bernardus sermone 66. super Cantica, nam testamentum vetus penitus reijciebant, & quotidie in mensa familiariter rusticani, & idiotæ homines consecrabant, & mandu-*

D. Bern. *cabant, & licet abhorrerent coniugium tamen, vti refert Diuus Bernardus loco supra citato; se se famosis, ac vt ita loquar impudentissimis luxurijs conspurcabant. Hos Diuus Bernardus confutauit, ac multos sua disputatione confusos conuertit; hincque factum est auxiliante Deo, vt paulatim hæc secta extincta sit.*

Hanc etiam sequuti sunt Flagellantes, de quibus titulo Aqua hæresi 2. dictum est vti Cathalogus hæreticorum illis tribuit.

Leuit. 19. COnuincitur manifestè hic error legitur enim Leuit. 19. *Non periurabis in nomine meo, nec polluet nomen Dei tui*, & Sapiens Sap. 14.

Sap. 14. enu-

enumerans peccata hominum gentilium inter illa ponit etiam periurium, & 1.Tim.1. docet D. Paulus legem non iusto esse impositam, sed impijs, peccatoribus, sceleratis, & periuris. Abeant ergo Priscillianistæ & sequaces, qui præcepta Euangelica nihili faciunt. 1.Tim.1.

Demum Ecclesia Vniuersalis in Conc. Bracarensi I. auctoritate Ioannis III. anno salutis 563. celebrato, octo tantum Episcoporum in Prouincia Galitiæ in Hispania citeriori sub Iustiniano Romanorum Imperatore hunc, & alios etiam Priscilliani errores maledixit. Conc. Bracaren.

TITVLVS IVSTVS.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen tres præcipuè ortas hereses inueni. Prima docet, quod semel per Baptismum iustificati per Baptismum non possunt amplius peccare.

Auctor fuit Iouinianus, de quo titulo Beatitudo hæresi septima dictum est; vti D. Hieronimus refert lib. 2. aduersus eundem. D.Hier. *Iouiniano adhæret Pelagius, de quo titulo Adam hæresi 4. dictum est, vti testatur D. Augustinus lib. de hæresibus cap. 87.* D.Aug. *Quæ hæresis confutata remanet ex probatis titulo Gratia, hæresi secunda; quare ad eum locum Lector recurrat.*

Additur hic, quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Mediolani celebrato sub S. Ambrosio auctoritate, & præcepto Syricij Papæ per tres Legatos Romanæ Ecclesiæ presbyteros eo missos anno salutis 390. tempore Theodosij senioris Romanorum Imperatoris 150. Episcoporum hunc, & alios omnes Iouiniani errores damnauit. Pariter etiam in Concilio Thelensi in Aphrica, anno salutis 392. sub eodem Pontifice, à quo confirmatur, & ab Ecclesia recipitur. Conc. Mediol. Conc. Thelen.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis iustum in omni opere bono peccare.

Auctor est Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi prima dictum est. Quæ confutabitur titulo Peccatum.

Hæresis Tertia.

Docet Iustum esse certum de sua iustificatione, & fide Catholica esse obligatum ad hoc credendum.

Auctor

AVctor est Lutherus. Quæ iam satis confutata remanet ex dictis titulo Gratia, hæresi tertia.

Conc. Tri. ADditur hic, quod Ecclesia Vniuersalis in Concil. Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. 7. Ianuarij celebrata post datam definitionem huius rei in cap. 9. hanc deinde in Can. 13. & 14. sub anathemate damnat.

TITVLVS LABOR.

Hæresis Prima.

CIrca hoc nomen duas ortas hæreses præcipuè inueni. Prima docet nullum opus manuum esse monachis licitum, etiam victus causa.

D. August. *AVctores fuerunt Messaliani, de quibus titulo Anima hæresi quinta dictum est, vti refert D. Augustinus libro de hæresibus c. 57. Quem errorem ignorantes Vualdenses post multos annos iam*
Gui. Car. *fere extinctum ab inferis reuocarunt, vti Guido Carmelita eis in summa de hæresibus refert, de quibus dictum est titulo Baptismus hæresi 8.*

COnuincitur autem apertè hic error ex eo, quod D. Paulus Apostolus, qui meritò inter perfectos connumerari debet proprijs manibus laborauit, licet posset sine labore de Euangelio viuere; voluit tamen
1. Cor. 9. proprijs manibus laborare, sic enim ait 1. ad Cor. 9. *Nescitis, quoniam, qui in sacrario operantur, quæ de sacrario sunt edunt? & qui altari deseruiunt, cum altari participant?* ita Dominus ordinauit his, qui Euangelium annunciant de Euangelio viuere. Ego autem nullo horum vsus
2. Thess. 3. sum, & 2. ad Thessal. 3. ait ociosos reprehendens, *ipsi scitis, quemadmodum oporteat imitari nos, quoniam non in quiete fuimus inter vos, neque gratis manducauimus panem ab aliquo, sed in labore, & fatigatione nocte, & die operantes, ne quem vestrum grauaremus, non quasi non haberemus*
Ephes. 4. *potestatem, sed vt formam daremus vobis ad imitandum nos*, & ad Eph. 4. *qui furabatur iam amplius non furetur, magis autem laboret operando ma-*
Act. 20. *nibus suis:* & Act. 20. legitur, nam *sic laborantes oportet suscipere infirmos.*

Conc. Carthag. Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. IV. Carthaginensi sub Anastasio Papa, & Arcadio, & Honorio Imperatoribus Romanis 214. Episcoporum anno salutis 398. celebrato cap. 52. suorum decretorum tale decretum statuit. *Clericus sibi victum, & vestitum vel artificiolo, vel agricultura absque officij sui duntaxat detrimento præparet.* Quare magis est credendum Ecclesiæ sic definienti, quàm Messalianis, & Vualdensibus.

Con- tra

Contra hanc hæresim scripsit D. Augustinus libro de opere Monachorum. Et Cassianus lib. 10. de institutis cœnobiorum à cap. 7. vsque ad finem libri nil aliud agit, quam ostendere esse necessarium Monacho opus manuum. Hoc idem facit D. Basilius in Regula c. 67. & D. Benedictus cap. 48. & D. Franciscus cap. 8. valde laudant in Monachis opus manuum. D. Aug. Cassian. D. Basil. D. Bened. D. Franc.

Hæresis Secunda.

Hæc hæresis pugnat ex diametro cum superiori, & docet Monachos debere sibi victum parare operibus manuum, & non aliter.

Acta Gulielmi de Sancto Amando.

Hvius rei magister fuit Gulielmus quidam Germanus de Sancto Amando, qui ab adolescentia fuit semper acerbissimus hostis Monachorum Mendicantium, & anno salutis 1216. scripsit librum contra Monachos mendicantes, in quo persuadere conatus est, hominem in ordine mendicantium saluari minime posse; quem librum deinde anno salutis 1259. ab Alexandro IV. Papa sub anathemate damnatus fuit per bullam, quæ incipit (Romanus Pontifex) nec vnquam iste iniquus Gulielmus potuit peruenire in manus Ecclesiæ, vel vt emendationem susciperet, & spiritus eius saluus fieret in die Domini, vel ad metum, & ceterorum exemplum corrigeretur, quare extra Ecclesiæ gremium dies suos expleuit, & Diabolus animam eius suscepit, eamque ad inferos deportauit anno salutis 1273. sub Gregorio X. Papa, & Rodulfo I. Imperatore Romano.

Hanc deinde auxit Ioannes Vuiclephi dicens, non solum Monachos mendicantes, verum insuper & non mendicantes debere sibi victum parare per laborem manuum, de quo dictum est titulo Adoratio, hæresi 1.

Lutherus denique huic assentit, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est, addens tantum prædicatores non arctari ad laborem manuum.

Conuincitur, nam hos omnes tam mendicantes, quàm non mendicantes habent potestatem à Domino accipiendi ea, quæ sunt ad vitam necessaria, ab illis quos docent: *dignus enim est operarius cibo suo*, vti legitur Matth. 10. & Luc. 10. legitur etiam, *dignus est operarius mercede sua*, & hæc Iesus dixit dum septuaginta discipulos *misit illos binos ante faciem suam in omnem ciuitatem, & locum, quo ipse erat venturus*, & 1. Cor. 9. legitur: *Quis plantat vineam, & de fructu eius non edit? Quis pascit gregem, & de lacte gregis non manducat? nunquid secundum hominem hæc dico? an & lex hæc dixit?* Scriptum enim est in lege Moysi Deuter. 25. *non alligabis os boui trituranti, insuper qui in sacrario operantur, quæ de sacrario sunt edunt? & qui altari deseruiunt, de altari viuant*, ita & Matth. 10. Luc. 10. 1. Cor. 9. Deut. 25.

Dominus ordinauit his qui Euangelium annunciant, de Euangelio uere: ex quibus verbis habemus clarè non solum Euangelistas, at omnes, quotquot altari deseruiunt, habere potestatem de altari viuere. Quid igitur latrant hi hæretici in Monachos? taceant, ac Christi benignitatem in omnibus confirment.

Conc. Cōstantien. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Constantiensi sub Ioanne XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore anno salutis 1415. celebrato mille, & amplius Patrum, sess. 8. damnans errores Viclephi: hunc etiam in ordine 24. sub anathemate damnauit.

TITVLVS LEX.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen tres præcipuè ortas hæreses inueni. Prima docet legem veterem seruandam esse cum noua.

D.Aug. *Auctor fuit Cerinthus, de quo titulo Beatitudo hæresi 2. dictum est ex testimonio D. Augustini libro de hæresibus.*

Huic adhæsit etiam Ebion, & Nazaræi Ebionis discipuli, quorum hæresis post exeidium Hierusalem orta est anno salutis 74. sub Lino Papa, & Martyre, & Vespasiano Romanorum Imperatore, de quo Ebione dictum est titulo Christus hæresi prima.

Gal. 3. Hebr. 7. Conuincitur, nam legitur ad Gal. 3. 4. & 5. quod *adueniente gratia per Iesum Christum tollitur circuncisio*, & ad Hebr. 7. idem docet D. Paulus ibi *translato autem sacerdotio, necesse est vt & legis translatio fiat.* audiamus modo Ecclesiæ definitionem in illo celeberrimo Concilio Hierosolymitano datam de hac re.

Conc. Hierusal. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Hierusalem celebrato sub Petro Apostolo tempore Caio Cæsare anno salutis 41. cuius Cōcil. act. Lucas descripsit, vti ex Actibus Apostolorum patet hanc assertionem maledixit, nam Ecclesia à Spiritusancto edocta declarauit, ac definiuit legem veterem abijsse, quis igitur tam temerarius, vt audeat tanto Concilio contradicere.

Hæresis Secunda.

Hæc hæresis opposita est superiori, nam docet legem veterem esse malam, quia est à malo principio.

Primus Auctor fuit Cerdo, de quo titulo Christus hæresi secunda dictum est.

Hunc

Hunc sequuti sunt Marcion, & Caiani, de quibus dictum est titulo Idolatria, vti Diuus Augustinus testatur libro suo de hæresibus cap. 18. D.Aug.

Hanc denique ampliarunt perfidi Manichæi, ac per vniuersum orbem disseminarunt, de quorum Duce dictum est titulo Anima hæresi 4.

COnuincitur, legitur enim ad Rom. 7. *Legem non esse peccatum, immo fecit nos venire in cognitionem peccati, nam concupiscentiam nesciebam, nisi Lex mihi diceret non concupisces,* vnde legitur ad Gal. 3. *Lex pædagogus noster fuit, & duxit nos ad Legem Christi:* sic etiam si Lex bona non fuisset eam Christus non seruasset, eam tamē seruauit, legitur enim Matth. 26. quod more Hebræorum Pascha, & Agnum Paschalem cum discipulis manducauit, & Matth. 8. Christus præcepit leproso mundato, vt secundum legem Moysi offerret munus, quod in lege præcipitur, & ostenderet se Sacerdoti iuxta legem, quod si Lex vetus mala fuisset; hoc illi Saluator non mandasset. Rom. 7. Gal. 3. Matt. 26. Matth. 8.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio IV. generali Chalcedonensi anno salutis 452. sub Leone I. Papa, & Martiano Romanorum Imperatore 630. Patrum celebrato omnes Manichæorum errores damnauit, ac eorum libros publicè comburi mandauit. Conc. Calced.

Hæresis Tertia.

D*Ocet hæc hæresis omnem hominem in lege sua posse saluari, siue Iudæus, siue Paganus, siue Saracenus: Quæ hæresis recitatur à Turrecremata lib. 1. de summa Ecclesiæ cap. 21. non nominato Auctore.*

COnuincitur, nam legitur 2. Cor. 3. *Fundamentum nemo potest ponere præter id, quod positum est, Iesus Christus,* & ad Hebr. 11. clare hæc hæresis conuincitur per illa verba, scilicet, *sine fide* inquit *impossibile est placere Deo,* hinc colligitur, quod sine fide Euangelica sit impossibile placere Deo, nam ibi D. Paulus loquitur de fide Euangelica, insuper D. Paulus pluribus in locis repræhendit eos, qui cerimonias legis Mosaicæ obseruant, audiamus modo huius rei ecclesiæ definitionem. 2. Cor. 3. Hebr. 11.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. Papa, & Othone Romanorum Imperatore, anno salutis 1215. 1300. Patrum talem de hac re dedit definitionem, vna est fidelis ecclesia, extra quam nullus omninò saluatur: Quæ verba habentur in cap. firmiter de summa Trinitate, & fide Catholica. Conc. Lat.

TITVLVS LIBERTAS.

Hæresis Prima.

C*Irca hoc nomen tres ortas hæreses præcipue inueni. Prima docet nullam inesse libertatem humano arbitrio. Et licet huius hæresis sint di-*

uersi Auctores, & diuersis incedant vijs; tendunt tamen ad eundem finem.

Bardesanes, de quo titulo Fatum dictum est docet hominum conuersationes, esse Fato ascribendas.

Manichæi verò, de quorum Duce dictum est titulo Anima hæresi quarta, docent peccata procedere à malo principio, nec posse impediri à libero arbitrio humano: docebat enim Manichæus in homine esse duas mentes, vnam malam, quam concupiscentiam vocabat; alteram bonam, quam nos animam rationalem vocamus: Peccata, quæ in homine fiunt, à mala anima procedere, & ea non posse impediri per liberum arbitrium docebat.

D. Aug. *Manichæum imitatus est Priscillianus, qui ferè vniuersum dogma à Manichæis suscepit, de quo titulo Anima hæresi 9. dictum est, vti D. Augustinus refert libro suo de hæresibus.*

Petrus Abailardus docuit, omnia ex absoluta necessitate rerum euenire, & Deum, ne dicam hominem, non posse res aliter facere, quam facit de quo titulo Beatitudo, hæresi prima dictum est.

Hunc imitatus est Ioannes Vuicleph, de quo titulo Adoratio, hæresi prima dictum est.

Denique Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi prima dictum est; cum discipulis suis, scilicet cum Caluino, de quo titulo Gratia hæresi 3. & Oecolampadio, de quo titulo Adoratio hæresi 2. dictum est; qui hanc diu sepultam in sterquilinio exhumauit, docens, hominis arbitrium non esse liberum, neque vllam habere actiuitatem in suis operationibus.

Gen. 4. Exod. 35. Eccl. 17. Ioan. 1. Philem. CONfutata remanet hæc hæresis ex dictis titulo Fatum: additur tamen hic, quod legitur Gen. 4. *Sub te erit appetitus tuus, & dominaberis illius:* & Exod. 35. *cuncti filij Israel voluntaria Domino dedicauerunt:* & Ecclesi. 17. *à principio Deus constituit hominem rectum, & reliquit eum in manu consilij sui,* & Ioannis 1. *dedit illis potestatem filios Dei fieri,* & ad Philem. 1. legitur *sine consilio autem tuo nil volui facere, vt bonum tuum non ex necessitate, sed voluntarium esset.*

Conc. Tri. Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. 7. Ianuarij celebrata tres Can. scilicet 4. 5. & 6. edidit, in quibus sub anathemate damnat hanc hæresim.

Ioã. Ecch. COntra quam heresim scripsit Ioannes Ecchius, & Ioannes Roffensis in eo opere, quod edidit contra Lutherum.

Hæresis Secunda.

D*Ocet hæc hæresis hominem post gratiam deperditam, non posse non peccare.*

Auctor est Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est.

Quæ

QVæ satis confutata remanet ex dictis in superiori hæresi; nam si homo ex probatis, habet liberum arbitrium, etiam adueniente peccato potest, si vult illud reijcere.

Additur quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. celebrata, Can. 7. hanc assertionē sub anathemate damnat. Conc. Tri.

COntra hanc pariter scripserunt Ioannes Ecchius, & Ioannes Roffensis Episcopus. Ioā. Ecch. Ioan. Rof.

Hæresis Tertia.

DOcet hæc hæresis post gratiam Baptismi acceptam liberum hominis arbitrium non posse amplius peccare.

AVctor est Iouinianus, de quo titulo Beatitudo hæresi 7. dictum est, vti testatur D. Hieronymus lib. 2. aduersus eundem. D.Hier.

Iouiniano adhæret iniquus Pelagius, vti refert D. Augustinus libro de hæresibus cap. 87. de quo dictum est titulo Adam, hæresi 4. D.Aug.

Hanc hæresim confutauimus titulo Gratia, hæresi secunda, quo recurrat Lector.

ADditur tamen hic, quod Ecclesia Vniuersalis in Conc. Mediolani celebrato sub S. Ambrosio auctoritate Syricij Papæ sub Theodosio seniore, anno salutis 390. 150. Episcoporum, hanc cum Iouiniano maledixit.

TITVLVS LINGVA.

Hæresis Vna.

DOcet hæc hæresis ante ædificationem Turris Babel fuisse diuersas linguas.

AVctor fuit Philaster, de quo dictum est titulo Adam hæresi 2. vti docet D. Augustinus libro de mirabilibus sacræ Scripturæ cap. 9. Philaster. D.Aug.

COnuincitur, nam legitur Gen. 11. terram fuisse vnius labij, at post ædificationem Babel confusum fuisse labium in pœnam peccati superbiæ, & licet Gen. 10. legatur, quod *diuisæ sint linguæ secundum familias;* hoc dicitur per anticipationem narrationis geneologiæ humanæ: quare miror Philastrium hominem sanctum, pium, & doctum, in simi- Gen. 11. Gen. 10.

les

D.Aug. les errores cadere. Qui Philaster; vti refert D. Augustinus lib. 14. de ciuitate Dei cap. 13. & etiam in prohæmio sui libri de hæresi fuit nimis facilis notare alios de hæresi, & multas assertiones connumerauit inter hæreses, quæ minime hæreses censeri debent: debemus enim in re tam seria, vti est hæresis, matura vti consideratione in pronunciando.

TITVLVS MALVM.

IVxta præcepta Peripatetica ad tollendas omnes æquiuocationes, omne multiplex prius est distinguendum, deinde de quolibet separatim loquendum. Cum igitur vox malum sit multiplex, primo illam diuidere debemus, nam vel est malum per se, & natura sua, vel per accidens & accidentale malum. Quod autem nulla creatura, ex se sit mala, contra Manichæum titulo Creatura hæresi secunda probauimus. Malum vero accidentale duplex est, vel malum culpæ, vel malum pœnæ, quod etiam dicitur pœna damni; his itaque de malo positis distinctionibus de malo, dicimus, quod quattuor extant præcipue hæreses de malo.

Hæresis Prima.

Prima docet malum esse à Deo, & Deum facere malum.

Auctor fuit Florinus, de quo titulo Coitus hæresi 1. dictum est.

Acta Blasti.

Euseb. *HVic adhæret Blastus quidam, vti Eusebius refert lib. 5. historiæ Ecclesiasticæ cap. 2. Hic Blastus fuit Romæ natus, & educatus, ac presbyter consecratus; tamen anno salutis 180. sub Eleuterio Papa, & Martyre, & Marco Aurelio Romanorum Imperatore detectus est heresiarca, & inter alias impietates, quas perpetrabat, tempore Paschatis iudaizabat, quare à Summo Pontifice deponitur, vti testatur Beatus Ireneus in libro de schismate ad Florinum, & Blastum: fuit enim Blastus coetaneus Florini, & ei in omnibus similis, qui ferè in omnibus dogmata Valentini sequuti sunt. Hic Blastus compluribus seductis, & in suam sententiam diabolica arte adductis pertinax anno salutis 198. sub Victore I. Papa, & Martyre, à quo maledictus fuit, & Seuero Romanorum Imperatore moritur, & in Inferno sepelitur.*

Ireneus.

Quam heresim deinde renouarunt Galatę, de quibus dictum est titulo Anima heresi 5. addentes, malum quandoque à Deo; quandoque à materia prouenire.

Conuin-

Conuincitur, nam legitur Matth. 17. *Non potest arbor bona malos fructus facere*, aut ergo Deus bonus non erit, quod non est dicendum, immo est bonitas ipsa, vti probatum est titulo Deus, heresi 3. insuper si Deus est causa malorum, aut malorum per se, quod falsum est, vti probauimus titulo Creatura, hæresi 2. aut malorum, quæ vitia dicuntur, & per consequens nostræ perditionis, quod falsissimum ostendit Ose. 13. vbi ait, *perditio tua ex te Israel, tantummodo in me auxilium tuũ*, instant tamen inimici dicentes legitur Rom. 9. *Deum fecisse vasa in contumeliam*, ad hoc dicitur, quod sæpenumero in sacris litteris permissio Dei, quandoque dicitur actio, vti illa Exod. 4. quando cor Pharaonis induratum est, quare Deus facit omnia bona, quo ad substantiam, malitia verò hominis in causa est, vt Deus videns homines obstinatos in peccatis permittat, vt labamur in ignominiam: expectat enim nos summa cum patientia ad pœnitentiam: *Deus* enim *patiens, & misericors est*, & quantum in se est *vult omnes homines saluos fieri*. Matth. 17. Of. 13. Rom. 9. Exod. 4.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. IV. generali Chalcedonensi anno salutis 452. celebrato sub Leone I. Papa, & Martiano Romanorum Imperatore 630. Patrum docet Deum omnia bona creare quo ad suam naturam. Conc. Calced.

Hæresis Secunda.

Docet hec heresis aliquas creaturas ex se esse malas, & esse non à Deo; sed à malo principio.

Auctor fuit Cerdo, de quo titulo Christus, heresi secunda dictum est; nam vti refert D. Augustinus libro de heresibus cap. 21. Cerdo posuit duo rerum principia, vnum bonum, à quo omnia bona procedunt, alterum malum, à quo omnia mala veniunt. D. Aug.

Hanc etiam tutati sunt iniqui Manichei, de quorum magistro dictum est titulo Anima heresi 4. vti refert D. Augustinus libro de heresibus cap. 6. Manicheus autem ponit duo principia, vnum bonum, à quo omnia bona producuntur, vt inuisibilia, & incorporea, vti sunt cœlestes substantie, & anime rationales, alterum verò malum, à quo omnia mala producuntur, vti sunt corporea, & visibilia sensibus nostris subiecta. D. Aug.

Hanc heresim expugnauimus titulo Creatura, heresi 2. & titulo Christus, heresi 1. quo Lectorem remittimus.

Additur hic quod Ecclesia Vniuersalis in Conc. IV. generali Chalcedonensi 630. Patrum, anno salutis 452. celebrato sub Leone I. Papa, & Marriano Romanorum Imperatore, hunc errorem cum cæteris Manichæorum erroribus maledixit, eorumque libros comburi mandauit. Conc. Calced.

Hæresis Tertia.

Negat hęc hęresis, Deum facere aliquod malum, qualecunque illud sit.

Acta Coluthi.

AVctor fuit Coluthus quidam Aegyptius in Alexandria ortus: Qui ab adolescentia totus erat deuotus, & litteris deditus; in quibus tantum profecit, vt habita bonę vitę, ac doctrinę ratione ab Episcopo Alexandrino consecratus Sacerdos, anno salutis 315. prępositus, ac parochus deputatus sit cuiusdam Ecclesię Alexandrinę, qua de causa in tantam superbiam deuenit, vt voluerit honorari, & haberi vt Episcopus: immo cœpit munus Episcopale exercere; nam Diaconos, ac presbyteros ordinabat, quare detegitur hęresiarca, & repręhensus à viris sanctis, & pijs, immo ab ipso Episcopo, contempsit, & peiora prioribus edidit, vti refert Philast. D.Aug. *Philaster libro de hæresibus cap.8. & D. Augustinus libro de hæresibus cap.65. multos enim seducebat, cuius sequaces dicti sunt Coluthiani; qui ita erant coniuncti cum Arrianis contra Catholicos, vt per hoc multa mala Catholicis inferrent. Quare anno salutis 319. de mandato Summi Pontificis Romani Syluestri à legato illuc misso hac de causa fuit damnatus, & tanquam pertinax maledictus, ac depositus. Coluthus itaque post aliquot menses affectus odio in Ecclesiam Romanam, procurauit congregari Tyri in Phœnicia concionabulum contra eandemmet Ecclesiam Romanam, quod celebratum fuit à Melitianis, & Coluthianis anno salutis 335. sub Syluestro Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore, in quo conuentu malignantium multa determinata sunt contra Ecclesiam Catholicam, & Catholicos Antistites: at vix expleto concionabulo animam Coluthus Diabolo tradidit.*

Aduertat prudens Lector, quod hæc assertio de hæresi notatur; quia afflictiones, & angustiæ, vocantur mala in Sacra pagina, non quia sint ex se talia; at quia sunt tolerantibus nociua, quia verò Coluthus generaliter loquebatur; ideo, vt hæreticus damnatur.

Esai.45. Hier.11. COnuincitur, nam legitur Esa.45. *Ego Dominus faciens pacem, & creans malum,* ideſt tolerantibus nociuum, & Hier.11. *Ecce ego inducam super vos mala,* ideſt afflictiones, quare cum homines, nolunt accedere ad emendationem, illis Deus permittit venire mala, ideſt afflictiones.

Côc. Nic. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio I. generali Nicæno 318. Patrum anno salutis 325. celebrato sub Syluestro Papa, & magno Constantino Romanorum Imperatore Coluthum, ac eius hæreses damnauit.

Hæresis

Hæresis Quarta.

Docet hæc hæresis malos Reges, ac Prophetas procedere à Dei iussione.

Auctor ignoratur, nec à Philastro, qui hanc heresim recenset nominatur. Philaster.

COnuincitur, nam de Pseudoprophetis legitur Hier. 27. *Nolite audire vestros Prophetas, & diuinos somniatores, qui dicunt vobis non seruietis Regi Babylonis, quia vobis mendacium prophetant*, & de Regibus legitur Ose. 8. *ipsi regnauerunt, at non ex me, principes extiterunt, & non cognoui*, & licet aliquando tyranni regnent super nos; Deus hoc permittit, ob nostra peccata, & secundum hunc sensum non est hæresis dicere Deum permittere Reges malos, vti legitur Iob 54. *Deus regnare facit hypocritam ob peccata populi*, & ad hunc sensum legitur 2. Thess. 2. *eo quod charitatem non receperunt, vt salui fierent, ideo mittet illis Deus operationem erroris.* Hier. 27. Os. 8. Iob 54. 2. Thess. 2.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. I. generali Nicæno 318. Patrum anno salutis 325. celebrato sub Syluestro I. Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore hanc assertionem, tanquam à vero alienam damnauit. Conc. Nic.

TITVLVS MARIA VIRGO.

Hæresis Prima.

C*Irca hoc nomen duas ortas hereses precipuè inueni. Prima docet Beatam Virginem Mariam, post Christi natiuitatem fuisse carnaliter cognitam à Iosepho.*

Acta Eluidij.

A*Vctor fuit Eluidius Capadox, ac Auxentij senioris Arriani discipulus, qui vnà cum Auxentio venit Mediolanum sub Constantio Arrianorum defensore, qui Auxentius positus fuit Mediolani Pseudoepiscopus ab ipso Constantio, in locum D. Dionysij Orthodoxi in exilium expulsi anno salutis 355. sub Liberio Papa; ibique sub Catholico nomine ab Auxentio maligno protectus manebat Eluidius impius diabolica dogmata disseminans, simplices seducens, ac in suam partem traducens; tandem anno salutis 368. Eluidius præbens in omnibus suis impietatibus auxilium Auxentio (insultabant enim Episcopos Catholicos) percutitur à Deo, & miserè moritur, cuius corpus, à Catholicis Mediolani repertum in sterquilinio sepelitur.*

D. Aug. *Huic adhæret infamis Iouinianus; vti D. Augustinus testatur libro de hęresibus, de quo titulo Beatitudo hęresi septima dictum est: Hanc insa-* Matth. 1. *niam ideo protulerunt moti verbis Matth. 1. male intellectis:* antequam *scilicet* conuenirent inuenta est in vtero habens de Spiritu sancto, *deinde eam non cognouit, donec peperit filium suum primogenitum.*

Conuincitur itaque hæresis, & licet desit locus Sacræ scripturæ pro probatione Virginitatis Beatæ semper Virginis Mariæ, non desunt tamen testimonia æque efficacia; nam Ecclesiæ auctoritas est tanti valoris, quanti est Sacra pagina; quæ Ecclesia, & ipsa est condita, & gubernata à Spiritu sancto, & confitetur virginitatem Beatæ Mariæ Virginis: deinde Christus moriens virginem virgini commendauit, & si alios filios habuisset Beata Virgo Maria, vti isti canes latrant; vtique (vti erat rectum) vni ex illis, non autem Ioanni consobrino, commendasset: & Matth. 1. quando legitur Matth. 1. *Et non cognouit eam donec &c.* dicitur, quod ista aduerbia donec, vsque &c. significant quidem continuationem actus nulla habita consideratione ad futura, siue actus succedat, siue Gen. 8. non; vti legitur Gen. 8. de Coruo emisso foras de arca à Noe, *Et non reuertebatur donec aqua exsiccarentur*, & tamen exsiccatis aquis, non est amplius reuersus: similiter est mos in Sacris paginis vocare fratres illos, qui aliqua consanguinitate sunt coniuncti: vti patet de Iacobo Saluato-Gen. 13. ris nostri consobrino ex parte matris, qui vocatur frater Domini, & Gen. 13. Loth nepos Abrahæ dicitur frater Abrahæ. Est etiam mos apud Hebreos primos filios vocare primogenitos, siue deinde alios habuerint, siue non.

Conc. Mediol. Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Mediolani sub S. Ambrosio anno salutis 390. celebrato per tres legatos presbyteros Romanæ Ecclesiæ, ibi hac de causa missos à Syricio Papa, cui interfuerunt 150. Episcopi, tempore Theodosij senioris Romanorum Imperatoris, hunc, & alios etiam iniqui Iouiniani errores damnarunt.

D. Hier. Hugo de S. Vict. Contra Eluidium singulariter scripsit D. Hieronymus, & Hugo de Sancto Victore, edidit libellum de perpetua Virginitate Beatæ Mariæ Virginis.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis Beatam Virginem Mariam non esse Dei matrem, bene alicuius hominis iusti.

Quæ satis confutata remanet ex dictis titulo Christus, hæresi tertia ad quem locum recurrat Lector.

Concil. Ephes. Additur, quod Ecclesia Vniuersalis in Concil. III. generali Ephesino 200. Patrum sub Cœlestino I. Papa, & Theodosio iuniore Romanorum Imperatore anno salutis 431. celebrato hanc cum Auctore damnauit.

TITV-

TITVLVS MARTYRIVM.

Hæresis Prima.

CIrca hoc nomen tres præcipuè ortas hæreses inueni. Prima docet, licere tempore persequutionis negare Christum.

AVctor fuit Basilides, de quo titulo Christus hæresi 1. dictum est; vti refert Philaster libro suo de hæresibus. Philaster.

Elcesei verò, siue vti alij legunt Elcesaitę, de quorum Duce dictum est titulo Christus hæresi prima; fuerunt enim discipuli, & sequaces Ebionis, absolutè affirmant licere tempore persequutionis negare Christum ore, & sufficere corde Christi fidem tenere, vti refert Eusebius libro suo historia Ecclesiastica 6. cap. 28. Euseb.

COnuincitur, nam legitur Sap. 1. *os, quod mentitur, animam occidit,* Sap. 1. & Matth. 10. *omnis, qui confitetur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo,* & Rom. 10. *ore confessio fit ad salutem,* vltimo Saluator loquens discipulis; vti legitur Act. 1. dicit *eritis mihi testes in Hierusalem, & vsque ad vltimum terræ:* si discipuli Christi ore Christum negassent; licet eum corde essent confessi, vtique fuissent testes mendaces, & iniqui. Qui falsi testes peribunt, vti Sapiens docet Prou. 21. nullo ergo modo licet ore negare Christum; sed pro eius amore debemus omnem mortem tollerare, vt simus boni Martyres; idest boni testes: nam Martyr Græce, Latine sonat testis. Matth. 10. Rom. 10. Act. 1. Prou. 21.

Quæ hæresis à Concilio I. generali Niceno anno salutis 325. celebrato sub Syluestro Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore 318. Patrum maledicta fuit. Cōc. Nic.

Hæresis Secunda.

DOcet hæc hæresis, quod se interimentes aliquod ob peccatum per seipsos perpetratum, sunt verè Martyres.

AVctores sunt Donatistæ, de quorum Duce dictum est titulo Baptismus hæresi sexta.

QVæ hęresis confutata remanet exemplo Iudę Matth. 27. nam postquam Christum tradidit se ipsum suspendit, & medius crepuit, ncque damnatus est, vti legitur Act. 1. nam Petrus Spiritusancto plenus alium Apostolum in locum Iudæ, qui præuaricauit, subrogandum proposuit vnde sors cecidit super Matthiam. Matth. 27. Act. 1.

Conc. Ro. Deniqu: Ecclesia Vniuersalis in Conc. Romæ celebrato anno salutis 313. sub Melchiade Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore 357. Pattum Donatûm, ac sequaces omnes damnauit, & cum erroribus suis maledixit.

Hæresis Tertia.

Docet hæc hæresis, quod interimentes se, vel per se, vel per alios esse verè Martyres.

Acta Circuncellionum.

D. August. *Auctores sunt Circuncelliones, progenies pessima Donatistarum, genus hominum agreste, & famosissimæ audaciæ, vti refert D. Augustinus libro de hæresibus cap. 69. qui à Philastrio vocantur circuitores, & non solum in alios immania facinora perpetrabant, verum etiam, nec sibi ipsis eadem feritate, et insania parcebant, multos isti seducebant, vt audaciter in furorem per varias mortes, maxime præcipitiorum, aquarum, ignium, se interimerent dicentes, ita effici Christi Martyres, qui per diuersas prouincias circuibant ista facinora perpetrando; ideo dicuntur Circuncelliones, & floruerunt præcipue anno salutis 321. sub Syluestro Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore. Horum autem superiores, siue præfecti à Donato huius sectæ institutore vocabantur sanctorum Duces, nam hi Circuitores viuebant in maligna quadam congregatione; errabant enim per villas, & ciuitates, & multa scelera sub specie iustitiæ in Catholicos perpetrabant: tandem Christianissimus Constantinus Imperator edidit contra hos, & alios Donatistas seuerissima edicta; quæ in causa fuerunt vt infiniti necati, & consumpti sint, qui aliquando in tantam, ac talem venerunt temeritatem, vt ausi sint armata manu, & vi, resistere legatis Constantis Imperatoris, anno salutis 348. sub Iulio I. Papa, nec ita resistere potuerunt, quin multitudo eorum infinita gladio consumpta non sit; anno verò salutis 411. sub Innocentio I. Papa, & Honorio, & Theodosio Imperatoribus Romanis præstante Deo, summa cum omnium lætitia infiniti eorum conuertuntur, & Ecclesiæ Catholicæ Romanæ incorporantur; vnde secta Circuncellionum fere extincta remansit.*

Exod. 20. Matth. 5. Act. 16. Conuincitur igitur hæresis; nam legitur Exod. 20. & Matth. 5. *non occides*, nam tunc omnis occisio prohibetur ibi præter factam à Iudice competente, & legitur Act. 16. cum Paulus, & Sylas essent in carcere, & custos ianuam carceris apertam vidisset, existimans Paulum, & Sylam fugisse, volebat se gladio interficere, at Paulus exclamans dixit; *nil sibi mali feceris, vniuersi enim sumus hic:* quod si occidens se ipsum esset Martyr, nunquam Diuus Paulus custodis occisionem impedisset,

valeant

valeant itaque Circuncelliones, & in præcipitio Inferni cum Diabolo maneant.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. I. Carthaginensi, quod fuit totius Aphricæ generale, nam ibi totius Aphricæ Episcopi conuenerunt, cui præfuit Gratus Carthaginensis Episcopus, ac Primus Aphricæ, anno salutis 348. sub Iulio I. Papa, & Constantio, & Constante Imperatoribus Romanis, hanc Circuncellionum sectam maledixit, ac Deo gratias egit pro victoria contra eosdemmet circuitores à Catholicis habita. Conc. Carthag.

TITVLVS MATRIMONIVM.

Hæresis Vna.

Circa hoc nomen multas ortas hæreses inueni, quas infra titulo Nuptiæ expugnabo.

TITVLVS MELCHISEDECH.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis Melchisedech fuisse Christum.

Acta Hieracis.

Auctor fuit Hierax ortus in Leonto ciuitate Aegypti; vt tradit Epiphanius hæresi 67. Hic fuit vir eruditissimus, & omnium Græcarum disciplinarum peritissimus, nec non Astronomiæ, & Magiæ deditus, qui Ecclesiæ traditiones, ac definitiones propria vanitate contemnens in multas hęreses precipitauit, & precipuè dogmata Nicolai Diaconi amplexatus est; quare eius sequaces deinde dicti sunt Hieracitę, ac ab opere Melchisedechiani, quare multos pios homines ita seduxit, vt Ecclesiam Catholicam Romanam reliquerint, & ad eum accesserint; floruit autem hic perfidus anno salutis 278. sub Caio Papa, & Diocletiano, & Maximiliano Imperatoribus Romanis, ac sub eorundem imperio animam Diabolo tradidit. Epiph.

Conuincitur primo ex cap. 14. Gen. vbi Melchisedech benedixit Abrahæ, & ibi dicitur, quod erat Rex Salem, quæ erat ciuitas Cananæam prope Sichem. Si ergo fuit Melchisedech Rex terrenus, & solum vnius ciuitatis; non ergo fuit Rex diuinus, & Deus, qui dominatur, à Mari vsque ad Mare: & ad Heb. 11. legitur, quod Melchisedech erat Gen. 14. Hebr. 11.

Sacerdos

Sacerdos Dei,& si Sacerdos,& minister Dei, quomodo Deus? Quid ad hæc dicent aduersarij? Et quando legitur, quod Melchisedech nec principium, nec finem habuit, hoc ideo est; quia ex Sacra pagina hoc non colligitur.

Cōc. Nic. Denique Ecclesia Vniuersalis in Symbolo edito in I. generali Conc. Niceno 318. Patrum anno salutis 325. celebrato sub Syluestro I. Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore confitetur Christum esse Deum: Quod etiam confitetur in Symbolo II. Concilij generalis Conc. Cōstantinop. Constantinopoli celebrati anno salutis 381. sub Damaso Papa,& Theodosio seniore Romanorum Imperatore.

D.Hier. Contra hanc hæresim scripsit D. Hieronymus in Epistola ad Euagrium presbyterum.

TITVLVS MENDACIVM.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis licitum esse mentiri pro saluanda vita, aut pro aliquo magno beneficio alicui impendendo, etiam causa humilitatis.

Acta Ioannis Cassiani.

Cassian. *Auctor fuit Ioannes Cassianus Constantinopolitanus, aliquando sub nomine Abbatis Ioseph. vocatus, cognomento Cassianus, nam hæc hæresis ex collatione 17. à cap. 15. vsque ad cap. 25. qui ob vitæ exemplaris, & magnæ doctrinæ merita à Diuo Ioanne Chrysostomo Episcopo Constantinopolitano anno salutis 404. sub Innocentio I. Papa, & Honorio, & Theodosio Imperatoribus Romanis, electus fuit Diaconus Ecclesiæ Constantinopolitanæ, at non multo post in multos errores cecidit, à quibus, vt abstineretur sæpe à viris sanctis admonitus est, ac ab ipso Diuo Chrysostomo quoque, sed per hæc nec adhuc obstinatus emendari voluit, quare à Diuo Chrysostomo ab Ecclesia Constantinopolitanæ regimine longe eijcitur, anno salutis 430. sub Cælestino I. Papa, & Theodosio, & Valentiniano Imperatoribus Romanis.* Idem. *Idem Ioannes Cassianus venit in Aegyptum, vbi professus vitam monasticam, factus est Archimandrita multorum monachorum, qui Pelagiana hæresi erant infecti; vnde & ipse in errores Pelagij cecidit: attamen quadam die, Deo inspirante, pænitentiam suscepit de erroribus, & inde discessit, venitque in Gallias, in ciuitatem Marsiliæ ad litus maris positæ, vbi se totaliter cum Ecclesia Romana reconciliauit, sic scripsit contra Pelagianos, quare ordinatus fuit presbyter Ec-*

clesia Marsilia, & monitu Leonis Sancta Romana Ecclesia Archidiaconus scripsit. de incarnatione verbi aduersus Nestorium, nec multo post quieuit iam senex in Domino, vti tenetur, ex finalibus operibus pœnitens de suis erroribus. Cassian.

COnuincitur, nam legitur Psal. 5. *Perdes omnes, qui loquuntur mendacium:* & Sap. 1. os, *quod mentitur occidit animam:* & notatur hic, quod aliud est mentiri, & falsum dicere, aliud est verum cælare, vti patet de exemplo Abrahæ dicentis Saram esse sororem suam, vxorem autem suam esse tacendo non negauit, primum est illicitum, & cum peccato, secundum est licitum, & sine peccato, sic Cassianus ex ignorantia huius distinctionis cecidit in hunc errorem, & sic ex fragilitate; non tamen fuit pertinax, sed se aliquando correctioni Ecclesiæ submisit, ac scriptis, & ore resipiuit. Quod reliquum est audiamus de hac assertione definitionem Ecclesiæ. Psal. 5. Sap. 1.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. IV. generali Chalcedonensi sub Leone I. Papa, & Martiano Romanorum Imperatore anno salutis 452. celebrato 630. Patrum definiuit non licere mentiri. Cõc. Chalced.

TITVLVS MENDICITAS.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis mendicitatem esse ex lege illicitam.

A*Vctor fuit Ioannes Vuicleph, qui vnà cum suis discipulis ita mendicitatem cum monachis mendicantibus execratur, vt ausus sit dicere institutores, si in finem vitæ nõ pœnituerint damnatos esse. Lutherus denique hanc renouauit docens mendicitatem esse lege prohibitam.*

COnfutata autem remanet hæc hæresis titulo Labor, quo recurrat Lector.

Additur tamen quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Viennensi sub Clemente V. & Alberto I. Austriaco Romanorum Imperatore anno salutis 1311. celebrato 800. & amplius Patrum dedit modum viuendi fratrum minorum secundum mendicitatem, docens non solum esse licitam verum etiam meritoriam. Conc. Viennen.

TITV-

TITVLVS MERITVM.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen duas præcipue ortas hæreses inueni. Prima docet nullum esse hominis meritum ad gloriam assequendam.

Auctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est.

Eccl. 16. Conuincitur itaque hæresis, & breuiter, nam legitur Eccles. 16. *omnis misericordia faciet locum vnicuique secundum meritum operum* Matth. 20. *suorum*, & Matth. 20. habetur parabola de Patrefamilias mittente operarios in vineam suam, & finito opere Dominus præcepit procuratori, 1. Cor. 3. vt redderet illis mercedem pro labore &c. & legitur clarius 1. Corin. 3. *vnusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem*, ob quid igitur latrat perfidus Lutherus abhorrens meriti nomen? valeat, & descendat in Infernum.

Conc. Tri. Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. 7. Ianuarij celebrata post datam definitionem de tali re in cap. 16. hanc deinde assertionem Can. 32. sub anathemate damnat.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis hominem sua virtute sine gratia Dei vitam æternam promereri.

Auctor fuit Pelagius, de quo titulo Adam hæresi 4. dictum est. Hanc expugnauimus titulo Gratia hæresi tertia, ad quem locum recurrat Lector.

Conc. Tri. Additur hic quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. 7. Ianuarij celebrata, post datam de tali re in cap. 9. definitionem, hanc deinde sub anathemate Can. 1. damnat.

TITVLVS MIRACVLVM.

Hæresis Prima.

Docet hæc hæresis nulla verè miracula in Ecclesia fieri.

Auctores

AVctores fuerunt Vualdenses, de quibus titulo Baptismus hæresi 8. dictum est: & quia hi fuerunt homines idiotæ, & ignorantes; ideo antequam loca Sacræ paginæ producam definiam miraculum. Est igitur miraculum res insolita, & supra naturæ potentiam operata, ex qua definitione duo habentur; primum, quod miraculum sit res insolita; secundum quod miraculum sit quid supra naturæ vires: quare animæ creatio non potest dici miraculum, quia non est res insolita, bene est supra vires naturæ, quia quotidie Deus creat animas.

HIs igitur suppositis conuincitur hæresis, nam legitur Psal.77. *Fecit mirabilia in terra Aegypti, & in campo Thaneos*, & Num.26. *factum est grande miraculum in Chore pereunte, & filij eius non perierunt*; denique in nouo testamento infinita habentur miracula cœcos visui restitutos, claudos ambulantes, mortuos suscitatos, &c. vti legitur Marc. vlt. & Ioan.14. ac alibi. Psal.77. Num.26. Marc.vlt. Ioan.14.

Postremo Ecclesia Vniuersalis in I. Concilio generali Niceno sub Syluestro Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore anno salutis 325. celebrato 318. Patrum, miracula sanctorum approbat, præcipuè cum mentionem facit alicuius Paphnutij Episcopi in Aegypto, qui Conc. I. generali adfuit, in quo tanta inerat gratia, vt signa per eum non minus, quam olim per Apostolos fierent; vti etiam de eo refert Eusebius lib.10. historiæ Ecclesiasticæ cap.4. & 5. Cōc. Nic. Euseb.

TITVLVS MISSA.

Hæresis Prima.

CIrca hoc nomen tres præcipuè ortas hæreses inueni. Prima docet Missam non esse fundatam in Euangelio, nec esse à Christo institutam, sed esse merum inuentum humanum.

AVctor est Ioannes Vuicleph, de quo titulo Adoratio hæresi prima dictum est.

COnuincitur, nam quo ad essentialia legitur Matth.26. Mar.14. & Luc.22. quod Christus Missam instituit, Ecclesia deinde successu temporis edocta à Spiritusancto fecit cærimoniale: v.g. hymnus Angelorum fuit ordinatus à Thelesphoro Papa; Introitus à D. Gregorio I. huius nominis Papa, & sic de singulis. Quod autem verè panis in corpus, & vinum in sanguinē verè transubstantietur in corpus, & sanguinem Iesu Christi, iam titulo Eucharistia satis clarè probauimus contra impium Berengarium. Matth 27. Marc.14. Luc.22.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Constantiensi sub Ioannē Conc. Cō stantien.

XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore mille, & amplius Patrum sess. 8. damnans Vuiclephi errores, hunc etiam in ordine quintum anathematizat.

Tho. Vual. Contra hanc assertionem scripsit doctissime Thomas Vualdensis libro de sacramentalibus titulo 4.

Hæresis Secunda.

Negat hac hæresis Missam esse sacrificium.

Auctor est Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est.

Conuincitur, & primo peto à Luthero, an sit aliquod peculiare sacrificium statutum in lege noua, non est dicendum quod non, quia tunc oportebit etiam dicere nullum esse peculiare Sacerdotium, & sic nulla erit Lex Euangelica, nam est tanta legis, & Sacerdotij connexio, vt alterum ab altero diuelli non possit D. enim Paulus Heb. 7. ex translatione Sacerdotij colligit translationem legis: sic eodem modo ex Sacerdotij, & sacrificij ablatione legis etiam ablationem inferre licebit; si igitur in lege veteri erat aliquod sacrificium, quæ Lex erat vmbra nouæ, & Euangelicæ legis, multo magis erit verum sacrificium in noua, & tale sacrificium non nisi Missa est, in qua verum Christi corpus, & verus eius sanguis offertur; omnes etenim conditiones requisitas habemus in hoc sacrificio Missę, nam cum quattuor esse deberet, vti D. Augustinus lib. 4. de Trinitate cap. 14. docet, scilicet vt adsit cui offertur, à quo offeratur, quid offeratur, & pro quibus offeratur, omnes hæ conditiones adsunt in Missæ sacrificio; nam Deo à Sacerdote legitimè ab Episcopo ordinato offertur; verum Christi corpus, & verus Christi sanguis offertur, & denique pro peccatis populorum offertur, multæ etiam sunt in veteri testamento huius sacrificij figuræ, vt sacrificium Melchisedech Gen. 14. Agnus Paschalis Exod. 12. & cætera similia. Postremo clare ex nouo testamento habemus Missam esse sacrificium, nam legitur Luc. 22. Quod Christus *accepto pane gratias egit fregit, & dedit eis dicens. Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur, hoc facite in meam commemorationem.* Quid amplius desiderant ingrati Lutherani valeant cum Diabolo, & in sterquilinio sepeliantur.

Hebr. 7. — D. Aug. — Gen. 14. — Exod. 12. — Luc. 22.

Denique hæc nostra Catholica sententia probatur multorum Conciliorum auctoritate, nam Ecclesia Vniuersalis in Concilio Ephesino generali III. anno salutis 431. celebrato sub Cœlestino I. Papa, & Theodosio iuniore Romanorum Imperatore 200. Patrum; scripsit Epistolam Nestorio, in qua ei annunciat secundum carnem mortem vnigeniti filij Dei incruentam, ex quibus verbis habetur Missam esse sacrificium. Et pariter in Concilio Toletano I. anno salutis 400. celebrato sub Anastasio Papa, & Arcadio, & Honorio Imperatoribus Romanis 19. Episcoporum, c. 5. suorum decretorum Missam vocat sacrificium, quod Conc.

Concil. Ephes. — Côc. Tol.

licet

licet prouinciale tamen receptus fuit ab Ecclesia in III. generali Synodo Ephesina. Et in Conc. Toletano XII. in quo præsidebat Iulianus Episcopus Hispalensis anno salutis 681. celebrato auctoritate Agathonis Papæ, & sub Constantino IV. Romanorum Imperatore 36. Episcoporum 7. Abbatum, ac aliorum Vicariorum absentium cap. 5. suorum decretorum pariter vocat Missam sacrificium; denique pariter in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. Papa, & Othone IV. Romanorum Imperatore anno salutis 1215. celebrato 1300. Patrum, definiuit, quod vna est Vniuersalis Ecclesia extra quam nullus saluari potest, in qua idem ipse Sacerdos est sacrificium Iesus Christus. Côc. Tol. Conc. Lat.

Hæresis Tertia.

Docet hæc hæresis non posse Missam offerri pro peccatis, nec prodesse viuis, nec defunctis.

Auctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est.

Conuincitur clarè ex his, quæ leguntur ad Heb. 5. *Omnis namque Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his, quæ sunt ad Deum, vt offerat dona, & sacrificia pro peccatis, ideo debet quemadmodum pro populo, ita & pro semetipso offerre pro peccatis.* Est etiam Ecclesiæ consuetudo valde perantiqua, quæ ex eius decreto obseruatur, vt Sacerdos ante consecrationem oret pro viuis, & post consecrationem oret pro defunctis, hocque confirmant omnes Patres Græci, & Latini. Quid igitur latrariniquus Lutherus contra tam antiquam Ecclesię consuetudinem tot sanctorum virorum testimonijs comprobatam? iam videamus quid definierit Ecclesia. Hebr. 5.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Tridentino sub Pio IV. Papa, & Ferdinando Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1562. 17. Ianuarij celebrata, post datam definitionem de hac re in cap. 2. hanc deinde sub anathemate damnat Can. 3. Conc. Tri.

Contra hanc assertionem scripsit Iodocus Clithouæus in suo Antilu thero parte 3. scripsit etiam Gaspar Minorita. Iod. Clit.

TITVLVS MONACHATVS.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis Monachos mendicantes esse malorum Dæmonum inuentionem.

Aen Sylu. *Auctores sunt Vualdenses, de quibus dictum est titulo Baptismus hæresi octaua, vti refert Aeneas Syluius libro de origine Bohæmorum cap.35.*

Gulielmus de S. Amando de quo titulo Labor hæresi prima dictum est, scripsit librum contra mendicantes, docens mendicantes non posse saluari, quem librum Alexander Papa damnauit sub anathemate, & præcepit sub excommunicatione, vt qui illum haberet combureret.

Hanc deinde auxit Ioannes Vuicleph, qui non solum mendicantes verum omnem Monachatum atrociter est insectatus, docuit enim Vuicleph neminem in religione priuata posse saluari; immo etiam addidit, qui in priuata religione existit esse ineptum, & inhabilem ad obseruantiam mandatorum Dei, ideo institutores scilicet Basilium, Benedictum, Augustinum, & Franciscum nisi pœnituerint esse damnatos.

Hunc Vuiclephi errorem suscitauit Lutherus, docens non esse licitum hominibus obligari ad aliquid agendum vltra id, quod Dominus nobis præcepit, sed libere viuendum esse, & non sub lege humana, quare Monachis tribuit potestatem exeundi à Monasterijs, ac vxores ducendi, immo in Germania coacti sunt Monachi relinquere propria Monasteria; quia eis non permittitur in illis habitare, nisi cucullam exuant, & vxores ducant.

Quam hæresim infra confutabimus fauente Deo, titulo Votum.

TITVLVS MVLIER.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis Mulierem posse promoueri ad Sacerdotium.

D.Aug. *Auctores sunt quidam hæretici dicti Pepusiani; vti refert D. Augustinus libro de hæresibus cap.27. hi hæretici veniunt à Montano, de quo dictum est titulo Baptismus hæresi 2. & originem habent à quodam vico Pepusa dicto posito in Phrygia prope ciuitatem Mysiæ, quem vicum Montanus vocabat Hierusalem.*

Quem errorem deinde per 1300. annos sepultum renouauit Lutherus.

Conuincitur, nam tria ex officio sacerdoti soli competunt, iuxta quę à non sacerdote secernitur; primo ad sacerdotem pertinet corpus Christi ex pane conficere; secundo eius officium est peccata in confessione audire, & ab illis absoluere peccatorem, demum ad eum etiam pertinet docere ex officio, & cum nullum horum mulieri competere possit, sequitur mulierem non posse promoueri ad sacerdotium: nam quando Christus dedit Apostolis auctoritaté consecrandi tunc ibi nulla erat

erat præsens mulier, vti legitur Luc.22. scilicet cum Christus dixit: *Hoc facite in meam commemorationem*, similiter si mulieres non habent potestatem circa corpus Christi verum, nec circa corpus Christi mysticũ, cum potestas circa corpus Christi verum innitatur potestati circa corpus Christi mysticum, insuper quando legitur Ioan.20. quod post resurrectionem stetit in medio discipulorum suorum, & dedit illis auctoritatem absoluendi, nulla aderat mulier, at solum duodecim Apostoli, vti refert Ioannes Euangelista loco citato, demum vltimum officium sacerdotis est docere, vti dicit Dominus per Malachiam Prophetam 2. *Labia Sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirent de ore eius, quia Angelus Domini exercituum est*; hoc autem munus nullo pacto concedi mulieribus testatur Apostolus 1.Tim.2. ibi *mulier in silentio discat cum omni subiectione, docere autem mulieri non permitto, neque dominari in virum*. Si ergo mulier non habet auctoritatem conficiendi, absoluendi, & docendi, sequitur etiam quod esse non possit sacerdos: demum vsus sanctæ Ecclesiæ Catholicæ Romanæ rationabilis nõ permittit mulierem fungi officio sacerdotis, nam mulier est natura sua garrula, leuis, fragilis, inconstans, & mobilis, vti legitur Prouerb.31. *mulierem fortem quis inueniet?* & vti ait Theophylatus interpretans illud Diui Pauli 1.Tim.2. dicit, nam semel mulier virum edocuit, & cuncta peruertit: cum igitur mulieres tot patiantur defectus non est credendum, vt illis tale commissum fuerit officium à Christo: valeat itaque Lutherus omnia peruertens, ac confundens.

Luc.22. Ioan.20. Ioan.20. Malach.2. 1.Tim.2. Prou.31. Theoph.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Pio IV. huius nominis Papa, & Ferdinando Austriaco Romanorum Imperatore, sess.7. anno salutis 1563. die 15. Iulij celebrata hanc Can.7. sub anathemate damnat. Conc. Tri.

TITVLVS MVNDVS.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen quinque ortas hæreses præcipue inueni. Prima docet materiam ex qua factus est mundus non esse à Deo factam, sed illi coæternam.

Auctores fuerunt Galatæ, de quibus titulo Anima, hæresi 5. dictum est, vti testatur D. Augustinus libro de hæresibus cap.59. D. Aug. *Quem postea errorem post multa sæcula tutati sunt Albanenses, de quibus dictum est titulo Anima hæresi 8. vti Guido Carmelita illis tribuit in sua summa de hæresibus, qui Albanenses docent absolutè mundum fuisse ab æterno. Quis non videt hunc errorem procedere ex Aristotelica Schola? & si nobis esset pugnandum cum Aristotile esset certe laboriosum certamen, quia contra eum nil facerent scripturæ testimonia, at* Gui. Car.

quia

quia pugnamus contra illos, qui per Baptismum nomina sua Christo dederunt, ideo facili negotio eos superabimus.

Albanensibus adhæsit etiam Hermanus Risuich: de quo titulo Angelus dictum est.

Gen. 1. Ioan. 1. Conuincitur itaque hæc dementia breuiter, & faciliter; nam legitur Gen. 1. *In principio Deus creauit Cælum, & Terram,* & pariter legitur Ioan. 1. *Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil,* nec est quod multum immoremur in reprobanda ista insania, tanto magis quod Lector poterit recurrere ad titulum Aqua, vbi multa diximus, quæ faciunt pro confutatione huius hæresis.

Cōc. Nic. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio I. generali Niceno, anno salutis 325. celebrato sub Syluestro I. Papa, & magno Constantino Romanorum Imperatore 318. Patrum in Symbolo confitetur Deum creatorem omnium visibiliū, & inuisibilium: vti etiam in Symbolo II. Concilij generalis Constantinopoli celebrati anno salutis 381. sub Damaso Papa, & Theodosio seniore Romanorum Imperatore, idem confitetur, & denique in Conc. Lateranensi sub Innocentio III. Papa, & Othone IV. Romanorum Imperatore 1300. & amplius Patrum anno salutis 1215. celebrato idem pariter confitetur, quæ verba habentur in cap. firmiter, de summa Trinitate, & fide Catholica. (Conc. Cōstantinop. Conc. Lat.)

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis Mundum non esse finiendum: hic etiam error processit ex Schola Aristotelis.

Auctores fuerunt Albanenses, de quibus dictum est titulo Anima, hæresi octaua. Quam hæresim confutauimus titulo Indicium hæresi 1. quò Lector recurrat, & legat.

Cōc. Nic. Additur hic quod Ecclesia Vniuersalis in Conc. I. generali Niceno anno salutis 325. celebrato sub Syluestro Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore 318. Patrum, in Symbolo sic de Christo, & finali iudicio definiuit, *Qui venturus est iudicare viuos, & mortuos:* idem etiam determinauit in Symbolo Concilij Constantinopolitani generalis II. celebrati anno salutis 381. sub Damaso Papa, & Theodosio seniore Romanorum Imperatore 150. Episcoporum diuersarum nationum. (Conc. Cōstantin.)

Hæresis Tertia.

Docet hæc hæresis mundum non esse creatum à Deo, sed ab Angelis, qui error pariter ex secta Peripatetica prodijt.

Auctor

AVctor primus fuit Simon Magus, de quo titulo Coitus hæresi prima dictum est.

Huic iniquo Simoni adhærent fere omnes eius discipuli, & sequaces; vti Nicolaus, de quo titulo Anima hæresi 4. dictum est, & Saturninus, de quo titulo Coitus hæresi 1. dictum est, & Menander de quo titulo Creatura hæresi 1. dictum est, & Cerinthus, de quo titulo Beatitudo hæresi 2. dictum est: & denique Carpocrates; de quo titulo Christus hæresi prima dictum est.

HIc error satis confutatus remanet ex dictis titulo Creatura hæresi prima, vbi probauimus, omnia esse creata à Deo, & non ab alio, à quo recurrat Lector.

Additur tamen hic, quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio generali I. Niceno anno salutis 325. celebrato sub Syluestro I. Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore 318. Patrum diuersarum nationum, definiuit in Symbolo credendum esse in vnum Deum creatorem omnium visibilium, & inuisibilium. Et in Concilio Bracarensi I. octo tantum Episcoporum in Galitia Hispaniæ citerioris prouincia anno salutis 563. celebrato sub Ioanne III. huius nominis Papa, à quo & confirmatur, & ab Ecclesia recipitur, & Iustiniano Romanorum Imperatore cap. 13. suorum decretorum definiuit, quod *si quis dixerit creationem vniuersæ carnis non esse Dei opificium, sed malorum Angelorum, vti Manichæus, & Priscillianus anathema sit.* Cōc. Nic. Cōc. Brac.

Contra hanc hæresim scripsit D. Augustinus in expositione Genesis.

Hæresis Quarta.

DOcet quidem hæc hæresis mundum esse à Deo factum, at auctores plures dant Deos, vni enim tribuunt Mundi facturam, alteri vero nihil.

QVam heresim confutauimus titulo Deus, hæresi prima, quò recurrat Lector; ibi enim ex Sacris litteris probauimus vnum solum Deum esse.

Additur hic, quod Ecclesia Vniuersalis in Symbolo Concilij I. generalis Niceni anno 325. celebrati sub Syluestro Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore 318. Patrum docuit *Credo in vnum Deum &c.* Quod etiam idem pariter definiuit in Conc. generali II. Constantinopolitano sub Damaso Papa, & Theodosio seniore Romanorum Imperatore 150. Patrum, anno salutis 381. celebrato. Cōc. Nic. Conc. Cō stantin.

Hæresis Quinta.

HAec hæresis docet Mundum post mortuorum resurrectionem in eodem statu esse permansurum, in quo nunc est, neque ita esse mutandum,

dum, vt sit cœlum nouum, & terra noua. Quam hæresim recitant Philaster, & D. Augustinus libris suis de hæresibus cap.67. nullo nominato auctore.

Philaster. D.Aug.

Psal.101. Conuincitur legitur enim Psal.101. *initio tu Domine terram fundasti, & opera manuum tuarum sunt cœli, ipsi peribunt, tu autem in æternum permanebis,* & 1.Corin.7. *præterit figura eius mundi,* & Matth.24. *cœlum, & terra transibunt,* & 1.D.Petri 3. *adueniet autem dies Domini vt fur, in quo cœli magno impetu transient, elementa vero calore soluentur, terra vero, & quæ in ipsa sunt opera exurentur,* & Apocal.21. *vidi*, dicit, *cœlum nouum, & terram nouam,* demum iuxta Esai.31. vaticinium, *erit* inquit ille *lux Lunæ sicut lux Solis, et lux Solis erit septempliciter sicut lux septem dierum in die, qua alligauerit Dominus vulnus populi sui, & percussuram plagæ sanauerit.* Quid igitur latrant hi Catholicæ fidei inimici?

1.Cor.7. Matth.24. 1.Pet.3. Apocal. Esai.31.

Côc. Nic. Denique Ecclesia Vniuersalis in Symbolo primi Concilij generali Nicæę in Bythinia celebrati sub Syluestro I. Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore, anno salutis 325. 318. Patrum, confitetur, *Carnis resurrectionem, & vitam æternam, Amen.* Ex quibus verbis habetur Mundum post resurrectionem in eodem statu non esse permansurum.

TITVLVS NVDITAS.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis nuditatem primorum parentum in Paradiso Terrestri ab eis seruatam; etiam nunc à nobis hic debere seruari.

Auctores sunt Adamiani, siue Adamitæ, de quorum Duce Carpocrate dictum est titulo Christus, hæresi prima. Qui Adamitæ nudi omnia faciebant; nudi enim ambulabant manducabant, & vt bestiæ coibant, & congregationem suam Paradisum vocabant.

Gen.3. Matth.22. Conuincitur legitur enim Gen.3. quod Deus antequam primos Parentes eijceret de Paradiso fecit eis tunicas pelliceas: & Deut.22. Deus statuit populo suo quoddam genus vestimenti, vt ab alijs nationibus distingueretur: denique Saluator noster, qui viam Dei docuit verbo, & exemplo habuit vestimenta, quorum vnum fuit, *tunica* scilicet *inconsutilis desuper contexta per totum.*

Conc. Hierusal. Denique Ecclesia Vniuersalis in magno illo Concilio Hierusalem ab Apostolis celebrato anno salutis 41. sub Petro Apostolo, & Caio Cæsare Romanorum Imperatore, cuius Concilij acta D.Lucas conscripsit errores omnes Simonis Magi, ac scelestissimi Carpocratis maledixit.

TITV-

TITVLVS NVPTIÆ.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen sex præcipuè ortas hæreses inueni. Prima docet nuptias esse illicitas, & eas celebrantes peccare.

Auctor fuit Tatianus, vti refert D. Hieronymus in libro aduersus Iouinianum, de quo titulo Adam hæresi 1. dictum est: Quem errorem etiam ante Tatianum tutatus est Marcion; vti testatur D. Hieronymus loco supra citato. D.Hier.

Manichæi, de quorum Duce titulo Anima, hæresi 4. dictum est non admittunt ad communionem suam incontinentes.

Adamiani, de quorum Magistro infami Carpocrate dictum est titulo Christus, hæresi 1. docent quod si Adam non peccasset nullæ fuissent futuræ nuptiæ, quare Adam in Paradiso imitari volentes nuptias fugiunt.

Hunc eundem errorem sequuntur Aeriani, de quorum Principe dictum est titulo Episcopus hæresi 1. nam nec ipsi vti Manichæi admittunt, ad communionem suam incontinentes, vti D. Augustinus, ex relatione aliorum, refert libro suo de hæresibus. D.August.

Demum Priscillianus, de quo dictum est titulo Anima hæresi 9. docuit suos discipulos, vt profiterentur diuidere coniugia, vti & ipse fecit, quare Priscillianistæ omnes fœminas, à nolentibus viris, & viros à recusantibus fœminis disiungebant, vti refert D. Augustinus libro de hæresibus. D.Aug.

Conuincitur, nam præuidens hos hæreticos D. Paulus 1. sua Epist. ad Timot. 4. de illis dicit: *in nouissimis temporibus quidam à fide discedent attendentes doctrinis Dæmoniorum, etiam nubere prohibentes:* insuper si nuptiæ essent illicitæ Christus illas sua præsentia nō decorasset, vti legitur Ioan. 2. nam nō solum nuptijs interfuit, verum primum omnium signorum fecit in illis, & Matth. 19. Christus Pharisæis quærentibus, an liceret vxorem dimittere, dixit, nam *homo relinquet patrem, & matrem suam, & adhærebit vxori suæ, & erunt duo in carne vna,* denique legitur 1. Cor. 7. *si nupserit virgo non peccat,* ac etiam postremo à D. Paulo extolluntur ad Heb. 13. ibi, *Honorabile connubium thorus immaculatus.* 1.Tim.4. Ioan.22. Matth. 19. 1.Cor.7. Hebr.13.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Gangrensi in Paphlagonia Prouincia Armeniæ celebrato anno salutis 324. sub Syluestro Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore, cap. 14. suorum decretorum maledixit vxores proprium maritum relinquentes, quod Conc. licet prouinciale, tamen receptum fuit in Sexta Synodo generali. Et etiam in Concil. Bracarensi I. celebrato ab octo Episcopis Galliciæ prouinciæ in Hispania citeriori, anno salutis 563. auctoritate Ioannis III. Conc.Gāgrense. Cōc.Brac.

Conc.Ro. Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Romæ celebrato anno salutis 313. sub Melchiade Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore 257. Patrum Donatum, ac sequaces omnes damnauit, & cum erroribus suis maledixit.

Hæresis Tertia.

DOcet hæc hæresis, quod interimentes se, vel per se, vel per alios esse verè Martyres.

Acta Circuncellionum.

D.August. *AVctores sunt Circuncelliones, progenies pessima Donatistarum, genus hominum agreste, & famosissimæ audaciæ, vti refert D. Augustinus libro de hæresibus cap.69. qui à Philastrio vocantur circuitores, & non solum in alios immania facinora perpetrabant, verum etiam, nec sibi ipsis eadem feritate, et insania parcebant, multos isti seducebant, vt audaciter in furorem per uarias mortes, maxime præcipitiorum, aquarum, ignium, se interimerent dicentes, ita effici Christi Martyres, qui per diuersas prouincias circuibant ista facinora perpetrando; ideo dicuntur Circuncelliones, & floruerunt præcipue anno salutis 321. sub Syluestro Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore. Horum autem superiores, siue præfecti à Donato huius sectæ institutore vocabantur sanctorum Duces, nam hi Circuitores viuebant in maligna quadam congregatione; errabant enim per villas, & ciuitates, & multa scelera sub specie iustitiæ in Catholicos perpetrabant: tandem Christianissimus Constantinus Imperator edidit contra hos, & alios Donatistas seuerissima edicta; quæ in causa fuerunt vt infiniti necati, & consumpti sint, qui aliquando in tantam, ac talem venerunt temeritatem, vt ausi sint armata manu, & vi, resistere legatis Constantis Imperatoris, anno salutis 348. sub Iulio I. Papa, nec ita resistere potuerunt, quin multitudo eorum infinita gladio consumpta non sit; anno verò salutis 411. sub Innocentio I. Papa, & Honorio, & Theodosio Imperatoribus Romanis præstante Deo, summa cum omnium lætitia infiniti eorum conuertuntur, & Ecclesiæ Catholicæ Romanæ incorporantur; vnde secta Circuncellionum fere extincta remansit.*

Exod. 20. Matth. 5. Act. 16. COnuincitur igitur hæresis; nam legitur Exod. 20. & Matth. 5. *non occides*, nam tunc omnis occisio prohibetur ibi preter factam à Iudice competente, & legitur Act. 16. cum Paulus, & Sylas essent in carcere, & custos ianuam carceris apertam vidisset, existimans Paulum, & Sylam fugisse, volebat se gladio interficere, at Paulus exclamans dixit; *nil sibi mali feceris, vniuersi enim sumus hic:* quod si occidens se ipsum esset Martyr, nunquam Diuus Paulus custodis occisionem impedisset,

valeant

valeant itaque Circuncelliones, & in præcipitio Inferni cum Diabolo maneant.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. I. Carthaginensi, quod fuit totius Aphricæ generale, nam ibi totius Aphricæ Episcopi conuenerunt, cui præfuit Gratus Carthaginensis Episcopus, ac Primus Aphricæ, anno salutis 348. sub Iulio I. Papa, & Constantio, & Constante Imperatoribus Romanis, hanc Circuncellionum sectam maledixit, ac Deo gratias egit pro victoria contra eosdemmet circuitores à Catholicis habita. Conc. Carthag.

TITVLVS MATRIMONIVM.

Hæresis Vna.

Circa hoc nomen multas ortas hæreses inueni, quas infra titulo Nuptiæ expugnabo.

TITVLVS MELCHISEDECH.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis Melchisedech fuisse Christum.

Acta Hieracis.

Auctor fuit Hierax ortus in Leonto ciuitate Aegypti; vt tradit Epiphanius hæresi 67. Hic fuit vir eruditissimus, & omnium Græcarum disciplinarum peritissimus, nec non Astronomiæ, & Magiæ deditus, qui Ecclesiæ traditiones, ac definitiones propria vanitate contemnens in multas hęreses præcipitauit, & præcipuè dogmata Nicolai Diaconi amplexatus est; quare eius sequaces deinde dicti sunt Hieracitę, ac ab opere Melchisedechiani; quare multos pios homines ita seduxit, vt Ecclesiam Catholicam Romanam reliquerint, & ad eum accesserint; floruit autem hic perfidus anno salutis 278. sub Caio Papa; & Diocletiano, & Maximiliano Imperatoribus Romanis, ac sub eorundem imperio animam Diabolo tradidit. Epiph.

Conuincitur primo ex cap. 14. Gen. vbi Melchisedech benedixit Abrahæ, & ibi dicitur, quod erat Rex Salem, quæ erat ciuitas Cananæorum prope Sichem. Si ergo fuit Melchisedech Rex terrenus, & solum vnius ciuitatis; non ergo fuit Rex diuinus, & Deus, qui dominatur, à Mari vsque ad Mare: & ad Heb. 11. legitur, quod Melchisedech erat Gen. 14. Hebr. 11.

Sacerdos

Sacerdos Dei,& si Sacerdos,& minister Dei, quomodo Deus? Quid ad hæc dicent aduersarij? Et quando legitur, quod Melchisedech nec principium, nec finem habuit, hoc ideo est; quia ex Sacra pagina hoc non colligitur.

Cōc. Nic. Denique Ecclesia Vniuersalis in Symbolo edito in I. generali Conc. Niceno 318. Patrum anno salutis 325. celebrato sub Syluestro I. Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore confitetur Christum esse Deum: Quod etiam confitetur in Symbolo II. Concilij generalis Constantinopoli celebrati anno salutis 381. sub Damaso Papa,& Theodosio seniore Romanorum Imperatore. Conc. Cō stantinop.

D.Hier. Contra hanc hæresim scripsit D. Hieronymus in Epistola ad Euagrium presbyterum.

TITVLVS MENDACIVM.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis licitum esse mentiri pro saluanda vita, aut pro aliquo magno beneficio alicui impendendo, etiam causa humilitatis.

Acta Ioannis Cassiani.

Cassian. *Auctor fuit Ioannes Cassianus Constantinopolitanus, aliquando sub nomine Abbatis Ioseph. vocatus, cognomento Cassianus, nam hæc hæresis ex collatione 17. à cap. 15. vsque ad cap. 25. qui ob vitæ exemplaris, & magnæ doctrinæ merita à Diuo Ioanne Chrysostomo Episcopo Constantinopolitano anno salutis 404. sub Innocentio I. Papa, & Honorio, & Theodosio Imperatoribus Romanis, electus fuit Diaconus Ecclesiæ Constantinopolitanæ, at non multo post in multos errores cecidit, à quibus, vt abstineretur sæpe à viris sanctis admonitus est, ac ab ipso Diuo Chrysostomo quoque, sed per hæc nec adhuc obstinatus emendari voluit, quare à Diuo Chrysostomo ab Ecclesiæ Constantinopolitanæ regimine longe eijcitur, anno salutis 430. sub Cælestino I. Papa, & Theodosio, & Valentiniano Imperatoribus Romanis.* Idem. *Idem Ioannes Cassianus venit in Aegyptum, vbi professus vitam monasticam, factus est Archimandrita multorum monachorum, qui Pelagiana hæresi erant infecti; vnde & ipse in errores Pelagij cecidit: attamen quadam die, Deo inspirante, pœnitentiam suscepit de erroribus, & inde discessit, venitque in Gallias, in ciuitatem Marsiliæ ad litus maris positæ, vbi se totaliter cum Ecclesia Romana reconciliauit, sic scripsit contra Pelagianos, quare ordinatus fuit presbyter Ecclesiæ*

clesia Marsiliæ, & monitu Leonis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Archidiaconus scripsit de incarnatione Verbi aduersus Nestorium, nec multo post quieuit iam senex in Domino, vti tenetur, ex finalibus operibus pœnitens de suis erroribus. Cassian.

COnuincitur, nam legitur Psal. 5. *Perdes omnes, qui loquuntur mendacium:* & Sap. 1. *os, quod mentitur occidit animam:* & notatur hic, quod aliud est mentiri, & falsum dicere, aliud est verum cælare, vti patet de exemplo Abrahæ dicentis Saram esse sororem suam, vxorem autem suam esse tacendo non negauit, primum est illicitum, & cum peccato, secundum est licitum, & sine peccato, sic Cassianus ex ignorantia huius distinctionis cecidit in hunc errorem, & sic ex fragilitate; non tamen fuit pertinax, sed se aliquando correctioni Ecclesiæ submisit, ac scriptis, & ore resipiuit. Quod reliquum est audiamus de hac assertione definitionem Ecclesiæ. Psal. 5. Sap. 1.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. IV. generali Chalcedonensi sub Leone I. Papa, & Martiano Romanorum Imperatore anno salutis 452. celebrato 630. Patrum definiuit non licere mentiri. Côc. Chalced.

TITVLVS MENDICITAS.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis mendicitatem esse ex lege illicitam.

A*Vctor fuit Ioannes Vuicleph, qui vnà cum suis discipulis ita mendicitatem cum monachis mendicantibus execratur, vt ausus sit dicere institutores, si in finem vitæ nõ pœnituerint damnatos esse. Lutherus denique hanc renouauit docens mendicitatem esse lege prohibitam.*

COnfutata autem remanet hæc hæresis titulo Labor, quo recurrat Lector.

Additur tamen quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Viennensi sub Clemente V. & Alberto I. Austriaco Romanorum Imperatore anno salutis 1311. celebrato 800. & amplius Patrum dedit modum viuendi fratrum minorum secundum mendicitatem, docens non solum esse licitam verum etiam meritoriam. Conc. Viennen.

TITVLVS MERITVM.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen duas præcipue ortas hæreses inueni. Prima docet nullum esse hominis meritum ad gloriam assequendam.

Auctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est.

Eccl. 16. Conuincitur itaque hæresis, & breuiter, nam legitur Eccles. 16. *omnis misericordia faciet locum vnicuique secundum meritum operum suorum*, & Matth. 20. habetur parabola de Patrefamilias mittente operarios in vineam suam, & finito opere Dominus præcepit procuratori, vt redderet illis mercedem pro labore &c. & legitur clarius 1. Corin. 3. *vnusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem*, ob quid igitur latrat perfidus Lutherus abhorrens meriti nomen? valeat, & descendat in Infernum.

Matth. 20.

1. Cor. 3.

Conc. Tri. Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. 7. Ianuarij celebrata post datam definitionem de tali re in cap. 16. hanc deinde assertionem Can. 32. sub anathemate damnat.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis hominem sua virtute sine gratia Dei vitam æternam promereri.

Auctor fuit Pelagius, de quo titulo Adam hæresi 4. dictum est. Hanc expugnauimus titulo Gratia hæresi tertia, ad quem locum recurrat Lector.

Conc. Tri. Additur hic quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. 7. Ianuarij celebrata, post datam de tali re in cap. 9. definitionem, hanc deinde sub anathemate Can. 1. damnat.

TITVLVS MIRACVLVM.

Hæresis Prima.

Docet hæc hæresis nulla verè miracula in Ecclesia fieri.

Auctores

Auctores fuerunt Vualdenses, de quibus titulo Baptismus hæresi 8. dictum est: & quia hi fuerunt homines idiotæ, & ignorantes; ideo antequam loca Sacræ paginæ producam definiam miraculum. Est igitur miraculum res insolita, & supra naturæ potentiam operata, ex qua definitione duo habentur; primum, quod miraculum sit res insolita; secundum quod miraculum sit quid supra naturæ vires: quare animæ creatio non potest dici miraculum, quia non est res insolita, bene est supra vires naturæ, quia quotidie Deus creat animas.

His igitur suppositis conuincitur hæresis, nam legitur Psal.77. *Fecit mirabilia in terra Aegypti, & in campo Thaneos*, & Num.26. *factum est grande miraculum in Chore pereunte, & filij eius non perierunt*; denique in nouo testamento infinita habentur miracula cœcos visui restitutos, claudos ambulantes, mortuos suscitatos, &c. vti legitur Marc. vlt. & Ioan. 14. ac alibi. Psal.77. Num.26. Marc. vlt. Ioan.14.

Postremo Ecclesia Vniuersalis in I. Concilio generali Niceno sub Syluestro Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore anno salutis 325. celebraro 318. Patrum, miracula sanctorum approbat, præcipuè cum mentionem facit alicuius Paphnutij Episcopi in Aegypto, qui Conc. I. generali adfuit, in quo tanta inerat gratia, vt signa per eum non minus, quam olim per Apostolos fierent; vti etiam de eo refert Eusebius lib. 10. historiæ Ecclesiasticæ cap. 4. & 5. Cóc. Nic. Euseb.

TITVLVS MISSA.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen tres præcipuè ortas hæreses inueni. Prima docet Missam non esse fundatam in Euangelio, nec esse à Christo institutam, sed esse merum inuentum humanum.

Auctor est Ioannes Vuicleph, de quo titulo Adoratio hæresi prima dictum est.

Conuincitur, nam quo ad essentialia legitur Matth. 26. Mar. 14. & Luc. 22. quod Christus Missam instituit, Ecclesia deinde successu temporis edocta à Spiritusancto fecit cærimoniale: v. g. hymnus Angelorum fuit ordinatus à Thelesphoro Papa; Introitus à D. Gregorio I. huius nominis Papa, & sic de singulis. Quod autem verè panis in corpus, & vinum in sanguinẽ verè transubstantietur in corpus, & sanguinem Iesu Christi, iam titulo Eucharistia satis clare probauimus contra impium Berengarium. Matth 27. Marc.14. Luc.22.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Constantiensi sub Ioannẽ Conc. Cõstantien.

XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore mille, & amplius Patrum sess. 8. damnans Vuiclephi errores, hunc etiam in ordine quintum anathematizat.

Tho. Vual. Contra hanc assertionem scripsit doctissime Thomas Vualdensis libro de sacramentalibus titulo 4.

Hæresis Secunda.

Negat hæc hæresis Missam esse sacrificium.

Auctor est Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est.

Conuincitur, & primo peto à Luthero, an sit aliquod peculiare sacrificium statutum in lege noua, non est dicendum quod non, quia tunc oportebit etiam dicere nullum esse peculiare Sacerdotium, & sic nulla erit Lex Euangelica, nam est tanta legis, & Sacerdotij connexio,
Hebr. 7. vt alterum ab altero diuelli non possit D. enim Paulus Heb. 7. ex translatione Sacerdotij colligit translationem legis: sic eodem modo ex Sacerdotij, & sacrificij ablatione legis etiam ablationem inferre licebit; si igitur in lege veteri erat aliquod sacrificium, quæ Lex erat vmbra nouæ, & Euangelicæ legis, multo magis erit verum sacrificium in noua, & tale sacrificium non nisi Missa est, in qua verum Christi corpus, & verus eius sanguis offertur; omnes etenim conditiones requisitas habemus in hoc
D. Aug. sacrificio Missę, nam cum quattuor esse deberet, vti D. Augustinus lib. 4. de Trinitate cap. 14. docet, scilicet vt adsit cui offertur, à quo offeratur, quid offeratur, & pro quibus offeratur, omnes hæ conditiones adsunt in Missæ sacrificio; nam Deo à Sacerdote legitimè ab Episcopo ordinato offertur; verum Christi corpus, & verus Christi sanguis offertur, & denique pro peccatis populorum offertur, multæ etiam sunt in veteri te-
Gen. 14. stamento huius sacrificij figuræ, vt sacrificium Melchisedech Gen. 14.
Exod. 12. Agnus Paschalis Exod. 12. & cætera similia. Postremo clare ex nouo te-
Luc. 22. stamento habemus Missam esse sacrificium, nam legitur Luc. 22. Quod Christus *accepto pane gratias egit fregit, & dedit eis dicens. Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur, hoc facite in meam commemorationem.* Quid amplius desiderant ingrati Lutherani valeant cum Diabolo, & in sterquilinio sepeliantur.

Denique hæc nostra Catholica sententia probatur multorum Conci-
Concil. Ephes. liorum auctoritate, nam Ecclesia Vniuersalis in Concilio Ephesino generali III. anno salutis 431. celebrato sub Cœlestino I. Papa, & Theodosio iuniore Romanorum Imperatore 200. Patrum; scripsit Epistolam Nestorio, in qua ei annunciat secundum carnem mortem vnigeniti filij Dei incruentam, ex quibus verbis habetur Missam esse sacrificium. Et
Côc. Tol. pariter in Concilio Toletano I. anno salutis 400. celebrato sub Anastasio Papa, & Arcadio, & Honorio Imperatoribus Romanis 19. Episcoporum, c. 5. suorum decretorum Missam vocat sacrificium, quod Conc.

licet

licet prouinciale tamen receptus fuit ab Ecclesia in III. generali Synodo Ephesina. Et in Conc. Toletano XII. in quo præsidebat Iulianus Episcopus Hispalensis anno salutis 681. celebrato auctoritate Agathonis Papæ, & sub Constantino IV. Romanorum Imperatore 36. Episcoporum 7. Abbatum, ac aliorum Vicariorum absentium cap. 5. suorum decretorum pariter vocat Missam sacrificium; denique pariter in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. Papa, & Othone IV. Romanorum Imperatore anno salutis 1215. celebrato 1300. Patrum, definiuit, quod vna est Vniuersalis Ecclesia extra quam nullus saluari potest, in qua idem ipse Sacerdos est sacrificium Iesus Christus. Cōc. Tol. Conc. Lat.

Hæresis Tertia.

Docet hæc hæresis non posse Missam offerri pro peccatis, nec prodesse viuis, nec defunctis.

Auctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est.

Conuincitur clarè ex his, quæ leguntur ad Heb. 5. *Omnis namque Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his, quæ sunt ad Deum, vt offerat dona, & sacrificia pro peccatis, ideo debet quemadmodum pro populo, ita & pro semetipso offerre pro peccatis.* Est etiam Ecclesiæ consuetudo valde perantiqua, quæ ex eius decreto obseruatur, vt Sacerdos ante consecrationem oret pro viuis, & post consecrationem oret pro defunctis, hocque confirmant omnes Patres Græci, & Latini. Quid igitur latrat iniquus Lutherus contra tam antiquam Ecclesię consuetudinem tot sanctorum virorum testimonijs comprobatam? iam videamus quid definierit Ecclesia. Hebr. 5.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Tridentino sub Pio IV. Papa, & Ferdinando Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1562. 17. Ianuarij celebrata, post datam definitionem de hac re in cap. 2. hanc deinde sub anathemate damnat Can. 3. Conc. Tri.

Contra hanc assertionem scripsit Iodocus Clithouæus in suo Antiluthero parte 3. scripsit etiam Gaspar Minorita. Iod. Clit.

TITVLVS MONACHATVS.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis Monachos mendicantes esse malorum Dæmonum inuentionem.

Aen Sylu. A*Uctores sunt Vualdenses, de quibus dictum est titulo Baptismus hæresi octaua, vti refert Aeneas Sylnius libro de origine Bohæmorum cap. 35.*

Gulielmus de S. Amando de quo titulo Labor hæresi prima dictum est, scripsit librum contra mendicantes, docens mendicantes non posse saluari, quem librum Alexander Papa damnauit sub anathemate, & præcepit sub excommunicatione, vt qui illum haberet combureret.

Hanc deinde auxit Ioannes Vuicleph, qui non solum mendicantes verum omnem Monachatum atrociter est insectatus, docuit enim Vuicleph neminem in religione priuata posse saluari; immo etiam addidit, qui in priuata religione existit esse ineptum, & inhabilem ad obseruantiam mandatorum Dei, ideo institutores scilicet Basilium, Benedictum, Augustinum, & Franciscum nisi pœnituerint esse damnatos.

Hunc Vuiclephi errorem suscitauit Lutherus, docens non esse licitum hominibus obligari ad aliquid agendum vltra id, quod Dominus nobis præcepit, sed libere viuendum esse, & non sub lege humana, quare Monachis tribuit potestatem exeundi à Monasterijs, ac vxores ducendi, immo in Germania coacti sunt Monachi relinquere propria Monasteria; quia eis non permittitur in illis habitare, nisi cucullam exuant, & vxores ducant.

Quam hæresim infra confutabimus fauente Deo, titulo Votum.

TITVLVS MVLIER.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis Mulierem posse promoueri ad Sacerdotium.

D. Aug. A*Uctores sunt quidam hæretici dicti Pepusiani; vti refert D. Augustinus libro de hæresibus cap. 27. hi hæretici veniunt à Montano, de quo dictum est titulo Baptismus hæresi 2. & originem habent à quodam vico Pepusa dicto posito in Phrygia prope ciuitatem Mysiæ, quem vicum Montanus vocabat Hierusalem.*

Quem errorem deinde per 1300. annos sepultum renouauit Lutherus.

COnuincitur, nam tria ex officio sacerdoti soli competunt, iuxta quę à non sacerdote secernitur; primo ad sacerdotem pertinet corpus Christi ex pane conficere; secundo eius officium est peccata in confessione audire, & ab illis absoluere peccatorem, demum ad eum etiam pertinet docere ex officio, & cum nullum horum mulieri competere possit, sequitur mulierem non posse promoueri ad sacerdotium: nam quando Christus dedit Apostolis auctoritatē consecrandi tunc ibi nulla

erat

erat præsens mulier, vti legitur Luc. 22. scilicet cum Christus dixit: ***Hoc facite in meam commemorationem***, similiter si mulieres non habent potestatem circa corpus Christi verum, nec circa corpus Christi mysticũ, cum potestas circa corpus Christi verum innitatur potestati circa corpus Christi mysticum, insuper quando legitur Ioan. 20. quod post resurrectionem steterit in medio discipulorum suorum, & dedit illis auctoritatem absoluendi, nulla aderat mulier, at solum duodecim Apostoli, vti refert Ioannes Euangelista loco citato, demum vltimum officium sacerdotis est docere, vti dicit Dominus per Malachiam Prophetam 2. *Labia Sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirent de ore eius, quia Angelus Domini exercituum est*; hoc autem munus nullo pacto concedi mulieribus testatur Apostolus 1. Tim. 2. ibi ***mulier in silentio discat cum omni subiectione, docere autem mulieri non permitto, neque dominari in virum***. Si ergo mulier non habet auctoritatem conficiendi, absoluendi, & docendi, sequitur etiam quod esse non possit sacerdos: demum vsus sanctæ Ecclesiæ Catholicæ Romanæ rationabilis nõ permittit mulierem fungi officio sacerdotis, nam mulier est natura sua garrula, leuis, fragilis, inconstans, & mobilis, vti legitur Prouerb. 31. ***mulierem fortem quis inueniet?*** & vti ait Theophylatus interpretans illud Diui Pauli 1. Tim. 2. dicit, nam semel mulier virum edocuit, & cuncta peruertit: cum igitur mulieres tot patiantur defectus non est credendum, vt illis tale commissum fuerit officium à Christo: valeat itaque Lutherus omnia peruertens, ac confundens.

Luc. 22. Ioan. 20. Ioan. 20. Malach. 2. 1. Tim. 2. Prou. 31. Theoph.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Pio IV. huius nominis Papa, & Ferdinando Austriaco Romanorum Imperatore, sess. 7. anno salutis 1563. die 15. Iulij celebrata hanc Can. 7. sub anathemate damnat. Conc. Tri.

TITVLVS MVNDVS.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen quinque ortas hæreses præcipue inueni. Prima docet materiam ex qua factus est mundus non esse à Deo factam, sed illi coæternam.

Auctores fuerunt Galatæ, de quibus titulo Anima, hæresi 5. dictum est, vti testatur D. Augustinus libro de hæresibus cap. 59. D. Aug. *Quem postea errorem post multa sæcula tutati sunt Albanenses, de quibus dictum est titulo Anima hæresi 8. vti Guido Carmelita illis tribuit in sua summa de hæresibus, qui Albanenses docent absolutè mundum fuisse ab æterno. Quis non videt hunc errorem procedere ex Aristotelica Schola? & si nobis esset pugnandum cum Aristotile esset certe laboriosum certamen, quia contra eum nil facerent scripturæ testimonia, at* Gui. Car.

quia

quia pugnamus contra illos, qui per Baptismum nomina sua Christo dederunt, ideo facili negotio eos superabimus.

Albanensibus adhæsit etiam Hermanus Risuich: de quo titulo Angelus dictum est.

Gen. 1. Ioan. 1. CONuincitur itaque hæc dementia breuiter, & faciliter; nam legitur Gen. 1. *In principio Deus creauit Cælum, & Terram*, & pariter legitur Ioan. 1. *Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil*, nec est quod multum immoremur in reprobanda ista insania, tanto magis quod Lector poterit recurrere ad titulum Aqua, vbi multa diximus, quæ faciunt pro confutatione huius hæresis.

Cõc. Nic. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio I. generali Niceno, anno salutis 325. celebrato sub Syluestro I. Papa, & magno Constantino Romanorum Imperatore 318. Patrum in Symbolo confitetur Deum creatorem omnium visibiliũ, & inuisibilium: vti etiam in Symbolo II. Concilij generalis Constantinopoli celebrati anno salutis 381. sub Damaso Papa, & Theodosio seniore Romanorum Imperatore, idem confitetur, & denique in Conc. Lateranensi sub Innocentio III. Papa, & Othone IV. Romanorum Imperatore 1300. & amplius Patrum anno salutis 1215. celebrato idem pariter confitetur, quæ verba habentur in cap. firmiter, de summa Trinitate, & fide Catholica. (Conc. Cõstantinop. Conc. Lat.)

Hæresis Secunda.

DOcet hæc hæresis Mundum non esse finiendum: hic etiam error processit ex Schola Aristotelis.

AVctores fuerunt Albanenses, de quibus dictum est titulo Anima, hæresi octaua. Quam hæresim confutauimus titulo Iudicium hæresi 1. quò Lector recurrat, & legat.

Cõc. Nic. ADditur hic quod Ecclesia Vniuersalis in Conc. I. generali Niceno anno salutis 325. celebrato sub Syluestro Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore 318. Patrum, in Symbolo sic de Christo, & finali iudicio definiuit, *Qui venturus est iudicare viuos, & mortuos*: idem etiam determinauit in Symbolo Concilij Constantinopolitani generalis II. celebrati anno salutis 381. sub Damaso Papa, & Theodosio seniore Romanorum Imperatore 150. Episcoporum diuersarum nationum. (Conc. Cõstantin.)

Hæresis Tertia.

DOcet hæc hæresis mundum non esse creatum à Deo, sed ab Angelis: qui error pariter ex secta Peripatetica prodijt.

Auctor

AVctor primus fuit Simon Magus, de quo titulo Coitus hæresi prima dictum est.

Huic iniquo Simoni adhærent fere omnes eius discipuli, & sequaces; vti Nicolaus, de quo titulo Anima hæresi 4. dictum est, & Saturninus, de quo titulo Coitus hæresi 1. dictum est, & Menander de quo titulo Creatura hæresi 1. dictum est, & Cerinthus, de quo titulo Beatitudo hæresi 2. dictum est: & denique Carpocrates; de quo titulo Christus hæresi prima dictum est.

HIc error satis confutatus remanet ex dictis titulo Creatura hæresi prima, vbi probauimus, omnia esse creata à Deo, & non ab alio, à quò recurrat Lector.

Additur tamen hic, quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio generali I. Niceno anno salutis 325. celebrato sub Syluestro I. Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore 318. Patrum diuersarum nationum, definiuit in Symbolo credendum esse in vnum Deum creatorem omnium visibilium, & inuisibilium. Et in Concilio Bracarensi I. octo tantum Episcoporum in Galitia Hispaniæ citerioris prouincia anno salutis 563. celebrato sub Ioanne III. huius nominis Papa, à quo & confirmatur, & ab Ecclesia recipitur, & Iustiniano Romanorum Imperatore cap. 13. suorum decretorum definiuit, quod *si quis dixerit creationem vniuersæ carnis non esse Dei opificium, sed malorum Angelorum, vti Manichæus, & Priscillianus anathema sit.* Cõc. Nic. Cõc. Brac.

Contra hanc hæresim scripsit D. Augustinus in expositione Genesis.

Hæresis Quarta.

DOcet quidem hæc hæresis mundum esse à Deo factum, at auctores plures dant Deos, vni enim tribuunt Mundi facturam, alteri vero nihil.

QVam heresim confutauimus titulo Deus, hæresi prima, quò recurrat Lector; ibi enim ex Sacris litteris probauimus vnum solum Deum esse.

Additur hic, quod Ecclesia Vniuersalis in Symbolo Concilij I. generalis Niceni anno 325. celebrati sub Syluestro Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore 318. Patrum docuit *Credo in vnum Deum &c.* Quod etiam idem pariter definiuit in Conc. generali II. Constantinopolitano sub Damaso Papa, & Theodosio seniore Romanorum Imperatore 150. Patrum, anno salutis 381. celebrato. Cõc. Nic. Conc. Cõstantin.

Hæresis Quinta.

HAec hæresis docet Mundum post mortuorum resurrectionem in eodem statu esse permansurum, in quo nunc est, neque ita esse mutandum,

TITVLVS NVPTIÆ.

Hæreſis Prima.

Circa hoc nomen ſex præcipuè ortas hæreſes inueni. Prima docet nuptias eſſe illicitas, & eas celebrantes peccare.

Auctor fuit Tatianus, vti refert D. Hieronymus in libro aduerſus Iouinianum, de quo titulo Adam hæreſi 1. dictum eſt: Quem errorem etiam ante Tatianum tutatus eſt Marcion; vti teſtatur D. Hieronymus loco ſupra citato. D.Hier.

Manichæi, de quorum Duce titulo Anima, hæreſi 4. dictum eſt non admittunt ad communionem ſuam incontinentes.

Adamiani, de quorum Magiſtro infami Carpocrate dictum eſt titulo Chriſtus, hæreſi 1. docent quod ſi Adam non peccaſſet nullæ fuiſſent futuræ nuptiæ, quare Adam in Paradiſo imitari volentes nuptias fugiunt.

Hunc eundem errorem ſequuntur Aeriani, de quorum Principe dictum eſt titulo Epiſcopus hæreſi 1. nam nec ipſi vti Manichæi admittunt, ad communionem ſuam incontinentes, vti D. Auguſtinus, ex relatione aliorum, refert libro ſuo de hæreſibus. D.Auguſt.

Demum Priſcillianus, de quo dictum eſt titulo Anima hæreſi 9. docuit ſuos diſcipulos, vt profiterentur diuidere coniugia, vti & ipſe fecit, quare Priſcillianiſtæ omnes fœminas, à nolentibus viris, & viros à recuſantibus fœminis diſiungebant, vti refert D. Auguſtinus libro de hæreſibus. D.Aug.

Conuincitur, nam præuidens hos hæreticos D. Paulus 1. ſua Epiſt. ad Timot. 4. de illis dicit: *in nouiſſimis temporibus quidam à fide diſcedent attendentes doctrinis Dæmoniorum, etiam nubere prohibentes:* inſuper ſi nuptiæ eſſent illicitæ Chriſtus illas ſua præſentia nõ decoraſſet, vti legitur Ioan. 2. nam nõ ſolum nuptijs interfuit, verum primum omnium ſignorum fecit in illis, & Matth. 19. Chriſtus Phariſæis quærentibus, an liceret vxorem dimittere, dixit, nam *homo relinquet patrem, & matrem ſuam, & adhærebit vxori ſuæ, & erunt duo in carne vna,* denique legitur 1. Cor. 7. *ſi nupſerit virgo non peccat,* ac etiam poſtremo à D. Paulo extolluntur ad Heb. 13. ibi, *Honorabile connubium thorus immaculatus.* 1.Tim.4. Ioan.22. Matth.19. 1.Cor.7. Hebr.13.

Denique Eccleſia Vniuerſalis in Concilio Gangrenſi in Paphlagonia Prouincia Armeniæ celebrato anno ſalutis 324. ſub Syluestro Papa, & Magno Conſtantino Romanorum Imperatore, cap. 14. ſuorum decretorum maledixit vxores proprium maritum relinquentes, quod Conc. licet prouinciale, tamen receptum fuit in Sexta Synodo generali. Et etiam in Concil. Bracarenſi I. celebrato ab octo Epiſcopis Galliciæ prouinciæ in Hiſpania citeriori, anno ſalutis 563. auctoritate Ioannis III. Conc.Gãgrenſe. Cõc.Brac.

Papæ, ab Ecclesia recipitur, sub Iustiniano Romanorum Imperatore cap. 11. suorum decretorum maledixit damnantes coniugia.

Contra hanc hæresim scripsit infinitis in locis D. Augustinus.

Hæresis Secunda.

Concedit hæc hæresis primas nuptias, at negat secundas.

Acta Nouati.

AVctor fuit Nouatus Romanus Sacerdos homo scelestissimus, qui ab exorcistis ante baptismum fuit à Dæmonibus liberatus, & ita secundum regulas Ecclesiasticas erat incapax præsbyteratus, at dispensatus, multa deinde mala fecit ingratus Ecclesiæ; immo infirmus in lectulo baptizatus, potius timore mortis, quam libere Christianus effectus est. Hic primus omnium in Ecclesia Catholica Romana fuit causa schismatis, immo vt verius loquar, eius ambitio, & superbia; nam anno salutis 254. sub Pontificatu Cornelij Papæ, & Martyris opere alterius Nouati Afri perfidi hæretici, & omnium vitiorum polluti, vti testatur D. Cyprianus in Epistola ad Cornelium Papam, qui Nouatus Afer hac de causa venit Romam, & hunc Nouatum Romanum per tres rudiores, & simpliciores Episcopos clandestine ordinauit Romanum Pontificem aduersus Cornelium, quare multa, & infinita dogmata verbo, & opere docebat, sequaces Nouatianos, & Mundos vocans, ob quasdam munditias suis sequacibus præceptas; qui denique anno salutis 261. miserè moriens in Inferno sepelitur sub Pontificatu Dionysij Papæ, & Martyris, & sub Romanorum Imperio Valerij, & Gallieni. Post cuius mortem sequaces Nouatiani falso iactabant Nouatum Ducem suum Martyrium ante D. Cyprianum pro Christi nomine consummaße: melius dixissent, si protulißent, eum pro Diabolo Martyrium consummasse, à quo nunc igne, & sulphure cruciatur.

D. Cypr.

Ante Nouatum tamen docuit hunc errorem Montanus, de quo titulo Baptismus, hæresi 2. dictum est.

Montano, & Cataphrygibus adhæsit Tertullianus, licet prius Cataphryges de hac re oppugnauerit; de quo titulo Anima hæresi 3. dictum est.

Gui. Car.

Postremo Græci (referente Guidone Carmelita, qui diligens fuit in recensendis erroribus Græcorum) hanc tutati sunt, de quibus titulo Confirmatio dictum est.

Deut. 25.

COnuincitur, nam legitur Deut. 25. *Si habitauerint simul fratres, & vnus ex eis sine liberis mortuus fuerit, vxor defuncti non nubat alteri, sed eam suscipiat frater eius, & suscitabit semen fratris sui,* & 1. Cor. 7. *mulier est legi alligata quanto tempore vir eius vixerit, quod si vir eius dormierit*

1. Cor. 7.

rit est liberata, & cui vult nubat, & Gen.25. Abraham mortua prima vxore Sara duxit secundam, scilicet Ceturam,& Ruth testimonio Sacræ paginæ sancta, mortuo suo primo viro filio Noemi, nupsit secundo viro, qui dictus est Booz: & Sara vxor Thobiæ, vti legitur Tob.6.8. & 14.post viros septem,quos habuerat, à Dæmone occisos nupsit Thobiæ iuniori, in quo Matrimonio, Deo seruiebant, & tam Deo, quàm omnibus habitantibus in terra grati erant, denique legitur Ioan.20. quod mulier Samaritana, quæ quinque viros habuit, non propter hoc repræhensa est à Domino, sed repræhensa fuit, quia, quem tunc habebat non erat suus vir:quare Christus illorum matrimonium ex non repræhensis confirmauit. Gen.25.

Postremo est Ecclesiæ Vniuersalis definitio I. Concilij generalis Nicæni celebrati anno salutis 325.sub Syluestro Papa,& Magno Constantino Romanorum Imperatore 318.Patrum, nam cap.8. suorum decretorum definiuit vt si quis ex Nouatianis voluerit redire ad Ecclesiam per scripturam promittat se cum illis communicaturum, qui secundas nuptias experti sunt. Et in Concilio Florentino, quod pro Græcorum vnione celebratum fuit anno salutis 1439.sub Eugenio IV.Papa, & Alberto II.Austriaco Romanorum Imperatore mille Patrum:Ecclesia definiuit non solum tertias, & quartas nuptias posse celebrari; verum etiam vlteriores; dummodo non adsit aliquod impedimentum Canonicum. Côc. Nic. Conc.Flo.

Hæresis Tertia.

Docet hæc hæresis in nuptijs non esse sacramentum,neque nullum conferri gratiam in eis.

Auctores sunt Armeni, de quibus titulo Adam hæresi 3.dictum est, vti Guido Carmelita testatur in summa de hæresibus.

Hanc deinde renouauit perfidus Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi prima dictum est.

Conuincitur,nam quando Deus benedixit Gen.1.Adæ,& dixit *crescite,& multiplicamini*, illa benedictio peruenit vsque ad animam ad differentiam cæterorum animantium, & sic gratia in illa infusa fuit, si Deus primis parentibus ex illa benedictione gratiam infudit, ergo & alijs,nam qui primos parentes matrimonio copulauit; idem ipse est,qui reliquos matrimonio ligat: *quos Deus* inquit Matth.19. *coniunxit homo non separet*: insuper legitur ad Heb.13.de nuptijs, *honorabile connubium Thorus immaculatus*, non enim esset Thorus immaculatus, si ibi gratia non infunderetur; nam sine Spiritusancto nil est honorabile, & immaculatum: denique legitur ad Eph.5. *Vir caput est mulieris, vti Christus Ecclesiæ, ideo viri diligite vxores vestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, & pro ea seipsum tradidit,vt eam sanctificaret; mundans eam lauacro aquæ in verbo vitæ*, & infra, *propter hoc relinquet homo patrem, & matrem* Gen.1. Matth.19. Hebr.13. Ephes.5.

suam, & adhærebit vxori suæ, & erunt duo in carne vna. Sacramentum hoc magnum est: ecce D. Paulus vocat Matrimonium magnum sacramentum, quia est significatiuum coniunctionis Christi cum Ecclesia. Quid igitur garruli hi Ecclesiæ inimici simplices seducentes latrant? Valeant & in Inferno sepeliantur.

Conc. Cōstantien. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Constantiensi sub Ioanne XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore, anno salutis 1415. celebrato hanc assertionem tanquam hæreticam damnauit.

Ioan.Rof. Contra hanc hæresim scripsit Ioannes Roffensis Episcopus in libro edito contra Lutheri articulos.

Hæresis Quarta.

Docet hæc hæresis licitum esse tenere duas vxores matrimonio copulatas.

Auctores sunt Adamiani, de quibus dictum est titulo Nuditas, vti refert Aeneas Syluius libro de origine Bohæmorum.

Conuincitur, nam in matrimonio repetitur, quidam contractus, quo sua corpora ad actum generationis vir, & mulier permutant,
1.Cor.7. quem contractum mutuæ donationis corporum D.Paulus 1.Cor.7.docet, dicens; *mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir eius, similiter & vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier*, quare viuente vxore, & viro, coniuges sui corporis potestatem non habent, & sic alteri donare non possunt, quod non habent, & sic ex his falsa conuincitur assertio,
Matth.19. quod confirmatur Matth.19. vbi Christus Pharisæis petentibus, an liceret homini dimittere vxorem suam, dixit, *num legistis, quia qui fecit ab initio masculum, & fœminam, dixit, propter hoc dimittet homo Patrem, & Matrem suam, & adhærebit vxori suæ, & erunt duo in carne vna?* ecce clara confirmatio Saluatoris de vnitate vxoris.

Conc.Tri. Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Tridentino sub Pio IV. Papa, & Ferdinando Austriaco Romanorum Imperatore sess.8. anno salutis 1563. 11. Nouembris celebrata Can.2. definiuit, quod *si quis dixerit licere Christianis plures simul habere vxores, & hoc nulla lege diuina esse prohibitam anathema sit*.

Hæresis Quinta.

Docet hæc hæresis, nuptiarum fœdus, & vinculum posse pro coniugum arbitrio dissolui.

Euseb. *Auctor primus fuit Montanus, vti refert Eusebius Cæsariensis lib.5. historiæ Ecclesiasticæ cap.18. de quo titulo Baptismus, hæresi secunda dictum est.*

Quem

Quem etiam errorem tutati sunt Græci de quibus titulo Confirmatio, & Armeni, de quibus titulo Adam hæresi 3. dictum est, vti refert Guido Carmelita in summa de hæresibus.

Priscillianus autem, de quo titulo Anima hæresi 9. dictum est, hæresum omnium sentina hanc & ipse amplexatus est, vti refert D. Augustinus libro suo de hæresibus.

Gerardus vero Dux Pseudo Apostolorum, de quo dictum est titulo Apostoli hæresi 2. docuit viros, posse tuta conscientia relinquere vxores, & mulieres maritos pro sectanda illius secta, eaque tuenda vti Nicolaus Himerici refert in suo directorio.

Hanc denique ampliauit malignus Lutherus ob cuius dogma multi in Germania reliquerunt primas vxores, secundas ducentes.

Conuincitur, nam legitur Matth. 10. & Luc. 16. *Quicunque dimiserit vxorem suam, & aliam duxerit committit adulterium, & si mulier dimiserit virum suum, & alij nupserit, mœchatur*, ex quibus verbis patet coniugatos esse ligatos, & pares in diuortijs; quod etiam testatur Diuus Paulus ad Rom. 7. *Quæ sub viro est mulier, viuente viro alligata est legi,* si igitur viuente marito alteri adhærebit adultera vocabitur, & 1. ad Cor. 7. D. Paulus præcipit mulieri, quæ à viro propter illius culpam discessit, vt maneat inupta, vel viro suo reconcilietur; denique Canon. 48. Apost. docet, quod si quis laicus abijcit vxorem suam, aliam ducens, aut cum alia ab alio dimissa coniungitur, communione priuetur. Matth. 10. Luc. 16. Rom. 7.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Tridentino sub Pio IV. Papa, & Ferdinando Austriaco Romanorum Imperatore sess. 8. anno salutis 1563. 11. Nouembris celebrata Can. 5. hanc assertionem sub anathemate damnat. Conc. Tri. Gen. 22.

Hæresis Sexta.

Aequat hæc hæresis nuptias Virginitati. Quam expugnabimus titulo Virginitas.

TITVLVS OBEDIENTIA.

Hæresis Vna.

Negat hæc hæresis obedientiam superioribus legitimis præstandam.

Auctores fuerunt Vualdenses sceleratissimi homines, de quibus titulo Baptismus hæresi 8. dictum est; vti refert Aeneas Syluius libro de origine Bohæmorum cap. 35.

Pariter

Pariter Vuiclephistæ, de quorum Duce dictum est titulo Adoratio hæresi 1. timentes ne propter sua scelera, & impia dogmata disseminata à Prælatis Ecclesię punirentur, ad hoc asylum confugerunt, negantes & ipsi obedientiam superioribus: vti etiam fecit Ioannes Huss in omnibus Ioannis Vuiclephi imitator, de quo titulo Ecclesia hęresi 1. dictum est.

Begardi vero, & Beguinę libidinosę more viperarum viscera matris suę Ecclesię rodere non desinunt; de quibus titulo Beatitudo hęresi 4. dictum est, docent nullo pacto pręstandam esse obedientiam superioribus.

Demum iniquus Lutherus, de quo titulo Absolutio, hęresi 1. dictum est, docet superioribus non esse dandam obedientiam, nisi in illis rebus, quę expresse habentur ex Sacra pagina.

De qua hæresi satis diximus titulo Ecclesia, hæresi 3. vbi ostendimus Ecclesiam posse condere leges, & omnes Christianos obligare ad eius obseruationem, quò recurrat Lector.

Conc. Tri. Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Tridentino sub Pio IV. Papa, & Ferdinando Austriaco Romanorum Imperatore sess. vltima anno salutis 1563. celebrata decreto, de delectu ciborum, præcipit obedientiam superioribus dandam.

TITVLVS OCCIDERE.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen, tres precipuè ortas heręses inueni. Prima docet nullum hominem iuste posse occidi etiam si fiat pręcepto legitimi iudicis.

Auctores fuerunt idiotę Vualdenses, de quibus titulo Baptismus, hęresi octaua dictum est.

Acta Nicolai Galeci.

Vualdensibus adhęret Nicolaus Galecus Bohęmus conditione Sacerdos, & artium Baccalaureus, vir magnę doctrinę, ac subtilis ingenij, at lepra Vualdensium, & erroribus Ioannis Vuiclephi, & Ioannis Huss infectus; qui anno salutis 1431. sub Eugenio IV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore mittitur à Bohęmis vnà cum alijs nomine Bohęmorum legatus ad Concilium Basiliense, vbi multa erronea protulit in publicis disputationibus, qui in patriam reuersus Vualdonis sacrilegia, ab eo ampliata publicè docebat, ac disseminabat, sicque vsque ad extremam vitę suę horam pertinax perseuerauit, & ab Eugenio IV. Papa excommunicatus, animam eructauit anno salutis 1443.

Conuin-

CONuincitur, nam hoc concesso, primo omnis politia humana, & pax tolleretur, vt ergo ista seruentur, necesse est hominem sceleratum occidi iusta sententia: legitur enim Act.5. Petrum punisse Ananiam, & Saphiram ob defraudationem precij agri venditi, & quando legitur Exod.20. & Matth.5. *non occides*, non intelligitur de facta à Iudice competente in reos; immo in eodem capitulo Exod.20. infra legitur. Quod sunt occidendi blasphemi, & vita priuandi fures nocturni. Act.5. Exod.20. Matth.5. Exod.20.

Quæ denique assertio damnata fuit in Concilio Florentino sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore mille, & amplius Patrum anno salutis 1439. celebrato. Conc.Flo.

Hæresis Secunda.

Docet hęc hęresis licere occidi seipsos pro palma Martyrij assequenda.

AVctores fuerunt Circuncelliones pessima Donatistarum progenies, de qua heresi, & de quibus auctoribus satis diximus titulo Martyrium, heresi 3. ad quem locum recurrat Lector.

ADditur, quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Carthaginensi I. quod fuit totius Aphricæ generale, nam ibi omnes Episcopi Aphricani vel per se, vel per Vicarios suos conuenerunt, anno salutis 348. celebrato sub Iulio I. Papa, & Constantio, & Constante Romanorum Imperatoribus, hanc sectam Circuncellionum pessimam prolem Donati damnauit, ac Deo quam maximas gratias egit pro victoria contra eos a Catholicis habita. Conc.Carthag.

Hæresis Tertia.

DOcet hęc hęresis, licere occidere Tyrannum, etiam per insidias, non obstante qualibet confœderatione facta cum eo per iuramentum, de qua infra titulo Tyrannus disputabitur.

TITVLVS OPERA.

Hæresis Prima.

CIrca hoc nomen quattuor ortas hęreses pręcipuè inueni. Prima docet omnia bona opera cuiuslibet hominis iusti, etiam rectè facta esse peccata.

A*Vctor est Lutherus, de quo titulo Absolutio heresi* 1. *dictum est, hoc ideo docuit perfidus, quia existimauit, quod in omni opere etiam bono caro repugnet semper spiritui, per illud enim præceptum* non concupisces *tenet esse prohibitum carnis appetitum, quem nullus homo à se potest abijcere, licet possit reprimere; quia caro concupiscit aduersus spiritum, & spiritus aduersus carnem, quia ergo hęc duo sibi contrariantur, ideo docuit iustum in omni opere bono peccare, nam talia opera sunt facta cum concupiscentia, quod fundamentum titulo Preceptum subuertemus.*

Gen.22. COnuincitur itaque hæresis nunc proposita, & primo exemplum Abrahæ Gen.22. propono, qui vt Deo obtemperaret, immolare volebat filium suum, & Deus in remunerationem tam egregij operis promisit ei multiplicationem eius seminis sicut stellas cœli, quod si obedientia Abrahę fuisset peccatum, non fuisset illi à Deo tam honorificum Iob 1. præmium promissum, insuper legitur Iob.1. quod Deus laudauit Iob 1.Cor.7. de sua patientia, & 1.Cor.7. differens D.Paulus de his, qui matrimonio iunguntur, ait: *Solutus es ab vxore noli quærere vxorem, si autem acceperis vxorem non peccasti, & si nupserit virgo non peccauit:* D. Paulus docet non peccare eum, qui accipit vxorem, & Lutherus non veretur dicere 2.Pet.1. omne opus nostrum esse peccatum: & 2.Petri 1. postquam Petrus aliquas virtutes ad gloriam assequendam enumerauit, statim addidit; *hæc* Rom.2. *enim facientes non peccabitis aliquando*, & ad Rom.2. D.Paulus vocat afflictiones moderatè susceptas *hostiam uiuentem Deo placentem*, & legi-3.Reg.14. tur 3.Reg.14. quod Deus ad Hieroboam loquens pro Dauid, dixit; *non fuisti sicut seruus meus Dauid, qui custodiuit mandata mea, & ambulauit* Psal.4. *post me in toto corde suo*, & Psal.4. legitur, *irascimini, & nolite peccare*, possibile ergo est irasci, & non peccare, non omne ergo opus est peccatum, 1.Ioan.3. & 1.Ioan.3. legitur, *omnis, qui in Deo manet non peccat*, illi autem manent in Deo; vti legitur eadem epistola cap.4. *qui manent in charitate*, nam *Deus charitas est, & qui manet in charitate in Deo manet, & Deus in eo*, considera ergo Luthere perfide, quam apertè tuam sententiam damnat Ioannes Euangelista; Quæ loca sufficiant pro confutatione huius hæresis, licet sint infinita alia: audiamus modo Ecclesiæ determinationem.

Conc.Tri. Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess.6. anno salutis 1547. 7. die Ianuarij celebrata Can.25. definiuit, *si quis in quolibet opere bono, iustum saltem venialiter peccare dixerit, aut (quod intolerabilius est) mortaliter, atque ideo pœnas æternas mereri: tantumque ob id non damnari, quia ea opera Deus non imputat ad damnationem, anathema sit.*

COntra hanc hæresim scripsit Ioannes Roffensis Episcopus, articulo 31. & 32. contra Lutherum: scripsit etiam Iodocus Clithouæus in Antilutheros, denique scripsit Gaspar Minorita in suo Scrutinio diuinæ scripturæ conatu tertio.

Hæresis

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis nullum esse opus bonum, nisi fiat puro, & sincero amore; quacunque ex causa fiat, etiam si fiat spe æternæ mercedis.

Acta Bugaurij.

Auctor fuit quidam Bugaurius dictus Italus de monte Falcone Gerardi Parmensis hæresi infectus, & cum esset detectus, & se amplius in Italiæ partibus retinere non posset, sine magno vitæ periculo; Hispanias secreto petijt, & primo hoc suum peruersum dogma disseminauit, ac docuit in partibus Cataloniæ, vbi aliquot mensibus elapsis detectus, ad aures venit Reuerendissimi Sancij Tarraconensis Episcopi; quare illum damnauit, ac cum suis erroribus maledixit; vti refert frater Bernardus de Lutzemburgo in suo catalogo hæreticorum; quare anno salutis 1006. vt audiuit esse detectum, & à Reuerendissimo Sancio supra nominato excommunicatum fuisse fugit ex Hispanijs, ac Gallias petijt tempore Ioannis XIX. Papæ, & Ottonis III. Romanorum Imperatoris: quem autem finem impius Bugaurius habuerit penitus ignoro, nam apud neminem legi eius finem, hoc tantum scio eum pertinacem, post Reuerendissimi Sancij Archiepiscopi Tarraconensis maledictionem, permansisse.

Conuincitur, nam legitur clarè Psal. 118. *Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas in æternum propter retributionem:* & Matth. 4. *agite pœnitentiam appropinquabit enim regnum cœlorum,* & 1. Tim. 4. legitur *exerce te ipsum ad pietatem: pietas enim ad omnia est vtilis, promissionem habens vitæ, quæ nunc est, & futuræ:* & D. Paulus ad Coloss. 1. aliquos laudat propter bona opera; quæ tamen ipsemet testatur illos fecisse spe æternæ mercedis: ibi: *gratias agimus Deo, & Patri Domini nostri Iesu Christi semper pro vobis orantes, audientes fidem vestram in Christo Iesu, & dilectionem, quam habetis in sanctos omnes, propter spem, quæ reposita est vobis in cælis,* & ad Heb. 11. laudat Abraham de fide, & obedientia, quam habuit propter spem vitæ æternæ. Psal. 118. Matth. 4. 1. Tim. 4. Coloss. 1. Hebr. 11.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. 7. die Ianuarij celebrata Can. 31. definiuit; *si quis dixerit iustificatum peccare dum intuitu æternæ mercedis operatur, anathema sit.* Conc. Tri.

Hæresis Tertia.

Docet hæc blasphemia solius imperfecti, non verò perfecti, esse bene operari.

AVctores fuerunt mendaces Begardi, & libidinosæ Beguinæ; de quibus dictum est titulo Beatitudo hæresi 4.

Hanc deinde auxit perfidus Lutherus bestia truculentior; docens non solum homini perfecto, verum nulli alteri homini esse necessaria opera ad vitam æternam consequendam; nam ait, quod sola fides sine operibus sufficit; de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est.

QVam hæresim iam expugnauimus titulo Fides, hæresi 2. addimus tamen hic contra Begardos, & Beguinas, quod Ioannes Baptista Matth. 11. erat perfectissimus; nam à Christo Matth. 11. dictum est, *maior inter natos mulierum*, & tamen exercebat se in operibus abstinentiæ, & ad Gal. Gal. 5. 5. legitur, *qui sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitijs, & concupiscentijs:* homo enim quantúlibet perfectus debet crucifigere carnem 2. Cor. 1. suam cum vitijs, alioquin non erit Christi: & 2. Cor. 12. Paulus de se loquens dicit, *castigo corpus meum, & in seruitutem redigo*, & tamen erat Matth. 4. ita perfectus, vt raptus sit vsque ad tertium cœlum, & audierit arcana Dei: demum Christus, vti legitur Matth. 4. ieiunauit, ac alia bona opera fecit, & tamen erat fons bonitatis; Quid ad hæc dicent scelesti Begardi, & infames Beguinæ?

Conc. Viennen. Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Viennensi sub Clemente V. Papa, & Alberto I. Austriaco Romanorum Imperatore 800. Patrum, anno salutis 1311. celebrato, damnans errores Begardorum, & Beguinarum; hunc etiam in ordine sextum sub anathemate damnauit.

Hæresis Quarta.

DOcet hæc hæresis nullum opus humanum quantumlibet bonum esse vitæ æternæ meritorium.

Auctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est.

Matth. 4. Ioan. 5. COnuincitur, legitur enim Matth. 4. *agite pœnitentiam appropinquabit enim regnum cælorum*, & Ioan. 5. *venit hora, in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem filij Dei, & procedent, qui bona fecerunt in resurrectionem vitæ, qui vero mala egerunt, in resurrectionem iudicij:* ecce quod promittitur vita æterna bene operantibus. Quare discipuli Lutheri præcipue Philippus Melancthon in locis communibus titulo de bonis operibus circa finem capituli, & Ioannes Spangebergus in sua Margarità Theologica, & Ioannes Caluinus in libello infami, quem edidit contra decreta data à sacrosancto Concilio Tridentino in sess. 6. sub Paulo III. Papa cap. 16. & Can. 32. videntes iniqui, & peruersi vim auctoritatum Sacræ paginæ probantium opera bona esse meritoria, hoc refugium pro defensione sui magistri acceperunt dicentes; illa mereri quidem opera temporalia, & aliqua spiritualia, at non vitam æternam, quod vanum refugium clarè remanet superatū: nam legitur Matth. 19.

Si vis

Si vis ad vitam ingredi serua mandata, & paulo post legitur. *Omnis, qui reliquerit domum, fratres, sorores &c. propter nomen meum centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit*, quid igitur latrant Lutherani, nam in his verbis clarè promittitur vita æterna, non gratis, at ob bona opera ibi enumerata, & Matth. 25. *esuriui, & dedistis mihi manducare, sitiui, et dedistis mihi bibere, hospes fui, et recepistis me*; deinde subdit *venite benedicti Patris mei percipite regnum, quod vobis paratum est ab origine mundi*. Matth. 19. Matth. 25.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. Papa, & Othone IV. Romanorū Imperatore anno salutis 1215. celebrato 1300. Patrum cap. 1. suorum decretorum ait: *non solum autem virgines et continentes; verum etiam coniugati per rectam fidem, et bonam operationem placentes Deo ad æternam merentur peruenire beatitudinem*: Quæ verba habentur in cap. firmiter de summa Trinitate, & fide Catholica. Et in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. celebrata Can. 32. hanc assertionem pariter sub anathemate damnat. Conc. Lat. Conc. Tri.

TITVLVS ORATIO.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen quattuor præcipuè ortas hæreses inueni. Prima docet solam orationem sufficere ad vitam æternam.

Auctores fuerunt Messaliani, de quibus titulo Anima, hæresi quinta dictum est, vti refert historia tripartita lib. 7. cap. 11.

Quæ hæresis superata remanet ex dictis contra Messalianos titulo Baptismus hæresi 4. ibi enim probauimus necessitatem Baptismi ad vitam æternam consequendam.

Additur hic, quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 7. anno salutis 1547. celebrata 3. Martij Can. 5. hanc sub anathemate damnat docens *si quis dixerit Baptismum liberum esse, hoc est, non necessarium ad salutem, anathema sit*. Conc. Tri.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis nunquam cessandum esse ab oratione.

Auctores sunt Messaliani, de quibus titulo Anima, hæresi 5. dictum est; vti refert D. Augustinus libro de hæresibus cap. 57. vbi dicit Messalianos, qui Græcè Euchitæ dicuntur, id est orantes, latinè. D. Aug.

COnuincitur, nam nõ possumus semper orare, cum debeamus etiam alia opera facere, vti habere curam rerum familiarium; vti legitur
1.Tim.5. 1.Tim.5. taceo de cibo, & potu pro vita sustentanda procurando, &
2.Thess.3. quando legitur 2.Thess.3.& Luc.8. *sine intermissione orate*: intelligitur
Luc.8. Coloss.5. dictum; vti legitur Coloss.5. *siue manducetis, siue bibatis, siue quid aliud faciatis omnia in gloriam Dei facere debetis*, & denique legitur 1.Tim.3.
1.Tim.3. *Qui bene domui suæ præesse nescit, quomodo Ecclesiæ Dei diligentiam habebit?*

Cõc. Nic. Denique Ecclesia Vniuersalis in primo generali Concil. Niceno sub Syluestro I. Papa, & magno Constantino Romanorum Imperatore 318. Patrum anno salutis 325. celebrato damnans errores omnes Messalianorum hunc etiam sub anathemate damnauit.

Hæresis Tertia.

HAec hæresis pugnat ex diametro cum duabus superioribus expugnatis, & huius diuersi sunt Magistri, & Duces, qui licet diuersis vijs incedant, ad vnum tamen tantum tendunt finem, vt scilicet orationis virtutem minuant.

D.Aug. *Pelagius, de quo titulo Adam, hæresi 4. dictum est, docet, orationem esse prorsus inutilem ex testimonio D. Augustini libro suo de hæresibus; fundamentum autem Pelagij euertimus titulo Gratia, hæresi 3. quò recurrat Lector.*

Petrus verò Abailardus, de quo titulo Beatitudo hæresi prima dictum est. Ioannes Vuicleph, de quo titulo Adoratio hæresi prima dictum est. Ioannes Huss, de quo titulo Ecclesia hæresi prima dictum est, & denique Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi prima dictum est, docent omnia fieri absoluta necessitate, neque posse aliter fieri, quam fiunt, quare prorsus inutiles dicunt orationes, ac inanes esse, & hac de causa multi ex Lutheranis è castris suis eiecerunt prorsus orationem, tanquam inutilem, & licet Lutherus alibi approbet orationem, non miror, nam mos est hæreticorum minime sibi constare.

Matth.6. COnuincitur, nam legitur Matth.6. quod Christus docuit nos orare
Luc.9. ibi, *Pater noster, qui es in Cœlis*, &c. & Luc.9. nobis dedit exem-
Matth.14. plum, quando assumpto Petro, Iacobo, & Ioanne ascendit in montem
Iac.5. orare, & legitur Matth.17. *Hoc genus dæmoniorum non eijcitur, nisi in oratione, & ieiunio*, & B. Iacobus sua epistola cap.5. plures orationis virtutes enumerat, inquit enim, *tristatur aliquis vestrum oret æquo animo, & psallat*, inde etiam subdit *infirmatur quis in vobis inducat presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, vngentes eum in nomine Domini, & oratio fidei saluabit infirmum*, ecce quantum prodest oratio ad salutem corporis acquirendam; sed modo audiamus, quid dicat D. Iacobus de salute animæ, *Confitemini*, inquit, *alterutrum peccata vestra, & orate pro inuicem,*
3.Reg.17. *vt saluemini*, legitur insuper 3. Reg. 17. Elias homo erat similis nobis passi-

passibilis, & oratione orauit, vt non plueret super terram, & non pluit annos tres, & menses sex, & rursum orauit, & cœlum dedit pluuiam, & terra dedit fructum suum: demum Matth. 21. Saluator ait: *Quæcunque petieritis in oratione credentes, accipietis.* Matth. 21.

Demum Ecclesia Vniuersalis in Concilio Toletano IV. generale totius Hispaniæ, cui 70. Episcopi, ac alij pij viri interfuerunt, tam ex Hispania, quàm ex illa parte Galliæ Narbonensis, quæ tunc Regibus Hispaniarum parebat, cui præfuit S. Isidorus Hispalensis Episcopus anno salutis 633. celebrato sub Honorio I. Papa, & Heraclio Romanorum Imperatore cap. 9. suorum decretorum docet orandum esse; ibi orationem Dominicam magnificans. Et in Concilio I. Mileuitano generali totius Aphricæ, cui omnes Episcopi Aphricani interfuerunt, & ei præfuit Aurelius Episcopus Carthaginensis I. Aphricæ, anno salutis 402. celebrato sub Innocentio I. Papa, & Arcadio, & Honorio Imperatoribus Romanis, cap. 8. suorum decretorum magnificat orationem Dominicã. Côc. Tol. Conc Mil.

Hæresis Quarta.

Docet hæc hæresis orandum esse in vniuersali, non verò pro persona singulari.

Auctor fuit Ioannes Vuicleph, de quo titulo Adoratio hæresi prima dictum est.

Conuincitur, nam legitur Iob 42. vbi Deus præcipit Eliphat Themanitæ, vt rogaret Iob, vt oraret pro se, & duobus amicis suis, qui in repræhendendo Iob, Deum offenderant, quod & illis, & Iob talis oratio profuit, & legitur Act. 12. *Oratio autem fiebat ab Ecclesia ad Deum pro D. Petro,* & quod illi profuit, ibidem legitur, nam ab Angelo liberatur, & Thess. 1. rogat D. Paulus Thessalonicenses, vt rogent pro eo, vti etiam alibi, vti ad Rom. 15. 2. ad Cor. 1. & 1. ad Tim. 2. Hinc luce clarius patet orationes particulares in vtroque testamento commendatas esse laudatas, & imperatas. Iob 42. Act. 12. Thess. 1. Rom. 15. 2. Cor. 1.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Cônstantiensi, anno salutis 1415. sub Ioanne XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore, celebrato mille, & amplius Patrum, sess. 8. damnans Vuiclephi errores hunc etiam in ordine 19. sub anathemate damnat. Conc. Cô stantien.

TITVLVS ORDO SACRAMENTVM.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis ordinem sacrum, nec sacramentum esse, nec conferre gratiam; immo addit ecclesiam Dei ignorare sacramentum ordinis,

ordinis, solum admittens Prædicatorem; docens prædicans esse sacerdotem, non prædicans vero esse sacerdotem æquiuocè.

Auctor est Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est.

1. Tim. 4. Conuincitur, nam legitur 1. Tim. 4. *noli negligere gratiam, quæ data est tibi per impositionem manuum presbyteri*, quibus verbis satis constat, Timotheum in susceptione ordinis sacerdotalis accepisse gratiam,
Act. 6. & Act. 6. & 13. legitur, Diaconos fuisse ordinatos per manuum impositionem, dando illis gratiam, de alijs ordinibus constat in Ecclesia fuisse eorum officia, & nomina tempore Apostolorum; nam B. Ignatius discipulus B. Ioannis Euangelistæ in epistola ad Antiochenses, ait; *saluto sanctum Presbyterum vestrum: saluto Diaconos, Subdiaconos, Acolythos, Cantores, Lectores, Exorcistas, Laborantes, Ostiarios, ac Confessores*, & in Can. Apostolorum 42. & 43. innuitur discrimen inter Episcopum Sacerdotem; Diaconum, & Subdiaconum; Lectorem, atque Cantorem.

Conc. Carthag. Denique Ecclesia Vniuersalis in IV. Concilio Carthaginensi, anno salutis 398. celebrato sexto Idus Nouembris sub Anastasio Papa, & Archadio, & Honorio Romanorum Imperatoribus 214. Episcoporum, cap. 1. & 2. suorum decretorum dat modum ordinandi Episcopum, in 3. cap. agit de ordinatione presbyteri, in 4. de ordinatione Diaconi, in 5. de ordinatione Subdiaconi, in 6. de ordinatione Acolythi, in 7. de ordinatione Exorcistæ, in 8. de ordinatione Lectoris, in 9. de ordinatione Ostiarij, quæ omnia in fonte possunt videri.

Ex dictis remanet etiam conuinctus error Græcorum dicentium tres tantum esse ordines in Ecclesia, scilicet Episcopatum, Presbyteratum, & Diaconatum.

TITVLVS PAPA.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen duas præcipuè ortas hæreses inueni. Prima docet Papam in Ecclesia nullam omnino habere auctoritatem, & hoc nomen Papa, dicit esse nomen inane.

Auctores primi fuerunt Græci; quibus serpens ille antiquus hostis hunc errorem persuasit, de quibus dictum est titulo Confirmatio: qui ab Ecclesia sunt separati ob Nestorij, Dioscori, & Eutichetis errores.

Armeni verò, de quibus titulo Adam, hæresi tertia dictum est, Græcis adhæserunt, & se ab Ecclesia disiunxerunt immediatè post Concil. Chalcedonen-

donense; nam noluerunt recipere eius decreta, sicque obedientiam Papæ contempserunt.

Ignorantes verò Vualdenses, de quibus titulo Baptismus hæresi octaua dictum est; inimici omnibus Episcopis, docent omnes presbyteros esse pares, neque Papam potestate esse superiorem alijs sacerdotibus etiam dicunt, vti refert Aeneas Syluius libro de Origine Bohemorum, cap. 35. Aen. Sylu.

Vualdensibus consentit Marsilius Paduanus, de quo titulo Ecclesia, hæresi quarta dictum est; & Ioannes Vuicleph, de quo titulo Adoratio, hæresi prima dictum est, ac denique Ioannes Huß, de quo titulo Ecclesia, hæresi prima dictum est. Hi omnes, tanquam discipuli magistrum sequuntur Vualdenses idiotas, ac impios.

Hanc deinde diu sepultam ab inferis reuocauit perfidus Lutherus, vt faciliori modo quas excogitauerat impietates disseminare posset, de quo Luthero diximus titulo Absolutio, hæresi prima.

Conuincitur, nam Matth. 16. Christus dicit Petro: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ Inferi non præualebunt aduersus eam: & quodcunque ligaueris super terram erit ligatum & in Cœlis, & quodcunque solueris super terram erit solutum et in Cœlis.* Ex quibus verbis multa innuuntur ad Petri primatum spectantia. Primo est nominis mutatio, ex Simone enim dicitur Petrus, quæ res non fit sine magno mysterio, nunquam enim Deus alicui nomen nouum imponit, quem non ad altam dignitatem extulerit, vti legitur Genes. 17. de Abram, & Sarai, in institutione Circuncisionis; nam dixit ei Deus: *Non amplius Abram, sed Abraham, nec Sarai, sed Sara vocabitur,* insuper dixit Abrahæ Deus, scilicet, *eris Pater multarum gentium,* & Gen. 32. de Iacob qui nomine mutato dictus est Israel: secundo dicitur, *super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam,* ideo dictus est Petrus, & illi soli dat Christus claues regni Cœlorum, & licet Matth. 11. Christus cæteris Apostolis claues dederit; non tamen omnium cœlorũ, sed cœli; quare quod dixit Petto in plurali, dixit cæteris in singulari, insuper legitur Luc. 22. cum Christus Apostolos docebat, quis illorum futurus esset maior, dixit: *Simon ecce Sathanas expetiuit vos, vt cribraret sicut triticum: ego autem rogaui pro te, vt non deficiat fides tua, et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos,* quare per onus à Christo Petro impositum confirmandi Apostolos; manifestatur Petri Primatus. His additur, quod post orbem pacatum omnes Episcopi, & Christiani Papã tanquam superiorem reueriti sunt, & omnia Concilia tam Generalia, quàm Prouincialia ab eo confirmata sunt, & nomine Papæ semper legati sederunt in Concilijs, vti legentibus Tomum Conciliorum patebit: immo Patres Conciliorum siue Orientales, siue Occidentales, semper confirmationem petierunt à summo Pontifice, & nõ solum in Concilijs Papa semper habuit Primatum, verũ etiã in litibus omnibus sedandis; nam cum initio nascentis Ecclesiæ orta esset quæstio inter Orientales, & Occidentales de Paschæ celebratione, qua de causa Polycarpus Episcopus

Matth. 16. Gen. 17. Gen. 32. Luc. 22.

pus Smirnæ discipulus B. Ioannis Euangelistæ Romam venit, vt Anicetum Papam tunc de hac re consuleret, anno scilicet salutis 167. Cum verò Orientales semper vellent more Iudaico Pascha celebrare, & Victori I. Papæ, & martyris oppositum præcipienti nollent obedire, anno salutis 198. sub Seueto Romanorum Imperatore Ireneus Lugdunensis Episcopus venit Romam (nam Victor Papa, præsertim ob hanc rem, volebat Asiaticos excommunicare) rogans Victorem, vt desisteret, ne Ecclesia hac de causa turbaretur, & perpetuum dissidium inter Orientales, & Occidentales inde maneret. Quare Victor Irenei consilio acquieuit insuper Athanasius à Sede Alexandrina expulsus ab Arrianis, à Iulio I. Papa restituitur; similiter D. Chrysostomus à sua Sede Constantinopolitana expulsus ab Innocentio I. Papa restituitur, denique Gallia Hispania, semper fuerunt Romano Pontifici obedientes, præter vnum, aut alterum Episcopum hæreticum.

Conc. Cōstantien. Hæc denique assertio damnatur ab Ecclesia Vniuersali in Conc. Constantiensi sub Ioanne XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore, mille, & amplius Patrū, anno salutis 1415. celebrato, nam sess. 8. damnans Vuiclephi errores, hunc etiam in ordine 41. sub anathemate damnat.

Contra hanc hæresim scripsit Ioannes Echius volumen grande, & egregium de Petri primatu; scripsit etiam Ioannes Faber in magno opere, quod fecit contra Lutherum; scripsit denique Iacobus Latomus opusculum de primatu Petri.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis Papatum minime fundari in Euangelio; Papamq. nullam extra suam diœcesim habere potestatem.

Acta Marci Antonij de Dominis.

Auctor fuit Marcus Antonius de Dominis natione Dalmaticus, Patria Arbensis, qui circa annum salutis 1552. sub Paulo IV. huius nominis Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore mediante Sacro Baptismatis Sacramento à macula originali ablutus, & deinde à parentibus omni cum pietate Christiana educatus; statim vt peruenit ad ætatem rationabilem sacramento Confirmationis corroboratus, traditus fuit à parentibus Patribus Societatis Iesu enutriendus, sicq. iuxta placita sanctæ Sedis Apostolicæ instructus fuit, & adhuc adolescens B. Ignatij constitutiones amplexus, & Societatem Patrum Iesuitarum ingressus Veronæ annum probationis expleuit, vbi publicè humaniores litteras professus est; deinde anno nouitiatus peracto, antequam presbyter consecraretur. Patauium missus fuit, vbi in publicis gymnasijs magno audi-

auditorum concursu Mathematicas disciplinas docebat: demum Brixiæ à superioribus suis constitutus fuit professor publicus Rethorices, Logices, Philosophiæq., ac ibi etiam diebus festiuis in templis conciones sacras habebat; in quibus omnibus actionibus magna de se signa dabat quippe qui futurus esset magnus animarum custos; hac de causa anno salutis 1596. *sub Clemente VIII. Papa, & Rodulpho Romanorum Imperatore promotus, & factus est Episcopus Segniensis suis Patribus Iesuitis, id ægrè ferentibus; quare Romæ consecratus, & de more Sanctæ Romanæ Ecclesiæ professione fidei emissa, & in confessione B. Petri posita; ita in omnibus suis actionibus se pium Pastorem, ostendebat, vt in omnium opinione pro sancto, & bono haberetur; licet intus venenatam haberet conscientiam dilacerandi, scilicet, ac vti lupus rapax oues dispergendi, vti exitus deinde acta probauit. Ab Episcopatu deinde Segniensi ad Archiepiscopatum Spalatensem à Sanctissimo Papa Paulo huius nominis V. euectus est; in qua dignitate elapsis paucis annis ingratus tanti beneficij, ac tantæ celsitudinis à patre degenerans anno salutis* 1616. *sub eodem Papa Paulo V. & Matthia Austriaco Romanorum Imperatore dæmone arreptus, & in reprobum sensum datus, ac plus sapere volens quam oportebat, doctrinæ perfidi Lutheri, ac impij Caluini adhærens, omnes fere eorum falsas opiniones sub erroneis prætextibus ex sterquilinio exhumauit, easque sub peruersæ pietatis specie apud se retinens, docens, ac prædicans simplices decipere non destitit, eosque secum ad baratrum perditionis ducere conatur: quare falsa religione indutus rapit, & dispergit oues non solum proprias, verumetiã alienas, ita nunc fauore Regis magnæ Britanniæ, à quo protegitur, diabolicam non cessat ore, & scriptis disseminare doctrinam. Quid enim latras miser, & infælix apostata? non in locum saluationis, sed perditionis, & in Caluini stabulum te contulisti: vna est enim Vniuersalis Ecclesia, extra quam nullus saluari potest, vti habet Sacrosanctum, & maximum Concilium Lateranense à Spiritusancto congregatum, anno salutis* 1215. *sub Innocentio III. huius nominis Papa, & Othone IV. Romanorum Imperatore* 1300. *& amplius Patrum inter quos erant duo Patriarchæ Constantinopolis, scilicet, & Hierusalem,* 70. *Archiepiscopi,* 400. *Episcopi,* 700. *Priores Conuentuales, alijque Cæsaris, & Regum Hierusalem, Galliæ, Hispaniæ, Angliæ, & Cypri Oratores, quæ errare non potest; nam portæ Inferi non præualebunt aduersus eam. Egredere igitur de terra aliena, & de domo seruitutis, & reuertere ad domum Patris tui, & dic ei; Pater peccaui in Cælo, & coram te, iam nõ sum dignus vocari filius tuus, fac me sicut vnum de mercenarijs tuis; humiliare, pete veniam, & pia mater Ecclesia miserebitur tui, ingemisce casum tuum, & exi de stabulo Caluini, & noli scripturam dilacerare, mancam facere, eamque sensui tuo aptare, noli esse incredulus, sed fidelis; audi Saluatorem Petro, & eius successoribus dicentem;* & tu aliquando cõuersus confirma fratres tuos, *nisi surdus, & cęcus* Conc. Lat.

Ee cum

cum cæcis in foueam æternæ damnationis cadere vis. Deus enim quantum in se est vult omnes homines saluos fieri; tuum igitur est sensum suppeditare, & intellectum extollere: ad obedientiam itaque Ecclesiæ Catholicæ Romanæ inobediens reuertere, & noli timere, quod licet septuagenarius, sis tamen, vti veritas Petro dixit, non vsque septies, sed vsque septuagies septies remitti debet peccatum: declina igitur à malo, & fac bonum, spera in Domino, & pasceris in diuitijs eius. At quid aures obturanti dico; qui non solum hoc contentus, sed inquietus magis proprium voluit extendere vexillum, venenum aspidum sub labijs suis, cuius os maledictione plenum est, & viam pacis nunquam cognouit: linguam suam serpentinam acuens erga Christi in terris Vicarium multas euomuit blasphemias docens Papatum minime in Euangelio fundari; Romanumque Pontificem extra suam diœcesim Romanam nullam pœnitus habere auctoritatem, quod quam sit erroneum, & à veritate Catholica alienum audiamus Sacram paginam, sacraque Concilia à Spiritu sancto edocta contra hunc exclamantia.

Luc. 22. COnuinciturita que hæresis, & ex Sacra pagina clarè habetur Papæ auctoritatem: legitur enim Luc. 22. cum Christus Apostolos docebat, quis illorum futurus esset maior, dixit; *Simon ecce Sathanas expetiuit vos, vt cribraret sicut triticum, ego autem rogaui pro te, vt non deficiat fides tua, & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos*, quare per onus à Christo Petro impositũ confirmãdi Apostolos; habetur Petri, & successorũ primatus in Ecclesia: quod etiã habetur ex Io. 6. vbi expresse Christus curam suarum ouium Petro commisit, quando bis ei dixit, *pasce agnos meos*, & infra tertio dixit, *pasce oues meas*, quibus verbis apertissimè declarauit Christus totum ouile tam agnorum, quàm ouium hoc est vniuersalem Ecclesiam esse Petro commissam, nam vti legitur Psal. 94. *Nos sumus populus eius, & oues pascuæ eius*: insuper legitur Ioan. 20. *cum venissent ad monumentum Petrus, & Ioannes*, licet Ioannes citius præcurrerit Petro, & prior ad monumentum peruenerit, non tamen ausus est ante Petrum intrare in monumentum, honorem Petro tanquam superiori exhibens: & Act. 1. post Christi Ascensionem legitur, Petrum omnibus alijs sermonem habuisse pro alio Apostolo in locum Iudæ proditori subrogando: quod si Petrus superior non fuisset à Christo constitutus, ita arrogans non fuisset, vt pro cunctis sermonem faceret; vti etiam legitur Act. 2. quod pro omnibus in die Pentecostes multitudini satisfecit dicens se ebrios non esse; similiter vti legitur Act. 3. primus omnium fecit miraculum, quando ascendens in templum ad horam orationis nonam claudum liberauit, nam sicut alijs prior erat dignitate, & potestate; ita etiam erat prior virtute Dei, & Ioannes cognoscens Petrum superiorem in eius præsentia noluit quicquam tentare. Sic in omnibus concilijs Hierusalem congregatis Petrus tanquam superior surgens loquebatur. Ex quibus omnibus conijcitur, Petrum alijs Apostolis esse superiorem: denique in recensendis etiam Apostolis non idem semper seruatur ordo ab omnibus Euangelistis; nam Andream, quem

Matth.

Marginal references: Ioan. 6. — Psal. 94. — Ioan. 20. — Act. 1. — Act. 2. — Act. 3.

Matth.cap.10.posuit secundo loco, Mar.cap.1.ponit quarto loco: similiter Thomas,qui à Matth.cap.10.ponitur septimo loco,à Marco cap.1. & à Luca cap.6. ponitur octauo loco, & Petrus semper ordine non variato ab omnibus Euangelistis ponitur vbique in primo loco. Postremo à principio nascentis Ecclesiæ ad hęc vsque tempora semper omnes sancti, & Oecumenici Patres, & Doctores omnes tam Græci, quàm Latini Papam tanquam superiorem venerati sunt; nam D. Hieronymus in quadam Epistola ad Damasum Papam scribens,ait;*si quid à nobis minus peritè, vel cautè factum est,à te cupimus emendari, qui fidem, & sedem Petri tenes: & hæc est fides, Beatissime Pater, quam in Ecclesia Catholica didicimus*: similiter omnia Concilia; quæ aliquid valuerunt à Papa semper, vel confirmata sunt, vel nomine Papæ Legati in eis sederunt, & non solum in Concilijs, verum etiam in rebus sedandis; vti satis probauimus hæresi superiori, Papa semper primatum habuit, ad quem locum recurrat, & legat Lector. Matth.10. Marc.1. Matth.10. Marc.1. Luc.6. D.Hier.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Constantiensi sub Ioanne XXIV. huius nominis Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore 1000. & amplius Patrum diuersarum prouinciarum anno salutis 1415. celebrato sess.8. damnans Vuiclephi errores, hunc etiam in ordine 41. sub anathemate damnauit.

Contra hanc hæresim scripsit Ioannes Faber in magno opere quod contra Lutherum composuit.

Hæresis Tertia.

Docet hæc hæresis Papam nisi sit bonus, & sanctus, nullam omnino habere in Ecclesia Dei auctoritatem.

Auctores sunt Pseudoapostoli, de quorum magistro Gerardo dictum est titulo Apostoli, hæresi secunda.

Gerardo adhærent Vuiclephistæ, de quorum Duce dictum est titulo Adoratio, hæresi prima.

Hanc etiam assertionem tutatus est Ioannes Huss, de quo titulo Ecclesia hæresi 1. dictum est. Quam doctrinam conuincemus titulo Potestas.

TITVLVS PASCHA.

Hæresis Vna.

Fuit olim inter Asiaticos quidam error, nam volebant semper Pascha celebrare 14. Luna, quacunque die venisset; quoniam in lege veteri eo die semper Pascha erat: Ecclesia vero ordinauit, vt in memoriam Domini-

cæ Resurrectionis Pascha die Dominico celebraretur, aliter facientes dicuntur hæretici Tessarescædecatitæ: idest quartadecimani.

Tertull. *AVctor fuit Blastus, de quo titulo Malum hæresi 1. dictum est; vti testatur Tertullianus libello suo de hæresibus; D. autem Augustinus libro de hæresibus cap. 29. mentionem facit huius erroris, at primum inuentorem non expressit.*

Gal. 5. COnuincitur, nam legitur Gal. 5. quod D. Paulus scribens Galatis eos repræhendit, quoniam putabant obseruandas esse cærimonias veteris legis cum Euangelio, & inter alia dicit, *dies obseruatis tempora, menses, & annos,* quibus verbis clarè ostendit malam esse dierum obseruationem secundum veterem legem.

Côc. Nic. Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. I. generali Nicæno 318. Patrum anno salutis 325. celebrato sub Syluestro I. Papa, & magno Constantino Romanorum Imperatore ordinauit Pascha semper celebrari debere die Dominico in memoriam Dominicæ Resurrectionis.

TITVLVS PAVPERTAS.

Hæresis Prima.

CIrca hoc nomen quattuor præcipuè ortas hæreses inueni. Prima docet nullum posse peruenire ad regnum cœlorum, nisi sit pauper.

D. Aug. *AVctores fuerunt hæretici Apostolici, de quibus dictum est titulo Iuramentum hæresi prima, vti testatur D. Augustinus libro de hæresibus cap. 40.*

COnuincitur, nam primo nunquam fuit à Christo prohibitum aliquid possidere, & quod non est prohibitum, videtur concessum, & licet legatur, quod bonum sit omnia propter Deum relinquere; Christus tamen non prohibuit rem ipsam, sed tantum affectum; nam quomodo Christi mandato satisfaciemus, scilicet dare potum sitienti, & escam esurienti, si nihil habebimus? similiter quomodo reddemus, quæ sunt Cæsaris Cæsari? & quæ sunt Christi Christo? Christus itaque solum affectum prohibuit, iuxta illud Psal. 16. *Diuitiæ si affluant nolite cor apponere;* valeant ergo superstitiosi Apostolici.

Psal. 16.

Conc. Côstantien. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Constantiensi, anno salutis 1415. celebrato sub Ioanne XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore mille, & amplius Patrum sess. 8. damnans Vuiclephi errores hunc etiam damnauit.

Hæresis

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis solam paupertatem esse sufficientem ad omnia peccata delenda.

Acta Gulielmi Cornelij.

Auctor fuit quidam Gulielmus Brabantinus Antuerpiæ in inferiori Germania ortus; vti testatur frater Bernardus de Lutzemburgo in suo catalogo hæreticorum, qui fuit homo delicijs carnis deditus, diues admodum, at Vualdensium lepra infectus: profitebatur enim se viuere sub regula tertia D. Francisci: omnibus itaque abrenuntiatis, docebat publicè paupertatem solam esse sufficientem ad omnia peccata delenda, & melius esse publicam meretricem tenere; eaque carnaliter frui, & esse pauperem, quam esse diuitem, & castum. Qui floruit 1334. sub Clemente VI. Papa, & Carolo IV. Romanorum Imperatore: quem autem finem, & quo tempore miser Gulielmus habuerit ignoratur: hoc solum de eius morte habetur; quod cum in Ecclesia B. Virginis Mariæ sepultus esset quadam die exhumatus miraculosè inuentus est, quare in cineres eius corpus redactum est.

Conuincitur, legitur enim Exod. 23. *Pauperis non misereberis in iudicio*: amplius ex tribus, quæ sapiens odit; vti legitur Ecclesi. 28. est pauper superbus, & si superbus, ergo, & peccator, denique legitur 1. Cor. 13. *Si omnes facultates meas distribuero in cibos pauperum, charitatem autem non habeam nihil sum.* Exod. 23. Eccl. 28. 1. Cor. 13.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Constantiensi sub Ioanne XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore mille Patrum anno salutis 1415. celebrato damnans errores Vuiclephi hunc etiam in ordine 44. sub anathemate damnat. Conc. Cõstantien.

Hæresis Tertia.

Pugnat hæc hæresis cum superiori, & docet paupertatem omnino esse inutilem.

Acta Desiderij Longobardorum Regis.

Auctor fuit Desiderius vltimus Rex Longobardorum; nam Aistulpho Rege defuncto regnauit annis 18. at primo (viuente Aistulpho) fuit Rex Etruriæ, post cuius mortem totum regnum Longobardorum est

est acquisitus pacificè, & hoc fuit anno salutis 756. Post cuius deinde Desiderij mortem, quæ euenit anno salutis 774. anno 5. Pontificatus Adriani I. huius nominis Papæ; Longobardorum regnum finem habuit: nam cum Desiderius Adrianum Papam oppressum teneret, misit Adrianus oratores ad Carolum Magnum regem Francorum filium Pepini, rogans eum, vt eius auctoritate, auxilio, & ope de manibus Longobardorum liberaretur. Quare Carolus superatis alpibus, & Longobardis in agro Vercellense victis, & in fugam positis: Desiderius cum paucis militibus Papiam petijt; Carolus eum prosequitur, & in agrum Caianum exercitum ducit, vbi Desiderius cum vxore, ac liberis capitur, & anno salutis 774. ducitur in Gallias, ac ibi moritur, sub Constantino V. Romanorum Imperatore.

Quam deinde hæresim tutatus est Gulielmus de S. Amando, de quo titulo Labor, hæresi secunda dictum est; qui, vti diximus tractatum edidit contra mendicantes, præcipuè contra Minores, & Prædicatores, in quo tractatu conatus est persuadere paupertatem habitualem esse licitam, non autem actualem; idest cum necessitas vrget, sufficit habere promptitudinem aliquam ad relinquendum omnia, & seclusa necessitate docet paupertatem esse illicitam.

Matth. 19. HAnc hæresim satis supra titulo Mendicitas cõfutauimus ad quem locum recurrat Lector; additur tamen hic, quod legitur Matt. 19. Christum extulisse paupertatem, dicentem: *Si vis perfectus esse, vade & vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & veni, & sequere me.* Quid ad hæc dicet inobediens Desiderius, qui merito regnum amisit? quia & ipse Regem Cœli, & Terræ, ac eius in terris Vicarium contempsit; quid autem de hac re Ecclesia senserit proferamus.

Conc. Viẽnen. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Viẽnensi sub Clemente V. Papa, & Alberto I. Austriaco Romanorum Imperatore, anno salutis 1311. celebrato 800. & amplius Patrum, hanc assertionem vti hæreticam damnauit.

Hæresis Quarta.

DOcet hæc hæresis viros ecclesiasticos debere esse pauperes, & solæ contentos eleemosynæ.

HAnc confutauimus titulo Ecclesia, hæresi quarta quo Lector recurrat.

Conc. Cõstantien. Additur tamen hic quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Constantiensi sub Ioanne XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore, anno salutis 1415. celebrato mille, & amplius Patrũ damnans sess. 8. errores Ioannis Vuicleph, hunc etiam in ordine 44. sub anathemate damnauit.

TITV-

TITVLVS PECCATVM.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen duodecim præcipuè ortas hæreses inueni. Prima negat peccatum originale.

Huius erroris primus Magister fuit Pelagius de quo titulo Adam hæresi 4. dictum est docens paruulos baptizari, non quia habeant originale peccatum, quod per baptismum remitti debet, sed ideo paruuli baptizantur; quia nondum sunt recepti in gratiam adoptionis filiorum Dei, ad quam per baptismum recipiuntur: docet enim paruulos, qui sine baptismo decedunt, habere vitam quandam beatam, & æternam extra tamen regnum cœlorum.

Albanenses, de quibus dictum est titulo Anima hæresi 8. & ipsi huic errori adhærent.

Armeni autem docent nullum esse peccatum originale; fatentur tamen baptismum esse necessarium ad vitam æternam consequendam, & dicunt paruulos fidelium, qui decedunt sine baptismo, proficisci ad Paradisum Terrestrem, non ad vitam æternam, infidelium verò descendere in infernum cum parentibus suis, de quibus satis diximus titulo Adam hæresi 3.

Conuincitur, nam legitur 3. Reg. 8. *Non est homo qui non peccet*, & 3. Reg. 8.
clarius Psal. 5. *& in peccatis concepit me mater mea*, & ad Rom. 3. Psal. 5.
sicut per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum Rom. 3.
mors: ita & in omnes homines mors pertransijt: quare Saluator Baptismum ordinauit, vti legitur Matth. vlt. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit*, & Ioan. 3. *nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritusancto non intrabit in Regnum Cœlorum*, denique legitur ad Rom. 3. *omnes peccauerunt, & egent gratia Dei*, si omnes ergo & paruuli, qui non peccauerunt peccato actuali; cum nondum peruenerint ad vsum liberi arbitrij. Matth. vlt. Ioan. 3. Rom. 3.

Denique Ecclesia Vniuersalis in I. Concilio Mileuitano generali totius Aphricæ, anno salutis 402. celebrato sub Innocentio I. huius nominis Papa, & Arcadio, & Honorio Romanorum Imperatoribus, in quo omnes Episcopi Aphricani conuenere, vel per se, vel per suos Vicarios, cui præfuit Aurelius Episcopus Carthaginensis I. Aphricæ Primas c. 2. suorum decretorum sub anathemate damnat negantes paruulos recenfentes ab vtero matris baptizandos esse, ex eo quia nihil ex Adã traxere peccati Originalis. Et in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 5. anno salutis 1546. celebrata 7. Iunij definiuit Ecclesia in decreto de peccato Originali, quod Conc. Mil. Conc. Tri.

quod *si quis paruulos recentes ab vtero matris negat baptizandos, vel nil ex Adam trahere peccati Originalis anathema sit.*

D.Aug. Contra hanc hæresim scripsit D.Augustinus in illo opere, quod dicitur Hippognosticon lib. 5. similiter libro de Baptismo paruulorũ.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis omnes homines ante Christi passionem fuisse damnatos ob primorum parentum peccatum.

Gui. Car. *Auctores fuerunt Armeni, de quibus dictum est titulo Adam hæresi tertia, vti Guido Carmelita testatur libro suo de hæresibus.*

Matth. 8. Conuincitur hæc Armenorum insania, nam legitur 1. Matth. 8. *Multi venient ab Oriente, & Occidente, & recumbent cum Isaac,*
Luc. 16. *& Iacob in Regno Cælorum,* & Luc. 16. habetur exemplum Lazari in sinu Abrahæ positi, & in multis locis Sacra pagina testatur Abel, Enoch, Moysen, Abraham, Isaac, Iacob, Dauid, &c. fuisse iustos, vti præcipuè
Hebr. 11. patet ex cap. 11. ad Hebr. Quare primos Parentes ante Christi aduentum fuisse non in inferno damnatos, vbi nulla est redemptio, at in loco tuto detentos pro salute recipienda in aduentu Saluatoris.

Conc. Flo. Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Florentino sub Eugenio IV. huius nominis Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore mille, & amplius Patrum, cui etiam interfuit Ioannes Paleologus Græcorum Imperator anno salutis 1439. celebrato hunc errorem Armenorum correxit.

Hæresis Tertia.

Docet hæc hæresis peccatum non esse à libero hominis arbitrio, sed à malo dæmone.

Auctor fuit Valentinus, de quo titulo Christus hæresi 2. dictum est. Valentino adhærent Manichæi, de quorum Duce Mane dictum est titulo Anima hæresi 4.

Albanenses verò docent, nullum fuisse futurum peccatum, si Dæmones non fuissent, qui homines tentatione sua ad peccandum non impellerent; quare peccatum esse simpliciter à Dæmone docent nullo vero modo à libero hominis arbitrio: de his Albanensibus diximus titulo Anima hæresi 8.

Gui. Car. *Hanc denique tutati sunt impij Armeni, vti Guido Carmelita refert in sua summa de hæresibus, de quibus dictum est titulo Adam hæresi 3.*

Conuincitur, nam primo legitur Ecclesi. 15. Deus ab initio constituit hominem rectum, *Et reliquit eum in manu consilij sui,* & legitur in

Epistola canonica Iacob.cap.1. *vnusquisque tentatur à concupiscentia sua abstractus, & illectus*, non est ergo opus tentatione dæmonis, vt peccatum committi possit: demum si peccatum esset à Dæmone, non à libero hominis arbitrio frustra admoneremur à Ioanne cap.5. & à D.Paulo 1. ad Cor.15.vt peccatum relinquamus. 1.Cor.15.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc.IV. generali Chalcedonensi, anno salutis 452. celebrato sub Leone I. Papa, & Martiano Romanorum Imperatore 630. Patrum, damnans omnes errores Manichæorum hunc etiam sub anathemate damnauit, ac eorum libros comburi mandauit. Côc.Chalced.

SCripsit contra hanc hæresim ex professo D.Augustinus in libris de libero arbitrio, & in libro 2.de moribus Ecclesiæ. D.August.

Hæresis Quarta.

D*Ocet hæc hæresis omne opus bonum quoquomodo recte factum, esse peccatum.*

Auctor est Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1.dictum est.

COnfutata remanet hæc hæresis ex probatis titulo Opera, quo recurrat Lector.

Additur, quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess.6. anno salutis 1547. 7.Ianuarij celebrata post datam de tali re definitionem in cap.16. hanc deinde Can.25. sub anathemate damnat. Conc.Tri.

Hæresis Quinta.

D*Ocet hæc hæresis nullum peccatum, licet grauissimum imputari homini habenti fidem.*

P*Rimus Auctor huius fuit Aetius, de quo titulo Deus hæresi sexta dictum est.*

Quem errorem per annos 1250. sepultum ab inferis reuocauit Lutherus docens solam fidem sine operibus satis esse ad vitam æternam consequendam, de quo Luthero diximus titulo Absolutio hæresi 1.

QVam hæresim satis confutauimus titulo Fides hæresi secunda, quo recurrat Lector.

Additur, quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess.6.anno salutis 1547. 7.Ianuarij post datam de tali re in cap.7.& 8. definitionem, hanc deinde Can.9. sub anathemate damnat. Conc.Tri.

Hæresis Sexta.

DOcet hęc hęresis aliqua esse peccata irremissibilia, quę à nullo Sacerdote prorsus absolui possunt.

Gui. Car. *AVctores (vti refert Guido Carmelita in sua summa de hęresibus) fuerunt Armeni, de quibus dictum est titulo Adam hęresi 3.*

Matth. 16. COnfutatur hæc dementia primo, per id quod legitur Matth. 16. nam Christus loquens Petro dixit: *Quodcunque ligaueris super Terram, erit ligatum & in Cælis: & quodcunque solueris super Terram, erit*

Matth. 18. *solutum & in Cælis:* idipsum dixit Iesus omnibus discipulis Matth. 18.

Ioan. 26. & Ioan. 26. dixit enim Iesus: quodcunque non hoc, vel illud: & quando Armeni obijciunt, quod peccatum in Spiritum sanctum non remittitur, neque in hoc sæculo, neque in futuro; hoc ideo est intelligendum de duritia cordis, quam homo tenet vsque in finem vitæ: ita Christus

Matth. 12. docet Matth. 12. *Spiritus blasphemiæ non remittitur neque in hoc sæculo, neque in futurum*, non quod sit ex natura sua irremissibile, sed quia peccator nunquam voluit se de illo pœnitere; ideo nunquam in hac vita remittetur; post mortem verò, etiamsi pœniteat non remittetur, quoniam in mortuo nil prodest confessio; quandiu enim viuit peccator, ex-

Rom. 2. pectatur à Deo ad pœnitentiam, vti legitur Rom. 2. si autem de peccatis pœnituerit quantumlibet grauibus, sine dubio à Sacerdote absoluetur, & sic in hoc sæculo peccata omnia licet enormia remittuntur; sin vero pertinax perseuerauerit in peccatis, thesaurizat sibi iram in die iusti iudicij Dei; huicque tali, non remittitur ei in hoc sæculo, neque in futuro.

Conc. Flo. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concil. Florentino sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore mille, & amplius Patrum, anno salutis 1439. celebrato hunc Armenorum errorem cum omnibus alijs correxit, eosque Ecclesiæ Romanæ vniuit.

Hæresis Septima.

DOcet hęc hęresis nullum peccatum capitale esse tolerandum, etiamsi permittatur gratia euitandi maius malum.

Aen. Sylu. *AVctores fuerunt Vualdenses, de quibus dictum est titulo Baptismus hęresi octaua, vti refert Aeneas Syluius libro de origine Bohemorum cap. 35.*

Matth. 19. COnuincitur, nam legitur Matth. 19. quod Christus loquens Iudæis dixit, quod Moyses ad duritiam cordis eorum permisit illis dimittere vxores suas, & tamen ab initio dixit Iesus, *non fuit sic, nam quos Deus coniunxit homo non separet*, hoc autem fecit Moyses vt maius malum vitaret;

taret; scilicet vxoricidium: & Matth. 13. legitur, quod paterfamilias præcepit seruis volentibus tollere zizaniã de medio tritici, vt finerent eã vsque ad messem, ne forte simul eradicarent & triticum; quæ parabola significat, vti omnes sanę mentis docent quandoque minus malum permittendum esse, vt maius euitetur. Matth. 13.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Toletano VIII. cui interfuerunt 52. Episcopi, 12. Abbates, ac alij absentium Vicarij eique præfuit Orontius Emeritensis Metropolitanus cæteris senior, anno salutis 633. sub Martino I. Papa, à quo confirmatur, & ab Ecclesia recipitur, & sub Constante Romanorum Imperatore cap. 2. suorum decretorum definiuit minus malum esse tolerandum quandoque vt maius euitetur; Quod autem sit maius, vel minus malum, discreto intellectui relinquitur. Côc. Tol.

Hæresis Octaua.

Docet hęc hęresis omnia peccata esse paria.

A*Vctor fuit Iouinianus, vti refert D. Augustinus libro de hęresibus ad quod vult Deum cap. 82. de quo dictum est titulo Beatitudo hęresi 7.* D. Aug.

COnuincitur, nam legitur Matth. 5. *Qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio: qui dixerit fratri suo racha, reus erit consilio: qui verò fatue gehennæ ignis:* quare ex pœnarum differentia patet etiam differẽtia peccatorum; insuper ex supra dictis peccatum in Spiritum sanctum grauius est quam peccatum in Patrem, & Filium; quod patet ex eo quia; peccatum blasphemiæ non remittitur neque in hoc sæculo, neque in futuro; denique veritatis magister Pilato loquens Ioan. 19. dixit ei, *qui me tibi tradidit maius habet peccatum,* quid igitur latrat carnalis, & garrulus Iouinianus? Matth. 5. Ioan. 19.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Mediolanensi sub S. Ambrosio, anno salutis 390. ex præcepto Syricij Papæ, qui eò tres Legatos Presbyteros Romanæ Ecclesiæ hac de causa, vt præsiderent, misit, celebrato tempore Valentiniani Romanorum Imperatoris, 150. Patrum; inter quos erant ferè omnes Episcopi Galli, Iouinianum cum omnibus suis erroribus damnauit, eumque à Mediolano eiecit. Côc. Med.

Hæresis Nona.

D*Ocet hęc hęresis semel per gratiam iustificatum, non posse amplius peccare.*

A*Vctor fuit Iouinianus, de quo titulo Beatitudo hęresi 7. dictum est, vti testatur D. Hieronymus lib. 2. aduersus eundem.* D. Hier.

Huic adhęret Pelagius, de quo titulo Adam hęresi 4. dictum est, vti refert D. Augustinus libro suo de hęresibus. D. Aug.

Hanc diu sepultam in luto exhumarunt mendaces Begardi, & libidinosę Beguinę, de quibus dictum est titulo Beatitudo, hęresi 4. dicentes posse hominem in hac vita tantam perfectionem acquirere, vt omnino impotens reddatur ad peccandum.

1. Cor. 10. Matth. 6. Conuincitur, nam omni homini in hac vita dicitur 1. Cor. 10. *Qui stat videat, ne cadat*, & Christus Matth. 6. docens nos orare dicit, *& dimitte nobis debita nostra sicut & nos dimittimus debitoribus nostris*,
Ioan. 1. & Ioan. 1. sua Epistola Canonica cap. 1. dicit, *si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est*. Mendaces igitur sunt, & maligni supra nominati hæretici dicentes hominem esse talem in hac vita, qui peccare non possit. Hunc etiam errorem confutauimus titulo Gratia hæresi secunda.

Conc. Viennen. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Viennensi sub Clemente V. Papa, & Alberto I. Austriaco Romanorum Imperatore 800. & amplius Patrum, anno salutis 1311. celebrato, damnans Begardorum, ac Beguinarum errores, hunc etiam in ordine primũ sub anathemate damnauit.

Hæresis Decima.

Docet hęc hęresis, nullum esse peccatum mortale pręter incredulitatem.

Auctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio hęresi 1. dictum est, cui adhęrent quotquot sunt ex Lutherana secta.

Quæ hæresis satis fuit confutata titulo Fides hæresi secunda, quò Lector recurrat.

Conc. Tri. Additur, quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. celebrata, post datam de tali re definitionem in cap. 15. hanc deinde Can. 27. sub anathemate damnat.

Hæresis Vndecima.

Docet hęc hęresis nullam esse differentiam inter peccatum mortale, & veniale.

Auctor fuit perfidus Caluinus, impij Lutheri discipulus, de quo titulo Gratia hęresi 3. dictum est, in hoc tamen à suo Magistro Luthero discrepat; nam Lutherus docet, omne peccatum esse mortale.

Antequam hanc assertionem locis Sacræ paginæ conuincamus, est sciendum, quod peccatum mortale est illud, quod dat mortem, nam

nam aufert gratiam, vti legitur Gen.3.de Adam, *In quacunque die comederis morte morieris:* & Hier.35. *Vnusquisque in iniquitate sua morietur.* Gen.3. Hier.35.
Veniale verò, est quid leue commissum, & meretur leuem pœnam, idest temporalem, & dicitur veniale, quia aliquam veniam meretur. His suppositis conuincitur hæresis: legitur enim Psal.31. *Dixi confitebor aduersum me iniustitiam meam, & tu remisisti impietatem peccati mei:* & Prou. Psal.31. Prou.24.
24. *Septies in die cadit iustus, & resurgit; impij autem corruunt in malum,* & ad Heb.5. *Omnis namque Pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in iis, quæ sunt ad Deum, vt offerat dona pro peccatis, & ideo debet, vt quemadmodum pro populo ita, & pro semetipso offerre pro peccatis, quoniam, & ipse circundatus est infirmitate:* ex quibus constat esse aliqua peccata, quæ simul stant cum iustitia, quoniam non est tanta illorum malitia, vt illis aduenientibus statim iustitia pereat: quare cum Sacerdos non possit offerre in peccato mortali, restat ò diabolice Caluinæ, vt pro quibus orat sint tantum in veniali peccato, cum quibus concordat Iacobus in sua Canonica Epistola cap.1. vbi docet aliqua esse peccata; quæ non sunt mortalia, dicens: *Vnusquisque tentatur à concupiscentia sua abstractus, & illectus, deinde concupiscentia cum conceperit parit peccatum, peccatum verò generat mortem:* ex quibus duo genera peccatorum habentur; primum, quod non est consummatum, sic nec mortem generat; quia fit sine illa aduertentia, quæ est necessaria ad consummationem peccati: alterum, quod est consummatum, & generat mortem, & euenit, cum intellectus rectè aduertit, nec reprimere vult motus, immo consentit. Hic etiam adnotandum est, quod tribus modis fit in nobis tentatio suggestione hostis, delectatione sensus, & consensu denique nostræ fragilitatis: si suggerente hoste delectari, aut consentire peccato nolumus, tentatio hæc nobis est ad victoriam; si verò hostis suggestione à nostra intentione recta paulatim abstrahimur, delectando quidem offendimus, at nondum mortem sumus assequuti; si denique tali delectatione intellectum rectè sentientem applicamus iam mortem incurrimus. Igitur confiteatur carnalis Caluinus in sterquilinio inuolutus, fœx incontinentiæ, & Lutheri fœda propago, peccata venialia longe differre à mortalibus, & temerarius desinat arguere Patres sacrosancti Concilij Tridentini. Hebr.5. Iac.1.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Iulio III. & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess.4. anno salutis 1551. 15. Nouembris celebrata, post datam de tali re definitionem in cap.5. eam deinde in Can.7. de Sacramento Pœnitentiæ sub anathemate damnat. Conc. Tri.

Hæresis Duodecima.

Concedit hæc hæresis discrimen inter peccatum mortale, & veniale; negat tamen posse tale discrimen cognosci ex Sacra pagina.

Auctor fuit Ioannes Vuicleph, de quo titulo Adoratio hæresi prima dictum est, docet enim ingratus Vuicleph primus huius hæresis au-

ctor,

ctor, quod omne peccatum hominis prædestinati est veniale, & hominis reprobi mortale.

Gen. 3. Conuincitur, primo de peccato Adam; nam legitur Gen. 3. *In quacumque die comederis morte morieris*, cuius præcepti per transgressionem commisit Adam peccatum mortale, & tamen Adam peracta

Sap. 10. pœnitentia, ad vitam æternam prædestinatum fuit; vti legitur Sap. 10. *Qui primus formatus est à Deo, pater orbis terrarum, cum solus esset creatus custodiuit, & eduxit illum à delicto suo*, ergo non omne peccatum hominis prædestinati est veniale: idem dicitur de Dauid, nam legitur 2.

2. Reg. 12. Reg. 12. quod Dauid ob peccatum adulterij cum Vria dictus fuit filius mortis à Nathan Propheta, & tamen Dauid fuit prędestinatus ad vitam æternam: erubescat igitur iniquus Vuicleph negare Sacram Scriptu-

Luc. 15. ram: insuper legitur Luc. 15. de filio prodigo, qui *mortuus erat, & tamen reuixit*: scilicet vt omnes sanæ mentis intelligunt, erat in mortali peccato inuolutus, & per pœnitentiam reuixit, idest ad Patrem, & Deum reuersus est: itaque cum veniale peccatum non det mortem, vti hæresi superiori probauimus, remanet vt ex Sacra pagina optimè noscatur differentia peccati mortalis, & venialis, quod præcipuè ex Epistola Cano-

Iac. 1. nica Iacobi cap. 1. cognoscitur, vti hæresi superiori satis probauimus.

Conc. Tri. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. 7. Ianuarij celebrata Can. 17. hanc sub anathemate damnat.

Tho. Vual. Contra hanc assertionem doctissime scripsit Thomas Vualdensis libro de Sacramentis cap. 155.

TITVLVS PEREGRINVS.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis non esse impendendam Peregrinis humanitatem.

Acta Diotrephis.

Auctor fuit Diotrephes Asiaticus in Ephesi Graciæ ciuitate ortus, & à D. Ioanne Euangelista ad fidem conuersus, & baptizatus ac anno salutis 70. sub Lino Papa, & Martyre, & Nerone Romanorum Imperatore in fide ab eodemmet Ioanne Euangelista instructus fuit; quare fit eius discipulus, & auditor, vt ipsemet Ioannes testatur, ac

Fr. Bern. *etiam frater Bernardus de Lutzemburgo in suo catalogo hæreticorum: anno verò salutis 75. sub Lino Papa, & Martyre, & Vespasiano Romanorum Imperatore propria malitia, & iniquitate detegitur hęresiarca à condisci-*

discipulis: itaque insolens, ac superbus de Ecclesia à B. Ioanne Euangelista eijcitur, & excommunicatur: Quod ita venerabilis Beda testatur in expositione tertiæ Epistolæ Canonicæ B. Ioannis Euangelistæ: ipse verò Diotrephes indignatione, & odio motus contra Ioannem Euangelistam publicè contraria mandatis Sacrosancti Euangelij: quare omnes verè Christi fideles cum illo partem non habebant, iuxta præcepta eis data à D. Ioanne; vti legitur in 3. eius Epistola Canonica, immo eum in omnibus vitabant, & tanquam Ecclesiæ Dei accerrimum hostem fugiebant; quare miserè moritur Diotrephes adhuc viuente D. Ioanne Euangelista, & in inferno sepelitur. Beda. Ioan. 3.

Conuincitur, nam legitur Leuit. 23. *Postquam messueritis segetes vestras, remanentes spicas ne colligeritis, sed pauperibus, & peregrinis relinquite illas*: & Deut. 14. *peregrino, qui intra tuas portas est, da vt comedat*: & legitur Iob 21. *foris non mansit peregrinus; ostium meum viatori patuit*, denique legitur Matth. 25. vbi Saluator promittit se exprobraturum in die iudicij aliquibus hoc peccatum dicens, *hospes fui, & non recepistis me.* Leuit. 23. Deut. 14. Iob 21. Matth. 25.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Antiocheno sub Dionysio Papa, & Martyre, & Gallieno Romanorum Imperatore anno salutis 266. infinitorum Patrum, vti narrat Eusebius lib. 7. historiæ Ecclesiasticæ cap. 22. non ordinasset, quod Peregrini non suscipiantur sine litteris commendatitijs suorum Episcoporum, si humanitas illis non esset impendenda. Conc. Antioch. Euseb.

TITVLVS POENITENTIA.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen tres præcipuè ortas hæreses inueni. Prima docet tres non esse partes Pœnitentiæ, & dicit pœnitentiam esse solum nouam vitam.

Auctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est.

Conuincitur, & iam de contritione, & confessione dictum est titulis proprijs, quos videat Lector nunc verò satisfactionem esse necessariam ex sacris litteris probatur: legitur enim 2. Reg. 13. quod postquã Dauid pœnituerat de peccato adulterij Nathan Propheta ei dixit; *Dominus transtulit peccatum tuum*, adiunxit se ob peccatum commissum passurum multas calamitates, quas deinde passus est: & Dan. 4. legitur, quod Propheta Daniel adhortatus sit Regem Babylonis, vt pœnitentiam pro peccatis faceret, sic dicens, *peccata tua eleemosynis redime*: peccata verò iuxta reatum culpæ non rediminitur eleemosynis; quoniam quis potest facere eleemosynam, & esse in peccato: itaque pœna peccato debita 2. Reg. 13. Dan. 4.

debita est, valeat itaque Lutherus, qui audet abhominari satisfactionem: denique eleemosynam satisfacere pro peccato testatus Saluator
Luc. 11. Luc. 11. nam reprehendens Pharisæos de rapina, dicebat, *quod superest date eleemosynam, & ecce omnia nuda sunt vobis*, loquitur itaque Sacra pagina de pena non de culpa; nam existens in peccato mortali, sola eleemosyna non facit pro expurgatione conscientiæ.

Conc. Flo. Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Florentino sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore anno salutis 1439. celebrato, mille, & amplius Patrum pœnitentiam necessario di-
Conc. Tri. dit, in contritionem, confessionem, & satisfactionem. Et in Conc. Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. 7. Ianuarij celebrata, post datam in cap. 4. huius rei definitionem, hanc denique sub anathemate in Can. 30. damnat.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis pœnitentiam, qua oritur ex timore gehennæ esse noxiam, & inanem.

Auctor est Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi prima dictum est. Quam hæresim titulo Contritio confutauimus, ad quem locum Lector recurrat.

Conc. Tri. Additur hic, quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. 7. Ianuarij celebrata Can. 8. hanc assertionem sub anathemate damnat.

Hæresis Tertia.

Docet hæc hæresis semel lapsos in peccatum quantumlibet pœnituerint nunquam veniam consequuturos.

D. Hier. *Primus Auctor fuit Montanus, de quo titulo Baptismus hæresi 2. dictum est, vti testatur D. Hieronymus lib. 2. aduersus Iouinianum.* *Hanc etiam diu sepultam renouauit, ac auxit Nouatus Catharorum magister, de quo titulo Nuptiæ hæresi 2. dictum est, vti refert Eusebius Cæsariensis lib. 6. historiæ Ecclesiasticæ cap. 38.*

Conuincitur, nam frustra rogaret Deum peccatore de remissione,
Iob 41. vti legitur Iob 41. *Tu quidem gressus meos dinumerasti, sed parce pec-*
Psal. 50. *catis meis*, & Psal. 50. *Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam*
Sap. 11. *tuam*: & Sap. 11. *Dissimulat Deus peccata hominum propter pœnitentiam*,
Eccl. 21. & Eccles. 21. *Fili peccasti, ne adijcias iterum, sed deprecare, vt tibi dimittantur.*

tantur, & Matth. 9. *euntes diſcite, quid eſt miſericordiam volo, & non ſacrificium, non enim veni vocare iuſtos, ſed peccatores ad pœnitentiam*, & Pſal. 102. *qui ſanat omnes infirmitates tuas*, & denique Luc. 15. habemus exemplum filij prodigi, qui à Patre receptus fuit in eodem honore. Quid igitur latrat Montanus, & Nouatus immundus? audiamus modo, quid Eccleſia de hac re definierit. Pſal. 102. Luc. 15.

Poſtremo Eccleſia Vniuerſalis in Concilio Romæ celebrato ſub Cornelio Papa, & Martyre, & Gallo, & Voluſiano Romanorum Imperatoribus anno ſalutis 255. omnes errores Schiſmatici Nouati damnauit, eumque maledixit. Et in Conc. I. generali Nicæno ſub Syluestro I. Papa, & Magno Conſtantino Romanorum Imperatore 318. Patrum anno ſalutis 325. celebrato prohibet Eccleſia recipi ad communionem Nouatianos, niſi prius abiurent hanc hæreſim. Denique in Conc. Tridentino ſub Paulo III. Papa, & Carolo V. Auſtriaco Romanorum Imperatore ſeſſ. 6. anno ſalutis 1547. 7. Ianuarij celebrata, poſt datam de tali re in c. 14. definitionem; hanc denique ſub anathemate in Can. 29. damnat. Conc. Ro. Cōc. Nic. Conc. Tri.

TITVLVS POTESTAS.

Hæreſis Vna.

Docet hæc hæreſis omnem poteſtatem tam Eccleſiaſticam, quàm Laicalem amitti per peccatum mortale.

Auctores fuerunt Apoſtolici, de quibus titulo Iuramentum hæreſi ſecunda dictum eſt; vti teſtatur D. Bernardus ſermone 66. ſuper Cantica. D. Bern.

His adhærent Vualdenſes, docentes non eſſe illis parendum, qui mortalis culpæ rei ſunt, de quibus dictum eſt titulo Baptiſmus hæreſi octaua, vti refert Aeneas Syluius libro de origine Bohæmorum cap. 35. Aen. Sylu.

Vualdenſes ſequuntur Vuiclephiſtæ, de quorum Duce dictum eſt titulo Adoratio hæreſi 1. ac etiam Huſſitæ, de quorum Magiſtro dictum eſt titulo Eccleſia hæreſi prima.

Conuincitur, nam legitur Hier. 27. quod Deus vocat Regem Nabuchodonoſor, & tamen erat homo peſſimus: *Et ego Deus dedi omnes terras iſtas in manu Nabuchodonoſor Regis, & ſeruient ei omnes gentes, & filio eius, & filio filij eius*, & Matth. 23. *ſuper cathedram Moyſi ſederunt Scribæ, & Phariſæi, quæcunque dixerint vobis, facite, ſecundum opera autem eorum nolite facere*, & legitur Ioan. 11. quod Caiphas Pontifex ſententiat aduerſus Chriſtum; quare poſſibile eſt vt ſit Papa, Imperator, Rex, Cardinalis, Epiſcopus, &c. & ſit homo peccator, huc ſpectat quod legitur Matth. 5. *Qui Solem ſuum facit oriri ſuper bonos, & malos*, etiam donat regna iuſtis, & peccatoribus. Hier. 27. Matth. 23. Matth. 5.

Conc. Tri. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 7. anno salutis 1547. 3. Martij celebrata Can. 12. sub anathemate errorem hunc damnat, dicens: *Si quis dixerit ministrum in peccato mortali existentem non conficere anathema sit.* Et in Conc. Constantiensi sub Ioanne XXIV. Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore mille, & amplius Patrum, anno salutis 1415. celebrato, damnans sess. 8. errores Vuiclephi, hunc etiam in ordine 4. sub anathemate damnauit.

Conc. Cōstantien.

Tho. Vual. Contra hunc errorem scripsit Thomas Vualdensis in 1. Tomo doctrinalis fidei antiquæ lib. 3. cap. 81. 82. & 83.

TITVLVS PRÆCEPTVM.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen quattuor præcipuè ortas hæreses inueni. Prima docet, in lege Euangelica, nullum esse præceptum.

Auctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est, quem tota eius schola sequitur, quamque assertionem hanc præcipuè scriptis amplexati sunt eius primarij discipuli.

Matth. 18. Conuincitur, nam quàm sit à fide aliena hæc assertio legitur Matth. 18. *Euntes docete omnes gentes*, per quæ verba est signum, quod Christus dedit suis discipulis præcepta gentibus docenda, quod confir-
Matth. 19. matur Matth. 19. nam cum Christus interrogaretur, quæ essent mandata respondit *non occides, non mœchaberis, non furtum facies*, &c.
Conc. Tri. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. 7. Ianuarij celebrata, post datam definitionem in cap. 11. de tali re; hanc deinde in Can. 19. & 20. sub anathemate damnat.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis nullum esse discrimen inter consilium, & præceptum, neque in Euangelio nullum esse consilium, at omnia esse præcepta.

Auctores vnanimiter sunt omnes Lutherani, prorsus autem ignoro, an hanc doctrinam à suo Magistro Luthero acceperint, necne, cum Lutherus doceat oppositum; nec tamen miror, nam hæretici

semper

semper inter se sunt pugnaces: immo idem hæreticus ferè semper oppositum protulit, & docet.

COnuincitur, & primo sciendum quod præceptum est lex obligans ad obseruationem eos, quibus datur. Consilium vero est ad bonum adhortatio. His sic positis legitur 1. Cor. 7. ***De virginibus præceptum non habeo consilium autem do***, ecce ò perfidi Lutherani distinctionem inter consilium, & præceptum, & Matth. 19. postquam Saluator præcepit ne quis sub pœna peccati committat adulterium, &c. demum consilium dat, vt ***si quis vult esse perfectus, vendat omnia, & eroget pauperibus***, vbi adnotandum est verbum, ***si vis esse perfectus***, esse verbum voluntarium. 1. Cor. 7. Matth. 19.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Florentino sub Eugenio IV. huius nominis Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore anno salutis 1439. celebrato, mille, & amplius Patrum, hanc assertionem damnauit. Cōc. Flor.

Hæresis Tertia.

D*Ocet hæc hæresis, nihil esse Deo gratum, nisi quod est ab eo præceptum.*

Auctores sunt Lutherani omnes.

Acta Ioannis Spangebergi.

H*Anc præcipue est tutatus Ioannes Spangebergus in sua Margarita Theologica titulo de consilijs. Hic Ioannes Spangebergus fuit Germanus, & fidissimus Lutheri discipulus, nam anno salutis 1536. à Catholica fide deficiens conuertitur ad Lutheri luem sub Paulo III. Papa, et Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore. Hic pessimus Ioannes Spangebergus erat non solum versatus in scholasticis disciplinis, verum etiam in vtroque iure, & ita doctrinam Lutheranam amplexatus est, vt pro eius defensione multa volumina erroribus plena in lucem dederit, & præcipuè diabolicum librum inscriptum Margarita Theologica (quę propriori vocabulo dicenda videtur Margarita Diabolica) fuit ad Concilium Tridentinum cum saluo conductu, multas habuit cum Patribus disputationes, & confusus, nec per hoc casum suum ingemuit; immo pertinax, ac magis induratus discessit, quem autem finem habuerit, aut quo tempore, vel loco cum Diabolo dormierit apud neminem vidi; hoc solum certum scio, eum in pertinacia defecisse.*

COnuincitur, nam Patres veteris legis multa bona opera fecerunt; quæ à Deo minime præcepta erant, & tamen erant illi grata, nam 1. Noe Gen. 8. exsiccato diluuio, voluntariè ædificauit altare, & obtulit Gen. 8.

Dan. 10. super illud holocausta Domino, & Dan. 10. legitur; quod cum Daniel nullum haberet præceptum ieiunandi, tamen corpus suum ieiunijs castigabat, & in lege noua multa millia hominum pro Christo sustinuerunt afflictiones, opprobria, persequutiones, & martyria; quæ Deo erant grata, non tamen ab eo præcepta: lector Acta Apostolorum præcipue perlustret, & clarè videbit, quæ diximus.

Conc. Tri. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. 7. Ianuarij celebrata cap. 16. oppositum definit, ac docet.

Hæresis Quarta.

Docet hæc hæresis, Deum nobis impossibilia præcepisse, vt amare Deum, & proximum, &c.

Auctor est Lutherus, de quo titulo Absolutio, hæresi 1. dictū est, quem sequuntur quotquot sunt ex eius schola, nam non possumus, dicit Lutherus, in hac vita perfectè amare Deum; ratio dicit Lutherus, quia alia etiam, existentes in hac vita, necesse est vt amemus præter Deum.

Matth. 11. Ioan. 3. Conuincitur hęc maligna insania faciliter, nam Saluator Matth. 11. ait, ***Iugum meum suaue est, & onus meum leue***, & Ioan. 3. ***si quis diligit me sermonem meum seruabit***, & in 1. Ioan. Epistola cap. 5. habemus mandata Dei minime esse grauia, cum amore fiant, & seruentur.

Conc. Tri. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. 7. Ianuarij celebrata, post datam de tali re definitionem in cap. 11. hanc deinde Can. 18. sub anathemate damnat.

Ioan. Rof. Contra hanc hæresim doctissimè scripserunt Ioannes Roffensis Episcopus, & Iacobus Latomus.

TITVLVS PRÆDESTINATIO.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen duas præcipue ortas hæreses inueni. Prima docet piè viuentibus non prodesse bonorum operum laborem, si à Deo ad mortem ordinati sunt, & impijs non obesse scelera ab eis commissa, si Deus eos ad vitam æternam prædestinauit.

Hæc hæresis recitatur à Sigiberto in suis Cronicis nullo nominato auctore, & pariter à fratre Bernardo de Lutzemburgo in suo hæreticorum catalogo:

logo: creditur tamen hunc errorem fuiße Iouiniani, ac Pelagij, vti ex eorum ſupra narratis dogmatibus colligi poteſt.

Quam etiam renouauit poſt mille annos Ioannes Huſſ, de quo titulo Eccleſia hæreſi 1. dictum eſt, & huius peſtiferæ doctrinæ defenſores vocantur ab opere hæretici prædeſtinati. Quæ maligna doctrina bonos auertit ab exercitio bono, & impellit malos ad ſcelera committenda.

COnuincitur, primo exemplo Cain Gen. 4. nam primo illum fuiſſe damnatum nullus dubitat, nam deſperatus de diuina miſericordia dixit, ***Maior eſt iniquitas mea, quam vt veniam merear***, & cum Deus non reſpexiſſet ad eius munera iratus eſt Cain, & dixit ei Deus, ***quare iratus es? nonne ſi bene egeris, bene recipies?*** ſecundo eſt exemplum Dauid, vti legitur 2. Reg. 12. qui Dauid licet fuiſſet à Deo ad vitam æternam prædeſtinatus, tamen ob peccatum homicidij, & adulterij dictus fuit à Nathan filius mortis, denique eſt exemplum D. Petri, & D. Pauli, nam vnus negauit Chriſtum ore, alter fuit blaſphemus, & per conſequens, ambo peccatores, & filij mortis; vti ipſimet confitentur, tamen peracta pœnitentia, vnus fit Princeps Apoſtolorum, alter verò vas electionis. Gen. 4. 2. Reg. 12.

Denique Eccleſia Vniuerſalis in Concilio Conſtantienſi ſub Ioanne XXIV. Papa, & Sigiſmundo Romanorum Imperatore, anno ſalutis 1415. celebrato, mille, & amplius Patrum damnans errores Ioannis Huſſ, hunc etiam in ordine quintum ſub anathemate damnauit. Conc. Cõſtantien.

Hæreſis Secunda.

DOcet hæc hæreſis, hominem ſine ſpeciali Dei adiutorio ſcire ſe eſſe in gratia, & eſſe ad vitam æternam prædeſtinatum.

Auctor fuit Lutherus, de quo titulo Abſolutio hæreſi 1. dictum eſt.

SAtis conuincta remanet hæc hæreſis titulo Gratia, hæreſi 3. quo recurrat Lector, nam ſi homo non eſt certus de ſua iuſtificatione, nec conſequenter etiam de ſua prædeſtinatione.

Additur hic, quod Eccleſia Vniuerſalis in Concilio Tridentino ſub Paulo III. Papa, & Carolo V. Auſtriaco Romanorum Imperatore ſeſſ. 6. anno ſalutis 1547. 7. Ianuarij celebrata, poſt datam de tali re definitionem in cap. 12. & 13. hanc deinde Can. 16. ſub anathemate damnat. Conc. Tri.

TITVLVS PRÆDICATIO.

Hæreſis Vna.

DOcet hæc hæreſis poße omnes homines pro libito ſine ſuperiorum ſuorum licentia prædicare.

Auctores

Auctores sunt Vualdenses, de quorum perfido, & idiota Duce dictum est titulo Baptismus hæresi 8. vti refert Aeneas Syluius libro de origine Bohæmorum.

His adhærent Vuiclephistæ, de quorum iniquo magistro dictum est titulo Adoratio hæresi 1. & Hussitæ, de quorum infami præceptore dictum est titulo Ecclesia hæresi 1. addentes, quod desinentes prædicare ob superioris prohibitionem eo ipso sunt excommunicati.

Rom. 10. Conuincitur, nam legitur ad Rom. 10. *Quomodo prædicabunt nisi mittantur*, & Ioan. 1. *fuit homo missus à Deo, cui nomen erat Ioannes:* ecce à Deo Ioannes missus prædicat, & Hier. 13. *non mittebam Prophetas, & ipsi currebant, non loquebar ad eos, & ipsi prophetabant*, & denique D. Paulus ad Cor. 2. cap. 11. & alibi etiam, dicit se esse Apostolum à Deo missum. Hic sciendum est quattuor esse genera Apostolorum: primum eorum, qui mittuntur à Deo, vt Esaias, & duodecim Apostoli; secundum eorum, qui à Deo quidem, sed per hominem mittuntur, vti Iosue Deo annuente per Moysen mittitur; tertium eorum, qui ab homine solum mittuntur, non à Deo, vt sunt illi, qui fauoribus Regum, & Ducum Abbates, vel Episcopi fiunt: quartum denique eorum, qui à se ipsis, vti hæretici: dico prima genera bona sunt; tertium toleratur: quartum vero genus est pessimum: secundo est sciendum, quod ob multas causas potest prohiberi prædicatio: primo si pastor dimissis proprijs ouibus, voluerit in aliena diœcesi prædicare: secundo si adest contemptus, qui contemptus, vel causatur à malitia auditorum, vel prædicatoris, cum verbi gratia, alicuius vita publicè mala est, tunc superior non solum potest, verum debet ei ob scandalum prædicationem prohibere: debet etiam ex officio Episcopus prohibere prædicationem adolescentibus ob grauitatem; nam Christus vti etiam eius præcursor ante trigesimum annum non cœpit prædicare, quæ ætas maxime est perfecta, & Ecclesia, à Spiritusancto edocta, ordinauit (& optimè) nullum ante trigesimum annum posse prædicare, nec posse in Episcopum ordinari. Denique illis debet prohiberi prædicatio, qui Ecclesiam Dei perturbant: vti nos adhortatur D. Paulus ad Gal. 1. ibi *sunt aliqui, qui vos perturbant, & volunt peruertere Euangelium Christi.*

Ioan. 1. Hier. 13. 2. Cor. 11. Gal. 1.

Conc Cõstantien. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Constantiensi sub Ioanne XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore anno salutis 1415. celebrato, mille, & amplius Patrum sess. 8. damnans Vuiclephi errores, hunc etiam in ordine 13. sub anathemate damnat.

TITVLVS PRÆSCIENTIA.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis, Deum ex se non præscire aliquod malum, sed per aduersarium suum Dæmonem.

Auctores

A*Vctores fuerunt Albanenses, de quibus titulo Anima heresi 8. dictum est, vti refert Guido Carmelita in sua summa de heresibus.* Gui. Car.

COnuincitur, nam legitur de vtroque malo Exod. 6. exemplum Pharaonis, vbi Moyses primo prædixit peccatum Regis, quod est malum culpæ, secundo plagas, quod est malum pœnæ: & Ioan. 6. *Sciebat enim Iesus quis esset eum traditurus*: & Luc. 19. videns Iesus ciuitatem Hierusalem fleuit super eam: ecce quod Iesus plagas, & multas calamitates præscit; Quid igitur latrant Albanenses fileant, & cum eorum Duce Mane in inferno sepeliantur. Exod. 6. Luc. 19.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Lateranensi sub Alexandro III. Papa, & Federico I. Romanorum Imperatore anno salutis 1179. 5. Martij celebrato, 300. Episcoporum diuersarum prouinciarum hos, & alios etiam Albanensium errores damnauit. Conc. Lat.

TITVLVS PROPHETA.

Hæresis Prima.

C*Irca hoc nomen duas precipuè ortas hereses inueni. Prima docet prophetias esse falsas, quia Prophete contrario spiritu prophetauerunt.*

A*Vctor fuit Apelles, de quo titulo Christus heresi secunda dictum est, vti refert Eusebius Cæsariensis lib. 5. historie Ecclesiastice cap. 12. & in hunc errorem Apelles cecidit, quia nesciebat conciliare dicta prophetarum.* Euseb.

COnuincitur, nam legitur Luc. 1. *Loquutus est Deus per os sanctorum, qua à sæculo sunt prophetarum eius*: & ad Heb. 1. *multifariam, multisque modis olim Deus loquens in patribus, nouissimè vero loquutus est in filio*, & D. Petrus 1. sua Epistola cap. 1. ait, *non enim voluntate humana allata est aliquando prophetia; sed Spiritusancto inspirati loquuti sunt sancti Dei homines.* Luc. 1. Hebr. 1. 1. Pet. 1.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio I. generali Nicæno 318. Patrum anno salutis 325. celebrato sub Syluestro I. Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore hanc cum Apelle auctore damnauit. Cõc. Nic.

Hæresis Secunda.

D*Ocet hec heresis Prophetas fuisse arreptitios, nec ea, que dicebant intellexisse.*

Auctor fuit Montanus, de quo titulo Baptismus heresi 2. dictum est.

Montano

Montano adheret Priscillianus hæresum omnium sentina, ex testimonio fratris Bernardi de Lutzemburgo in catalogo hereticorum, de quo Priscilliano diximus titulo Anima, heresi 9.

Fr. Bern.

1. Reg. 11. Conuincitur, nam legitur 1. Reg. 9. quod qui nunc dicitur Propheta, olim dicebatur videns: ergo & intelligens, nam etiam eorum Esai. 1. prophetiæ vocabantur visiones, vti legitur Esai. 1. *Visio Esaia Propheta*, & 1. ad Cor. 14. D. Paulus clarè docet Prophetas esse intelligentes: quare concluditur huius hæresis auctores fuisse hæreticos arreptitios, & à Dæmone agitatos, prophetas verò à Deo inspiratos fuisse, & intelligentes.

Cõc. Brac. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio I. Bracarensi sub Ioanne III. Papa, & Instiniano Romanorum Imperatore octo tantum Episcoporum Prouinciæ anno salutis 563. celebrato auctoritate eiusdem Ioannis III. quare ab Ecclesia receptus fuit, hunc cum omnibus Priscilliani erroribus damnauit: auctoremque excommunicauit, ac ab Ecclesia eiecit.

TITVLVS PVRGATORIVM.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen quattuor ortas hereses precipuè inueni. Prima negat purgatorium.

Gui. Car. *Auctores sunt Greci de quibus dictum est titulo Confirmatio, & Armeni, de quibus dictum est titulo Adam hæresi 3. vti Guido Carmelita in sua summa de heresibus refert.*

Grecis, & Armenis adherent pauperes de Lugduno, de quibus dictum est titulo Baptismus heresi octaua, vti refert Aeneas Syluius libro de origine Bohemorum.

Lutherus denique magnam de Purgatorio profert insaniam, nam concedit quidem Purgatorium; illud tamen esse ex Sacris litteris probari minimè posse dicit: memento inique Luthere illius, quod iam dixisti, nempe nil credendum, quod non ostendant Sacre littere: si Sacre littere Purgatorium non docent, quare illud credis? non miror, nam mos est hereticorum, vt nunquam sibi constent, & corde leues sint, sicuti nunc Lutherus, de quo diximus titulo Absolutio heresi prima.

Conuincitur itaque hæresis, primo enim in illa futura beatitudine
Esai. 35. nullam maculam futuram esse testatur Esai. 35. *Via sanctorum vo-*
Apoc. 21. *cabitur non transibit per eam pollutus*, cui etiam consentit Apoc. 21. *non intrabit* (inquit) *aliquid in ea coinquinatum, ciuitas enim sancta est: quam*
Ephes. 5. vti legitur Eph. 5. *Christus sanguine suo sanctificauit, mundans illam lauacro*

cro aqua in verbo vitæ, debent igitur animæ purgari, antequam intrent in gloriam Dei, quæ purgatio fit in Purgatorio: insuper Ecclesia, edocta à Spiritusancto, orat solum pro illis, qui sunt in Purgatorio, non pro illis, qui sunt in inferno, vbi nulla est redemptio, & Ecclesiæ definitiones sunt tanti valoris, quanti est Sacra pagina, vti libro Prohemiali cap. 5. probauimus: præterea legitur Matth. 12. quod *quicunque dixerit verbum contra filium hominis remittetur ei, qui autem dixerit contra Spiritumsanctum, non remittetur ei, neque in hoc neque in futuro sæculo*, ex quibus clarè patet esse aliquas culpas, quæ in futuro sæculo remittuntur; nam si hoc non est verum fuit superfluum dicere in futuro sæculo, & tamen quis erit tam temerarius, vt audeat dicere, Christum dixisse superflua? nullus certè verè Christianus, immo nec hæreticus. Matth. 12.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Florentino sub Eugenio IV. huius nominis Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore anno salutis 1439. celebrato mille, & amplius Patrum definiuit, quod pœnitentes in charitate decedentes, antequam dignis pęnitentiæ fructibus de cōmissis, & omissis satisfecerint, eorum animas pęnis Purgatorij purgari: ad quod Concilium Græci cum suo Imperatore, & Patriarcha conuenerunt, & hanc, & alias insuper Ecclesiæ definitiones libenter tunc susceperunt. Cōc. Flor.

Contra hanc hæresim scripsit Ioannes Echius opus diffusūm quattuor libris partitum. Ioā. Ecch.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis animas in Purgatorio mereri, & demereri.

Auctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est.

Conuincitur, nam legitur Eccles. 6. *Quodcunque potest facere manus tua instanter operare, quia nec opus, nec sapientia, nec scientia apud inferos, quo tu properas præualebunt*, & Ioan. 6. *venit nox in qua nemo potest operari*, & ad Gal. vlt. legitur *dum tempus habemus operemur bonum*, nam legitur ad Cor. 2. c. 5. *omnes nos manifestari oportet ante Christi tribunal, ut vnusquisque referat propria corporis prout gessit, siue bonum, siue malum.* Eccl. 6. Ioan. 6. Gal. vlt. 2. Cor. 5.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Conc. Tridentino sub Pio IV. & Ferdinando Austriaco Romanorum Imperatore sess. 9. anno salutis 1563. 3. Decemb. celebrata, decreto de Purgatorio, hanc assertionem dānauit. Conc. Tri.

Contra hanc scripsit Ioannes Roffensis Episcopus, in libro edito contra Lutheri articulos articulo 37. Ioan. Rof.

Hæresis Tertia.

Docet hæc hæresis animas in Purgatorio non esse securas de sua salute.

AVctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est, quæ hæresis à superiori deducitur, itaque superiori prostrata, hæc etiam superata remanet.

COnuincitur tamen, & primo ab ingrato Luthero peto: Animæ, quæ purgantur, vel sunt extra periculum, vel non: si sunt in periculo, tunc purgatorium erit sicut vita præsens, quod falsum est, nam legitur
Iob 7. Iob 7. *Quod militia est vita hominis super terram*, si sunt extra periculum, ergo debes fateri eas esse certas de sua salute, forsan addere vis perfidiam perfidiæ dicendo, si animæ essent certæ de sua salute Ecclesia orando pro eis non diceret, *à porta inferi erue Domine animas eorum*, & *libera Domine animas defunctorum de pœnis inferni:* ad hoc respondetur, quod sæpe in Sacris litteris ob loci vicinitatem, & pęnarum similitudinem purgatorium vocatur infernus, & quod sit verum locus sanctorum Patrum: qui locus in Sacra pagina vocatur sinus Abrahæ; sæpe vocatur nomine inferni, & nomine lacus, cum tamen mitius in illo animę tracta-
Psal. 48. tæ fuerint quam in inferno, & purgatorio, vnde legitur Psal. 48. *Deus redimet animam meam de inferno inferiori, de tenebris, & vmbra mortis:* &
Zach. 6. Zachar. 6. *tu in sanguine testamenti tui eduxisti vinctos, qui erant in lacu, in quo non est aqua*, quibus verbis habemus liberationem animarum per Christum factam, multo melius potest vocari locus purgatorij infernus, & lacus, in quo acerbissimas pęnas animæ tolerant.
Conc. Flo. Hanc denique assertionem damnauit Ecclesia Vniuersalis in Concilio Florentino sub Eugenio IV. huius nominis Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore anno salutis 1439. celebrato, mille, & amplius Patrum, ad quod Græci cum suo Imperatore, & Patriarcha Constantinopolitano conuenerunt, eidemque subscripserunt.

COntra hanc assertionem scripsit Ioannes Roffensis Episcopus in libro edito contra Lutheri articulos, articulo 37.

Hæresis Quarta.

Docet hæc hæresis animas in purgatorio sine intermissione peccare.

AVctor est Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est, ex qua insania colligitur, quod animæ semper, & sine fine manebunt in illa purgatione.

QVæ hæresis superata remanet ex confutatione secundæ hæresis huius tituli, quo recurrat Lector.
Conc. Flo. Additur hic, quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Florentino sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Romanorum Imperatore mille, & amplius Patrum hanc assertionem damnauit.

TITV-

TITVLVS REGNVM DEI.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis, regnum Dei post resurrectionem futurum terrenum.

Auctor fuit Cerinthus, de quo titulo Beatitudo hæresi 1. dictum est; vbi etiam hanc hæresim confutauimus, quo Lector recurrat.

Hic tamen additur, quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Hierusalem celebrato anno salutis 41. sub Petro Apostolo, & Caio Cæsare Romanorum Imperatore, cuius Concilij acta Lucas describit in actibus Apostolorum, Cerinthum, cum omnibus suis erroribus damnauit: Et in Symbolo I. Concilij generalis Nicæni sub Syluestro I. Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore anno salutis 325. celebrati, 318. Patrum, confitetur vitam æternam, vti etiam in Symbolo II. Concilij generalis Constantinopolitani sub Damaso Papa, & Theodosio Magno Romanorum Imperatore 150. Patrum, anno salutis 381. celebrati: idem pariter confitetur. Conc. Hierusal. Cõc. Nic. Conc. Cõstantin.

TITVLVS RELIQVIÆ SANCTORVM.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis, sanctorum reliquias non esse venerandas.

Primus huius pestis auctor fuit, ex testimonio D. Hieronymi in libello aduersus Vigilantium, Eunomius, de quo titulo Deus, hæresi 6. dictum est: inquit enim ibi D. Hieronymus, Rides Vigilanti de reliquijs Martyrum, & cum auctore huius hæresis Eunomio Ecclesijs Christi calumniam struis?

Acta Vigilantij.

Eunomio successit Vigilantius Gallus patria Calaguritanus (vti refert D. Hieronymus libro aduersus eundem) at tamen Barcinonæ in regno Cataloniæ in quadam Ecclesia parochiali archipresbyter, & præpositus, qui antequam detegeretur hæresiarca habebatur à viris sanctis in veneratione, vti pater pius; nam anno salutis 406. sub Innocentio I.

Papa, & Arcadio, & Honorio Imperatoribus Romanis, Hierosolymam petijt: ibique à Diuo Hieronymo honorificè susceptus est, at non multo post dum in Palestinam, & in Aegyptum peragrabat, detectus fuit pessimus hæresiarca: quare ab ipso D. Hieronymo adhortatus fuit, vt hæreses relinqueret, & Ecclesiæ obediret; tamen magis oblatrare cæpit, & impias blasphemias in Deum, & sanctos euomere fuit ausus, quare contra huiusmodi blasphemias statim scripsit D. Hieronymus, ne simplices homines seducerentur. Vigilantius verò reuersus in Occidentem; rubore dæmoniaco non bono motus, non audebat accedere ad Hispanias, Galliasque venit, vbi sua disseminabat venena: ac simplices seducebat, eosque ad se attrahebat. Qui tandem auctor, & quæ hæreses, Dei auxilio, & confutatione D. Hieronymi extinctæ penitus remanserunt, nam anno salutis 409. sub Innocentio I. Papa, & Honorio, & Theodosio Imperatoribus Romanis, cum ciuitas Tolosa, ac vniuersa Aquitania Narbonensis, ac Lugdunensis à Barbaris capta fuisset; Vigilantius cum sequacibus extinctus penitus remansit, quem autem finem habuerit, non legitur.

Vuiclephistæ verò, de quorum pessimo Patre dictum est titulo Adoratio hæresi 1. hanc blasphemiam augent, dicentes, reliquias Sanctorum esse ossa corporis mortui, & sic non debere extrahi è monumento fœtido, nec à populo venerari, & in Techis argenteis reponi, nam sic facientes, non Deum honorant, at idolatriam committunt.

Lolardi verò Vuiclephi discipuli, ac sequaces, de quibus dictum est titulo Aqua hæresi 2. publicè, & in iudicio tribunali in Anglia hæc, & alia venena disseminare non timebant, ac magna cum audacia simplices seducere, & ad se attrahere quotidie non erubescebant.

Conuincitur itaque hæresis; nàm primo est Ecclesiæ vsus antiquissimus de tumulandis, & in capsis, & techis argenteis reponendis corporibus, & reliquijs Sanctorum, & ab Apostolis ad nos venit hæc consuetudo, vti testatur D. Dionysius libro de Ecclesiastica hierarchia
D. Diony. cap. 7. ibi enim docet D. Dionysius debere corpora Sanctorum reponi in pretiosa domo, sicque debere venerari, vsus autem Ecclesiæ est tanti valoris, quanti est sacra pagina, vti probauimus libro prohemiali cap. 5. insuper præter hæc sunt multa exempla Sanctorum Patrum; nam corpus
Gen. 50. Iacob, vti legitur Genes. 50. ab Aegypto in terram Canaam translatum est, & ibi cum magna veneratione sepultũ, quod etiam legitur de alijs,
Matth 22. vti de Isaac, & Iacob, & Abraham, de quibus legitur Matth. 22. *Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Iacob non est Deus mortuorum, sed viuentium:* viuent ergo Sancti Dei, quia famem, sitim, & alias ærumnas, & cruciatus pro Christi nomine tolerauerunt: demum extant etiam multa miracula Sanctorum noui testamẽti, quorum corpora in loco humili fuerunt reposita, & Deo volente, sicque monente reportata sunt in digniorem locum, & venerabiliorem, vti patet exemplo Sanctorum Geruasij, & Prothasij referente D. Ambrosio, & de corporibus Sanctorum Stephani

Stephani Protomartyris, Gamalielis, Nicodemi, & Abibonis, quæ diu in obscuro, & sordido loco iacuerant; tamen diuinitus Luciano Presbytero, & Curato illius loci, in quo corpora Sanctorum iacebant in somnis admonito, honorificè Hierusalem à Ioanne Hierosolymitano Episcopo transferuntur, ac in loco digniori reponuntur, vti refert eius canonica historia.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Lateranensi maximo sub Innocentio III. Papa, & Othone IV. Romanorum Imperatore, anno salutis 1215. celebrato 1300. Patrum inter quos erāt duo Patriarchæ, scilicet Hierusalem, & Constantinopolis 70. Archiepiscopi, 400. Episcopi, 800. Priores Conuentuales, Legati Romani Imperij, & denique Oratores Regum Hierusalem, Galliæ, Hispaniæ, Angliæ, & Cypri, definiuit, vt nullus non solum ex vno loco extraheret corpora, & Sanctorum reliquias Sanctorum reponeret in alio loco, verum ea non veneraretur sine summi Pontificis approbatione, & in Concilio Tridentino sub Pio IV. Papa, & Ferdinando Austriaco Romanorum Imperatore, anno salutis 1563. 3. Decembris mandauit reliquias Sanctorum Martyrum, ac aliorum debere venerari, & in sacris monumentis debere reponi, vti habetur sess. 9. Conc. Lat. Conc. Tri.

Contra hanc hæresim scripsit Thomas Vualdensis in libro de Sacramentalibus. Tho. Vual.

TITVLVS RESTITVTIO.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis non debere fieri restitutionem de re furto ablata.

Auctores sunt Græci, de quibus titulo Confirmatio dictum est, vti Guido Carmelita refert, dicens Sacerdotes Græcos furem vngere, & illum deinde astringere, vt portionem aliquam pecuniæ furto ablatæ pro eleemosyna Sacerdoti relinquat, & hoc antequam illum Sacerdos absoluat. Gui. Car.

Conuincitur, legitur enim ad Rom. 13. *Omnibus reddite, cui debitum, debitum, cui tributum, tributum, cui vectigal, vectigal, cui honorem, honorem*, & Thob. 2. legitur quod Thobias, vt audiuit vocem balantis hædi, quem vxor illius domum detulerat, dixit, *videte ne forte sit furtiuus, quia non licet nobis, aut edere ex furto aliquid, aut contingere, sic reddite dominis suis*: & Ezec. 33. iubet Dominus rapinam restitui, vt quis impetret veniam omnium peccatorum dicens: *si impius egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis suis, & fecerit indicium, & iustitiam, rapinamque reddiderit, & pignus restituerit, vita viuet, & non morietur*. Vtere ntut Rom. 13. Iob 2. Ezech. 33.

igitur

igitur Sacerdotes Græcorum talia sacrilegia committere, scilicet absoluere fures à furto, & raptores, à rapina, quos Deus sine restitutione absoluere non vult.

Cōc. Flor. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concil. Florentino sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore mille Patrum anno salutis 1439. celebrato, omnes Græcorum errores correxit, eosque Ecclesiæ Latinæ vniuit.

TITVLVS RESVRRECTIO.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen quinque ortas hæreses inueni. Prima docet nullam futuram resurrectionem.

D. August. *Primus Auctor fuit Simon Magus, de quo dictum est titulo Coitus hæresi prima, vti testatur D. Augustinus libro de hæresibus.*

Simoni adhæret Basilides, de quo titulo Christus, hæresi 7. dictum est.

Acta Hymenæi, & Philæti.

Quam assertionem etiam tutati sunt Alexander Hymenæus, & Phylætus docentes resurrectionem esse iam factam: qui fuerunt Asiatici apud Ephesum ciuitatem Græciæ orti, vbi Timotheus D. Pauli discipulus Episcopus erat. Hi anno salutis 43. sub Petro Apostolo, & Caio Cæsare Romanorum Imperatore à D. Paulo conuertuntur, & ita efficiuntur eius discipuli, at elapsis aliquot annis facti sunt fidei inimici, & Simonis Magi sectatores, quos D. Paulus Sathanæ tradidit, vt, si posset, eorum spiritus saluus fieret in die Domini, vti habetur ex Epi-
1. Tim. 1. *stola 1. ad Tim. cap. 1. at nihil per hoc fecit D. Paulus, nam anno salutis 57. sub Petro Apostolo, & Nerone Romanorum Imperatore multas euomebant blasphemias in Christum, & Ecclesiam suam, suaque venena magis, ac magis disseminabant; quare factum est, vt finem secundum mala opera sua habere meruerint; nam maledicti vitam cum morte commutauerunt, & ita Dæmonibus perpetuo cruciandi traduntur, quo autem anno, vel quo loco penitus ignoro.*

Hanc autem sequuti sunt etiam Valentinus, Apelles, & Cerdon, de qui-
D. Aug. *bus dictum est titulo Christus hæresi 2. vti illis tribuit D. Augustinus libro de hæresibus. Marcion, & Marcus de quibus titulo Baptismus hæresi 2. di-*
Tertull. *ctum est, vti refert Tertullianus libello suo de hæresibus, & Galatæ, de qui-*
Philast. *bus titulo Anima, hæresi 3. dictum est, vti Philaster illis tribuit libro suo de hæresi, & Origenes de quo titulo Adam, hæresi 2. dictum est, & Seuerus,*

de quo

de quo titulo Christus hæresi 4. dictum est, vti testatur D. Augustinus libro suo de hæresibus. D.Aug.

Hanc denique referente fratre Bernardo de Lutzemburgo in suo Catalogo hæreticorum, amplexati sunt hæretici moderniores, vt Albanenses, & Albigenses, de quibus titulo Anima, hæresi 8. dictum est, & Almericus, de quo titulo Adam heresi 3. dictum est.

ADuersus tam manifestam dementiam non est laboriosum disputare, cum clara ac manifesta sint Sacræ paginæ testimonia: nam 1. Matth. 22. Christus, & veritas ipsa affirmat resurrectionem mortuorum, & D. Paulus 1. Cor. 15. acriter repræhendit negantes mortuorum resurrectionem, vti etiam facit 2. ad Tim. 2. vbi præcipuè repræhenduntur Alexander Philætus, & Hymenæus. Matth 22. 1. Cor. 15. 2. Tim. 2.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Symbolo I. Concilij generalis Nicæni anno salutis 325. celebrati 318. Patrum sub Syluestro I. Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore: & pariter etiam in Symbolo II. Concilij generalis Constantinopolitani 150. Patrum sub Damaso Papa, & Theodosio seniore Catholico Romanorum Imperatore, anno salutis 381. celebrati; confitetur, & docet mortuorum resurrectionem. Cōc. Nic.

COntra hanc hæresim doctissime scripsit D. Ambrosius Episcopus Mediolanensis librum inscriptum de resurrectione mortuorum. D.Ambr.

Hæresis Secunda.

DOcet hæc heresis corpus nostrum in illa resurrectionis gloria futurum impalpabile, & inuisibile.

Acta Eutichij.

AVctor fuit Eutichius Capadox, qui ab adolescentia fuit Monachus cœnobialis ex instituto Sancti Basilij in ciuitate Amaseæ in Ponto multumque profuit doctrina, et sanctitate, quare anno salutis 552. sub Vigilio Papa, & Iustiniano Romanorum Imperatore missus fuit Amasea in Ponto ab Episcopo Constantinopolitano, vt nomine suo futuro Oecumenico Concilio interesset, & factum est dum ibi esset, vt mortuus sit Episcopus Constantinopolitanus, quare omnium consensu, (diuina inspiratione) consecratus fuit Episcopus Constantinopolitanus, & statim ordinatus (more maiorum) emisit fidei professionem, eamque Vigilio Pape anno salutis 553. obtulit, quare à Vigilio ad communionem receptus fuit, & cum anno salutis 564. sub Ioanne III. Papa Eutichius vehementer resisteret hereticis, eos confutando; odio, & inuidia accusatus fuit ab hereticis de aliquibus rebus leuioribus apud Imperatorem: Quare Imperator tunc temporis

poris Iustinianus eum relegauit in exilium, deinde pluribus mutatis locis, tandem relegatur. Amaseę in Ponto in eo monasterio, in quo prius conuersus, & effectus est Monachus, in quo Monasterio insignia miracula edidit ad stabiliendam fidem Catholicam, & confutandam hereticam prauitatem: & elapso duodecimo anno exilij, ac defuncto Ioanne Pseudoepiscopo Constantinopolitano, Eutichius à Iustino Imperatore restituitur, magnoque cum honore ab eo & cuncto populo anno salutis 578. recipitur, & quia pauper Eutichius librum ediderat de resurrectione carnis erroribus Origenis plenum, in quo pręcipuè asserebat corpus nostrum futurum impalpabile post resurrectionem, ideo admonitus, & in se reuersus, errorem suum cognoscens; anno salutis 582. sub Pelagio Papa, & Tiberio Romanorum Imperatore librum illum comburi iussit; quodque factum est præsente Tiberio, ac Summi Pontificis Romani legato, huius rei causa eo principaliter misso: nec multo post; anno scilicet salutis 583. sub Pelagio Papa, & Mauritio Romanorum Imperatore 1. die Aprilis octaua die Pascha sancto fine quieuit in Domino.

Iob 19. CONuincitur legitur enim Tob. 19. ***Scio quod Redemptor meus viuit; & in nouissimo die de terra surrecturus sum, & rursum circundabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum Saluatorem meum:*** insuper si corpus post resurrectionem non foret palpabile, ergo alius erit homo, qui postea resurget, & alius, qui modo viuit, quod non est dicendum, nam
Ioan. 11. per verba Ioan. 11. patet, eundem hominem resurgere, qui & moritur, dicit enim ibi veritas ***resurget frater tuus***, & Christus post resurrectio-
Luc. 24. nem apparens discipulis, vti legitur Luc. 24. dixit eis; ***palpate, & videte, quia spiritus carnem, & ossa non habet, sicut me videtis habere.***

Denique Ecclesia Vniuersalis in Quinta Synodo generali Oecumenica Constantinopoli celebrata anno salutis 553. sub Vigilio Papa, & Iustiniano Romanorum Imperatore 165. Episcoporum; quorum præcipuus erat Eutichius qui Concilio præfuit, omnes Origenis errores Can. 11. damnauit, & pariter in Sexta Synodo generali in Trullo celebrata, anno salutis 680. sub Agathone Papa, & Constantino IV. Pogonato dicto Romanorũ Imperatore 290. Episcoporum diuersarum Prouinciarum; quare Patres Concilij in loco Sacri Palatij; qui Trullus dicebatur congregati hanc assertionem cum Auctoribus damnarunt.

COntra hanc hæresim scripsit doctissimè D. Gregorius in moralibus super cap. 19. Iob.

Hæresis Tertia.

DOcet hęc heresis corpora post resurrectionem, iterum futura mortalia.

Auctor

Auctor fuit Origenes, de quo dictum est titulo Adam heresi secunda, vti refert Theophilus Alexandrinus Episcopus in suo libro secundo Paschali.

Conuincitur nam legitur Rom. 6. quod *Christus resurrexit, & amplius non moritur*, sic nec consequenter corpora nostra, nam Christi resurrectio fuit quoddam exemplar nostræ futuræ resurrectionis, hoc idem legitur 1. Cor. 15. & clarè hoc etiam docet Apoc. 21. nam de iustis post resurrectionem Ioannes dixit: *Absterget Deus omnem lachrymam ab oculis sanctorum, & iam non erit vltra mors, neque luctus, neque clamor, quoniam priora abierunt.* Hic notatur quod Origenes, vti supra diximus, negauit futuram resurrectionē, & tamen hic referente Theophilo Alexandrino illam concedit: dicimus Origenem quidem concedere primam resurrectionem, at deinde post primam resurrectionem docet iterum corpora futura mortalia, & ad nihilum redactura.

Rom 6.
1. Cor. 15.
Apoc. 21.

Quare Ecclesia Vniuersalis in Quinta generali Synodo Constantinopoli celebrata anno salutis 553. sub Vigilio Papa, & Iustiniano Romanorum Imperatore 165. Episcoporum, quorum præcipuus erat Eutichius Episcopus Constantinopolitanus, hanc Origenis assertionem cum omnibus alijs suis erroribus damnauit.

Hæresis Quarta.

Docet hæc hæresis Christum hora sexta Sabbati resurrexisse.

Auctores sunt Armeni, de quibus titulo Adam hæresi tertia dictum est, vti refert Guido Carmelita in sua summa de hæresibus. Gui. Car.

Conuincitur ex ipsomet ore Saluatoris Luc. 18. vbi dicit quod *filius hominis tradetur ad occidendum, & die tertia resurget*, eademque fere verba habentur Matth. 12. *De signo Ionæ, qui fuit in ventre Cæti tribus diebus, & tribus noctibus, sic filius hominis erit in corde terræ tribus diebus, & tribus noctibus*, cum igitur Christus mortuus sit feria 6. Parasceues, non potuit iuxta hanc Sacram litteram resurgere die Sabbati.

Luc. 18.
Matth. 12.

Et Ecclesia denique Vniuersalis in Concilio Florentino sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore, anno salutis 1439. celebrato, mille, & amplius Patrum; hunc, & alios Armenorum errores correxit, eosque Ecclesiæ Latinæ vniuit. Conc. Flo.

Hæresis Quinta.

Docet hæc hæresis omnes homines in sexu virili esse resurrecturos, nullumque post resurrectionem futurum esse sexum fœmineum.

Gui. Car. *HVius insania Auctores sunt Armeni, de quibus dictum est titulo Adam, hæresi tertia, vti refert Guido Carmelita in sua summa de hæresibus; qui hunc ponit vigesimo loco inter errores Arme-*
D.Aug. *norum; licet D. Augustinus mentionem faciat huius erroris lib. 22. de ciuitate Dei cap. 17. nullum tamen huius nominat auctorem.*

Gen. 1. COnuincitur, legitur enim Gen. 1. quod Deus ante peccatum fecit masculum, & fœminam, at fœmina non est naturæ peccatum; consequens est igitur, vt qui fecit eos: etiam eos restauret, quæ hæresis clarius conuincitur Gal. 3. & Matth. 22. vbi Dominus à Seducæis interrogatus, negantibus resurrectionem, de muliere, quæ septem fratribus nupserat, vt quisque illorum defuncti fratris semen suscitaret, cuius illorum futura esset post resurrectionem, respondit *in resurrectione neque nubent, neque nubentur, sed omnes erunt sicut Angeli Dei*, ex quibus verbis clarè colligitur, omnes resurrecturos vti formati sunt: denique dogma Ecclesiasticum est, omnes ita resurrecturos quod sexus forma non mutabitur.

Gal. 3. Matth. 22.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concil. Florentino sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore mille, & amplius Patrum, anno salutis 1439. celebrato, errores omnes Armenorum correxit, eosque Ecclesiæ Latinæ vniuit.

D. August. COntra hanc hæresim aliqua scripsit D. Augustinus lib. 22. de ciuitate Dei cap. 17.

TITVLVS SACERDOTIVM.

Hæresis Prima.

CIrca hoc nomen quinque ortas hæreses inueni. Prima docet omnes homines Christianos esse sacerdotes nulla posita differentia inter sexum; addit tamen, quod nemini licet vti hac potestate sine licentia, & voluntate communitatis.

Auctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est.

COnuincitur; nam si Sacerdotium Euangelicum est, vti affirmat dignius legali, & legale, non tam abiectum fuit, vt omnibus sine vlla
Exod. 28. differentia concessum fuerit, vti legitur Exod. 28. & Num. 4. legitur tri-
Num. 4. bum Leuiticam specialiter electam fuisse ad ministerium, & Num. 16.
Num. 16. Chore, & Abiron absorti sunt viui à terra, quia functi sunt officio sacer-
2. Reg. 6. dotis, & 2. Reg. 6. Ozias Rex à lepra percutitur, quia vsurpauit sibi munus sacerdotis offerentis incensum super altare; multo magis est dicendum

dum de sacerdotibus nouæ legis, cum sint digniores, qui non in baptismo, vti latrat carnalis Lutherus, sed in Cœna à Christo sunt instituti, vti legitur Luc. 22. *Hoc facite in meam commemorationem*, nec tunc nulla fœmina erat præsens; habetur denique ex 1. Epistola ad Tim. 4. Timotheum ordinatum fuisse à D. Paulo per manuum impositionem, non auctoritate plebis, & ad Tit. 1. legitur, *Reliquo te Creta, vt corrigas, & constituas presbyteros.* Luc. 22. 1. Tim. 4. Tit. 1.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Laodiceo percelebri in ciuitate Laodiceæ, quæ est in Phrygia ad Licium sita, dicta à Strabone Hierapolis, non in ea, quæ est in Syria dicta Seleucia, anno salutis 364. celebrato sub Damaso Papa, & Valentiniano, & Valente Romanorum Imperatoribus, in quo præsentes fuerunt 22. Episcopi, quod deinde Concil. receptum fuit ab Ecclesia in Sexta Synodo Vniuersali in Trullo celebratâ hanc assertionem tanquam hæreticam damnat; nam præcipuè cap. 44. præcipit, mulieres non debere ingredi ad altare. Et in Concilio Carthaginensi IV. sub Anastasio Papa, & Archadio, & Honorio Romanorum Imperatoribus, anno salutis 398. celebrato 214. Episcoporum, cap. 3. 4. & 5. suorum decretorum ordinauit Presbyteros, Diaconos, ac Subdiaconos ordinari debere per benedictionem, & manuum impositionem Episcopi. Et in Concilio Rhemensi Prouinciali in Gallia, anno salutis 813. celebrato auctoritate Leonis III. Papæ, à quo & confirmatur, & ab Ecclesia recipitur sub Carolo Magno Romanorum Imperatore cap. 2. suorum decretorum idem definiuit. Et in Concilio Lateranensi sub Innocētio III. huius nominis Papa, & Othone IV. Romanorum Imperatore, anno salutis 1215. celebrato, definiuit illos solos esse Sacerdotes, qui ritè ab Episcopis, iuxta sanctiones Ecclesiasticas ordinati sunt; denique in Conc. Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo Quinto Austriaco Romanorum Imperatore sess. 7. anno salutis 1547. 3. Martij celebrata Can. 10. definiuit, quod *si quis dixerit Christianos omnes in verbo, & in omnibus Sacramentis administrandis habere potestatem anathema sit.* Côc. Lao. Conc. Carthag. Conc. Remense. Conc. Lat. Conc. Tri.

SCripsit contra hanc hæresim Ioannes Echius in libro de Missæ sacrificio, & Iodocus Clithouæus in suo Antiluthero. Ioan. Ech.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis, omnes Sacerdotes æqualem habere potestatem.

H*Vius primus Auctor fuit Aerius, de quo titulo Episcopus hæresi prima dictum est.*

QVæ deinde fuit suscitata ab Vualdensibus, de quorum Duce dictum est titulo Baptismus hæresi octaua, & consequenter etiam ab Vuiclephistis, qui in omnibus profitentur Vualdensium dogmata sequi, de quorum magistro dictum est titulo Adoratio, hæresi 1. vt Aeneas Aen Sylu.

Syluius refert libro de origine Bohæmorum, quæ satis confutata remanet ex probatis titulo Episcopus, hæresi 1. ibi enim probauimus Episcopum esse superiorem dignitate, & potestate simplici Sacerdote, quo recurrat Lector.

Conc.Hisp. Additur tamen hic, quod in Concilio Hispalensi II. cui præfuit S. Isidorus Hispalensis Episcopus anno salutis 619. Idibus Nouembris sub Bonifacio V. Papa, & Heraclio Romanorum Imperatore cap. 5. suorum decretorum inhibet presbyteris officium ordinandi.

Hæresis Tertia.

Docet hæc hæresis Sacerdotem per peccatum mortale amitti potestatem consecrandi.

Auctores fuerunt Vualdenses, de quorum paupere Duce, ac carnali magistro dictum est titulo Baptismus hæresi 8. quæ confutata remanet ex probatis titulo Potestas, quo Lector recurrat.

Additur hic quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore, sess. 7. anno salutis 1547. 3. Martij celebrata Can. 12. definiuit, quod *si quis ministrum in mortali peccato existentem, modo omnia essentialia, quæ ad sacramentum conficiendum, vel conferendum pertinent, seruauerit, non conficere, aut non conferre sacramentum anathema sit.*

Hæresis Quarta.

Irridet hæc hæresis Ecclesiam Romanam prohibentem Sacerdotibus vsum vxorum.

Auctor fuit blasphemus Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est, qui opere compleuit id, quod docuit; vti etiam ferè omnes primarij eius discipuli, veluti Ioannes Oecolampadius, Martinus Butzerus, Ioannes Volfangus, &c. qui omnes vxores duxerunt moniales.

Acta Ioannis Volfangi.

Quam doctrinam præcipue inter Lutheri discipulos docuit Ioannes Volfangus Germanus, & ex Patria Argentinensi. Qui ab adolescentia factus est Monachus ex instituto S. Dominici Argentinæ, in qua congregatione multum doctrina, & sanctitate profecit: at à Diabolo arreptus anno salutis 1524. vt audiuit Lutherum in Saxonia nouam legem prædicantem, eius sensui valde accommodatam.

tam: habitum, regulam, ac D. Patrem Dominicum post habuit despexit, ac reliquit, ad Lutherumque accessit, vnde hæresiarca detectus cœpit infames blasphemias iuxta Magistri doctrinam in Ecclesiam Catholicam, & Ecclesiasticos ordines euomere, & inter alios Lutheri discipulos; iste, à viris sanctis, & pijs vocabatur diabolus incarnatus: qui exemplum magistri sequens anno salutis 1530. duxit vxorem monialem, à seipso seductam, tandem breui elapso tempore lucis vsuram perdidit, & in infernum æternis crucianda flammis anima descendit, eius vxorem duxit deinde Martinus Butzerus ipsius condiscipulus, de quo diximus titulo Eucharistia hæresi duodecima.

Conuincitur hæc itaque hæresis, & primo sciendum, quod in primitiua Ecclesia obseruabatur, vt qui vnam tantum vxorem duxerat posset promoueri ad sacerdotium; non tamen post promotionem poterat vxorem ducere, licet nullam vnquam habuisset, quæ consuetudo præualuit vsque ad Concilium Nicænum, in quo generali decreto fuit statutum, quod habens vxorem in posterum, non consecraretur. Et Syricius Papa, qui non post multos annos Ecclesiæ præfuit in quadam epistola ad Cumerium Episcopum Tarraconensem cap. 7. eiusdem epistolæ repræhendit non obseruantes tale decretum Sacrosancti Oecumenici Concilij, qui igitur volunt ad ordines sacros promoueri debent continentiam iuxta sanctiones ecclesiasticas vouere, & Canon. Apost. 27. ait, in nuptijs autem, qui ad clerum prouecti sunt, præcipimus, vt si voluerint, vxores accipiant, sed lectores, cantoresque tantummodo, & legitur Exod. 12. quod nullus in lege veteri permittebatur comedere carnes agni, qui in figura corporis, & sanguinis Christi immolatus est, nisi renes accinctos haberet, per quam renum cincturam designabatur refrenatio libidinis, quam castitatem Christus in Euangelio commendans, ait Luc. 12. *sint lumbi vestri præcincti*, & 1. Reg. 21. legitur, quod cum venisset Dauid ad Achimelech Sacerdotem, non prius panes sanctificatos, etiam fame vrgente, recepit, quam se suosque mundos à mulieribus testaretur, ex quo facto D. Hieronymus super Epistolam ad Titum, ait oportere magis, qui corpus Domini suscepturus est, esse debere castum, & pudicum; nam tantum interest inter corpus Christi, & panes propositionis, quantum interest inter vmbram, & veritatem, & Christum imitari debent Sacerdotes, qui venit legem adimplere non soluere, nam Ecclesiam suam, cuius ipse est sponsus speciosus forma, voluit splendore castitatis illuminare, vt in die iudicij cum aduenerit, sine ruga eam possit reperire. Valeant itaque carnales Lutherani, & in sterquilinio cum suis meretricibus sepeliantur, nos verò Sacerdotes Christi continentiam seruemus, vt quemadmodum Christus fecit ita & nos faciamus, vti ipsa veritas nos docet Ioan. 13. De hac materia multa alia dicemus infra titulo Vota, & titulo Virginitas.

[Margin: Cóc. Nic. / Apost. 27. / Exod. 12. / Luc. 12. / 1. Reg. 21. / D. Hier. / Ioan. 13.]

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio I. generali Nicæno 318. Patrum diuersarum prouinciarum anno salutis 325. celebrato sub Syluestro I. Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore definiuit Cóc. Nic.

Can. 3.

Can. 5. non licere omnino Episcopo, Sacerdoti, Diacono, neque vlli clericorum apud se tenere mulierem; Et in Concilio Neocæsariensi in Ponto anno salutis 314. celebrato auctoritate Syluestri Papæ, à quo & confirmatur, & sic ab Ecclesia recipitur, tempore Constantini Magni Romanorum Imperatoris, cui interfuerunt Episcopi 17. cap. 1. suorum decretorum definiuit, quod si presbyter vxorem ducat deponatur. Et denique in Concilio Gangrensi in Paphlagonia anno salutis 319. celebrato sub eodem Pontifice, & Imperatore, sub anathemate damnat presbyteros coniugatos, quod Concilium deinde receptum fuit ab Ecclesia in Sexta Synodo generali in Trullo celebrata.

Concilio Neocæs.

Côc. Gangrense.

Hæresis Quinta.

Docet hac hæresis inferiorem Sacerdotem posse in absentia Episcopi exercere munus Episcopale.

Acta Richardi Archamani.

Auctor fuit Richardus quidam Archamanus ex Hibernia oriundus Vualdensium morbo infectus; nam anno salutis 1360. sub Innocentio VI. huius nominis Papa, & Carolo IV. Romanorum Imperatore, cœpit multas euomere blasphemias in Ecclesiam Catholicam Romanam, in eius leges, ac denique in Conciliorum, & Summorum Pontificum decreta: quare in libro ab eo edito de quæstionibus Armenorum docet inter alios errores Sacerdotes minores posse in absentia Episcopi altaria consecrare, oleum, & sanctum Chrisma benedicere, & alia facere, quæ ad Episcopum pertinent. Is Richardus post multas disseminatas ore, & scriptis zizanias animam (vti credo) Diabolo tradidit, quomodo autem, aut quo loco penitus ignoro, nam nullibi legi, hoc tantum scio, illum fuisse ab Innocentio VI. huius nominis Pontifice excommunicatum.

Richardo adhærent Vuiclephistæ, de quorum vitioso Duce dictum est titulo Adoratio hæresi prima.

QVi error confutatus remanet ex dictis titulo Confirmatio, nam ibi probauimus Confirmationem à solis Episcopis conferri posse, non ab alio minori Sacerdote, & titulo Episcopus probauimus ex Sacra pagina Episcopum dignitate, & auctoritate esse alijs sacerdotibus superiorem, quo recurrat Lector.

Conc Hisp. Additur, quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Hispalensi II. anno salutis 619. celebrato Idibus Nouembris sub Bonifacio V. Papa, & Heraclio Romanorum Imperatore octo Episcoporum, cui præfuit S. Isidorus Hispalensis Episcopus, & à Bonifacio Papa confirmatum fuit, & ab Ecclesia receptum, nam cap. 5. suorum decretorum damnat temeritatem

tem

tem cuiusdam presbyteri, qui ausus est post impositionem manuũ Episcopi benedicere presbytero vno, & duobus Diaconibus, cum Episcopus non potuerit hoc facere impeditus dolore oculorum.

Contra hanc hæresim doctissimè scripsit Thomas Vualdensis libro de Sacramentalibus titulo 7. vbi contra Archamanum disputat, ac etiam aduersus Vuiclephum.

TITVLVS SACRAMENTA.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen duas hæreses præcipuè ortas inueni. Prima negat omnia Sacramenta.

Auctores fuerunt Catharistæ, de quibus titulo Cibus, hæresi prima dictum est.

Armeni tamen (referente Guidone Carmelita in sua summa de hæresibus) aliqua negant Sacramenta, aliqua admittunt, de quibus diximus titulo Adam hæresi tertia.

Lutherus verò diabolicus talia de Sacramentis habet verba: sacramenta scilicet omnia nullam conferre gratiam.

Aduersus tam pestiferam hæresim iam disputauimus quando de vnoquoque sacramento diximus: additur tamen hic quod sicut Ecclesia non potest errare in suscipiendis scripturis Sacris, ita nec in suscipiendis sacramentis fidei; quæ sancta Mater Ecclesia vti talia recipit, & tuetur; Ecclesia enim (cui Spiritus sanctus assistit) talem facultatem habet, vt traditiones Dei à traditionibus hominum discernat. Christus enim ei assistit vsque ad consummationem sæculi, quare non potest errare in suscipiendis sacramentis fidei, itaque merito decretum est, vt quisquis aliter senserit de sacramentis Ecclesiæ, quam sancta Romana Ecclesia sentit hæreticus reputetur, & quia singulis locis de vnoquoque sacramento diximus, & de extrema vnctione infra dicemus; ideo solum Ecclesiæ definitionem adducemus.

Ecclesia ergo Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 7. anno salutis 1547. 3. Martij celebrata decem facit Canones sub anathemate damnat eos, qui aliter de sacramentis sentiunt, quam sentit Sancta Mater Ecclesia Catholica Romana. Conc. Tri.

Hæresis

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis, nullum imprimi characterem in aliquo Sacramento.

Auctor fuit Lutherus, de quo dictum est titulo Absolutio, hæresi prima.

Qui error satis confutatus remanet ex dictis titulo Character.

Cõc. Car. Additur hic, quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio IV. Carthaginensi, anno salutis 398. celebrato sub Anastasio Papa, qui legatos suos misit pro Concilio confirmando tempore Theodosij iunioris Romanorum Imperatoris cui interfuerunt 214. Episcopi, definiuit non licere fieri rebaptizationes, neque reordinationes, quæ verba ponuntur in volumine decretorum de consecratione distinctione 4. cap. non licet.

Cõc. Tar. Pariter in Concilio Taraconensi decem Episcoporum anno salutis 484. celebrato sub Gelasio Papa, & Anastasio Romanorum Imperatore receptum ab Ecclesia in Sexta Synodo generali in Trullo celebrata Can. 10. definiuit non licere bis, vel ter confirmari, sicuti etiam nec confirmari, nec ordinari bis, vel ter licet.

TITVLVS SANCTI.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis Sanctos non esse orandos.

Auctor fuit Eustachius, de quo dictum est titulo Ieiunium hæresi secunda.

D.Hier. *Eustachio adhæsit Vigilantius, de quo titulo Regnum Dei dictum est, vti testatur D.Hieronymus.*

Vualdenses verò, de quorum Duce dictum est titulo Baptismus, hæresi octaua. Et Vuiclephistæ, de quorum magistro dictum est titulo Adoratio hæresi 1. & denique Hussitæ de quorum præceptore dictum est titulo Ecclesia hæresi 1. conati sunt ab Ecclesia auferre omnes festiuitates, vti refert Aeneas Syluius libro de origine Bohæmorum. Aen. Sylu.

Hanc denique ampliauit perfidus Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est, inducens Principes Germaniæ vt non permittant tales festiuitates sanctorum celebrari, quod factum est in multis castris, ac ciuitatibus Germaniæ, cum magno animarum detrimento.

Conuin-

COnuincitur breuiter, ac faciliter talis malignitas; nam legitur primo Ps. 138. *Mihi autem nimis*, idest multum *honorati sunt amici tui Deus*, & Eccles. 44. *Laudemus viros gloriosos, & parentes nostros, in generatione sua*; & Gen. 20. Abraham orat pro Abimelech, & Iac. 1. Angelum Dei orat Zacharias: quod si Angeli orandi sunt: ergo, & Sancti, qui sunt Angelis æquales, vti legitur Luc. 20. *Eritis enim sicuti Angeli Dei*, & Apoc. 5. B. Ioannes vidit *quattuor animalia, & vigintiquattuor seniores, qui ceciderunt coram Agno habentes singuli Citharas, & Phialas aureas plenas odoramentorum, quæ sunt orationes Sanctorum*, & Apocal. 7. Ionnes vidit *Angelum stantem ante altare habentem Thuribulum aureũ, & data sunt ei incensa multa, vt daret de orationibus Sanctorum omnium super altare aureum, quod est ante Thronum Dei*, itaque cum ex doctrina Saluatoris Luc. 20. Sancti sint æquales Angelis Dei, conuincitur, quod si Angeli pro nobis orant in patria, etiam Sancti pro nobis orare possint, & exaudiri.

Psal. 138. Eccl. 44. Gen. 20. Iac. 1. Luc. 20. Apoc. 5. Apoc. 7. Luc. 20.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Gangrensi in Paphlagonia anno salutis 319. celebrato sub Syluestro Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore, quod Concil. deinde ab Ecclesia receptum fuit in primo Concilio generali Niceno, definiuit, quod contemnentes Sanctorum basilicas, ac repræhendentes illos, qui orandi causa illuc conueniunt, ab Ecclesia eijciantur. Et pariter in Concilio primo Aurelianensi in Gallia celebrato anno salutis 507. sub Symmacho Papa, & Anastasio Romanorum Imperatore, 35. Episcoporum, cap. 23. suorum decretorum definiuit Litanias Sanctorum ante Ascensionem debere celebrari. Quasque Litanias etiam fieri mandauit Concilium Gerundense, 7. Episcoporum anno salutis 517. celebrato in Hispania in Prouincia Taraconensi sub Hormisda Papa, & Anastasio Romanorum Imperatore, quod Concilium deinde ab Ecclesia receptum fuit in Sexta Synodo generali in Trullo celebrata. Et idem pariter in V. Concilio Toletano anno salutis 636. nonis Decembris celebrato sub Honorio I. Papa, & Heraclio Romanorum Imperatore 20. Episcoporum, cap. 1. suorum decretorum definiuit, vt à Die Iduum Decembrium Litania triduo vbique annua successione celebretur; idemque similiter mandauit fieri in Concilio VI. Toletano, cap. 2. suorum decretorum, celebrato anno salutis 638. sub prædictis Pontifice, & Imperatore, cui interfuerunt 52. Episcopi, denique in Concilio Bracarensi II. cap. 9. suorum decretorum hoc idem præcipit Ecclesia, quod Concil. celebratum fuit anno salutis 672. sub Ioanne III. Papa, & Iustino iuniore Romanorum Imperatore. Quæ omnia Concilia licet prouincialia tamen recepta fuerunt ab Ecclesia in Sexta Synodo generali in Trullo celebrata.

Conc. Gãgrense. Cõc. Nic. Cõc. Aur. Cõc. Ger. Cõc. Tol. Cõc. Brac.

COntra hanc hæresim scripsit, doctissime Thomas de Vio Cardinalis Gaetanus, & Iodocus Clithouæus scripsit librum de veneratione Sanctorum.

TITVLVS SATISFACTIO.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis satisfactionem non esse peccatori necessariam.

Auctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est.

QVi error satis confutatus remanet ex dictis titulo Pœnitentia; ibi enim probauimus ex Sacris litteris post dimissam culpam oportere peccatorem aut in hoc mundo, aut in futuro pro illa aliquam pęnam pati quo recurrat Lector.

Conc. Tri. Additur hic, quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. 7. Ianuarij celebrata cap. 14. docet, satisfactionem necessariam, & in sess. 4. sub Iulio III. anno salutis 1551. 25. Nouembris celebrata: post datam definitionem de tali re in cap. 8. & 9. de pœnitentia, hanc deinde Can. 13. sub anathemate damnat.

TITVLVS SCRIPTVRA SACRA.

Hæresis Prima.

CIrca hoc nomen octo præcipuè ortas hæreses inueni; quæ omnes ferè simul superabuntur. Prima negat totum testamentum vetus.

AVctores primi fuerunt Carpocrates, de quo titulo Christus, hæresi prima dictum est, & Cerdon de quo titulo Christus hæresi 2. dictum est, & Seuerus, de quo titulo Christus, hæresi 4. dictum est, & denique Manes, de quo titulo Anima hæresi 4. dictum est; vti refert D.
D. Aug. *Augustinus cap. 21. & cap. 24.*

Gui. Car. *Hanc deinde (ex testimonio Guidonis Carmelitæ in sua summa de hæresibus) renouarunt Albanenses, de quibus dictum est titulo Anima hæresi octaua.*

QVam satis confutatam fuisse titulo Lex dicimus, ibi enim probauimus hæresi 2. vnum tantum Deum esse omnium rerum principium, auctorem nouæ, & veteris legis, quo Lector recurrat, & legat.

Cōci. Lao. Additur quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Laodiceo percelebri in Phrygia anno salutis 364. celebrato sub Damaso Papa, & Valentiniano,

niano, & Valente Romanorum Imperatoribus 22. Episcoporum c. 59. suorum decretorum totum Testamētum Vetus approbat. Et similiter in Concilio Carthaginensi III. anno salutis 397. 6. Calen. Iunij celebrato, sub Syricio Papa, & Arcadio, & Honorio Romanorum Imperatoribus 73. Episcoporum idem cap. 47. suorum decretorum idem definiuit Ecclesia. Denique in Concilio Florentino sub Eugenio IV. Papa, & Alberto II. Austriaco Romanorum Imperatore mille, & amplius Episcoporum, anno salutis 1439. Ecclesia recipit vtrunque testamentum, nouæ scilicet, & veteris legis. Conc. Carthag. Côc. Flor.

Hæresis Secunda.

Negat hæc hæresis libros Machabæorum.

Auctor est Lutherus, de quo titulo Absolutio hęresi 1. dictum est.

Hæresis Tertia.

Reijcit omnia Euangelia hęc hęresis, pręter Lucę Euangelium.

AVctores sunt Cerdon, de quo titulo Christus, hęresi 2. dictum est, vti refert Tertullianus libello suo de hęresibus, & Marcioni, de quo titulo Baptismus, hęresi tertia dictum est, vti refert Ireneus libro primo aduersus hęreses.

Hæresis Quarta.

Negat hęc hęresis omnia Euangelia, pręter Euangelium Matthęi.

AVctor fuit Ebion, de quo titulo Christus hęresi prima dictum est, vti refert Ireneus lib. 1. aduersus hęreses cap. 26. Irenęus.

Hæresis Quinta.

Aufert hęc hęresis à Catalogo Sacrorum Librorum Acta Apostolorum.

AVctores fuerunt Cerinthus, de quo titulo Beatitudo, hęresi 2. dictum est, vti testatur Philaster libro suo de hęresibus, & Seuerus, de quo titulo Christus, hęresi 4. dictum est, ex testimonio Eusebij Cęsariensis lib. 4. suæ historię Ecclesiasticę. Philaster. Euseb.

Hæresis Sexta.

Docet hęc hęresis Epistolas D. Pauli nullius esse valoris.

Irenæus. Auctores fuerunt Ebion, de quo titulo Christus, hæresi prima dictum est, vti refert Irenæus lib. 1. aduersus hæreses cap. 26. hoc ideo docuit Ebion, quia docebat, legem nouam simul cum veteri lege esse obseruandam; cui pestiferæ doctrinæ pluribus in locis suarum epistolarum repugnat D. Paulus. Et Seuerus, de quo titulo Christus, hæresi quarta dictum est; ex testimonio Eusebij Cæsariensis lib. 4. suæ historiæ Ecclesiasticæ cap. 26. (Euseb.)

Ebionem, & Seuerum sequuti sunt hæretici Elcesaitæ, siue Elcesei, vti refert Eusebius Cæsariensis lib. 6. historiæ Ecclesiasticæ cap. 27. Qui Elcesei sequaces & discipuli fuerunt ipsius Ebionis. (Euseb.)

Hæresis Septima.

Contemnit hæc hæresis Epistolam D. Iacobi.

Auctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio, hæresi 1. dictum est, nec miror, quod Lutherus tam effrons sit, vt ausus sit negare Epistolam D. Iacobi à tot viris Sanctis, et illustribus approbatam, & ab Ecclesia in tot Concilijs pro Canonica, & Sacra littera confirmatã; nam ibi clarè D. Iacobus docet fidem sine operibus esse mortuam, quia igitur vidit fraudulentus Lutherus hanc epistolam clarè repugnare suæ venenosæ doctrinæ, ideo eam negauit.

Hæresis Octaua.

Abijcit hæc hæresis Euangelium Ioannis, ac eius Apocalypsim.

Euseb. *Auctores dicuntur ab opere Alogiani, eo quod filium Dei negabant esse Verbum; nam Logos Græcè, Latinè sonat Sermo, vel Verbum; hanc hæresim refert Eusebius Cæsariensis lib. 7. historiæ Ecclesiasticæ nullo nominato Auctore: addens huius auctores dixisse Ioannis Apocalypsim factam fuisse à Cerintho; at Cerinthus millenarium diabolicum composuit, vti diximus titulo Beatitudo hæresi 2. loquendo de eo; non autem Ioannis Apocalypsim conscripsit, quo recurrat Lector, & videbit eius acta, & quid, & vbi, & quomodo scripserit.*

Aduersus omnes has hæreses sufficiant dicta in cap. 2. libri Prohæmialis quo recurrat Lector, ibi adduximus aliqua Concilia videlicet Laodicenum, Carthaginense III. Florentinum sub Eugenio IV. & Tridentinum sub Paulo III. itaque cum Ecclesia nos docuerit omnes libros, quos cap. 2. libri Prohæmialis enumerauimus esse sacros, & Canonicos, non est quod amplius contra has inuentatas malignitates disputemus, Ecclesiæ enim definitio est tanti valoris, quanti est Sacra pagina, vti pariter libro Prohæmiali cap. 5. probauimus.

Additur tamen hic pro Euangelio, & Ioannis Apocalypsi, quod Ecclesia Vniuersalis in Concilio Toletano IV. anno salutis 633. 9. Decembris celebrato sub Honorio I. Papa, & Heraclio Romanorum Imperatore 70. Episcoporum, tam ex Hispania, quàm ex illa parte Galliæ Narbonensis, quæ tunc Regibus Hispaniarum parebat definiuit Euangelium inscriptum Ioannis, & Apocalypsim esse Ioannis. Côc. Tol.

TITVLVS SCIENTIA.

Hæresis Vna.

Damnat hæc hæresis omnes scientias speculatiuas, dicens eas esse errores.

AVctor est effrons Lutherus, de quo titulo Absolutio, hæresi prima dictum est, qui non solum ea, quæ sunt fidei negat, verum etiam ea, quæ sunt euidenti veritate manifesta.

COnuincitur, & est sciendum, quod scientia, & error inter se pugnant: ita vt si scientia est, error esse non possit, & è contra, non ergo scientia error dicenda est, etiam si ab homine peccatore procedat? Quomodo ergo effrons Luthere, cum plures scientiæ speculatiuæ doceant multas euidentissimas veritates, vt sunt illæ, quæ habentur ex Arithmetica, & Geometria; dicentur errores? & vt mendacium suum aliqualiter protegat subdit iniquus Lutherus, & dicit scientias dici errores, quia procedunt ex corde malo, nondum per gratiam sanato; quare etiam ex pestifero Lutheri dicto etiam Lex, quę procedit ex cognitione scientiæ erit peccatum, quod negat D. Paulus ad Rom. 7. ibi *Lex peccatum est? absit: sed peccatum non cognoui nisi per legem:* quare non omnis scientia dicenda est error; etiamsi à peccatore procedat, nam ab eo procedit non secundum id, quod malus est, at secundum dona naturæ; quæ etiam in Dæmonibus integra manserunt: contemnatur itaque ac despiciatur perfida, ac venenosa doctrina Lutheri. Rom. 7.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Pio IV. Papa, & Ferdinando Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1562. 17. Ianuarij celebrata cap. 2. in decretis, docet promouendum ad Episcopatum debere esse scientificum, & in Theologia licentiatum. Conc. Tri.

TITVLVS SEPVLTVRA.

Hæresis Vna.

DOcet hæc hæresis nil prodesse corporibus humanis, quod in loco sacro sepeliantur.

Auctores

Aen Sylu. *AVctores fuerunt Vualdenses, de quibus titulo Baptismus hæresi 8. dictum est, vti refert Aeneas Syluius, qui postea fuit Papa, & dictus est Pius II. libro suo de Origine Bohemorum cap. 35.*

COnuincitur hæc aperta malignitas; nam licet locus non prosit ad gloriam animæ augendam, in hoc tamen prodest, quod viui, vel sint parentes, vel amici quotiescunque locum sacrum ingrediuntur, in quo corpora humana sepulta sunt, recordantur eorum, & orant Sanctum vel Sanctam, in cuius honore Ecclesia illa est dedicata, vt apud Deum intercedat pro illius animæ liberatione à pœnis purgatorij, si in purgatorio est: est enim mos Christianorum sepelire mortuos in loco sacro, vt ab impijs fideles mortui, vti etiam viui, discernantur, quod etiam
4. Reg 27. à Iudæis obseruatum fuit, vti legitur 4. Reg. 27. & Genes. 22. legitur
Gen. 22. Abraham fuisse anxium de sepultura, nā emit agrum ab Ephron Etheo
Matth. 27. quadringentis siclis argenti in sepulturam Saræ vxoris suæ: & Matth. 27. ex triginta argenteis à Iuda proditore relatis Principibus Sacerdotum, *emerunt agrum figuli in sepulturam peregrinorum*, ne aut insepulti manerent, aut in loco prophano sepelirentur.

Côc. Mag. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Magontiaco celebrato anno salutis 813. in Gallia 5. Idus Iunij sub Leone III. Papa, & Carolo Magno Romanorum Imperatore: vbi multitudo Episcoporum, & Monachorum ex Gallia, & alijs partibus conuenerunt, pro Ecclesiastica disciplina reformanda: nam cap. 52. suorum decretorum ordinauit omnes
Côc. Trib. verè Catholicos sepeliri debere in loco sacro. Et in Concilio Triburiense in Germania, anno salutis 895. celebrato sub Formoso Papa, & Arnulpho Romanorum Imperatore 22. Episcoporum cap. 15. suorum decretorum ordinauit sepulturas Catholicorum debere esse sitas, vel in Ecclesijs, vel si extra saltem in cœmiterijs apud Ecclesias.

TITVLVS SILENTIVM.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis siue dementia semper esse incumbendum silentio.

AVctores ab opere dicuntur Patalornichitæ Græcè, Latinè sonat, quasi ponentes palum, vel digitum naribus, vel labijs, quæ mihi potius videtur dementia Pythagorica, quàm sapientia, et pietas,
Psal. 144. *& Auctores mouentur verbis Psal. 144.* Pone Domine custodiam ori meo, & ostium circunstantiæ labijs meis. *Quis autem fuerit primus auctor, uel quo loco, uel tempore orta sit non legitur, tantum recitatur à Phi-*
Philaster. *lastro, & à Diuo Augustino libris suis de heresibus nullo nominato*
D. Aug. *auctore.*

Conuin-

COnuincitur, nam primo Dauid loco citato non petijt à Domino, vt poneret ori suo murum, sic nec perpetuum silentium, at vt tantum illi concederet moderatam loquutionem: insuper si taciturnitas semper esset seruanda. Esaias cap. 6. non deplorasset à se obseruatum silentium, dicens, *vah mihi quia tacui*, & denique legitur Ezech. 3. *tempus loquendi, tempus tacendi, omnia tempus habent*. Esai. 6. Ezech. 3.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Toletano XI. anno salutis 665. celebrato 7. idus Nouembris sub Adeodato Papa, & Constantino IV. Romanorum Imperatore, cui interfuerunt 18. Episcopi, & sex Abbates, cap. enim 1. suorum decretorum, si semper in silentio permanendum esset, non dixisset, ac docuisset in proferendis suis Patres Concilij, debere eas proferre cum omni modestia, & sine strepitu. Cõc. Tol.

TITVLVS SIMONIA.

Hæresis Vna.

Docet hæc heresis dona Dei esse pecunia comparanda, que blasphemia fere statim post Christi ascensionem disseminata fuit.

Auctor fuit scelestissimus Simon Magus, de quo titulo Coitus heresi prima dictum est, & à quo dicitur Simonia.

In eundem errorem (ex testimonio Guidonis Carmelite in summa de heresibus) lapsi sunt Greci, de quibus titulo Confirmatio dictum est, & Armeni, de quibus titulo Adam heresi 3. dictum est.

COnuincitur, nam legitur Matth. 10. vbi Christus dans auctoritatem curandi infirmos, & eijciendi Dæmones eis dixit, *gratis accepistis, gratis date*; insuper, vti legitur 4. Reg. 5. Giezi famulus Prophetæ Helisei fuit à Deo lepra percussus, quia pecuniam recepit pro beneficio sanitatis: denique in omni emptione, & venditione seruanda est æqualitas in pretio, quare qui credit (vti docet iniquus Simon Magus) dona Dei esse pretio comparanda, debet etiam tenere pecuniam esse æque pretiosam, vti sunt dona Dei: attamen Sapiens contrarium sentit Prouer. 8. dicens, *accipite doctrinam meam, & non pecuniam, disciplinam magis quam aurum eligite*: valeat itaque diabolicus Simon. Matth. 10. 4. Reg. 5. Prouer. 8.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Elibertino in Bætica prouincia Hispaniæ in ciuitate Eliberis celebrato 19. Episcoporum anno salutis 306. auctoritate Marcelli I. Papæ, sub Constantino Magno Romanorum Imperatore cap. 48. suorum decretorum Simoniacos damnauit. Vti etiam fecit in Concilio Toletano XI. anno salutis 665. celebrato 7. Idus Nouembris sub Adeodato Papa, à quo & confirmatur, & ab Ecclesia recipitur, & Constantino IV. Romanorum Imperatore, cui interfuerunt 18. Episcopi, & sex Abbates cap. 8. suorum decretorum. Quos Cõc. Elib. Cõc. Tol.

pariter

Conc. Lat. pariter etiam Simoniacos damnauit Ecclesia in Concilio Lateranensi sub Alexandro II. Papa, & Henrico III. Romanorum Imperatore centum, & amplius Episcoporum, anno salutis 1063. celebrato, ac denique:
Cōc. Brac. eosdem damnat Ecclesia in Concilio Bracarensi II. sub Ioanne III. Papa, & Iustino iuniore Romanorum Imperatore anno salutis 572. celebrato, nam cap. 3. docet, non esse ab Episcopo accipienda munera: gratis enim Sacerdotes Dei acceperunt, & gratis dare debent.

Contra hanc hæresim scripsit Petrus Damianus Monachus S. Benedicti Cardinalis, & Episcopus Hostiensis librum vnum, vti refert, Ioannes Thritemius Monachus, & Abbas ex instituto S. Benedicti libro de Ecclesiasticis scriptoribus.

TITVLVS SPES.

Hæresis Vna.

Docet hęc hęresis, spem non procedere ex meritis.

Auctor est Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est.

Conuincitur, nam ò Luthere, quid sperat Matth. 10. mercenarius, qui in alieno agro sudat, certè mercedem sui laboris? sic homo Christianus opera bona faciens sperat non solum in Dei bonitate, & promissis, verum etiam in laboribus suis: hinc legitur Iob 7. *Militia est vita hominis super terram, & sicut mercenarij dies eius*, & 2. Tim. 4. *bonum certamen certaui, cursum consummaui, fidem seruaui, in reliquo reposita est mihi corona iustitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die iustus iudex*, & Psal. 4. *sacrificate sacrificium iustitiæ, & sperate in Domino*. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. 7. Ianuarij celebrata, post datam definitionem de tali re in cap. 16. hanc deinde in Can. 26. & 32. sub anathemate damnat.

(Marginal notes: Iob 7. — 2. Tim. 4. — Psal. 4. — Conc. Tri.)

TITVLVS STVDIA GENERALIA.

Hæresis Vna.

Docet hęc hęresis studia generalia esse vana Gentilitate in Ecclesiam introducta.

Auctor fuit Ioannes Vuicleph, de quo titulo Adoratio, hęresi 1. dictum est, hoc ideo Vuicleph docuit, ne plebs ad se attracta suis falsis dogmatibus resistere posset per litterarum notitiam.

Conuin-

COnuincitur, nam fides nostra est defendenda illis armis, quæ ex sacris litteris depromi possunt; nam dicit D.Paulus ad Eph.6. *assummito galeam salutis, & gladium spiritus, quod est verbum Dei.* Hoc verbum Dei, & gladium habuerunt omnes Sancti Doctores; nam homines à vitijs separauerunt, & eos ad virtutes conuerterunt, eorum mala acta increpando: nam legitur ad Heb.4. *Viuus est sermo Dei, & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti:* debent enim Catholici exercere se per studia generalia, in studijs sacræ paginæ, vt possint cum fidei inimicis pugnare: apud Hebræos etiam Doctores erant, qui Scribæ, & Præceptores vocabantur; quare Christus à Discipulis, vti legitur Ioan.7. dictus est Rabbi, & in huius etiam confirmatione legitur 2.Timot.3. *persiste in illis, in quibus didicisti:* & Act.14. *erant in ecclesia Doctores, & Prophetæ, in quibus erat Barnabas, & Simon, qui dicebatur niger.*

Ephes.6. Hebr.4. Ioan.7. 2.Tim.3. Act.14.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Constantiensi sub Ioanne XXIIII. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore, anno salutis 1415. celebrato sess.8. damnans Vuiclephi errores hunc etiam in ordine 29. damnauit.

Conc. Cō stantien.

TITVLVS SVBDITVS.

Hæresis Vna.

DOcet hæc hæresis posse subditos suos superiores delinquentes pro libito corrigere.

AVctor fuit Vuicleph, de quo titulo Adoratio hæresi prima dictum est.

QVam hæresim iam superauimus titulo potestas, vbi probauimus, potestatem non ammitti per peccatum mortale: additur, quod si hoc ita esset, nulla vnquam pax in Republica esset, immo omnia in ea essent confusa; puer contra senem, ignobilis contra nobilem, idiota contra sapientem insurgeret. O miseranda talis Respublica, qualis quæso esse potest ordo, vbi is qui corrigendus est, corrigere vult. Quid non faceret populus tali licentia donatus? Saul malus erat, & iam occiderat, vti legitur 1.Reg.22. Achimelec Sacerdotem, & tamen consulentibus viris Dauid, vt occideret Saul, dixit Dauid, vti legitur 1.Reg.24. *propitius sit mihi Dominus ne faciam hanc rem Domino meo Christo Domini, vt mittam manum meam in eum quia Christus Domini est.*

1.Reg.22. 1.Reg.24.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Constantiensi sub Ioanne XXIIII. Papa & Sigismundo Romanorum Imperatore 1000. & amplius Patrum anno salutis 1415. celebrato damnans sess.8. errores Vuicleph, hunc etiam in ordine 17. sub anathemate damnauit.

Conc. Cō stantien.

TITVLVS SVFFRAGIA DEFVNCTORVM.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis suffragia nil prodesse defunctis.

D.Aug. *AVctor primus huius malignitatis fuit Aerius de quo titulo Episcopus hæresi prima dictum est, vti refert D. Augustinus libro de hæresibus cap. 55.*

Quam deinde suscitarunt Græci, de quibus titulo Confirmatio; & Armeni, de quibus titulo Adam hæresi tertia dictum est, & denique Albigenses, de quibus titulo Anima hæresi octaua dictum est, vti his omnibus
Gui. Car. *tribuit Guido Carmelita.*

Hanc denique in sterquilinio sepultam exhumauit, ac ab inferis reuocauit iniquus Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi prima dictum est.

Tob. 4. 2. Mac. 12. COnuincitur, nam legitur Tob. 4. *panem tuum, & vinum tuum super sepulturam iusti constitue*, & 2. lib. Mach. 12. *Iudas facta collatione, duodecim millia drachmas argenti misit Hierosolymam offerri pro peccatis mortuorum in sacrificium:* quare si suffragia defunctorum essent frustratoria, hunc nec Tobias filium suum in his instruxisset, nec Iudas actionem prædictam fecisset: denique quod detur Purgatorium iam ostendimus titulo Purgatorium hæresi prima.

Côc. Tol. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio III. Toletano anno salutis 593. sub Gregorio I. Papa, à quo & confirmatur, & ita ab ecclesia recipitur, & Mauritio Romanorum Imperatore 75. Episcoporum, & aliorum Vicariorum, damnat, & anathematizat negantes suffragia de-
Côc. Val. functorum; Et in Concilio Valensi in Gallia Narbonensi celebrato anno salutis 442. sub Leone I. Papa, à quo & confirmatur, & ita ab ecclesia recipitur, & Theodosio, & Valentiniano Romanorum Imperatoribus 18. Episcoporum, hanc pariter assertionem cap. 2. suorum decre-
Côc. Agh. torum damnat, & denique in Concilio Agathensi in Gallia similiter Narbonensi celebrato anno salutis 506. sub Symmacho Papa, & Anastasio Romanorum Imperatore 35. Episcoporum, cui præfuit Sanctus Cesarius Arelatensis Episcopus cap. 4. suorum decretorum ijsdem sub ijsdem fere verbis definiuit.

TITVLVS TEMPLVM.

Hæresis Vna.

COntemnit hæc hæresis omnes basilicas in honorem sanctorum dicatas.

Huius

HVius iniquitatis primus auctor fuit Eustachius de quo titulo Ieiunium, hæresi secunda dictum est vti testatur Conc. Gangrense. Côc.Gág.
Hanc auxerunt Vualdenses, de quibus titulo Baptismus hæresi octaua dictum est, addentes, etiam basilicas in honorem Dei dicatas esse contemnendas, vti testantur Aeneas Syluius libro de origine Bohamorum cap. 35. Aen. Sylu.

Post Vualdenses surrexerunt libidinosi Pseudoapostoli, de quorum carnali Duce Gerardo dictum est, titulo Apostoli, hæresi secunda, qui adhuc maiori cum iniuria de Dei templis loquebantur dicentes, ecclesiam consecratam non plus valere ad orandum, quàm porcorum stabulum.

Acta Zischæ Bohæmi.

QVam etiam malignitatem tutatus est Zischa quidam nobilis Bohemus Pragensis a pueritia in aula Regis educatus, altero in pugna orbatus oculo; at Vualdensium lepra infectus, impius, ac nimis crudelis in ecclesiam suam matrem: nam anno salutis 1450. sub Calisto III. Papa, & Federico III. Austriaco Romanorum Imperatore hanc impietatem magis armis, quàm verbis defendebat: pariterque doctrinam Ioannis Huß iste impius Zischa amplexatus est, qui copiam perditorum hominum congregauit, & ecclesias inuadebat, spoliabat, monasteria destruebat, monachos fugabat, aliaque similia facinora perpetrabat, & vt facilius hoc falsum dogma sustentaret, ac ne à nemine offenderetur locum munitum elegit quem mœnibus vinxit, & Thabor vocauit, fratres suos Thaboritas vocans (vti Christus cum tribus discipulis in medio Moysi, & Heliæ transfiguratus) & conclusiones suas vocabat fidei veritates, tandem hic impius post multa perpetrata scelera, ac venena disseminata, Dei auxilio, & ope inuictissimi Federici Austriaci Imperatoris dissipatus fuit, ac locus Thabor destructus, itaque miserè mortuus est & in sterquilinio sepultus anno salutis 1475. sub Sisto IV. Papa & Federico supra nominato, & eius anima diabolo fuit tradita, perpetuo igne, & sulphure crucianda, vti refert Aeneas Syluius libro suo de origine Bohæmorum cap. 35. Aen.Sylu.

COnuincitur, nam si templa nullius valoris essent, nunquam tantum elaborasset Salomon pro templo ex Domini præcepto ædificando, vti legitur 1. Par. 28. insuper si templum non plus ad orandum valeret, quàm porcorum stabulum, vti perfidi Pseudoapostoli docent & Saluator Matth. 21. non eiecisset ementes, & vendentes de templo dicens *domus mea, domus orationis vocabitur, vos autem fecistis illam speluncam latronum.* 1. Par. 28. Matth. 21.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Gangrensi in Paphlagonia anno salutis 319. celebrato sub Syluestro I. Papa, & magno Constanti- Côc. Gág.

no Romanorum Imperatore quod Concil. celebratum fuit per Ozium Sedis Apostolicę legatum cap. 5. suorum decretorum docet, quod *si quis dicat domum Dei, & conuentus, qui in ea celebrantur contempsibiles esse anathema sit*.

TITVLVS TENTATIO.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis tentationes factas in nobis à Dæmone esse factas contactu lapidum, vel herbarum.

D.Bern. *Auctor fuit Petrus Abailardus, de quo titulo Beatitudo, hæresi prima dictum est, vti refert D.Bernardus in Epistola sua 190. ad Innocentium II. Papam.*

Gen. 3. Conuincitur, nam legitur Gen. 3. quod prima hominis tentatio facta fuit medio serpente, & tentatio Adæ facta fuit mediante Eua,
Iob 1. & tentatio Iob; vti legitur Iob. 1. facta fuit per ablationem omnis eius
Matth. 10. substantiæ, & denique Matth. 10. Dæmon in Christi tentatione non herbas, sed loquutiones adhibuit: valeat itaque infernalis Abailardus.

Conc. Remense. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Rhemensi in Gallia anno salutis 1148. Calendis Aprilis ex mandato Eugenij III. Papæ celebrato sub Conrado II. Romanorum Imperatore, errores omnes Abailardi sub anathemate damnauit Abailardumque auctorem ab Ecclesia separauit.

TITVLVS TERRA.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis terram esse Deo coæternam.

Auctor fuit Fœlix Manichæus, de quo titulo Anima, hæresi quinta, dictum est.

Conuincitur, nec est difficile contra hanc manifestam dementiam
Gen. 1. disputare; nam legitur Gen. 1. *In principio creauit Deus cœlum, &*
Psal. 101. *terram*, & Psal. 101. *Initio tu Domine terram fundasti*, & Esai. 45. *Ego fe-*
Esai. 45. *ci cœlum, & terram, & hominem super eam creaui*; quæ verba ab Apo-
Hebr. 3. stolo Heb. 3. repetuntur; non ergo terra est Deo coæterna, vti latrat Fœlix Ma-

lix Manichæus, ex testimonio D. Augustini in 1. libro de hæresi aduersus eundem Fœlicem.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Romę celebrato à Leone I. Papa tempore Theodosij, & Valentiniani Imperatorum anno salutis 444. mense Ianuarij errores omnes huius Fœlicis, ac Fausti Manichęorum damnauit, cui Concilio interfuerunt non solum Episcopi, & Sacerdotes numero infiniti, verum etiā Senatores, & alij viri illustres, cui Leo Sanctissimus Papa præfuit: & denique in Conc. Lateranensi maximo sub Innocentio III. Papa, & Othone IV. Romanorum Imperatore 1300. Patrum diuersarum nationum anno salutis 1215. celebrato, Ecclesia confitetur Deum omnium conditorem visibilium, & inuisibilium. Conc. Ro. Conc. Lat.

TITVLVS TIMOR DEI.

Hæresis Prima.

Circa hoc nomen duas præcipuè ortas hæreses inueni. Prima docet timorem Dei seruilem esse inutilem.

Auctor fuit Lutherus, de quo titulo Absolutio hæresi 1. dictum est.

Hanc hæresim confutauimus titulo Contritio, quo recurrat lector, additur tamen hic timorem Dei duas habere origines in ipso peccatore. Prima amor sui, & sui commodi, vnde euenit, vt peccator incommoda fugiat. Secunda est consideratio omnipotentiæ Dei; & eius sapientię, & iustitiæ: ex quibus considerationibus oritur quædam fuga in peccatore ad euitandum peccatum, & dicitur timor seruilis, quem dicimus esse bonum, & vtilem, nisi voluntas peccandi sit illi adiuncta, & admixta; quod etiam manifestat parabola de Rege volente ponere rationem cum seruis suis, vti legitur Matt. 18. denique legitur Psal. 118. Matth. 18.
bonum mihi quod humiliasti me, vt discam iustificationes suas.

Postremo Ecclesia Vniuersalis in Concilio Tridentino sub Paulo III. Papa, & Carolo Quinto Austriaco Romanorum Imperatore sess. 6. anno salutis 1547. 7. Ianuarij celebrata hanc Can. 8. assertionem sub anathemate damnat. Conc. Tri.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis timorem Domini non esse in futuro sæculo.

Auctor fuit Petrus Abailardus, de quo titulo Beatitudo hæresi 1. dictum est, vti refert D. Bernardus in Epistola 190. ad Innocentium II. Papam. D. Bern.

Con-

Psal. 18. COnuincitur hæc insania, & breuiter, nam legitur Psal. 18. *Timor Domini manet in sæculum sæculi*, quare aliquis erit timor sine pœna, & reuerentialis; nam legitur Luc. 7. quod postquam filium viduæ suscitauit Christus *accepit omnes timor, & magnificabant Deum*, hunc spectat illud, quod legitur Psal. 33. *nil deest timentibus eum*.

Luc. 7.

Psal. 33.

Conc. Remense. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Rhemensi in Gallia, Calendis Aprilis anno salutis 1148. ex mandato Eugenij III. Papæ celebrato tempore Conradi II. Romanorum Imperatoribus hanc & alias omnes Abailardi, & iniqui Arnaldi eius discipuli hæreses anathematizauit, eosque ab Ecclesia separauit.

TITVLVS TYRANNVS.

Hæresis Vna.

DOcet hæc hæresis Tyrannum posse occidi etiam per clancularias insidias.

Acta Ioannis Parui.

AVctor, vti refert Ioannes Gerson, fuit quidam Ioannes Paruus Gallus Parisiensis Clericus sæcularis, erroribus Abailardi infectus, qui fuit vir impius, & carnalis, & in Ecclesiam, & Ecclesiasticos viros multas euomuit blasphemias, multos seducens, & ad suam falsam, peruersamque, & iniquam doctrinam attrahens. Vixit autem anno salutis 1400. sub Gregorio XII. Papa, & Roberto Romanorum Imperatore; Quem autem finem habuerit, an hæreses abiurauerit, vel an vsque in finem vitæ suæ in illis perseuerauerit, vel quo tempore, vel quo in loco, & quomodo è vita discesserit penitus apud aliquem scriptum non vidi.

COnuincitur, & primo sciendum quod Tyrannus ille dicitur, qui vel iure non dominatur, vel si dominatur iure, exercet suam potestatem vltra sui dominij leges iustas: sic Dux, Rex, Pontifex, & Episcopus dicuntur Tyranni, si violenter tenent dominium, vel si gubernant extra id, quod leges decernunt: itidem maritus dicitur Tyrannus vxoris, si eam non tractat iuxta id, quod leges decernunt, & sacramentum matrimonij expostulat: si igitur subditi possent occidere superiorem suum Tyrannum, magna esset in republica confusio iustitiæ, & pax tolleretur, ac etiam obedientia, & esset in causa, vt omnes tam superiores, quàm inferiores Tyrannicè se haberent: additur quod hæresis est peior Tyrannia, & tamen nullo licet occidere hæreticum; prætereà legitur

Exod. 21. Exod. 21. *Si quis per insidias proximum suum occiderit eum ab altari meo euelles, ita vt moriatur*, & legitur Gen. 4. de Cain, qui primus omnium

Gen. 4.

commisit

commisit homicidium in fratrem,& cum timeret,ne alius eum occideret dixit ei Deus, *nequaquam fiet, sed omnis, qui occiderit Cain septuplum punietur*, denique ex regulis iuris lata sententia à iudice non competente nulla est: & Rex, Gubernator, siue Iudex nunquam mandabit occidere aliquem non monitum,non vocatum, non conuinctum, multo ergo minus hoc facere poterit subditus in suum superiorem, in quem nullum ius habet.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Constantiensi anno salutis 1415. sub Ioanne XXIV. Papa, & Sigismundo Romanorum Imperatore, mille, & amplius Patrum sess. 15. hanc assertionem in fine sessionis sub anathemate damnat. Conc. Cõstantien.

TITVLVS VERECVNDIA.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis, de nulla re à natura nobis donata, esse erubescendum.

Auctores sunt Adamitæ, de quorum infami Duce Carpocrate dictum est titulo Christus hæresi prima. Hi Adamitæ semper pudenda nudata gestabant, & vt iumenta coibant.

Conuincitur, nam natura hoc abhorret, & partes genitales à verecundia nomen acceperunt, & dicuntur verenda, legitur enim Gen.3. quod vt primum primi Parentes cognouerunt se esse nudos ex Dei præcepto cooperuerunt se, & præcipue genitalia, & Gen.9. Cham reprǣhenditur, quia videns patris sui genitalia nuda, ea non cooperuit, at fratribus nuntiauit,inter quos Sem,& Iaphet laudantur,quia ea cooperuerunt,& à Patre benedicuntur, & Cham maledicitur; valeant itaque effrontes Adamitani. Gen.3. Gen.9.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio generali Hierusalem celebrato anno salutis 41. sub Petro Apostolo, & Caio Cæsare Romanorum Imperatore hanc hæresim cum omnibus alijs Carpocratis hæresibus damnauit,auctoremque ab Ecclesia eiecit. Cõc.Hier.

TITVLVS VINVM.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis non licere bibere vinum.

Huius

D.Aug. *Huius insaniæ Auctor fuit Seuerus, de quo titulo Christus hæresi quarta dictum est, uti refert D. Augustinus libro de hæresibus.*

D.Hier. *Seuero adhæret Tatianus, de quo titulo Adam hæresi prima dictum est, uti refert D. Hieronymus in Commentarijs super Amos, & hoc dixit Tatianus motus quadam fabula ab eo inuenta, scilicet uitem esse germinatam ex Sathana, & terra.*

Conuincitur, & dico primo hanc hæresim nocere non solum corpori, sed etiam animæ; nam vinum moderate sumptum plurimas præstat corpori, & animæ vtilitates, legitur enim Ecclesi. 31. *Exultatio animæ, & cordis vinum moderate potatum*, insuper Saluator non conuertisset aquam in vinum initio suorum signorum in Cana Galilææ, vti legitur Ioan. 2. si vinum non esset licitum; præterea cœnans cum discipulis, vti legitur Matth. 26. Mar. 14. & Luc. 22. bibit vinum, immo illud commutauit in sanguinem suum, & D. Paulus scribens Timotheo, vti legitur 1. Tim. 5. consulit, vt aquam non bibat, sed modico vtatur vino ob frequentes stomaci infirmitates, cæterum quid Tatianus latrat, vinum non esse bibendum, quia est à malo dæmone: iam titulo Creatura hæresi 2. probauimus creaturas omnes esse bonas, & à bono principio, quo confugiat Lector.

(Eccl. 31. — Ioan. 2. — Matth. 26. — Marc. 14. — Luc. 22. — 1. Tim. 5.)

Conc. Ro. Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio Romæ, anno salutis 444. celebrato sub Leone I. Papa, & Theodosio, & Valentiniano Romanorum Imperatore hunc errorem sub anathemate damnauit. Qui etiam

Cōc. Brac. error damnatur in Concilio Bracarensi I. anno salutis 563. celebrato sub Ioanne III. Papa, & Iustiniano Romanorum Imperatore cuius damnationis verba habentur Can. 8.

TITVLVS VIRGINITAS.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis Virginitatem esse æqualem nuptijs, & etiam cuilibet coitui.

D.Hier. *Primus Auctor (ex testimonio D. Hieronymi lib. 1. aduersus Iouinianum, vbi uocat Basilidem patrem Luxuriæ) fuit Basilides, de quo titulo Christus hæresi prima dictum est.*

Hanc etiam tutatus est Iouinianus, de quo titulo Beatitudo hæresi septima dictum est.

Quam dementiam diu sepultam carnalis Lutherus exhumauit, ac ampliauit, nec fuit contentus uerbo, & scriptura eam docere; quod opere etiā compleuit id, quod docebat; uxorem etenim monialem à se seductam duxit, cuius exemplo multi alij idem fecerunt, ut etiam supra ostendimus, quæ

carnalis

carnalis libertas fuit una ex præcipuis causis, cur secta Lutherana adeo floruerit.

COnuincitur, nam Apostolus 1. Cor. 7. præfert viduitatem nuptijs, & Virginitatem ambobus: *Qui enim sine vxore est, sollicitus est quæ Domini sunt, quomodo placeat Deo, qui autem cum vxore sollicitus est, quæ mundi sunt, quomodo placeat vxori*, & dicat mihi Iouinianus, nonne melius est placere Deo, quam hominibus? legitur denique Matth. 22. quod *Virgines sunt sicut Angeli Dei*. 1. Cor. 7. Matth. 22.

Postremo Ecclesia Vniuersalis in Concilio Romæ celebrato in Basilica S. Petri, anno salutis 386. sub Syricio Papa, & Valentiniano, & Theodosio Imperatoribus Romanis, vti extat epistola Synodalis Syricij Papę ad Episcopos Aphricanos, & inter alia dicit Syricius, nos nuptiarum vota non aspernanter accipimus, sed virgines Deo deuotas maiori honorificentia muneramus, & Iouinianum cum sequacibus diuina sententia damnamus, & manere extra Ecclesiam volumus, quam damnationem Episcopi Aphricani susceperunt. Conc. Ro.

TITVLVS VNCTIONIS EXTREM. SACR.

Hæresis Vna.

D*Ocet hæc hæresis unctionem extremam non esse Sacramentum, nec infirmis prodesse.*

P*Rimi. Auctores fuerunt Græci, de quibus dictum est titulo Confirmatio, uti refert Guido Carmelita in sua Summa de heresibus.* Gui. Car.

His adherent Vualdenses, de quibus titulo Baptismus heresi 8. dictum est, uti refert Aeneas Sylnius libro de Origine Bohęmorum, & consequenter etiam Ioannes Vuiclepb, de quo titulo Adoratio hæresi prima dictum est, uti testatur Thomas Vualdensis, qui fuit diligentissimus in referendis erroribus Vuiclephi. Aen. Sylu. Tho. Vual.

Quam deinde diu sepultam exhumauit iniquus Lutherus docens, unctionem extremam non esse sacramentum nec conferre gratiam.

COnuincitur, nam ex Mar. 6. habetur vnctionem extremam esse sacramentum, & conferre gratiam; eamque esse à Christo institutam, nam mittens discipulos suos binos ad prædicandum, dedit illis auctoritatem vngendi infirmos oleo, & quod hæc vnctio fuerit vnctio animę patet, nam primo Apostoli non erant Chyrurgi, secundo non omnes infirmi sunt corporaliter vngendi, nisi vlcerati, vel gladio transuerberati, & tamen Christus eis præcepit, vt infirmos vngerent, quare multos vngebant, & sanabantur; idest à venialibus liberabantur, quod confir- Marc. 6.

matur ex Epiſtola D. Iacobi cap. 5. ibi *infirmatur quis in vobis inducat*
Iac. 5. *presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum, vngentes eum in nomine Domini, & oratio fidei ſaluabit infirmum, & ſi in peccatis ſit, remittentur ei:* inſuper in vnctione extrema adſunt omnia requiſita ad ſacramentum conficiendum, nam oleum eſt materia: oratio ſacerdotis eſt forma, efficiens eſt Sacerdos; & denique exprimitur effectus cum dicitur, *ſi in peccatis ſit remittentur ei:* hac igitur de cauſa etiam temerarius Lutherus auſus eſt dicere hanc Epiſtolam, non eſſe D. Iacobi: immo addit; licet ſit D. Iacobi, non debebat ſua auctoritate D. Iacobus inſtituere ſacramentum. Primo quod hæc ſit Epiſtola Canonica Diui Iacobi probatum eſt libro prohemiali cap. 2. auctoritate Conciliorum, quo ad ſecundum dico D. Iacobum non inſtituiſſe ſacramentum; at tantummodo promulgaſſe, vti à Domino accepit, nec eſt mirum, quod Chriſtus voluerit per Iacobum tradere formam huius Sacramenti, non verò per Euangeliſtas, vti etiam multa traduntur à D. Paulo in ſuis Epiſtolis, quæ ab Euangeliſtis omittuntur.

Conc. Tri. Denique Eccleſia Vniuerſalis in Concilio Tridentino ſub Iulio III. Papa, & Carolo V. Auſtriaco Romanorum Imperatore ſeſſ. 4. anno ſalutis 1551. 25. Nouembris celebrata poſt datam de tali re definitionem in cap. 1. hanc deinde Can. 1. 2. 3. & 4. ſub anathemate damnat.

TITVLVS TOTVM.

Hæreſis Prima.

Circa hoc nomen duas ortas hereſes inueni. Prima vota contemnit, docens omnia libere debere fieri.

Auctores fuerunt Pſeudoapoſtoli, de quorum iniquo patre dictum eſt titulo Apoſtoli hæreſi 2. docentes ea opera, quæ fiunt ſine voto eſſe ad maius præmium deſtinata, quam illa quæ fiunt voti neceſſitate.

Hanc eandem tutati ſunt Vuiclephiſtæ, de quorum peſſimo magiſtro dictum eſt, titulo Adoratio hæreſi 1.

Denique carnalis Lutherus, de quo dictum eſt titulo Abſolutio hæreſi 1. hanc aliquantulum ſepultam in inferno reuocauit docens, & tales infames deprecationes emittens, ſcilicet; vtinam omnia monaſteria igne, & ſulphure conſummarentur, ſunt enim dicebat perfidus dæmoniorum inuentitia; mouentur autem huius peſtis auctores ex illis verbis peruerſe intelle-
Pſal. 53. *ctis, quæ Pſal. 53. leguntur* voluntarie ſacrificabo tibi.

Conuin-

Conuincitur, & primo probatur, quod vota emissa debent opere compleri, legitur enim Num. 30. & Deut. 23. *Si quis virorum Domino vouerit, irritum non faciat verbum suum, sed omne quod promisit implebit*, & Eccles. 5. *Si quid Deo vouisti, ne moreris reddere*, & Psal. 25. *Vouete, & reddite*: videntes aduersantia clarè Sacræ paginæ testimonia de votis seruandis, ad hoc refugium venerunt, quod scilicet vota non perpetuo, sed ad tempus fieri debent; nam dicunt ipsi, vouentes perpetuo, perpetuo etiam fiunt serui, quos tamen Deus liberauit, vti legitur Rom. 6. At miseri ignorant, quod *Deo seruire, est regnare*, & quod Christus nos liberauit à seruitute peccati, & de hac libertate intelligitur dictum ad Rom. 6. Quod verò votorum perpetuitas à sacra pagina probetur, legitur 1. Reg. 1. quod Anna votum vouit Deo, dicens: *Domine exercituum, si respiciens videris afflictionem famulæ tuæ, & recordatus mei fueris, dederisque seruæ suæ sexum virilem, dabo eum Domino omnibus diebus vitæ eius*, ecce vides votum matris de consecrando perpetuo filio Domino, & Psal. 75. absolute dicit *vouete, & reddite*, non enim dicit ô perfidi, & carnales Lutherani vouete, & reddite ad tempus. Num. 30. Deut. 23. Psal. 25. Rom. 6. 1. Reg. 1. Psal. 75.

Denique Ecclesia Vniuersalis in Concilio IV. Carthaginensi 214. Episcoporum Aphricæ, & aliorum Vicariorum absentium, cui præfuit Aurelius Episcopus Carthaginensis, & Primus totius Aphricæ; cui etiam interfuit D. Augustinus, ac subscripsit, anno salutis 398. sub Anastasio Papa, & Honorio, & Theodosio Romanorum Imperatoribus cap. vltimo suorum decretorum damnat illas viduas, quæ castitatem vouerint ex consensu sui Episcopi, deinde irritum faciunt votum iterum ad nuptias transeuntes, quod Conc. receptum fuit ab Ecclesia in Sexta Synodo generali in Trullo celebrata. Hoc idem confirmat Ecclesia in Concilio IV. Toletano, quod fuit generale totius Hispaniæ, cui etiam interfuerunt, vel per se, vel per suos Vicarios Episcopi illius partis Galliæ Narbonensis, quæ tunc Regibus Hispaniarum patebat, cui præfuit S. Isidorus Hispalensis Episcopus, anno salutis 633. 9. Decembris celebrato sub Honorio I. Papa, & Heraclio Romanorum Imperatore. Idem pariter etiam definiuit Ecclesia in Concilio VI. Carthaginensi anno salutis 419. sub Bonifacio I. Papa, & Honorio, & Theodosio Romanorum Imperatoribus, cui omnes Episcopi Aphricani interfuerunt. Et in Concilio Valentino in Gallia sub Benedicto III. Papa, à quo confirmatur, & ita ab Ecclesia recipitur, tempore Lotharij Romanorum Imperatoris anno salutis 859. celebrato 14. Episcoporum, omnes vota aspernantes damnauit: idemque facit in Concilio II. Aurelianensi in Gallia celebrato anno salutis 536. sub Agapito Papa, & Iustiniano Romanorum Imperatore, cui interfuerunt Episcopi 30. vel per se, vel per suos Vicarios eique præfuit S. Honoratus Episcopus Bituricensis: tandem idem etiam docet Ecclesia in Conc. Elibertino anno salutis 306. celebrato sub Marcello Papa, & Magno Constantino Romanorum Imperatore, nam c. 13. suorum decretorum damnat vota aspernantes. Conc. Carthag. Côc. Tol. Conc. Carthag. Côc. Val. Côc. Aur. Côc. Elib.

Hæresis Secunda.

Docet hæc hæresis, vota quidem esse bona, negat tamen aliquid Deo posse voueri, quod non sit à Deo præceptum; quare omnia vota monastica negat, quasi Deus illa non præcipiat.

Auctores fuerunt Lutherani posteriores, de quorum impio patre dictum est titulo Absolutio hæresi 1. videntes enim non posse omnia vota iuxta scripturam damnare ad hoc refugium venerunt.

Num.30. Conuincitur legitur enim Num.30. ***Si vxor vouerit ieiunium erit in arbitrium viri sui, vt faciat, vel ne,*** ex quibus patet aliqua esse Deo
2.Cor.7. vota, non præcepta, 2.Cor.7. legitur Deum non præcepisse virginitatem, ibi ***de virginibus præceptum non habeo***, & tamen Deo grata est, legitur
Matth.22. enim Matth.22. quod ***Virgines sunt sicut Angeli Dei***: denique votum paupertatis Apostolorum non fuit præceptum, sed consilium, & tamen
Matth.19. Deo gratum, vti legitur Matth.19.
Cóc. Car. Postremo Ecclesia Vniuersalis in Concilio Carthaginensi II. totius Aphricæ generalis, cui præfuit Gennadius Episcopus Carthaginensis, & totius Aphricæ I. Aurelius autem Gennadij successor erat tunc eiusdem Gennadij suffraganeus, anno salutis 397. Calen. Settembris celebrato sub Syricio Papa, & Arcadio, & Honorio Romanorum Imperatoribus, quod Concilium deinde ab Ecclesia receptum fuit in Sexta Synodo generali in Trullo celebrata, nam cap.2. suorum decretorum laudat & approbat castitatem, & continentiam in Sacerdotibus, & Leuitis, denique in Concilio Carthaginensi V. 73. Episcoporum, cui præfuit Aurelius Carthaginensis Episcopus, & totius Aphricæ I. anno salutis 399. sub Anastasio Papa, à quo confirmatur, & ita ab Ecclesia recipitur, temporibus Arcadij, & Honorij Romanorum Imperatoribus cap.3. suorum decretorum laudat continentiam in Sacerdotibus, & Leuitis, eamque approbat.

TITVLVS VSVRA.

Hæresis Vna.

Docet hæc hæresis quod dare ad vsuram non est peccatum.

Auctores fuerunt Græci, de quibus titulo Confirmatio dictum est, vti refert Guido Carmelita in sua Summa de hæresibus.

Conuin-

COnuincitur legitur enim Exod. 25. *Pecuniam mutuo dederis pupillo meo pauperi, qui habitat tecum, non vrgebis eum, quasi exactor, nec vsuris opprimes*, & Leuit. 25. *si attenuatus fuerit frater tuus, non acceperis ab eo vsuras*, & Psal. 14. *qui pecuniam suam non dedit ad vsuram*, denique legitur Luc. 16. *mutuum date nihil inde sperantes*. Exod. 25. Leuit. 25. Psal. 14. Luc. 16.

Deniq; Ecclesia Vniuersalis in Concilio Viennensi sub Clemente V. Papa, & Alberto I. Austriaco Romanorum Imperatore anno salutis 1311. celebrato 800. & amplius Patrum diuersarum nationum definiuit, quod *si quis pertinaciter defenderit, quod dare ad vsuras non sit peccatum, decernimus esse puniendum velut hæreticum*. Quæ verba habentur in libro Clementinarum decretalium in titulo de vsuris cap. Ex graui. Conc. Viēnen.

FINIS AD LAVDEM DEI.

AD PIVM LECTOREM
POSTERIOR ADMONITIO.

DVO deniquè tibi proponenda necessario consideraui. Primum, ne mireris, si humili faciliq. stylo vsus sim; nam hoc totum ad artem factum est, vt scilicet omnes cuiuscunque gradus, conditionis, & intelligentiæ, etiam inferioris capere possent malignitatem, eiusque auctorem, ac medicinam. Secundo, ne notam mihi tribuas, rogo, si infinitas sectas commemorare in hoc meo opusculo prætermisi; nam tantum primos, ac principales hæresum inuentores, siue etiam restauratores illos, qui hæreses suscitando, impietatem impietati addiderunt, nominare à primo decreui, infrascriptæ autem malignantium congregationes à me ordine Alphabetico collocatæ, quæ vel à loco vnde exortæ, vel à nomine hæretici, vel secundi motoris, vel ab hæresi, vel ab opere, vel denique ab vtroque simul nomen sumpserunt: quia à mere sequacibus, & simpliciter, sine aliqua essentiali additione, à redintegratoribus ortæ fuerunt; ideo sunt prætermissæ, Deus sit omnibus verè Christi fidelibus propitius. Vale.

INDEX

INDEX ALPHABETICVS HÆRETICORVM,

Qui cum Principales non sint, eorum Acta in hoc opere prætermissa sunt.

A

ABelani, siue Abelonitæ, vel vt alijs placet Abelonij ab Abel dicti, ad sectam Nicolai Diaconi pertinent, vti tradit D. Augustinus libro suo de hæresibus: hi enim surrexerunt iterum in Aphrica in quodam agro Hipponensi anno salutis 407. D.Aug.

Ablatius Episcopus Nicænus, qui fuit nobilissimus orator, & auditor Troili Sophistæ ad Nouatianos pertinet; vti notat Nicephorus Callistus libro 4. suæ historiæ Ecclesiasticæ cap. 13. & floruit anno salutis 430. Nice. Cal.

Abstinentes ita dicti ob quasdam abstinentias, & mundicias, quas faciebant ad Cathariftas spectant, vti notat Philaster libro suo de hæresibus, qui in Gallia, Hispania, & Aquitania anno salutis 290 floruerunt; ac denique etiam in Germania iterum surrexerunt anno salutis 1170. Philaster.

Acesius Episcopus apud Constantinopolim; qui, vt docet Nicephorus Callistus lib. 14. historiæ Ecclesiasticæ c. 13. ad Nouatianos pertinet. Nice. Cal.

Achillas Episcopus Alexandrinus, vti refert Nicephorus Callistus libro 6. suæ historiæ Ecclesiasticæ cap. 35. ad Arrium spectat: nam Arrium carceri mancipatum à Petro Martyre eius prædecessore, post B. Petri Martyrium, non solum è carcere liberauit, verum etiam ordinauit, eique in omnibus adhæsit; qui floruit anno salutis 322. Nice. Cal.

Addas, siue Adimanthus fuit Manetis discipulus, vti Nicephorus Callistus refert libro 6. historiæ Ecclesiasticæ cap. 22. & à Manete ad Syros ad prædicandum missus fuit; vti refert Diuus Augustinus libro contra Adimanthum; qui floruit anno salutis 277. Nice. Cal. D.Aug.

Adelphius ad Messalianos pertinet, vti refert Historia Tripartita, lib. 7. cap. 11. qui floruit anno salutis 368. Hist. Trip.

Adiaphoristæ, siue Interemistæ, ita dicti ob interim, quod à Carolo V. Austriaco Romanorum Imperatore impetrarunt ad Lutheranos posteriores, vti Lindanus tradit in sua panolopia Euangelica, qui floruerunt anno salutis 1560. Lindanus.

Aginenses à loco ita dicti ad Eucratitas pertinent, vti docet D. Augustinus

nianum, qui floruerunt anno salutis 578.

Antidæmoniaci, & Antidiaphoriste ita ab opere dicti, ex testimonio Lindani in sua Euangelica Penalopia ad Andream Ossiandrum, & Philippum Melanctonem Duces Confessionistarum pertinent; qui floruerunt anno salutis 1530.

Antisvencfeldiani ita a Schuencfeldio eorum primo motore dicti ad Melanctonem, ex Staphyli testimonio, pertinent, & floruerunt anno salutis 1532. Staphyl.

Anticaluiniani verò ad Caluinum eorum iniquum præceptorem spectant, & floruerunt anno salutis 1560. vti Lindanus notat.

Antinomi, ita ab opere dicti, discipuli fuerunt Lutheri, vti notat Lindanus in sua Penolopia Euangelica, & Ioannes Islebius, a quo primo exorti fuit, fuit conterraneus, & fidissimus Lutheri discipulus, & fuit ex primis huius sectæ; floruit anno salutis 1536. Lindanus.

Aphtardocitæ ita ab hæresi, & opere dicti, nam negabant naturam humanam in Christo; illamq. in cœlum sine carne ascendisse dicebant, ex testimonio Tertulliani libello suo de hæresibus ad Apellem pertinent, & surrexerunt iterum anno salutis 536. Tertull.

Apocaritæ verò ita à loco dicti discipuli fuerunt Manetis, & cum Manete conuenerunt aduersus Dominum, & aduersus Christum eius, de quibus fit mentio cap. de hæreticis, & Manichæis, & floruerunt anno salutis 278. Manich.

Aquila genere Ponticus Ebionis fuit sectator fidissimus, vti refert Nicephorus Callistus lib. 4. historiæ Ecclesiasticæ, cap. 14. qui floruit anno salutis 132. Nice. Cal.

Arrabonarij ita à suo Vexillario dicti, ad Andream Ossiandrum Sacramentariorum Ducem pertinent, vti Staphylus tradit, qui floruerunt anno salutis 1530. Staphyl.

Artotyritæ, ita ab oblatione dicti, panem enim, & caseum offerebant, dicentes à primis parentibus fuisse seruatam hanc oblationem, ad Cataphryges ex testimonio Epiphanij Cyprij pertinent, & surrexerunt anno salutis 181. Epiph.

Asterius Sophista fuit Arrij discipulus, vti refert Nicephorus Callistus, lib. 8. Historiæ Ecclesiasticæ cap. 53. qui floruit anno salutis 339.

Augustiniani, a quodam Augustino Bohemo orti, ad Andream Ossiandrum Sacramentariorum Ducem pertinent, vti tradit Lindanus, qui floruerunt anno salutis 1565.

Auxentius senior Pseudoepiscopus Mediolanēsis Arrio in omnibus fuit similis, vti D. Hilarius Pictauensis Episcopus refert in libro contra eum edito, & floruit anno salutis 340. D. Hil.

B

Balatius, ex testimonio D. Athanasij, ad Arrianorum sectam pertinet, vtpote qui Arriana venena in Aegypto disseminabat anno salutis 360. D. Athan.

Barbara Imperatrix vxor Sigismundi Imperatoris in omnibus fuit similis

Con-

Constantius, & Constans Imperatores Romani, ex testimonio D. Augustini, ad Acephalos, & Arrianos pertinent. D.Aug.

Constantinus Quintus, & Constantinus Sextus Irene filius, Imperatores Romani ad Felicem Vrgelitanum pertinent, vti refert Platina in vita Adriani I. huius nominis Papæ. Platina.

Contobabditæ ita ab opere dicti, ad Seueritanorum sectam pertinent, vti docet Nicephorus Callistus lib. 18. historiæ Ecclesiasticæ cap. 49. qui floruerunt anno salutis 584. Nice. Cal.

Chrispinus Calamensis Episcopus, ex testimonio Possidonij, in vita Diui Augustini, fuit Donatista, & floruit anno salutis 400. Possidon.

D

Dauidicià Francisco Dauid eorum Vexillario dicti, ad Antilutheranos spectant, vti tradit Lindanus, qui floruerint anno salutis 1525. Lindanus.

Deistæ, qui omnino à Christo auferunt Deitatem, ad Arrium spectant ex testimonio Socratis, qui floruerunt anno salutis 320. Soc.

Deuterius filius fuit Arrij, teste Nicephoro Callisto lib. 6. historiæ Ecclesiasticæ cap. 35. qui floruit anno salutis 493. Nice. Cal.

Dimophilus ad sectam Arrianorum spectat, vti notat Nicephorus Callistus libro 11. historiæ Ecclesiasticæ cap. 16. qui floruit anno salutis 366. Nice. Cal.

Dosithæus genere Iudæus, fuit vnus ex præcipuis discipulis Simonis Magi, ex testimonio D. Hieronymini contra Luciferianos, qui floruit anno salutis 52. D.Hier.

E

Eiulantes, ita ab opere dicti, ad Anabaptistas posteriores pertinent, vti notat Staphylus, qui floruerunt anno salutis 1540. Staphyl.

Eleusius Cyzicenus Episcopus omnia Macedoniana dogmata amplexatus est, vti refert Socrates, qui floruit anno salutis 396. Soc.

Elymas fuit vnus ex præcipuis sectatoribus Simonis Magi, & fuit genere Iudæus ex testimonio D. Hieronymi, qui floruit anno salutis 55. D.Hier.

Elpidius cum Agape eius vxore ad Pelagium spectant, vti notat D. Hieronymus, & floruerunt anno salutis 400. D.Hier.

Euangelici ita dicti, quia Euangelium omnino dilacerabant, illudque suo sensui aptabant, & ab eo eradebant quicquid non faciebat pro sua viuendi libertate ad Lutherum spectant vti notat Lindanus, qui floruerunt anno salutis 1525. Lindanus.

Eudoxius in omnibus similis fuit Arrio, vti refert Nicephorus Callistus lib. 9. historiæ Ecclesiasticæ cap. 36. qui floruit anno salutis 370. Nice. Cal.

Eusebius Nicomediensis Episcopus, totam amplexatus est doctrinam Arrij, vti docet Socrates lib. 1. cap. 6. qui floruit anno salutis 320. Soc.

Euxouis Ecclesiæ Alexandrinæ Diaconus socius fuit Arrij in doctrina, qui cum Arrio vna cum alijs septem presbyteris, vndecim diaconi-

bus, & ſeptingentis Virginibus profeſſis, ex teſtimonio Epiphanij
Epi. Cyp. Cyprij hæreſi 69. ab Alexandro Epiſcopo eiectus fuit ab Eccleſia Ale-
Nice. Cal. xandrina anno ſalutis 315. vti etiam refert Nicephorus Calliſtus libro 8. hiſtoriæ Eccleſiaſticæ cap. 47.

F

FElicianus totam Arrianorum doctrinam tutatus eſt ex teſtimonio
D. Aug. D. Auguſtini, qui floruit anno ſalutis 396.

Flauitas Epiſcopus Conſtantinopolitanus ſubreptitius tamen ex Arria-
Nice. Cal. norum Schola fuit, vti narrat Nicephorus Calliſtus libro 16. hiſtoriæ Eccleſiaſticæ cap. 18. qui floruit anno ſalutis 476.

D. Aug. Fortunianus Manichæorum presbyter fuit ex teſtimonio D. Auguſtini, qui cum eo diſputauit, ac contra eum ſcripſit; floruit autem anno ſalutis 410.

D. Aug. Fulgentius factione Donatiſta fuit, vti refert D. Auguſtinus in lib. contra eum edito, qui floruit anno ſalutis 400.

G

GAlla non gente, at nomine ita vocata, ad Priſcillianum pertinet,
D. Hier. fuit enim eius adiutrix; vti refert D. Hieronymus ad Creſipontem ſcribens, quæ floruit anno ſalutis 385.

D. Aug. Gaudientius fuit Donatiſta ex teſtimonio D. Auguſtini in libro contra eum edito, & floruit anno ſalutis 406.

Georgius alter Alexandrinus, alter Laodicenſis Epiſcopus, ad Arriano-
Nice. Cal. rum ſectam pertinent, ex teſtimonio Nicephori Calliſti lib. 9. hiſtoriæ Eccleſiaſticæ cap. 49. & ambo floruerunt anno ſalutis 358.

H

HAmſtedij ita à primo eorum motore dicti ad Lutherum perti-
Lindanus. nent, vti notat Lindanus in ſua Penolopia Euangelica in Anglia anno ſalutis 1560.

Hermogeniani, ab Hermogene eorum Vexillario ita dicti, aſeclæ fue-
Euſe. Cæſ. runt Sabellij, vti refert Euſebius Cęſarienſis lib. 7. hiſtoriæ Eccleſiaſticæ cap. 4. & 5. & floruerunt anno ſalutis 260.

Heſhutij, ita a ſuo Vexillario vocati ad ſectam Semilutheranorum at-
Lindanus. tinent ſecundæ ſcilicet claſſis Euangelicorum; vti tradit Lindanus, & floruerunt anno ſalutis 1540.

Aen. Sylu. Hieronymus Pragenſis ad Huſſitas pertinet, vti docet Aeneas Syluius, libro ſuo de origine Bohæmorum, qui floruit anno ſalutis 1410.

Hugoniſtæ ab Hugone quodam Pariſienſi dicti, ad tertiam claſſem Se-
Lindanus. milutheranorum pertinent, vti notat Lindanus, qui floruerunt anno ſalutis 1540. & vtinam adhuc non vigerent cum magno Eccleſiæ, & animarum detrimento, vti etiam infinitæ aliæ malignantium ſectæ & congregationes.

I

IAcobus Præpoſitus, Antuerpiæ in Flandria ortus, Monachus ex inſtituto D. Auguſtini ordinis Eremitarum ad Lutherum pertinet, vti
Lindanus. docet Lindanus in ſua Penolopia Euangelica; qui anno ſalutis 1523. ſe retractauit.

Iacobus Iuſti in Valentia Begardorum Primicerius, ſua venena diſſe-
minabat

minabat anno salutis 1309. uti refert frater Bernardus de Lutzemburgo in suo catalogo, qui deinde septis murorum inclusus uitam finiuit anno salutis 1315. Fr.Bern.

Ibas Edisenus Episcopus Nestorij dogmata tutatus est, uti refert Nicephorus Callistus lib. 17. historiæ Ecclesiasticæ cap 27. qui floruit anno salutis 476. Nice. Cal.

Iconoclastæ ita dicti, quia imaginum fractores, ac contemptores erant, ad hæresim Fœlicianam spectant, quæ heresis cœpit anno salutis 706.

Ioannes de Leiden Vexillarius fuit Balthassaris Anabaptistarum Ducis, uti Lindanus tradit, quæ horrenda malignitas crescere cœpit anno salutis 1534. in initio mensis Ianuarij. Lindanus.

Ioannes Roatius in omnibus fuit similis Ioanni de Zischa; nam & eademmet dogmata disseminabat, & Dux perditorum hominum, uti Zischa erat, qui ex testimonio Aeneæ Syluij libro de origine Bohæmorum cap. 2. ædificauit intra Syluas, non longè à montibus Cuthnis, castellum, quod Sion appellauit, qui floruit anno salutis 1410. Aen. Sylu.

Iulianus Episcopus Capuanus ex testimonio D. Aug. voce, & scriptis doctrinam & Pelagij uenena tutatus est, qui floruit anno salutis 406. D.Aug.

L

Lamperiani, ita à suo Vexillario uocati in omnibus cum Vuiclephistis inueniunt, & floruerunt anno salutis 1352.

Leo III. & Leo IV. Romani Imperatores, uti notat Platina in uita Gregorij II. huius nominis Papæ, & Adriani I. ad hæresim Fœlicianam pertinent, inter quos Leo III. abstulit Imperium à Theodosio III. anno salutis 619. Platina.

Liberi ita dicti, quia omnimodum uiuendi libertatem sequuntur partim sunt sectæ Carolstadij Antilutheranorum Ducis, partim sunt sectæ Balthassaris Anabaptistarum magistri, uti Lindanus & Staphylus tradunt, & floruerunt anno salutis 1535. Lindanus. Staphyl.

Ludouicus Alemani ad Zuuinglium spectat, uti Staphylus tradit, qui floruit anno salutis 1566. Staphyl.

Lucilla, ex testimonio D. Hieronymi ad Cresiphontem, fuit adiutrix Donati, quæ floruit anno salutis 328. D.Hier.

Luthero Ossiandriani, siue Brentiani, siue Lutero Zuuingliani omnes sunt Semilutherani, teste Lindano, qui floruerunt anno salutis 1556. Lindanus.

M

Maiorinus, vti diximus in vita Donati ex testimonio D. Augustini ad Donatum spectat, qui floruit anno salutis 313. D.Aug.

Marcellus Ancyranus Episcopus, ex testimonio Nicephori Callisti libro 8. hist. Ecclesiast. cap. 52. in omnibus conuenit cum Paulo Samosateno, qui floruit anno salutis 340. Nice. Cal.

Maronitæ ita à Maron hæretico dicti; vti docet Fr. Bernardus de Lutzemburgo in suo catalogo hæreticorum, in omnibus côueniunt cum Euchetes, & Acephalis, qui floruerunt anno salutis 699. deinde Deo auxiliante ad vnitatem fidei venerunt anno salutis 1215. in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. quare secta illa extincta est. Fr.Bern.

Martyriani, ita à Petro Marty. dicti eorũ Vexillario, ad Antiluth. 3. class.

perti-

Procopius

Procopius fuit vnus ex principalioribus Thaboritis referente Aenea Syluio lib. de origine Bohæmor. c. 48. qui floruit anno salutis 1415.

Proculus fuit Montani fidissimus discipulus, vti docet Eusebius Cæsariensis lib. 6. historiæ Ecclesiast. c. 18. qui floruit anno salutis 207.

Publicani hæretici ita dicti, quia profitebantur vestigia sequi illius publicani, de quo legitur Luc. 18. qui *stans à longe percutiebat pectus suum, nec volebat ad cœlum oculos leuare*, qui deinde hæretici sub hac specie modestiæ in Gallia multa mala faciebant, ac venena disseminabant, ad Armenos spectant, vti docet Guido Carmelita; qui denique iterum in Gallia à Petrobrusianis renouati sunt anno salutis 1274. Gui. Car.

Q

QVadrisacramentales, quattuor scilicet tantum sacramenta recipientes, ad Melanctonem sacramentariorum ducem reducuntur, vti Staphylus docet, & floruerunt anno salutis 1530.

Quintiliani ita dicti, quia, ex testimonio D. Augustini de hæresibus, veniunt à Quintilla Montani prophetissa, quare ad Montani sectam pertinent, qui floruerunt anno salutis vna cum Quintilla 176. D. Aug.

R

RVtheni populi, quos Strabo vocat Rosanos Armenorum dogmata in omnibus sequuntur, qui adhuc in sua manet erronea opinione.

Rogatiani, ita à Rogato Donati discipulo dicti, ex testimonio D. Aug. epist. 48. ad Donatistas pertinent floruerunt autem anno salutis 349.

S

SAbbatius ex Iudaismo ad Christianismum conuersus, & presbyter ordinatus, à quo deinde venerunt hæretici Sabbatiani dicti, ad Eunomium, & Nouatum pertinent ex testimonio D. Augustini libro de hæresibus; qui floruerunt anno salutis 399. D. Aug.

Sacramentarij, qui sacramentis calumnias inferebant, vti tradit Lindanus in sua Panoplia euangelica, ad Antilutheranos pertinent, & floruerunt anno salutis 1524.

Scripturarij ita dicti, quia Scripturam Sacram euertebant, suoque sensui aptabant, vti tradit Lindanus, ad Carolstadium pertinent, qui floruerunt anno salutis 1524. & vtinam omnes dissipati essent pro catholicæ veritatis vtilitate, & animarum salute. Lindanus.

Semiarriani, ita dicti quia aliqua præcepta Arrij confirmabant, aliqua autem respuebant, ad Photinum Semiarrianorum Ducem referũtur ex testimonio D. Aug. lib. de heresib. qui floruerunt anno salutis 357.

Semilutherani ita dicti quia partim confirmabant Lutheri dogmata, partim etiam aliqua ex illis negabãt, ad Brentium Ducem Semiarrianorum pertinent qui floruerunt anno salutis 1540.

Sergius Monachus, qui Alcoranum Turcis composuit ad Arrium pertinet, & floruit anno salutis 630.

Simmachiani a Simmacho ita dicti ad Ebionem pertinent, vti Epiph. docet lib. de Mensuris, & Ponderibus, qui floruerunt anno sal. 196. Epiph.

T

TEtraditæ, ita dicti, quia sicuti tres sunt personæ in Trinitate, ita tres Deos ponebant, vti refert Nicephorus Callisto lib. 18. hist. Ecclesiasticæ Nice. Cal.

fiasticæ c.49. qui floruerunt anno salutis 549.

Theognis Nicenus Episc. socius fuit Arrij in definitionibus Conc. Nic. qui floruit anno salutis 325. vti etiam fuerūt multi alij, uti Euseb. Nicomediensis, de quo diximus, & Theona; Marmaticensis Epis. vti refert Niceph. Callist. lib. 8. hist. ecclef. c. 18. & c. 24. Nice. Cal.

Thomas fuit vnus ex primis tribus discipulis Manetis, quem Manes ad Indos ad prædicandum misit, qui floruit anno salutis 280.

Tropistæ, ita dicti, quia docent in Cena Domini tantum figuram esse corporis Christi, non vero verum corpus ad Oecolampadium spectant, vti Staphylus docet, & floruerunt anno salutis 1526.

V

Lindanus. Valentinistę a Valentino Neapolitano eorum vexillario ita dicti, ad Caluinum pertinent, vti docet Lind. & floruerunt anno sal. 1534.

Vbiquetij, siue Vbiquetarij ita dicti, quia extendunt vbiquitatē realiter corporis Christi in omnibus creaturis etiam in herbis, & lapidibus, ad Semilutheranos, & Brentium eorum Ducem, vti Staphylus docet spectant, qui floruerunt anno salutis 1546.

X

Nice. Cal. Xenaias Hierapolitanus Epis. Persa, vti docet Niceph. Callist. lib. 16. hist. eccles. ad Dioscorum spectat, qui floruit anno salutis 494.

Z

Zeno Isauricus Leonis Imperatoris gener, qui anno salutis 476. accepit Imperium ad familiam Euticheris attinet, vti tradit Nicephorus Callistus lib. 16. historiæ eccles. cap. 1.

Habes itaque candide, & studiose Lector in hoc meo Opusculo, quod Triumphus Catholicæ Veritatis inscribitur (& bene, nam antequam hæc adinuicem conferrem, nonne Sacra pagina, & Ecclesia a Spiritusancto edocta loquebantur, & de his perfidis triumphabant) ita ego non Aiacis clypeo, sed Sacra Scriptura, ac Conciliorum munitus, certando victoriam, & triumphum reportaui. Habes inquam catholice Lector acta eorum, qui malignitates in Christum, & sponsam eius Ecclesiam omni cum pertinacia disseminarunt, ac illorum similiter, qui impietatem impietati addentes eas renouarunt, ac ab inferis reuocarunt; habes denique in hoc postremo indice eorum commemorationem, qui simpliciter sine aliqua additione essentiali venena iam disseminata, & sepulta in sterquilinio, & inferno exhumarunt. Si præterea alia adhuc extant sectæ, vti facile creditur, ad narratas reducuntur, nec mirum, nam mos est hæreticorum nunquam sibi constare; immo primus quisque Auctor sibi in suismet conclusionibus sæpe sæpius contrariatur. Et quia mihi ipsi etiam proposui solum ad terram prosternere eorum conclusiones, qui nomen suum per Baptismum Christo dederunt, & iactant se Christianos esse, cum re vera minus sint; ideo admirationem capere minime debes, si de Paganis, Hebræis, Tartaris, Turcis, Saracenis, ac alijs loqui prætermissi. Deus Optimus Maximus præstet omnibus nobis bene de eo sentire, beneq. loqui, nec plus sapere, quàm oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem.

FINIS.